

1964-2011
TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA
BAŞÖRTÜSÜ YASAĞI KRONOLOJİSİ

Av. Fatma Benli
(İstanbul 2011)

İÇİNDEKİLER

Takdim ve Genel Değerlendirme	01
Sunuş ve teşekkür	02
Önsöz	05
Kısaltmalar	10
1964 1997 Genel Hatlarıyla Başörtüsü Tarihçesi	11
1997 yılı Kronolojisi ve 28 Şubat Sürecinde Yaşananlar	18
1998 yılı Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Ayrımcı Uygulamalardan Örnekler	52
1999 yılı Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Ayrımcı Uygulamalardan Örnekler	70
2000 yılı Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Ayrımcı Uygulamalardan Örnekler	80
2001 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	85
2002 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	88
2003 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	94
2004 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	96
2005 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	99
2006 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	104
2007 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	118
2008 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	130
2009 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	150
2010 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	187
2011 yılı Türkiye ve Dünyada Başörtülü Kadınlara Karşı Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler	235
Hukuki, Siyasi ve Pratik Boyutlarıyla Türkiye'de Başörtülü Kadınlara Yönelik Ayrımcılık Sorununun Değerlendirilmesi.....	260

TAKDİM ve GENEL DEĞERLENDİRME

Ülkemizde başörtüsü yasakları neredeyse yarım yüzyıl kadar geriye giden kronik bir meseledir.

Şehirleşmeye bağlı olarak dindarlığın görünürlüğünün artması ile yarışmasız ortamda bahşedilmiş imkanları tüketenlerin yeni ortaklara duyduğu husumet, evrensel standartları ve doğal vicdanı ayaklar altına alma pahasına ahlaksız bir keyfilikle bu yasak özelinde kendini dışa vurmuştur.

Özellikle yüksek öğretim alanında son onlu yıllarda çeşitli sebeplerle uygulanan, yine konjonktüre bağlı olarak serbest bırakılan ve son olarak 28 Şubat süreciyle zirveye çıkan başörtüsü yasaklarının sona erdirilmesine ilişkin geçen bunca zamana rağmen maalesef somut bir adım atılmamıştır. Yasağın kalktığı üniversitelerin birçoğunda fiili bir durum oluşturularak başörtüye serbestlik tanınırken, konu yasal ve anayasal bir hak olarak henüz ele alınmamıştır. Yasağın ilköğretim ve orta öğretim boyutu ile ilgili ise henüz atılmış bir adım bulunmamaktadır. Seçim öncesi başörtülü aday tartışmaları yaşanmış, ama “bu kadına haddini bildirin” haykırımlarının yankısı duvarlarına sinmiş olan Meclis’te halizarda başörtülü bir vekilin bulunmuyor olması ülkede milyonlarca örtülü kadının temsiliyet hakkını gasp ediyor olması gerçeğini değiştirememiştir.

Çalışma hayatında ve sosyal hayatta halen başörtülü kadınlara yönelik yasakçı ve ayrımcı uygulamalar devam etmektedir.

Türkiye’de din ve vicdan hürriyeti alanında yaşanan en önemli sorun; başörtüsünün her ne gerekçe ile olursa olsun sürdürülüyor olmasında kaynaklanmaktadır. Başörtüsünün çalışma hayatındaki bazı özel ve resmi kurumlarda yasaklı olması, başörtülü kadınları eğitimlerini aldıkları alanlarda çalışmak yerine ya eve hapsedmekte ya da seçeneksizlikten bazı özel sektör kurumlarına mahkum etmektedir. Bu da, düşük ücret, görünür olmayan yerlerde çalıştırılma veya eğitimlerini aldıkları alanlar yerine niteliksiz işgücü olarak çalıştırılma gibi emek piyasasında bir başka haksızlığa yol açmaktadır.

Bu durum evrensel hukuk ilkelerine ve Türkiye’nin bugüne dek imzaladığı uluslararası anlaşmalara aykırıdır. Başörtüsü, temel hak ve özgürlüklerden olan ifade özgürlüğü kapsamına girer; eğitim hayatı ya da iş hayatında kıyafetten dolayı yaşanan hak kayıpları insan hakları ihlalidir. Kamu güvenliği ve genel ahlak gibi zorunluluklar dışında kimsenin ifade özgürlüğü tartışılmaz. Genel ahlak, zamana ve zemine göre toplumun normalini ifade eder ve elbette değişkendir. Bir ifade, bu iki kısıtlayıcı duruma takılıyor ise, ancak yasa kudretinde bir tedbirle ve tayin edilmiş bir zaman için olmak koşuluyla ertelenebilir. Eğitim hayatında ya da iş hayatında yüzü tamamen örtecek ve kişinin tanınmasını engelleyecek giysi kullanılmayacağı gibi plaj kıyafeti de giyilemez. Kıyafet kişinin kendini ifade biçimidir, estetik tercihidir ve kimseyi ilgilendirmez. Kamu idaresi bazı mesleklerin icrası için inanç ve ifade özgürlüğünü kısıtlamamak koşuluyla üniforma tayin edebilir. Bu yaklaşımın bir gereği olarak, “kamuda hizmet veren kimse kendi subjektif tercihine uygun kıyafet giyemez, bu onun tarafsızlığını bozar” savını akıl dışı buluyoruz. Bir başka ifade ile, başını örtenler başını açanlara tarafsız davranamazlar demek, zımnen, başını açanlar başını örtenlere tarafsız davranmıyorlar demektir. Bu elbette hastalıklı bir yaklaşımdır. Kısacası, gerek eğitim hayatında gerekse de istisnasız tüm çalışma hayatında hem özgürlükleri hem de sosyal barışı korumanın yolu inaç ve ifade özgürlüğünü esas almaktan geçer.

Av. Fatma Benli’nin hazırlamış olduğu, 1964’ten başlayarak günümüze dek başörtülü kadınlara yönelik ihlal kronolojisi; gündelik birçok tartışmaların içerisinde başörtüyle ilgili mağduriyetlerin halen devam ettiğini, mağduriyetlerde yaşanan görece azalmanın bireysel birçok örneklerle halen mevcut olduğunu ve sorunun bir an önce kalıcı çözüme kavuşturulması gerektiğini bir kere daha göstermiştir.

İşbu rapor vesilesiyle yeni anayasa tartışmalarının yapıldığı bugünlerde, başörtüsü alanında halen yaşanmakta olan ihlallere dikkat çekmek istiyor ve sorunun bir an önce çözüme kavuşturulmasını talep ediyoruz.

Ahmet Faruk ÜNSAL
MAZLUMDER Genel Başkanı

SUNUŞ VE TESEKKÜR

Başörtüsü, özellikle şehirleşme sürecinden sonra dindar kadınların üniversite öğrencisi akabinde doktor, avukat, öğretmen olarak toplumsal hayatın içinde daha fazla görünür hale gelmesi ile Türkiye’de sorun addedilmeye başlanmıştır. Çağdaşlaşma projesi kapsamında farklı zamanlarda farklı yoğunluklarda gerçekleştirilen başörtüsünü yasaklama girişimleri, akabinde bu konudaki tartışmalar, getirilen farklı yorumlar, fiili yasağı ortadan kaldırmaya yönelik kanun ve yönetmelikler, yasağa yönelik keyfi uygulamaların yargı kararları ile desteklenmesi, başörtülü kadınları kılık kıyafetlerine onlar adına karar verilebilen ve biçimlendirilebilen nesnelere dönüştürmüştür. Üniversite ve kamu kuruluşlarında başörtüsünün yasaklanması, “başörtülü kadınlar ve onların hak taleplerini ortadan kaldıramadığından, konu kamuoyunun gündeminden hiç inmemiş, sadece “bir ileri bir geri, açmalısın kapayabilirsin, aç kapa” komutuna dönüşmüştür.

Başörtüsü yasağı senelerce, kadınların eğitim, çalışma ve siyasa yaşama katılma haklarını kullanmayı engelleyecek şekilde uygulanmıştır. 2010 yılında yükseköğretim kurumlarında ziyaretçilerin dahi okul bahçelerine alınmadığı on iki yıllık kesintisiz uygulama nihayete ermeye başlamıştır. Ancak, yasak halen pek çok üniversitede öğrencilerin başlarını açmazlarsa sınıfta bırakılmakla tehdit edilmesi ve soruşturmalara tabi tutulmaları ile devam etmekte, çalışma hakkının kullanımında ve siyasa yaşama katılımında ise hız kesmeden sürmektedir.

Bu noktada “Söz uçar, yazı kalır” deyimini, başörtüsü ayrımcılığının neden olduğu olayların olabildiğince yazıya geçilerek kamuoyunun bilgisine sunulmasını gerektirmiştir. Elinizdeki çalışma, yaşananların “boşuna” olmadığını göstermek için tarihe not düşerek başkalarına uygulanmasını engelleme çabası ve insan hakları kuruluşlarının ayrımcılıkla ilgili çalışmalarına katkıda bulunma amacıyla hazırlanmıştır.

Elinizdeki çalışma, 1964 - 2011 tarih aralığında başörtüsü kullanan kadınların uğradıkları ayrımcılığa ilişkin örneklerden oluşan kronolojik bir derleme niteliğindedir. Bu derlemede, mevzuat değişiklikleri, başörtüsü nedeniyle ayrımcılığa maruz kalan kadınların bireysel başvuruları¹ ve basından haberdar olunan olaylar, objektifliğin sağlanabilmesi amacıyla yorum yapılmaksızın alıntılanmıştır.²

“Kronoloji” çalışmamızın ilk bölümünü, 1964 - 1997 yılları arasındaki uygulama ve mevzuat değişiklikleri oluşturmaktadır. Sonraki yıllarda yaşananlar ise “1997 / 28 Şubat süreci” akabinde 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 ve 27 Nisan e-muhtrasının genelkurmay sitesinden çıkartıldığı 29 ağustos’a dek 2011 yılına ait “Başörtülü Kadınlara Karşı Türkiye’de ve Dünyada Gerçekleştirilen Uygulamalardan Örnekler” şeklinde bilgilerinize sunulmaktadır. Karşılaştırma yapmak açısından yurtdışında başörtülü kadınlara ilişkin örneklerle de yer verilmiştir. Kitabın sonunda yasağın hukuki boyutunu açıklayan bir makale yer almaktadır.

Kronoloji çalışmamızda, sadece haberdar olunan olayların yer aldığı, bu nedenle başörtüsü yasağının neden olduğu yıkıcı etkinin, yalnızca “buzdağının görünen yüzü” şeklinde yansıtılabildiği göz ardı edilmemelidir. Milyonlarca kadının başını örttüğü bir ülkede başörtülü kadınlara gerçekleşen ayrımcı farklı muamelenin kapsama alanının genişliği ve uygulama şekli, yaşananları sadece örnek kabilinden yansıtmaya imkan vermektedir. Her türlü yanlışlık, eksiklik, tüm olası yanlış anlaşılımlar ve gözden kaçmalar için, çalışmanın derleme olduğu göz ardı edilmemelidir.

Bu ihtirazi kayıtlarla görüşlerinize sunduğumuz kronoloji, başörtülü kadınların yükseköğretim kurumlarında görünür hale geldiği 1964 yılından başlamakta ve başörtüsünün üniversiteler başta olmak üzere kamu kurumlarından dışlandığı 28 Şubat sürecine odaklanmaktadır. Başörtüsü yasağını fiili olarak başlatan İstanbul Üniversitesi eski rektörü Kemal Alemdaroğlu’nun, Ergenekon davasında beyan ettiği “Dönemin Genelkurmay başkanı 3 kez telefonda aradı ve destek verdi. Olay haftasında resmi kıyafetle 3 korgeneral beni ziyaret etti” sözleri, yasağın bir hukuk devletinde nasıl bu derece fütursuzca

¹Birebir örneklerle ilgili avfatmabenli@yahoo.com adresinden ayrıntılı bilgi almak mümkündür.

²Üstlup farklılıkları, kaynakların konuya bakış açısının farklılığından kaynaklanmaktadır.

sürdürülebildiğini açıklamaktadır. Bu nedenle çalışmamız Genelkurmay Başkanlığının “www.tsk.tr” adresli internet sitesinden 27 Nisan e-muhtırasının çıkartıldığı tarihte sonuçlandırılmıştır. Hatırlanacağı üzere 27 Nisan 2007 tarihinde cumhurbaşkanı adayı Abdullah Gül’ün eşinin başörtülü olması nedeniyle oluşturulan gergin süreçte, e-muhtıra olarak adlandırılan bir yazı TSK sitesine eklenmişti.³ Yazıda Genelkurmay’ın e-muhtırasında Kutlu Doğum etkinliklerinde ilahi okuyan kız öğrencilerin başlarını örtmesi “çağdışı” olarak nitelendirilmişti. Milli güvenlik siyaset belgesinde “düşman” tanımlamalarının değişmesi ve Türkiye’nin sivilleşme gayreti, çalışmamızı bu tarihte sonlandırmamızı anlamlı kılmaktadır.

Nitekim kronoloji çalışmasının tetkikinde de görüleceği üzere 2010 yılında BM Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi (CEDAW) Türkiye ile ilgili 46. Oturumu sonucunda, Türkiye’den iki yıl içinde başörtülü kadınların eğitim, siyasal yaşam ve çalışma hayatında yaşadıkları ayrımcılığının kaldırılması ile ilgili yaptıklarının raporlanmasını talep etmişti. 2010 yılında referandumla onaylanan Anayasa değişiklikleri, süreç içinde darbe teşebbüslerinin yargıya intikali ve pek çok yeni siyasal gelişme, Türkiye de daha fazla sivil bir ortam sağlanarak kıyafet nedeni ile yaşanan ayrımcılık vakıalarının azalmasına katkıda bulunmuştur.

Nihayet Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, 23.07.2010 tarihinde, şapka taktığı için dersten çıkartılan bir öğrencinin yaptığı müracaat üzerine, öğretim görevlisinin öğrencisini dersten çıkarma yetkisi olmadığına ilişkin bir yazıyı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne göndermiştir. Bu yazı nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı işlem başlattığını beyan etse ve Yükseköğretim Kurulu Başkanı hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulsa da, bu girişim yükseköğretim kurumlarındaki baskıcı uygulamanın azalmasını sağlamıştır. Akabinde Yükseköğretim Kurulu sınavlarda başı açık olma şartını kaldırmıştır. Eğitim Sendikası bu işlemin iptali için dava açsa ve Danıştay 8. Daire eksik işlem yapıldığını “başın açık olma” şartının kılavuzlarda olmaya devam etmesi gerektiği yönünde yürütmeyi durdurma kararı verse de, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu yürütmeyi durdurma kararını kaldırmıştır. Bu noktada 2011 yılı itibarı ile sınav kılavuzlarında başı açık olma şartı aranmamaktadır. En son ÖSYM başkanlığı yükseköğretim kurumlarında kayıt esnasında başı açık fotoğraf verme şartını kaldırmıştır. Bu noktada istisnalar devam etmekle birlikte Yükseköğretim kurumlarında başörtüsü yasağının genel olarak sona erdiğini ifade etmek mümkündür.

İdeolojilerle beslenen, hukuktan ziyade fiili ve keyfi bir temele dayanan yasadışı, hatırlanacağı üzere yeni bir hukuki düzenleme olmaksızın genelgelerle *fiilen* başlamıştı. Yükseköğretim kurumlarında sona ermesi de, aynı şekilde *fiilen* gerçekleşmiştir. *Eğitim hayatında devam eden bireysel keyfiliklerin, çalışma yaşamı, siyasal yaşam ve bireysel yaşamdaki ayrımcı uygulamaların da yakın zamanda sona ermesi umudu, senelerdir kesintisiz devam ettirilen çalışmamıza nihayet vererek kitaplaştırmamızı gerektirmektedir.*

³Yazının sonuç bölümünde “Özetle, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk’ün, “Ne mutlu Türküm diyene!” anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti’nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır.Türk Silahlı Kuvvetleri, bu niteliklerin korunması için kendisine kanunlarla verilmiş olan açık görevleri eksiksiz yerine getirme konusundaki sarsılmaz kararlılığını muhafaza etmektedir ve bu kararlılığa olan bağlılığı ile inancı kesindir” ifadeleri yer almaktaydı.

TEŞEKKÜR YERİNE

1964 - 2011 yılına dek olayların yer aldığı çalışmamız, pek çok kişi ve sivil toplum kuruluşunun çalışmalarından yararlanılarak gerçekleştirilmiş kolektif bir eserdir.

Çalışmada yararlanılan kaynaklar arasında 1997 yılı için “*Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü*” ve özellikle 2010 ve 2011 yılları için “*Sakarya Adalet ve Özgürlükler Platformu*” sitesi, Hukuka Aykırılıkta Sınır Yok (2004), Bütün Yönleriyle Başörtüsü Sorunu Olaylar/Belgeler /Anılar (1981-1998), Başüstüne (1998), Bülent Çaparoglu’nun Hatıraları, Mecliste Başörtüsü Mücadelesi’ (1998), Türk Kıyafet Hukuku ve Türban(2005) kitapları, Semaver ve Haksöz Dergisi, MAZLUMDER, Akder, Hukukçular Derneği, Özgürder, Başkent Kadın Platformu, Eğitimbir Sendikası gibi pek çok sivil toplum kuruluşunun çalışması bulunmaktadır.

Bu noktada derlemeye katkılarından ötürü başta Sümeyye Özdoğan olmak üzere, Fatma Sümer, Hatice (Yüzük) Çavuşoğlu, Elif Güzel, Halime Atabey, Esra Kuruç ve Havva Yılmaz’a teşekkürü borç bilirim. Çalışmanın başlangıç noktasını teşkil eden ve senelerce devam eden yıllık raporlarda çeviri desteklerini esirgemeyen, özellikle Medine Akgül, Ayşe Maden, Dilek Gölet, Sümeyra Erciyes, Seyma Akın, Sümeyye Kavuncu, Elif Özkara Akyol, Mevlüde Akay, Jonathan Sugden, Sümeyye Cansız’a, kapak dizaynından ötürü Ahmet Akcan’a müteşekkir olduğumu belirtmek isterim. 1964 - 1997, 1997 - 28 Şubat süreci bölümünün İngilizceye çevrilmesini sağlayan Prof. Dr. Erman Tuncer’e, çalışmanın kitaplaşarak ulusal ve uluslararası kuruluşlarla paylaşılmasını sağlayan MAZLUMDER’e, ayrıca maddi ve manevi destekleriyle bu çalışmayı gerçekleştirmemize imkan sağlayan Dr. Mehmet Bakar ağabeyimize ve özellikle aileme minnettarlığımı bildirmeyi borç bilirim.

Bini aşkın vakıanın yer aldığı kronolojik derleme gerçekleştirilirken, farkında olarak ya da olmaya-
rak katkıda bulunan kişi ve kurum sayısının çokluğu, hepsini tek tek anmaya imkan vermemektedir. Çalışmanın özellikle odaklandığı 1997 Şubat süreci sonrası, başörtüsü yasağının yüz binlerce kadının hayatını etkilediği düşünüldüğünde, her biri “olmazsa olmaz” değer taşımaktadır.

Her türlü ayrımcılıkla mücadeleyi sürdürme kararlılığını devam ettiren herkese sonsuz sevgi, saygı ve şükranlarımla ...

Av. Fatma BENLİ
2011

ÖNSÖZ

Çocukluğumda beni çok etkileyen bir TV dizisi hatırlıyorum. Genç bir kadının trajedisi üzerinden izleyiciyi efendilerin ve kölelerin dünyasına götüren bir diziydi bu. İzlerken defalarca o zamana gidebilmeyi ve acı çeken Köle Isaura’yı kurtarabilmeyi hayal etmişim.

Ama bu dizide beni en çok şaşırtan, apaçık bir haksızlık, adaletsizlik ve zalimlik olan köleliği, o dizideki karakterlerin çoğunun normal görüyor olmasıydı.

Sonraki yıllarda, bu tuhaf durumun köleliğe özgü olmadığını anladım. Kadınların oy hakkı için mücadele ettikleri dönemler, o ilk gösteriler, o gösterilerin şiddetle bastırılması, Wallstonecraft ve Mill’in haklı çırpınışları sürecinde de yaşananlar aynıydı.

Orada da sayısız insan, onların taleplerinin hak olmadığını, doğru olanın kadınların böyle “akıl dışı” isteklerde bulunmaktan vazgeçmesi olduğunu ileri sürebiliyordu. Anormal olan, onları ayrımcılığa tabi tutan sosyal, hukuki ve siyasi çerçeve değil, “görmüyor musunuz, yaptığımız apaçık haksızlık” diyenlerin sesiydi.

“İçindeyken göremezsiniz” derler.

Geçekten de insanlık tarih boyunca pek çok ihlal, onun yapıldığı zamanda, ülkede veya çevrede, toplumun azımsanmayacak bir kesimi tarafından normal karşılanabiliyor, hatta desteklenebiliyor. Özellikle de etnik, dini veya siyasi önyargılar, ekonomik ve sınıfsal ayırım ve gerilimlerle çakıştığında, ihlaller daha uzun bir zamana yayılabiliyor ve onun kurbanlarına uzun yıllar süren acılar yaşatabiliyor.

Böyle bir durumda, hak mücadelesi verenlerle, onlara destek olanlar, Eflatun’un analojisini izleyerek ifade etmek gerekirse, adeta mağaradakilere güneşi anlatmaya çalışmak kadar yorucu bir uğraş içinde buluyorlar kendilerini. Göstermeye çalıştıkları apaçık gerçeğin bir gün anlaşılacağına, insanlar tarafından genel kabul göreceğine ilişkin umut güç veriyor onlara. Çoğu kez, tarihin iyiye doğru ilerlediğine, insanlığın geliştiğine ve dolayısıyla er veya geç doğrunun anlaşılacağına ilişkin bir umut da eşlik ediyor bu iyimserliğe.

Üniversiteye başladığım yıllarda, bir grup genç kadının, belki de böyle bir umuda sığınma ihtiyacıyla olsa gerek, çektikleri acıyı gelecekte yaşayacak olanlara şikayet ettiklerini hatırlıyorum. 1985 veya 86’ydı. O yıl posta idaresi, “İkibin Yılına Mektup” kampanyası başlatmıştı. Herkes, gelecekteki kendisine veya dilediği bir başka kişiye veya makama mektup yazacak, PTT de bunu muhafaza ederek milenyumda onu adresine ulaştıracaktı.

Üniversitelerdeki başörtüsü yasağının mağduru olan kadınlar da, geleceğin Türkiye’inde yaşayacak olanlara mektuplar göndererek, bu ülkede 1980’li yıllarda akıl, vicdan ve insaf dışı bir yasağın uygulandığını “hatırlatacak” ve geçmişte kendilerine yönelik ayrımcılık yapan devleti şikayet edeceklerdi. Siyahlara yönelik ayrımcılığı meşru görmenin artık mümkün olmaması gibi, 2000 yılında da başörtülü kadınlara yönelik ayrımcılık utançla hatırlanacaktı. Tarih, insanlık, medeniyet ilerliyordu ve geleceğin dünyası böyle olmayacaktı.

Genç bir üniversite öğrencisi olarak benim vicdanım da kabullenemiyordu bu yasağı. Yani başımızdaki bazı öğrenciler sırf başörtülü oldukları için “nizamiye kapısı”nda indiriliyor, kampusa veya derslere alınmıyor, azarlanıyor, aşağılanıyor ve okuldan atılmaya varan cezalar alıyorlardı. Çoğu kez vize veya final öncesine rastlayan, bazı öğrencileri dördüncü sınıfın ikinci döneminde yakalayan ve onların bütün geleceğini karartan bu yasak yüzünden, bizimle birlikte mezun olup kendi hayatını kurma hayalleri yıkılan arkadaşlarımız vardı ve biz izlemek zorunda bırakıldığımız bu trajediyi değiştiremiyorduk. Onlara destek olmaya çalışmak, derslere girmeyip üniversitenin önünde onlarla birlikte “oturma eylemi”ne katılmak gibi dayanışma eylemleri, bu engellenmenin haksızlığını anlatmaya veya ihlalcileri buna ikna etmeye yeterli oluyordu.

İlk bakışta buradaki haksızlığı ortaya koymak ve ihlalcıyı yanlış düşündüğüne ikna etmek kolay görünebilirdi. Sonuçta başını örtmek veya açmak isteyen kadınlar vardı ve başkalarına düşen de onun tercihlerine saygı göstermekten ibaretti. Ama tıpkı diğer sorunlarda olduğu gibi, burada da sorun sadece rasyonel argümantasyon ve ikna meselesi değildi. Bu haksızlığın bir ekonomi-politiği vardı. Bazı akademisyenlere göre sorun, kentli orta ve üst sınıf ile taşradan gelen ve daha önce onlara tahsis edilmiş olan kamusal alana ve makamlara ortak olmak isteyen sınıflar arasındaki bir gerilimin üstüne oturuyordu. Aynı kamusal alanda temizlikçi olan kadının başındaki örtünün değil, ama üniversiteye gelen kadının başındaki örtünün sorun olmasının anlamı buydu. Bazılarına göre sorun Kemalist ideolojinin anti-demokratik niteliğiydi. Kemalizmin esas olarak Türkiye'deki ayrıcalıklı zümrenin ideolojisi olması da bu analizi destekliyordu. Ama sonuçta bütün bu analizlerin isabetli olup olmamasından bağımsız olarak, ülkedeki siyasi atmosferin otoriterleşmesine ve militarizmin derinleşmesine paralel olarak dalga dalga bütün üniversitelere doğru genişleyen bir yasak vardı. Ve şimdi adlarını bile hatırlamak istemediğim hocalarımızın pek çoğu, utanç verici bir gayretkeşlikle uyguluyordu bu yasağı.

Dışarıdan bakanların kolay anlayamayacağı çok boyutlu bir insan hakları ihlaliydi başörtüsü yasağı. Kadınların yarısından fazlasının bir şekilde başını örttüğü bir ülkede, demokratik çoğunluğun ve onun seçtiği hükümetlerin, nasıl olup da anayasal ve yasal temele dayanmayan fiili bir yasağı ortadan kaldırmakta aciz kaldığını anlatabilmek zordu. Ama 12 Eylül 1980 Darbesinin gölgesi ve “zinde güçler” olarak adlandırılan askeri bürokrasinin sivil siyaset ve üniversiteler üzerindeki etkisi güçlüydü ve söz konusu fiili yasağın kaynağı da buydu. Darbenin lideri Kenan Evren, “İslam'da başörtüsünün olmadığı” ilan etmişti ve devlet mekanizmasına düşen de onun vülger argümanlarla irade buyurduğu yasağı legalleştirmektir. Bu bağlamda yasağı “hukukileştiren” ise, 12 Eylül'ün ürünü olan YÖK ve onu teyit eden yüksek yargıydı⁴.

Sonuç, demokratik kurum ve güçlerin ülke siyasetinde temel belirleyici olmadığı bir ortamda, askeri bürokrasinin ve yargı bürokrasisinin elbirliğiyle ülkede uzun yıllar kalımlı olacak olan ve milyonlarca kadının ifade, din ve vicdan özgürlüğü başta olmak üzere bir dizi hakkının ihlal edilmesi, eğitim, öğrenim, çalışma haklarının ellerinden alınması, siyasi atmosferin ağırlaşmasına paralel olarak ihlallerin de ağırlaşması ve yasağın sivil alanlara doğru daha fazla genişlemesiydi. Fiili yasak, bazen başörtülü kadınların hastanelere alınmaması ve tedavi haklarının engellenmesi, bazen de tanık veya sanık olarak buldukları mahkeme salonundan hakim tarafından dışarı çıkarılmaları gibi çok daha boğucu görünüm de kazanabiliyordu.

Ayrımsız insan hakları perspektifinin egemen olmadığı, seçkin muhitlerde onların hakkını savunmanın prim yapmadığı, “devlet partisi” olan CHP'nin yasağı hararetle savunduğu ve her olumlu girişimi anayasa mahkemesine taşıdığı, büyük medyanın yasağı meşrulaştırmaya, ihlalleri gizlemeye veya rasyonelle etmeye yönelik bir yayın yaptığı ve onların hakkını savunanların da bunu başarılı bir biçimde yapmadığı bir dönemde, biz rahat rahat derse girerken, hemen yanibaşımızda onlar, hayatın akışı içinde çoğu insanın fark etmediği gerçek bir kabusu yaşıyorlardı.

Althusser, “gelecek uzun sürer” derken -elbette başka bir bağlamda söylemişti bu sözü, ama- haklıydı. Seksenleri doksanlar izledi ve zaman, bu haksızlığın ortadan kalkacağını umanları haklılaştırmadı. Aradan geçen 15 yılda yasak azalmamış, tersine 28 Şubat “post-modern darbe”si yaşanmış (1997), yeni yüzyıla üç kala gelen muhtırayla birlikte, sivil alanın daralmasına paralel olarak başörtüsü yasağı da genişleme ve kalıcı olma eğilimine girmişti. TSK ve özellikle de onun içindeki 1997 Muhtırasını gerçekleştiren “Batı Çalışma Grubu” adlı yasal temeli olmayan oluşum, valilikleri ve kaymakamlıkları gözetim altında tutarak, yetki alanlarındaki herhangi bir okulda veya kamu kurumunda başörtülü kadın çalışana göz yumulup yumulmadığını denetliyor, hatta -Mamak İmam Hatip Lisesi örneğinde- bazen bizzat askerler okula baskın yapıp, derse başörtülü giren öğretmen olup olmadığını tespit etmeye çalışıyordu. Kimi zaman, başını açmak veya peruk takmak da ceza almamak için yeterli oluyordu. Hukuki temeli olmayan, ama ülkedeki fiili güç ilişkileri nedeniyle empoze edilen böyle bir ortam, ülkede etnik,

⁴ Özellikle bu ikincisi, militarizmin etkisinin azaldığı yıllarda yasağın başlıca zırhı ve yeniden üretici mekanizması olacaktı. Çünkü ortaya çıkışı, üye seçimi ve işleyiş bakımından demokratik süreçlere ve denetime tabi olmayan, kendi kendisini bürokratik atama yoluyla yeniden üreten, toplumsal değişimden etkilenmeyen ve seçilmişlerin belirleyiciliğinden yalıtılmış bir “yargı erki” söz konusuydu ve 2010 yılı referandumuna kadar da bu yapı değişmeyecekti.

dini önyargıları olan veya cinsiyetçi temelde ayrımcılık yapmak isteyenler için zengin bir “av sahası” anlamına geliyordu. Bazı okullarda müdürler kadın öğretim elemanlarını sıraya dizip, saçlarını tutarak, başlarındakinin peruk olup olmadığını “denetliyorlardı”.

Bu süreçte yargı da yasağın mağdurlarının başvuracağı bir sığınak olmayıp, tersine, ihlallerin bir parçası ve onu norm haline getiren kararlarıyla pekiştiricisiydi. Mahkemeye gitmek çözüm değildi; çünkü onlar başörtülü kadınlar lehine karar verse bile, verdikleri karar Danıştay veya Yargıtay tarafından daima bozuluyor ve ihlaller meşru görülüyordu. Danıştay, okulda değil sokakta başını örten bir öğretmene verilen cezayı yerinde buluyordu. Bazen bu kararlar, hastaneye gitmek isteyen kamu çalışanına başörtülü olduğu için sevk kağıdı vermeyen amiri haklı bulmak gibi çok daha gayri insani kararların haklı bulunmasına varabiliyordu. Bu yüzden de, bir süre sonra, yasağa hukuki meşruluk kazandırmamak ve istemeden “emsal teşkil edecek bir kararın çıkmasına sebebiyet vermemek” için, hukuki hakları çiğnemesine rağmen yargıya gitmeme yönünde bir eğilim belirginleşmişti. Yüksek yargıdan umut yoktu; en açık biçimde haklı oldukları durumlarda bile.

Yıllar böyle geçti.

2000 yılı geldiğinde, o mektupları gönderenler çok muhtemeldir ki, kendi mektupları kendilerine postalandığında, bu kez kız çocukları aynı sorunla boğuşuyordu. Dahası, “Milenyum”un cumhurbaşkanına da o mektuplardan gönderilmişti ama o gün o makamda, “başörtülü kadınlar Arabistan’a” diyen Demirel vardı ve Cumhurbaşkanlığı makamı, bir soru üzerine, kendilerine böyle mektupların ulaşmadığını açıklayacaktı. PTT mi iyi çalışmamıştı, yoksa Köşk mektupları kendisi mi “kaybetmişti”, bunun çok da önemi yoktu. Geleceğin dünyasında yasak ortadan kalkmamış, tersine, Tunus’takini andıracak ölçüde genişleme eğilimi içine girmişti.

Ancak mağdurlar, onların hakkını savunmaya çalışan insan hakları savunucuları ve demokratlar açısından *ahlaki*, toplumun geniş kesimleri açısından *sosyolojik* ve evrensel hukuk standartları açısından da *hukuki* meşruluğu olmayan bu yasağa karşı mücadele de hep devam etti. İç dinamiklerle bu sorunu çözmek kolay değilse, insan haklarını koruma amaçlı uluslararası mekanizmalar vardı “Strasbourg”da hakimler var”dı ve onların bu yasağı meşru görmeleri mümkün değildi. AİHM’nin Türkiye Devletine karşı vereceği bir mahkumiyet kararının hayati önemi vardı. Dahası böyle bir karar, Türkiye’deki Kemalist elitin savunuyor görüldüğü “batılı değerler”le yasağı yüzleştirmek ve Türkiye’deki eski Fransız stili jakoben laikliği mahkum ettirmek gibi bir anlam da taşıyacaktı. Ama olmadı. Görünen oydu ki, her çağın *ötekileri* vardı ve en azından Avrupa’nın bir bölümü için onlar Müslümanlardı.

Mahkeme Türkiye üniversitelerindeki yasağı haklı buldu. Kararın gerekçesi, kararın kendisinden daha kötüydü. AİHS’nin ve önceki içtihatlarda somutlaşan din ve vicdan özgürlüğü standardının dışında, en azından atipik bir karardı verilen. Ve “başvurucu laik bir üniversitede okumayı kabul ettiğine göre” diye başlayan ve Türkiye’de laik olmayan üniversitenin mevcut olmadığı olgusal gerçeğiyle çelişmesi bir yana, tam da laikliğin gereği olarak bu hakkı tanıması gerekirken tersini yapan “alaturka laiklik”ti orada somutlaşan. Kültürler ve dinler arası barış açısından belki çok ama çok ender gelecek bir fırsat kaçırılmış, “Hristiyan” Avrupa, Müslüman kadınları ihlalcileyle baş başa bırakmıştı.

Ak Parti’nin damgasını taşıyan 2000’li yıllar, Türkiye’de hukuki ve siyasi yapıda köklü değişimlerin yaşandığı bir dönemin başlangıcını ifade etti. Statükonun korunması ile demokratikleşme, darbe planları ile sivilleşme arasında sessiz ama şiddetli bir mücadelenin yaşandığı bu yıllar, başörtüsü yasağını korumak isteyenlerle onu kaldırmak isteyenler arasında da ciddi bir mücadeleye sahne oldu. Demokratik reformların damgasını vurduğu bu süreçte, yasağı sürdürme iradesi önemli ölçüde zayıflatıldıysa da, ortadan kaldırmaya yetmedi. Sorun tek başına iktidara gelmiş olan bir hükümetin çözüm konusundaki isteksizliği değildi. Artık eşi başörtülü olan bir başbakan vardı ama kendi eşinin hukukunu korumakta zorlanıyor, askeri hastaneye eşiyile beraber hasta ziyaretine gidemiyordu. 2008 yılında başörtüsü yasağını kaldırmak için Ak Parti, DTP ve MHP’nin oylarıyla Meclis’in ezici bir çoğunlukla kabul ettiği Anayasa değişikliği, CHP tarafından Anayasa Mahkemesi’ne götürülerek iptal edildi. Dahası bu işlem,

İktidar partisine karşı açılan kapatma davası için “delil” olarak kullanıldı. Ardından, on yılda bir darbe veya muhtıra geleneği bir kez daha işledi ve 2007’de bir muhtıra daha geldi. Ancak bu kez Türkiye toplumu sivil hükümetin diliyle muhtırayı reddetti ve bu sadece başörtülü kadınların değil, Kürtlerin ve Hıristiyan azınlığın sorunlarının çözümü konusunda da bir milat oldu.

Bu çalışmanın yayına hazırlandığı zamanda, demokratikleşmenin ve sivilleşmenin genişlemesine paralel olarak, bütün inanç grupları için görece bir rahatlama ortamından söz etmek mümkün hale geldi. Ermeniler Ahtamar’daki kiliselerinde geçen yıl ilk ayını yaptılar, Ortodoks Rumlar ise Sümela’da yaklaşık yüz yıl sonra ilk ibadetlerini. Bahailerin Edirne’deki Kutsal Bahçe sorununu çözüldü ve Müslüman kadınlar için başörtüsü yasağı birçok üniversitede kalktı. Ama bu kısmi ve de facto iyileşmelere karşın, din ve vicdan özgürlüğü sorunu bütün inanç grupları için devam ediyor. Çünkü Müslüman, Hıristiyan, Musevi, Sünni, Alevi, dinli, dinsiz, herkes için mağduriyet üreten Kemalist hukuki ve siyasi çerçeve henüz anayasal temeliyle yerinde duruyor. Heybeliada Ruhban Okulu hala kapalı ve Meclis’te tek bir başörtülü kadın yok. Başörtülü kamu çalışanı da.

Şimdilerde sivil anayasa gündemde ve din ve vicdan özgürlüğünü, evrensel anlam ve içeriğiyle bütün inanç grupları için garanti altına alacak bir formülasyonu tartışıyoruz. Ancak bir siyaset bilimci olarak tecrübelerim, bu konuda ihtiyatlı bir iyimserlik içinde olmamı öğütüyor bana. Bütün insan hakları konularında olduğu gibi, başörtüsü konusunda da öyle. Bugün hala bazı üniversitelerde başörtülü kadınları aşağılayıp sınıftan atan hocalarla veya yasal aflla döndüğü üniversitesinde keyfi biçimde kaydı yapılmayan öğrencilerle ilgili haberler geliyor.

“Bu süreçte gelinen noktayı da çok iyi biliyor ve küçümsemiyoruz. Bir zamanlar kampusa başörtülü girişi bile hayal edemediğimiz üniversitelerde yaşanan olumlu gelişmelerden de haberdarız” diyor Üstün Bol, ancak sorunu “fiilen” çözmeye çalışmanın yanlış olduğunu ileri sürüyor ve ekliyor: “Yasakçılar da, fiili bir yasak uygulamışlardı unutmayalım. Anayasa mahkemesi kararının arkasına sığınarak, birkaç yönetmelik uydurarak sağlamışlardı başörtüsü yasağını. Bu saatten sonra yasalarda başörtüsü yasağının suç olduğuna dair bir madde görmeden rahat edecek değiliz.”

Gerçekten de, “başörtüsü yasağı” dediğimizde, aslında anayasal veya yasal temeli olan hukuki bir *yasaktan* değil, fiili bir *engelleme* durumundan söz ettiğimizi ve dünyada mutlak güven duyulacak bir iktidarın mevcut olmadığını göz önüne alacak olursak, hakları hukuki güvence altına almaya ilişkin bu duyarlılığın haklılığını da teslim edebiliriz. Kalıcı bir çözüm, bu hukuki güvenceyle birlikte, devletin başörtüsü yasağı nedeniyle hak kaybına uğrayanların zararlarını tazmin etmesi ve ihlalcilere karşı *ayrımçılık yasağını* uygulamasından geçiyor.

Ne yazık ki her toplumun veya dönemin horlanan, aşağılanan ve hakları ellerinden alınan *ötekileri* oluyor ve onlara yönelik önyargılar, çoğu kez onlara yönelik ihlallerin ihlal olarak bile görülmesini ve gösterilmesini güçleştiriyor. Türkiye’de başörtülü kadınlarla yönelik ayrımcılığın ve onun ürünü olan insan hakları ihlallerinin de böyle bir özelliği var. Bir kadının başını açmaya veya örtmeye zorlanmasının haksızlık olduğu şeklinde basit, yalın ve sade gerçeğin herkes tarafından kolay kabul edilmemesinin veya onlara reva görülen ihlalleri meşrulaştırmanın nasıl bir zihinden veya insanlık durumundan doğduğu üzerine düşünmek ve araştırmak zorundayız. Tıpkı Frankfurt Okulu’nun geçmişte faşizm ve Nazizm konusunda yaptığı gibi, bu önyargının veya ihlallerin kaynağını, onu üreten ruh halini ve bu ayrımcılığın ekonomi politikasını anlamaya çalışmalıyız. Ama bunu, söz konusu ayrımcılığın bir daha geri gelmemek üzere ortadan kaldırılması için hukuki ve siyasi mücadeleyle aynı anda yürütmek zorundayız. Türkiye’de yapısal adaletsizlik üreten sosyo-politik sistem ile onu değiştirmek isteyen sivil ve demokrat güçler arasındaki çelişki, henüz ikinciler lehine kesin biçimde çözülmüş değil ve otomatik biçimde sonuçlanacak bir demokratikleşme süreci içinde olduğumuzu düşünüp rehavete kapılmamakta fayda var. Zaman da tek başına bir ilaç değil ve insanların bilinçli eylemi olmadan *gelecek* çok ama çok uzun sürebiliyor.

İnsan haklarının ayrımsız herkes için tanınması, bu kapsamda başörtülü kadınlara yönelik ayrımcılığın bir daha geri gelmemecesine ortadan kaldırılması için yürütülmesi gereken mücadelenin önemi de bu noktada belirginleşiyor. Başörtüsü yasağı yüzünden öğrenim ve çalışma hakları ellerinden alınan, mesleklerini icra etmeleri engellenen, iş bulamayan, yanlış evlilikler yapmak durumunda kalan, sağlığı bozulan veya akıbetinden haberdar olmadığımız çok sayıda kadın olduğunu biliyoruz, bazılarını şahsen tanıyoruz, ama henüz bu ihlalin bütünlüklü bir fotoğrafını görebilmiş değiliz. Bunu tespit etmek kolay da değil. Bazen mağdurların ihlali gizlemesinden, bazen sesini duyuramamasından, bazen de ihlalin dolaylı bir yolla gerçekleşmesinden böyle oluyor (Tıpkı elinizdeki kitabın yazarının, başörtüsü ile okula giremediği için yüksek lisans tezini savunmayan ve “tezinin savunmaya gelmediği için ilişkisi kesilen” Fatma Benli’nin durumunda olduğu gibi.) Yasağın yol açtığı ihlallerin domino etkisi, onun gerçek boyutlarını görmeyi güçleştiriyor.

İşte başörtüsü sorununa ilişkin çalışmaların önemi de tam da bu noktada somutlaşıyor. Özellikle de ihlallere ilişkin belgeleme ve raporlama faaliyetlerinin eksik, konuyla ilgili çalışmaların da az ve yetersiz olduğu göz önüne alındığında.

Fatma Benli’nin hayranlık uyandıran bir sabırla ve çoğu kez yalnız bırakılma pahasına yıllardan beri sürdürdüğüne şahitlik ettiğim çalışmalarının bir ürünü olan bu kitap, bizi sadece bir trajediyle yüzleştirmekle kalmıyor, Türkiye’nin içinden geçtiği bir döneme ve bu ülkedeki insan hakları sorununa ışık tutması bakımından da önemli bir katkıyı ifade ediyor. Türkiye’deki başörtüsü sorununun tarihini, yasağın hangi dönemlerde ve alanlarda yoğunlaştığını ve geçmişten günümüze yaşananları, kronolojik bir düzen içinde ortaya koyması bakımından önemli bir boşluğu dolduruyor. Başlangıcından itibaren başörtüsü sorununa ilişkin gelişmeleri, yorum katmadan, değer yargısı içermeyen bilgi ve haberler şeklinde veriyor bize.

Kitabın bu özelliği onun büsbütün “değer bağımsız” olduğu anlamına da gelmiyor elbette. Pozitivizmi eleştirenler, “olgunun kendisi değer içerir” derken haklıdır. Sadece olayları okumak bile, aslında hiç yaşanmaması mümkün olan bir sorun yüzünden bugüne kadar ne kadar çok canın yakıldığını, ne kadar çok zaman ve enerji israf edildiğini ve hiç yoktan bir dizi kavram ve literatür oluştuğunu (“ikna odaları” gibi) göstermesi bakımından, görmeye hazır olanlar için fazlasıyla çarpıcı bir “yorum” içeriyor. Bu çalışmadan dolayı gelecekteki çalınan kadınlar ve insan hakları savunucuları Fatma Benli’ye en azından büyük bir teşekkür borçlu. Takdim yazma onurunu verdiği için ben de öyle.

Zaman, acı çekenler için daha yavaş akıyor.

Dileyelim başörtülü kadınlar ve belki de bugün hak ihlali olduğunu fark edemediğimiz için yanibaşımızda acı çeken başkaları için böyle olmasın. Gelecek hiç kimse için bu anlamda uzun sürmemeli. Bu da, ayrımsız insan hakları temelinde hakları herkes için ve hemen istemenin ertelenemez ahlaki sorumluluğunu hatırlatıyor bize.

Bekir Berat ÖZİPEK
İstanbul, 2011

KISALTMALAR

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ALES	: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı
ANAP	: Anavatan Partisi
BBP	: Büyük Birlik Partisi
BÇG	: Batı Çalışma Grubu
BTK	: Başbakanlık Takip Kurulu
CEDAW	: Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme
CEDAW	: Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
ÇYDD	: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
DGM	: Devlet Güvenlik Mahkemesi
DGS	: Dikey Geçiş Sınavı
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DSP	: Demokratik Sol Parti
DYP	: Doğru Yol Partisi
E	: Esas No
FP	: Fazilet Parti
GİK	: Genel İdare Kurulu
HSYK	: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
İHL	: İmam Hatip Lisesi
İTO æ	: İstanbul Ticaret Odası
K	: Karar No
KESK	: Kamu Emekçileri Sendikası Konfederasyonu
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KPDS	: Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
LES	: Lisansüstü Eğitim Sınavı
LYS	: Lisans Yerleştirme Sınavı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
ÖES	: Öğretim Elemanları Sendikası
ODTÜ	: Ortadoğu Teknik Üniversitesi
ÖSS	: Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
RG	: Resmi Gazete
RP	: Refah Parti
RTÜK	: Radyo Ve Televizyon Üst Kurulu
S	: Sayfa
SÇG	: Sivil Çalışma Grubu
SHP	: Sosyal Demokrat Halkçı Parti
SMM	: Serbest Müşavirlik Mühendislik
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TESEV	: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı
TESK	: Türkiye Esnaf Ve Sanatkarları Konfederasyonu
TGC	: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
TMMOB	: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
Türk-İş	: Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TÜSİAD	: Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği
ÜDS	: Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı
YDP	: Yeniden Doğuş Partisi
YGS	: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
YK	: Yönetim Kurulu
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
YURTKUR	: Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu
YSK	: Yüksek Seçim Kurulu

1964 - 1997 GENEL HATLARIYLA BAŞÖRTÜSÜ TARİHÇESİ

1964

Gülşen Ataseven⁵ İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde başını örtmeye başladı. Okulu birincilikle bitirdi. Mezuniyet törenlerinde geleneksel olarak birincilikle bitiren öğrenci konuşma yaptığı halde, Gülşen Atasevenin konuşmasına izin verilmedi, konuşma okul ikincisine yapıldı.⁶

1965

Şule Yüksel Şenler, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay’ın “*sokaklardaki kapalı hanımların öncüleri cezalarını göreceklerdir*” beyanati üzerine, Yeni İstiklal Gazetesinde “*Cumhurbaşkanı Allah’tan ve millettten özür dilemelidir*” ibarelerini taşıyan bir yazı yazdığı için 9 ay hapisle cezalandırıldı. Cumhurbaşkanı iki ay sonra cezasını affetti. Ancak Şule Yüksel Şenler, affi kabul etmeyerek yedi aylık hapis cezasını çekti.⁷

Şubat 1968

Hatice Babacan, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden başörtüsü ile derse girdiği için ihraç edildi.

16 Nisan 1968

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesindeki 50-60 öğrenci, iki başörtülü öğrencinin okuldan atılmasını protesto etmek için dersleri boykot etti (*Milliyet Gazetesi*)

28 Nisan 1968

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dekanı Prof. Dr. Hüseyin Yurtaydın, dekanlık ve öğretim üyeliğinde istifa etti. (*Cumhuriyet Gazetesi*)

30 Nisan 1968

Ankara Üniversitesi yönetim kurulu, ilahiyat fakültesinin 31 Mayıs akşamına kadar geçici olarak tatilne, dekanlık görevi ile öğretim üyeliğinden istifa eden Dekan Prof. Dr. Hüseyin Yurtaydın’ın isteğinin ise kabul edilmemesine karar verdi (*Milliyet Gazetesi*)

29 Mart 1973

Ankara Barosu disiplin kurulu, Av. Emine Aykenar’ı başörtülü olduğu için barodan ihracına karar verdi.

23 Ekim 1977

İzmit Kız İmam Hatip okulunda 215 kız öğrenci hakkında, derslere başörtülü girdikleri için disiplin soruşturması açıldı. (*Yeni Devir Gazetesi*)

12 Eylül 1980

Türk Silahlı Kuvvetleri, emir komuta zinciri içinde askeri ihtilal gerçekleştirdi. Bu müdahale ile 6. Demirel hükümeti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi feshedildi, sendika ve derneklerin faaliyetleri durduruldu. Genel sıkıyönetim ilan edildi. 1970 sonrasında değiştirilen 1961 Anayasası tamamen rafa kaldırıldı ve Türkiye siyasetinin yeniden tasarlandığı bir askeri dönem başladı. Bu dönem yaklaşık dokuz yıl sürdü. 12 Eylül 1980 ardından partiler lağvedildi, parti liderleri önce askeri üslerde gözetim altında tutuldu, ardından yargılandı.

1980 ihtilali sonrası bazı üniversitelerde başörtüsü yasağı başlatıldı. Örneğin Selçuk Üniversitesi Rektörü Neşet Çağatay ve Üniversite Senatosu, Bölge Sıkı Yönetim Komutanı Bedrettin Demirel’in kıyafetle ilgili kararını destekleme kararı aldı. Bu tarihte Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencisi

⁵ Gülşen Ataseven kamuoyunca bilinen ilk örnek olsa da, gerçekte bu tarihte başörtülü olarak çalışan doktorlar bulunmaktadır. Örneğin Hümeyra Öktem, 1955 yılında Verem Savaş dispanserlerinde akabinde devlet hastanelerinde başörtülü olarak çalışmıştır.

⁶ Emre Aköz / Nevzat Atal, Sabah Gazetesi, 22.12.2004

⁷ Emre Aköz / Nevzat Atal, Sabah Gazetesi, 22.12.2004

olan Fatma Akdokur'un tanıklığına göre, bahçe duvarı olmayan fakülteye kontrolü kolaylaştırmak üzere duvar inşa edildi ve girişe asker kulübesi kondu. Aynı şekilde Mimar Sinan Üniversitesi öğrencisi Hasibe Turan'ın bitirme tezi, grafik bölümü jüri üyeleri tarafından başörtülü olduğu için değerlendirilmedi. İtiraz üzerine projesine 100 üzerinden 01 puan verildi. Ara ara verdiği üç projesi ret edildiği gibi gerekçe olarak resmi bir evrak sunulmadı. Akabinde kılık kıyafet yönetmeliğine uymadığı gerekçesi ile okuldan kaydı silindi.

30 Aralık 1980

Diyanet İşleri Yüksek Kurul Başkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı'na İmam-Hatip Liselerinde okuyan kız öğrencilerin kıyafetleri konusunda Bakanlık görüşünün talep etmesi üzerine, imam hatip liselerinde okuyan kız öğrencilerin kıyafetleri hakkında kararını açıkladı. Kararda, "*Müslüman hanımlar başlarının örtmeleri, vücutlarını el, yüz ve ayaklar dışarıda kalan kısımlarını, aralarında dinen evlenme caiz olan yabancı erkekler yanında açık durmamaları, bazı çevrelerce sanıldığı gibi belli bir zümrenin sonradan ortaya çıkardığı bir adet veya işaret değil, İslam Dinin bir hükmüdür. Bu hususu yukarıda delilleriyle açıklanmıştır. Bu emirlerin bir gereği olarak kadınların örtülmesi milletimizin de bir örfü haline gelmiştir*"... Sonuç kısmında ise, "*imam hatip liseleri yönetmeliğinde, dinimizin Müslüman kadınların örtünmeyle ilgili hükümlerine aykırı, Anayasamızın tanıdığı kişinin temel hak ve hürriyetlerini zedeleyici ve sözü edilen okulların yönetim eğitim ve öğretim faaliyetlerini olumsuz yönde etkileyici nitelikteki hükümlerinin yer almasının uygun olmayacağı müteala olmuştur. Keyfiyetin Devlet Bakanlığı Makamına sunulmak üzere Başkanlık Makamına arzına karar verildi.*" ifadeleri yer aldı. (Karar no 77)

22 Temmuz 1981

Başbakan Bülent Ulusu başkanlığında Bakanlar Kurulu, "Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmeliği kabul etti. Buna göre kıyafet en ince ayrıntısına göre düzenlendi.

Madde 11 - Ortaokullarda

a- *Kız öğrenciler: Siyah önlük giyerler; beyaz yaka takarlar. Okul içinde başı açık, saçlar temiz, düzgün taranmış olur. Saçlar, uzun olması halinde örülür veya arkaya toplanarak bağlanır. Öğrencilerin mevsime göre giyecekleri çorap, ayakkabı gibi diğer giyim eşyası 14. Maddeye uygun olarak düzenlenir. Zincir, kolye, yüzük, küpe, bilezik vb. ziynet eşyası takılmaz.*

a- *Erkek öğrenciler: Ceket, gömlek ve pantolon giyerler; kravat takarlar. Ancak okul yönetimince uygun görülmesi halinde, sıcak mevsimde sadece gömlek ve soğuk mevsimde ceket altına kapalı yaka kazak giyebilir. Okul içinde baş açık, saçlar kısa ve temiz olur. Zincir, kolye, yüzük vb. ziynet eşyası takılmaz.*

Madde 12- Lise ve dengi okullarda

a) *Kız öğrenciler: Okulca seçilen bir renkte vücut hatlarını belli etmeyecek şekilde, yırtmaçsız, kolsuz ve diz kapağını örtecek boyda bir FORMA giyerler. Bu forma içine mevsimin özelliklerine göre formayla uyum sağlayacak şekilde, kapalı yaka uzun veya kollu bluz veya kazak giyerler. Okul içinde baş açık, saçlar temiz ve düzgün taranmış olup uzun olması halinde örülür veya arkaya toplanarak bağlanır. Makyaj yapılmaz, kaşlar alınmaz, tırnak uzatılmaz ve cilalanmaz. Yüzük, küpe, kolye, iğne ve bilezik gibi süs ve ziynet eşyası takılmaz. Çorap ve ayakkabı gibi diğer giyim eşyası 14. Ve 15. Maddeye göre düzenlenir.*

b) *Erkek Öğrenciler: Ceket, gömlek ve pantolon giyerler; kravat takarlar. Okul yönetimince uygun görülmesi halinde, sıcak mevsimde sadece gömlek ve soğuk mevsimde ceket altına kapalı yaka kazak giyebilir.*

Okul içinde baş açık, saçlar kısa ve temiz olur. Ense düz ve açık olup favori, sakal ve bıyık bırakılmaz. Zincir, kolye, yüzük vb. ziynet eşyası takılmaz.

Aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yükseköğretim öğrencileri için yönetmelik maddesi "a) *Kız öğrenciler: Elbiseler temiz, düzgün, ütülü, sade, ayakkabılar ve çizmeler sade ve normal topuklu, baş açık saçlar düzgün taranmış, ve toplanmış olacak, kurum içinde baş örtülmeyecek.*b) *Erkek öğrenciler: Elbiseler ve ayakkabılar temiz, düzgün olacak, kurum içinde baş açık bulunacak, aşırı derecede favori*

ve saç uzatılmayacak, sakal bırakılmayacak, bıyık varsa temiz, taranmış ve dudak kenarını taşımayacak şekilde kesilecektir. Kravat takılacaktır. Sıcak mevsimde sadece gömlek ve soğuk mevsimde ceket altına kapalı yakalı kazak giyilebilecektir.” şeklindeydi.

(RG: 07.12.1981, s.17537)

Bu suretle sadece Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yüksek okul öğrencileri, yönetmelik kapsamına alınmıştır. (Yazar Notu)

4 Kasım 1981

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nu kabul edildi. Kanunda kılık kıyafetle ilgili bir hüküm bulunmaktaydı. (RG: 06.11.1981, s.17506)

Yükseköğretim Kanununun yürürlüğe girmesi ile üniversiteler Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bağlandı ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmeliğin yüksek okul öğrencileri ile ilgili hükümleri lagvedilmiş oldu. (Yazar Notu)

16 Temmuz 1982

Milli Güvenlik Konseyinin oluşturduğu Bakanlar Kurulu tarafından “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık Kıyafetine Dair Yönetmelik” yürürlüğe kondu.

Madde 5 - 2 nci maddede sözü edilen personelin kılık ve kıyafette uyacakları hususlar:
 a) Kadınlar; Elbiseler temiz, düzgün, ütülü, sade; ayakkabılar ve/veya çizmeler sade ve normal topuklu, boyalı; görev mahallinde baş daima açık, saçlar düzgün taranmış veya toplanmış; tırnaklar normal kesilmiş olur. Ancak bazı hizmetler için özel iş kıyafeti varsa görev sırasında kurum amirinin izni ile bu kıyafet kullanılır. Pantolon, kolsuz ve çok açık yakalı gömlek, bluz veya elbise giyilmez. Etek boyu dizden yukarı ve yırtmaçlı olamaz. Terlik tipi (sandalet) ayakkabı giyilmez.
 b) Erkekler; Elbiseler temiz, düzgün, ütülü ve sade; ayakkabılar kapalı, temiz ve boyalı giyilir. Sandalet veya atkılı ayakkabı giyilmez. Bina içinde ve görev mahallinde baş daima açık bulundurulur. Kulak ortasından aşağıda favori bırakılmaz. Saçlar, kulağı kapatmayacak biçimde ve normal duruşta enseden gömlek yakasını aşmayacak şekilde uzatılabilir, temiz bakımlı ve taranmış olur. Her gün sakal traş olunur ve sakal bırakılmaz. Bıyık tabii olarak bırakılır; uzunluğu üst dudak boyunu geçemez. Üstten alınmaz, yanlar üst dudak hizasında olur; alt uçları dudak hizasından kesilir. Kravat takılır; kravatı örtecek şekilde balıkçı yaka veya benzeri süveterler giyilmez. Hizmet gereğine uygun olarak verilmişse tek tip elbise giyilir. (Değişik: 7/8/1991 - 91/2048 K.) Bina içinde gömleksiz, kravatsız ve çorapsız dolaşmaz.” hükmünü taşımaktaydı.

(RG: 25.10.1982, 17849 sayılı)

Kıyafeti favori ve tırnak boyuna kadar düzenleyen yönetmeliğin kapsam ve amacı, asker mantığı ile kılık kıyafette tek tiplendirip sivil üniforma belirlemektir. (Yazar Notu)

26 Kasım 1982

22.07.1981 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı ve Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelikte değişiklik yapıldı. Bu değişiklikle yönetmelikten ilk metinde yer alan “yüksek okullar” ifadesi çıkartıldı. 21. maddede yapılan değişiklik üzerine madde metni “(b)u yönetmelik hükümleri ilkökul, ortaokul, lise ve dengi okullar için daha önceki yönetmeliklerde giyimle ilgili olarak getirilmiş olan hükümlerin yerine geçer” şeklini aldı.

(RG: 24 Aralık 1982 ve 17908 sayılı)

Bu suretle üniversite öğrencileri yönetmelik kapsamı dışına çıkartılmış oldu. (Yazar Notu)

30 Aralık 1982

Yükseköğretim Kurulu “çağdaş kıyafet” zorunluluğu öngören kılık kıyafet genelgesi yayınladı. Genelge ile, “a. Yükseköğretim kurumlarında bulunan bilimum görevli ve öğrencilerin Atatürk devrim ve ilkelerine uygun, uygar, aşırılığa kaçmayacak şekilde sade bir kılık kıyafetle bulunmaları esastır. b. Yabancı uyruklu öğrenciler de dahil olmak üzere, bütün kız ve erkek öğrencilerin, elbise, gömlek ve ayakkabıları temiz, düzgün ve sade olacak; başı açık olacak ve kurum içinde baş örtmeyecektir.” hükmü getirdi. (YÖK. N: 7327)

Bu tarihten itibaren bazı üniversitelerde öğrenciler başlarını örttikleri için okula alınmazken, bazı üniversitelerde disiplin cezaları verildi. Bir kısmında ise öğrenciler eğitimlerine sorunsuz olarak devam ettiler. (Yazar Notu)

10 Mayıs 1984

Yükseköğretim Kurumu öğrencilerin modern bir şekilde türban kullanabileceklerini öngören bir genelge yayımlayarak üniversite rektörlerine duyurdu. Genelgede; “20 Aralık 1982 tarihli genelge ile ilgili olarak yapılan görüşmelerde, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören kız öğrencilerin başlarının açık olması esası yar almış olmasına rağmen, bazı yükseköğretim kurumlarında, sayıları az da olsa bazı kız öğrencilerin müessese içinde başörtüsü kullandıkları konusu üzerinde durarak bu durumun etkin bir surette önlenmesi gerektiği; ancak modern bir şekilde ‘türban’ kullanılabileceği görüşü çoğunlukla benimsendi.” ifadelerine yer verildi.

(YÖK. N: 84.15.527)

Bu suretle üniversitelerde kısmi başörtüsü “türban” serbest oldu. (Yazar Notu)

10 Ekim 1984

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, diploma ve her türlü belgeye yapıştırılacak fotoğrafların “tanınmalarını engellemeyecek bir biçimde olmak koşulu ile türbanlı olabileceğini” üniversitelere bildirdi. ⁸

13 Mart 1985

Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği yürürlüğe kondu. Yönetmelikte kılık kıyafet konusunda herhangi disiplin suçu düzenlemedi.

(RG:13.01.1985, s: 18634)

8 Ocak 1987

Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'ne 7/h bendi ekledi. Yönetmeliğin 7/h bendiyle, “Yükseköğretim Kurumlarının dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünüm dışındaki bir kıyafet ve görünümde bulunmak” yasaklandı. Bu yasağa aykırı hareket edenler için, “kınama disiplin cezasını” verilmesi öngörüldü.

(RG: 08.01.1987, s.19335)

3 Aralık 1987

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği 7/h fıkrasına ek yaptı. Yönetmeliğin yeni 7/h bendi: “Yüksek öğretim kurumlarının dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak (Dini inanç nedeniyle boyun ve saçlar, örtü veya türbanla kapatılabilir)” şekline dönüştürüldü.

16 Kasım 1988

Anavatan Partisi'nin teklifi ile 3503 sayılı yasayla 2547 sayılı yasaya eklenen Ek 16. Madde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edildi. Meclis tarafından kabul edilen Ek 16. madde: “Anayasa'nın 174. maddesinde yer alan inkılap kanunlarına aykırı olmamak kaydıyla, Yüksek Öğrenim kurumlarında öğretim elemanı ile öğrenciler için kılık kıyafet serbesttir. Bu konu ile ilgili olarak kişi veya kurumlarca sınırlayıcı işlem yapılamaz, karar alınamaz.” İfadelerini taşımaktaydı..

(2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bir Ek Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun)

1 Aralık 1988

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Ek 16. maddeyi imzalamayı ret etti. Anayasa'nın 89. maddesi uyarınca yasa bir kez daha görüşülmek üzere Meclise geri gönderdi. Yasa kanunlaşmadı.

(TBMM Tutanak Dergisi, C:18,1989, TBMM Basımevi Ankara, s.286-291)

⁸Mustafa Altıntaş, YÖK ve Hukuk, Eğitimden Yayınları, Ankara 2002, s.80.

10 Aralık 1988

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 3511 sayılı kanunla yeni Ek:16. maddeyi kabul etti. Yeni Ek 16. madde: “Yükseköğretim kurumlarında derslane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorunludur. Dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir.” ifadelerini taşımaktaydı. Cumhurbaşkanı tarafından imzalanan bu kanun Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. (RG:27.12.1988, s.20032)

27–28 Mayıs 1989

Türkiye Barolar Birliği, 20. Olağan Genel Kurul toplantısında meslek kurallarını değiştirdi. “Avukatların mahkemelerde başlarının açık” olarak görev yapacaklarını ifade etti. Meslek kurallarının 20. maddesi; “Avukatlar ve avukat stajyerleri mesleğe yaraşır bir kılık kıyafetle başları açık olarak mahkemelerde görev yaparlar. Duruşmalara Türkiye Barolar Birliğince şekli saptanmış cübbe ile temiz bir kıyafetle çıkarlar. Erkek avukatlar iklim ve mevsim koşullarının elverdiği ölçüde kravat takarlar” şekline dönüştürüldü.

7 Temmuz 1989

Danıştay 8. Dairesi açılan bir dava üzerine, “7/h-fıkrasının parantez içindeki, “Dini inanç nedeniyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir” ifadesini iptal etti.

4 Ocak 1989

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, yürürlüğe giren Ek 16. maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu.

7 Mart 1989

Anayasa Mahkemesi, Ek 16. Maddede yer alan “dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir.” ikinci cümleyi iptal etti. (E. 1989/1 E., 1989/12 K, RG: 05.07.1989 tarih, 20216 sayı)

20 Aralık 1989

Yükseköğretim Kurulu Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinde değişiklik yapıldı. “Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin değişik 7. Maddesinin (h) fıkrası yürürlükten kaldırıldı”. Yeni düzenleme sonucu, artık kılık kıyafet disiplin yönetmeliğinde yer almamaktaydı. (RG: 28.12.1989, s.20386)

25 Ekim 1990

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 3670 sayılı yasayla, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na Ek 17. Maddeyi ekleyen kanun çıkarttı. Ek 17. madde: “Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile Yüksek Öğretim kurumlarında kılık kıyafet serbesttir.” ifadelerini taşımaktaydı. (RG: 28 Ekim 1990 tarih, 20679 sayı)

25 Ekim 1990

Kılık kıyafet nedeniyle tesis edilen disiplin cezalarının öğrencilerin sicillerinden silinmesine ilişkin, 3670 Sayılı Kanun kabul edildi. Geçici 1. madde: “Bu kanun yürürlüğe girmeden önce Yükseköğretim Kurumlarında kılık kıyafet ile ilgili olarak verilmiş her türlü disiplin cezaları bütün hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkar”. hükmünü içermektedir.

3 Aralık 1990

SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) Ek 17. maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine müracaat etti.

9 Nisan 1991

Anayasa Mahkemesi Ek 17. maddenin iptal talebini reddetti. Ek 17. madde yürürlükte kaldı. Kararda Ek 16. Maddenin iptal gerekçesine atf yapılarak başörtüsünün kılık kıyafet serbestisi içinde olmadığı

ifade edildi. Anayasa Mahkemesi üyesi Ahmet Necdet Sezer, kararın bu şekliyle türbanı üniversitelerde serbest bırakacağı için katılmadığını beyan ederek muhalefet şerhi yazdı (1990/36E, 1991/8 K., RG: 31.07.1991, s.20946)

Bu tarihten sonra ksekğretim kurumlarında başörtüsü yasağı kalktı, yasağın devam edip etmeyeceğini soran niversite rektörlerine ksek ğretim Kanunu Ek 17. Madde metni gönderildi. (Yazar Notu)

3 Şubat 1993

Diyaret İşleri Başkanlığı Din İşleri ksek Kurulu Başkanlığı ‘‘Tesettür’’ konulu kararında 1980 tarihli kararını tekrarladı. Kararda; ‘‘1) Gerek erkeklerin ve gerekse kadınların gözlerini haramdan korumaları, 2) Kadınların, vücudun el, yüz ve ayakları dışında kalan kısımlarını, aralarında dinen evlilik caiz olan erkekler yanında, vücut hatlarını ve rengini göstermeyecek nitelikte bir elbise (rt) ile örtmeleri, 3) Başörtülerini, saçlarını, başlarını, boyun ve gerdanlarını iyice örtecek şekilde yakalarının üzerine salmaları, dinimizin; Kitab, sünnet ve İslâm alimlerinin üzerine salmaları, dinimizin; Kitab, sünnet ve İslâm alimlerinin ittifakı ile sabit olan kesin emridir. Müslümanların bu emirlere uymaları dini bir vecibedir’’ ifadelerine yer verdi. (Karar no: 6)

1 Mayıs 1994

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi hemşirelik bölümünde okuyan 53 ğrenci başörtülü oldukları gerekçesiyle pratik derslere alınmadı.

2 Aralık 1994

TMMOB (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğı, yönetim kurulu kararı olarak başörtüsünü yasakladı. Kararda ‘‘Odalarımız tarafından düzenlenen kimlik, Serbest Müşavirlik Mühendislik (SMM) vb. her türlü fotoğraflı belgelerde; Anayasa’nın 174 üncü maddesi uyarınca türbanlı, başörtülü, sakallı gibi tanımayı zorlaştırıcı fotoğrafların kabul edilmemesi ve kullanılmaması’’ ifadelerine yer verdi. (YK 64 Sayı)

9 Haziran 1995

ksekğretim Kanunu’nun Ek 23. maddesi yrrlge girdi. Madde ‘‘ksekğretim kurumlarında pratik, uygulamalı dersler ve staj; öğrencinin tercih edeceğı ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara muadil özel kuruluşlarda yapılabilir. Bu süre zarfında ğrenci ksekğretim kurumları ğrenci disiplin kurallarına tabidir.’’ şeklindeydi.(N: 4111/2)

Bu suretle halen başörtüsü yasağının devam ettiğı istisnai okullarda sorun yaşayan öğrencilerin farklı kurumlarında eğitimlerine devam etmelerine imkan tanıdı. (Yazar Notu)

24 Ekim 1996

Hacette Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Yavuz Renda, genelge ile Tıp Fakültesi’nin tüm bölümlerindeki tüm birimlerinde başörtüsü kullanımını yasakladı.

19 Kasım 1996

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sağlık Hizmetleri Meslek ksek Okulunda, 2. sınıf vizelerine giren başörtülü öğrenciler sınıftan atıldı.

(Akit Gazetesi)

24 Mart 1996

Ziraat mühendisi olan Aysel şen, ğretmen olabilmek için formasyon eğitimine başladı. Ancak başörtüsü sebebiyle staj yapmak için geldiğı Bursa Necati Bey Kızmeslek Lisesi’ne alınmadı.

(Türkiye Gazetesi)

16 Haziran 1996

Edirne İmam Hatip Lisesi’nin orta kısmında okuyan bir kız ğrenci, başörtülü olduğı gerekçesiyle Fen Lisesi imtihanına alınmadı.

(Türkiye Gazetesi)

8 Temmuz 1996

TBMM de birinci parti durumunda olan Refah Partisi ile ikinci parti konumunda olan Doğruyol partisinin koalisyonu ile Refahiyol iktidar oldu. Başbakanlık Kriz Yönetmeliği ve Milli Güvenlik Siyaset Belgesinin imzalanmasıyla doğal afetler de dahil olmak üzere Milli Güvenlik Kurulu (MGK)nun kriz olarak nitelendirdiği durumlarda MGK yaptırım uygulayabilecek üst yapı haline geldi.

3 Eylül 1996

Ankara Üniversitesi, kayıt esnasında verilen başörtülü fotoğrafları kabul etmedi.
(*Akit Gazetesi*)

19 Ekim 1996

İstanbul Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Hemşirelik bölümünde okuyan 70 tesettürlü öğrenciden 30’u, başını açmadığı için sınıfta bırakıldı. Okul müdürü Demir Tiryaki, “*bıyıklı olan birinin traş olup başörtüsü takabileceğini, tesettürlü öğrencinin erkek mi, yoksa kadın mı olduğunu anlamasının güç olacağını*” söyledi.
(*Yeni Şafak Gazetesi*)

30 Kasım 1996

Uzmanlık sınavını kazanan Doktor Şükran Erdem’in, Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde ana bilim dalı başkanı Kemal Alemdaroğlu tarafından mesai saatleri içinde müzeye kilitlendiği ve mesaisini bu şekilde tamamlamak zorunda bırakıldığı tespit edildi.

4 Aralık 1996

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı başkanı Kemal Alemdaroğlu, Şükran Erdem’e destek veren tüm gazete ve televizyon muhabirlerine ambargo koydu.
(*Yeni Şafak Gazetesi*)

1997 YILI KRONOLOJİSİ
ve
28 ŞUBAT SÜRECİNDE YAŞANANLAR⁹

4 Ocak 1997

Sekiz Müslüman ülkenin katılımıyla İstanbul'da D-8 Grubu Dışişleri Bakanları Toplantısı yapıldı. Toplantıya, Türkiye'yi temsilen Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller ile Devlet Bakanı Abdullah Gül katıldı. Toplantı sonunda yayımlanan ortak bildiri ile, hükümetlerine "D-8 Grubu" olarak adlandırılacak bir işbirliği mekanizması oluşturulmasını önermeyi kararlaştırdıklarını ve 1997 yılının ilk altı ayında liderler zirvesi yapılması kararlaştırıldığı açıklandı. Başbakan Necmettin Erbakan, toplantının açılış konuşması yaptı. Erbakan daha sonra düzenlediği ortak basın toplantısında "D-8'in kurulması için önemli bir adım atılmıştır" dedi. Toplantıda konuşan Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, "Oluşum sadece İslam ülkelerine açık değildir. Gümrük Birliği yükümlülüklerimize aykırı olmayacaktır" dedi.

5 Ocak 1997

* Başbakan Necmettin Erbakan başkanlığında dün başlayan D-8 zirvesi dolayısıyla Türkiye'de bulunan İran, Pakistan ve Türkiye arasında gerçekleştirilen "Afganistan" konulu üçlü toplantı İstanbul'da yapıldı. Başbakan Erbakan, toplantı öncesinde yaptığı açıklamada, Afgan halkının, süren kardeş kavgası nedeniyle büyük üzüntü yaşadığını ve ülkenin kalkınma yolunda adım atmadığını belirtti. Üç ülkenin temsilcisi, toplantı sonunda yaptıkları ortak basın açıklamasında, Afganistan'da bulunan gruplara ateşkes çağrısında bulundu.

* Türk-İş öncülüğünde hükümete uyarı mitingi yapıldı.

9 Ocak 1997

* Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmeliğe göre başbakanlık asker denetimine bırakılırken Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) devre dışı kaldı. Yönetmelik; Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, Bakanlıklar, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Genel Sekreterliği, kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili özel kuruluşları kapsamaktadır. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/06-10ocak1997.htm>)

11 Ocak 1997

* Genelkurmay; Sultanbeyli'de Belediye Başkanı'na rağmen 10 Kasım'da Atatürk heykeli diktiren 2.Zırhlı Tugay Komutanı Tuğgeneral Doğu Silahçioğlu'na sert tepki gösteren Necati Çelik hakkında suç duyurusunda bulundu.

* Başbakan Necmettin Erbakan tarikat ve cemaat liderlerine iftar yemeği verdi. Bu durum medyaya "irtica kalkışması" olarak yansdı.

12 Ocak 1997

'Sivil Sıkıyönetim' masası devrede

Başbakanlık bünyesinde MGK Genel Sekreteri'nin başında olacağı sivil bir "olağanüstü" yönetim birimi oluşturuldu. Çok geniş yetkilerle donatılan bu birimle, Başbakanlık asker denetimine bırakılırken, TBMM devre dışı kaldı.

(<http://www.milliyet.com.tr/1997/01/12/siyaset/sivil.html>)

13 Ocak 1997

Erbakan, izin almaksızın kamu, özel ve askerî her türlü yapıyı denetleyebilecek yetkilerle donatılmış İnsan Hakları Müsteşarlığı yasa tasarısını hazırladı.

⁹ Bu bölümde başörtüsü yasağı mağdurlarının yaşadıklarının yanı sıra, yasağa neden olan siyasal olaylara da yer verilecektir. Bu nedenle özellikle "Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü"nin arşiv çalışmalarından yararlanılmıştır.

16 Ocak 1997

TBMM Milli Eğitim Komisyonu’nda, Yükseköğretim Kanunu’nda değişiklik yapılarak, öğretim üyelerinin siyasi partilere üye olabilmeleri ve partilerde görev alabilmelerini öngören kanun tasarısı kabul edildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/16-20ocak1997.htm>)

16 Ocak 1997

CHP Genel Sekreteri Adnan Keskin ve 33 milletvekili, Başbakan Necmettin Erbakan’ın geçen hafta Başbakanlık Konutu’nda çeşitli tarikat liderlerine verdiği yemekle ilgili olarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/16-20ocak1997.htm>)

17 Ocak 1997

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in Genelkurmay’a yaptığı ziyaret ile ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı Basın Merkezi’nden yapılan açıklamada, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı’dan “Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilgili çeşitli konularda bilgi aldığı” bildirildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/16-20ocak1997.htm>)

22 Ocak 1997

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller partisinin Meclis grubunda yaptığı konuşmada, Türkiye’nin gündeminin son 15 gündür dini oluşumlar, gençlerin ve genç kızların nasıl istismar edildiği konularında kilitlendiğini belirtti. Tarikatların İslam dini içindeki yerini tartışmayacağını, bunun siyasetin de işi olmadığını savunan Çiller, “Bir gelenek bin yıldır sürüyorsa, toplumsal ihtiyaca cevap veriyor demektir” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/21-25ocak1997.htm>)

26 Ocak 1997

Komutanlar, Gölcük’te 72 saat süren olağanüstü şûrâda bir araya geldiler. Komutanların değerlendirmeleri:

1. *Org. Koman’ın sürekli Susurluk Komisyonu’na çağırılması “şova” yöneliktir.*
  2. *Bir generalin, bir semte Atatürk heykeli dikilmesindeki tutumu için söylenenler üzüntü vericidir.*
  3. *Ramazân nedeniyle mesainin iftar saatine ayarlanması doğru değildir.*
  4. *TSK iç ve dış tehdide karşı ülkeyi korumakla görevlidir. Orduyu iç politikaya çekme gayretleri üzüntü vericidir.*
- şeklinde oldu.

27 Ocak 1997

Doğru Yol Partisi (DYP) Grup Başkanvekili Ali Rıza Gönül yaptığı açıklamada, Atatürk devrimlerine aykırı olan her düzenlemeye karşı olduklarını, türban konusunda da titizlikle durulacağını savundu. Türban gerçeklerinin iyice araştırılacağını kaydeden Gönül, “Özgürlük adı altında aykırı bir durum teşkil ediyorsa, DYP buna destek vermez” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/26-31ocak1997.htm>)

28 Ocak 1997**MGK’dan uyarı**

MGK bölücü ve yıkıcı yayınlar önlenmeli uyarısında bulundu.

28 Ocak 1997

Danıştay 12. Dairesi, Bakanlar Kurulu’nun, memurların çalışma saatlerinin Ramazan ayına göre düzenlenmesini öngören kararnameyi hakkında yürürlüğün durdurulmasını kararlaştırdı. Danıştay kararnameyi, Anayasanın laikliği düzenleyen maddelerine aykırı buldu.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/26-31ocak1997.htm>)

29 Ocak 1997

CHP Kadın Kolları, Türk Kadınlar Birliği, Türk Hukukçu Kadınlar Derneği ve Atatürkçü Düşünce Derneği üyesi kadınlar, RP'nin türbanı yasallaştırma girişimlerini protesto ettiler. CHP Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal Okuducu, RP'nin türbanı bir tür şeriat üniforması olarak gördüğünü belirterek, "Bütün Türkiye bunun masum bir inanç örtünmesi olmadığını çok iyi bilmelidir" dedi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/ocak1997>)

31 Ocak 1997

* MGK Genel Sekreteri Org. İlhan Kılıç, MİT Müsteşarı Sönmez Köksal, Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı, Süleyman Demirel'i ziyaret ederek aşağıdaki konulardaki görüşlerini aktardı;

- 1) Taksim'e cami: Siyasi yatırım, politik tartışma...
- 2) Türban: Toplumsal birliği zedeleyecek bir çekişme. Eğer iktidar direnecek olursa Çankaya'dan dönebilir, Anayasa Mahkemesi'ne gidebilir.
- 3) Ramazan mesaisi: Ölü doğdu. Çıkması ile iptali bir oldu. Silahlı Kuvvetler'de uygulanmadı.
- 4) Kurban derileri: Yeni bir uygulama Türk hava Kurumu (THK)'yı çökertir. Kurum sarsılmamalı.
- 5) Karadan hac: Buna güvenlik faktörü engel.

* Başbakan Necmettin Erbakan, Başbakanlık yetkilerini gizli bir emirle bir yıllığına MGK Genel Sekreteri'ne devretti.

* Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Refah Partisi'ni, Başbakan Necmettin Erbakan'ın Kayseri'ye gelişinde üniformalı bir grup eşliğinde karşılayan RP ile örgütünü, bir ay içinde görevden alması konusunda uyardı.

* Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel 69. kuruluş yıldönümünü kutlayan Türk Eğitim Derneği'nin (TED) Genel Başkanı İbrahim Ortaç ve beraberindeki heyeti kabulünde yaptığı konuşmada, Türkiye'nin laik-demokratik cumhuriyet felsefesiyle ilerlediğini, bunu kimsenin görmezlikten gelemeyeceğini belirtti ve "Hür ve serbest ortamın imkanlarından yararlanarak, bir takım üzücü şeyler olabiliyorsa, bunlar ülke insanında en ufak tereddüt yaratmasın. Türkiye geriye gitmez" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ocak1997/26-31ocak1997.htm>)

1 Şubat 1997

* Danıştay, yatarak tedavi gören hastalar için "dini moral" gerekçesiyle hastanelere imam kadrosu atanmasına ilişkin Sağlık Bakanlığı genelgesini iptal etti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

* Başbakan Necmettin Erbakan, RP il başkanları ve il müfettişleri ile Ankara'da biraraya geldi. Erbakan, toplantıyı açarken yaptığı konuşmada, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in son günlerde askeri yetkililer ile yaptığı görüşmeler ardından, bazı basın kuruluşları tarafından ortaya atılan "darbe" söylentileri ve "Refah uyarıldı" iddialarını cevaplandırırken, "Ne yaparlarsa yapınlar Refah ile ordu arasındaki sevgiyi zedeleyemez, ortaklar arasındaki uyumu bozamazlar" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

* Ankara ili Sincan Belediyesi Başkanı Refah Partili Bekir Yıldız, İran lideri Ayetullah Humeyni'nin işgal altındaki Kudüs'ü anmak için 17 yıl önce başlattığı geleneği, Sincan'da düzenlediği bir toplantı ile sürdürdü. Yaklaşık 500 kişinin katıldığı Kudüs Gecesi'nde bir konuşma yapan Yıldız, türbanı ve karayolu ile haccı savunurken, başörtüsünün Müslümanlar için "şeref sancağı" olduğunu ileri sürdü. Geceye, İran Büyükelçisi Muhammed Rıza Bagheri de katılarak, bir konuşma yaptı.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

2 Şubat 1997

RP'li Sincan Belediye Başkanı Bekir Yıldız'ın düzenlediği Kudüs Gecesi'nde İran'ın Ankara Büyükelçisi Rıza Bagheri'nin Türkiye'yi de kasederek şeriat çağrısı yapması muhalefet partilerinden yoğun eleştiri aldı. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, Bagheri'nin Türkiye'nin iç politikasına karışmasına hakkı olmadığını belirterek, "Dışişleri Bakanı'ni göreve çağırıyorum. Derhal tepkisini dile getirmeli ve Türkiye'nin olması gereken tavrını ortaya koymalıdır" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

3 Şubat 1997

Sincan’daki Kudüs gecesine DGM inceleme başlattı.

* Genel Kurmay Başkanı Org. İsmail Hakkı Karadayı, komutanlarla toplandı. Sincan olayları üzerine şunları söyledi: “Kamuoyunun rahat nefes alabilmesi için İçişleri Bakanı görevini yerine getirmeli ve gerekli işlemleri yapmalı.” (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=214302>)

* Başbakan Necmettin Erbakan, partisinin Merkez Karar Yürütme Kurulu Toplantısı’nda yaptığı konuşmada, hükümet programında “din-vicdan özgürlüğü” konusundaki düzenlemenin kamuda türban serbestisini de kapsadığını ve bu konuda DYP Genel Başkanı Tansu Çiller ile anlaşma sağladıklarını söyledi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

* Türban sarsıyor

Refahiyol Koalisyonu, şimdi de çalışan kadına işyerlerinde türban serbestisi yüzünden sarsılıyor. Refah, tepkiler üzerine serbestinin devlet dairelerini kapsayan bölümünden taviz vererek “Şimdilik üniversiteler yeterli” görüşüyle kararnameyi imzaya açarken, DYP’li bakanlar, “Mutabakat yok, bize gelmiş kararname de yok” diye direniyor. Taksim’den sonra Çankaya’ya da cami projesinde ısrar eden Refahlılar’ın kurban derilerinin toplanmasında Türk Hava Kurumu tekelinin kırılması ve karayoluyla hac konularını ertelemesi bile, koalisyondaki türban sıkıntısını gidermedi.

<http://arsiv.sabah.com.tr/1997/02/03/f07.html>)

* Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi Ali Tuysun, Sincan Belediyesi tarafından düzenlenen “Kudüs Gecesi”ndeki konuşmaları nedeniyle İran’ın Türkiye Büyükelçisi Muhammed Rıza Bagheri’yi Bakanlığa çağırarak görüştü. Görüşmenin ardından Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, “Büyükelçinin söz konusu gecede yaptığı konuşmanın, içişlerimize müdahale niteliği taşıyan unsurlar ve Türkiye’nin dostu bazı ülkelere karşı uygun olmayan eleştiriler içerdiği, bu beyanlarının tarafımızdan protesto edildiği belirtilmiştir” denildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

4 Şubat 1997

* Ankara’nın Sincan ilçesinde Etimesgut Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığı’na bağlı 20 kadar tank, 15 civarında kariyer ve çeşitli araçlardan oluşan konvoy, ilçe sokaklarından Akıncı Üssü’ne “motorlu yürüyüş” gerçekleştirdi. Sincan’daki motorlu yürüyüş, ülke genelinde heyecana neden olurken, Milli Savunma Bakanı Turhan Tayan, olayın normal bir tatbikat olduğunu, eğitim çalışmalarını kapsamında gerçekleştirildiğini söyledi. Olay gazetelere “Sincan’dan Ordu Geçti” aışığı ile yansıdı. Haberlerde “TÜRK Silahlı Kuvvetleri (TSK), geçen hafta sonu “şeriat gösterilerine” sahne olan Sincan’da, tank ve kariyerlerle “gövde gösterisi” yaptı. Genelkurmay, “altı ayda bir yapılan normal eğitim faaliyeti” olarak açıkladığı zırhlı birliğin Sincan’dan geçişinin “tesadüfen bu tarihe denk geldiğini” bildirdi” ifadelerine yer verildi.

(<http://www.milliyet.com.tr/1997/02/05/siyaset/sincan.html>)

(Daha sonra bu durum genel kurmay 2. başkanı Çevik Bir tarafından “Demokrasiye balans ayarı yapıldı” şeklinde nitelendirildi. Belediye Başkanı Bekir Yıldız, Kudüs gecesinde yaptığı Siyonizm karşıtı konuşması nedeniyle görevden alındı. Nurettin Yıldız konuşması nedeniyle 17.5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.)

* Başbakan Necmettin Erbakan, partisinin grup toplantısında Ankara’nın Sincan ilçesinde düzenlenen Kudüs Gecesi’ni değerlendirirken, demokratik bir ülkede bu tür etkinlikler olabileceğini savundu. Türkiye’nin büyük atılımlar yaptığını, ancak bazı çevrelerin yeniden büyük Türkiye’nin kurulmasından rahatsızlık duyduklarını savunan Başbakan Erbakan, “Bazı çevreler, bazı fosiller, acaba ne yapsak da ülkenin havasını bozsak, huzuru, barışı, kardeşliği engellesek diye düşünüyorlar” dedi. Adalet Bakanı Şevket Kazan da TBMM Genel Kurulu’nda ANAP Ankara Milletvekili Nejat Arseven’in Sincan’da yaşanan olaylara ilişkin konuşmasını yanıtlarken, hiç kimsenin demokratik rejim üzerine oyun oynamaya hakkı olmadığını belirterek, Sincan Belediye Başkanı Bekir Yıldız’ın, RP’nin 400 belediye başkanından biri olduğunu söyledi. Kazan, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin olayla ilgili soruşturma başlattığını, RP Meclis Grubu’nun da duyarlılığını ortaya koyarak, üç milletvekilini olayı soruşturmakla görevlendirildiğini söyledi.

* CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada, Sincan'da yaşanan olayları değerlendirdi. RP'nin laik, demokratik cumhuriyete dönük bir tepki içinde olduğunu herkesin görmesi gerektiğini belirten Baykal, cumhuriyeti savunan herkesi, karşı tepki göstermeye çağırdı.

* ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, bir grup öğretim üyesini kabulü sırasında yaptığı konuşmada, hükümetin laik rejim karşıtı girişimlerine tepki göstererek, "Cumhuriyetin temel ilkeleri tehlikede" dedi. Yılmaz'ı ziyaret eden öğretim üyeleri de antilaik gelişmelerin kaygı ve üzüntü verici olduğunu söyleyerek, partilerin anayasal görevlerini yerine getirmelerini istediler.

* Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile Çankaya Köşkü'nde görüşti. Çiller, görüşme sonrası yaptığı açıklamada, Sincan Belediye Başkanlığı tarafından düzenlenen Kudüs Gecesi sonrası olaylarla ilgili olarak, "Bazı densizlikler olabilir. Ancak bunları hükümetin icraatı ile karıştırmamalıdır" derken, Cumhurbaşkanı ile aralarında görüş birliğinin olduğunu savundu. Çiller, daha sonra TBMM'de Başbakan Erbakan ile bir araya geldi. Çiller görüşmenin ardından partisinin Başkanlık Divanı ile GİK'i toplayarak görüşmeleriyle ilgili değerlendirmeler yaptı.

* İçişleri Bakanı Meral Akşener'in, Sincan Belediye Başkanı Bekir Yıldız'ı, hakkında başlatılan soruşturmanın selameti açısından, geçici tedbir olarak görevinden uzaklaştırdığı bildirildi. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi de, Yıldız hakkında "gözlem altına alınması" talimatı vermişti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

5 Şubat 1997

* DSP(Demokratik Sol Parti) ve CHP, laik-demokratik rejime karşı tehditler ve Sincan'daki olaylar nedeniyle hazırlanan gensoru önermelerini, TBMM Başkanlığı'na verdiler.

* Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, TGRT televizyonunda yayımlanan söyleyişinde, Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu sorunların ağırlıklı olarak 12 Eylül 1980 darbesinden kaynaklandığını, askeri darbelerin ülke sorunlarını çözemediğini vurguladı. "Neden demokrasiyi işletmeye çalışmıyoruz da darbe tartışması yaratıyoruz" diyen Cumhurbaşkanı Demirel, gerginlik yaratan türban konusunun gündemden çıkarılmasını isteyerek RP'yi uyardı. Cumhurbaşkanı Demirel, İran'ın Ankara Büyükelçisi Muhammed Rıza Bağheri'nin, Sincan Belediyesi tarafından düzenlenen "Kudüs Gecesi"ndeki konuşmasıyla Türkiye'nin içişlerine karışarak "yanlış yaptığını" söyledi. Cumhurbaşkanı Demirel, laiklik ilkesinin Anayasa'ya girişinin 60. Yıldönümü dolayısıyla da bir mesaj yayımladı. Mesajında, din ve siyasetin başka ülkelerde tartışma konusu olduğunu fakat laikliğin bu çatışmaları ortadan kaldırdığını kaydeden Cumhurbaşkanı Demirel, laikliğin aynı zamanda toplumun dini inançlarını muhafaza ederek, barış içinde yaşamayı sağladığını söyledi. Başbakan Necmettin Erbakan da mesajında, laiklik ilkesinin Anayasa'da yer almasının, "Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni temeller üzerinde yükselişinin bir dönüm noktası olduğunu" bildirdi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

* Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller, partisinin Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, demokrasi dışında çözüm aranmaması gerektiğini bildirdi. Demokrasiden vazgeçmek isteyenleri 'demokrasiyle sorunu olanlar' olarak niteleyen Çiller, "Ülke bütünlüğünü hangi kararlılıkla savunduysak, devletin itibarını yurt dışında nasıl savunduysak, demokrasiyi de aynı kararlılıkla savunuruz" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/01-05subat1997.htm>)

6 Şubat 1997

* Sincan Belediye Başkanı Bekir Yıldız, gözaltına alındı.

* ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Nicholas Burns: "Sivil hükümet, Türkiye'nin Avrupa'daki konumu için önemlidir. Türkiye'de derin bir istikrarsızlık konusunda bazılarının taşıdığı kaygıyı paylaşmıyoruz." dedi.

7 Şubat 1997

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından kabul edilen TBMM Başkanı Mustafa Kalemli görüşme sonrasında yaptığı açıklamada, Cumhurbaşkanı Demirel ile Türkiye'nin laik, çağdaş yapısında geri gidilip olamayacağı konusunda görüş birliğinde olduklarını söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/06-10subat1997.htm>)

9 Şubat 1997

Demirel bayram mesajında “*Din uhrevî alanı, hukuk ise dünyevî alanı tanzim eder. İslam’da zorlama yoktur. İnanç ve ibadet özgürlüğü Cumhuriyet’in titizlikle savunduğu bir ilkedir. Dini siyasallaştırmaya çalışanlar hem günah hem de suç işlemektedirler*” dedi.

11 Şubat 1997

* Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Müsteşarı Sönmez Köksal, MİT dışındaki istihbarat faaliyeti yapan devlet kuruluşlarından şikayet ederek “MİT’le istihbarat görevi gören diğer kamu kuruluşları arasında çok başlı bir görüntü sergileniyor. Merkezi istihbarat güçlendirilmeli” dedi.

* ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz Sakarya’da yaptığı konuşmada, koalisyon hükümetinin üniversiteden silahlı kuvvetlere kadar toplumun tüm kurumlarında gerginlik yarattığını belirterek “*Silahlı kuvvetler tanklarını Ankara’nın ortasında yürütmek suretiyle bir mesaj vermek gereğini duyuyorsa durum vahimdir*” dedi.

* DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit yaptığı yazılı açıklamada, cumhuriyeti tehdit eden gelişmeler karşısında RP dışındaki tüm partileri, laik demokrasiyi korumak ve RP’li bir hükümetten kurtulmak için güç birliğine çağırıldıklarına dikkat çekti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/11-15subat1997.htm>)

13 Şubat 1997

* Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, Ankara’nın Sincan ilçesinde bir süre önce yapılan olaylı “Kudüs Gecesi”ni düzenledikleri belirlenen ve aralarında Belediye Başkanı Bekir Yıldız’ın da bulunduğu 11 kişiyi tutukladı.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/11-15subat1997.htm>)

* ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, Cumhuriyet gazetesine yaptığı değerlendirmede, Nazi Almanyası, Çekoslovakya ve bazı eski Doğu Bloku ülkelerinde, özel güçler oluşturma çabasındaki siyasi partilerin, demokratik yollarla iktidara gelerek bir totaliter yönetim oluşturdıklarını belirterek, “*RP de Türkiye için böyle bir tehlike oluşturuyor. Devleti, güvenlik güçlerini amaçları karşısında engel olarak görüyor*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/11-15subat1997.htm>)

15 Şubat 1997

* Adalet Bakanı Şevket Kazan, düzenlediği Kudüs Gecesi’nde sarf ettiği laiklik aleyhindeki sözleri nedeniyle tutuklanan Sincan eski Belediye Başkanı Bekir Yıldız’ı Ankara Merkez Kapalı Cezaevi’nde ziyaret etti. Kazan, mesai günü olmamasını gerekçe göstererek Yıldız’ı, bakan sıfatıyla değil, partili sıfatıyla ziyaret ettiğini söyledi.

* RP Genel Sekreteri Oğuzhan Asiltürk düzenlediği basın toplantısında, Ankara’da yapılan “Şeriata Karşı Kadın Yürüyüşü”nü halkın inançlarına karşı yürümek olarak yorumladı. Asiltürk, hükümetin çalışmalarıyla ilgili sorular üzerine “*Hükümette sıkıntılar olabilir, bu sıkıntılar konuşarak çözümlür*” dedi.

* “Şeriata Karşı Kadın Yürüyüşü” Ankara’da on binlerce kadının katılımıyla yapıldı. 50’ye yakın demokratik kitle örgütünün katılımıyla gerçekleştirilen eyleme, aralarında TBMM Başkanvekili Uluç Gürkan ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal’ın da bulunduğu çok sayıda erkek de destek verdi.

16 Şubat 1997

DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, partisinin düzenlediği “İnançlara Saygılı Laiklik” mitinginde yaptığı konuşmada, Türkiye’nin hem CHP gibi bir partiye hem de DSP gibi bir partiye ihtiyacı olduğunu kaydederek, “*Ama Türkiye’nin bu iki partinin birleşmesine asla ihtiyacı yok. O halde herkes kendi yoluna gitsin*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/11-15subat1997.htm>)

18 Şubat 1997

Demirel: “*Ne Cezayir, ne de İran olan Türkiye’de şeriat istenemez. Şeriat isteyen, Atatürk Cumhuriyeti’nin koyduğu hukuk sistemine ve hukuk devletine karşı çıkıyor demektir. Şeriatı kimse getiremez.*” dedi.

19 Şubat 1997

* ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, partisinin Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, Ankara'da düzenlenen "Şeriata Karşı Kadın Yürüyüşü"ne neden katılmadıklarını anlattı. Yılmaz, "Çünkü şeriat halkın gözünde dinin bütünüdür, şeriata karşı yürünmez, ancak, saygı duyulur" dedi.

* DYP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller, DYP Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, "Din elden gidiyor" diye sokağa dökülenlerin de, "Laiklik elden gidiyor" diye eylem yapanların da yanlış davrandıklarını iddia ederek, "Dinin üzerinden siyaset yapmayalım, ama laiklik üzerinden de siyaset yapmalayım" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/16-20subat1997.htm>)

21 Şubat 1997

"İran terörist devlet muamelesi görmeli." diyen Org. Çevik Bir, Sincan'dan geçen tanklarla ilgili olarak da; "Demokrasiye balans ayarı yaptık" dedi.

22 Şubat 1997

* Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, laiklik karşıtı hareketleri Cumhuriyet gazetesine değerlendirenken, bu hareketlerin hedefinin, "kadını ortadan kaldırmak ve çağdaş yaşamı yok etmek" olduğunu vurguladı. Demirel, "Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundaki ilkelerle bugünkü anayasal değerler bir kefeye konabilirse ülke rahat eder. Parçalanmışlık ortadan kaldırılır" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/21-25subat1997.htm>)

* Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Kayseri'deki üniformalı korumalar nedeniyle RP'yi ikinci kez uyardı.

23 Şubat 1997

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel Milliyet gazetesinin yazarlarını Çankaya Köşkü'nde kabul etti. Cumhurbaşkanı Demirel, son siyasi gelişmeleri değerlendirerek, demokratik laik hukuk devleti konusunda taraf olduğunu belirtti ve "Rejimi korumak görevim" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/21-25subat1997.htm>)

25 Şubat 1997

* Oramiral Güven Erkaya: "Yıllardır, devletin geleceği için birinci tehdit PKK terörü idi. Ancak güvenlik güçleri görevini yaptı ve PKK olayı kontrol altına alındı. Aşırı dinci akımlar ise bugün, PKK tehdidinden daha büyük bir tehlike haline geldi. Tehlike üç boyutludur. Laik Cumhuriyet'e, çoğulcu demokrasiye ve sosyal hukuk düzenine yönelik tehlike." dedi.

* Mesut Yılmaz: "Hükümet Cumhurbaşkanı'nın çarşaf çarşaf yayınlanan uyarılarını anlamayacak kadar gaflet içinde. Koskoca tankları göremeyecek kadar kör. TSK, Sincan benzeri bir uyarıyı 28 Şubat'taki MGK'da yapacak." dedi.

25 Şubat 1997

*DSP ve CHP'nin laik-demokratik rejime yönelik tehditlerle ilgili olarak verdiği gensoru önergelerinin gündeme alınması TBMM Genel Kurulu'nda 246 "kabul" oyuna karşılık, 282 oyla reddedildi.

*Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, partisinin Meclis grubunda yaptığı konuşmada, "laikliğin, cumhuriyetin temel niteliği ve anayasal bir kavram olduğunu kaydederek, "Bunun teminatı halktır. Devlet laiktir, din ve vicdan hürriyetinin teminatıdır" dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/21-25subat1997.htm>)

26 Şubat 1997

* Türk-İş, DİSK ve TESK'ten rejime yönelik tehditlere karşı güç birliği kararı alındı.

* İstanbul kadın kuruluşları birliği, laiklik için eylem başlattı.

* Erbakan Taksim'e cami yapılmasına karşı çıkanları eleştirdi: "Şimdi gelmiş, camiden bahsedeceksin. Sen kimsin? Yüzde 3; konuşmazsın. Din düşmanlığını laiklik diye yutturamazsın." dedi.

27 Şubat 1997

* Türk- İş, DİSK ve TESK köşke çıktı.

* Birinci Ordu Komutanı Org. Hüseyin Kıvrıkoğlu İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi’ni ziyaret etti.

* Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, TBMM Başkanı Mustafa Kalemli ve Başbakan Necmettin Erbakan’ı Çankaya Köşkü’nde kabul ederek bir süre görüştü. Başbakan Erbakan görüşme sonrası basın mensuplarına yaptığı açıklamada, Milli Güvenlik Kurulu toplantılarında görüşülen konuların Cumhurbaşkanı ve kendisine danışılarak belirlendiğini, iktidar partileri olarak barış ve istikrarın korunması için azami özeni göstermek zorunda olduklarını belirterek, “*Hükümetimiz uyum içinde çalışmaktadır. Verilen gensorular; hükümetimizin daha da güçlenmesine yol açmıştır. Ülkemizde lüzumsuz gerginlik çıkarılmasından kimseye fayda yoktur*” dedi.

(<http://www.byege.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/26-28subat1997.htm>)

* Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, Ankara’da basın mensuplarının çeşitli sorularını yanıtlarken, laikliğin, cumhuriyetin değiştirilmesi önerilemez niteliği olduğunu vurgulayarak, “*Cumhuriyete karşı olanlar ile ümmetçilik, Arap milliyetçiliği ve din sömürüsü eylemlerini sürdürenler, tersine söylemlerle laikliği suçlama kurnazlığına sapıyorlar. Kavga yaratıp turmandıranlar; inançlara saygısı olmayanlardır*” dedi.

28 Şubat 1997

* Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel başkanlığında Çankaya Köşkü’nde toplandı. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği’nden yapılan açıklamada, Milli Güvenlik Kurulu’nda “*Bölgücü terörle mücadelede şimdیه kadar alınan tedbirler ve elde edilen sonuçları, Kıbrıs sorunu ve Yunanistan ile ilişkilerle ilgili durum, Anayasa ile Atatürk milliyetçiliğine bağlı demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olarak belirlenen Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne karşı çağdışı bir kısve altında zemin oluşturmaya yönelik rejim aleyhtarı faaliyetler’in değerlendirildiği*” bildirildi.¹⁰

(<http://www.byege.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/26-28subat1997.htm>)

Yaklaşık dokuz buçuk saat süren toplantıda irtica ile mücadelede yapılması gerekenler 18 maddelik yaptırımlar listesi halinde kabul edildi. 28 Şubat kararları, o günün en yüksek tirajlı olan Hürriyet Gazetesi’nde “**TOPYEKÜN SAVAŞ**” başlığı ile verildi. (Kararlar 28 Şubat sürecinin başlangıcı oldu.

¹⁰ Milli Güvenlik Kurulu’nun 28 Şubat 1997 tarih ve 406 Sayılı Kararına Ek-A (rejim aleyhtarı irticai faaliyetlere karşı alınması gereken tedbirler)

1-Anayasamızda cumhuriyetin temel nitelikleri arasında yer alan ve yine anayasanın 4’üncü maddesi ile teminat altına alınan laiklik ilkesi büyük bir titizlik ve hassasiyetle korunmalı, bunun korunması için mevcut yasalar hiçbir ayırım gözetmeksizin uygulanmalı, mevcut yasalar uygulamada yetersiz görülüyorsa yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

2-Tarikatlarla bağlantılı özel yurt, vakıf ve okullar, devletin yetkili organlarınca denetim altına alınarak Tevhid-i Tedrisat Kanunu gereği Milli Eğitim Bakanlığı’na devri sağlanmalıdır.

3-Genç nesillerin körpe dimağlarının özellikli cumhuriyet, Atatürk, vatan ve millet sevgisi, Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarma ülkü ve amacı doğrultusunda bilinçlendirilmesi ve çeşitli mirhkların etkisinden korunması bakımından:

a-8 yıllık kesintisiz eğitim, tüm yurttaki uygulamaya konulmalı.

b-Temel eğitimi almış çocukların, ailelerinin isteğine bağlı olarak, devam edebileceği Kuran kurslarının Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğu ve kontrolünde faaliyet göstermeleri için gerekli idari ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

4-Cumhuriyet rejimine ve Atatürk ilke ve inkılaplarına sadık, aydın din adamları yetiştirmekle yükümlü, milli eğitim kuruluşlarımız, Tevhid-i Tedrisat Kanunu’nun özüne uygun ihtiyaç düzeyinde tutulmalıdır.

5-Yurdun çeşitli yerlerinde yapılan dini tesisler belli çevrelere mesaj vermek amacıyla gündemde tutularak siyasi istismar konusu yapılmamalı, bu tesislere ihtiyaç varsa, bunlar Diyanet İşleri Başkanlığı’na incelenerek mahalli yönetimler ve ilgili makamlar arasında koordineli olarak gerçekleştirilmelidir.

6-Mevcutiyetleri 677 sayılı yasa ile men edilmiş tarikatların ve bu kanunda belirtilen tüm unsurların faaliyetlerine son verilmeli, toplumun demokratik, siyasi ve sosyal hukuk düzeninin zedelenmesi önlenmelidir.

7-İrticai faaliyetleri nedeniyle Yüksek Askerî Şûra kararları ile Türk Silahlı Kuvvetleri’nden (TSK) ilişkileri kesilen personel konusu istismar edilerek TSK’yi dine karşıymış gibi göstermeye çalışan bazı medya gruplarının silahli kuvvetler ve mensupları aleyhindeki yayınları kontrol altına alınmalıdır.

8- İrticai faaliyetleri, disiplinsizlikleri veya yasadışı örgütlerle irtibatları nedeniyle TSK’dan ilişkileri kesilen personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında istihdamı ile teşvik unsurları imkanı verilmemelidir.

9- TSK’ya aşırı dinci kesimden sızmaları önlemek için mevcut mevzuat çerçevesinde alınan tedbirler; diğer kamu kurum ve kuruluşları, özellikle üniversite ve diğer eğitim kurumları ile bürokrasinin her kademesinde ve yargı kuruluşlarında da uygulanmalıdır.

10-Bu maddenin tam metnini Türkiye’nin uluslararası ilişkilerini ilgilendirdiği için yayınlamayız.

11-Aşırı dinci kesimin Türkiye’de mezhep ayrılıklarını körüklemek suretiyle toplumda kutuplaşmalar neden olacak ve dolayısıyla milletimizin düşmanca kamplara ayrılmasına yol açacak çok tehlikeli faaliyetler yasal ve idari yollarla mutlaka önlenmelidir.

12-T.C. Anayasası, Siyasi Partiler Yasası, Türk Ceza Yasası ve bilhassa Belediyeler Yasası’na aykırı olarak sergilenen olayların sorumluları hakkında gerekli yasal ve idari işlemler kısa zamanda sonuçlandırılmalı ve bu tür olayların tekrarlanmaması için her kademedeki kesin önlemler alınmalıdır.

13-Kıyafetle ilgili kanuna aykırı olarak ortaya çıkan ve Türkiye’yi çağdışı bir görünüme yönlendirecek uygulamalara mani olunmalı, bu konudaki kanun ve Anayasa Mahkemesi kararları tavis edilmeden öncelikle ve özellikle kamu kurum ve kuruluşlarında titizlikle uygulanmalıdır.

14-Çeşitli nedenlerle verilen, kısa ve uzun namlulu silahlara ait ruhsat işlemleri polis ve jandarma bölgeleri esas alınarak yeniden düzenlenmeli, bu konuda kısıtlamalar getirilmeli, özellikle pompalı tüfeklere olan talep dikkatle değerlendirilmelidir.

15-Kurban derilerinin, mali kaynak sağlamayı amaçlayan ve denetimden uzak rejim aleyhtarı örgüt ve kuruluşlar tarafından toplanmasına mani olunmalı, kanunla verilmiş yetki dışında kurban derisi toplatılmamalıdır.

16-Özel üniforma giydirilmiş korumalar ve buna neden olan sorumlular hakkında yasal işlemler ivedilikle sonuçlandırılmalı ve bu tür yasadışı uygulamaların ulaşabileceği vahim boyutlar dikkate alınarak, yasa ile öngörülmemiş bütün özel korumalar kaldırılmalıdır.

17-Ülke sorunlarının çözümünü “Millet kavramı yerine ümmet kavramı” bazında ele alarak sonuçlandırmayı amaçlayan ve bölgücü terör örgütüne de aynı bazda yaklaşıp onları cesaretlendiren girişimleri yasal ve idari yollardan önlenmelidir.

18-Büyük Kurtarıcı Atatürk’e karşı yapılan saygısızlıklar ve Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkındaki 5816 sayılı kanunun istismar edilmesine fırsat verilmemelidir. 28 Şubat 1997 tarih ve 406 sayılı MGK Kararı’nın Eki’dir. http://tr.wikisource.org/wiki/28_%C5%9Eubat_Kararlar%C4%B1

28 Şubat 1997'de yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısı sonucu açıklanan kararlarla başlayan ve irticaya karşı olduğu iddia edilen, ordu ve bürokrasi merkezli¹¹ süreç. Türkiye siyasi tarihine geçen kararlar ve kimilerince bir dönüm noktası olan bu kararların uygulanması sırasında Türkiye'de siyasi, idari, hukuki ve toplumsal alanlarda yaşanan değişimlere neden olan bir süreçtir. Yaşananlar, çeşitli kaynaklar tarafından **post-modern darbe** olarak adlandırılmıştır.¹²)

* BBP Genel Başkan Yardımcısı Recep Kırış, Parlamento'da düzenlediği basın toplantısında, cumhuriyetin temel ilkelerinden olan demokrasinin darbeyle yok edilemeyeceğini belirterek, bazı çevrelerin demokrasi ile elde edemedikleri neticeyi orduyu kullanarak elde etmeye çalıştıklarını söyledi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Subat1997/26-28subat1997.htm>)

1 Mart 1997

* Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, MGK Genel Sekreteri Orgeneral İlhan Kılıç ile yaptığı görüşmeden sonra basın mensuplarının sorularını yanıtladı. Çiller, hiç kimsenin demokrasinin kesintiye uğrayacağı gibi bir beklenti içine girmemesi gerektiğini belirterek, "*Hükümet olan partiler kendi tabanlarına sahip çıkmalı. Din ve laiklik üzerinden siyaset yapılmamalı, demokrasi dışı beklentiye kapılmamalı. Hedefimiz Avrupa Birliği olmalı*" dedi.

* Kamu Emekçileri Sendikası Konfederasyonu'nun (KESK) düzenlediği miting Ankara'da yapıldı. KESK Genel Başkanı Siyami Erdem yaptığı konuşmada, teokratik devlet arayışlarının durdurulacağını, koalisyon hükümetinin emekçilerin gücüyle düşürüleceğini savunarak, "Biz, ne ülkemizi yüzyılların gerisine götürecek siyasal islama ne de postallı rejim arayışına onay veriyoruz" dedi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/01-05mart1997.htm>)

2 Mart 1997

* Mesut Yılmaz, "*Yaptırım sözcüğü içeren bir bildiri MGK'nın görevi değil. Ama fail hükümettir. Demokrasimiz açısından üzüntü ve endişe veriyor.*" dedi.

* Hüsamettin Cindoruk: "*MGK Sekreterliğinin hükümete tavsiye ettiği tedbirler nelerdir ki, bunların uygulanmaması halinde yaptırım kullanacaktır. Bir demokraside yaptırımı parlamento ve yargı kullanır. Halkın seçtiklerinin yapması gereken işlere bir devlet kurumu müdahale ediyor. Nasıl 27 Mayıs'a, 12 Mart, 12 Eylül'e karşı çıktysak 1 Mart'taki bu karara da karşı çıkıyoruz. Bugün MGK, bu kararıyla parlamentonun, hükümetin, halk iradesinin üstüne çıkmıştır.*" dedi.

* Erbakan: "*MGK'da tam bir uyum vardı.*" dedi.

3 Mart 1997

* Başbakan Necmettin Erbakan Milli Güvenlik Kurulu toplantısının ardından DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ile görüştü. Başbakan Erbakan, görüşmeler sonra yaptığı açıklamada, ülke sorunlarının çözümü için huzur ve barışa her zamankinden fazla gereksinim duyulduğunu, parlamentodaki partilerin kardeşlik içinde çalışması gerektiğini ve Türkiye'nin rejiminin tartışmasız demokrasi olduğu konusunda tam bir görüş birliği içinde olduklarını söyledi. Bülent Ecevit görüşme konusunda basın mensuplarına bilgi vererek, Erbakan'a "*Devletle inatlaşarak hükümete devam edilemez. Ya bu devleti temel unsurlarıyla içinize sindirmeniz ya da şu aşamada bunu yapamayacak durumdaysanız bir süre hükümetten uzaklaşmayı göze almanız gerekir*" uyarısında bulunduğunu söyledi. Deniz Baykal da Başbakan Erbakan'a, "*Krizin nedeni sizsiniz, Ya ülkenin anayasasıyla kavga etmekten vazgeçeceksiniz ya da istifa edeceksiniz*" diye çağrıda bulundu. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/01-05mart1997.htm>)

* Genelkurmay Genel Sekreteri Erol Özkasnak, "*TSK, Atatürk'ün kurduğu laik Cumhuriyet'in temel ilkelerini hayata geçirmeye inananlar ve buna gönül verenlerle uyum içindedir. Bunlar dışında kimseyle uyum içinde değildir.*" dedi.

* Emekli Orgeneral Kemal Yavuz, "*Bu bir başlangıçtır. Süreci ve sonucu, bu tebliği radikal sağın nasıl algılayacağı ve ne ders çıkaracağı etkileyecektir.*" dedi

¹¹Yrd. Doç. Dr. Erkan Yüksel, 28 Şubat'ın anlamı, DördüncüKuvvetMedya.com. Erişim: 2 Mart 2009

¹²http://tr.wikipedia.org/wiki/28_%C5%9Eubat_S%C3%BCreci

4 Mart 1997

* Başbakan Necmettin Erbakan, partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada, 28 Şubat 1997 tarihinde yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısında alınan kararlarla ilgili olarak, endişe edilecek ve kaygı duyulacak herhangi bir maddenin imzalanmayacağını söyledi.

* ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, Başkanlık Divanı ve Grup Yönetim Kurulu toplantılarından önce basın mensuplarına yaptığı açıklamada, Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra yayımlanan bildirinin **tam anlamıyla bir “muhtıra” niteliğinde olduğunu ileri sürerek**, bildiride “yaptırımdan” söz eden MGK’nın Anayasa’yı zorladığını söyledi.

* CHP Genel Başkanı Deniz Baykal partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada, “28 Şubat’taki Milli Güvenlik Kurulu sonrasındaki yaşam, öncesinden çok farklı. Hükümet kendi dışında bir siyasal yönlendirmeyi kabul etmek zorunda kaldı” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/01-05mart1997.htm>)

5 Mart 1997

* Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Orgeneral İlhan Kılıç, Başbakan Necmettin Erbakan ile yaptığı görüşmeden sonra basın mensuplarının sorularını yanıtlarken, Milli Güvenlik Kararları ile ilgili olarak herhangi bir sorunun yaşanmadığını, kararlar için gerekli olan “imzaların” tamamlandığını söyledi.

* Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, partisinin Başkanlık Divanı Toplantısı’ndan sonra yaptığı açıklamada, Başbakan Necmettin Erbakan’ın kendisi ile görüştüğünden sonra MGK bildirilerini imzaladığını bildirdi. Çiller, MGK kararlarının Meclis gündemine getirileceğini belirterek, “Meclis demokrasinin sahibidir. Bütün konuların ve sorunların çözüm yeri Meclis’tir” dedi.

* ANAP, DYP, DSP ve CHP’li milletvekilleri tarafından TBMM Başkanlığı’na verilen ortak önergede, Milli Güvenlik Kurulu kararları arasında yer alan zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılmasının yasayla düzenlenmesi istendi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/01-05mart1997.htm>)

* İngiliz basını MGK kararlarını “Askerler siyasi darbe yaptı.” şeklinde değerlendirdi:

6 Mart 1997

* Erbakan MGK kararlarını imzaladı.

* ANAP, DYP, DSP ve CHP’lilerin ortak teklifi ile kesintisiz 8 yıllık eğitim Meclis gündeminde

*Devlet Bakanı Abdullah Gül Milliyet gazetesinde yayımlanan söyleşisinde, son siyasal gelişmelerle Türkiye’de, „askeri bir rejim“ görüntüsü doğduğunu vurgulayarak, „Biz yetkiyi halktan aldık, ancak halka hesap veriyoruz, Türkiye’nin tıkandığı ve demokratik sistemin sıkıştırıldığı böyle bir durumda doğru olan, seçime gitmektir“ dedi.

* CHP Genel Başkanı Deniz Baykal Genel Merkez’de yaptığı açıklamada, Başbakan Necmettin Erbakan ve partisinin Türkiye’yi anlamsız bir kısır çekişmenin içine soktuğunu ve büyük zarar verdiğini belirterek, Milli Güvenlik Kurulu Kararları’nın TBMM’ye getirilme çalışmalarının ise yanlış olduğunu söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/06-10mart1997.htm>)

7 Mart 1997

Başbakan Necmettin Erbakan, TBMM Başkanı Mustafa Kalemli’yi Meclis’te ziyaret etti. Kalemli görüşme sonrası yaptığı açıklamada, „Başbakan, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) kararlarının Meclis’te görüşülmesi gibi bir düşüncelerinin olmadığını ve böyle bir beyanının da bulunmadığını açıkça ifade etti” dedi. Başbakan Erbakan ise yaptığı açıklamada, MGK kararlarının, TBMM’ye getirilmeyeceğini söyledi.

8 Mart 1997

* Süleyman Demirel, “Şeriat istiyoruz diyenler, müslümanlığın icaplarını yapamadıklarını söylemiyorlar. Benim ülkemde vatandaşların müslümanlığın icaplarını eksiksiz yerine getirir. Onların istediği, 230 ayetle tanzim edilmiş şeri hukuk sistemidir.” dedi.

* Genelkurmay Genel Sekreterliği tarafından yapılan yazılı açıklamada, “28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri’ni (TSK) hedef alan bazı beyan, yorum

ve açıklamalar yapılmaktadır” denilerek, TSK’nın siyasi polemiklere konu edilmesi üzücü bulundu. Açıklamada, Türkiye’nin “çağdaş medeniyet yolunda ilerlemesine kimsenin engel olamayacağı” belirtildi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/06-10mart1997.htm>)

9 Mart 1997

TSK’dan ikinci mesaj: “Türkiye Atatürk’ün emanet ettiği laik ve demokratik cumhuriyetin tüm imkanlarından istifade ederek, çağdaş medeniyet yolunda azimle ilerleyecektir. Buna hiç kimse mani olamaz ve olamayacaktır.” şeklinde oldu.

10 Mart 1997

BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller’i ziyaret etti. Dışişleri Bakanlığı Konutu’nda yapılan görüşmeden sonra bir açıklama yapan Yazıcıoğlu, Milli Güvenlik Kurulu kararlarının Meclis’e gelmesi konusunda, “Kararların Meclis’e gelmesine taraftarız. Bunun Milli Güvenlik Kurulu ile Meclis’i karşı karşıya getirmeden yapılmasına dikkat edilmelidir. Eğer yasa çıkarmak konusunda TBMM’ye ihtiyaç duyulmuyor ise bırakalın ülkeyi başkaları yönetsin Parlamento’yu fesh edelim” dedi.

11 Mart 1997

* Başbakan Necmettin Erbakan partisinin TBMM Grubu’nda yaptığı konuşmada, “Faşist laikliğin artık tarihe karıştığını” belirterek, gericilikle mücadele edilirken dinine bağlı, ılımlı İnsanlara sevgi ve saygının gözden kaçırılmaması gerektiğini söyledi. Öte yandan Başbakan Erbakan Çankaya Köşkü’nde Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile görüştü. Başbakan Erbakan, görüşme sonrası yaptığı açıklamada, Milli Güvenlik Kurulu kararlarına Anayasa ve MGK’nın kuruluş yasaları çerçevesinde gerekli ilgi ve önemin gösterileceğini söyledi.

* CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, parti grup toplantısında Milli Güvenlik Kurulu (MGK) kararlarının altında Başbakan’ın imzası bulunduğunu hatırlatarak, “MGK kararlarına herkes karşı çıkabilir, Başbakan ve Yardımcısı karşı çıkamaz, bakanlar karşı çıkamaz. Başbakan’ın ortaya koyduğu siyasi irade Bakanlar Kurulu’nu bağlar” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/11-15mart1997.htm>)

12 Mart 1997

MGK kararlarının ilk uygulaması, Ankara’da üç tane Kur’an kursu kapatılması şeklinde oldu.

13 Mart 1997

Bakanlar Kurulu Başbakan Necmettin Erbakan başkanlığında toplandı. Devlet Bakanı Lütfü Esengün Başbakanlık’ta düzenlediği basın toplantısında, Kurul’da görüşülen konular hakkında bilgi verdi. Toplantı çıkışında gazetecilerin sorularını yanıtlayan Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, MGK kararlarının kısa, orta ve uzun vadede uygulanması konusunda Başbakan ile birlikte bütün bakanlara talimat verdiklerini belirterek, “Sekiz yıllık eğitim bu hükümet zamanında ortaya çıkmış değildir. Yıllardır konuşulan bir konu. Ama biz ciddiyetle ele alıyoruz. Kimsenin şüphesi olmasın, bu geçiştirme falan değil, çok ciddi bir çalışmadır” dedi.

14 Mart 1997

28 Şubat kararları Meclis’te kabul edildi.

15 Mart 1997

Başbakan Necmettin Erbakan, partisinin Başkanlık Divanı toplantısında yaptığı konuşmada, “Milli Güvenlik Kurulu kararlarından uygulanması mümkün olanları uygularız. Prosedür gereği yasal düzenlemeler gerekiyorsa, bu hazırlıklar yapılır, Meclis’e gönderilir. Kararı Meclis verir” dedi.

15 Mart 1997

Strateji Mori Şirketinin araştırmasında Refah Partisinin 1995 Aralık ayından beri tartışmasız birinci parti olduğu tespiti yapıldı.

16 Mart 1997

Genelkurmay Başkanlığı, RP Çorum Milletvekili Yasin Hatipoğlu hakkında, Türk Silahlı Kuvvetleri’ne, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya’ya ve Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir’e hakaret ettiği gerekçesiyle, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu.

17 Mart 1997

Türk-İş, DİSK ve TESK’ten oluşan sivil insiyatif grubu da 18 maddelik bir bildiri yayınladı.

20 Mart 1997

Gebze İmam Hatip Lisesi ve 7 okula daha Topçu Alay Komutanı tarafından, Atatürk büstü dağıtıldı.

20 Mart 1997

*”Köktendinciliğe Karşı Uluslararası Aydınlanma Konferansı” Ankara’da başladı. Konferansın açılış konuşmasını yapan Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, “akılla benimsenen soyut bir değer olan dinin, aklın ürünü, köktendinciliğin ise “varsayımın akla üstünlüğü savına dayanan gericilik, tutuculuk, çağdışılık ve toplumsal yıkıcılık” olduğunu vurguladı. Laikliğin bu tarihsel süreçte doğduğunu anlatan Özden, demokrasinin olmadığı yerde laikliğin olabileceğini, ancak laikliğin olmadığı yerde demokrasinin olamayacağını söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/16-20mart1997.htm>)

22 Mart 1997

Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkanı Pauline Green başkanlığındaki heyetle görüşen Orgeneral Çevik Bir, demokrasi güvencesi verdi ve “*Türk Silahlı Kuvvetleri AB için büyük çaba sarfediyor.*” dedi.

22 Mart 1997

* Milli Eğitim Bakanlığı’ndan yapılan yazılı açıklamada, İmam-Hatip Liseleri’ni de kapsamak üzere bütün ortaokulların aşamalı olarak kaldırılması yöntemi üzerinde ağırlıklı olarak durulduğu bildirildi. Almanya’da temaslarını sürdüren Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam da basın mensuplarına yaptığı açıklamada, çocukların okul çağında sokakta olmamaları gerektiğini belirterek, “*Zorunlu temel eğitimin 8 yıla çıkarılacağını, İmam-Hatip okullarının da 8 yıllık zorunlu eğitime tabi olacağını*” söyledi.

* Öğretim Elemanları Sendikası (ÖES), Türkiye’deki insan hakları ihlalleri, laiklik karşıtı uygulamalar ve demokrasiye yönelik tehditlere karşı Ankara’da bir protesto yürüyüşü düzenledi. ÖES Başkanı İzzettin Önder, 25 şube yöneticisi ile birlikte TBMM Başkan Vekili Uluç Gürkan’ı ziyaret ederek, milletvekillerinden eylemlerine destek vermelerini istedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/21-25mart1997.htm>)

25 Mart 1997

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, Türkiye İmam Hatipliler Vakfı yöneticilerini kabulde yaptığı konuşmada, sekiz yıllık zorunlu eğitimin Türkiye ve Meclis’in en önemli konusu olduğunu ve Milli Güvenlik Kurulu’nun aldığı kararla bunu daha da önemli hale getirdiğini vurgulayarak, dini eğitimi kalite bakımından yükseltmenin öncelikli hedef olması gerektiğini söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/21-25mart1997.htm>)

26 Mart 1997

* Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna, tüm illere türbanlı çalışan memurlar hakkında gerekli işlemler yapılmasını öngören genelge gönderdi.

* Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, partisinin Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, yüzde 99’u Müslüman olan Türkiye’de camilerin daha fazla açılacağını belirterek, “*İsteyen istediğine inanacak, isteyen inanmayacaktır. MGK kararları uygulanacaktır. Kimse bu kurulun Anayasa dışında olduğunu düşünmesin, kimse bu kararları gayri ciddi göremez. Bu sorunlar bu hükümet döneminde çıkmadı*” dedi.

27 Mart 1997

Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam Cumhuriyet gazetesine yaptığı açıklamada, 28 Şubat'ta yapılan Milli Güvenlik Kurul (MGK) toplantısında alınan ve yaptırım uyarısı içeren kararlar arasında yer alan 8 yıllık kesintisiz temel eğitime geçiş konusunda geri dönüş olmayacağını vurguladı. Sağlam, uygulamanın 1997-1998 ders yılına yetiştirilmesi için çaba harcadıklarını belirterek, “*Şu anda İmam-Hatip ve diğer liselerin orta kısımlarına devam eden öğrencilerin mezun olmasını bekleyeceğiz. Buralara yeni öğrenci alınmayacak. Öncelikle ilkokullarda 6. sınıf oluşturarak, öğrencilerin eğitime devam etmesini sağlayacağız*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mart1997/26-31mart1997.htm>)

28 Mart 1997

* Komutanlar: “*Dönüş yok*” dedi.

* Askerler 70.9 trilyon TL ek ödenek istedi.

30 Mart 1997**Laiklik senfonisi**

Dokuzuncu Senfoni’yi kalabalık bir salonda dinleyen Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, “*Bu muhteşem tablo, çağdaş Türkiye tablosudur.*” dedi.

31 Mart 1997**28 Şubat’tan sonraki ilk MGK toplantısı yapıldı**

Nisan ayında dönemin genelkurmay ikinci başkanı Çevik Bir “*ilk hedef irtica*” açıklamasını yaptı. Laiklik karşıtı akımlarla mücadelenin TSK’nın bir numaralı önceliği olduğunu söyledi.

1 Nisan 1997

* Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna, düzenlediği basınla sohbet toplantısında, Milli Eğitim Bakanlığı’nın 8 yıllık kesintisiz eğitim sürecinde seçmeli Kuran ve Arapça dersi okutulması uygulamasına karşı olduğunu vurgulayarak “*Türk halkının bu kadar çok Arapça öğrenmesine de, Araplaşması’na da ihtiyacı yoktur. Türküz, Araplar’la bu kadar içli dışlı olup kendimizi onlarla özdeşleştirmeye gereksinimimiz yok*” dedi.

* Devlet Bakanı Salim Ensarioğlu Cumhuriyet gazetesine yaptığı açıklamada, Başbakan Necmettin Erbakan’ın “Doğu ve Güneydoğu Anadolu Hamlesi” paketinde yer alan 600 önerinin çoğunluğunun daha önce kendilerince hazırlandığını kaydederek, “teröre karşı dini yaklaşım” içeren önerilere katılmadığını söyledi. Ensarioğlu, bölge halkının eğitilebilmesi için Kürtçe yayın yapılması gerektiğini belirtti.

2 Nisan 1997

* Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Karadayı: “*Refah’ta rejimi değiştirmek isteyenler var.*” dedi.

* ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, „*İmam Hatip liselerinin kapatılmasına müsaade etmeyiz*” dedi. 8 yıllık zorunlu eğitim konusunda imam hatip liselerinin zarar görmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasını isteyen Yılmaz, kimsenin, çocuğuna dini eğitim aldırıldığı için eleştirilemeyeceğini söyledi. Sorunların çözümünde uzlaşma yolunun bulunmasını isteyen Yılmaz, “*Bu meseleleri kavga için kullanırsanız, uzlaşma yolu aramazsanız, memleketen büyük kötülüğü yaparsınız. Belki iç savaşa neden olursunuz*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/01-05nisan1997.htm>)

4 Nisan 1997

TÜSİAD Başkanı Muharrem Kayhan, “*MGK sivillerin boşluğunu doldurdu.*” dedi.

5 Nisan 1997

* Alparslan Türkeş öldü. Ölmeden önceki son uyarısı RP’ye: “*RP rejime tehlike getirecek. Ata’ya saygıda kusur etmemeli.*” oldu.

(*Radikal Gazetesi*)

* Meclis Susurluk Araştırma Komisyonu Susurluk raporunu Meclis’e sundu.

* İçişleri Bakanı Meral Akşener, sabah’a karşı 03.30’da Emniyet Genel Müdürlüğü’ne gelerek atadığı Genel Müdür Kemal Çelik’i makamına oturttu.

8 Nisan 1997

* Cumhurbaşkanı Demirel, Akşener’in Emniyet Genel Müdürlüğü’ne atadığı Kemal Çelik’in başkanlığındaki heyetin köşkü ziyaretini programından çıkarttı.

9 Nisan 1997

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Başbakan Necmedin Erbakan’ın üç yıl önce Mısır’da yayımlanan bir gazeteye verdiği demeçle ilgili inceleme başlattı. Erbakan’ın gazeteye, “*Biz iktidara gelirse laiklik kalkacak, Türkiye’ye şeriatı getireceğiz*” dediği iddia ediliyor.

10 Nisan 1997

Demirel, Harp Akademisi öğrencilerine konuştu: “*Türkiye Atatürk’ün çizdiği yolu terk edemez. Çağdaş, demokrat ve laik olarak yoluna devam edecektir. Türkiye’de Atatürkçü düşüncüyü benimsemeyenler var mıdır? Olabilir. Ama onun karşısında Atatürkçü düşüncüyü benimsemiş, onu hayat felsefesi, yaşam tarzı yapmış ve Atatürk’ü zihnine ve gönlüne yerleştirmiş çok büyük ekseriyet de vardır ve bu Cumhuriyetin temelidir.*” dedi.

10 Nisan 1997

Laiklik ilkesinin kabulünün 69. yıldönümü çeşitli etkinliklerle kutlandı. ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, İstanbul Kadın Kuruluşları Birliği temsilcilerini kabulünde yaptığı konuşmada, laikliği soyut değil somut bir kavram olarak gördüklerini belirterek, “*Laiklik, bütün inançların güvencesidir*” dedi. DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit de laik-demokratik rejimin ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunu vurgulayarak, “RP’liler bazı konularda kendilerine İran’ı örnek alıyorlardı. Ama İran’da bile kadınlar politikada daha etkin” dedi. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ise kadın kuruluşlarını kabulü sırasında yaptığı konuşmada, laik, demokratik cumhuriyete sahip çıkılmasını isteyerek, “İslamiyetin bir sorunu yoktur. İslamiyetin bir aracıya, başbayaie, komisyoncuya ihtiyacı yoktur” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/06-10nisan1997.htm>)

12 Nisan 1997

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, temel atma ve açılışlar için gittiği Eskişehir’de yaptığı konuşmalarda Türkiye’de devlet ve dinin cumhuriyet kurulurken birbirinden ayrıldığını belirterek, “Kimse şeriat devletinin kurulacağını sanmasın ve korkmasın” diyerek, “*Türkiye terciğini Atatürk’le yaptı*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/11-15nisan1997.htm>)

12 Nisan 1997

Mersin’de çeşitli parti ve derneğin oluşturduğu Kadın Platformu tarafından düzenlenen “Laiklik ve Demokrasi Yürüyüş ve Mitingi” çok sayıda kadının katılımıyla gerçekleşti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/11-15nisan1997.htm>)

12 Nisan 1997

Türk Hava Kurumu (THK) Başkanı Atilla Taçoay, deri toplama yetkisinin MGK tavsiyesine göre kendilerine ait olduğunu belirterek, “*Bizim dışımızda deri toplayana 6 ay hapis cezası vırlecek*” dedi.

13 Nisan 1997

Tüm valiler laiklik zirvesi için Ankara’ya çağırıldı.

14 Nisan 1997

Milli Güvenlik Kurulu’nun 28 Şubat’taki toplantısında alınan kararların uygulamalarının değerlendirildiği toplantı, 80 İl Valisi ve Olağanüstü Hal Bölge Valisi’nin katılımıyla Emniyet Genel Müdürlüğü’nde yapıldı. Toplantının açılışında konuşan İçişleri Bakanı Meral Akşener, Türkiye’nin PKK’ya karşı mü-

cadele ettiğini anlatarak terör örgütüne desteğin yurt dışındaki bazı “mihraklar” tarafından sağlandığını söyledi. Akşener, laik ve demokratik sistemin saldırı altında olduğunu belirterek, “İslamla ilgisi olmayan, ancak İslamın yüce adını kullanan terör örgütleri hortlatılmaya çalışılmaktadır” dedi. Başbakan Vekili ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller de toplantıya katılarak valilere hitaben bir konuşma yaptı. Çiller, valilerden MGK kararlarının uygulanmasını ve irticayla mücadele konusunda etkin önlemler alınması gerektiğini vurgulayarak, “*Laik devlet dediğimiz zaman, sadece din ve vicdan özgürlüğü akla gelmesin. Bununla birlikte devletin çağdaş yasalarının uygulanmasının öncelikli olduğunu bilin*” dedi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/11-15nisan1997.htm>)

14 Nisan 1997

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, valiliklere ve müftülüklere birer genelge göndererek, “Anayasada belirtilen devletin ‘laik’ niteliğinin vatandaşlar arasında laik-antilaik gibi bir ayrıma indirgenerek toplum kesimlerinin birbirine düşürülmek istenmesi maksatlardır” diyerek; kadeşlik, sevgi ve hoşgörü ortamının korunması için her türlü önlemin alınmasını istedi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/11-15nisan1997.htm>)

15 Nisan 1997

Milli Güvenlik Kurulu (MGK) kararlarının ardından yayımlanan genelgelerle ilgili olarak valiler İçişleri Bakan Meral Akşener’in başkanlığında Ankara’da toplandı. Nevşehir Valisi Şinasi Kuş, MGK’da alınan kararları halka anlatacaklarını ve uygulanmasını sağlayacaklarını söyledi. Erzincan Valisi Recep Yazıcıoğlu ise sorunun genel olarak tartışılması gerektiğini belirterek “tek tip insan yaratılmasına” karşı olduğunu, bireylere kıyafetleri konusunda dayatmada bulunulmasının da insan haklarına aykırı olduğunu savundu. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/11-15nisan1997.htm>)

15 Nisan 1997

80 ilin valisi MGK kararlarının uygulanmasını değerlendirmek için toplandı. Nevşehir valisi Şinasi Kuş, genelgeyi uygulamayacağını söyledi.

19 Nisan 1997

Erzurum bölge komutanı Tuğgeneral Osman Özbeki bir tiyatro grubunun sergilediği Bir halk düşmanı” isimli oyunda, ordunun eleştirildiği gerekçesiyle başbakan Erbakan’a ağır hakaretlerde bulundu. Tuğg. Osman Özbek: “*Ordunun üzerinde siyasi baskı var. Hazır bir Cumhuriyete kon. Sonra ‘ben laikliği yıkarım’ de. Yık da görelim. Dedelerimiz yüzüne tükürür. Atatürk’ün kemikleri sızlıyordur. Cezayir’deki gibi kelle keserek iktidar olmaya çalışıyorlar. PKK gibi bunlarla da savaşacağım.*” Genelkurmay başkanı Karadayı’da Özbek’e destek verdi. Üst düzey askerler gazetelere, “hükümet gitmezse daha ağır açıklamalar gelecek” beyanatını verdi.

22 Nisan 1997

Bir Hak Düşmanı adlı oyunu sergileyen İzmir Fetih Sahnesi oyuncularını hakkında dava açıldı.

23 Nisan 1997

Erbakan: “*Birinci Meclis’i her zaman örnek almalyız.*” dedi.

24 Nisan 1997

TBMM’de konuşan Bülent Ecevit; Refah’ın İstiklal Marşı’nda kadın sesine bile tahammül edemediğini, özel polisiyle, devlet polisini çatıştırdığını, tiyatro sahnesinde bile kadınlara kara çarşaf giydirip, kalafınoklarla devlete karşı cihat şarkıları okutulduğunu söyledi ve devamla; “*Kısacası, Refah Partisi, içerde ve dışarıda, ateşle oynuyor. Kendisini de, demokrasiyi de, devleti de yakabilir.*” dedi.

24 Nisan 1997

Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı, bir süre önce bu ilde sahnelenen “Bir Halk Düşmanı” oyunu hakkında takipsizlik kararı verdi. Aynı oyun ile ilgili olarak Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin başlattığı soruşturmada ise tiyatro oyununun yazarı ve iki oyuncusu gözaltına alındı. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/21-25nisan1997.htm>)

25 Nisan 1997**Gazetelerde ilginç istatistikler:**

“Mevcut seçim yasasında bir değişiklik yapılmazsa, toplam oyların %28’ini aşan bir parti 276 milletvekili ile iktidar olacak. Mevcut durumun devamı halinde, 2000 yılındaki milletvekili seçimlerinde “Milli Görüşçü” partiler din eğitimi “ilave” seçmen etkisi ile oyların %34’ünü alıp tek başına iktidara gelecekler. 2005 yılındaki seçimlerde din eğitimi veren okul ve kurslardan mezun olan “ilave” seçmen sayısının 6.5 milyon olduğunu hatırladığımız zaman toplam oyların %62’sini, yani mutlak çoğunluğu alanlar böylece dine dayalı devleti rahatlıkla kurabilecek.”dedi.

26 Nisan 1997

Genelkurmay Başkanlığı, Atatürk ve laiklik karşıtı gelişmelerin yoğunlaşması üzerine Kara Kuvvetleri Komutanlığı fabrikalarında biri asker diğeri sivil giyimli Atatürk büstü yaptırarak askeri kuruluş ve okullara gönderme kararı aldı.

26 Nisan 1997

Milli Güvenlik Kurulu (MGK), Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel başkanlığında Çankaya Köşkü’nde toplandı. Toplantıdan sonra yayımlanan MGK bildirisinde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne karşı, çağdışı bir kisse altında rejim oluşturmaya yönelik rejim alehleri irticai faaliyetlere karşı kanun ve devlet hakimiyetinin uygulanması yönünde etkin bir çalışma yapılması konusunda Hükümet’i uyarma kararı aldığı belirtildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/26-30nisan1997.htm>)

27 Nisan 1997

* RP Grup Başkan Vekili Salih Kapusuz, parti Genel Merkezi’nde düzenlediği basın toplantısında Milli Güvenlik Kurulu (MGK) kararlarını değerlendirirken, 8 yıllık temel eğitim konusundaki soruları yanıtladı. Kapusuz, MGK toplantısındaki onayına karşın; “Kesintisiz eğitimin TBMM’den geçmesine izin vermeyiz” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Nisan1997/26-30nisan1997.htm>)

* MGK’da uyarılan Refahiyol’a “bir ay daha süre” yorumları yapıldı.

* Yıldırım Aktuna ve Yalım Erez, RP’nin Cumhuriyet’in temel niteliklerini tahrip ettiğini belirterek hükümetten istifa etti.

28 Nisan 1997

* Bursa’da yedi Kur’an Kursu kapatıldı.

* İtalyan C. Della Sera gazetesi: “*Refahiyol hükümeti suni çözümünde*” başlığını kullandı.

29 Nisan 1997

Erzurum’da yurtlara gözaltı, kurslara baskın düzenlendi.

2 Mayıs 1997**ABD’den Kriz Raporu:**

“Hükümetin hayat süresi 28 Şubat’tan sonra üç – altı ay. Erbakan kalmak için her şeyi yapacak. Milli mutabakat hükümeti kurabilir. Türkiye’nin kaostan çıkması için en iyi yol başkanlık sistemi. Ordu devleti koruma konusunda hem resmi hem de resmi olmayan güce sahip. Bazı komutanlar sorumluluk almakta politikacılardan daha istekli. ABD, Refah’ın düşmesini istiyor ama güçlendiğini de görüyor.”

3 Mayıs 1997

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiler, Ankara’da düzenlediği basın toplantısında, muhalefeti ve basını, Türkiye’nin Atatürk’ün gösterdiği yolda hedefine varmasını önlemekle suçlayarak, “Türkiye’nin rejim tartışmalarının üzerine siyaset yapmak isteyenler veya bunun üzerine bir bağımsız basın anlayışını yok edenler, her gün hükümeti yıkmayı basının ana görevi olarak ilan edebilenler yanlış yaparlar” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mayis1997/01-05mayis1997.htm>)

4 Mayıs 1997

Merzifon Jet Üssü'nde düzenlenen törende Başbakan Erbakan geldiğinde, subaylar ayağa kalkmadı.

5 Mayıs 1997

Orgeneral Çevik Bir İsrail'e gitti

8 Mayıs 1997

ANAP lideri Yılmaz, Erbakan'ı "*baş münafık*", Çiller'i de "*koltuk dilencisi*" diye suçladı.

10 Mayıs 1997

İstanbul'da Kur'an kurslarına baskın yapıldı.

10 Mayıs 1997

Danıştay'ın 129. kuruluş yıldönümü törenine Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Başbakan Necmettin Erbakan katıldı. Danıştay Başkanı Firuzan İkinioğulları, düzenlenen toplantıda yaptığı konuşmada, laik hukuk düzeninin laik eğitim ve yönetim düzeninden ayrı düşünülmemeyeceğini vurgulayarak, "gerici akımlara güç kazandırıldığını" söyledi. Türkiye Barolar Birliği Başkanı Eralp Özgen de "Türkiye'nin İran olmasına asla izin vermeyeceklerini" belirterek, yıllardır birkaç oy uğruna verilen ödünlerin ülkeyi bugünkü duruma getirdiğine dikkat çekti. Cumhurbaşkanı Demirel, "Danıştay devletin ve rejimin sağlıklı işleme bakımından temel bir görev üstlenmiştir" dedi. Törende konuşan Başbakan Erbakan da 70 milyonluk Türkiye'yi kucaklayıcı ve hoşgörüyü artıran bir üslubu tercih edeceğini belirtti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mayis1997/06-10mayis1997.htm>)

10 Mayıs 1997

Bülent Ecevit, RP'nin cihat ilan ettiğini belirterek, "*Cihadı İran'a, Suudi Arabistan'a değil, Atatürk'ün yetiştirdiği kuşaklara, laik Türkiye Cumhuriyeti'ne açıyor*" dedi.

11 Mayıs 1997

Sultanahmet'te yüz binlerin katılımıyla 8 yıllık kesintisiz eğitimi protesto eden miting gerçekleştirildi.

13 Mayıs 1997

* Genelkurmay Şanlıurfa'da milletvekili Halil İbrahim Çelik ve Bitlis milletvekili Zeki Ergezen hakkında suç duyurusunda bulundu.

* Emekli Org. Kemal Yavuz: "*Ya askeri müdahale, ya şeria*" dedi.

* Demirel, MGK kararları hakkında Erbakan'ı uyardı: "*kararları uygulamazsan, hükümette kalmazsın*" dedi.

13 Mayıs 1997

İçişleri Bakanı Meral Akşener, Milli Güvenlik Kurulu'nun 28 Şubat'ta alınan kararları doğrultusunda yayımladığı genelgenin uygulanmasına ilişkin sorunları görüşmek üzere İç Anadolu Bölgesi valilerini Emniyet Genel Müdürlüğü'nde topladı. Toplantının açılışında konuşan Akşener, valilerden illerdeki şeriatçı faaliyetleri önlemelerini isterken, "irticai" çalışmalarda bulunanların devlet kadrolarına sızmalarının önüne geçilmesi talimatı verdi.

14 Mayıs 1997

* MGK'da kabul edilen kararlar doğrultusunda, Kılık Kıyafet Kanunu'na aykırı hareket eden kişilere karşı "*sarık operasyonu*" başlatıldı.

* Yükseköğretim Kurulu (YÖK), 12'si şeriatçı olduğu iddia edilen 14 yabancı üniversitenin denkliğini kaldırdı. Üniversitenin isminde İslam iadesinin yer alması "şeriatçı" olarak kabulü için yeterli görüldü.

* Genelkurmay Başkanı Orgeneral Karadayı, Türkiye'de "Or" rütbesi bulunan 15 generali 26 Mayıs'ta toplantıya çağırıldı. Olağanüstü Yüksek Askeri Şura niteliğindeki toplantıya Erbakan ve Milli Savunma Bakanı Turhan Tayan da davet edildi.

15 Mayıs 1997

Sivas davasında, Devlet Güvenlik Mahkemesi 37 kişiye idam cezası istedi.

16 Mayıs 1997

* Sarık avında 81 kişi hakkında işlem yapıldı. ANAP, DSP ve CHP Grup Başkanvekilleri, Başbakan Necmettin Erbakan ve hükümet hakkında gensoru açılmasına ilişkin ortak önergeyi TBMM Başkanlığı’na verdiler. Gensoru önergesinin gündeme alınması, TBMM Genel Kurulu’nda 265 kabul oyuna karşılık 271 oyla reddedildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mayis1997/16-20mayis1997.htm>)

18 Mayıs 1997

* Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Işıl Saygın, Refahol’un laik, demokratik Cumhuriyeti tartışılır hale getirdiği iddiasıyla istifasını verdi.

* Türk-İş, DİSK ve TESK tarafından oluşturulan sivil inisiyatif; Zülfü Livaneli konseri ile toplumsal muhalefete başlayacaklarını duyurdu.

19 Mayıs 1997

Çanakkale 18 Mart Stadyumu törenlerinde gösteri yapmak isteyen gösteri yapmak isteyen Tekvando İhtisas Spor Kulübü sporcularına, aralarında türbanlı bir sporcunun bulunması nedeniyle yetkililerce izin verilmedi. Klüp antrenörü Hasan Altınışik olaya tepki gösterdi.¹³

19 Mayıs 1997

Zülfü Livaneli’nin Ankara Hipodrom’da gerçekleşen konserinde; “*Kemalistler burada, Erbakan nerede!*” diye bağırıldı.

20 Mayıs 1997

Mahmut Sönmez, Refah Partisi’nden istifa etti ve ANAP’a geçeceğini söyledi.

21 Mayıs 1997

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, iktidarın büyük ortağı Refah Partisinin laik cumhuriyete karşı eylemlerinin odağı olduğu iddiasıyla temelli kapatılması için Anayasa Mahkemesi’ne başvurdu. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, düzenlediği basın toplantısında RP’nin “laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline geldiğini ve ülkeyi giderek bir iç savaş ortamına sürüklediğini” bildirdi. RP Genel Başkanı ve Başbakan Necmettin Erbakan, RP’nin kapatılması ile ilgili açılan dava konusunda, “*Gerçekle alakası olmayan bir iddianameden ibarettir; basit bir iddiadır*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/mayis1997/21-25mayis1997.htm>)

24 Mayıs 1997

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı, Başbakan Necmettin Erbakan ile görüştü. Başbakanlık’ta gerçekleşen görüşme öncesinde basına bir açıklama yapan Orgeneral Karadayı, Erbakan’ı, “*TSK’nın bazı problemleri ve TSK’de cereyan eden olaylar hakkında bilgi vermek üzere*” ziyaret ettiğini söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/mayis1997/21-25mayis1997.htm>)

25 Mayıs 1997

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Eralp Özgen: “*İmam Hatip Liseleri militan yetiştiriyor.*” dedi.

27 Mayıs 1997

Olağanüstü Yüksek Askeri Şura yapıldı. 161 subay ve astsubayın orduyla ilişkisi kesildi.

¹³ Bütün Yönleriyle Başörtüsü Sorunu Olaylar/Belgeler /Anılar (1981-1998) MAZLUMDER İstanbul Şubesi Yayınları genişletilmiş 2. baskı

27 Mayıs 1997

Başbakan Necmettin Erbakan partisinin Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, “*Hükümetin önünde iki seçenek vardı. Birincisi ordunun tavırlarına rest çekip hükümetten ayrılmak, ikincisi de uzlaşmayı ve iknayı denemektir. Biz uzlaşmayı seçtik*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mayis1997/26-31mayis1997.htm>)

28 Mayıs 1997

CHP lideri Baykal: “*Kimse askere güvenerek politika yapmasın.*” dedi.

29 Mayıs 1997

MGK irticaya karşı yasal düzenlemeler için miatlı çizelgeler göndermeye başladı.

30 Mayıs 1997

İçişleri Bakanlığı sekiz belediye başkanı hakkında soruşturma başlattı.

30 Mayıs 1997

DYP İstanbul Milletvekili Yıldırım Aktuna ile ANAP Yozgat Milletvekili İsmail Durak Ünlü ve Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu partilerinden istifa etti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Mayis1997/26-31mayis1997.htm>)

31 Mayıs 1997

MGK toplantısı yapıldı. Komutanlar yapılanları “*göz boyama*” olarak nitelendirdiler

1 Haziran 1997

MGK'nın 64. kuruluş yıldönümünde, komutanlar başbakan Erbakan protokole geldiğinde ayağa kalkmadı.

3 Haziran 1997

Komutanlar 28 Şubat kararlarının geleceği konusunda toplandılar.

4 Haziran 1997

Yıldırım Aktuna, “*Laikler birleşsin*” dedi.

6 Haziran 1997

Genelkurmay'dan irticacı olduğu iddia edilen kuruluşlara ambargo başlatıldı. İsmi listede olan kuruluşlardan alışveriş yapılmayacak.

9 Haziran 1997

Ankara Etimeskut İlçesinde Astsubay Gazinosundaki Nurettin Ersin İlkokulu'nun mezuniyet törenlerine öğrenci velileri, başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmadı¹⁴

10 Haziran 1997

Genelkurmay Başkanlığı'nın “irticai faaliyetler” konulu brifingi yargıç ve savcılarının ardından basın organlarının temsilcilerine verildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/06-10haziran1997.htm>)

12 Haziran 1997**Genel Kurmay'dan basına da brifing**

Ankara Genelkurmay Başkanlığı, ‘irticai faaliyetler’ konulu brifingler dizisinin ikincisini, yargı organlarının temsilcilerinden sonra basın-yayın organlarının temsilcileri, yazarları ve savunma muhabirleri için düzenledi. Genelkurmay Başkanlığı Orbay Salonu'ndaki brifingin açış konuşmasını yapan İstih-

¹⁴Bütün Yönleriyle Başörtüsü Sorunu Olaylar/ Belgeler /Anılar (1981-1998) MAZLUMLER İstanbul Şubesi Yayınları, genişletilmiş 2. baskı

batı Başkanı Korgeneral Çetin Saner, amaçlarının ‘Anayasa’da esasları belirtilen Cumhuriyet rejimini yıkararak, yerine dini esaslara dayalı siyasal İslam düzenini kurmak isteyen irticai unsurların ulaştığı boyutları gözler önüne sermek olduğunu’ söyledi. Brifingde daha sonra, Genelkurmay İstihbarata Karşı Koyma ve Güvenlik Dairesi Başkanı Tümgeneral Fevzi Türkeri, irticai faaliyetlere ilişkin bilgiler verdi. Tümgeneral Türkeri, bu konudaki tespitlerini özetle şöyle sıraladı: “İrticai kesim, siyasal İslamcı bir sistemin oluşturma çalışmalarına ağırlık vermiştir. TCK’nın 163. maddesinin kaldırılması irticai kesime güçlü bir propaganda imkanı sağlamıştır. İrticai kesimin ticari alanda faaliyetlerini sürdürmesi halinde daha büyük mali imkanlara kavuşacağı değerlendirilmektedir. İrticai kesimin, teröre destek veren bazı İslam ülkeleri ile dayanışma içerisinde bulunduğu gözlenmektedir.”

Tümgeneral Türkeri, konuşmasının ilerleyen bölümünde irticai kesimin Türkiye’deki propaganda faaliyetleri ve araçları hakkında bilgi verdi. Türkeri’nin verdiği bilgiye göre; Türkiye’de irticai kesim propagandasını, sahip olduğu 19 gazete, 110 dergi, 51 radyo ve 20 televizyon istasyonu ile ‘taban geliştirmeye’ yönelik olarak sürdürüyor.

Tümgeneral Türkeri, “Sahip oldukları 2 bin 500 dernek, 500 vakıf, binin üzerinde şirket, 1200 yurt, 800’ün üzerinde özel okul ve dershanelerle oldukça yüksek bir ekonomik güce kavuşan siyasal İslam taraftarlarına bu bağlamda, devlet bütçesinden ‘vakıflara yardım’ adı altında büyük ölçüde parasal destek sağlanıyor.

Kamuoyunda ‘100 siyasal İslamcı patron’ olarak bilinen kişilerden 6’sının 100 trilyondan fazla, 5’inin 20-50 trilyon arası, 15’inin 10-20 trilyon arası, 13’ünün 1-10 trilyon arası, diğerlerinin ise 1 trilyonun altında servetleri var.”

MGK’nın aldığı kararlardan, 8 yıllık kesintisiz temel eğitime ilişkin kararın, irticai kesim içinde “en çok tartışılan konu” olduğuna dikkati çeken Tümgeneral Türkeri, irticai kesimin gayesinin, din adamı yetiştirmek değil, siyasal İslam’ı gerçekleştirecek kadrolar oluşturmak olduğunu vurguladı.

Kur’an kursları ile imam hatip liselerinde okuyan öğrencilerin sayısının çokluğuna değinen Türkeri, buralardan mezun olan öğrencilerin çoğunlukla başka mesleklere yönlendirildiklerini ve bunun amacının devlet kadrolarını işgal ederek, İslami bir devlet yapısını oluşturmak olduğunu söyledi. Tümgeneral Türkeri, “Bugün itibarıyla artan boyutta devam eden irticai tehdidin, Türkiye Cumhuriyeti’ni yıkmayı hedef alan fevkalade ciddi boyutuna” dikkat çekerek brifingi bitirdi. ÜNİVERSİTELER DE BRİFİNGE EDİLDİ Genelkurmay Başkanlığı’nın irticai brifinginin ikinci gününde basınla birlikte üniversiteler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları temsilcilerine de irticai faaliyetler konusunda brife edildi. Brifinge YÖK Başkanı Kemal Gürüz, YÖK üyeleri ve üniversite rektörleri, TOBB Başkanı Fuat Miras, TÜSİAD Başkanı Muharrem Hilmi Kayhan, TESK Başkanı Derviş Günday ile görevden alınan Vakıflar Bankası Genel Müdürü Fehmi Gültekin de katıldılar. Genelkurmay Başkanlığı, bugün de Yargıtay üyeleri, tetkik hakimleri ve savcılarına da gelen istek üzerine aynı brifingi verecek.

(<http://arsiv.zaman.com.tr/1997/06/12/guncel/politika.html#g>)

* Genelkurmay Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay üyeleri ile üniversite rektörlerini karargaha çağırarak “irticai brifingleri” verdi. Yüksek rütbeli askerler tarafından verilen brifingler akabinde medya mensuplarına verildi. Türkiye’de sanal bir irticai tehlikesi yaratılarak halkta korkuya sebebiyet verildi. Bu brifinglere gelmeyen ya da askerinin istediği haber ve yorumları yapmayan Mehmet Altan, Cengiz Çandar gibi gazeteciler hakkında, daha sonra ispatlanan “Andıç” belgesi ile gerçek dışı ithamlarda bulunularak gazetelerden atılmaları sağlandı.

11 Haziran 1997

*Genelkurmay’dan hakim ve savcılara brifing verildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/11-15haziran1997.htm>)

*Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyelerine otobüslere bindirilerek götürüldükleri Genelkurmayın konferans salonunda topluca brifing verildi. 250 Yargıtay üyesinden sadece beş tanesi brifinge gitmedi. İlk gün toplantıya katılmayan üyelere, tetkik hakimleri ve savcılar için özel brifing verildi. Yüksek yargı mensupları “Cumhuriyet tehlikede baktığınız davalarda dikkatli olun, rejimi ve laikliği koruyun, kararlarınızı buna göre verin” temalı brifing sonrası konuşma yapan komutanları dakikalarda alkışladı.

(Yargıtay üyesi Dr Ekrem Serim, 27 Şubat 2006 tarihli Zaman Gazetesi)

13 Haziran 1997

- * Genelkurmay Başkanlığı'nda, Yargıtay Başkanı Müfit Utku'nun başvurusu üzerine Yargıtay mensuplarına “İrticai faaliyetler” konulu bir brifing verildi.
- * Batı Çalışma Grubu (BÇG): “İrticacıların yaptığı her şeyi izliyoruz.” dedi.
- * Deniz Baykal: “*Brifing 12 Mart muhtırası gibi.*” dedi.
- * Ertuğrul Yalçınbayır RP'den ayrıldı.
- * Erbakan'ın korumalarına tutuklama emri verildi.

14 Haziran 1997

- * Yargıtay, yargı mensupları ve üniversite görevlileri ile medya mensuplarına sonra “özel istek” üzerine katılamayan Yargıtay üyelerine, ardından da Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri ile okul müdürlerine “irtica” konulu brifing verdi
- * ABD Dışişleri Bakanı Albright: “*Türkiye’de hangi tartışma yaşanırsa yaşansın, bunun demokratik bir kapsamda kalması ve anayasa dışı yaklaşım içermemesi gerektiğini bildirdik.*” dedi.
- * Öğle saatlerinde Etimesgut'taki zırhlı birliklerden hareket eden tankların bir kez daha Sincan'a girdiği söylentisi çıktı.
- * Bahattin Yücel DYP'den istifa etti.

15 Haziran 1997

D8'ler toplantısı Başbakan Erbakan'ın başkanlığında yapıldı.

16 Haziran 1997

Kombassan'ın 15 trilyon'una tedbir kondu.

17 Haziran 1997

* Los Angeles Times'de çıkan “*ABD Türk ordusunu ‘Darbe Yok!’ diye uyardı*” başlıklı haber Türkiye'nin olası bir darbeden son anda kurtulduğunu ortaya koydu.

18 Haziran 1997

- * Ankara Milletvekili Hasan Hüseyin Ceylan ve Rize Milletvekili Şevki Yılmaz RP'den istifa etti. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/16-20haziran1997.htm>)
- * Başbakan Necmettin Erbakan, istifasını Demirel'e sundu. Hükümet ortakları, DYP başkanı Tansu Çiller'in başbakan olması konusunda anlaşmışları halde Cumhurbaşkanı Demirel, hükümet kurma görevini en çok oy alan ikinci parti başkanı Doğru Yol Başkanı Tansu Çiller'e değil, Anavatan Partisi lideri Mesut Yılmaz'a verdi. Demirel bir çok DYP milletvekilini bizzat arayarak, partilerinden istifa etmelerini istedi ve Mesut Yılmaz hükümeti güvenoyu alamazsa askeri darbe olacağını öne sürerek DYP grubunun parçalanmasını sağladı.

19 Haziran 1997

RP Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Çelik, partisinden istifa etti. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/16-20haziran1997.htm>)

20 Haziran 1997

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, Çankaya Köşkü'nde düzenlediği basın toplantısında, Türkiye için ne kadar yaşamsal bir dönemde ne kadar önemli bir görev aldığına bilincinde olduğunu vurgulayarak, “*Bu görevi en iyi şekilde yerine getirmek için elimden gelen bütün gayreti göstereceğim. Yeni hükümeti en seri şekilde ve en sağlıklı biçimde kurmayı hedefliyorum. Maalesef 54. hükümet Türkiye’de siyasi ve toplumsal gerilimin dayanılmaz boyutlara ulaşmasına neden olmuştur*” dedi. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel hükümeti kurma görevlendirmesi konusunda yazılı bir açıklama yaptı. Cumhurbaşkanı Demirel, görevlendirmeyi Anayasa'nın 109. Maddesi gereğince yaptığını belirtti. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/16-20haziran1997.htm>)

21 Haziran 1997

Başbakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı ve DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, partisinin Başkanlık Divanı Toplantısı’ndan sonra düzenlediği basın toplantısında, “*Demokrasi üstü kuralları veya yaptırma gücünü kullanma isteğinde olanlar var. Darbe çıkırtkanlığı arkasına sığınmış bir muhalefet var*” diye konuştu. Cumhurbaşkanı’nın hükümet kurma görevini Mesut Yılmaz’a vermesini de eleştiren Çiller, “*Cumhurbaşkanı demokratik teamülleri çiğnedi*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/21-25haziran1997.htm>)

23 Haziran 1997

* RP Müşterek Disiplin Kurulu milletvekilleri Şevki Yılmaz, Hasan Hüseyin Ceylan ve İbrahim Halil Çelik’i partiden ihraç kararı aldı.

*Haluk Müftüler DYP’den istifa etti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/21-25haziran1997.htm>)

24 Haziran 1997

DSP Milletvekili Tahsin Baycık; 2-3 milyon dolar olan vekil transfer tekliflerinin 5 milyona dayandığını bildirdi.

25 Haziran 1997

Milli Güvenlik Kurulu (MGK), aylık olağan toplantısını Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in başkanlığında Çankaya Köşkü’nde yaptı. MGK Genel Sekreterliği’nden yapılan yazılı açıklamada, MGK’de 28 Şubat kararları, irticanın kaynakları ve şeriatçı vakıfların değerlendirildiği bildirildi. MGK, dokuz ilde yürürlükte olan olağanüstü hal uygulamasının 4 ay uzatılmasını Bakanlar Kurulu’na tavsiye etme kararı alırken, İncirlik’te konuşlu Keşif Güç’ün süresinin 6 ay daha uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi de TBMM’ye gönderildi.

25 Haziran 1997

* Dünyaca ünlü haftalık siyasi dergi Nevswweek, “*Erbakan Allah’la ordu arasında kaldı.*” şeklinde yorum yaptı.

* Şevki Yılmaz, Hasan Hüseyin Ceylan ve Halil İbrahim Çelik disiplin kurulu kararı ile RP’den ihraç edildi.

28 Haziran 1997

Erkan Kemaloğlu, Kubilay Uygun, İsmail Köse ve Tekin Enerem DYP’den, Ferit Bora da RP’den istifa etti.

28 Haziran 1997

Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, yeni seçilen Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu üyelerini ziyareti sırasında yaptığı konuşmada, “*Şeriat çılgınlıklarını Türkiye’ye dayatmak isteyenlerin*” karşılarında bağımsız Türk yargısını bulacaklarını kaydetti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/26-30haziran1997.htm>)

29 Haziran 1997

* Ali Uyar, Turhan Arıncı ve Evren Bulut DYP’den istifa etti.

* Tansu Çiller: “*Güneş Motel misali milletvekili pazarları kuruluyor*” dedi.

30 Haziran 1997

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz’ın başkanlığında kurulan 55. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Cumhurbaşkanlığı Süleyman Demirel tarafından onaylandı. Başbakan Mesut Yılmaz düzenlediği basın toplantısında, Bakanlar Kurulu listesini açıkladı.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Haziran1997/26-30haziran1997.htm>)

30 Haziran 1997

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinde, mezuniyet töreninde başörtülü öğrenciler dekan tarafından mezuniyet törenine velilerin yanında katılmak zorunda kaldı.

1 Temmuz 1997

* 55. Hükümet, Mesut Yılmaz başbakanlığında ANAP, DSP ve DTP'den oluşan koalisyon tarafından kuruldu. * Nuri Yavuz DYP'den istifa etti.

3 Temmuz 1997

* Mesut Yılmaz; *“Refahiyol’un bırakın uyumlu çalışmasını devletle savaşa tutuşmuşlar. Emniyet Genel Müdürlüğü özel birim kuruyor; Genelkurmay’ı izleyip istihbarat topluyor. Böyle şey olur mu? Demirel hükümeti onaylarken bu konuda beni uyardı, bakan devlet ne hale gelmiş,”* dedi.

* Emniyet görevlisi Hanefi Avcı: *“Eğer ihtilal hazırlığı varsa bunu izlemek polisin görevidir. Bu yasal olarak hakkımızdır.”* dedi.

5 Temmuz 1997

* Deniz Kuvvetleri Savcısı, Genelkurmay’ı izleyen asker, sivil tüm ilgililerin askeri mahkemede yargılanması kararını verdi.

* Emniyet görevlisi Bülent Orakoğlu: *“Türkiye’deki mafya İtalya kadar kurumlaşmış ve devlete sinmiş durumda.”* dedi.

8 Temmuz 1997

* Bülent Orakoğlu: *“Darbeyi rapor ettim.”* dedi.

* Hanefi Avcı: *“Genelkurmay Orakoğlu için tahkikat isteyince Akşener’le görüştim. Askerlerin Orakoğlu’nun görevden alınması için baskı yaptıklarını söyledi. Hatta askerlerin bakanı üstü kapalı tehdit ettiklerini öğrendim.”* dedi.

9 Temmuz 1997

* Jandarma Genel Komutanı Teoman Koman: *“Darbe yapacak grup hiç açıklama yapar mı? Batı Çalışma Grubu sürekli açıklamalar yaptı. Devlet adına istihbarat görevi MİT’e aittir. Polisin devlet içinde istihbarat yapması, darbe kadar kanun dışıdır.”* dedi.

* İçişleri eski Bakanı Meral Akşener: *“Araştırılan husus, TSK’nin yasal görev alanına giren konu değil, oluşabilecek yasadışı bir teşebbüstür.”* “Emniyet, demokrasimizin bozuk siciline bir kahramanlık sayfası açmıştır.” dedi.

* Genelkurmay Başkanlığı: *“Açıklamaları esefle ve ibretle izledik. Atatürk’ü bağrından çıkaran TSK’ya karşı İçişleri Bakanlığı yapmış bir şahsın imalı beyanları, olayın vahametini daha da artırıyor. Kendi icraatını masum göstermek amacıyla ima ettiği gibi TSK’da yasa dışı örgüt yok.”* açıklamasını yaptı.

10 Temmuz 1997

Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesi, RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan’ın, “Anayasa Mahkemesi’ne kapatma davası açtığı sırada yaptığı açıklamalarla kişilik haklarına ve genel başkanı olduğu RP’nin de tüzelkişiliğine hakaret ettiği” gerekçesiyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş hakkında açtığı 20 milyarlık manevi tazminat davasını reddetti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/06-10temmuz1997.htm>)

10 Temmuz 1997

Genelkurmay, Meral Akşener hakkında suç duyurusunda bulundu.

11 Temmuz 1997

Batı Çalışma Grubu, subayların eş ve çocuklarına istihbarat toplama görevi verdi.

12 Temmuz 1997

*Başbakan Mesut Yılmaz’ın başkanlığında ANAP, DSP, Demokrat Türkiye partisi arasında kurulan

55. hükümet güvenoyu aldı. Yılmaz, güvenoylamasından sonra TBMM’de yaptığı konuşmada, “*Meclisimiz, hükümetimize verdiği güvenoyu ile bir kez daha inisiyatifin kendi elinde olduğunu ve milletin mukadderatına sahip çıktığını göstermiştir. Atatürk’ün Türkiye için çizdiği yolda olacağız*” dedi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/11-15temmuz1997.htm>)

*Milletvekili Demir Berberoğlu ve Ömer Demir DYP’den ayrıldı.

13 Temmuz 1997

* Milletvekili Yaman Törüner DYP’den istifa etti.

* Sermaye Piyasası Kurulu, Kombassan’dan sonra Anadolu Holding’e de inceleme başlattı.

15 Temmuz 1997

Milletvekili Doğan Güreş, Mahmut Yılbaş ve Mustafa Zeydan DYP’den istifa etti.

16 Temmuz 1997

Milletvekili Şaban Karataş RP’den istifa etti.

17 Temmuz 1997

Emniyet görevlisi Bülent Orakoğlu, Askeri Mahkeme’ce tutuklandı.

19 Temmuz 1997

* Milletvekili Ufuk Söylemez DYP’den istifa etti.

* Refahiyol döneminde alınan memurlara ilişkin tasfiye operasyonu başlatıldı.

22 Temmuz 1997

Hasan Celal Güzel: “*Çiller, Çoban Sülü’nün oyununa gelerek kurban edilmek isteniyor. Bunun için de birçok milletvekili davar gibi alınıp-satıldı.*” dedi.

22 Temmuz 1997

RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, partisinin Meclis grubu toplantısında TBMM’ye sunulan 8 yıllık kesintisiz temel eğitim tasarısının tek amacının imam-hatip okullarının kapatılması olduğunu ileri sürerek, “*Bu anayasaya da, insan haklarına da aykırıdır*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/21-25temmuz1997.htm>)

23 Temmuz 1997

* Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, çocuklar üzerindeki din sömürsünün biteceğini belirterek, ilköğretimin 8 yıla çıkarılması ile laikliğin güvence altına alınacağını belirtti. Kesintisiz eğitimle birlikte dinin de siyasallaşmaktan kurtulacağını savunan Ecevit, hükümet ortakları ile aralarında uyumsuzluk olmadığını söyledi.

* RP İstanbul Milletvekili Gürcan Dağdaş ile DYP İstanbul Milletvekili Sedat Aloğlu partilerinden istifa etti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/21-25temmuz1997.htm>)

24 Temmuz 1997

* DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, partisinin Genel İdare Kurulu (GİK) toplantısı öncesi basın mensuplarına yaptığı açıklamada, “*Biz her zaman sekiz yıllık eğitimin yanında olduk, ancak biz imam-hatip okullarının orta kısmının kapanmasını hiçbir zaman istemediğimizi ifade ettik*” dedi.

* RP İstanbul Milletvekili Metin Işık, partisinden istifa etti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/21-25temmuz1997.htm>)

25 Temmuz 1997

* Milletvekili Metin Işık, RP’den istifa etti.

* Milli Güvenlik Kurulu, 28 Şubat kararlarının titizlikle uygulanmasını istedi.

25 Temmuz 1997

Başbakan Mesut Yılmaz Edirne’de halka hitaben yaptığı konuşmada, Türkiye’nin bir kausun eşliğinden döndüğünü, gerginlik ortamından kurtulduğunu belirtti ve 8 yıllık kesintisiz temel eğitim yasa tasarısını Meclis’e getirdiklerini hatırlatarak, yasaya sonuna kadar sahip çıkacağını söyledi. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/21-25temmuz1997.htm>)

27 Temmuz 1997

İstanbul’da 8 yıllık kesintisiz temel eğitime geçilme hazırlıklarını engellemek için çok sayıda kişi Beyazıt meydanında toplanarak protesto etti. (<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/26-31temmuz1997.htm>)

28 Temmuz 1997

*Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, Cumhuriyet gazetesine yaptığı açıklamada, 8 yıllık kesintisiz temel eğitime karşı kökten dincilerin İstanbul’da izinsiz yaptıkları gösteriyi değerlendirdi. Ecevit, atılan slogan, sergilenen dövizler ve yapılan konuşmaların teokratik bir devlet amaçlandığını ortaya koyduğunu söyledi.

*RP Grup Başkan Vekili Oğuzhan Asiltürk parlamentoda düzenlediği basın toplantısında, 8 yıllık kesintisiz temel eğitimle ilgili tartışmaların eğitimin kalitesi ve süresiyle ilgisi bulunmadığını, asıl amacın dini eğitimin engellenmesi olduğunu savundu.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/26-31temmuz1997.htm>)

29 Temmuz 1997

* Ankara’da 8 yıllık kesintisiz eğitim protestosu yapıldı.

* Genelkurmay’dan hükümete irtica brifingi verildi.

* Yeni Günaydın gazetesi: “Komutanlar ‘Tak’ diye istiyor; Anadol-D. ‘Şak’ diye yerine getiriyor.” şeklinde manşet attı.

30 Temmuz 1997

* Başbakan Mesut Yılmaz, Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit ve Başbakan Yardımcısı ve Milli Savunma Bakanı İsmet Sezgin parlamentoda düzenledikleri ortak basın toplantısında, 8 yıllık kesintisiz temel eğitime karşı Ankara’da gerçekleştirilen şeriat gösterisini kınadılar. Başbakan Yılmaz yaptığı açıklamada, “RP’nin kışkırtmasıyla sokağa dökülenler yanlış yaptılar. Sokak gösterileriyle, tehditle, şantajla cumhuriyet hükümetini yıldırılmazlar. Hükümetimiz bu kuru gürültüye, terör havasına aldırmadan 8 yılı mutlaka gerçekleştirmede kararlıdır” dedi. Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit ise 8 yıla karşı çıkanların amaçlarının din ve inanç özgürlüğü değil, din sömürüsü olduğunu belirtti. Başbakan Yardımcısı İsmet Sezgin de “aşlı astarı” olmayan yalanlarla halkı sokağa dökenlerin 55. Hükümet inandığı yoldan döndüremeyeceğini söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Temmuz1997/26-31temmuz1997.htm>)

1 Ağustos 1997

* Yüksek Askeri Şura, 76 subay ve astsubayı ihraç kararı aldı.

* Sivas davasına hükümlü götürülen araca bombalı saldırı yapıldı.

* Türkiye’nin her yanında kesintisiz eğitim protesto edildi.

2 Ağustos 1997

“İrticaya Karşı Zırhlı Kolordu”

Genelkurmay Başkanlığı’nın hazırladığı yeni bir talimnameda irticai ayaklanmalara anında müdahale edecek zırhlı kolorduların yurdun her yanında konuşlandırılacağı belirtiliyor. Habere göre, bir üst düzey askeri yetkilinin, “*kuvvetler, tehdit neredeyse süratle intikal ederek balyoz gibi inip gelecek*” dedi.

(Yeni Günaydın Gazetesi)

3 Ağustos 1997

* Batı Çalışma Grubu’nun gizli emri 55. hükümet tarafından uygulamaya konuldu. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan muhafazakar insanlar fişleniyor. Bu çerçevede namaz kılanlar, cumaya gidenler, eşi başörtülü olanlar da fişleniyor. Emniyette irticai kadrolaşma(!) yakın takibe alındı.

4 Ağustos 1997

Başbakan Mesut Yılmaz: “*Refahiyol büyük zarar verdi. Devlet kurumları arasında mücadele vardı. Örneğin ordu ve üniversite hükümete muhalefet ediyordu. Bu hükümetin kurulmasıyla ordu rejim beçliğine geri döndü. Hükümetimiz de köktendinci tehdit konusunda ordu kadar duyarlı. Dolayısıyla bu konularla ilgilenmelerine gerek yok.*” dedi.

5 Ağustos 1997

Yeniden Doğuş Partisi (YDP) Lideri Hasan Celal Güzel, “*askeri sırları ifşa etmek*” suçundan gözaltına alındı.

9 Ağustos 1997

Yurt çapında 8 yıl kesintisiz eğitime karşı gösteriler yapıldı.

10 Ağustos 1997

Hasan Celal Güzel, “*Yanımda 10 adamım olsa Genelkurmay’ı basardım. Ben bunları karınca gibi görüyorum.*” dedi.

11 Ağustos 1997

Emekli Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya: “*Eğer birileri Türkiye’yi İran yapmak istiyorsa, Laik demokratik rejimin yerine, din devletini getirmek niyetindeyse... Düşündük ki o kafadakilere önce “söylemle” caydırılalım. Bu söylenmiştir. Meşru platformlarda, MGK’da söylenmiştir. Yüzlerine karşı söylenmiştir.*” dedi.

12 Ağustos 1997

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda, 8 yıllık kesintisiz temel eğitim yasa tasarısının “Din eğitimi” ile ilgili 4. maddesi Diyanet İşleri Başkanlığı’nın “5. sınıftan itibaren tatillerde din eğitimi ve öğretimi” vermesine olanak tanıyacak biçimde yeniden düzenlenerek kabul edildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Agustos1997/11-15agustos1997.htm>)

14 Ağustos 1997

Abdullah Gül: “*Sayın Erkaya ‘İhtilal yapmadık’ diyor. Hayır ihtilal yaptılar. İhtilalin mutlaka 12 Eylül örneğindeki gibi olması gerekmez. Seçilmiş iradeye demokratik olmayan yöntemlerle müdahale ettiler. Bu da ihtilaldir.*” dedi.

15 Ağustos 1997

8 yıllık kesintisiz eğitim, Meclis’te oylanmaya başlandı ve ilk üç madde Meclis’ten geçti.

16 Ağustos 1997

*TBMM Genel Kurulu’nda görüşülen 8 yıllık kesintisiz temel eğitim yasa tasarısı 242 ret oyuna karşın 277 oyla kabul edildi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Agustos1997/16-20agustos1997.htm>)

*Diyanet’in ezanın merkezi bir camiden ve güzel okunmasına ilişkin genelgesi, tartışmalara neden oldu.

17 Ağustos 1997

Başbakan Mesut Yılmaz ve Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit Nevşehir’deki Hacıbektaş Şenlikleri’nin ikinci gününde ilçeye giderek halka hitaben birer konuşma yaptılar. Ecevit de yaptığı konuşmada, sekiz yıllık kesintisiz temel eğitim yasasının sadece TBMM’nin, milletvekillerinin, hükümetin değil, ölümden 59 yıl sonra Atatürk’ün yeni zaferi olduğunu kaydetti. Ecevit, “Sekiz yıllık eğitimi ve programı sağlam temellere oturtacak zamanımız olursa Türk gençlerini, inanç sömürücülerinin elinden kurtaracağız. Çocuklarımız ve gençlerimiz, inanç sömürücülerinin tuzaklarına kolayca düşmeyecekler” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Agustos1997/16-20agustos1997.htm>)

20 Ağustos 1997

8 Yıllık Kesintisiz Eğitim Yasası'nın kabulü ile, beraber oluşacak din eğitimindeki aksaklığın TV'den din eğitimi verilerek aşılması Bakanlar Kurulu'na kabul edildi.

20 Ağustos 1997

Öğrencilerin, İlköğretim 5. sınıftan sonra Kuran kursuna gitmelerine olanak tanıyan yönetmelik değişikliği Resmi Gazete'de yayımlandı. Başbakan Mesut Yılmaz ile Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit de ortak bir basın toplantısı düzenleyerek yönetmelikle ilgili bilgi verdi. Başbakan Yılmaz, din eğitimiyle ilgili mevcut uygulamadan geriye gidişin söz konusu olmadığını belirlerken, “*Yüce dinimizin siyasi amaçla kullanılmasına da göz yummayacağız*” dedi. Başbakan Yardımcısı Ecevit de, şimdilik yönetmelikle belirlenen isteğe bağlı din eğitiminin ilk fırsatta yasal düzenlemeye kavuşturulacağını söyledi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Agustos1997/16-20agustos1997.htm>)

21 Ağustos 1997

DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, İzmir'de gazetecilerin sorularını yanıtladı. Çiller, 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi “yukarıdan giydirilmiş elbise” olarak tanımladı. Demokrasi dahil her şeyin aşağıdan yukarıya yapılması gerektiğini dile getiren Çiller, imam hatiplere siyaset karıştığını söyledi. Çiller, “*bazı rütbelilerin*” açıklama ve davranışlarını bütün Türkiye'nin seyrettiğini savunurken, “*Kışlada kesinlikle siyaset var*” dedi.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Agustos1997/21-25agustos1997.htm>)

22 Ağustos 1997

DYP Genel Başkanı Tansu Çiller İzmir'de düzenlediği basın toplantısında, adalet sistemine siyasetin sokulmaya başlandığını söyledi. Batı Çalışma Grubu'nun yasalara aykırı bir kuruluş olduğunu ve siyasi nedenlerle bu kuruluş hakkında adli işlemin yapılmadığını iddia eden Çiller, “*Batı Çalışma Grubu kurulabilir mi, bu yasal mıdır? Asıl sorgulanması gereken budur, Adaletle siyaset sokulmaya başlanmıştır*” dedi.

25 Ağustos 1997

Eyüp Sultan Camii'nde, Kesintisiz Eğitim'i protesto etmek amacıyla toplanılan sabah namazlarına başlandı.

27 Ağustos 1997

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), Mısır'daki şeriatçı El Ezher Üniversitesi'nden bugüne kadar mezun olan tüm Türk öğrencilerin diplomalarına verilmiş denklik belgelerini iptal etme kararı aldı. YÖK, devlet dairelerinde çalışan El Ezher Üniversitesi mezunu personelin “lise mezunu” statüsüne alınması için çalışmalara başladı.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Agustos1997/26-31agustos1997.htm>)

30 Ağustos 1997

Jandarma Genel Komutanlığı görevini devreden Teoman Koman: “*Esas önemli tehlike, PKK'dan bile daha tehlikeli olan irticadır.*” dedi.

1 Eylül 1997

Başbakan Mesut Yılmaz, Kriz Yönetim Merkezi'ni devreye soktu. Merkez, “kriz hali” olsa da olmasa da görev yapacak.

5 Eylül 1997

* Ankara Cumhuriyet Savcılığı, İçişleri Eski Bakanı Meral Akşener'in dokunulmazlığının kaldırılması için fezleke hazırladı.

* Albay Mustafa Kahramanyol, namaz kıldığı için ordudan atıldı.

10 Eylül 1997

Batı Çalışma Grubu: “*Sabah namazları çıkışında yapılan gösteriler devam ederse ve irtica tehlikesi sürerse Atatürk ne yaptıysa onu yaparız.*” beyanatu verdi.

11 Eylül 1997

Başbakan Mesut Yılmaz: “*Önceki hükümet devlete yönelen irtica tehdidini bertaraf etmekte aciz kalmış, hatta bu tehditle özdeşleşmiştir. Batı Çalışma Grubu, önceki hükümetin anayasal görevlerini yerine getirmemesinin ürünüdür.*” “*Özel örgütlere gerek yok. İrticayı bertaraf hükümete düşer.*” dedi.

12 Eylül 1997

*Onbaşı Kadir Sarmusak, Batı Çalışma Grubuna ait gizli belgeleri sızdırdığı gerekçesiyle yargılandığı davada, “Bülent Orakoğlu, Hanefi Avcı ve kendisini yargılayan askeri savcı dahil 3800 telefonun dinlendiğini” aktararak, “*askerler herkesi dinledi. 55. hükümetin kuruluşunu anlatarsam çok kişi zorda kalır.*” dedi.

* Başbakan Mesut Yılmaz, yurtdışı gezisi dönüşün de gazetecilere, “Batı Çalışma Grubu geçmiş hükümetle birlikte ortaya çıkan bir görevdir. Bizim hükümetimizle birlikte askıya alınmış, bu görev artık ilgiye dönüşmüştür. Geçen hükümet döneminde ise, ilgi, görev haline gelmiştir. Şimdi ben askerlere yurt savunmasına ve terörle mücadeleye ağırlık vermelerini söyledim. Batı Çalışma Grubu benim için kapanmıştır.” dedi.

* Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Şükrü Karatepe hakkında, tutuklama kararı verildi.

13 Eylül 1997

* Milli Savunma Bakanı İsmet Sezgin, 27 Haziran’da bir askeri darbeye karşı karşıya gelindiğini belirterek, “*Tehlike büyüktü, son anda önlendi.*” dedi.

* Orgeneral Erol Özkasnak: “*Batı Çalışma Grubu devam edecek. Hatta eskiden günde bir kez toplanırdı. Şimdi iki kez toplanıyor! Sabahlara kadar uykusuz çalışıyorlar.*” dedi.

17 Eylül 1997

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, Batı Çalışma Grubunun yasal olarak oluşturulmuş bir kurum olduğunu söyledi.

18 Eylül 1997

Demirel, Meclis yerine devlet başkanının atayacağı hükümet için Anayasa değişikliği önerdi.

19 Eylül 1997

* Milli Eğitim Bakanlığı’nda kadro kıyımı yapıldığı iddia edildi.

* Cuma namazı çıkışında 8 yıllık kesintisiz eğitimi protesto gösterileri yapıldı.

20 Eylül 1997

İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu yaptığı açıklamada, mücadele edecekleri irticanın boyutlarının anayasa ve yasalarda belirlendiğini, anayasanın öngördüğü şekilde irtica ile mücadelenin yürütüleceğini belirtti.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Eylul1997/16-20eylul1997.htm>)

22 Eylül 1997

* Vakıflara yeni denetim usûlleri ve cezalar getiren yeni Vakıflar Kanunu yürürlüğe girdi.

* MGK, irticai kuruluşlara destek sağladığı iddiasıyla Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanı Melih Gökçek’i takibe aldı.

25 Eylül 1997

Tansu Çiller: “*Bugüne kadar ara rejim oldu, atanmışlar oldu, ama hiçbir zaman seçilmiş bir siyasi partinin genel başkanı onbaşı olma şerefsizliğini göstermedi...*” dedi.

27 Eylül 1997

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bülent Bekarda, bu yıl üniversitenin hiçbir bu yıl üniversitenin hiç bir bölümüne türbanlı öğrenci almayacaklarını söyledi.
(*Yenişafak Gazetesi*)

29 Eylül 1997

İşçi Partisi Gençlik Kolları "*Tarikat okulları ve yurtları kamulaştırılsın*" yürüyüşü düzenledi.

30 Eylül 1997

Başbakan Mesut Yılmaz: "Türk Ceza Kanununda irticai düzenleyen 163. Madde Ağustos'da MGK'da görüşüldü. Ancak hükümet kanadı konuya girmedir. Biz 163'ün eski haliyle ihyasına karşı olduğumuzu söyledik. Sistemde şu anda yeterli düzenleme var. İşlerlik kazandırmak ve yaptırımlarını artırmak gerek." dedi.

2 Ekim 1997

Demokrat Parti Başkanı Korkut Özal: "*141, 142 ve 163. maddelerin hortlatılması yönünde bazı gayretler var.*" dedi.

7 Ekim 1997

İstanbul Üniversitesi'nde, başörtülü öğrencilerin kayıtları yapılmadı.

10 Ekim 1997

* Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, 10 Kasım'da yaptığı konuşması nedeniyle "*halkı din farkı gözeterek kin ve nefrete tahrik*" suçundan Şükrü Karatepe'ye 1 yıl mahkumiyet verdi.

* Meral Akşener: "Genelkurmay kanunlara aykırı olarak bir casusluk masası kurmuştur. Genelkurmay 65 milyon insanı fişliyor. Valiyi, kaymakamı, öğretmeni, doktoru fişliyor. Asıl insanları bölen bunlar. Sen inanan-inanmayan, laik-antilaik diye insanları ayıramazsın. Bunların hesabını soracağız." dedi.

10 Ekim 1997**Akşener'e göre: Genelkurmay bölücü**

DYP Genel Başkan Yardımcısı Meral Akşener, köstebek olayının tamamen resmi dayanaklı bir iş olduğunu ileri sürerek "Genelkurmay kanunlara aykırı olarak bir casusluk masası oluşturmuştur" dedi. Kayseri Milletvekili Ayvaz Gökdemir, Elazığ Milletvekili Cihan Paçacı ve Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay'la Gümüşhane Kültür Merkezi'nde düzenlenen geceye katılan Akşener şunları söyledi: "Genelkurmay 65 milyon insanı fişliyor. Valiyi, kaymakamı, öğretmeni, doktoru fişliyor. Asıl insanları bölen bunlar. Sen inanan - inanmayan, laik - antilaik diye insanları ayıramazsın. Bunların hesabını soracağız. Bu işi yapanlar şimdi emekli oldu. Paşa paşa emekliliklerini kutluyorlar. Olan yine vatanında oluyor." Akşener sözlerini şöyle sürdürdü: "Sincan'da RP'li arkadaşlar bir tiyatro oynamışlar. Hiç beğenmedim. Oraya Hamas'ın posterleri yerine haçlılara göğüs geren Kılıçarslan'ın resminin asılması gerekiyordu. Kudüs gecesi yapacaksan, Sultan Abdülhamid'in yapmış olduğu şerefli mücadeleden, İslam bayraktarlığından bahsedeceksin." Susurluk'ta koparılan fırtanın arkasında Mesut Yılmaz'ın siyasi hesaplarının yattığını vurgulayan Akşener, "Hakim ve savcıların Ceza Kanunu'na göre değil, Genelkurmay'ın verdiği brifinglere göre karar vermesi sağlanmıştır. Bu, hukukun katledilmesidir. 8 yıllık eğitimi çıkarılardan intikamımızı alacağız. Böyle namertçe bir yasa olmaz" dedi.

(<http://www.milliyet.com.tr/1997/10/10/haber/aks.html>)

13 Ekim 1997

Anavatan Partisi Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Keçeciler, İstanbul Üniversitesinde öğrencilerin türbanlarıyla uğraşılmasını onaylamadıklarını, bu uygulamanın sadece o üniversitelerin yönetimine ait olduğunu dile getirdi.

(*Zaman Gazetesi*)

16 Ekim 1997

RP, 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimi düzenleyen 4306 Sayılı Kanunu’nun iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne başvurdu.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ekim1997/16-20ekim1997.htm>)

16 Ekim 1997

“Kudüs Gecesi” davasında yargılanan Sincan eski Belediye Başkanı Bekir Yıldız’a 3 yıl 9 ay, Nurettin Şirin’e 17.5 yıl hapis cezası verildi.

17 Ekim 1997

Başörtüsü yasağı başta İstanbul olmak üzere Ankara ve Bursa’da devam ediyor. Hacettepe, Ankara, ODTÜ ve Gazi Üniversitesi öğrencileri de çağdışı zulümden nasibini aldı. Dün ve ondan önceki gün rektörlük binasının önünde toplanan yaklaşık 700 kişilik bir öğrenci topluluğu, üniversite yönetiminden başörtüsü sorununa bir son verilmesi talebinde bulundu. (*Selam Gazetesi*)

18 Ekim 1997

Merkezi vaaz uygulamasına Ankara Kocatepe Camii’nde başlandı.

19 Ekim 1997

Maliye Bakanı Zekeriya Temizel: “Eğer bir takım önlemler alınmazsa, Türkiye’nin önümüzdeki 3 yılı demokratik sistem içerisinde geçiremeyeceği konusunda kişisel endişelerim var.” dedi.

20 Ekim 1997

* Batı Çalışma Grubunun “irtica” bahanesiyle vatandaşı, vakıf, dernek, radyo, televizyon kuruluşları ve ticarethaneleri fişlediği iddia edildi.

* Deniz Baykal: “Türkiye, Refahiyol iktidarından sonra parlamento içinde oluşturulmuş dengelere dayalı bir hükümetle yönetilme durumuna girdi. Bu bir ara rejim dönemi hükümetidir.” dedi.

21 Ekim 1997

Turistik tesislerde yerli ve yabancı insanların istedikleri gibi güneşlenmesine nasıl hiç karışılmıyorsa, istediği kıyafetle kızların üniversiteye gelmesinin engellenmesine de aynı ciddiyetle karşı çıkıyoruz diyen Agah Oktay Güner, üniversite genç kız ve erkeklerin beyinleriyle meşgul olmalıdır dedi.

(*Yeni Yüzyıl*)

21 Ekim 1997

Başbakan Mesut Yılmaz: “BÇG Türk siyasi hayatında ender yaşanan olağanüstü bir dönemin ürünüdür. Türkiye’de rejime yönelen tehditlere karşı, anayasal nizama karşı, cumhuriyete yönelen tehditlere karşı birinci derece görevli olan hükümettir... Hükümet ilave bir tedbire gerek duyarsa Silahlı Kuvvetler’i yeniden görevlendirebilir. Ama bizim hükümetimiz işbaşındayken durumdan vazife çıkartmaya gerek kalmamıştır.” dedi.

22 Ekim 1997

* Askeri kaynaklar: “Batı Çalışma Grubu, Refahiyol hükümeti döneminde somut hale gelen irtica tehdidi nedeniyle oluşturuldu. Hükümet değişti diye irtica tehlikesi sona ermedi. İrtica hala bir numaralı tehdit. Sadece irticayı besleyen hükümet işbaşından ayrıldı. BÇG çalışmalarına devam ediyor.”

* İslamcı sermaye diye anılan Büyük Anadolu Holding’e Devlet Güvenlik Mahkemesinde dava açıldı.

* CHP Refah’la bağlantılı olduğu iddiası ile Kanal 7’yi suçladı.

* Kayseri’de Hunat Camii imamı, “orduya beddua ettiği” iddiasıyla tutuklandı.

23 Ekim 1997

* RP Sultanbeyli Belediye Başkanı Ali Nabi Koçak’a, halkı ırk din dili mezhep ayrımı yaptığı iddiası ile “1 yıl 3 ay memuriyetten men cezası” verildi.

* Hüsamettin Cindoruk, “Yasama, yürütme, yargının ve dördüncü kuvvet saydığımız basınımızın yanı sıra, bugün fiili olarak işleyen beşinci kuvvet ortaya çıkmıştır. Bu da Demirel’dir.” dedi.

26 Ekim 1997

* Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel Eşber Yağmurdereli'nin tutuklanması ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, düşünce suçundan 23 yıl hapis yatmasında yasadışı herhangi bir işlem bulunmadığını belirtirken “Hal böyle iken, his ve heyecanlara kapılarak, devleti küçük düşürmeye kim-
senin hakkı yoktur” dedi. Yağmurdereli için istenebilecek affın sağlık nedeninin gösterilmesi duru-
munda cumhurbaşkanının yetkisine gireceğini anlatan Demirel, affın “özür dilemek” değil, bir “atıfet”
olduğunu savundu. Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit de yaptığı yazılı açıklamada, özel bir af yasa-
sı çıkarılmasının olanaksız olduğunu belirterek ancak Yağmurdereli'nin sağlık nedeniyle af isteminde
bulunmasıyla serbest kalabileceğini söyledi. RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan ise bir yazarın dü-
şünceleri nedeniyle 22 yıl hapse atıldığı bir ülkede insan haklarından bahsedilemeyeceğini söyledi.
(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ekim1997/26-31ekim1997.htm>)

27 Ekim 1997

* Anayasa Mahkemesi, RP'nin 8 yıllık kesintisiz temel eğitim yasının iptaline ilişkin başvurusunu
imzalarda eksiklik olduğu gerekçesiyle usule aykırı bularak geri çevirdi.
* İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, bir konuşmasında Kanal 7 televizyonunu “cihat kanalı” ilan
eden RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan hakkında Türk Ceza Kanununun “Halkı; sınıf, ırk, din ve
mezhep farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik” fiilini düzenleyen 312. maddesi uyarınca soruş-
turma başlattı.
(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Ekim1997/26-31ekim1997.htm>)

29 Ekim 1997

Hükümet, dokuz valinin merkeze alındığı, on beş valinin de yerlerinin değiştirildiği kararname hazırla-
dı. Kararnamede, Genelkurmay'ın isteklerinin göz önünde bulundurulduğu bildirildi.

30 Ekim 1997

On sekiz ilin emniyet müdürünün yeri değiştirildi.

31 Ekim 1997

Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma Bakanı ve komutanlar resepsiyonda, hep bir ağızdan 10. Yıl ve
Dağ Başını Duman Almış marşlarını söyledi.

1 Kasım 1997

MGK'da 18 Kasım 1992 tarihli Milli Güvenlik Siyaset Belgesi, değişen dünya ve bölge koşullarına
göre yeniden şekillendirildi. 1992'de bölücü terörü öncelikli tehdit unsuru olarak değerlendiren belge-
ye, “irticanın da öncelikli tehdit konumuna geldiği” eklendi.

3 Kasım 1997

Başbakan Mesut Yılmaz, tüm yasa ve uluslararası anlaşmaların MGK'da kabul edilen Milli Siyaset
Belgesi'ne uygun olacağını söyledi.

5 Kasım 1997

* MGK'nın son kararına göre üst düzey bürokratlara 3 ay milli güvenlik dersi verilmesi öngörüldü.
* 9 Ocak'ta dönemin başbakanı Erbakan'ın imzasıyla yayımlanan Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi
görevimde, Mesut Yılmaz'ın 01.09.1997 tarihli genelgesiyle devam etti.

10 Kasım 1997

Çağdaş Atatürkçüler Derneği, Atatürk için ölümünün 59. yılında Sultanahmet camiinde mevlit okuttu.

15 Kasım 1997

Başı açık fotoğraf vermedikleri için okul kimliklerini alamayan başörtülü öğrencilerin Beyazıt
Kampüs'ü önündeki “direniş eylemleri” bir ayını doldurdu.
(*Yenişafak Gazetesi*)

17 Kasım 1997

Türk Silahlı Kuvvetlere işçi alımında “irtica soruşturması” açıldı.

18 Kasım 1997

* Genelkurmay, 10 büyük gazeteden gazetecilere Güneydoğu’yu asker kıyafetiyle gezdirdi.

* Komutanlar, şeriatçı güçlerin yer altına indiklerini ve silahlı mücadeleye hazırlandıklarını ve Batı Çalışma Grubunun tehlike kalkana kadar devam edeceğini söyledi.

19 Kasım 1997

* RP’nin kapatılma davasına başlandı. Erbakan, ilk gün 4.5 saat kendini savundu.

* Genelkurmay Başkanlığı’ndan insan hakları emri: “Masum halkı PKK’dan ayır. Meşru insan hakları örgütleriyle iş yap. Halk ile diyalog kur, onun güvenini kazan. Hasta ve zor durumdaki insanlara ve eğitim kurumlarına yardım et.” şeklinde oldu.

20 Kasım 1997

MGK, 28 Şubatta alınan kararların uygulanıp uygulanmadığını, bürokratlardan oluşan bir heyetle denetliyor.

22 Kasım 1997

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, avukatların türbanla duruşmalara giremeyeceğini hükme bağladı. Daire, İstanbul 2. İcra Mahkemesi’nce bu yönde verilen kararı oybirliği ile onadı.

(<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/AyinTarihi/1997/Kasim1997/21-25kasim1997.htm>)

24 Kasım 1997

Cemil Çiçek: “İktidar olmamıza rağmen devletin tümü elimizde değil. MİT’ten bilgi gelmiyor. Genelkurmay’dan da eksik bilgi geliyor.” dedi.

27 Kasım 1997

* MGK’da “şeriatçı ve bölücü” yayınların yakından takibi kararı alındı.

* Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, ABD’nin RP’nin kapatılması ile ilgili demecine tepki gösterdi: “Türkiye, ABD uşağı değil.” dedi.

*Yüksek Askeri Şura da: “İrtica yine birinci tehdit.” dendi.

29 Kasım 1997

Sivas davası sonuçlandı: sanıklar hakkında 33 idam kararı verildi.

1 Aralık 1997

MGK “Birinci öncelikli tehdit, irtica.” dendi

3 Aralık 1997

Genelkurmay Başkanlığı’nın Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Başbakanlığa ilettiği özelleştirilecek stratejik kamu kuruluşlarıyla ilgili çekincelerin ardından Türk Telekom bünyesindeki tüm aktarıcı ve vericiler TRT’ye devredildi.

5 Aralık 1997

* Başbakan Yılmaz, enflasyonla mücadelede başarı sağlanamazsa rejimin korunmasının tehlikeye gireceğini söyledi.

* TÜSİAD’dan Orduya: “Hükümeti destekliyoruz.”

* Önümüzdeki MGK’da “Türkçe ibadet” konusu ele alınacak.

8 Aralık 1997

* Recep Tayyip Erdoğan hakkında Siirt konuşmasıyla ilgili tahkikat açıldı.

*Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Yüksek Askeri Şura (YAŞ) kararlarının keyfi olduğunu ifade etti.

10 Aralık 1997

* Posta Gazetesinin manşeti: “*Ordu: İç savaş var*” şeklinde oldu. Gazetede Genelkurmay’ın Başbakanlık personeline verdiği brifingde irticanın en önemli tehdit unsuru olduğu belirtildi: “*Askeri yapı iç savaş durumuna uygun hale getirilmelidir*” dendi.

* DYP genel başkanı Tansu Çiller: “*Hukukun üstünlüğünü değil, üstünlüğün hukukunu dayatıyorlar.*” dedi.

11 Aralık 1997

Kılık kıyafet yönetmeliğine uymayan kırk öğretmen hakkında Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından soruşturma başlatıldı.

(*Cumhuriyet Gazetesi*)

11 Aralık 1997

Mahir Kaynak 28 Şubat’ta Doğu Perinçek’in rolü olduğunu açıkladı: “Bu işin beyni değil ama, bir gazeteci olarak rolü olmuştur elbette. Yani yayınları olmuştur... Kendisine gönderilen bir takım yazıları neşrediyor, onun rolü o...” dedi.

12 Aralık 1997

* YAŞ toplandı. 62 subay ve astsubay ihraç edildi.

* Tansu Çiller: “*TSK milletin bir kısmının temsilcisi değil.*” dedi.

13 Aralık 1997

Araştırmacı-yazar Aytunç Altındal, RP’nin kapatılma talebinin İsrail’den geldiğini ve Ortadoğu’da “İsrail’in güvenliğinin garanti altına alınması için RP’nin kapatılmasının İsrail hükümetince şart koşulduğunu” öne sürdü.

16 Aralık 1997

Meral Akşener: “BÇG mutlaka hesap vermeli”. “Kimin hakkı vardır 65 milyon insanı fişlemeye!” dedi.

17 Aralık 1997

* CHP lideri Deniz Baykal “Türkiye’nin fotoğrafını tam olarak çekebilmek için dışarıdan gelenlerin askeri yetkililerle görüştüğünü” belirtti.

*Bülent Ecevit: “Bu hükümet kurulmasaydı ara rejim hükümeti olurdu.” dedi.

18 Aralık 1997

Fazilet Partisi kuruluş dilekçesini verdi.

19 Aralık 1997

Fransız dergisi Le Point: “*Türkiye’yi asker yönetiyor*” dedi.

23 Aralık 1997

Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı, Kubilay’ın ölüm yıldönümünde: “TSK’dan çağdı zihniyete hiçbir zaman izin yok.” dedi.

24 Aralık 1997

* Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden 16 başörtülü hemşire ihraç edildi.

*MGK’da askerler, sosyal ve ekonomik yatırımların hızlanmasını ve İslami sermayenin yakın takibe alınmasını istediler.

25 Aralık 1997

MGK’nın İslamcı sermayeyi önleme kararı üzerine hükümet harekete geçti.

26 Aralık 1997

*Süleyman Demirel, Fethullah Gülen’den ‘Ulusal Uzlaşma Ödülü’ aldı.

* Ekim ayındaki MGK’da benimsenen ve devlet politikası için gösterge niteliği taşıyan siyaset belgesi, iki ayrı gizli kararnameyle tüm bakanların imzasıyla yürürlüğe girdi.

*Başbakan Yılmaz, askerlerin 8 yıllık kesintisiz eğitim dışında hayata geçirilmediğinden şikayet ettiği MGK kararlarının uygulanmasını, kurduğu Takip Kurulu ile yakından izleyecek.

*İstanbul’da on üç sarıklı ve cüppeli vatandaş gözaltına alındı.

*MGK dokuz aydır Susurluk Araştırma Komisyonu’na bilgi vermesi açıklandı.

27 Aralık 1997

*Meral Akşener: “28 Şubat’la demokrasi arızalanmıştır... BÇG yasadışı bir kurumdur.” dedi.

*Mesut Yılmaz: “28 Şubat kararlarını uygulamak TSK’nın değil, bizim işimiz.” dedi.

29 Aralık 1997

DYP Başkanlık Divanı’nın “RP Kapatılmasın” bildirisini, Genelkurmay Başkanı’na fakslandı. Bu faksa Genelkurmay, “Türk Silahlı Kuvvetleri ciddi bir kurum. İlgisi ve yetkisi olmayan konulara ayıracak vakti olmadığı cihetle gönderilen faks metni komuta katına sunulmadan iade edilmiştir.” yanıtını verdi.

**1998 YILI
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
AYRIMCI UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

1 Ocak 1998

*Aktüel Dergisinin (1998/339) değerlendirmesinde: Bir hükümet yetkilisi: “Askerlerin kendilerine bu kadar güvendiğini görmemişim. Bazen ordunun bu parçası olmadığını, ulusun ordunun parçası olduğunu düşünüyorum.” dendiği belirtildi.

2 Ocak 1998

MGK’dan irtica kursu

Askeri uzmanlar müftü, imam ve vaizlere iç ve dış tehditler konusunda ders verecek.

4 Ocak 1998

Cumhurbaşkanı Demirel’in reform paketinden, yasama ve yürütme başta olmak üzere devleti yeniden yapılandırma hedefi çıktı. Demirel, Cumhurbaşkanlığının sembolik bir makam olmaktan çıkarılmasını ve parlamentoyu feshetme gibi yetkilerle donatılmasını istedi.

5 Ocak 1998

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan “İrticai Faaliyetler Raporu” üst düzey yöneticilere sunuldu.

7 Ocak 1998

* Batı Çalışma Grubu (BÇG) faaliyet sınırlarını genişletti. BÇG üyesi bir general İsviçre merkez olmak üzere Türklerin yoğun olarak yaşadıkları ülkelerde inceleme başlattı.

* Yılmaz ile Baykal bir araya geldiler. Görüşme sonucu Yılmaz Baykal’a “*Ya hükümete gir, ya da seçim takvimi ver*” dedi.

* Anayasa Mahkemesi, RP’nin kapatılma talebiyle açılan davayı görüşmeye kaldığı yerden devam edeceğini açıkladı.

8 Ocak 1998

Milli Eğitim Müdürlüğü, Ankara ve ilçelerindeki okullara kılık-kıyafet yönetmeliği ile Anayasa’nın laiklik ilchesine aykırı davrananlar hakkında yürüttüğü incelemenin bir bölümünü sonuçlandırdı. Soruşturma açılan ve aralarında türbanlılar da bulunan 89 öğretmen ve idarecilerden bir öğretmene 1/30 oranında aylıktan kesme 11 öğretmene kınama ve 26 öğretmene de uyarı cezası verildi. 51 öğretmen hakkında soruşturmanın devam ettiğini ifade eden bir yetkili, kılık-kıyafetle ilgili soruşturmanın kapsamının genişletildiğini bildirdi. Radikal

8 Ocak 1998

Nevşehir Oğuzlar Camii polis tarafından basıldı ve 34 kişi gözaltına alındı.

10 Ocak 1998

Başbakan Yılmaz, MGK’nın hükümeti suçlayıcı ve yaptırım uygulayıcı bir karar alması halinde istifadeceğini söyledi.

12 Ocak 1998

Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, RP’nin Hazine yardımına ihtiyati tedbir aldırttı.

14 Ocak 1998

MİT, RP hakkında rapor hazırladı. Raporunda, partinin kapatılması halinde meydana gelebilecek toplumsal olayların önlemleri anlatıldı.

16 Ocak 1998

Türkiye’nin birinci partisi RP, “*Laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemlerin odağı olduğu*” iddiasıyla kapatıldı. Necmettin Erbakan, Şevket Kazan, Hasan Hüseyin Ceylan ve İbrahim Halil Çelik’in 5 yıl boyunca siyaset yapamayacaklarına karar verildi. Karara, üyelerden Haşim Kılıç ve Sacid Adalı karşı oy kullandı.

27 Ocak 1998

BÇG ile aynı amaçla oluşturulan Başbakanlık Takip Kurulu arasında koordinasyon kuruldu.

31 Ocak 1998

Genelkurmay’ın yayınladığı bir emirde; “İrtica ve siyasal İslam tehlikesinin devam ettiği ve Batı Çalışma Grubu’nun faaliyetlerini sürdüreceği” açıklandı.

2 Şubat 1998

Diyanet’in 5. sınıftan sonra Kur’an kurslarına gidilebileceğini öngören yönetmeliği, Danıştay tarafından 8 yıllık kesintisiz eğitime uygun olmadığı gerekçesiyle bozuldu.

10 Şubat 1998

Başbakan Mesut Yılmaz, bir genelgeyle, memurların kılık kıyafetlerinin, yöneticiler tarafından sürekli kontrol edilmesini istedi.

11 Şubat 1998

Başbakan Yılmaz, vali ve kaymakamları, bölücülük ve irticayla mücadele için kurulan Sivil Çalışma Grubu’nun (SÇG) üyesi yapan bir genelge yayınladı.

15 Şubat 1998

Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu, İmam hatip liselerinde örtü yasağına karşı, İHL’lerin başörtüsü takmaları gerektiğini açıkladı.

17 Şubat 1998

Askeri birliklere kurban genelgesi gönderildi. Genelkurmay 2. Başkanı Çevik Bir imzalı genelgede, askerdeki kasapların THK’nın kurban kesim merkezlerinde görevlendirilmesi, derilerin THK’ya verilmesi istendi.

18 Şubat 1998

İçişleri Bakanı Başeskioglu: “İrticai ve bölücü hareketleri denetlemekle yetkili birimler de denetlenecekler.” dedi.

20 Şubat 1998

Batı Çalışma Grubu (BÇG)nin sivil versiyonu, Başbakanlık Takip Kurulu (BTK), kurban derilerinin THK’ya verilip verilmediğini denetleyecek.

21 Şubat 1998

Refah Partisi Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı.

23 Şubat 1998

Anasol D hükümetinin milli eğitim bakanı Hikmet Uluğbay’ın, başörtüsü taktıkları için mağdur ettiği öğretmen sayısı 337’ye çıktı.

23 Şubat 1998

* Bağımsız kalan RP milletvekilleri Fazilet Partisine geçti.

* 8 Şubat kararlarının uygulanması amacıyla kurulan Başbakanlık Takip Kurulu, irticai faaliyetleri önlemeye yönelik alternatif çözüm önerilerini tartışmaya başladı.

* Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nden sonra Savunma Sanayi Strateji Belgesi de yeniden yazıldı.

*İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü yeni seçilen Kemal Alemdaroğlu imzasıyla "başörtülü-sakallı" öğrenciler konulu genelge yayımladı. Genelgede: "*Anayasa, yasa, yönetmelikler, Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ile Üniversite Yönetim Kurulu Kararları doğrultusunda, (yabancı uyruklu öğrenciler dahil) bayan öğrencilerin başları bağlı olarak (başörtülü olarak), erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları gerekmektedir. Bu nedenle öğrencilere ait yoklama listelerine, başları bağlı veya sakallı öğrencilerin numara ve adı yazılmamalı, numaraları ve adları listede olmadığı halde pratik ve dershaneye girip orada bulunmakta ısrar eden öğrenciler uyarılmalı ve dershaneden çıkmıyorsa, isim ve numaraları alınarak, dersin yapılmayacağı kendilerine bildirilmeli ve dershaneden çıkmamakta direniyorlarsa, öğretim üyesi tarafından tutanakla durum saptanarak, dersin engellendiği belirtilmeli ve ders yapılmayarak, durum öğrenciler hakkında cezai işlem yapılmak üzere ilgili Anabilim Dalı, Bölüm ve Dekanlığa / Müdürlüğe ivedi olarak bildirilmelidir.*" ifadelerine yer verildi.

(N: 5786, Sayı: B.30.2.İST.0.70.72.00.350)

(2009 yılında Ergenekon Terör Örgütü davasında, Kemal Alemdaroğlu'nun 2003 yılında Rektörlerle yapılan bir toplantıda "*Dönemin Genelkurmay başkanı 3 kez telefonla beni destek için aradı. Vali "toplumu germeyelim, taviz verin, hoşgörülü olun" imasında bulundu ama direnildi. Bu tip durumların tekrarlanabileceğinden endişe ediyorum. O dönemde TSK arkamda olmasaydı ben ne yapardım? Olaylar haftasında resmî kıyafetle 3 korgeneral beni ziyaret etti. Askerler her vesile ile üniversiteleri desteklediklerini göstermeliler.*" dediği dava tutanaklarına yansıdı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=844299>(Alemdaroğlu'ndan ilginç itiraf: Paşalar olmasaydı ne yapardım!)

24 Şubat 1998

Kemal Alemdaroğlu'nun, başörtülü, sakallı öğrencilerin üniversiteye alınmamasına ilişkin genelgesini protesto etmek için, Merkez Kampüs kapısı önünde toplanan 2.500 kişilik öğrenci grubu, kararı protesto etti.

25 Şubat 1998

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencisi 86 kişi hakkında "kılık kıyafet kurallarına uymamak" isnadı ile disiplin soruşturması açıldı. Akabinde devam eden 250 soruşturmayı, İrfan Devranoğlu, Adnan Yıldırım ve Baria Öztaş yürüttü.

26 Şubat 1998

* Kemal Alemdaroğlu, "*öğrencileri bölümlere alın, ancak derslere almayın*" talimatı verdi. Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay, Ankara'da topladığı 80 İl Millî Eğitim Müdürüne başörtüsü konusunda "*Tahriklere meydan vermeden durumu idare edin.*" dedi.

* Askeri Mahkeme, Onbaşı Sarmusak davasından yargılanan 5 sanık ve Emniyet İstihbarat Dairesi Başkanı Bülent Orakoğlu hakkında Genelkurmay'ın dinletildiği ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na ait bazı belgelerin sızdırdığı iddiasıyla açılan davada beraat kararı verdi.

* İstanbul Üniversitesi Rektörü Kemal Alemdaroğlu "*öğrencileri bölümlere alın, ancak derslere almayın*" talimatını verdi. Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay Ankara'da topladığı 80 Millî Eğitim Müdürüne başörtüsü konusunda "*Tahriklere meydan vermeden durumu idare edin.*" talimatı verdi.

26-27 Şubat 1998

Farklı dünya görüşlerine sahip 25 bin öğrenci, İstanbul Üniversitesi önünde kıyafet yasağını protesto etti.

26 Şubat 1998

İstanbul Üniversitesi rektörünün imzası ile yeni bir genelge yayımlanarak 23 Şubat tarihli genelge öğrencilerin tepkileri üzerine geri çekildi. Genelge de; "İLGİ: 23/02/1998 tarih ve 350-5786 sayılı yazımız, 1997-1998 eğitim-öğretim yılıyla ilgili, yeni düzenlemeye göre hazırlanmış öğrenci kimlik kartlarının, basımdaki gecikmeler nedeniyle bazı Yükseköğretim Kurumlarımız öğrencilerine dağıtılmamış olduğu anlaşıldığından, "Üniversitemiz kampüslerinin veya binalarının giriş kapılarında gerekli denetimlerin yapılarak, anılan kimlik kartı olmayan (yabancı uyruklu öğrenciler dahil) öğrencilerin

içeri alınmamaları” hakkındaki ilgi Genelgemizin uygulanması, gerekli dağıtım işlemleri tamamlanmak üzere, ikinci bir emre kadar durdurulmuştur. Bilgilerinizi ve buna göre gereğini saygılarımla rica ederim.” ifadelerine yer verildi. Ancak, Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde başörtülü öğrenciler okula alınmamaya devam etti.

(N: 26.02.98, 6389)

28 Şubat 1998

Genelkurmay Başkanı Karadayı: “28 Şubat kararları sadece bir hükümet için alınmadı. İrtica birinci tehdit olmaya devam ediyor.” beyanını verdi.

(<http://www.semaverdergisi.com/Bir-devrin-kronolojisi-28-Subat-Sureci.pdf>)

1 Mart 1998

Hükümet ortakları Anavatan ve DSP Başbakanlık Konutu’nda bir araya geldi. Yaklaşık 4 saat süren zirvede seçim ve kılık kıyafet genelgesi görüşüldü.

2 Mart 1998

Başörtüsü eylemleri hakkında Adalet Bakanı Oltan Sungurlu: “Tepkiler aşırı” dedi. Doğu Perinçek eylemleri, “Şeriatçı kalkışma peşrevi” diye niteledi.

5 Mart 1998

İstanbul Üniversitesi başörtülü öğrencilere, öğrenci kimlik kartı vermedi. Daha önceki senelerde başörtülü fotoğrafları ile kimlik kartı verilmekteydi.

14 Mart 1998 :

MGK’dan rektöre: Türbana geçit yok

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Kemal Gürüz, Başkanvekili İsmail Tosun ve 71 üniversite rektörünün dün katıldığı Rektörler Komitesi’nde ilk kez Milli Güvenlik Kurulu (MGK) uzmanları da yer aldı. Rektörlerin karşısına 60 sayfalık raporla çıkan uzmanların brifingi iki saat sürdü. İrticai faaliyetlerin öncelikli tehdit olduğuna dikkat çeken uzmanlar, Milli Güvenlik Siyaset Belgesi’nin üniversitelere ilişkin bölümlerini anlattılar ve türban konusunda mevzuata atıfta bulunarak bunun uygulanması mesajını verdiler. Toplantıdan sonra yayınlanan Rektörler Komitesi bildirisinde türbana karşı kararlılık vurgulandı: “Kılık kıyafet konusunu istismar edip Cumhuriyet’i yıkmayı amaç edinmiş kötü niyetli kişilere karşı disiplin yönetmeliği uygulanacak.” dendi.

(<http://www.milliyet.com.tr/1998/03/14/anaframe.html>)

14 Mart 1998

Yasağın Uygulanması İçin Bilimsel Çalışmalar Ertelensin

Rektör Kemal Alemdaroğlu tüm öğretim görevlilerinin katıldığı toplantıda, yasağın uygulanması için bilimsel çalışmalarını ertelemelerini istedi. Başörtülü öğrencileri derse almadığında sorun çıktığını ve derslerin aksadığını ifade eden öğretim görevlilerine gerekirse “bilimsel çalışmalara ara verin” dedi.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.htm>)

15 Mart 1998

Alternatif Tıp Festivali

Türkiye’de Tıp Bayramı olarak kutlanan 14 Mart Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde okuyan başörtülü öğrenciler için mahzun geçti. Meslektaşlarıyla aynı bayramın sevinci yerine okuldan uzaklaştırılmanın olmanın hüznünü içlerinde taşıyan öğrenciler alternatif bir Tıp bayramı düzenlediler. “Kılık-kıyafet yasağınız kutlu olsun.” dediler.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

18 Mart 1998

İstanbul (Çapa) Tıp Fakültesinde başörtüsü yasağı başladı ve öğrenciler derslerden çıkartıldı. 25 başörtülü öğrenci hakkında disiplin soruşturması başlatıldı.

(Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, Başüstüne, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, Akder, 1999, İstanbul)

16 Nisan 1998

İstanbul Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri binası önünde yasakçı Rektör Alemdaroğlu'na karşı protesto amacıyla toplanan öğrenciler, Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mesut Parlak'ın istifa kararı haberini alkışlarla desteklediler.

24 Nisan 1998

Yasak Diğer Üniversitelere Yayılıyor!

Cerrahpaşa ve İstanbul Tıp Fakülteleri'nde uygulanmakta olan yasak Trakya, İnönü, Erciyes ve Ankara Üniversitelerinde de uygulanmaya başlandı.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

7 Nisan 1998

Akdeniz Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde aynı yasak uygulamaya konuldu

Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde başlayan vize döneminde sınavlara alınmayan öğrenciler alkışlarla öğretim görevlilerini protesto etti. Prof. Dr. Nurettin Sözen'in fiili saldırıda bulunup hakaret ettiği başörtülü öğrenci velilerinin açtığı davanın ilk duruşması görüldü. İstanbul Tıp Fakültesi vekil dekanı Özden Arıg imzasıyla yayımlandığı genelgeye göre Yüksek Öğretim Kurumları'na, artık başörtülü hastalar da kabul edilmeyecekler.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

29 Nisan 1998

Medyada 28 Şubat tasfiyesi

Sabah gazetesi yazarları Mehmet Ali Birand ve Cengiz Çandar'ın işlerine son verildi. 28 Şubat ile başlayan hak ve özgürlüklerin teker teker budanması süreci gazetecilerin susturulmasıyla ürkütücü bir noktaya dayandı. Yazdıkları yazılar nedeniyle işlerine ara verilen gazeteciler arasına Cengiz Çandar ve Mehmet Ali Birand da katıldı. Bir süre önce yazılarından dolayı Nazlı Ilıcak Akşam gazetesinden, Mehmet Barlas Sabah'tan, Koray Düzgören de Radikal gazetesinden atılmıştı. PKK aleyhinde yazı yazmama konusunda Abdullah Öcalan'a söz verdikleri gerekçesiyle Sabah gazetesi, Biran ve Çandar'ın yazılarına son verdi. Gazete yönetiminin yazılarını yayınlamama kararı aldığını belirten Birand, "Onlar bana bu atmosferde beraber çalışamayacağımızı kibarca ifade ettiler" dedi. Sabah Gazetesi yöneticileri konuyla ilgili açıklama yapmazken Mehmet Ali Birand Sakık'ın kendisi hakkındaki iddiaları ile ilgili olarak da " Bu açıklamalar bir katilin saçmalamaları. Bunlar sadece yalan değil aynı zamanda komik" değerlendirmesini yaptı.

(*Haftaya Bakış Dergisi*)

(Nitekim 26 Nisan 1998 tarihinde "Sakık'tan şok iddialar" başlığı altında ilgi gazetecilerin PKK ile bağlantısı olduğu iddia edilmiştir. "Basın mensupları içinde de örgütün parayla yazdırdığı ya da konuşturduğu çok ünlü kişiler bulunmaktadır. Bunlara örgütte eyyamcılar denir. Bunun yanında ülkede Gündem, Özgürleşen Yurtsever Gençlik, Evrensel, Özgür Halk, Demokrasi, Emek gibi basın organları da örgütün finanse ettiği kuruluşlardır. Doğu Perinçek ve Mehmet Ali Birand'ın Öcalan ile görüşmesi ona Türk basınında kapılarının açılmasına neden olmuştur. Öcalan bana, para karşılığında konuşan ya da yazarlar arasında Mahir Kaynak, Mahir Sayın, Cengiz Çandar, Mehmet Ali Birand ve Yalçın Küçük'ün isimlerini söyledi. Ayrıca Milli Gazete ile Akit Gazetesi'nin de PKK aleyhine yazmayacaklarına dair söz verdiklerini söyledi. Bunlarla bir nevi ortak ortak düşmana karşı anlaşma yapıldığını söyledi. Öcalan, para ile satın aldıkları Türk gazetecilerden söz ederken, "Kürt ve Türk tarihi hainlerle doludur. Türk'e ve Kürt'e oyun yapmaya gerek yok. Bunlar zaten oyunu kendileri oynuyor" dedi.

(http://www.medyakronik.net/arsiv/ordumevzu_008.htm)

Şemdin Sakık ifadesinde İnsan Hakları Derneğinin PKK'dan maddi yardım aldığı Abdullah Öcalan ile temas halinde olduğunu söylediği de iddia edilmişti. İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi'nde, Genel Başkan Akın Birdal'a silahlı saldırıya uğradı. 2 kişi olduğu anlaşılan saldırganlar Birdal ile bir süre görüştüktan sonra kurşun yağmuruna tuttular.

(Şemdin Sakık'ın ifadesinin daha sonra değiştirildiği İHD ve gazeteci isimlerinin eklendiği Genel Kurmay Başkanlığının "Andıç" belgesi ile ortaya çıktı. "ANDIÇ belgesinde; NİSAN 1998 İKK GÜV.D. : 3590--98/İKK ve Güv.D.İç.İsth.Ş KİMDEN : Güçlü Eylem Planı KİME: Komuta Katına Ya-

zıyı Hazırlayan Tlf: 1975 İLGİ : (a) Gnkur. Bşk.lığının 21 Nisan 1998 gün ve GENSEK: 3050-212-98/İCRA SB. Sayı) (b) Gnkur. Bşk.lığının 15 Nisan 1998 gün ve HRK: 3570-027-98/İGHD.Hrk.Ş (313) sayılı emir KONUSU: TSK’nin başarılı bir operasyonu ile yakalanan üst düzey teröristlerden biri olan Şemdin SAKIK ‘ın sorgulanması sonucu alınan ifadelerin psikolojik hareket ve basın uygulamaları açısından değerlendirilmesi maksadıyla; ilgi (a) emirle çalışma grubu teşkil edilmiş ve bu grup tarafından uygulama zamanlarını ihtiva eden bir eylem planı hazırlanmıştır.” ifadeleri yer almaktaydı.

30 Nisan 1998

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencisi Nilüfer Pehlivan’ın, Cerrahi stajı sırasında hocası Prof. Dr. Hayrettin Cebeci’nin “kuş beyinli” ifadeleri nedeniyle açtığı hakaret davası, “görevsizlik” kararı ile sonuçlandı. Kararda fiilin görev sırasında işlendiği ve YÖK’ü ilgilendirdiği ifade edildi. Dicle Üniversitesi’nde başörtülü öğrenciler hakkında disiplin soruşturması açıldı.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

2 Mayıs 1998

İstanbul Tıp Fakültesi’ndeki başörtülü 50 öğrenci hakkında başörtülü olarak derslere girdikleri gerekçesiyle disiplin soruşturması açıldı.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

4 Mayıs 1998

İstanbul Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi’nde vize dönemi başlarken başörtülü öğrenciler sınava alınmadı. Bunun üzerine öğrenciler sınavları boykot ettiler.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

4 Mayıs 1998

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencisi Neşe İriç’in KBB Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. İrfan Devranoğlu hakkında açtığı hakaret davasının duruşması görüldü. İstanbul Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu’ndaki 12 öğrenciye disiplin soruşturması açılmadan bir hafta okuldan uzaklaştırma cezası verildi.

(<http://tesettur.tripod.com/ocak.html>)

11 Mayıs 1998

İstanbul Tıp Fakültesi’nde öğrencilerin kılık kıyafet yasağı gerekçesiyle sınavlara alınmaması, sağ ve sol görüşlü öğrenciler tarafından protesto edildi. Üniversitelerde karşıt görüşlü öğrenciler bir araya geldi.

13 Mayıs 1998

Hastaya Bile Başörtüsü Yasağı

Mazlum-Der Genel Başkanı Yılmaz Ensaroğlu Ankara’da düzenlediği basın toplantısında Nisan ayında gerçekleşen insan hakları ihlallerine ait verilerin yer aldığı bir raporu kamuoyuna açıkladı. Ensaroğlu, İrtica Paketi’nde yer alan tasarıların ve TCK’da değişiklik öngören tasarıların gerçekleşmesi halinde insan hakları ihlallerinin daha da artacağı endişesi içinde olduklarını vurguladı. Ensaroğlu, Başbakanlık İnsan Hakları Üst Kurulu’nun insan haklarının yanında değil karşısında yer aldığını, baskıcı, yasağcı ve dayatmacı bir yaklaşım içinde olduğunu söyledi. Üniversitelerde öğretim üyelerini güvenlik gücü gibi gören rektörlerin varlığına dikkat çeken Ensaroğlu, başörtülü ve dindar öğrencilerin fişlendiklerini ileri sürdü. İÜ Çapa Tıp Fakültesi Dekan Vekili Özdem Anıç’ın yayınladığı bir genelgeyle hastalara bile başörtüsü yasağı getirildiğini belirten Ensaroğlu, gidişin tehlikeli boyutlara ulaştığına dikkat çekti. Yılmaz Ensaroğlu’nun Nisan ayı içinde gerçekleşen insan hakları ihlallerine ait verdiği bilgilerden bazıları şöyle: Faili meçhul cinayetler 18, işkence iddiası 71, gözaltılar 3731, cezaevlerinde ölüm 2, cezaevine giren düşünce suçlusu 3, gözaltına alınan gazeteci 8, kapatılan/toplatılan yayın 27, sivil toplum örgütlerine yönelik baskılar 20. 3546 kişi hakkında soruşturma veya dava açıldığı da raporda yer alan bilgiler arasında. Ensaroğlu’nun raporunda ‘Din özgürlüğüne yönelik ihlaller’ başlığı altında 3 mescit ve Kur’an Kursu’nun kapatılması, 160 kişinin gözaltına alınması, 617 ton sığır ve 133 bin adet koyun

derisine THK tarafından zorla el konulması da zikrediliyor. Rapora göre 47 kişi İrtica gerekçesiyle görevden alındı. 245 Memur soruşturma geçirirken, 88 memur başörtülü oldukları için ceza aldı. 7 işçinin başörtülü oldukları için işten çıkarıldığını belirten raporda soruşturma geçiren başörtülü öğrenci sayısı ise 318 belirleniyor.

(*Yeni Şafak Gazetesi*)

22 Mayıs 1998

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Cerrahi Anabilim dalı, İngilizce programı öğrencilerinden Hatice A. ve Emine T.'nin sınavda başörtülü girecekleri düşüncesiyle sınav öncesi sınav listesinden ismini çıkarttı. Gerekçe olarak "*Fakültemiz İngilizce programı öğrencileri öğrenci kıyafet yönetmeliği hükümlerine uymadıklarından dolayı sınav listesine isimleri yazılmamıştır*" ifadelerine yer verildi.

(*Genel Cerrahi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof Dr Hürol İnel, Sayı 389*)

(İstanbul 4. İdare Mahkemesi, 30.04.1999 tarih, 1998/687 Esas, 1999/610 karar sayılı ilamı ile henüz öğrencinin sınavda geleceği dahi bilinmeden tesis edilen işlemi hukuka uygun buldu. Danıştay 8. Dairesi 10.09.2001 tarihli kararı ile temyiz talebini reddetti)

23 Mayıs 1998

İstanbul Tıp Fakültesi'nde başörtüsü yasağını protesto için eylem yapan öğrencilerin Millet Caddesi'ndeki yürüyüşüne polis müdahale etti, 3'ü kız 12 öğrenci gözaltına alındı. Polisin müdahalesi sırasında öğrenciler yaralandı. (*Sağduyu Gazetesi*)

26 Mayıs 1998

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi 4. Sınıf öğrencisi, Reyhan G., Aysun K., Şule U. ve Semra B., öğretim görevlisinin talimatı ile sigortadan elektrikleri kesilen amfiye kilitlendi. Noter tarafından yapılan tespit tutanağında "...Dahiliye ana bilim dalı kardiyoloji dersinin yapılacağı Cihat Abaoğlu amfisine saat 14.00'da gelindi. Dersin yapılacağı amfinin kapısından 1 sivil 2 resmi polis ve 2 tane de özel güvenlik görevlisi ve aynı sınıfın öğrencileri olduklarını söyleyen öğrenciler bulunuyordu. **Amfi kapısı kilitliydi. Ve 4 sivil polis kilitli bulunan kapıyı açması üzerine içeriden 4 adet başörtülü öğrencinin dışarıya çıktığını, ilgili polisler ilgili hoca Nevres Koylan'ın talimatı üzerine 13.45 de amfiye geldiklerini** ve hocanın dersi iptal ettiğini ve sınıfın boşaltılması gerektiğinin söylenmediğini, başörtülü öğrenciler Reyhan G., Aysun K., Şule U. ve Semra B.'nin çıkmaması üzerine ışıkları kapatarak amfi kapısını kilitlediklerinin söylendiğini daha sonra polislerin ve diğer görevlilerin binadan ayrıldıklarını ve bu şekilde işlenen dersin telafisinin mümkün olmaması nedeniyle ileride uğrayacakları kayıplar nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemleri dahil olmak üzere bu tespitten yargılanmasını talep ettiklerini gördüm ve tespit ettim." ifadeleri yer almaktaydı.

(*İstanbul 21. Noterliği, 26.05.1998 tarih, 11881 yevmiye nolu Düzenleme Şeklinde Tespit Tutanağı*)

(Reyhan G.n Fatih Asliye Mahkemesinde kendilerini amfiye kitleme talimatı veren dersin sorumlusu olan öğretim görevlisi Nevres Koylan'a tazminat davası açtı ve noter tespit tutanağı ile tanıkları delil gösterdi. Fatih 4. Asliye Hukuk Mahkemesi; "*dava manevi tazminat istemidir. Tüm kanıtlar dosyada toplanmıştır. Açıkça davalının kişisel kusuruna dayandığı için dava hakimliğimizde görüşülmüştür. Davacı tanıkları elinde telsiz olan sivil polisin kendilerini dersaneyi boşaltmaları için uyardığını, davacı ile birlikte direndiklerini gelip ışıkları söndürüp kapıyı kilitlediğini açıklayıp noteri de hazır bekletip tespit yaptıklarını anlatmışlardır. Bu durumda davalı ile eylem arasındaki bağlantı ve kuşur kanıtlanamamıştır. Davacının manevi tazminatı gerektirici eylemi yoktur. Davanın reddi gerekir*" ifadeleriyle davayı reddetti.

(*Fatih 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, 24.06.1999, 1999/2 Esas, 19999/404 Karar*)

27 Mayıs 1998

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Sevgi Kurtulmuş'un, üniversitedeki görevine başörtülü olduğu gerekçesiyle üniversitenin rektörü Alemdaroğlu tarafından son verildi. Doç. Dr. Sevgi Kurtulmuş Amerika Cornell Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalıştıktan sonra Türkiye'ye gelmişti.

(*N: 17719*)

31 Mayıs 1998

İstanbul Tıp Fakültesi’nde final sınavlarının başladığı gün 76 öğrenci bir hafta ile bir ay arasında değişen uzaklaştırma cezaları aldı. Cezalar sınav dönemine denk getirildi. Bir erkek öğrenciye, başörtülü olarak derse girip dersin iptaline neden olduğu gerekçesiyle ceza verildi.

(Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, BAŞÜSTÜNE, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, AKDER, 1999, İstanbul, s.81)

1 Haziran 1998**Eylemci atılacak**

Üniversite dışındaki gösteri ve olaylara karışan öğrencilerin okuldan atılmasına olanak veren yönetmelik değişikliği yapıldı. Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Öğrenci Disiplin Yönetmeliği’nde sessiz sedasız yaptığı ve dün Resmi Gazete’de yayınlanan bir değişiklikle, öğrencilerin sadece üniversitelerde değil, okul dışındaki olaylara katılmasını da disiplin suçu saydı. Yönetmelik uyarınca üniversite önlendeki türban eylemleri ile cuma günleri yapılan gösterilere katılanların okulla ilişkisi kesilecek. Üniversite dışındaki türban eylemlerinin ele başlığını yapan öğrenciler hakkında da disiplin yönetmeliği hükümleri uygulanacak. Daha önce her fakülte aynı olay için farklı cezalar uygularken, yeni düzenlemede bu konuda birlik sağlanması hedeflendi.

(Sabah Gazetesi)

3 Haziran 1998

İstanbul Tıp Fakültesi 5. sınıfta okuyan dört erkek öğrenciye başörtülü öğrencilere destek verdikleri gerekçesiyle bir yarı yıl (altı ay) uzaklaştırma cezası verildi.

5 Haziran 1998

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Biyofizik Ana Bilim Dalı Başkanı Prof Dr. Şefik Dursun hakkında, sınav listesindeki öğrencileri sınava aldığı için disiplin soruşturması açtı. “06.05.1998 günü 09.00-10.00 saatlerinde Biyofizik 2. ara sınavına **kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı giyimli öğrencileri alması üzerine** Dekanlıkça açılan soruşturma sonucu “Yönetim Görevinden Ayırma” cezası verdi.

(Sayı : 10503, T. 05.06.1998)

2001 yılında ise Ana Bilim dalı başkanlığından alınmış olan 30 senelik öğretim görevlisinin sicili rektöre muhalif altı üyeye (Prof. Dr. Mesut Parlak, Prof. Dr. Reşat Apak, Prof. Dr. Bülent Tanör, Prof. Dr. Tahsin Yeşildere) ile beraber “olumsuz” olarak düzenlendi.

(23.02.2001 tarih, 7623 sayı)

9 Haziran 1998

Mezun olmalarına bir hafta kalan 11 öğrenci Yükseköğretim Kurumu tarafından çıkarma disiplin cezası verdi. Bir öğrenci ise okuldan uzaklaştırıldı. Kılık Kıyafet yönetmeliğine uymadığı iddia edilen 637 öğrenci ile 25 eğitimci ve yönetici okuldan uzaklaştırıldı. Toplam 1.006 öğrenci hakkındaki disiplin soruşturması açıldı. İstanbul Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu’nda sınava giren başörtülü öğrenciler, Çevik Kuvvet ekiplerince zorla dışarı çıkarıldı.

(Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, BAŞÜSTÜNE, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, AKDER, 1999, İstanbul, s.81)

10 Haziran 1998

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon bölümü öğrencisi Nuray Canan Bezirgan sınavına girmek isterken polis müdahalesiyle sınıftan çıkartıldı. İkiz bebeklere hamile olan Nuray Canan Bezirgan, arbede sonucu bebeklerinden birini düşürdü ve kolu kırıldı. Bezirgan hakkındaki düzeni bozmak ve dersi engellemek isnadıyla ceza davası açıldı. Ceza mahkemesi Nuray Canan Bezirgan’ın 6 ay hapisle cezalandırılmasına hükmetti.

12 Haziran 1998

Anadolu ve Fen liseleri giriş sınavlarına, başörtülü öğrenciler alınmadı.

14 Haziran 1998**İskenderun'da askerın türban tepkisi sert Milli Güvenlik öğretmeni dersten çekildi**

İskenderun İmam-Hatip Lisesinde dört öğretmenin türban takmasının uyarılara karşın önlenememesi üzerine 39. Tugay Komutanlığı, Milli Güvenlik Öğretmeni Hava Yüzbaşı Yaşar Özcan'ı derslerden çekti. Mayıs ayından bu yana okulda Milli Güvenlik dersine öğretmen girmediği, Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de öğretmenlerin türbanlı olarak derslere girmesini engelleyemediği öğrenildi.

(Cumhuriyet Gazetesi)

17 Haziran 1998

Meclis İnsan Hakları Komisyonu'na bilgi veren Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay, YÖK Başkanı Kemal Gürüz ve İstanbul Üniversitesi Rektörü Kemal Alemdaroğlu, başörtüsü yasağını savundu.

18 Haziran 1998

Trakya Üniversitesinde başörtüsü yasağı başladı. 38 öğrenci hakkında yıl sonu sınavların olduğu dönemde Yükseköğretim kurumundan kısa süreli uzaklaştırma cezası verildi.

(Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, BAŞÜSTÜNE, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, AKDER, 1999, İstanbul, s.81)

18 Haziran – 22 Haziran 1998**“Beyaz Yürüyüş” gerçekleşti.**

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve İstanbul Tıp fakültesi öğrencisi olup okula alınmayan 60 öğrenci yasağı protesto etmek ve cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile görüşmek için İstanbul'dan Ankara'ya yürüdü. Harem, Gebze, Adapazarı, Hendek, Düzce yolundan Yeniçağ, Gerede'ye yürüyen öğrenciler, Kızılcahamam'da polis engellemesi ile karşılaştı. Akabinde Ankara'ya meclise gidildi. Grubun Ankara'ya vardığı gün, Süleyman Demirel ani bir program değişikliği ile dışına çıktı.

20 Haziran 1998

Samsun 19 Mayıs Bursa Uludağ ve Trakya Üniversitelerinde dereceye girdikleri halde başörtülü öğrenciler mezuniyet törenine alınmadı. Bursa Uludağ Üniversitesinde okul birincisi başörtülü öğrenci Hatice Topçu yerine, ondan 5 puan gerideki erkek öğrenci okul birincisi ilan edildi. Yeni okul birincisi öğrenci hediyelerini başörtülü olduğu için mağdur edilen arkadaşlarına vermek istedi. Ertesi gün okul yönetimi başörtülü öğrenciyi destek veren öğrenciler hakkında soruşturma başlattı.

(Ali Bayramoğlu, Tesettür Yasağı İnsanlık Dramı, <http://arsiv.zaman.com.tr/1998/06/21/yazarlar/9.html>)

25 Haziran 1998

Başörtüsü mağdurları Ankara ziyaretleri gerçekleştirdi. CHP, mağdurları kabul etmezken, DSP haklarını Meclis'te değil, mahkemede aramalarını istedi.

26 Haziran 1998

İstanbul 6. İdare Mahkemesi, başörtülü ve sakallı öğrencilerinin ders ve pratiklere alınmamasına ilişkin genelgenin iptali istemiyle açılan davada, genelgenin hukuka uygun olduğuna karar verdi. Yürütmenin durdurulmasının kararda; “İdari işlemlerin sebep unsurunun ve işlemin bir hukuki düzenlemeye dayanılarak tesis olunması ve işlemin dayandığı hukuki metin maddesinin açıkça gösterilmesi gerekmektedir. Ancak dava konusu işlemde yukarıda da belirtildiği gibi işlemin sebep unsuru açıklanmasının yanı sıra, işlemin yasa yönetmelik gibi bir hukuki düzenlemeye dayanılarak tesis olunmadığından ve dolayısıyla işlemde bu hususa da yer verilmediğinden konu unsuru yönünden de hukuka uygunluk bulunmamıştır. Durum böyle olunca dava konusu işlemde yetki, şekli, sebep ve konu unsurları yönünden bu aşamada hukuka uygunluk bulunmamıştır.” ifadeleri yer aldı.

(Esas no: 1998/368)

İstanbul Üniversitesi Rektörü mahkeme kararını uygulamadı ve başörtülü öğrencileri okula almamaya devam etti. Akabinde Adalet Bakanlığı, olumlu oy veren Seher Bayrak ve Dr. Selami Demirkol hakkındaki disiplin soruşturması açtı ve hakimlerin görev yerlerini değiştirdi.)

26 Haziran 1998**Faziletli Yenidede’ye soruşturma**

Türban tartışmaları sırasında “Ben donsuzun donsuzluğuna karışıyor muyum?” diyen Fazilet partili (FP) Ramazan Yenidede için, 4.5 yıla kadar hapis cezasını öngören “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçundan Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) tarafından soruşturma başlatıldı. DGM Başsavcılığı Fazilet Partisi Denizli Milletvekili Ramazan Yenidede’nin “Ben donsuzun donsuzluğuna karışıyor muyum?” sözüne, “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçundan soruşturma başlattı. DGM Savcıları Nuh Mete Yüksel ve Albay Nuh Çetikaya’nın birbirlerinden habersiz olarak açtıkları soruşturma, iki savcının görüşmesi sonucunda Nuh Çetikaya’da birleşti.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/1998/06/26/r03.html>)

27 Haziran 1998

İstanbul Üniversitesi Ekonometri Bölümü birincisi Nuriye Yılmaz adlı öğrencinin sertifikası başörtülü olduğundan okul ikincisine verildi. Sertifikayı alan ve okul birincisi ilan edilen öğrenci, bu sertifikayı hak etmediğini söyleyerek birincilik sertifikasını Nuray Yılmaz’a iade etti.

(*Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, BAŞÜSTÜNE, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, AKDER, 1999, İstanbul, s.111*)

8 Temmuz 1998**Üniversite mi karakol mu? Sınav salonunun anahtarı polislere teslim**

İstanbul Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi’nde sınav salonunun anahtarı polise teslim edildi. Fakülte Dekanı Altan Gülhan Özertan dün 08:30’da yapılması gereken Oraldiaoz sınavını, polis gelmediği için bir saat erteledi ve sınav salonunun anahtarlarını saat 09:30’da fakülteye gelen polise teslim etti. Adının açıklanmasını istemeyen bir polis memuru ise, “Dekanlıktan gelen kesin emir üzerine başörtülüler dışındaki öğrencilere de kapıyı biz açıyoruz, başörtülülere alamıyoruz” diyerek uygulamayı doğruladı.

(*Yeni Şafak Gazetesi*)

8 Temmuz 1998

Edirne İdare Mahkemesi 1998/410 Esas sayılı dosyada başörtülü öğrencilerin Yükseköğretim Kuruluna alınmamasının hukuka aykırı olduğunu tespiti ile yürütmeyi durdurma kararı verdi. Kararda “Sonuç olarak Türk Ceza Kanunu’nun 1. maddesinde yer alan “Kanunsuz suç ve ceza olmaz” kuralının disiplin esasları yönünden de geçerli olduğuna kuşku bulunmadığına ve disiplin yönetmeliğinde davacının suçlarını örtmesini cezalandıran bir hüküm mevcut olmadığına ve davacının bu davranışının da kargaşaya yol açtığı, düzeni bozduğu veya dini inancın gereğini yerine getirmenin dışında bir amaçla yapıldığı yolunda somut bir bilgi veya belge ihraç edilmediği gibi, bu yönde herhangi bir iddiada bulunmadığına göre aksi yorum ve kabule dayalı olarak davasının suç teşkil olamayan tutumunu tekrarladığı gerekçesiyle yükseköğretim kurumlarından uzaklaştırma sonrası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka, mevzuata ve hakkaniyet ölçülerine uyarlık bulunmamaktadır. “iddiaları yer aldı.

(*1998/410 Esas*)

(*Akabinde karar imza atan hakimler hakkında disiplin soruşturması açıldı. Hâkimlerden Ali Kaban Trabzon, Mesut Güngör Malatya, Mustafa Dinç Aydın İdare Mahkemesine atanmıştır (Radikal, 12.12.1998).*)

8 Temmuz 1998

Trakya Üniversitesi Senatosu, 86 öğrenciye kılık kıyafet yönetmeliğine uymadıkları gerekçesiyle uzaklaştırma cezası verdi.

9 Temmuz 1998

İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu kılık kıyafetle ilgili karar aldı. Kararda;

1. İstanbul Üniversitesi öğrencileri, kılık ve kıyafet ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi ve Yüksek Yargı organları tarafından verilmiş kararlarla oluşmuş bulunan hukuki ilke ve kurallara uymak mecburiyetindedirler.

2. İstanbul Üniversitesi öğrencileri, İstanbul Üniversitesi kuruluş ve birimlerinde ve İstanbul Üniversitesi'ne ait mahallerde, herhangi bir dini, mezhebi, ırkı ve siyasi ve ideolojik eğilimi simgeleyen veya çağrıştıran kılık ve kıyafet içerisinde bulunamazlar.
  3. İstanbul Üniversitesi öğrencileri, kayıtlı buldukları üniversite kuruluş ve birimlerinde, mesleğin gereği olarak belirlenmiş özel kılık ve kıyafetlere ilişkin kurallara uymak zorundadırlar.
  4. İstanbul Üniversitesi öğrencileri tarafından üniversite kuruluş ve birimlerine verilen fotoğraflar; "önden", "başı ve boynu açık", öğrenciyi kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde ve son altı ay içerisinde çekilmiş olacaktır.
  5. Yukarıda belirtilen hususlara aykırı davranışta bulunanlar ile bu gibi davranışları söz, yazı veya eylemleriyle teşvik edenler veya destekleyenler hakkında Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılır."
- ifadeleri yer aldı.

14 Temmuz 1998

Genelkurmay Başkanlığının 14 Temmuz 1998 tarih, 010306 sayılı "ÖSY'de uygulanan Ortaöğretim başarı Puanı" konulu Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na ve "KKK'lığına, Deniz K'lığına, Hv.K. K'lığına, J.Gn.K.lığına ve MGK Genel Sekreterliğine gönderdiği yazı gönderdi. Genel Kurmay Başkanlığından gönderilen yazıda "2547 sayılı Kanunun değiştirilerek 1999 yılı ve takip eden yıllar için Ortaöğretim Başarı puanının kaldırılması, kanuni düzenlemenin gerçekleşmesinde gecikme söz konusu olduğu takdirde, 2547 sayılı Kanunun Yüksek Öğretim Kuruluna tanıdığı "ayarlama yapma" yetkisinin kullanılarak katsayıların minimize edilmesinin ve böylece bahse konu istismaların etkisinin azaltılmasına" ifadeleri yer aldı.
(14 Ocak 2009, Çevik Bir'den Kemal Gürüz'e ilginç mektup,
<http://www.stargazete.com/guncel/cevik-birden-kemal-guruze-ilginç-mektup-haber-162194.htm>)

15 Temmuz 1998

Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı üniversite öğrencisi Reyhan G., Şule U. hakkında yasağı protesto ettikleri gerekçesiyle ceza davası açtı. Altı ay ile bir sene hapis cezasının talep edildiği iddianamede suç konusu olarak "Olay günü sanıklar İstanbul Tıp Fakültesi ana giriş kapısına 40*80 cm ebadında beyaz bir kartona "Başörtülü olduğum için eğitim hakkım engelleniyor" ibaresi taşıyan pankart astıkları ve bu pankart altında fakültenin diğer öğrencilerinden imza toplamaya kalkıştıkları bu eylemleri ile Türk Ceza Kanununun 536/1 maddesindeki suç tipi oluştuğu anlaşıldığından sanıkların yaptıklarına uyan TCK'nin 536/1, 36 maddeleri gereğince ayrı ayrı cezalandırılmalarına karar verilmesi kamu adı iddia olunur." ifadeleri yer aldı.
(Fatih C. Başsavcılığı, 1998/15160 Hazırlık no, 1998/4989 Esas, 1998/2043 Karar)

15 Temmuz 1998

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, "Başörtüsü sembol değil, dini vecibedir." dedi. (Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı değişik tarihli verdiği görüşlerde "kadınların başörtülerini, saçlarını, başlarını, boyun ve gerdanlarını iyice örtecek şekilde yakalarının üzerine salmalarını, dinimizin, Kitap, Sünnet ve İslam âlimlerinin ittifakı ile sabit olan kesin emirdir. Müslümanların bu emirlere uymaları dini bir vecibedir" ifadelerinde bulunmuştu.¹⁵

30 Temmuz 1998

Yükseköğretim Genel Kurulu, Üniversiteye Giriş Sınavlarında alan sınırlaması getirdi. 1999 yılı sınav kılavuzlarına yansıyan bu sistemde düz lise mezunu 0,5 puan alırken, kendisine ayrılan alan dışındaki bölümleri seçen meslek lisesi öğrencisi ise 0.2 puan verilecekti. Düz lise mezunun gidebileceği çok fazla bölüm varken, meslek lise mezunları için birkaç alan ve 2 yıllık yüksekokullar bırakıldı. Meslek lisesi öğrencilerinin doğal yükselme alanı, iki yıllık meslek yüksekokulları, mesleğe dönük eğitim yapan dört yıllık yüksekokullar ve teknik eğitim fakülteleri ile mesleki eğitim fakülteleri oldu.
(Danıştay 8. Dairesi 2009/6890 Esas nolu dosyasında Yükseköğretim Genel Kurulu'nun, 30.07.1998 tarihli kararı)

¹⁵ 03.02.1993 ve 30.12.1980 tarihli, Başbakanlık Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı'nın "Tesettür" konulu görüşleri

(2009 yılında Ergenekon davasında, YÖK genel kurulu karar vermesinden sadece **16 gün önce** dönemin genelkurmay ikinci başkanı Çevik Bir’in okullar arasında ayırım yapılmasını öngören Genelkurmay Başkanlığının 14 Temmuz 1998 tarih, 010306 sayılı “ÖSYS’de uygulanan Ortaöğretim başarı Puanı” konulu Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’na ve “KKK’lığına, Deniz K. K. lığına, Hv. K. K’lığına, J.Gn. K.lığına ve MGK Genel Sekreterliğine gönderdiği yazıyı Yükseköğretim Kurulu’na gönderdiği ortaya çıktı.¹⁶

6 Ağustos 1998

Öğrencilere verdiği disiplin cezaları mahkemede iptal edilen Trakya Üniversitesi Rektörü Osman İnci, 90 öğrenci hakkında daha soruşturma başlattı. Öğrenciler hakkında iki yarı yıla varan okuldan uzaklaştırma cezaları verdi.

(Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, BAŞÜSTÜNE, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, AKDER, 1999, İstanbul, s.124)

9 Ağustos 1998

İstanbul Üniversitesi rektörü Kemal Alemdaroğlu, üniversitelerde kılık kıyafet yasağını serbest bırakan 2547 sayılı kanunun Ek 17. maddesini İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi tarafından 1997 yılında basılan Yükseköğretim ve İstanbul Üniversitesi Mevzuatı kitabının 279- 280 sayfalarından çıkarttırdı. Ek 16. Maddeden sonra Ek 18. Maddenin geldiği sayfayı tekrar bastırıldı ve kitaba eklendi. *(AKÇA Yusuf, Yüksek öğretim Kurulu ve İstanbul Üniversitesi Mevzuatı, C:1 İstanbul Üniversitesi Basımevi, s. 279 - 280.)*

19 Ağustos 1998

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, İstanbul Üniversitesi genelgesinin hukuka aykırı olduğunu ifade eden İstanbul 6. İdare Mahkemesinin kararının kaldırılmasına karar verdi. Kararda “*kamu kuruluşlarından sayılan Yükseköğretim kurumunda aklın ve bilimin öncülük ettiği, tek tür eğitim düzeni içinde duygu ve görüş birliğini sağlama amaçlı, özgür düşünceli, özgür vicdanlı, ulusal değerlere saygılı, çağdaş görüşlü, çağdaş görünümlü insan yetiştirme amacına aykırılık teşkil etmeyen dava konusu işlemde hukuka ve ilgili mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.*” ifadeleri yer aldı.

(Yürütme Durdurma İtiraz No: 1998/946)

23 Ağustos 1998

İHL müdürüne sert uyarı haremlik-selamlık uygulamasına askerden tepki

Bandırma Garnizon ve 6. Ana Jet Üssü Komutanı Tuğgeneral Hindal Çekiç, Bandırma İmam-Hatip Lisesi’nde (İHL) kız ve erkek öğrencilerin, bina yetersizliği ileri sürülerek ayrı binalarda öğrenim görmelerine sert tepki gösterdi. Uygulamaya son verilmesini isteyen Çekiç, bu uygulama devam ettikçe Millî Güvenlik dersine bu yıl da öğretmen göndermeyeceğini bildirdi.

(Cumhuriyet Gazetesi)

27 Ağustos 1998

Üniversite rektörleri, kayıtlar sırasında başörtülü fotoğrafların kabul edilmeyeceğini açıkladı

Ege Üniversitesi Rektör vekili Prof. Dr. Kemal Açıkgöz, öğretim üyelerinin de benzer bir mektupla uyarılarak kılık kıyafet yönetmeliğinin uygulanmasının ülke ve üniversite açısından öneminin anlatılacağını söyledi. Açıkgöz, türban konusunda son 2 yılda büyük mesafe aldıklarını, “tehditlere karşın” kurallarından ödün vermedikleri için önemli bir sorunla da karşılaşmadıklarını söyledi. 31 Ağustos’ta başlayacak üniversite kayıtları öncesinde öğrencileri uyarın üniversite rektörleri, başörtülü fotoğrafları kabul etmeyeceklerini açıkladılar. Öğrencilerin kayıtlar sırasında son 6 ay içinde çekilmiş, başı ve boyunu açık fotoğraflarını kullanacaklarını vurgulayan rektörler, türbanlı öğrencilerin kaydının kesinlikle yapılmayacağı uyarısında bulundular.

(Cumhuriyet Gazetesi)

¹⁶ 14.01. 2009, Çevik Bir’den Kemal Gürüz’e ilginç mektup, <http://www.stargazete.com/guncel/cevik-birden-kemal-guruze-iliginc-mektup-haber-162194.htm>

3 Eylül 1998

Türban demokratik bir hak değildir

İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nur Serter, öğrenci kayıtlarıyla ilgili olarak düzenlediği basın toplantısında, türbanlı öğrencilerin başı açık çekilmiş fotoğrafla kayıtlarını yaptırabildiklerini, ayrıca uzmanlarla yaptıkları özel görüşmede öğrencilikleri sırasında türbanla üniversiteye girmelerinin sorun olabileceği yönünde ikna edilmeye çalışıldıklarını söyledi. Özel görüşme odasının, bu öğrencilerin “diğer öğrenciler arasında rencide olmamaları için” alınan bir önlem olduğunu vurgulayan Serter, bu görüşme sonucu 7 türbanlı öğrencinin başlarını açmaya ikna olduklarını belirtti. Prof. Serter, üniversiteye yeni kayıt yaptıranlar ile eski öğrencilerin kılık-kıyafet kurallarına aykırı davranmayı sürdürmeleri durumunda haklarında idari soruşturma açılacağını vurguladı.
(Cumhuriyet Gazetesi)

4 Eylül 1998

Örtülüye Kampüs de yasak

Üniversite kayıtlarındaki kılık kıyafet sıkıntısı büyüyerek devam ediyor. Başörtülü ve sakallı öğrenciler, Kocaeli Üniversitesi'ne alınmadı. Rektörlük önünde eylem yapmak isteyen öğrenciler polis tarafından dağıtıldı. İstanbul Üniversitesi'nde ise örtülü öğrencilerden, sınav salonunda başlarını açmaları istendi. Kocaeli'de kayıt yaptırmak için, Rektörlük binasının bulunduğu Merkez Yerleşke'ye gelen başörtülü ve sakallı öğrenciler, kapıdaki görevliler tarafından içeriye alınmadı. Kılık Kıyafet Yönetmeliği'ne uymadıkları gerekçesiyle içeriye sokulmayan öğrenciler, kapı önünde toplanarak çeşitli sloganlar attılar ve basın açıklaması yapmak istediler. Üniversitede görevli polislerin çağrısıyla olay yerine gelen Çevik Kuvvet ekipleri, topluluğu dağıttı. Üniversiteye gelen 5 öğrenci avukatı da içeriye alınmadı. öğrenciler adına dilekçe yazan avukatlar, kıyafet yasağının kayıt sonrasında uygulanabileceğini ifade ettiler. Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Erman Samilgil, kılık kıyafet Yönetmeliği'ne uymayanların kayıtlarının yapılmayacağını söyledi. İstanbul Üniversitesi, kayıtların üçüncü gününde, başörtülü öğrencilerle ilgili yasağın kapsamını genişletti. Daha önce başörtüleriyle kayıt salonuna alınan öğrencilere dün bu konuda zorluk çıkarıldı. kayıt için acık fotoğraf verenlerden, başlarını açmaları istendi. Bu uygulamayı reddeden öğrencilerin kayıtları yapıldı ancak, okula girişlerini sağlayacak kimlikleri verilmedi.
(<http://arsiv.zaman.com.tr/1998/09/04/guncel/23.html>)

5 Eylül 1998

GÜ Rektörü Prof. Dr. Hasanoğlu, türbanlı fotoğrafın kabul edilmeyeceğini söyledi 'Dinci militanlara yasa uygulanacak'

Ankara'da türbanlı öğrencilerin yoğunlukta bulunduğu Gazi Üniversitesi'nin Rektörü Prof. Dr. Enver Hasanoğlu, bu yıl kılık- kıyafet yönetmeliğini uygulamakta çok kararlı olduklarını belirterek, saptanan “militan türbanlı öğrenciler” hakkında soruşturma açacaklarını kaydetti. Hasanoğlu, başörtüsüz fotoğraf veren, ama üniversiteye türbanla giren öğrencilerin kampusta istedikleri gibi giyinebileceğini, ancak derslerde başörtülerini çıkarmak zorunda olduğunu söyledi.
(Cumhuriyet Gazetesi)

7 Eylül 1998

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, başkan Kemal Gürüz imzalı genelgeyi üniversitelere gönderdi. Yazıda “Öğrenci kimlik kartı olmayan öğrencilerin Üniversite Kampüslerine veya okul binalarına alınmamaları ve bayan öğrencilerin başörtüsü, erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları yolunda İstanbul Üniversitesi Rektörlüğününün 23.02.1998 tarihli işleminin iptali ve yürütmeyi durdurulması talebiyle adı geçen üniversite aleyhine İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açılan davada alınan karara karşı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünce yapılan itiraz üzerine, İstanbul Bölge İdare Mahkemesince alınan 19.08.1998 tarih ve 1998/947 sayılı kararla; öğrenci kimlik kartı olmayan öğrencilerin üniversite kampüslerine alınmamaları ve bayan öğrencilerin başörtüsü, erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları yolunda tesis edilen işlemin hukuka ve mevzuata uygun olduğuna karar verilmiştir.Söz konusu kararın bir örneği yazımız ekinde gönderilmekte olup, bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.” ifadeleri yer aldı.
(Sayı: B.30.0 HKM. 06.10.001/ 2393, Konu: Yargı kararı, 19922)

11 Eylül 1998

Milli Eğitim Bakanlığı önünde, binlerce başkentli imam hatip lise öğrencilerinin üniversiteye girişlerini engellenmesi, başörtüsü yasağı ve öğretmen sürgünlerini protesto etti.

6 Ekim 1998

İstanbul Üniversitesinde okul kaydı yaptırmaya gelen baş örtülü öğrencilerle birebir görüşmelerin yapıldığı ikna odaları kuruldu. Kılık kıyafet yasağı içeren İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu kararının altına, “yukarıda belirtilen İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu kararını okudum. Bu kararlara kesinlikle uyacağımı taahhüt ediyorum yazıp imzalayınız” ifadelerinin yer aldığı metni imzalayan öğrencilerin kayıtları yapıldı.

7 Ekim 1998**Abant İzzet Baysal Üniversitesi senato kararı ile başörtüsünü yasakladı.**

Üniversiteye asılan senato kararında “Üniversitemiz Senatosu 07.10.1998 tarihinde yaptığı özel gündemli toplantısında aşağıdaki kararları almıştır. Anayasa Mahkemesi, Danıştay, İdare Mahkemeleri ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu’nun kılık-kıyafet konusundaki kararları doğrultusunda, öğrencilerimizin üniversitenin kapalı ve açık tüm alanlarında başı açık ve çağdaş kıyafetle bulunmaları gerektiğinin duyurulmasına...” ifadeleri yer aldı.

(Toplantı Tarihi: 07.10.1998, Toplantı Sayısı: 11 – 40)

8 Ekim 1998

Yükseköğretim Kurulu, başörtüsü yasağının uygulanıp uygulanmadığını takip etmek için Takip Kurulları oluşturdu.

11 Ekim 1998

Türkiye’nin doğusundan batısına başörtüsü yasağına karşı çıkan “İnanca Saygı Düşünceye Özgürlük için Elele” insan zinciri oluşturuldu. Slogan atılmayan, yürüyüş ya da gösteri yapılmayan sadece 20 dakika süreyle yol kenarlarında elele tutuşan insanlar, Türkiye’de en geniş katımlı sivil itaatsizlik eylemini gerçekleştirdi. Eyleme milyonlarca kişi katıldı. Başörtüsü yasağının başladığı İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden İzmit, Adapazarı, Bolu, Ankara Çorum, Amasya, Samsun, Ordu, Giresun, Rize Hopa, diğer koldan Kırıkkale, Kırşehir, Kayseri, Sivas, Malatya Kars, Gaziantep, Urfa ayrıca Adıyaman, Konya, Bursa, Erzurum, Adana ve İzmir’de “özgürlükler için elele” zinciri oluşturuldu. Ülkenin büyük bir kesiminde oldukça farklı yerlerde milyonlarca insanın aynı gün aynı yerde kilometrelerce uzunluğunda insan zinciri oluşturmaları bir ilkti. Olaysız, sloganlı gerçekleşen eyleme, bazı illerde güvenlik güçleri müdahale etti ve 1600 kişiyi göz altına aldı.

12 Ekim 1998

“İnanca Saygı Düşünceye Özgürlük için Elele” insan zincirini organize ettikleri iddiasıyla çoğunluğu İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri olan 34 kadın yazar Ahmet Taşgetiren, Abdurrahman Dilipak, Milli Gazete Yazı İşleri Müdürü Ekrem Kızıltaş’ın da aralarında bulunduğu 75 kişi gözaltına alındı.

14 Ekim 1998**İzzet Baysal üniversitesi yasak uyguluyor.**

(Cumhuriyet Gazetesi)

22 Ekim 1998

“Özgürlük İçin Elele” eylemindeki insan zinciri, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nca “bölücülük” olarak değerlendirildi.

5 Kasım 1998

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve memurları Disiplin Yönetmeliğinde düzenleme yaptı. Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezasını gerektiren fiil ve halleri tekrar düzenledi. Yapılan değişiklikle öğrencilerden sonra öğretim görevlilerinin de atılmasını kolaylaştırdı.

(7 Kasım 1998 tarih, 23516 sayılı Resmi Gazete)

9 Kasım 1998

Yükseköğretim Kurulu, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi dekanı Dursun Odabaşı ve 19 öğretim üyesini, elele zincirine katıldıkları gerekçesiyle meslekten ihraç istemiyle soruşturma açtı ve görevden uzaklaştırdı. Tıp fakültesine dekan, araştırma hastanesine de vekil başhekim olarak, Veteriner Fakültesinden veteriner Nihat Mert atandı.

9 Kasım 1998

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı, beşinci sınıf tıp fakültesi öğrencisi Nilüfer P. hakkında başörtülü olarak derslere girdiği ve dersten çıkmayarak dersin iptaline neden olduğu gerekçesiyle hakkında yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verdi.

(*Dekan adına Prof. Dr. Fikret Sipahioğlu imzalı yazı*)

11 Kasım 1998

Yargıda İrtica Soruşturması ve Adalet Bakanının soru önermesine cevabı

Başbakanlık Takip Kurulu 40 hakim ve savcıya ilişkin raporunu Adalet bakanlığı'na gönderdi. Bu hakim ve savcının "tarikatlarla bağlantılı olduğu, tarikat örgütlenmesinde rol oynadıkları, kadın eli sıkmadıkları haremlik ve selamlık uyguladıkları" iddialarında bulunuldu. Milletvekili Hüseyin Yıldız ve Naci Terzi Adalet bakanlığı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına soru önergesi verdi. Adalet Bakanlığı adli ve idari yargıdaki hakim ve savcılar hakkında soruşturma başlattı.

"1. Başbakanlık Uygulamayı Takip ve Koordinasyon Kurulunun adli ve idari yargıda görev yapan 40 hâkim ve savcı hakkında bu kişilerin tarikat üyesi oldukları, kadın eli sıkmadıkları vb. gerekçelerle bir rapor hazırlayarak Bakanlığınıza ilettiği; bu gelişme üzerine Bakanlığınızın bu kişilerin görev yaptığı illere müfettiş göndererek soruşturma başlatıldığı yolunda basına intikal eden haberlerin gerçeklik payı nedir?"

2. Bu iddiaların gerçek olması halinde söz konusu hâkim ve savcılar hakkında meslekten ihraç veya disiplin cezası taleplerinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna götürüleceği doğru mudur?"

3. Mevzuatımız içerisinde hâkim ve savcıların kadın eli sıkıp sıkmayacakları, evlerinde nasıl oturacakları, kimleri ziyarete edebilecekleri vb. gibi özel hayatlarına ilişkin düzenlemeler var mı?"

4. Eğer yoksa kanunlarımıza göre suç teşkil etmeyen ve her biri özel hayata ilişkin bu davranışlar neden soruşturma konusu yapılıyor? Böyle bir uygulamanın Bakanlığınız bünyesinde ikiliğe yol açarak huzuru bozabileceğini düşündünüz mü?"

5. Kamuoyunun gündeminde yargı bağımsızlığı ve bunun üzerine düşen gölgeler, hukukun siyasallaşması tartışılırken; Sayın Yargıtay Başkanı bile "yargının bağımsız olmadığını" ifade ederken bir kaç hâkim ve savcı kadın eli sıkıyor diye bunlar hakkında soruşturma başlatılmasını, yasalara aykırılık yanında temel hak ve özgürlükler ve inanca saygı ilkeleri açısından doğru buluyor musunuz?"

sorularını sordu. Adalet Bakanı, "Soru önermesine konu olan bir kısım hâkim ve savcı hakkında 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu uyarınca başlatılan ihzari soruşturma devam etmektedir" şeklinde yazılı cevap verdi.

(*T. B. M. M. Tutanak Dergisi, 17. Birleşim, 11.11. 1998*)

(<http://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem20/yil4/bas/b017m.htm>)

26 Kasım 1998

Başörtüsü yasağı, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde de uygulanmaya başladı.

1 Aralık 1998

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi yönetim kurulu disiplin kurulu sıfatıyla toplandı. Derslere kılık kıyafet mevzuatına aykırı olarak girmekte ısrar eden, Şule Uçar ve Reyhan Gök'ün 2 yarı yıl uzaklaştırma disiplin cezası, Arzu Ahlatçı'nın bir yarı yıl uzaklaştırma disiplin cezası, Serpil Yazgan, Aynur Arısalan, Ayşegül Şenol, Ayşegül Kalaycı, Suzan Akın, Şuera Oruçlu, Şerife Güzelbulut, Emine Kalafat, Hediye Tuğba Kocaer, Keziban Bulan, Lebibe Çelebi, Elif Aydın, Feride Altundal, Deniz Heren, Hüsnü Filiz Gültekin, Fatma Yahyaoğlu, Saime Kaya, Deniz Yılmaz, Ayşe Efe, Emine Gül ve Fatime Temel'in bir ay, Meryem Özviran, İmran Aladağ, Ayşe Pekdemir ve Sema Çiftçi'nin olak üzere

toplam Sibel Bozkurt, Gülşah Şener, Mehtap Kahraman, Sinem Sarı, Kadriye Cantürk, Sema Ölçer, Ayşe Aylan, Arzu Şanlı, Emine Nur Saklı, Feyza Aşıkuzunoğlu, Zuhal Komşu, Esra Akdaş, H.Betül Akdemir, Nilgün Efe, Dilek H. Demirel, Zeynep Yaman, Züleyha Yazıcı, (2) iki hafta süre ile uzaklaştırma, Taliha Öner, Billur Çalışkan, F.Pınar Nergis, Gülsüm Çakır, Neslihan Melikoğlu, Reyhan Çelik, Fatime Demir, Esra Çetinkaya, Adile Niğdelioğlu, Şahsenem Sil, Gönül Zeren, Nurdan Şimşek hakkında “Kınama”, H.Basri Gül, Emine Şahin, Suna Yıldırım, Hatice Umut hakkında “uyarma” disiplin cezası verilmesine karar verildi.

(01.12.1998 tarihli, *Dekan Faruk Erzen’in ve yönetim kurulu üyesi Halil Sağduyu, Prof. Dr. Kerim Güler, Prof. Dr. Rukiye Eker Ömeroğlu, Doç. Dr. Atilla Arıncı, Doç. Dr. M. Raşit Türkel, Yrd. Doç. Adnan Öztürk imzalarının bulunduğu İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Disiplin Kurulu Kararı*)

2 Aralık 1998

Bursa Valisi Orhan Taşanlar imzasıyla “Kılık–kıyafet Yönetmeliğine uymayanlar” konulu genelge yayımlandı. Genelgede; “... Bazı okullarda görevli öğretmenlerin ve öğrencilerin ısrarla Yönetmelik Hükümlerine aykırı olarak başları örtülü bir şekilde derslere girdikleri ve okul yöneticilerinin de bu duruma göz yumdukları Valiliğime gelen bilgilerden alınmıştır. Yukarıda belirtilen Yönetmelik ve Emirlere aykırı bir şekilde hareket eden hiçbir öğretmen ve öğrenci derslere alınmayacaktır. Bu konu titizlikle takip edilecek, söz konusu Emirlerin ve Yönetmeliklerin gereğini yerine getirmeyen yöneticiler derhal görevden uzaklaştırılacak ve haklarında gerekli yasal işlemler yapılacaktır.” ifadeleri yer aldı. Bursa ilinde 2600 imam hatip öğrencisi okula alınmama başlandı.

(Sayı : B054v1k4160400-01/1662)

8 Aralık 1998

Yozgat Cumhuriyet Başsavcılığı, başörtü öğrencileri okula almayan Kayseri Erciyes Üniversitesi Rektörü, Yozgat Fen Edebiyat Fakültesi Dekan vekili hakkında “gayrı meşru olarak öğrencilerin fakülte binasına girmesine engel olarak eğitim ve öğretim hürriyetini kısıtlamak ve konuda “kanunsuz emir vermek” isnadıyla ceza davası açtı. İddianamede “gayrı meşru olarak müşteki öğrencilerin fakültesi binasına girmelerine engel olup eğitim ve öğretim hürriyetini kısıtladıkları, diğer sanık Erciyes Üniversitesi Rektörü olan M. Ş’nin ise bu konuda kanunsuz emir vererek mesnet suça asli iştirakte bulunduğu yukarıda yazılı delillerle anlaşıldığından sanıkların cezalandırılmaları” ifadeleri yer aldı.

(Hazırlık no: 1998/1910 Esas O: 1998/986 İddianame No: 1998/566)

Genelkurmay Başkanlığı’nın, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’nın ve Türkiye Barolar Birliğinin yazıları üzerine 16 Mart 1999 tarihinde Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, dava açan başsavcı Reşat Petek hakkında disiplin soruşturması başlattı. Yozgat Cumhuriyet Başsavcısı, İstanbul’da düz savcı olarak sürüldü ve erken emekli olmak durumunda bırakıldı. Bursa Başsavcısı Köylü ile Diyarbakır Başsavcısı Yılmaz da düz savcılığa getirildi.

Radikal–Online www.radikal.com.tr

11 Aralık 1998

Yükseköğretim Kurulu, başörtüsü eylemine katılmakla suçlanan Dursun Odabaş’ın da aralarında bulunduğu üç dekanı meslekten çıkardı. Dekanların akademik unvanları da ellerinden alındı.

11 Aralık 1998

Van Bölge İdare Mahkemesi başörtülü fotoğrafı nedeniyle ilahiyat fakültesi öğrencisinin fakülteye kaydının yapılmaması işleminin hukuka uygun olduğunu ifade eden Van İdare Mahkemesinin yürütmeyi durdurma ret kararını oyçokluğu ile kaldırdı. Kararda “Alınan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Anayasaya güvence altına alınmış yükseköğrenim yapma hakkının kanunla düzenlenebileceği; yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptırmakla ilgili hususların 2547 sayılı Kanun’un verdiği yetki çerçevesinde her üniversite tarafından yönetmelikle belirleneceği; öğrenci yerleştirme sınavı sonucu bir yükseköğrenim kurumuna girmeye hak kazanmaların, kurumun öngördüğü şartlar dahilinde kayıt yaptırılmalarının hukukun mümkün olduğu açıktır.” ifadeleri yer aldı.

(Y.D İtiraz No:1998/43)

(Akabinde karar imza atan hakimler hakkında Adalet Bakanlığınca disiplin soruşturması başlatıldı.)

16 Aralık 1998

Bursa Valiliği başörtüsü yasağı nedeniyle okula alınmayan okulun orta bölümünde eğitim gören öğrenci velilerine yazı göndermeye başladı. İlgî yazılarda; “çocukları okula göndermemenin suç olduğu hatırlatıldı” ve “*Aşağıda adı soyadı yazılı velisi olduğunuz çocuğunuzu özürsüz okula göndermediğiniz tespit edilmiştir. Tarafınıza yapılan duyurulara rağmen; çocuğunu okula göndermeyen veli hakkında her gün için para cezasından sonra 3 gün içinde halen çocuğunu okula göndermeyen veli hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunarak dava açılması, iki aya kadar hapis cezası verilmesi ve en son yine para cezası uygulaması yapılması yöneltmelik gereğidir. Bilgilerinizi ve çocuğun okula gönderilmemesi halinde yukarıdaki kanuni müeyyidelerin uygulanacağını tarafınızdan bilinmesini önemle rica ederim*” ifadelerine yer verildi.

(Kurum Kodu : 134871, Sayı: 510/2599)

16 Aralık 1998

Yükseköğretim Kurulu İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyolojisi Ana Bilim Dalında Laborant olarak çalışan Şerife K. hakkında kamu görevinden çıkarma cezası verdi. Dokuz yıl başörtülü olarak çalışmış olan Şerife Kaya'nın “*Yükseköğretim Kurumları Yönetici Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin*” 11. Maddesinde öngörülen “*Cumhuriyetin niteliklerinden herhangi birini değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya yönelik eylem yapmak, ideolojik, siyasi yıkıcı, bölücü amaçlarla eylemde bulunmak veya bu eylemleri desteklemek suretiyle kurumların huzur, sükun çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak ya da bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek, yardımda bulunmak*” isnadına dayanıldı.

(Oturum sayısı 7, Karar sayısı 1998/86)

Yükseköğretim Kurulu telefon memuresi Züheyla Zeybel, laborant Şerife Kaya, biyolog Sema Mumcu, laborant Hatice Demir Çöpoğlu, hemşire Kadriye İlhan, hemşire Semra Mert hakkında verdiği kararlar başörtülü kadınlar hakkında bir daha alınmamak üzere memuriyetten çıkarma cezası verilmeye başlandı. Daha önce öğretmenler hakkında verilen aylıktan kesme disiplin cezası mahkemeler tarafında başörtülü görev yapmanın hukuki karşılığının Devlet Memuru Kanunu 125/a g bendi gereği, uyarı tekrarı hakimde kınama olması gerektiği aylıktan kesme disiplin cezaları iptal edilmekteydi.

(Sivas İdare Mahkemesi 16.03.1999 tarihli, 1998/761 Esas ve 1999/95 Karar sayılı karar, **Malatya İdare Mahkemesi** 27.05.1999 tarihli, 1999/751 Esas sayılı, **Samsun İdare Mahkemesi** 30.10.1998 tarihli, 1996/999 Esas ve 1997/1473 Karar sayılı, **Zonguldak İdare Mahkemesi** 30.06.1998 tarihli, 1998/368 Esas ve 1998/368 Karar sayılı, **İstanbul** 6.İdare Mahkemesi 27.10.1999 tarihli, 1999/87 Esas ve 1999/1154 Karar sayılı, **Konya İdare Mahkemesi** 10.03.1999 tarihli, 1998/463 Esas ve 1999/242 Karar sayılı, **Ankara** 3. İdare Mahkemesi 25.11.1998 tarihli, 1998/673 Esas ve 1998/1139 Karar sayılı, **Kayseri İdare Mahkemesi** 07.10.1998 tarihli, 1998/445 Esas ve 1998/766 Karar sayılı, **Kırıkkale İdare Mahkemesi** 02.12.1998 tarihli, 1998/453 Esas ve 1998/960 Karar sayılı kararlarında başörtüsü nedeni ile uyarı ve kınama disiplin cezasından sonra memurlara verilen aylıktan kesme disiplin cezalarının iptaline karar vermişlerdir.)

18 Aralık 1998

Bursa'da imam hatip liselerinde görev yapan dört müdür görevden alındı. İki bin kişilik bir grup, başörtülü öğrencilerin okula alınmamasını protesto etti.

22 Aralık 1998

Bursa ve İstanbul'da binlerce öğrenci, başörtüsü yasağını protesto etti.

23 Aralık 1998

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinde 22'si tıp fakültesi öğrencisi ve gazeteci, matbaacı gibi çeşitli meslek gruplarından kişiler dahil olmak üzere 30 kişi hakkında “halkı kin ve düşmanlığa açıkça tahrikten” dava açıldı. Sanıklar hakkında “*İnanca Saygı Düşünceye Özgürlük için Bütün Türkiye Elele*” adı altında İstanbul'da başlayan ve ülkenin çeşitli illerinde elele tutuşmak suretiyle oluşturulan insan zincirini” organize ettikleri ve bu suretle “Halkı kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek” suçunu işledikleri

iddia edildi. Cumhuriyet Savcısı üç yıla kadar hapis talebinde bulundu. Sanıklara isnat edilen suçlar farklı olup, sanıklardan “*Hatice A., Fatma Zehra G. ve Yeşim İ. isimli Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencilerinin 1998 Ağustos ayında Washington’da düzenlenen 2. Uluslararası İslam Birliği Konferansına konuşmacı olarak katıldıkları toplantıda başörtüsü kullandıkları için eğitim haklarının elinden alındığına dair konuşma yaptıkları, yine Yeşim İ. ile Aynur D.’in İnsan Hakları Beyannamesinin ilanının 50. yıl dönümü nedeniyle yapılan toplantılara katılmak üzere Eylül 1998’de Fransa’nın Strazburg kentine giderek başörtüsü nedeni ile mağdur olduklarına ilişkin konuşma yaptıkları, bu yerden Almanya Köln kentine geçerek üniversitedeki Türk ve yabancı öğrencilere aynı konu ile ilgili sorunlarını anlattıkları*” gerekçesiyle iddianameye dahil edildiği ifade edildi.
(Hazırlık No: 1998/2330, 1 Nolu DGM N:1998/1816)

23 Aralık 1998

Gümüşhane İmam-Hatip Lisesi’nde, 29 başörtülü öğrenciye kınama cezası verildi.

27 Aralık 1998

İkna olmayana soruşturma

YÖK’ün, ‘Yürürlükteki mevzuata uygun kılık-kıyafet zorunluluğu’ öngören genelgesiyle başlayan uygulamanın sonuçları açıklandı. (YÖK’ün iddiasına göre); sorunlu üniversitelerdeki sonuçları şöyle: Diyarbakır Dicle Üniversitesi’nde öğrenim gören 3 bin 600 kız öğrenciden, 620’si türbanlı. Öğretim yılı başında, 420 öğrenci mevzuata uyarak hemen başını açtı. 4 ay içinde başı örtülü öğrenci sayısı 70’e düştü. Mevzuata uymamakta direnenler hakkında soruşturma açıldı. Yaklaşık 10 bin kız öğrenciden 2 bin 430’unun türban taktığı Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde, yüzde 23 olan türbanlı öğrenci sayısı yüzde 4.5’a düştü. Türban takmakta ısrar eden 454 öğrenci hakkında, disiplin soruşturması açıldı. Malatya İnönü Üniversitesi’nde yüzde 27 olan ‘kız öğrenci / türban takan öğrenci’ oranı, yüzde 8’e düştü. Buna göre, 5 bin kız öğrenciden 1350’si türbanlıyken, 600’ü hemen başını açtı. Bir kısmı okulu bırakırken, başını açmamakta direnen 300 kız öğrenci hakkında soruşturma açıldı. Bunlara önce kınama olmak üzere disiplin cezası verilmeye başlandı. İkinci aşamada, bir hafta-bir ay arası uzaklaştırma cezası verilecek öğrencilerden, “Başımı açıyorum” diyenlerin cezalarının kaldırılacağı ilan edildi. Elazığ Fırat Üniversitesi’ndeki 3 bin 200 kadar kız öğrenciden yüzde 45 kadarının türbanlıyken, bunların yüzde 90’ı başını açtı. Mevzuata uymamakta direnen toplam 216 öğrenci hakkında soruşturma açıldı. Bunlardan biri başını açarken, 9’una uyarı, 6’sına kınama cezası verildi. Diğerleri hakkında soruşturma sürüyor. Uludağ Üniversitesi’nde, uyarıları dikkate almayan ve mevzuata aykırı giyinmekte ısrar eden 120 kız öğrenci hakkında soruşturma başlatıldı. Ege Üniversitesi’nde, büyük boyutlarda bir türban sorunu olmadığı belirtilerek, 32 bin öğrenci içinde türban takan ve sayıları 250-300 civarında kalan öğrencilerin derslere başörtüsüz girdiklerini bildirildi. Türbansız derse girme konusunda ikna olmayan ve sorun çıkaran 23 öğrenci hakkında disiplin soruşturması açıldı.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1998/12/27/86684.asp>)

1999 YILI BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN AYRIMCI UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER

8 Ocak 1999

Konya Selçuk Üniversitesinde başlatılan başörtüsü yasağı, 1500 kişiye soruşturma açılması ve 10'u 6 ay olmak üzere 339 kişinin okuldan uzaklaştırılmasıyla devam etti. Selçuk Üniversitesi Yönetmeliği, öğrencileri sınav döneminde uzaklaştırma cezası verilmesini engellemesine karşın, başörtülü öğrenciler sınav döneminde okuldan uzaklaştırılma cezası ile cezalandırıldı.

(Fotoğraflarla Başörtüsü Yasağının Yakın Tarihi, BAŞÜSTÜNE, Kırkanbar Yayınları 35, İnsan hakları Dizisi 1, AKDER, 1999, İstanbul, s.184)

28 Ocak 1999

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, tıp fakültesi öğrencisi Fatma Zehra G., Yeşim İ. ve Hatice A. hakkında soruşturma açtı. "İslam Birliği Konferansına konuşmacı olarak katıldıkları toplantıda başörtüsü kullandıkları için eğitim haklarının elinden alındığına dair konuşma yaptıklarının bir gazetede yer aldığı için" altı ay okuldan uzaklaştırma cezası verdi. Ceza evrakında "Akit gazetesinde çıkan haber üzerine hakkınızda açılan disiplin soruşturması sonucu Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 9. Maddesinin (d) bendine göre Yükseköğretim Kurumu bir yılı uzaklaştırma disiplin cezası verilmesine ve ceza süresinin 1998-1999 öğretim yılının ikinci semestrinde uygulanmasının uygun olduğuna karar verilmiştir." ifadeleri kullanıldı.

(Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı)

2 Şubat 1999

Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı, 6. Sınıf öğrencisi Mehmet Emin İnce hakkında sakallı olduğu gerekçesi ile bir yılı uzaklaştırma disiplin cezası verdi. (Sayı 00 00 01 55 32)

4 Şubat 1999

İstanbul Valisi Erol Çakır "Kılık Kıyafet" konulu genelge yayımladı. Genelgede "1- Okulların 08.02.1999 tarihinde açıldığı gün emrimizi yazılı olarak tüm personele tebliğ edilmek suretiyle "görev mahallinde" (okul bahçesi dahil) Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uymaları gerektiğinin bildirilmesini ve anılan gün yazılı emirlerimize uymayan personelin tespit edilmesini; 2- - Kamu hizmetinin yürütülmesinde ortaya çıkan bu durum dikkate alınarak emirlere uymayanlar hakkında; suçun temadisini önleyerek zecri tedbirlerin İlçe Kaymakamlıklarınca süratle alınmasını; 3- Gecikmeksizin yasal süre içerisinde emirlere itaatsizlik fiilinin Ceza Kanunu'na göre suç teşkil ettiği göz önüne alınarak Mamurun Muhakematı Hakkında Kanun hükümleri uyarınca adli soruşturma başlatılması suretiyle "verilen emirleri kasten yapmamak" fiilinin karşılığı olarak gerek adli, disiplin ve idari tekliflerin getirileceği soruşturma raporlarının ivedi olarak tamamlanması suretiyle Valiliğimize intikal ettirilmesini önemle rica ederim." ifadelerine yer verildi. Genelge sonrası imam hatip lisesi öğrencileri okula alınmamaya, başörtülü öğretmenler hakkında "yetkili amirlerin verdiği emirlere itaatsizlik" suçlaması ile ceza davası açılmaya başlandı.

(Sayı: B.08.4.MEM.4.34.00.23-410/710)

14 Şubat 1999

YÖK türbana ceza yağdırdı

Kılık-kıyafet yönetmeliğine uymayan 637 öğrenci ile 25 eğitimci ve yönetici okuldan uzaklaştırıldı. Toplam bin 6 öğrenci hakkındaki soruşturma sürüyor. Üniversitelerde kılık-kıyafet kurallarına uymayan 637 öğrenciye çeşitli sürelerde okuldan uzaklaştırma cezası verilirken, 25 öğretim üyesi ve idari eleman da çeşitli suçlardan ötürü üniversite öğretim üyeliği mesleğinden veya kamu görevinden çıkarıldı. Böylece, Türkiye'deki tüm üniversitelerde, geçen yıl 101 öğrenciye 1 veya 2 yarıyıl, 536 öğrenciye 1 haftadan 1 aya kadar okuldan uzaklaştırma; bin 17 öğrenciye kınama, bin 579 öğrenciye de uyarma cezası verildi. Kılık-kıyafet konusunda halen bin 6 öğrenci hakkındaki soruşturma devam ediyor.

(<http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=-63068>)

24 Şubat 1999**200 öğrenci dönem kaybedecek**

Ankara- Kırıkkale Üniversitesi’nde yaklaşık 200 öğrencinin ikinci dönem için ders kayıtları yapılmadı. İlk yarıyılı sadece Eğitim Fakültesi’nde başörtüsü yasağı uygulanan üniversitede, yarıyıl tatilinin sona ermesiyle birlikte tüm fakültelerde başörtülü öğrenciler okula alınmamaya başlandı. Pazartesi günü başlayan ders kayıtları sırasında şimdiye kadar başörtüsünü çıkarmayan hiçbir öğrencinin kaydı yapılmadı. Üniversitede kayıtlar bugün sona ererken, üç günlük kayıt süresi boyunca kaydını yaptıramayan öğrenciler dönem kaybına uğrayacak.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/subat/24/gundem/>)

26 Şubat 1999**İmam Hatiplere son**

Milli Eğitim 16. Şurası’nda, ortaöğretimlerin yeniden yapılandırılması kararı alındı. Karar, bakanlık tarafından uygulanırsa, İmam Hatip, Fen Lisesi gibi okul açılmayacak, bu okullar “Çok Programlı Lise” bünyesinde bölüm olarak yer alacak.

1 Mart 1999**Türbanlı adaya YSK’dan yeşil ışık**

Yüksek Seçim Kurulu (YSK), adayların türbanlı olmasının “seçilme yeterliliğini” zedelediğine karar verdi. Ersin Bal Yüksek Seçim Kurulu, Fazilet Parti(FP) ve Milliyetçi Hareket Partisi(MHP)’nin türbanlı milletvekili adaylarına yeşil ışık yaktı. Türbanlı adaylarla ilgili olarak basında yer alan haberler üzerine konuyu değerlendiren YSK, Anayasa ve Milletvekili Seçimi Kanunu’nun “milletvekili seçilme yeterliliği” ve “milletvekili seçilemeyecek olanlar” başlıklı maddelerinde, türbanla ilgili bir yasak bulunmaması nedeniyle, başvuruların yasaya aykırı olmadığına karar verdi. YSK bu değerlendirmesiyle, türbanlı adaylarla ilgili olarak yapılacak olası itirazların da “reddedileceği” sinyalini vermiş oldu. FP ve MHP’nin türbanlı adayları seçimi kazanırlarsa, Parlamento’ya türbanla giren ilk bayan milletvekilleri olacaklar. Siyasi çevreler, türbanlı adayların milletvekili seçilmeleri halinde, özellikle yemin töreni sırasında ciddi tartışmalar yaşanabileceğine dikkat çekiyorlar. TBMM İç Tüzüğü’nün kıyafetle ilgili 56’ncı maddesi, bayan milletvekillerinin Genel Kurul salonunu tayyörle girebileceklerini hükme bağlıyor. 56’ncı maddede, bayan milletvekillerinin türban takıp takamayacaklarına ilişkin her hangi bir düzenleme ise bulunmuyor.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/1999/03/01/>)

9 Mart 1999

Danıştay 8. Dairesi, İstanbul Üniversitesinde santral memuresi olarak çalışmakta olan Züleyha Zeynel hakkında verilen çıkarma cezasının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle yürütmeyi durdurma kararı verdi. Kararda “başını örtmesi nedeniyle belirlenen yasa ve hukuk hükümlerine aykırı davacıya öncelikle eyleminin karşılığı olan 5/g maddesi uyarınca uyarma cezası verilmesi gerekirken 11/a maddesi kapsamında bir eylemi tespit edilenden doğrudan bu madde uyarınca kamu görevinden çıkarma cezası verilerek davacının eyleminin bu madde kapsamında değerlendirilmesinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle dava konusu işlem açıkça hukuka aykırı bulunduğundan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 maddesi uyarınca yürütmeyi durdurma karar verildi.” ifadeleri yer aldı.

(Esas no: 1998/5912)

10 Mart 1999

Ortadoğu Teknik Üniversitesi ODTÜ’de başörtüsü yerine şapka veya bone takarak okula devam eden öğrenciler için de yasak başlatıldı. Okul idarecileri başörtülülere, “Yaz geldi şapkalarınızı çıkarın” diyerek bundan sonra şapka ve bone ile derslere devam edemeyeceklerini bildirdiler. Üniversitelerde başörtülü öğrencilere yönelik disiplin soruşturmaları ve cezaları sürüyor. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi Bölümü’nde okuyan beş başörtülü öğrenciye bir ay okuldan uzaklaştırma cezası verildi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nde bir öğrenciye hiç tebliğ edilmeden arka arkaya uyarı, kınama, bir hafta ve bir ay uzaklaştırma cezaları verildi. Daha önceki cezaların bildirilmediği öğrenci, hakkında yapılan işlemleri, son aldığı bir aylık uzaklaştırmadan sonra öğrendi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Bölümü’nde otuz, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu’nda ise iki öğrenciye başörtülü oldukları gerekçesiyle kınama cezası verildi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/mart/10/gundem/gund5.html>)

6 Nisan 1999

FP Lideri Recai Kutan: “*İmam hatiplerde okuyan 500 bin öğrenci yerine 150 bin öğrenci kaldı. İmam hatiplerin önünü kestiler.*” beyanatında bulundu.

26 Nisan 1999

Malatya İnönü Üniversitesi, 21.01.1999 tarihinde aldığı ‘Kılık kıyafet mevzuatına uymayan’ öğrencilerine ilişkin kararını uygulamaya koydu ve 6/1 nolu Senato kararına dayanarak üniversitenin kapalı alanlarına girişlerine izin vermeye başladı. Bu kararı protesto edenler göz altına alındı.

28 Nisan 1999

Yükseköğretim Kurulu Yüksek Disiplin Kurulu Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Ağırakça hakkında, kamu görevinden çıkarma cezası verdi. Ağırakça’nın başörtüsü yasağına karşı olan sözleri nedeniyle açılan disiplin soruşturmasında Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği’nin 11/b bendinin 1. Fıkrasına dayanıldı. Ağırakça’nın başörtüsü yasağına karşı tutumu nedeniyle fıkra da yer alan “*Cumhuriyetin niteliklerinden herhangi birini değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya yönelik eylem yapmak, ideolojik, siyasi yıkıcı, bölücü amaçlarla eylemde bulunmak veya bu eylemleri desteklemek suretiyle kurumların huzur, sükun çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak ya da bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek, yardımda bulunmak*” suçunu işlediği iddia edildi.

(Karar No: 99/64)

28 Nisan 1999

FP’den İstanbul milletvekili seçilen Merve Kavakçı milletvekili mazbatasını aldı. Kavakçı’nın Meclis’te başörtülü yemin edip edemeyeceği tartışmaya açıldı.

1 Mayıs 1999

Fazilet Partili milletvekili Merve Kavakçı’nın türbanla yemin istemi, MGK’da “*iyi bir işaret değil*” sözleriyle değerlendirildi.

2 Mayıs 1999

Genel seçimlerde milletvekili seçilen Merve Kavakçı yemin etmek üzere gittiğinde, mecliste “dışarı dışarı” protestoları ve fiili engelleme ile karşılaştı. Başbakan Bülent Ecevit “*bu hanıma haddini bildiriniz*” ifadeleriyle biten konuşması akabinde, Merve kavakçı’nın yemin etmesi mümkün olmadı. (Akabinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş tarafından evine sindirmeye yönelik baskın yapıldı. Akabinde Bakanlar Kurulu kararıyla çift vatandaşlık sahibi olduğu gerekçesiyle vatandaşlıktan çıkartıldı.)

4 Mayıs 1999**Demirel “Provokatör dış bağlantılı” dedi**

Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök ile konuşan ve Meclis’e türbanıyla girecek kriz yaratan Merve Kavakçı’nın provokatör olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı Demirel, “Onun bazı ülkelerle ilişkileri olduğunu saptadık.” dedi. Bu arada ANAP Milletvekili Yaşar Topçu da Demirel’in, FP İstanbul Milletvekili Merve Kavakçı hakkındaki ‘ajan-provokatör’ sözünü boşuna kullanmadığını, Kavakçı’nın bazı ülkelerle olan ilişkisinin bilindiğini söyledi. Demirel ile Fransa’ya hareket etmesinden önce uzun süre konuşan Topçu, yaptığı açıklamada Merve Kavakçı’ya ağır eleştirilerde bulundu. Topçu, Demirel’in yaptığı açıklamayla ilgili olarak, “Ajan-provokatör lafını Türkiye Cumhuriyeti’nin Cumhurbaşkanı hiç kimseye söylemez ama Merve Kavakçı’nın köklerinin dışarıda olduğunu herkes biliyor. O, evvela Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin ve halkının dışarı bağımlı olmayan temsilcisi haline gelecek, ondan sonra konuşacak” dedi.

(Meclis’teki türban bunalımını değerlendiren Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Rasim Betir, “Olması gerekiyordu ama oldu, gereken yapıldı.” dedi.)

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1999/05/04/113991.asp>)

7 Mayıs 1999

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, başörtülü çalışma nedeniyle kamu görevinden çıkarma cezası verilmesinin hukuka aykırı olduğunu ifade edene Danıştay 8. Dairesinin yürütmeyi durdurma kararını kaldırdı. Kamuda uyması gereken kuralları bilmesine rağmen, görev yerinde başı açık olarak görev yapmayı kabul etmeyen ve kurallara uymamakta ısrar eden memurun kamu görevinden çıkarılmasını uygun buldu. İsrarcı memura önce uyarı cezası verilmesine gerek görmeyen Genel Kurul, memurun başörtüsüyle işe gelmekte ısrar etmesini, “ideolojik ve siyasi amaçlarla kurumun huzurunu bozmak” olarak değerlendirdi. Karara neden olan olay, Yükseköğretim Kurulu Yüksek Disiplin Kurulu’nun, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde hizmetli kadrosunda santral memuresi olarak çalışan Züheyla Zeybel’i kamu görevinden çıkarmasıyla başladı. Zeybel’in Danıştay’a açtığı davada yürütmeyi durdurma kararı verilince, YÖK Danıştay Genel Kurulu’na itiraz etmişti.

(*Yürütmeyi durdurma itiraz no:1999/229 Esas*)

(*Türbanda ısrar eden memura “işten atılma”* <http://arsiv.sabah.com.tr/1999/05/27/p06.html>)

27.06.2000 tarihinde başlangıçta işlemi hukuka aykırı bulan Danıştay 8. Dairesi nihai kararında dava konusu kamu görevinden çıkarma işleminin iptali isteğini ret etti.

(1998/5912, 2000/4951 Karar)

7 Mayıs 1999

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nca Fazilet Partisi’nin Kapatılması İstemiyle Anayasa Mahkemesi’ne dava açtı. İddianamede; “*Fazilet Partisi, yalnız Refah Partisinin değil, aslında ülkemizde dini siyasete alet ettiği için kapatılan tüm siyasi partilerin devamı niteliğindedir. Metastas yapan habis bir ur gibi, demokrasimizin sağlıklı işlemlerini engelleyen, Anayasal düzenimiz için daima «açık ve yakın tehlike» oluşturmuş bu çeşit partilerin kapatılması, Türkiye Cumhuriyetini sonsuza kadar yaşatabilmenin vazgeçilmez koşuludur. ... Sonuç Yukarıda açıklanan nedenlerle: 1- Anayasamızın, 2, 24/son, 68, 69. 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanununun 78, 86 ve 87. maddeleri gereğince Fazilet Partisinin temelli kapatılmasına, 2- Adı geçen partinin kapatma nedeni sayılacak politikalarını benimsemediğini zaman zaman açıkça ortaya koyan Aydın Menderes dışındaki tüm üst düzey yöneticileri ile milletvekillerinin, Anayasamızın 69. maddesinin sekizinci maddesi gereğince, «kapatma kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak beş yıl süre ile bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olmaya çağına» ve ayrıca bunlardan milletvekili olanların milletvekilliklerinin, Anayasamızın 84. maddesinin son fıkrası hükmü gereğince sona erdirilmesine karar verilmesi talep olunur.*” ifadelerine yer verildi (Sayı: SP.95 Hz.1999/116)

7 Mayıs 1999

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı, Malatya’da başörtünün yasaklanmasını protesto eden gösterilere katılan 75 kişi hakkında, “anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkmak ve bu suça iştirak etmek” isnadı ile iddianame düzenledi. Cumhuriyet Başsavcılığı, sanıkların 765 sayılı

Türk Ceza Kanununun 146/2 ve 3 maddeden yargılanmaları talebinde bulundu. ¹⁷ 46 kişi hakkında idam cezası istenmiş olup, bunlar arasında 17 yaşında olan İntisar Saatçioğlu bulunmaktaydı. **Beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis istenen 22 kişi arasında ise 16 yaşındaki Semra Öz bulunmaktaydı.** İsnat edilen suç “sanık Malatya’da meydana gelen olaylarda 30.01.1999 tarihli olaylara katıldığı, olaylarda toplulukla birlikte hareket ettiği, yukarıda belirtilen sloganlardan attığı, sanığın filinin Anayasal düzeni değiştirmeye teşebbüs suçu oluşturacağı” ifadeleri yer almaktaydı. Aynı şekilde Örneğin “15 sene ağır hapsi istenen Enver Aydın Acar’a isnat edilen suç “sanığın kız kardeşinin İnönü Üniversitesinde öğrenci olduğu, Üniversite Senatosunun 21.01.1999 tarihli kararından sonra Üniversite içine alınmaz olduğu, sanık ta 24.4.1999 tarihinden sonra kız kardeşi ile birlikte üniversite önüne gittiği, ortaya gelen türbanlı öğrenciler ile yakınlarını yönlendirmeye çalıştığı, onlarla birlikte hareket ederek türban olaylarında bulunduğu, sanığının filinin Anayasal düzeni değiştirmeye teşebbüs suçuna iştirak suçu oluşturacağı”ydı.

(Hazırlık No: 1999/16 Esas: 1999/80, İddianame No:1999/74)

15 Mayıs 1999

Genelkurmay Başkanı; Kimse devlette başörtüsüyle görev yapamaz

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu, kimsenin devlet ve kamu kurumlarında hiçbir şekilde başörtüsüyle görev yapamayacağını söyledi. Kıvrıkoğlu, “Merve Kavakçı’nın tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusunu “Türkiye’nin en yüksek mahkemeleri olan Anayasa Mahkemesi ve Danıştay, bu konuya noktayı koymuştur. Devlet ve kamu kurumlarında hiçbir şekilde başörtüsü ile kimse göreve devam edemez. Bu aynen, herkesi bağlayıcı karardır. Meclis, bütün hükümet ve bütün kamu kurumlarında görev yapan herkesi bağlayıcı bir konudur. Konu mahkemelerce çözülmüştür. Başka bir çözüm gerekmez. Milletvekilliği ile görevli işlemler Bakanlar Kurulu yapıyor. Bunun sonucunu da göreceksiniz, ne olacağını” ifadeleriyle cevapladı.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1999/05/15/116611.asp>)

27 Mayıs 1999

“İstanbul Üniversitesi Lisans Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin 30. Maddesi değiştirildi ve başın açık olma şartı yönetmeliğe eklendi. Yönetmelikte “İstanbul Üniversitesi kız ve erkek öğrencileri üniversite kampüsü içinde, dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik, kütüphane, sosyal tesisler, spor sahaları ve uygulama alanları ve koridorlarda başları açık, çağdaş giysiler içinde ve görünümde bulunmak zorundadırlar.” “Ön lisans ve Lisans Eğitim Öğretimine Kayıt “esnasında gerekli belgelerde değişiklik yapılmıştır. Madde 6g) 15 adet fotoğraf (4,5* 6 cm ebadında kılık kıyafet genelgelerine uygun, bayanlar için başı açık, erkekler için başı açık, sakalsız ceketli, kravatlı kolayca tanınmalarını sağlayacak biçimde son altı ay içinde çekirilmiş) ifadelerine yer verildi.

(Resmi Gazete Sayı 23707)

28 Mayıs 1999

Danıştay’ın “türban” kararının ardından TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut’u ziyaret eden Danıştay Başkanı Erol Çırakman, “Karar Meclis için de örnek teşkil eder.” dedi.

29 Mayıs 1999

MHP, DSP ve ANAP koalisyon protokolü imzalandı.

DSP, MHP, ANAP koalisyon protokolünde türban için “Kamu kurumlarında siyasal simgeye dönüştürülmesine karşı yasal önlemler sürdürülecek.”dendi.

1 Haziran 1999

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı, “ana bilim dalı başkanlarından Prof. Dr. Mustafa Samastı 07.05.1998 tarihinde Klinik mikrobiyoloji sınavına kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı giyim tarzında olan öğrencileri aldığı gerekçesiyle aylıktan kesme disiplin cezası ile cezalandırdı.

(Sayı: 10198, Dekan Prof Dr. Ahmet N. Özbal)

¹⁷ TCK md 146/2: 65. maddede gösterilen şekil ve suretlerle gerek yalnızca birkaç kişi ile birlikte kavli veya tahriri veya fiili fesat çıkararak veya meydan ve sokaklarda ve nasın toplandığı mahallerde nutuk irat veyahut yafta talik ve neşriyat icra ederek bu cürümleri işlemeye teşvik edenler hakkında, yapılan fesat teşebbüs derecesinde kalırsa dahi, idam cezası hükmolunur. TCK md 146/3: Birinci fıkrada yazılı suçta ikinci fıkrada gösterilenden gayri suretle iştirak eden fer’i şerikler hakkında beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis ve amme hizmetlerinden müebbeden memnuiyet cezası hükmolunur.

(Öğretim görevlisinin kendisine dekanlıktan gönderilen sınav listesinde bulunan öğrencileri sınava aldığı, aksine davranışının hukuken suç olduğu savunması dikkate alınmadı.)

9 Haziran 1999

Adana’da mankenlerin ellerinde Atatürk’ün annesi Zübeyde Hanım ile eşi Latife Hanım’ın başörtülü fotoğraflarıyla podyuma çıktığı tesettür defilesi hakkında soruşturma açıldı. Kosovalı mülteciler yararına düzenlediği tesettür defilesinde, “Dün Alevi-Sünni çatışması çıkaramayanlar, bugün başörtülü-başörtüsüz çatışması çıkarmaya çalışıyorlar. Ancak başaramayacaklar” diye konuşan Fetih Giyim Mağazaları Sahibi Bekir Fevzi Yıldırım da gözaltına alındı. Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri, önceki gece Yıldırım’ı evinden alarak sorgulandı. Defilenin organizatörü Talip Demir ile adları açıklanmayan 4 mankenin de ifadeleri alındı. Defilede görev aldıktan sonra İstanbul’a giden 5 mankenin de ifadelerinin alınacağı belirtildi. Polis yetkilileri, Yıldırım’la ilgili bazı TV ve yerel gazetelerde çıkan haberleri ihbar kabul ettiklerini, bu kişi hakkındaki soruşturmanın sürdüğünü belirttiler. (<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1999/06/09/122653.asp>)

24 Haziran 1999

Kırklareli Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü, “*Kursiyer kılık kıyafetleri*” konulu yazıyı Özel Aydınlar MTSK Müdürlüğü’ne gönderdi. Yazıda “Yaygın eğitim kurumlarında kursiyer kılık kıyafet ile ilgili alınan karar örneği ekte gönderilmiş olup: kursiyerlerin kararda belirtilen kılık kıyafetle kursa katılmaları, kayıtlarda ve her türlü işlemlerde kararda belirtilen vasıflarda (başı açık, düzgün görünümlü) fotoğraf kullanılmasını önemle rica ederim.” ifadeleri yer almaktaydı. Karar doğrultusunda kursu bitirmiş, ehliyet aşamasına gelen kadının kurstan kaydı silindi ve Kırklareli ilinde ehliyet almasına izin verilmedi. (SAYI : B.08.4.MEM.4.39.00.05.420/ KONU:8946)

10 Temmuz 1999

Tuzla ve Pendik İmam Hatip Lisesinde görev yapan 17 başörtülü öğretmen sürgün edildi.

11 Temmuz 1999

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Kemal Gürüz: “Türban yasağı anayasalıdır. Dün ne yaptysak, bugün onu yapıyoruz, yarın da yapacağız.” dedi.

12 Temmuz 1999

Bursa 2. İdare Mahkemesi, “*Bursa Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencisi olan çocuğun kılık kıyafet yönetmeliğine uymaması nedeniyle derslere alınmamasına ilişkin dava konusu işlem ve eylemin*” oyçokluğu ile iptaline karar verdi. Yirmi iki sayfalık kararda, kılık kıyafet yönetmeliğine uymayan öğrenciler disiplin cezası verilmediği, direk okula alınmayarak ceza yerine geçen güvenlik tedbiri şeklinde olduğu ve hukuka aykırı olduğu, bu tedbirlerin sadece Anayasa’nın 38 maddesi gereği kanunla konulabileceği belirtildi.

(1998/1138 Esas, 1999/704 Karar)

(Ancak karara imza atan hâkimlerden Sabri Ünal ve M. Ali Ceran soruşturma geçirmişlerdir. Başkan Sabri Ünal Aydın Bölge İdare Mahkemesi üyeliğine, hâkim Mehmet Ali Ceran da Gaziantep Vergi Mahkemesi Üyeliğine gönderilmiştir (Akit, 20.10.1999).

26 Temmuz 1999

Açıköğretim Fakültesi sınavına giren başörtülü öğrencilerin sınav kağıtlarına “0” notu verildi.

31 Temmuz 1999

Gürüz’e rektör dayanmıyor

Marmara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Faruk Batirel, YÖK Başkanı Kemal Gürüz’ün baskısıyla istifa etti. Üniversite senatosu ve yönetim kurulu, olağanüstü bir açıklama yaparak Gürüz’ü sert bir dille eleştirdi.

(<http://arsiv.zaman.com.tr/1999/07/31/guncel/34.html>)

2 Ağustos 1999

Kemal Gürüz: “Türban yasağına uymayan gider.” dedi.

16 Ağustos 1999

Gürüz’ün başkanlığındaki YÖK’ün faturası ağır Adam biçme makinesi gibi

Kemal Gürüz’ün başkanlığındaki YÖK, özellikle son yıllarda bilimi üniversitenin ilgi alanı dışına çıkaracak derecede gerici faaliyetlerin yanında öğretim üyelerine yönelik baskılarıyla da büyük ‘şöhret’ yaptı. Rektör ve dekanların polis gibi çalışmasını isteyen Gürüz, öğrenci ve öğretim üyeleri üzerinde faşist baskı kurmak istemeyen rektör ve dekanlara karşı savaş açtı. Birçok rektör ve dekan ya görevden alındı ya da istifaya zorlandı. Kemal Gürüz, üniversitelerde uygulanan yasakları tasvip etmeyen ve kolluk kuvveti gibi davranmak istemeyen rektörler, dekanlar ve öğretim üyelerini sindirme yolunu seçti. Pamukkale ve 18 Mart Üniversiteleri Rektörleri Prof. Arif Akşen ve Prof. Abdurrahman Güzel’in başörtüsü yasağını uygulamakta gevşek davrandıkları iddialarıyla Gürüz tarafından istifaları istenildi. İki rektör de istifa etmek durumunda bırakıldı. Son olarak Marmara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Faruk Batirel de başörtülü öğrencilere karşı esnek davrandığı gerekçesiyle YÖK Başkanı Gürüz tarafından istifaya zorlandı. Üniversite camiasında ılımlı yönetim anlayışıyla bilinen ve sevilen Batirel baskılara dayanamayarak istifa etti. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Seyit Mehmet Şen, Harran Üniversitesi Rektörleri Servet Armağan ve Mahmut Sert ve Kırıkkale Üniversitesi Rektörü Beşir Atalay bahanelerle görevlerinden alınan bilim adamlarından sadece bir kaçıydı. Prof. Servet Armağan’ın görevden alınma gerekçeleri arasında medyada yer alan ve doğrulanmayan haber kupürlerinin de bulunmaktaydı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dursun Odabaş ve 9 öğretim üyesinin de aralarında bulunduğu çok sayıda öğretim üyesi de başörtüsü yasağını tasvip etmedikleri için üniversiteden ihraç edildiler. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç.Dr. Sevgi Kurtulmuş da başörtülü olarak görev yaptığı gerekçesiyle görevinden uzaklaştırıldı. Aynı üniversitenin Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Ağırakça da başörtüsü yasağına tasvip etmediği için üniversiteden ihraç edilmişti.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/agustos/16/gundem/gund1.html>)

10 Eylül 1999

Milli Eğitim Bakanlığı özel okullarda da kız ve erkek öğrencilerin karma eğitim yapmasını kararlaştırdı ve türban yasağı başlattı.

15 Eylül 1999

Yükseköğretim Kurulu Rektörler Komitesi, üniversite kampüsü içindeki kapalı ve açık her alanda; laboratuvar, sosyal tesis ve spor salonlarında türban yasağı uygulamaya karar verdiğini beyan etti.

22 Eylül 1999

Kesintisiz Eğitim ve Yükseköğretim Kurulunun uygulamaya koyduğu sınav sistemi engeli imam hatip liselerini kapanma noktasına getirdiği belirtildi.

23 Eylül 1999

Marmara Üniversitesi, kayıt yaptırmak için gelen başörtülü öğrencileri ana kampüse sokmadı.

24 Eylül 1999

Geleceği yasağa takıldı ‘Başını açmıyorsan dışarı çık’

Okulunu birincilikle bitiren ve tüm engelleri aşarak Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni kazanan Zeynep Betül Arslan, kayıt sırasında önüne çıkarılan başörtüsü engelini aşamadı. İki yıldır Üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağı, bu yıl da henüz öğretim yılı başlamadan yüzlerce öğrencinin mağdur olmasına neden oldu. Binbir güçlükte okuyup herhangi bir fakültede okumaya hak kazanan öğrenciler, kayıt yaptırmak için ilk kez girdikleri üniversite kapısından dışarı atıldılar. Anamur İmam Hatip Lisesi’nden okul birincisi olarak mezun olan ve Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni kazanan Zeynep Betül Arslan günlerce okul önünde sürdürdüğü mücadeleye rağmen başörtülü olduğu için fakülteye kaydını yaptıramadı.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/eylul/24/gundem/gund1.html>)

3 Ekim 1999**Açıköğretim Fakültesi sınavlarına başörtülü öğrenciler alınmadı. Sınava girebilen öğrenciler hakkında da tutanak tutuldu.**

Yurt çapında gerçekleştirilen Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bütünleme sınavlarına girmek isteyen yüzlerce başörtülü öğrenci yine sınav salonlarına sokulmadı. Dün İstanbul Üniversitesi Hukuk ve İktisat Fakülteleri’nde sınava girmek isteyen başörtülü öğrenciler, binaya dahi sokulmazken, aynı üniversitenin Fen Edebiyat ve Yabancı Diller Fakülteleri’ne başörtülü öğrenciler alındı. Sınava alınan bazı öğrenciler başlarını açmak zorunda kalırken başlarını açmayan öğrencilerin sınav kağıtlarına işaret konuldu. Sınav merkezlerinin kapısına kadar geldikleri halde sınava alınmayan başörtülü öğrenciler, sınav yönetmeliğine göre sınava kendi istekleriyle katılmamış gibi gösterildi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/ekim/03/gundem/gund4.html>)

4 Ekim 1999

Yasağın insanlık dışı olduğunu belirten Kırıkkale Üniversitesi Rektörüne eleştirildi.

(*Akit Gazetesi*)

6 Ekim 1999**Sakal serbest, örtü yasak**

Marmara Üniversitesi Rektör Vekili Turgay Yardımcı, başörtüsü yasağını tavizsiz sürdürürken, sakal yasağında geri adım attı. Yardımcı, sakallı öğrencilerin içeri alınmasına izin verdi. İçeri alınmayan başörtülü öğrenciler ise sabahın erken saatlerinden itibaren kampüs önünde oturma eylemi yaptı.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/ekim/06/gundem/gund2.html>)

7 Ekim 1999**Faşizm kan döküyor**

Marmara Üniversitesi’nde başörtülülerin kampüse alınmamasıyla ilgili olarak tutanak tutmak için gelen İstanbul Barosu avukatlarından Mehmet Esen polisler tarafından dövülerek yaralandı. Esen başından ve boynundan aldığı darbeler sonucu hafif yaralanırken, olayla ilgili basın mensuplarının sorularını yanıtlayan Avukat Osman Karahan da polisler tarafından tartaklandı. Polisin bu sert tavrı üzerine avukatlar, öğrencilerin üniversiteye alınmadıklarına dair tutanaklarla birlikte Kadıköy Adliyesi’ne giderek, suç duyurusunda bulundular. Gelen tepkiler üzerine sakallı öğrencilerin üniversiteye alınmaması konusunda geri adım atan üniversite yönetimi, başörtüsü yasağının kapsamını genişletti. Rektör Vekili Turay Yardımcı, sadece öğrencilerin değil, başörtülü ziyaretçilerin de okula alınmaması için talimat verdi. Yasak doğrultusunda dün birçok başörtülü ziyaretçi de kapıdan geri çevrildi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/ekim/07/gundem/gund1.html>)

17 Ekim 1999

Uludağ Üniversitesi Rektörü Ayhan Kızıl, Bursa 2. İdare Mahkemesi kararına rağmen, başörtülülerin okula alınamayacağını açıkladı. Memur sınavına türbanlılar alınmadı.

19 Ekim 1999**Yargıda Türban sürgünü**

(Başörtülü öğrencilerin okula girmesini yasaklayan valilik genelgesini iptal eden) İptal kararında imzası olan her iki yargıç hakkında soruşturma açıldı. Bursa’da türbana geçit veren Bursa 2. İdare Mahkemesi Başkanı Sabri Ünal Aydın’a sade üye olarak atandı, hakim M. Ali Ceren İse Gaziantep’e sürüldü

(<http://www.radikal.com.tr/1999/10/19/turkiye/01yarg.html>)

19 Ekim 1999**Oturma eylemi sürüyor**

Marmara Üniversitesi’nde bu yıl başlatılan başörtüsü yasağı devam etti. Polis, öğrencilerin kampüs önünde oturma eylemi yapmalarına da izin vermedi Marmara Üniversitesi’nde bu yıl başlatılan başörtüsü yasağı yüzünden dün öğrenciler yine okullarına alınmadı. Göztepe Kampüsü önünde oturma eylemi yapmak isteyen başörtülü öğrenciler polislin engellemesi ile karşılaştılar. Okulun açıldığı günden

beri oturma eylemi yaptıkları yere alınmayan başörtülü öğrenciler, kampüs kapısına uzak bir alanda toplanarak polisin tutumunu ve başörtüsü yasağını alkışlarla protesto ettiler. Başörtülü oldukları için okullarına girip kayıtlarını yaptıramayan öğrenciler, avukatları aracılığı ile kayıt yaptırmak istediler. Ancak okul yönetimi vekaletle kayıt yaptırılmasına izin vermedi. Öğrenci avukatları, vekaletle kayıt yaptırılmasını engellemenin kanunsuzluk olduğunu ifade ederek, okul yönetiminin bu yasal olmayan tutumdan vazgeçmesi gerektiğini söylediler.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/ekim/19/gundem/gund2.html>)

20 Ekim 1999

DGM savcısı Nuh Mete Yüksel, milletvekili Merve Kavakçı'nın evine önce polis gönderdi, sonra kapısını kırmaya gitti. Merve Kavakçı Baskını kriz yarattı. Liderler sert tepki gösterdi. Yakıksız girişime el kondu.

4 Kasım 1999

Kutan: Türkiye "İran olmayacak."

FP Başkanı Recai Kutan Amerikan İslam Konseyinde, "Türkiye'nin asla İran gibi olmayacağını" belirterek, "Biz kimseye ne başınızı örtün diye baskı yaparız, ne de açın diye" dedi.

22 Kasım 1999

Urfa Harran Üniversite'sinde başörtülü öğrenciler okula alınmamaya başladı.

(*Yenişafak Gazetesi*)

30 Kasım 1999

Türban Davası'nda ceza yağdı

Malatya'da izinsiz türban gösterisi yaptıkları iddiasıyla yargılanan 76 sanıktan 48'i, 1 yıl 6 ay ile 5 yıl 7 ay arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı. Davada 12 sanık beraat ederken, 10 kişi hakkında davanın reddine, 2 sanık hakkında görevsizlik, 4 sanık hakkında da dosyanın ayrılmasına karar verildi. Mahkeme heyeti, sanıklardan... yirmi dört kişi hakkında 2 yıl 3'er ay hapis, **Hüda Kaya**, Mehmet Keskin, Mahmut Öner Özer, Metin Bakan, Muharrem Yaşar, Fatih Tanrıku, Nihat Seviniş, Menderes Sever, Turan Çavuş, Esan Gül, Yahya Dayan, Bayram Vurmaz, Özkan Hoşhan, Tekin Baydar ve **Zehra Nurulhak Saatçioğlu** hakkında 2 yıl 2 ay 9'ar gün, Hüseyin Perçin ve Osman Konak hakkında 5 yıl 7 ay 15'er gün, **Gölan İntisar Saatçioğlu**'na 3 yıl 15 ay 22 gün, Surcihan Saatçioğlu'na 1 yıl 10 ay 14 gün, Necmettin Arı, Mesut Şahin ve Murat Derince'ye 4 yıl 6'şar ay, Cebrail Baltacı, Semra Öz ve Hilal Çobanoğlu'na ise 1 yıl 6'şar ay hapis cezası verdi.

(*Malatya 1. Nolu DGM, 1999/54 Esas, Oturum No:8*)

(<http://arsiv.aksam.com.tr/arsiv/aksam/1999/12/01/yasam/yasam4.html>)

4 Aralık 1999

Sıra irticacı bebeklerde

Başbakanlık Takip Kurulu, uzun çalışmalardan sonra akıllara durgunluk veren bir rapor hazırladı. Müsteşar Ahmet Şağar, MGK'ya sunduğu raporda anaokullarında "irticacı yetiştirildiği" öne sürdü. Askerleri, "sivillerin irtica ile mücadeleden taviz vermediğine" ikna etmek için kurulan Başbakanlık Takip Kurulu, uzun çalışmalardan sonra akıllara durgunluk veren bir rapor hazırladı. Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Şağar tarafından 26 Kasım'da yapılan MGK toplantısına sunulan raporda, anaokullarında "irticacı yetiştirildiği" öne sürüldü. Yönetici düzeyindeki kamu görevlilerine laiklik derslerinin verileceği bildirilen raporda, "Atatürkçülük ve İnkılap Tarihi" derslerinde başarılı olamayan bürokratların terfi ettirilmeyeceği belirtildi. Raporda, "irticacılar, 'bürokrasiye hakim olan devlete hakim olur' mantığı ile hareket ediyorlar" gibi cümleler yer aldı. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e hitaben yazılan başbakanlık takip Kurulu (BTK) raporunda, "irticacı eğilimlerin" anaokulundan itibaren başladığı öne sürüldü. Raporda, korku filmlerini aratmayacak bir "irticacı profili" çizilirken, yönetici düzeyindeki kamu görevlilerine verilecek Atatürkçülük ve İnkılap Tarihi derslerinde başarılı olamayan bürokratların terfi ettirilmeyecekleri bildirildi. Raporda çelişkili bilgiler de dikkat çekti. Buna göre bir yandan kamu görevlilerinin sıkı biçimde izlendiği ve yaklaşık 900 memurun "irticacı faaliyetlerinden dolayı" görevlerinden uzaklaştırıldığı bildirilirken, diğer yandan "İrticacı kadrolaşmanın önlenememesinde yeterli düzenlemenin bulunmaması en büyük engeldir" tespiti yapıldı. Raporda, "irticacı kadrolaşmanın" önlenmesi

amacıyla kararname gerektirmeyen yönetim birimleri için sıkı bir denetimin getirildiği belirtilerek, terfilerin merkezi sistemle yapılacağı, bürokratların düzenli olarak eğitime tabii tutulacağı kaydedildi. (<http://yenisafak.com.tr/arsiv/1999/aramak/04/gundem/gund1.html>)

12 Aralık 1999

İnsan Hak ve Özgürlükleri platformu, “inanca, düşünceye ve emeğe saygı” için elele zinciri oluşturdu. Türkiye çapında oluşturulan zincire yasağa rağmen on binler katıldı.

15 Aralık 1999

Örtü Zulumu Kurslara İndi

Kamu kuruluşlarında, üniversitelerde ve İmam Hatip Liselerindeki başörtüsü yasağı bilgisayar kurslarına kadar yayıldı. Bursa’da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen sınavı başarıyla tamamlamalarına rağmen başörtülü kursiyerlerin sertifikaları onaylanmadı. Bursa’da faaliyet gösteren BEBİM Bilgisayar Kursu’nun düzenlediği kurs sonunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen sınavı başarıyla tamamlayan **başörtülü kursiyerlerin sertifikaları Osmangazi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından onaylanmadı**. BEBİM Bilgisayar Kurs Müdürü İlhan Yardımçı, bu duruma bir anlam veremediklerini belirterek, “Biz kursa başörtülü almayacağız, onu almayacağız, bunu almayacağız, ya kimi alacağız? Milyarlarca kira veriyoruz, vergimizi düzenli bir şekilde ödüyoruz” şeklinde tepkisini dile getirdi. Başörtülü öğrencilerin harç alınarak sınava sokulduklarına dikkat çeken Yardımçı, “Sınava girişlerinde hiçbir problem yok. Ancak kursiyerler, sınavı başardıkları zaman sorun çıkıyor ve sertifikaları imzalanmıyor” dedi. Öte yandan, Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, tüm özel kurslara bir yazı göndererek, kurslara devam eden kursiyerlerin, kuruma bildirilmesini istedi. Bu çerçevede kurs görevlilerinin, özellikle başörtülü öğrencilerin isimlerini, 168 nolu telefona en kısa zamanda bildirmeleri istendi.

(*Vakit Gazetesi*)

16 Aralık 1999

Yeniden Doğuş Partisi (YDP) Genel Başkanı Hasan Celal Güzel hapse girdi. Güzel’e 1997’de Kayseri’de “Türkiye Demokrasinin Neresinde” konulu bir konferansta 28 Şubat kararları ve türban yasağına ilişkin sözleri üzerine dava açılmıştı.

17 Aralık 1999

Danıştay 5. Dairesi, başarılı olduğunda ihtilaf olmayan bir memurun eşinin kıyafeti nedeniyle cezalandırılmasını hukuka uygun buldu. Kararda “*dosyanın incelenmesinden, davacı hakkında yapılan inceleme sonucu düzenlenen 30.10.1998 günlü, 410/53 sayılı inceleme raporunda; eğitim yöneticisi olarak resmi görevini başarıyla sürdürdüğünün, görevi dışında sadece “dinci” bilinen kesimle ilişkilerini sürdürdüğünün, çalışma saatleri içinde de olsa Cuma namazlarını aksatmadığının, eşinin bir sembol olarak kabul edilen “türban” taktığının ve kapalı dolaştığının, ilişkilerinin de sadece kendi gibi giyinen kesimle olduğunun, Ulusal Bayramlar ve Cumhuriyet Balosu da dahil eşleriyle hiçbir toplantıya katılmadığının, bu bağlamda, çevrenin sosyal ve kültürel ortamından uzak, belli bir kesimiyle uzlaşmış ve birlikte hareket eden kapalı bir aile yaşantısının ortaya çıktığının belirlendiği, bunun üzerine davacının, görev alanının bir bölümünü teşkil eden eğitim-öğretim faaliyetlerinde başarılı çalışmalar yaptığı ancak, bir yöneticide bulunması gereken en önemli özelliklerden olan tarafsızlık ilkesini ihlal eder nitelikte bilgi ve duyuların küçük bir ilçede yaygın bir şekilde konuşulduğu; somut örneği olmasa da toplumun bazı çevrelere karşı zaafı olduğuna dair yorumlar yapıldığı, ayrıca bu kesim dışındakilerden aile olarak da kendilerini soyutladıkları, laik bir ülkede dinci akımların sembolü haline gelen türbanı yanlış mesajlara neden olabileceğini düşünmeksizin eşine kullanılarak hakkındaki söylentilerin daha da artmasının ve eğitim müessesesinin zedelenmesine neden olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşılmıştır.*

Bu durumda, sözü edilen raporda yer alan hususlara göre hizmet gereği nakil yapılacak hallerin ortaya çıktığı anlaşılmış olup, bulunduğu yerde yıpranan ve yüklendiği görevin özelliği ve önemi karşısında yöneticilik konumunu ve kurumun temsil niteliklerini yitirdiği görülen davacı hakkında tesis edilen işlemde neden ve amaç yönlerinden hukuka aykırılık bulunmadığından, dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.” ifadeleri yer aldı.

(*Danıştay Beşinci Daire, Esas: 1999/4212, Karar: 1999/4325*)

2000 YILI BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN AYRIMCI UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER

5 Ocak 2000

13 yıl öteden bugüne yazılan Türkiye gerçeği

Merhum Turgut Özal'ın başbakanlık yaptığı 1986 yılında, Türk halkına mektup yazma alışkanlığını kazandırmak ve mektup kavramını toplumda canlı tutmak amacıyla PTT tarafından "2000 yılına mektuplar" kampanyasında mektuplar sahiplerine dağıtıldı. Gazetecilerin isteği üzerine 13 yıl önce yazılan mektubu okuyan Meclis Başkanı Akbulut, değişmeyen bir gerçekle karşılaştı: Başörtüsü sorunu. Türkiye'de 13 yıl sonra aynı tartışma yaşanacak mı? sorusuna cevap veren Meclis Başkanı, "olmasın derim" dedi. 2000 yılının Başbakanı'na yazılan 23 mektubun içeriği konusunda Bülent Ecevit bir açıklama yapmadı.

13 yıl öteden bugüne yazılan Türkiye gerçeği

Başörtülü olduğu gerekçesiyle okuldan atılan Fatma Temiz'in mektubu aynen şöyle:

"Bugün yeni bir zaman dönemine girmiş bulunuyoruz. 1 Ocak 2000. Milletimiz ve insanlık için hayırlara vesile olmasını diliyorum. Bu mektubu size, 22 Mayıs 1987 günü yazıyoruz. Bugün, bir grup üniversite öğrencisi, ünivesiteden atılan 140 öğrenci inancımıza uygun giyindiğimiz için okulumuzdan atıldık. Disiplin kovuşturmasına uğradık. Bir grup öğrenci arkadaşımız bu durumu protesto etmek maksadıyla açlık grevine başladık. Yurdun dört bir yanından yüzlerce kız ve erkek öğrenci destekleme grevi başlatmışlar. Halkımız bizi desteklemek için yüz binlere varan imza topladılar ve mektup gönderdiler. Bu mektubu yazdığımız gün açlık grevi 26. gününü doldurdu. Arkadaşlarımızın bazılara 10 kg'ye yakın kilo kaybetti. Aydınlar ve halk bu kutsal direnişimizi destekledi. Çünkü, bizler sadece bir başörtüsünün insan temel hak ve hürriyetlerine, vicdan ve kanaat hürriyetlerine yapılan baskıları protesto ediyoruz. Aydınlık geleceğin, yüksek öğrenim gençliğinin bu sabır ve kararlı direnişinden doğacağına inanıyoruz. Saldırlara kalkışmadık. Bir inancı diri tutmaya, inandığımız bir şey için fedakarlıkta bulunmaya karar vermiştik. Ümit ediyorum ki, bu eylemimiz başarıya ulaşacaktır. Bu mektubu size yazıyorum ki; bu ülkenin yöneticisi olarak geçmişte yaşadığımız bu üzücü ve vicdanlarımızda izini taşıyacağımız olayı hatırlayınız. Umarız, 2000 yıllarda ülkemiz uygar ve ileri ülkeler düzeyine ulaşmış olur. Toplumumuz refah ve barış içerisinde olsun. Dileriz ki; insanlar inanç ve fikirlerinden dolayı horlanmasın. Ülkemiz bağımsız, insanımız özgür olsun. Bu duygularla 13 yıl öteden sizlere sesleniyorum: Selam, saygı ve iyi dileklerle, insanlar mutlu ve barış içerisinde olsun."

(<http://arsiv.zaman.com.tr/2000/01/05/guncel/all.html>)

11 Ocak 2000

Marmara İlahiyat'ta türbana kesin yasak

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne türbanlı öğrencilerin girişi yasaklandı. Fakülte kapısına asılan duyurularda, öğrencilerin, Atatürk İlke ve İnkılapları'na uygun olarak başı açık, çağdaş giysiler içinde okula gelmelerinin zorunlu olduğu belirtildi. Yasağa uymayanların cezalandırılacağı ifade edildi. Fakülteye türbanlı gelen ziyaretçiler de içeriye alınmadı. Çevik Kuvvet polisleri, sabah saatlerinden itibaren Bağlarbaşı'ndaki İlahiyat Fakültesi çevresinde geniş güvenlik önlemi aldı. Ders yapmak için okula gelen türbanlı öğrenciler, "Türbanla giriş yasaklandı" diyerek içeri alınmadı.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2001/01/11/281205.asp>)

13 Ocak 2000

TÜSİAD Raporu'nda imam hatip liselerine kız öğrencilerin alınmaması ve nüfus cüzdanlarından "din" hanesinin kaldırılması istendi.

11 Şubat 2000

Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu: "Başörtülü 300 öğretmeni görevden aldım." dedi.

24 Şubat 2000**Selçuk Üniversitesi’nde başörtüsü yasağı başladı***(Yeni Şafak Gazetesi)***1 Mart 2000****Tesev: Devletin Din Politikası Beğenilmiyor ‘Din üzerinde baskı var’**

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı (TESEV)’in Türkiye’de Din Devlet ve Siyaset raporu Devletin din politikaları destek bulmadığını ortaya koydu. Halkın çoğu devletin inançlar üzerinde baskı yaptığı görüşünde. Başörtüsü sorunu ve ibadet serbestyesinin olmaması konusu eleştiri alırken, kurban derilerinin nereye verileceği ile ilgili sınırlamalar ile Diyanet İşleri Başkanı’nın icraatları da halkı tedirgin ediyor. TESEV’in yaptırdığı araştırmada farklı il ve siyasi görüşte olan insanlar, devletin mütedeyyin insanlar üzerinde uyguladığı politikaları benimsemiyor. Araştırmada ‘Türkiye’de insanlara dini inançlarından dolayı baskı yapılıyor mu?’ şeklindeki ankete katılanların yüzde 42,4’ü ‘Baskı var’ şeklinde cevap verdi. Devletin dini politikalarını eleştiren de eleştirmeyen de inançta serbestlik istiyor. Araştırmada, yüzde 91’lik bir dilim inanç farklılıklarının hoşgörü ve barış ortamında korunmasının toplumsal huzur için gerekli olduğu görüşünde. ‘Her Müslüman kadının başörtüsü örtmesi gerekir’ diyenlerin oranı ise yüzde 58’lerde. **Devlet memuru kadınların istedikleri taktirde başlarını örtmesi gerektiğini savunanların oranı da yüzde 74.4.** Araştırmaya katılanların yüzde 66,4’ü ise çalışma saatlerinin Cuma namazına göre düzenlenmesini istiyor.

*(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2000/mart/01/gundem.html>)***4 Nisan 2000****Bu da rektör inadı**

Başörtüsü yasağındaki inadını öğrencilerden sonra “gazeteci”lere de uygulamaya başlayan Alemdaroğlu, sonunda itiraf etti: “İstanbul Üniversitesi Yunan’a serbest, başörtülüye yasak!”

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Oditoryumu’nda dün başlayan I. Ulusal Telemedicine Sempozyumu’na Yeni Şafak gazetesi sağlık muhabiri Ümmühan Atak başörtülü olduğu gerekçesiyle alınmadı. Sağlık Bakanı Osman Durmuş’un yanı sıra Yunan Cerrahi Cemiyeti’nin eski Başkanı Stelyo Matodonis ile GATA’dan bazı komutanlarında katıldığı programa, gazeteci Ümmühan Atak’ın başörtülü olduğu gerekçesiyle alınmaması sempozyumda sorun yarattı. Bakan Osman Durmuş’un ricasına rağmen Alemdaroğlu, başörtülü gazeteci içeri almadı. Bakan Durmuş toplantıyı terk etti.

*(Vakit Gazetesi)***1 Haziran 2000**

Tuzla Asliye Ceza Mahkemesi hakimi başörtü olarak görev yaptığı gerekçesi ile hakkında üç yıl hapis istemi ile ceza davası açılan sanığın savunmasını aldıktan sonra duruşma salonundan çıkarttı. Hakim sanığa “başörtülü olarak burada bulunmanız suçtur kendinize yaşanacak başka bir ülke arayın” ifadelerinde bulundu.

*(Tuzla Asliye Ceza Mahkemesi, Dosya No: 2000/191 Esas)**(Öğretmen hakkında hapis istemi ile ceza davası açılmasının yegane nedeni, başörtülü olarak okulda görev yapmasıdır)***9 Haziran 2000****Türban vizesi veren hakimlerin işine son**

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK), “haklarında sürmekte olan soruşturmalar nedeniyle” Kastamonu’da görevli 2 Hakimi görevinden alırken, Samsun İdare Mahkemesi Üyesi 5 hakim in de görev yerlerini değiştirdi. Samsun’daki hakimlerin türbana vize veren kararları nedeniyle başka illere atandıkları bildirildi. HSYK toplantısında, haklarında soruşturma yürütülen 7 hakim in durumu değerlendirildi. Kastamonu Hakimleri Mehmet Şeran ve Birol Er’i görevinden uzaklaştıran HSYK, türban konusu nedeniyle başka illere atanmış diğer 5 hakim için de şu kararı aldı: “Samsun İdare Mahkemesi üyeleri Sıtkı Keleş, Hasan Önal, Recep Taş, Resul Çomoğlu ve Fatih Terzi’nin asıl görev yerlerinden alınarak başka yerde yetkili olarak görevlendirilmelerine karar verilmiştir”

(<http://arsiv.ntvmsnbc.com>)

12 Nisan 2000**106 türbanlı öğretmene men**

İstanbul'da 106 öğretmen türban taktığı ve kılık kıyafet genelgesine uymadığı için meslekten men edildi. Sayıları 800'ü aşan ve çoğunluğu stajyer olan öğretmenlerden bazıları Milli Eğitim Bakanlığı'nın kılık kıyafet genelgesine uymadığı gerekçesiyle önce uyarıldı daha sonra haklarında soruşturma açıldı. İstanbul'da kılık kıyafet genelgesinin uygulaması iki aşamalı yapıldı. İlk olarak 35 stajyer öğretmen, türban takmamaları konusunda uyarıldı. Yapılan uyarılara olumlu yanıt vermeyenler, önce görevlerinden uzaklaştırıldı, ardından da meslekten men edildi. Yapılan soruşturma sırasında 69 öğretmen, kılık kıyafet genelgesine aykırı davrandığı için Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulu'na verildi. Savunmaları alınan öğretmenler de meslekten ihraç edildi. Kılık kıyafet genelgesine aykırı olarak giyinen iki öğretmen de yapılan uyarılar karşısında mesleklerinden istifa etmek zorunda kaldı.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/04/12/197699.asp>)

16 Haziran 2000**Türban serbest**

Pazar günü yapılacak ÖSS sınavına, kimliklerindeki fotoğrafı kanıtlayan türbanlı öğrenciler de girebilecek. ÖSYM Başkanı Fethi Tokar, sonuçların Temmuz'un son haftası açıklanacağını söyledi. ÖSYM Başkanı Dr. Fethi Toker, türbanlı öğrencilerin, 18 Haziran Pazar günü yapılacak Öğrenci Seçme Sınavı'na (ÖSS), kimliklerindeki fotoğrafı kanıtlamaları durumunda girebileceklerini bildirdi. Toker, dünkü basın toplantısında, Türkiye'deki 144 merkez ve Lefkoşa'da yapılacak sınava 1 milyon 414 bin 820 adayın gireceğini anımsattı. 2000-ÖSS'de 5 bin 805 bina, 73 bin 487 salonun kullanılacağını, toplam 208 bin 890 yönetici, öğretim elemanı, öğretmen ve hizmetlinin görev yapacağını anlatan Toker, 2000-Yabancı Dil Sınavı hakkında da bilgi verdi. Toker, YDS'nin Ankara ve 19 dış ülkede 25 Haziran'da gerçekleştirileceğini belirtti.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/06/16/215275.asp>)

22 Haziran 2000**Başını açmak kaydıyla Türbanlı öğrencilere af sınavlarına girme yolu açıldı.**

4584 sayılı Yükseköğretim Kanununun bir maddesinin değiştirilmesi ile bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair kanun ile disiplin cezası alan öğrencilerin cezaları tüm sonuçlarıyla birlikte kaldırıldı.

(RG :28.06.2000, s.24093)

(İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü, *Af Yasası'ndaki düzenlemeleri türban yasağına karşı bir girişim olarak değerlendirdi ve bu konuda taviz verilmemesini istedi. Üniversite rektörü Kemal Alemdaroğlu, TBMM'de kabul edilen Öğrenci Affı Kanunu'ndan yararlanarak, üniversitelere kayıt hakkı elde eden başörtülü öğrencilerin kayıt yaptırmasını engellemek için ilginç bir yola başvurdu. Türkiye'nin bütün üniversitelerinde af kapsamındaki öğrencilere, şahsen müracaat zorunluluğu getirilmeyen, İstanbul Üniversitesi yayımladığı bir genelge ile, kayıtlarda şahsi müracaat zorunluluğu getirdi.*)

15 Eylül 2000

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, lojmanlardaki kılık kıyafete ilişkin genelge yayımladı. Genelgede; "Görüldüğü gibi, kılık kıyafete ilgili mevzuata aykırı davrananlara Disiplin yönetmeliğinin hangi maddesinin uygulanacağı bu mektupta açıkça belirtilmiştir. Mevzuata uymayanlara bu maddeye göre işlem yapılmasını, konunun titizlikle izlenmesini, gereken her türlü tedbirin alınmasını, kampüs dahilinde lojmanlarda sürekli ikamet edenlerin bu konuda uyarılmalarını, aykırı tutumlarını sürdürmekte ısrar edenler hakkında da gerekli işlemlerin yapılmasını önemle rica eder, saygılar sunarım" ifadelerine yer verildi.

(Sayı: B.30.O.HKM.06.01.001-3699/20644)

27 Eylül 2000

Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu, Kocaeli Gebze 60. Yıl ilköğretim okulu din kültürü ver ahlak bilgisi öğretmeni ve Türkçe öğretmeni hakkında "kılık kıyafet yönetmeliğine uymadıkları görev mahallinde başı kapalı olarak buldukları ideolojik amaçlarla kurumun huzur, sükun ve çalışma düzenini bozdukları" ifadesi ile devlet memurluğundan çıkarma cezası verdi.

(Sayı 404.1-2000/93)

Öğretmenlerin soruşturma öncesi peruk kullandıklarına ilişkin iddiaları ve tanık beyanları dikkate alınmadı. 25.10.1982 tarih, 17849 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık Kıyafetine Dair Yönetmelik” ihlalinin çıkarma cezasını gerektirmediği ancak bu öğretmenlerin zaten başörtüsü almadıkları ve yönetmeliği ihlal etmediğine ilişkin dava açıldı. Sakarya 2. İdare Mahkemesi, kılık kıyafet yönetmeliğine uymada samimi olunmadığı gerekçesi ile işlemin hukuka uygun olduğuna karar verdi. (2001/14 Esas, 2001/2854 Karar)

3 Ekim 2000

Adalet Başmüfettişliği İstanbul İkinci İdare Mahkeme Üyesi hakkında soruşturma açtı. Savunma istem yazısında “*Sosyal ve ailevi yaşamınız ile eşinizin benimsediği çağdaş olmayan giyim tarzı itibariyle laiklik karştı düşüncelere yakınlık duyduğunuz bu konuda kanaat uyandırdığınız ileri sürüldüğünden, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 84. maddesi uyarınca savunmanızı iki nüsha olarak yazının tebliğinden itibaren 3 (üç) gün içinde İsmail Turgut Adalet Başmüfettişi Adalet Başkanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Ankara adresine göndermenizi belirtilen süre içinde göndermediğiniz takdirde savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağınızı bildirilmesini rica ederim*” ifadelerine yer verildi. (Sayı : 152, Ankara 05.10.2000)

Vergi Mahkemesi üyesi hakkında açılan savunma istem yazısında ise, “*Sosyal ve ailevi yaşamınız ile eşinizin yakın zamana kadar benimsediği çağdaş olmayan giyim tarzı itibariyle laiklik karştı düşüncelere yakınlık duyduğunuz bu konuda kanaat uyandırdığınız, bu arada evinize gelen misafirleri haremlik selamlık tabir edilen şekilde ağırladığınız ve dairedeki odanızda radyo ve teypten dini yayınlar ve ilahi dinlediğiniz ileri sürüldüğünden*” ifadeleri yer almaktaydı. (Sayı 149, Ankara 3.10.2000)

5 Ekim 2000

“Özel Kreş ve gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” deki değişik resmi gazete de yayımlandı. “*Madde 2- E-a- “Kurucu ve kuruluşlarda görev alacak personelde çağdaş ve Atatürk İlke ve Devrimine uygun, uygar, aşırıcılığa kaçmayacak sade bir kılık kıyafete olma şartı aranır.*” haline getirildi. (RG. 05.10.2000, S: 24191)

27 Ekim 2000

Türbanlıya ÖSS de yasak

2001 ÖSS’ye başvurularda, başı açık fotoğraf zorunluluğu getirildi. Türbanlı adaylar sınava alınmayacak. YÖK, üniversitelerde, 1998’de öğrenci kayıtlarında başı açık fotoğraf koşulu ile başlattığı ve giderek kampüs içinde tamamen yasakladığı türban için son nokta operasyonu düzenledi. Türban, bu yıl yapılacak üniversite giriş sınavında da yasaklandı. Türban yasağı, yazılı olarak 2001-ÖSS Öğrenci Seçme Sınavı Kılavuzu’na konuldu. Başvuruları 6 Kasım’da başlayacak üniversite giriş sınavı için hazırlanan kılavuzda adaylara duyurulacak yasak, iki aşamalı uygulanacak. Üniversite sınavı başvurusunda bu yıla kadar, “Henüz öğrenci kimliği kazanmadıkları” gerekçesiyle, yalnız ‘tanınmayı zorlaştırmayacak fotoğraf’ istenirken, 2001-ÖSS’de “başı açık fotoğraf” zorunluluğu getirildi. Buna göre, başvuru sırasında doldurulacak ÖSS Kayıt Kartı’na, “başı açık” fotoğraf yapıştırmak zorunlu olacak. Kayıt kartlarına, “son altı ay içinde başı açık, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş fotoğraf yapıştırmayan” adayların başvuruları kabul edilmeyecek. 2001-ÖSS Kılavuzu’nda adaylara duyurulacak bu zorunluluk uyarınca, ÖSYM “Kayıt kartına başı örtülü fotoğraf yapıştıran” adayların başvurusunu bu hükme dayanarak geçersiz sayacak. Fotoğraf yasağına uyulup uyulmadığı, sınav günü kontrol edilecek. Daha önce, salon başkanlarının inisiyatifine bırakılan “Sınava almama” kararı, bu yıl kılavuz hükmü olarak uygulanacak. Yasak, kılavuzda “Öğrenci Seçme Sınavı Nasıl Uygulanacaktır?” başlığı altında, “Aday, başı açık ve kılık kıyafeti ilgili mevzuata uygun değilse sınava alınmayacaktır” diye duyurulacak. Buna göre, kayıt kartına istenilen özellikte fotoğraf yapıştırıp, sınava başörtüsüyle girmek isteyen adaylar, 17 Haziran 2001 tarihinde düzenlenecek ÖSS’ye kesinlikle alınmayacakları ifade edildi. (<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/10/27/254785.asp>)

27 Kasım 2000

Yobazlığın Belgesi

Yedi hakim hakkında daha, Cuma ve teravih namazına gittikleri, eşleri başörtüsü taktıkları, başörtülü öğrencilerin lehine karar verdikleri ve Atatürkçü oldukları bilinen kişilerin davalarını, reddettikleri gerekçesiyle soruşturma açıldı. (Eşi başörtülü olduğu için soruşturma açılan hakimlerden) birisi ise bayan. (Akit Gazetesi)

28 Ocak 2001

KKTC’de de türbana yasak

KKTC hükümeti, türbanı üniversitelerde yasakladı. Eğitim Bakanı Mehmet Altınay, türbanda ısrar eden öğrencilerin okullarıyla ilişkilerinin kesileceğini söyledi. KKTC, türbana yasak getirdi. Genelkurmay’ın irticai faaliyetlerin Ada’ya kaymaya başladığı uyarısı üzerine harekete geçen KKTC hükümeti, türbanın yasaklanmasına ilişkin düzenlenmelerin uygulanması kararı aldı. YÖK’ün türban konusundaki yönetmelikleri KKTC’deki üniversitelerde de aynen uygulanacak. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş başkanlığında çarşamba günü Başbakan Derviş Eroğlu, Milli Eğitim Bakanı Mehmet Altınay ve 5 üniversite rektörünün katıldığı toplantıda türban konusu değerlendirildi. Toplantıdan YÖK’ün türban konusundaki yönetmeliklerinin aynen uygulanması kararı çıktı. Buna göre okullarda sayıları giderek artan türbanlı öğrenciler uyarılacak. Uyarıları dikkate almayan öğrenciler türbanda ısrar ederse disiplin kuruluna sevk edilecek. Son aşamada ise öğrencilerin okulla ilişkilerinin kesilmesi gündeme gelecek. Yeni kayıt döneminde de türbanlı öğrencilere izin verilmemesi planlanıyor. KKTC Eğitim Bakanı Mehmet Altınay, laikliğe sıkı sıkıya bağlı olduklarını belirterek ülkedeki irticai faaliyetleri dikkatle izledikleri söyledi. Kuzey Kıbrıs’taki 5 üniversitede çoğunluğu Türkiye’den gelen 25 bine yakın öğrenci öğrenim görüyor. Üniversitelerdeki türbanlı öğrenci sayısının bu rakamın yüzde 5’ini aştığı tahmin ediliyor. Üniversitelere kayıt yaptıran imam-hatip kökenli öğrencilerin sayısında da 1994’ten beri artış yaşandığı gözleniyor. Bazı üniversiteler ticari kaygılarla türbanın yasaklanmasının demokrasiye aykırı olduğu görüşünü savunurken, bazı rektörler, önlem alınmaması halinde türban konusunun ileride içinden çıkılmayacak bir krize dönüşebileceği endişesini dile getiriyor. Ada’da irticai faaliyetlerin tırmanması laikliğe bağlılıklarıyla tanınan Kıbrıslı Türkler arasında da rahatsızlık yaratıyor. *Genelkurmay Başkanlığı’nun ekim ayında yayınlanan bir raporunda Kıbrıs’taki irticai faaliyetlere dikkat çekilmişti. Raporda, sadece bu yıl 300’e yakın türbanlı öğrencinin Kıbrıs’taki üniversitelere kayıt yaptırdığı belirtilmişti. Genelkurmay raporunda aşırı dincilerin Kıbrıs’ta yaygın olarak örgütlenmeye başladığı uyarısı da yer almıştı.* (<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2001/01/28/287724.asp>)

30 Kasım 2000

Milli Eğitim Bakanlığı “Genç kızları belli bir tarikata kitaplarını okumaları sağlayan, gerici fikirleri onlara aşularak kapalı giyinmelerine ve aileleri ile bağlantılarını koparmalarına neden olan eşinizin bu konudaki çalışmalarına ilişkin toplantıları kendi evinizde yapılmasına izin verdiğiniz ve yardımcı olduğunuz” iddia ile disiplin soruşturma açtığı Orhanlı İlköğretim Okulu Müdürünü İstanbul’dan alarak Hakkari iline atandı.

(Mebis No: 70000458)

(Akabinde öğretmen Türkiye’nin en doğusuna sürülmesine neden olan eşine karşı Tuzla Asliye Hukuk Mahkemesinde boşanma davası açtı. Ancak bu durum atama işleminin iptal edilmesini sağlayamadı¹⁸)

¹⁸ Av. Fatma Benli başvuru notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com.

**2001 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYA’DA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

3 Nisan 2001

Erkaya’dan darbe itirafı

28 Şubat’ın önde gelen ismi Güven Erkaya, ölümünden sonra yayınlanan hatıralarında “Son çare olarak ihtilal yapmayı da düşündük ve Refahiyol hükümetini ‘Darbe olacak’ havası oluşturarak düşürdük” dedi. ‘Ölümünden sonra yayımlansın’ dediği hatıralarında eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Güven Erkaya, Refahiyol hükümetinden duydukları rahatsızlığı Genelkurmay Başkanının odasında sık sık konuştuklarını anlattı. ‘Arkadaşlarla konuşurken çeşitli fikirler çıkıyordu. Bu fikirler kamuoyu önünde açık mücadelede, ihtilal yapmaya kadar geniş bir yelpaze içinde değişiyordu” diyen Erkaya, kendisinin MGK’yı kullanma, eğer orada bir sonuç alınmazsa “irticanın sokak ihtilaliyle gelmesi olasılığına karşı” hazır olunması gerektiği fikrini taşıdığını söyledi. Bu teklifinin kabul gördüğünü belirten Erkaya, “Biz MGK’da konuyu sürekli irdeledik. Ocak’tan sonraki aylarda ihtilal en son çare olarak düşünülüyordu” dedi. Erbakan’ın ihtilal olacaktı havası esmeye başlaması üzerine istifa ettiğini söyleyen Erkaya, Batı Çalışma Grubu (BÇG)’nin de kendi teklifiyle kurulduğunu kaydetti. Erkaya, “İrtica hareketleriyle ilgili bir çalışma yapılmasını Genelkurmay Başkanına ben teklif ettim ve onun talimatıyla Batı Çalışma Grubu adıyla Genelkurmay’da bir grup kuruldu” şeklinde konuştu.

(*Yeni Asya Gazetesi*)

3 Nisan 2001

Silifke Atatürk İlköğretim Okulu Emine E. hakkında disiplin soruşturması açıldı. 7 gün içinde savunma vermesi gerektiği ifade edilen yazıda “*Derslere peruklu ve pardösülü girdiğini tarafımdan gözlenmiştir. Neden peruklu ve pardösülü derse girmektesiniz.*” ifadeleri yer almaktaydı.

(*Sayı: 232.1/402*)

Emine E.’in okulda tespit yapılması gerektiği, başı açık görev yaptığını beyan etmesine rağmen dosyası Yüksek Disiplin Kuruluna gönderildi ve görev mahallinde başı kapalı olarak bulunarak ideolojik amaçlarla kurumun huzur, sukun ve çalışma düzenini bozduğu iddiası ile” on bir yıllık din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeninin memuriyet görevine son verildi.

(*Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu, 404.1-2002/89 sayı, 12.06.2002 tarih*)

10 Nisan 2001

Velilerin Başörtüsü İsyanı

Hacı Bayram İmam Hatip Lisesi öğrenci velisi bir grup, çocuklarının türban sebebiyle okuldan uzaklaştırıldığını savunarak dilekçe vermek üzere Çankaya Köşkü’ne yürümek istedi. Emniyet yetkililerinin toplu halde Çankaya Köşkü’ne yürüyemeyeceklerini belirtmeleri üzerine tepki gösteren gruptan avukat Abdullah Çiftçi, bir süre gözlem altına alındı. Gruptakiler Çiftçi’nin serbest bırakılmasının ardından, dilekçeleri heyet aracılığıyla iletmeyi kabul ederek, geldikleri araçlarla Botanik Parkından ayrıldılar.

(*Zaman Gazetesi*)

24 Nisan 2001

Türkiye, türban yasağını KKTC’ye ihraç edince, Kıbrıslı Türklerin huzuru bozuldu. Türbanlı öğrencilerin eğitim hayatı bitti

‘Anavatan’ın kendi uygulamalarını ‘yavru vatan’a dikte ettirdiği ve Kıbrıs Türklerinin bağımsız kimlik geliştirmesine izin vermediği, türban yasağının KKTC’ye ihracıyla yine kendini gösterdi. Kıbrıslı, ay başından beri türbanlı öğrencilerin üniversitelere alınmamasıyla hoşgörülü yaşam biçiminin bozulmasından rahatsız. Türbanını çıkartmaktansa üniversiteyi bırakan 21 yaşındaki Ayşe, “Benim başkasını giydiklerinden ötürü yargılamaya hakkım olmadığı gibi başkaları da beni yargılayamaz. Benim diplomam olmayacak ama bağımsız yaşamayı öğrenmiş olacağım” diyor. Yakın Doğu Üniversitesi’nden Şenol Bektaş “Biz daha hoşgörülüydük. Bu dışardan empoze edilmiş bir sorun” yorumunu yapıyor. Ayrıca *yasağın Türkiyeli ve Kıbrıslı olmayan öğrencilere uygulanmadığına dikkat çekiyor. Öğretim*

görevlileri türbanlıların üniversitelere alınmamasının yüreklerini burktuğunu anlatıyor. Lefke'deki Avrupa Üniversitesi Rektörü Mesut Ayan peruk takan öğrencilere karışmadıklarını belirtirken, Girne'deki Amerikan Üniversitesi türbanlı öğrencilerin başvurularını kabul etmeyeceklerini ilan etti.
(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=522>)

26 Nisan 2001

Bayrak tüzüğü değiştirildi

Bakanlar Kurulu, Bayrak Kanunu ile ilgili Milli Savunma Bakanlığı'na hazırlanan tüzükte gerekli değişiklikleri yaparak, tekrar Danıştay'a gönderilmesini kararlaştırdı. Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Şükrü Sina Gürel, Bakanlar Kurulu'nun yaklaşık 1.5 saat süren toplantısında ele alınan konulara ilişkin açıklamalarda bulundu. Milli Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun, Bayrak Kanunu uyarınca bakanlığınca hazırlanan tüzük ile ilgili sonuçları Bakanlar Kurulu'na aktardığını ifade eden Gürel, bu bilgi dışında Bakanlar Kurulu'nun MSB'nin ilk hazırlığında da olduğu gibi bayrak törenleri sırasında yalnızca öğretmenler, öğrenciler ve öteki kamu görevlilerinin bu tüzük koşullarına uymak zorunda olduğunu içeren bir değişiklik yaparak, tekrar Danıştay'a yollamayacağını ifade etti.
(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2001/nisan/26/g8.html>)

26 Nisan 2001

Londrada Türbanlı Polis Dönemi

Farklı etnik ve dini kökenden gelme vatandaşların teşkilatta çalışabilmelerine imkan tanımak isteyen Londra polisi, Müslüman kadınların başı örtülü olarak görev yapmalarına izin verdi. Yeni düzenlemeye göre Müslüman kadın polisler sadece yüzlerini açıkta bırakan, saçları dahil bütün başını omuzlara kadar örten bir başörtüsü giyecek.
(<http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1989/04/06>)

27 Nisan 2001

İHL'nin Feryadı

İmam hatip liselilerin polis meslek yüksek okullarına girişinin engellenmesini büyük üzüntüyle karşılayan imam hatip lisesi mezunları "Niçin bu muameleye tabi tutuluyoruz, bizim suçumuz ne?" diyerek uygulamayı eleştirdi.
(*Zaman Gazetesi*)

16 Haziran 2001

Türban yasaklı ilk üniversite sınavı

Üniversitede okumak isteyen 1 milyon 473 bin 906 adayın katılacağı Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) yarınıyor. Bu yıl sınavda ilk kez türban yasağı uygulanmaya başlanıyor. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nce (ÖSYM) düzenlenen sınav, Türkiye'de 144 il ve ilçe merkezi ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) başkenti Lefkoşa'da yapılacak
(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2001/06/16/305467.asp>)

18 Haziran 2001

Peruklu ÖSS komedisi

1 milyon 473 bin 906 adayın başvurduğu ÖSS yapıldı. Türban yasağı ilk kez dün uygulandı. Türbanlı öğrencilerin de peruk takarak girebildiği sınavda bu yıl 1 milyon 154 bin 242 kişi açıkta kalacak. Öğrenci Seçme Sınavı'na bu yıl ilk kez türbanlı öğrenciler alınmadı. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, (ÖSYM) dün yapılan sınavın sorunsuz geçtiğini açıkladı. ... ÖSYM Başkanı Dr. Fethi Tokar yaptığı açıklamada, sınavın yurt genelinde sakin geçtiğini, ÖSYM'ye bir sorun iletilmediğini bildirdi. **Toker, türban yasağı için "Bu adayların uyması gereken bir kural" dedi.** ... Adana'da türbanlı adaylar, bazı okullarda yasağı sınıflara kadar deldi. Ancak sınav başlamadan önce görevlilerin uyarısı ile türbanlar çıkarıldı. Ancak hazırlıklı gelen bazı adaylar hemen tuvaletlere koşup, başlarına peruk taktı. Antalya'da da sınav salonlarına türbanlı adaylar alınmazken, erkek adayların şapkaları da çıkarıldı. Türbanlı ve şapkalı adayların, sınav merkezlerine girişlerinde arama noktalarından geçmelerine bile izin verilmedi. Türbanlı kızlar başlarını açarken, şapka takan erkek ve kız adaylar da şapkalarını

çıkardıktan sonra içeriye girebildi. Zonguldak’ta da sınava türbanlarıyla gelen bazı adaylar, görevliler tarafından uyarıldı. Sivas’ta da türbanlı adaylar, polis arama noktalarından türbanlarıyla geçerken, sınava girecekleri salonlarda başlarını açtı.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2001/06/18/308447.asp>)

20 Ağustos 2001

Ankara Valiliği Gölbaşı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü okul müdürü Aytanç Kılıç’a müdür olarak atandığı garnizona girişte başörtülü fotoğrafının bulunduğu eski kimlik kartını gösterdiği gerekçesi ile hakkında ceza verdi İlgi yazıda “05.07.2001 tarihinde Bayrak Anaokulunu görmek ve Müdürlük görevine başlamak üzere Bayram Garnizonuna gittiğinizde, garnizona girmek için beyan ettiğiniz kimliğinde bulunan fotoğrafın türbanlı olduğu ve kimlik tespitinin yapılamaması sebebiyle idareyi ve kurumları yanıltmak kurumun huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak istediğiniz fiilinin faili olduğu kanaatine varılmıştır. Buna istinaden ilgi (b) yazımız ile savunmanız istenmiş, vermiş olduğunuz ilgi(c) savunma dilekçeniz incelenmiş yeterli görülmemiştir. Bu nedenle; fiiline uyan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125/C-a-ı maddesi gereğince 30/1 nispetinde ‘Aylıktan Kesme’cezası ile tecziye edildiniz.” ifadeleri yer aldı.

(B.08. 4. MEM.4.06.04.02.01.410/4667)

05 Kasım 2001

Fatih 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde, 18 doktor ve hemşire hakkında başörtülü oldukları gerekçesiyle ceza davası açıldı. Aralarında ameliyathane bonesi takma zorunluluğu olan ameliyathane hemşirelerinin de bulunduğu sağlık çalışanlarının, “*amirin yasaya uygun olarak verdiği emirleri geçerli bir neden olmadan yapmamak*” suçunu işledikleri iddia edildi ve Türk Ceza Kanunu’nun görevinin kötüye kullanılması ile ilgili 230/1 maddesi gereği üç yıla kadar hapis cezası istendi.

(Fatih C. Başsavcılığı, 2001/24627 Esas)

**2002 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYA'DA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

12 Şubat 2002

İstanbul Valiliği, "İlimiz İmam Hatip Liselerinde Kılık-Kıyafet Yönetmeliğine Uyulması" konulu genelge yayımladı. Genelgede; "İlimizdeki İmam-Hatip Liselerine kayıt olacak öğrencilerin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uygun davranışları konusunda öğrenci velilerinden dilekçe alınması için okullarımıza dilekçe örneği gönderilerek, velilerden dilekçeler alınmak suretiyle öğrencilerin okullara kayıtları yapılmıştır. Ayrıca 04/10/1999 gün ve 7289 sayılı yazı ile de bu uygulamanın izlenmesi istenilmiştir. Ancak öğrencilerimizden az da olsa bazılarının "Kılık Kıyafet Yönetmeliği" kurallarına uymadıkları konularında duyular alınmaktadır. Öğrencilerin bu davranışlarının bilinçsiz bir hareket olmadığı geçen süre içerisinde kurallara aykırı davranışları sürdürmelerindeki ısrardan anlaşılmaktadır. Böylece başörtülü vaziyette okula gelip okul içerisinde ve derslerde dolaşmaları, "Kılık Kıyafet Yönetmeliği" hükümlerini tanımamak şeklinde, eğitim öğretim sistemine yönelik bir eylem olarak ortaya çıkmaktadır. Bu itibarla konu hakkında gerekli hassasiyeti göstermeyen, müsamaha eden, göz yuman okul müdürleri ve sorumlu öğretmenleri hakkında görevden uzaklaştırma dahil her türlü cezai- idari ve inzibati işlem yapılmasını, özellikle İmam-Hatip Liselerinde olmak üzere; genelde bütün okullarımızda eğitim öğretimi olumsuz etkileyen yasal olmayan uygulamalara zemin teşkil etmesi bakımından okul, dernek ve vakıf ilişkisi kesilecek okul içerisinde dernek, vakıf ve büro, mekan temsilcilik bulundurulmayacak, ayrıca öğrencileri ve eğitim ortamını olumsuz etkileyecek olan her türlü sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler dahil olmak üzere okul ve okul mücaviri pansiyon, yurtlar ile dernek, vakıf ilişkisi olmayacaktır. Yukarıda anılan hususlar ve konunun arz ettiği önem dikkate alınarak öğrencilerimizin eğitim, öğretim sistemimize kazandırılması için gerekli tüm önlemlerin alınması "Kılık Kıyafet Yönetmeliği" kurallarına aykırı davranmayı sürdürmekte ısrarlı olan öğrenciler okuldan çıkarılmalı ve haklarında MEB Ortaöğretim Okul ve Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre herhangi bir gecikmeye mahal vermeden gerekli hassasiyeti göstermeyen yönetici, öğretmen ve tüm ilgili şahıslar hakkında gecikmeden yasal işlemlerin yapılması suretiyle sonuçtan valiliğimize bilgi verilmesi..." gerektiği ifadelerine yer verildi. (İstanbul Valiliği B.08.4.MEM.4.34.00.23.-Orta Sor.410/1200)

28 Şubat 2002

Hollanda, başörtüsüyle avukatlık yapılmasına izin verdi

Hollanda'da Türk kıza Famile Arslan'ın, başörtüsü ile avukatlık yapması kabul edildi. 1971 Elazığ Palu doğumlu olan Arslan, Leiden Üniversitesi Hukuk bölümünü bitirdi. 5 sene Adalet Bakanlığı'nda çalışan Arslan, eğitiminin ilk döneminde başörtülü olmaktan dolayı zorluklar yaşadığını belirterek, "Zamanla bu zorlukları yendim. Başörtümü sadece inancımın dolayısı taktığımlı anlattıktan sonra sorun ortadan kalktı." dedi. 5 sene Adalet Bakanlığı'nda görev aldıktan sonra 6 aydır Lucardie Avukatlık Bürosu'nda çalıştığını belirten Arslan, "Göreve başlarken baroya ve Adalet Divanı'na başörtülü olarak görev yapacağımı bildirdim. Bir tepki görmedim. Kanunen bir sorun olup olmadığını sordum. Görevli sekreter, ellerinde bir örnek olmadığını, bunun sorun da olmayacağını söyledi. Önümüzdeki cuma günü and içme törenim gerçekleşecek. Bunun için de ayrıca başörtüsü problem, olmadığı garantisini Adalet Divanı Başkanı'ndan aldım." diye konuştu. İş için konuşmaya gittiği işverenin, kendisine her zaman destek vereceğini söylediğini vurgulayan Famile Arslan, her dilden, dinden ve milletten insanlara aile hukuku, kira hukuku, iş hukuku ve ceza hukuku basta olmak üzere genel hukuk konularında hizmet veriyor.

(<http://arsiv.zaman.com.tr/2002/08/28/haberler/h7.htm>)

7 Mart 2002**Eğitim isteyene kelepçe!**

İstanbul Valiliği yayınladığı genelge sonrası İmam hatip liselerindeki başörtülü öğrenciler okula alınmamaya başladı. Yasak yüzünden okula giremeyen öğrenciler ve onlara destek veren veliler cuma gününden itibaren gözaltına alınmaya başlandı. Dün ilk kez kız öğrenciler okul kapısında kelepçelenip gözaltına alındı. İmam hatip liselerinde eğitim gören kız öğrencilerin başörtüleriyle okula alınmamasına devam edildi. Eyüp Meydanı’nda toplanan ve Eyüp Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin de aralarında bulunduğu yaklaşık 100 kişilik grup, yürüyüşe geçerek Feshane Caddesi’ni trafiğe kapatmak istedi. Güvenlik kuvvetlerinin müdahalesi sonucu 53 kişi gözlem altına alınarak, Eyüp İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldü.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2002/MART/07/gundem.html>)

5 Mart 2002**Yasakçılara suç duyurusu**

Kütahya imam hatip lisesinde başörtüsü yasağı gerginliği sürüyor. Başörtülü oldukları gerekçesiyle yaklaşık 80 öğrenci dün de okula alınmadı. Kütahya Milli Eğitim Müdürü Halis Demir, dün sabah saatlerinde İmam Hatip Lisesi’ne gelerek kız öğrencilerden başörtülerini çıkartarak derslere girmelerini istedi. Polis, okulun giriş ve çıkışlarına güvenlik bariyeri oluştururken öğrenciler kimlik kontrolünden geçirildi.

(<http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2002/MART/05/gundem.html>)

27 Mart 2002

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, peruk, şapka ve bereyi yasaklayan bir genelge yayımladı. Genelgede; “...Anayasa Mahkemesinin verdiği karar birlikte değerlendirildiğinde, yasal mevzuat, yargı kararları doğrultusunda, türbanlı olarak üniversiteye gelmek, üniversitenin huzur ve sükunetin bozan siyasi ve ideolojik bir eylem ve Yüksek Öğretim Kurumlarında çıkarmayı gerektiren bir fil olarak kabul edilmektedir. Öğrenci Disiplin Yönetmeliğimizin 10/B, 11/B maddelerinde bu konuda gerekli düzenleme yapılmıştır. Öğrencilerin, Akademik ve İdari Personelin Üniversitemize türbanla alınmaması, bayan öğrencilerin başı açık, boyun kısımlarını kapatmayacak şekilde giysi içinde kampüslerimize alınmaları gerektiği gibi, türbanlı veya türban yasağını saklayıcı nitelikte (türban üzerine giyilen peruk, bere şapka v.b) giysilerle de kampüslere alınmaması yasal zorunluluktur. Bu itibarla yukarıda yasal dayanağı belirtilen hususlarda yöneticilerin azami özen ve titizliği göstermesi gerektiğine, bu konuda gereken her türlü tedbirin alınmasına, aykırı tutumlarını sürdürenler hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmasına gereken hassasiyeti göstermeyen yöneticiler hakkında gereken yasal işlemin yapılması mecburiyetinde kalınmamasını teminen tüm yöneticilerimizin bu konuda dikkatli ve çok titiz davranmalarını önemle rica ederim.” ifadelerine yer verildi.

(Sayı: B.30.2.MAR.0.00.00.01/2959 T. 27.03.2002)

12 Nisan 2002**İdeolojik şapka giremez!**

Başörtüsü yasağı, Marmara Üniversitesi Nişantaşı Kampüsü’nde adeta komediye dönüştü. Kapıya “İdeolojik amaçlı peruk ve şapka takılamaz” ilanı asıldı. Kampüs girişine asılan ve sadece “Yönetim” imzası yer alan bir kağıtta “Öğrencilerin kampüs içinde ideolojik tanımlanacak şekilde peruk, bere ve sakal ile dolaşmaları yasaktır” yazıldı.

(<http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2002/NISAN/12/gundem.html>)

12 Nisan 2002**Başörtülü Vatandaş Kütüphane de Kapalı**

İstanbul Üniversitesi rektörü Kemal Alemdaroğlu kütüphaneyi de başörtülülere yasaklattı. İnsan hakları konusunun konuşulduğu toplantıyı başörtülü öğrenciler olduğu gerekçesiyle terk eden İstanbul Üniversitesi rektörü Kemal Alemdaroğlu, kütüphaneyi de başörtülülere kapattı. Araştırma yapmak amacıyla Beyazıt’ta bulunan İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesine giden Zehra Öztürk başörtülü olduğu gerekçesiyle içeri alınmadı. (Vakit Gazetesi)

1 Mayıs 2002

Boğaziçili başörtülü öğrenciler 2 dönem uzaklaştırma cezası aldı

Boğaziçi Üniversitesi'nde başörtülü oldukları için derslere alınmayan ve haklarında soruşturma açılan öğrencilere 2 dönem uzaklaştırma cezası verildi. Habibe Ustacık ve Sibel Kodakoğlu adlı öğrenciler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Başkanı Prof. Dr. Luzius Wildhaber İstanbul'a geldiğinde üniversitelerdeki başörtüsü sorununu anlatmıştı. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencisi Habibe Ustacık ve Kimya Bölümü öğrencisi Sibel Kodakoğlu, bu eğitim öğretim yılında başlayan başörtüsü yaşağı nedeniyle okula alınmadı. Başlarını açmayı kabul etmeyen ve kapı önünde bekleyen öğrencilere üniversite yönetimi, disiplin yönetmeliğinin 'işgal ve boykotlarla dersleri engellemek' ilgili maddesine dayanarak 7 Mart 2002 tarihinde soruşturma açtı. Kodakoğlu ve Ustacık'ın 22 Mart'ta ifadeleri alındı. Öğrencilere 2 dönem uzaklaştırma cezası verildi. Kodakoğlu, Ustacık ve diğer iki Boğaziçili öğrenci, 9 Nisan'da İstanbul Üniversitesi tarafından düzenlenen 'Yaşam hakkı ve ifade özgürlüğü' konulu konferansa katılmak istemiş; ama engellenmişti. Prof.Dr. Berin Ergin tarafından engellenen öğrenciler, AİHM'de görevli Türk Yargıç Dr. Rıza Türmen'in müdahalesiyle konferansa katılmış ve konferansın sonunda AİHM başkanı Prof.Dr. Wildhaber'e bir mektup vermişti. Konferansın evsahibi İstanbul Üniversitesi'nin Rektörü Prof.Dr. Kemal Alemdaroğlu başörtülü öğrencilerin konferansa katılmaları üzerine salonu terk etmişti.

5 Mayıs 2002

Hasta da olsa başörtülüysen bu hastaneye giremezsin

Dünya Astım Günü sebebiyle astım hastalarına bilgi vermek için Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Oditoryumu'nda yapılan bilgilendirme toplantısına Gül Geyik , Zeynep Kaynak isimli hastaların aralarında bulunduğu başörtülü hastalar alınmadı. Görevliler, "Rektör Alemdaroğlu'nun emri var, başörtülü giremezsiniz." dedi. İstanbul'un çeşitli yerlerinden gelerek hastalıkları hakkında bilgi almak isteyen **başörtülü bayan hastalar, "Rektörümüzün emri var. İçeri bu şekilde giremezsiniz." diye uyarılarak salona alınmadı.** Bunun üzerine bazı hastalar başörtülerini çıkararak içeri girerken, bazıları uygulamayı protesto ederek geri döndü. Uygulamaya üniversite hocaları da tepki gösterdi.

(<http://arsiv.zaman.com.tr/2002/05/05/haberler/h6.htm>)

10 Mayıs 2002

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığı, sağlık karnelerine ilişkin genelge yayımladı. Genelge de "...Üniversitemizde görevli personelin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olan anne baba ve eşlerine sağlık karneleri talebinde Tedavi Yardım beyannamesini doldururken, hukuki sorumluluğun gerektirdiği hassasiyetin gösterilmediği gözlemlenmektedir. Bu nedenle; (1) Devlet Memurları Tedavi yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğinde belirtilen hususlara uyulması (2) İlişikte gösterilen Sağlık Karnesi Talep formunun tedavi yardımından yararlanacak personelin kendisi ve aile fertlerinin kılık kıyafet yönetmeliğine uygun fotoğraflarının yapıştirularak 2 nüsha olarak eksiksiz doldurulmasını ve bir nüshasının rektörlüğümüze gönderilmesi... Bilgilerinizi ve yukarıda belirtilen hususlara titizlikle riayet edilmesini saygılarımla rica ederim." ifadelerine yer verildi. (İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü, N. 20676 /11633)

2 Haziran 2002

Halkın üçte ikisi her yerde örtü serbestliği istiyor

Türk halkının yüzde 86'sı başörtüsü konusunda olumlu görüş bildirirken, üçte ikisi okul, devlet dairesi dahil ayırım yapılmaksızın her yerde başörtüsünün özgürce takılabilmesini savundu. Gazi Üniversitesi bilim adamlarınca kurulan Akademik Araştırmalar Merkezi (AKART)'nin 16 ilde 3 bin 224 kişi üzerinde yaptığı araştırmada başörtüsünün her yerde yasak olmasını savunanların oranı sadece yüzde 12,7 çıktı. Yaş grupları arasında yapılan değerlendirmede ise gençlerin başörtüsü konusunda daha özgürleştiği olduğu, en yasakçı grubun ise 55 yaş ve üzeri olduğu tespit edildi. Araştırma, toplumun yüzde 70'inin irtica tehdidi olmadığı görüşünde olduğunu da ortaya koydu.

(<http://arsiv.zaman.com.tr/2002/06/02/haberler/h7.htm>)

7 Haziran 2002

MAZLUMDER İstanbul Şubesi avukatlarından Cihat Gökdemir ile Mustafa Ercan’ın hazırladığı “İmam Hatip Liseleri Raporu” dün düzenlenen basın toplantısında açıklandı. Yasağın bilançosuna göre, 1678 öğrenci okula giremedi. 1885 öğrenci gözaltına alınırken, 396 öğrenci okuldan uzaklaştırıldı. 10 öğrenci ve veli ise hakaret ve darpa maruz kaldı. İstanbul’daki imam hatip liselerinde uygulanan ve kız öğrencilerin başörtüleriyle okullarına girmelerini engelleyen yasağın bilançosu oldukça ağır: Gözaltına alınanlar 1885, okula giremeyenler 1678, tasdikname alıp okuldan uzaklaşanlar 336, darp ve hakarete maruz kalan öğrenci ve veliler ise 10. İmam Hatip Liselerinde yaşanan sorunların, kılık kıyafete ilişkin mevcut düzenlemelerin, konuyla ilgili tüzük ve yönetmeliklerin de yer aldığı raporda, 28 Şubat 1997 tarihinden itibaren İmam Hatip Liseleri aleyhine gelişmeler yaşandığına dikkat çekildi. İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin de katıldığı toplantıda konuşan MAZLUMDER İstanbul Şubesi Başkanı Ahmet Mercan, Şubat-Mayıs ayları arasında hak ihlaline uğrayan 4075 kişinin kendilerine başvurduğunu belirterek, “Sadece bu rakamlar bile, Türkiye’deki insan haklarının durumunu gözler önüne sermeye yetiyor” dedi. (<http://habermerkezi.wordpress.com/2002/06/07/yasagin-bilancosu/>)

10 Haziran 2002

Sultanbeyli Cumhuriyet Savcılığı, 35 Sultanbeyli imam hatip lise öğrencisi hakkında görevi kötüye kullanma ve eğitim özgürlüğünün engellenmesi isnadı ile açılan ceza soruşturması, “takibe yer olmadığına” ifadesi ile sonuçlandırdı. (*Sultanbeyli Cumhuriyet Savcılığı, 2002/658 Hazırlık No*)

21 Haziran 2002

71 yaşındaki hastaya ‘başını aç’ işkencesi

Rahim ve mesane kanseri tedavisi nedeniyle Çapa’daki İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi’ne gelen ve son 3 aydır böbrek yetmezliği çeken 71 yaşındaki Medine Bircan’dan “başı açık fotoğraf” istendi. **71 yaşındaki Medine Bircan’ın, Emekli Sandığı’nın verdiği Sağlık Karnesi’nde “başı açık” fotoğrafı bulunmadığı için diyaliz makinesine bağlanamadığı belirtildi.** Çanakkale gazilerinden Mustafa Çolak’ın kızı olan ve aylardan beri çektiği sıkıntılar nedeniyle, yürümekte, konuşmakta ve nefes almakta zorluk çeken Medine Bircan, hastanenin Nefroloji Bölümü’nde, “başı açık fotoğrafı olmadığı için” gerekli tedaviyi göremiyor. (<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2002/HAZIRAN/21/g2.htm>) (*Hasta başı açık fotoğrafıyla yeni sağlık karnesinin çıkartıldığı gün vefat etti*)

2 Temmuz 2002

AİHM Leyla Şahin ve Zeynep Tekin başvurularını kabul etti

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Dördüncü Daire, başörtülü olduğu için okuldan uzaklaştırma cezası alan Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu ikinci sınıf öğrencisi Zeynep Tekin ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi beşinci sınıfı bırakmak zorunda kalan Leyla Şahin’in başvuruları hakkında, “kabul edilebilirlik” kararı verdi. İlk kararda, “*Tarafların iddialarının bütününe ışığında, Mahkeme, bu şikâyet nedenlerinin, talebin incelenmesinin bu safhasında çözülemeyecek olan ve esas üzerine bir incelemeyi gerektiren ciddi olay ve hukuk sorunları oluşturduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Netice itibarıyla, bu şikâyet nedenleri, Konvansiyonun 35.inci maddesi 3.üncü paragrafı manasında, belirgin bir şekilde yerinde değil olarak değerlendirilemez. Başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi kaydedilmemiştir. Bu gerekçelerle, Mahkeme, çoğunlukla, talebin kabul edilebilir olduğunu ve esas üzerine bütün imkanların saklı olduğunu beyan eder.*” ifadeleri yer aldı. (*Zeynep Tekin/Türkiye N. 41556/98, Leyla Şahin/Türkiye N: 44774/98*) (*Daha önce Karaduman kararında, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, diploma almak için “baş açık / türbansız” fotoğraf verilmesi zorunluluğu, başvurucunun din ve inanç özgürlüğü hakkına bir müdahale olarak kabul edilmiş ve davayı kabul edilmez bulmuştu.*¹⁹ *Leyla Şahin kararında ise AİHM, türban/başörtüsüyle üniversiteye edemeyen başvurucunun din ve inanç özgürlüğü (dinini açığa vurma) hakkına bir müdahale olduğunu varsayımalsı olarak kabul etmiştir.*²⁰

¹⁹ Mehmet Semih Gemalmaz, Türk Kıyafet Hukuku ve Türban, Legal yayıncılık, İstanbul 2005, s. 1292, 47. dipnottan naklen, Karaduman kararı bu açıdan doktrinde eleştiri konusu yapılmıştır. “Başörtüsü takmanın bir tezahür olduğunu fikrinin benimsenmesi halinde, başörtüsüz fotoğraf verme zorunluluğunun, başvuru sahibinin dinini izhar etme hakkına müdahale oluşturduğu sonucuna varmak gerekecektir. Bu bakımdan, müdahalenin yokluğu nedeniyle başvuru açıkça temelsiz sayan Komisyon, çelişkiye düşmektedir.

²⁰ Mehmet Semih Gemalmaz, age., 1287.

5 Temmuz 2002

İstanbul Üniversitesi genelgenin aile bireyleri ile ilgili kısmını değiştirdi. İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığı, “Devlet Memurları Tedavi Yardım ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğinde yapılan değişiklik Uyarınca Sağlık Karnelerinin yeniden düzenlenmesine yönelik başlatılan uygulamalarda; Üniversitemizin Hastanelerine sağlık karneleri ile başvuran hastaların, sağlık karnelerinde yer alan fotoğrafların her hangi bir kuşku duyulması halinde kimlik kontrolü yapılması ve sahteciliğin önlenmesi, Üniversitemizin mensuplarının ve kamu görevlilerinin sağlık karnelerinde yer alacak fotoğrafların son altı ay içinde çekilmiş, kılık kıyafet yönetmeliğine uygun olması, Üniversitemizin mensuplarının aile bireyleri için düzenlenen sağlık karnelerinde yer alacak fotoğrafların, kişinin tanınmasına engel olmayacak biçimde, cepheden ve son altı ay içinde çekilmiş olması” ifadelerini içeren yeni genelge yayımladı.

(İstanbul Üniversitesi Genelge No: 31226)

3 Ağustos 2002

1650 Başörtülü Lise Öğrencisi Sınıfta Bırakıldı

Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği bilgilere göre, bu yıl bütün lise türlerinde toplam 66 bin lise öğrencisi devamsızlık sebebiyle sınıfta bırakılırken bunların 1650'sini başörtüsü nedeniyle okula devam etmeyen öğrenciler oluşturdu. Bakanlık, toplam öğrenci sayısının % 2.8'inin devamsız olduğunu saptadı. Devamsızlık en fazla genel liselerle meslek liselerinde görülürken, devamsızlık ve başka nedenlerle sınıfta kalan lise öğrencileri için bu yıl ilk defa “Yetiştirme Programı” adı altında yaz kursları açıldı. Yetiştirme Programı 12 Ağustos Pazartesi günü başlayacak. Başörtüsü nedeniyle devamsızlıktan bırakılan öğrencilerin de “kılık-kıyafet kuralları”na uymak kaydıyla Yetiştirme Programı'ndan yararlanabilecekleri belirtildi.

21 Ekim 2002

Başörtülü Avukatlar Baro Toplantısından Çıkartıldı

Uşak Barosunun önceki gün yapılan olağan kongresinde başörtülü avukatlardan dışarıya çıkmaları istenince gerginlik yaşandı. Bunun üzerine 60 avukat, kongreye katılmadı. Divan Başkanı Av. Ümit İnceefe, başörtülü avukatlardan salonu terk etmesini istemediğini, görevi gereği sadece başörtülerini çıkarmaları konusunda uyardığını söyledi. Haksız tutumu protesto eden avukatlardan Tevhide Yıldız, “Salonda kravatsız kot pantolonlu arkadaşlarda vardı. Onlar neden uyarılmadı. İş başörtüsüne gelince mi sorun oluyor.” diyerek tepki gösterdi.

(Yeni Şafak Gazetesi)

5 Kasım 2002

Emniyet Genel Müdürlüğü Sosyal tesisleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 63. maddesinde içişleri bakanlığın onayı ile değişiklik yapıldı.

Yönetmelik değişikliği ile madde de; Sosyal tesislere giriş kartı talebinde bulunanlardan istenecek belgeler aşağıda belirtilmiştir...Başvurularda verilecek fotoğraflar kişinin son haliyle çekilmiş bayan ve erkeklerle başı açık, sakalsız ve evrakta kullanılacak nitelikte olacaktır. Personelin anne babaları tarafından yaşları ileri olmak kaydıyla erkekler hafif sakallı bayanlar çene altından bağlanmış saç dipleri görülecek şekilde eşarplı fotoğraf verilebilir.” ifadeleri yer aldı.

(Onay tarihi : 27.06.2000, Onay makamı : İçişleri Bakanı)

11 Kasım 2002

İstanbul Barosu Başkanlığı, Av. Fatma Benli hakkında aday olduğu baro seçimlerinde broşürlerde başörtülü fotoğraf kullandığı gerekçesiyle soruşturma açtı. Savunma istem yazısında, “19-20 Ekim 2002 tarihlerinde yapılan Baro seçimlerinde dağıtılan tanıtım broşüründe yer alan resminizin meslek kullarına aykırı olduğu tespit edilmiştir. Ekte Türkiye Barolar Başkanlığı'nın 24.6.1987 tarih – 947/26 sayılı ve 2.6.1989 tarih – 752/23 sayılı genelgelerinin birer örneği ilişikte gönderilmiş olup, konuya ilişkin yazılı cevabınızın 10 günlük süre içinde bildirmeniz rica olunur.” ifadeleri yer aldı.

(Sayı : 27270 Gündem)

17 Aralık 2002

Fatih 1. Asliye Ceza Mahkemesi, başörtülü olarak görev yaptıkları gerekçesiyle sağlık çalışanları hakkında açılan ceza davasında beraatlerine karar verdi. Kararda “*tüm sanıkların üzerine atılı amirin yasağa uygun olarak verdikleri emirleri geçerli bir neden olmadan yapmayarak görevi ihmal suçundan cezalandırılmaları istemi ile açılan kamun davasında atılı suçun unsurları oluşmadığından sanıkların beraatine*” iadesi yer aldı.

(Fatih 1. Asliye Ceza Mahkemesi, 2001/983 Esas, 2002/658 Karar)

19 Aralık 2002**İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısı Nur Serter: Giyime karışırız**

Nur Serter: yaptığı röportajda; “

n- Türban meselesi ne durumda?

1999 Ekim ayından itibaren İstanbul Üniversitesi’nde türbanlı öğrenci yok. Çünkü bu öğrenciler başlarını açarak içeriye giriyor. Her sene kayıt döneminde gelen ve giderek azalmakta olan öğrencilerle konuşuluyor, onlar da başlarını açarak içeri giriyor.

n AHİM’de dava var. Türbana serbestlik çıkarsa uygulayacak mısınız?

Hayır. Avrupa Mahkemesi Kararı bizi bağlamaz ki? Türkiye’nin yasaları var ve yüksek yargı organlarının bu konuda çok açık kararları var. Ayrıca AİHM’in böyle bir karar verebilmesi çok zor. Çünkü Refah Partisi’nin kapatılma davasında türbanı şeriatın bir simgesi olarak kabul etti. O nedenle kendi kendine çelişir duruma düştü.

n Başörtüsünün belirli kesimlerde kadınların kurtuluş yolu olduğu da söyleniyor. Takmazsa okula gidemeyecek? Bir kadın olarak ne düşünüyorsunuz?

Katılamıyorum. Üniversitelerde 80’lere kadar başörtüsü yoktu. En başta imam hatiplerin kız öğrenci almaya başlaması ve bu rakamların tırmanması söz konusu oldu. Tarikat okulları da ivme kazandı. Ve bir İslamcı elitin ortaya çıkışı ve İslamcı partilerin verdikleri büyük destek. Vakıfların ve tarikatların verdikleri destek. Yurt, burs ve iş. Baş açık girip, baş kapalı olarak bu üniversiteden çıkan insanlar oldu. Çarşafı geldiler, aczimendi kıyafetiyle derslere girdiler. Bu giderek büyüyen, dalga dalga büyüyen bir hareket ve başörtüsü bu amaçla kullanılmıştır.

N. Akademik eğitimde serbestlik yok mu?

Giyime nasıl karışamazsınız. Belli bir yaşa gelmiş insanın giyimine karışmamak diye bir şey olabilir mi? Buraya abuk sabuk kıyafetlerde öğrenci gelip derse girebilir mi? Böyle bir şey söz konusu olabilir mi? Bir askeri okula, polis kolejinde üniformasız gidebilir mi” dedi.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/arsiv/2002/12/19/s19.html>)

**2003 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYA'DA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

16 Ekim 2003

“Bir İletişim Skandalı”

1.Uluslararası Çocuk ve İletişim Konferansı için Umman Sultanlığı'ndan davet edilen Dr. Samira Moosa, türbanlı olduğu için üniversiteye alınmadı. Sultan Qaboos Üniversitesi Toplum Bilim Koleji başkan yardımcısı asistanı Dr. Samira Moosa (43) konferansa davet edildiğinde kimsenin aklına kadın olduğu gelmemişti. Konferans günü diğer katılımcılarla açılışa gelen Dr. Moosa'yı ve organizasyonu yapanları bir sürpriz bekliyordu. Dr. Moosa bir kadındı ve başında da bir türbanı vardı. İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki merkez binasına girmeye çalışırken Moosa durduruldu. Kapıdaki görevliye “sorun nedir?” diye soran Moosa'ya yanıt el kol hareketiyle geldi. **Dil bilmeyen bir kadın görevli, Moosa'nın başını işaret edip eşarabını çıkarması gerektiğini anlatmaya çalıştı. Moosa, türbanını çıkarmadı.** Kapıda dakikalarca bekledi, kimse gelmeyince de oteline döndü. İÜ İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Suat Gezin, olayla ilgili şu açıklamayı yaptı: “Biz kadın mı, erkek mi olduğunu sonradan anladık. Rektörlüğün türban konusunda aldığı kesin bir talimatı var. Üniversitenin aldığı karara göre türbanla girilmesi yasak. Bu bağlamda ona kibarca bunu söyledik. Türbanı açıp girebilir mi diye sorduk. Kendisi ‘Bugüne kadar başımı açmadım’ demiş ve okuldan ayrılmış. Prensip varsa, bu prensibe bağlı kalmak zorundayız.” Delegeterle yazışmaları yapan İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Görevlisi Nilüfer Öcel ise Dr. Moosa'nın davetliler arasında olduğunu belirterek, türbanlı olduğu için içeri alınmadığını doğruladı. Öcel şöyle devam etti: **“Kendisini biz erkek sanıyorduk. Kadın gelmesin diye bir ayrımcılık yapmıyoruz ancak bunun bir sorun olacağı, davetlinin başı türbanlı geleceği aklımıza, hayalimize gelmedi. Yetkili bir ağızdan ‘evet girebilir’ sözünü duymadan kendisini içeri alamadık. Akşam da kokteyl ve yemeğimiz vardı. Onlar üniversite bünyesinde olan yerlerde değil. Kendisini davet ettim. ‘Bir organizasyonun ya tümüyle parçasısınız ya da değilsinizdir. Konferansa girmediysem diğer etkinliklerinize de katılmama hakkımı kullanacağım’ deyip katılmadı.”** dedi.
(<http://www.milliyet.com.tr/2003/10/16/guncel/gun01.html>)

21 Ekim 2003

Başörtülü annesini arabaya aldı üniversitedeki görevinden oldu

İstanbul Üniversitesi öğretim görevlisi yardımcı Doçent Özcan Kılıç, her gün olduğu gibi arabasıyla üniversite kapısından içeri girdi. Öğrencilerine pazarlama yöntemini anlattı. Mesaisi dolmuş, evine gitmeye hazırlanıyordu. İdareden çağrıldığı belirtildi. Sakin adımlarla gittiği idarede eline bir yazı tutuşturuldu. Rektör Vekili Prof. Dr. Nur Serter imzalı yazıyı okuduğunda şaşkına döndü. Yazıdaki şu ifadelerle inanmak istemiyordu: “Fakültemiz İşletme Bölümü Pazarlama Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Yard. Doç. Dr. Özcan Kılıç'ın, 3 Temmuz 2002 Çarşamba günü saat 14.00 sularında *arabasının arka koltuğunda 2 başörtülü bayanla üniversitemiz bahçesine girmesi nedeniyle* hakkında açılan soruşturmanın selameti açısından 4 Temmuz 2002 tarihinden itibaren soruşturma süresince *görevden uzaklaştırılması uygun görülmüştür.*” Arabanın arka koltuğunda oturanlar ise Özcan Kılıç'ın annesi ve kız kardeşinden başkası değildi. Soruşturma boyunca 3,5 ay açıkta kalan doçent, umutlarını bir kenara bırakıp yıllardır gidip geldiği üniversitesine veda etmek zorunda kaldı.
(<http://www.memurlar.net/haber/2901/>)

(İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığı, 03.07.2002.36756 tarih, B.30.0.2.IST.0.70.71.00/16973 sayılı yazısında „Prof. Dr .Nur SERTER soruşturmada bulunarak Yardımcı Doçent Doktor Özcan Kılıç'ın soruşturma süresince görevden uzaklaştırılması uygun görülmüştür.” ifadeleri yer aldı.

30 Ekim 2003**Bayram coşkısına Sezer gölgesi düştü**

Cumhuriyet Bayramı resepsiyonu davetiyelerindeki eşli ve eşsiz ayrımı nedeniyle (eşi başörtülü olan protokole eşsiz davetiye gönderilmesi) ile yaşanan gerginlik, devletin zirvesinde, bayram törenlerinin beklenen coşkudan uzak geçmesine neden oldu.

(www.yenisafak.com.tr/arsiv/2003/ekim/30/p01.html)

3 Kasım 2003

Ankara Barosu Başkanlığı, kadın hakları ile ilgili bir toplantıda başörtülü bulunduğu gerekçesiyle Avukat Zeynep Şen Sayımlar hakkında disiplin soruşturması açtı. Savunma istenen yazıda “*Kadının Sorunları ve Statüsü Genel Müdürlüğü bünyesinde “Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı” ile oluşturulan Komisyon çalışmaları nedeniyle 07.07.2003 tarihinde yapılan toplantıya Hukukçular Birliği Vakfı Temsilcisi olarak türban ile katılmanız üzerine hakkınızda re’sen soruşturma açılmıştır. Konu hakkındaki yanıtınızın 10 gün içerisinde Başkanlığımıza gönderilmesini rica ederim.*” ifadeleri yer aldı.

(Ankara Barosu Başkanlığı, Sayı : 112-2003-466/10994)

7 Kasım 2003**Türbanlı sanığa duruşma yasağı, Başını aç, öyle gel!**

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı’nda Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’in verdiği resepsiyona türbanlı eşleri davet etmemesiyle zirveye çıkan ‘kamusal alanda türban yasağı’ ilginç biçimde Yargıtay’a sıçradı. Yargıtay 4. Ceza Dairesi, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek’in de sanıklar arasında bulunduğu davada, türbana karşı tavrı aldı. Türbanıyla duruşmaya katılan sanık Hatice Hasdemir salondan çıkarıldı.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=94594>)

(*Böylece 3 yıl hapis istemiyle hakkında dava açılan sanık savunma hakkını kullanamadı.*)

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2003/kasim/07/g01.html>)

12 Kasım 2003**Kuzu: Hukukta Kamusal Alan Yoktur**

Prof. Dr. Burhan Kuzu, yasalarda yer almadıkça başörtülü vatandaşların kamu kurumlarına girebileceklerini ve yasalarda yazılmadıkça vatandaşların kıyafet özgürlüğü olduğunu belirterek, “Sokaktaki vatandaş için de yasa çıkarılmaz” dedi. Prof. Dr. Kuzu, “Hukukta kamusal alan kavramı yok. Kamusal alanda, yok özel alanda yok. Bazı maddelerde kamu yararı, kamu düzeni gibi kavramlar var. Bu konudaki kararı da her kamu kurumunun başındaki kişi verecekse Türkiye’nin vay haline” diye konuştu. Kuzu, kamusal alan konusunda her kurum kendi karar verecekse bunun insanların özgürlükleri yönünde yorumlanması ve insan hakları ve hürriyetlerinin öne çıkarılması gerektiğini görüşünü savundu. “Mahkemelerde ancak nümayiş yapan kişilerin dışarı çıkarılacağını” belirten Kuzu, aksi takdirde bir yerin başındaki kişinin “kamusal alana” karar vermesi durumunda bir bekçinin de parka başörtülü birini sokmama kararı verebileceğine ve bu gibi örneklerin sonuna gelmeyeceğine dikkat çekti.

(<http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=183042>)

23 Kasım 2003

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesinde Malatya ilinde başlatılan başörtüsü yasağını protesto gösterilerine katıldığı için 17 yaşında idam istemiyle yargılanan ve toplantı ve gösteri yürüyüş kanununa muhalefetten suçlu bulunarak 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan Nurcihan Saatçioğlu tahliye oldu.

(Malatya 1. Nolu DGM, 1999/54 Esas)

**2004 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYA'DA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

3 Şubat 2004

Silifke Atatürk İlköğretim Okulu Müdürlüğü, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni, Emine Ergin hakkında peruk kullandığı için disiplin soruşturması başlatıldı. Yazılı savunma istenen yazıda “*Derslere peruklu ve pardösülü girdiğiniz tarafımdan gözlenmiştir. Neden peruklu ve pardösülü derse girmektesiniz? Konuya ilişkin savunmanızı aşağıya yazarak altını imzalamanızı ve 7 (yedi) gün içinde Okul Müdürlüğüne teslim etmenizi rica ederim.*” ifadeleri yer aldı.

(*Silifke Atatürk İlköğretim Okulu Müdürlüğü, Sayı: 232.1 / 402 – Silifke*)

Dosya Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Disiplin Kuruluna gönderildi. *Öğretmenin kılık kıyafet yönetmeliğine uyduğuna ilişkin tüm itirazların rağmen Yüksek Disiplin Kurulu, “Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uymayarak görev mahallinde başı kapalı bulunduğu ideolojik amaçlarla kurumun huzur sükun çalışma düzenini bozduğu”* gerekçesiyle 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125E/a uyarınca *devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılmasına karar verdi*

(*Yüksek Disiplin Kurulu, Sayı: 404.1/ Dosya No: 2002/89, Karar Tarihi: 12.06.2002*)

7 Nisan 2004

Başkanı olduğu derneğe giremiyor

6 Nokta Körler Derneği Sakarya Şubesi Başkanı Hatice Akçil, başörtülü olduğu için dernek binasına giremiyor. Bir haftadır dernek binasına alınmayan Başkan, üyeleriyle demir parmaklar arkasında görüşüyor. Başkan, Sakarya Üniversitesi’ne (SAÜ) ait bir binada bulunan dernek merkezindeki üyeleriyle demir parmaklıklar arkasından konuşarak, yapılacak işlerle ilgili talimatlar veriyor. Akçil, “*Biz 4 yıldır bu binada faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Bu bina üniversite yapılırken, biri bedensel engellilere, biri de 6 Nokta Körler Derneği’ne olmak üzere 2 oda tahsis edilmesi şartı konmuştu. Üniversite de bu şarta uymuştu. Ancak bir haftadır, başörtülü olduğum için beni binadan içeri almıyorlar*” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2004/nisan/07/g01.html>)

4 Mayıs 2004

İstanbul Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, elele özgürlük zincirini organize ettikleri iddiasıyla beş yıldır yargılanmakta olan 22 si tıp fakültesi öğrencisi olan 30 sanık hakkında, “*Halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme ve bu suçta iştirak*” suçunun oluşmadığı ifadesiyle “beraat” kararı verdi.

(*1999/1 Esas, 2004/116 Karar*)

24 Mayıs 2004

“Türbanlı Özel Okul Reklamına İnceleme”

Milli Eğitim Müdürlüğü, Gazetelere verdiği ilanlarda türbanlı kız öğrenci fotoğrafı kullanan Özel Derya Öncü Koleji hakkında, Kılık Kıyafet Yasası’na muhalefet gerekçesiyle inceleme başlattı.

(<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/97/09/07/gundem/05gun.htm>)

24 Mayıs 2004

Özkaya: Mahkeme kamusal alan

Yargıtay Başkanı Eraslan Özkaya, Yargıtay 4. Ceza Dairesi Başkanı Fadıl İnan’ın türbanlı sanığı duruşma salonundan çıkarmasını ‘haklı’ buldu. Özkaya, “Mahkeme salonu kamusal alanın başında gelir” dedi. Özkaya, konuyla ilgili soru üzerine yaptığı açıklamada, mahkeme başkanının duruşmanın düzenini sağlamak görevi bulunduğunu söyledi. Özkaya, şunları kaydetti: “Mahkemelerdeki duruşma salonu kamusal alandır. Savunma hakkı evet kutsaldır. Ancak, savunma hakkı yasalara uygun bir şekilde yapılmalıdır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu, duruşmanın inzibatını sağlamak görevini mahkeme başkanına vermiştir. Mahkeme salonlarında başlayacak zaafi diğer alanlarda tutmak mümkün değildir. Mahkeme salonlarında işler yasalara uygun yapılmak zorundadır.”

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=94692>)

(Yargıtay 4. Ceza Dairesi Başkanı Fadıl İnan, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Büyükşehir Belediyesi meclis ve encümen üyeleriyle Belko Limited Şirketi’nin bazı yöneticilerinin yargılandığı davanın dün yapılan duruşmasında, türbanlı Hatice Hasdemir’i salondan çıkarmıştı. Duruşma salonuna baş açık girilebileceğini belirten İnan, Hasdemir’in salonu terketmesini istemişti. Hasdemir, sanık sıfatıyla geldiğini söylemesi üzerine İnan, “Farketmez salonu terkedin” yanıtını vermişti.)

24 Mayıs 2004

Sakalı 1,5 santimi geçen gaziye hastaneye almadılar

Kore gazisi Abdürrahim Peker, sakalı 1,5 santimi aştığı gerekçesiyle Yeşilyurt Hava Harp Okulu Askerî Hastanesi’nden geri çevrildi. 75 yaşındaki gazi, daha önce Gülhane Askerî Tıp Akademisi’nde hiçbir zorlukla karşılaşmadan tedavi olmasına karşın, Yeşilyurt’ta farklı muameleye tabi tutulmasına anlam veremediğini söyledi. “Cephede savaşırken kimse bana sakalın kaç santim diye sormadı.” diyen Peker, o anı her hatırladığında ağladığını söylüyor. Yeşilyurt Hava Harp Okulu Askerî Hastanesi ise konuyla ilgili açıklama yapamayacaklarını, gazinin şikayetini Genelkurmay’a iletmesi gerektiğini ifade ediyor. Kore’de 15 ay savaşan Peker, bel fitiği ve kalp yetmezliğinden 20 yıl boyunca Gülhane Askerî Tıp Akademisi’nde tedavi gördü. Burada hiçbir zaman sorun yaşamadı. Şirinevler’de oturan Peker, GATA’ya sürekli gider ve her gittiğinde 2,5 saati yolda geçer. Tedavisine devam eden Peker’e doktoru “Amca senin evinin yanı başında Yeşilyurt Hastanesi var, oraya gidip tedavi olsana.” der. Eşi ile hastaneye giden Abdürrahim Peker’i askeriye ait bahçeye 20 metre kala bir asker karşılar. “Amca sen bu durumda hastaneye giremezsin.” diyen askere Kore gazisi olduğunu söyleyen Peker, içeriye girmeyi başaramaz. Konuşmalar esnasında gelen ikinci askerin tavrı da aynıdır. Kapıdan çıkmak üzere yönelirken nöbetçi astsubay çağırır ve özür diler. Peker’i ve eşini odasına alan astsubay kesin emir aldıklarını ve içeriye alamayacaklarını açıklar. Peker’in ısrarına dayanamayan astsubay sorumlu amirini arar ve durumu anlatır. Sorumlu amir “*Amcanın sakalı 1,5 santimden uzun mu?*” diye sorar. ‘Evet’ cevabını alınca da kesin talimatla Peker’i içeriye almamalarını söyler.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=763966>)

3 Haziran 2004

Türbanlı Avı

Samsun’daki Ondokuzmayıs Üniversitesi’nin özel güvenlik görevlileri, sabahtan akşama kadar kampüse giren arabalarda türbanlı arıyor. Öğrenci ve veliler, çalılıklarda başlarını açıp okula giriyor. Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi (OMÜ) Kurupelit Kampüsü’ndeki fakültelere öğrenci taşıyan otobüs, minibüs ve otomobillerde özel güvenlik elemanlarınca türbanlı öğrenci aranıyor. Türbanlı öğrencilerin İlahiyat, Ziraat, Fen-Edebiyat, Eğitim ve Mühendislik fakültelerine gitmek için geçmek zorunda olduğu yolda arama noktası oluşturuldu. Yaşar Doğu Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu önündeki noktada özel güvenlik elemanları gün boyu görev yapıyor. Fakültelere giden belediye otobüsü, yolcu minibüsleri ve özel araçlar önce arama noktasında durduruluyor. Sonra da araçlar içinde türbanlı öğrenci olup olmadığı kontrol ediliyor. Özel güvenlik elemanları, durdurdukları belediye otobüslerine de biniyor ve türbanlı arıyor.

(*Tercüman Gazetesi*)

22 Haziran 2004

“Örtülüye Tedavi yasağ”

Yeditepe Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi’nde bir *hasta, kıyafeti gerekçe gösterilerek tedavi edilmedi*. Düzce’den İstanbul’a sevkli olarak gelen Güler Kibar’ın ısrarla muayene ve tedavi olmak istemesi üzerine Hastane Başhekim Yardımcısı Ender Kazazoğlu, hastayı muayene etmeden sevk kağıdına ‘*Hastanın şu anda tedavisi mümkün değildir*’ ibaresini yazarak Tıp tarihinde bir ilke imza attı.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2004/haziran/22/g02.html>)

29 Haziran 2004

AİHM Leyla Şahin başvurusunu red etti

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Dördüncü Dairesi, başörtüsü yasağı nedeniyle eğitim hakkı ve din özgürlüğünü ihlal edildiğini iddia eden Leyla Şahin başvurusunu ülkenin takdir hakkı olduğunu ifade ederek reddetti.

(AİHM 4 Daire, N: 44774/98, Leyla Şahin / Türkiye)

4 Temmuz 2004

Okul birincileri törene peruk takarak katıldı

Dicle Üniversitesi'nin mezuniyet törenine okul birincileri peruk takarak katıldı. 4 yıl boyunca peruk takarak üniversiteye devam eden Hukuk Fakültesi öğrencileri Ayfer Can ile Zehra Demir, puanları aynı olduğu için birinciliği baylaştılar. Can ve Demir, diplomalarını peruk takarak aldı. Diplomalarını Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Fazıl Hüsnü Erdem'in elinden alan her iki öğrenci, keplerini peruk üstüne taktı. Her yıl renkli geçen mezuniyet töreni, bu yıl sönük bir havada geçti. DÜ Rektörü Prof. Dr. Fikri Canoruç'un davet ettiği birçok kişi töreni katılmadı. Törene Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer mesaj gönderdi.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/2004/07/04/gnd110.html>)

1 Ekim 2004

Ağar: Başörtülüler Kazansak Fena mı Olur?

DYP lideri Mehmet Ağar, öğrenci affına destek verdi. 80 bin insanın, şartların zorlamasıyla eğitimlerini yarıda bıraktığını söyleyen Ağar, 'başörtülüler de yararlanacak' gerekçesiyle CHP'nin affa karşı çıkmasına tepki gösterdi. 80 bin insanın, şartların zorlamasıyla eğitimlerini yarıda bıraktığını söyleyen Ağar, 'başörtülüler de yararlanacak' gerekçesiyle CHP'nin affa karşı çıkmasına tepki gösterdi.

(<http://www.haberler.com/haberf.asp?haber=72430>)

**2005 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYA’DA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

11 Şubat 2005

‘Kardeşim 5 sene önce başını açtı şimdi niye başörtüsü yüzünden öldürülsün?’

Avrupa medyasının başörtüsü nedeniyle işlendiğini iddia ettiği haber çarpıtma çıktı. Almanya’nın başkenti Berlin’de Hatun Sürücü isimli Türk kadın, gece yarısı evinden çağrıldığı otobüs durağında kurşunlanarak öldürüldü. 23 yaşındaki Sürücü’nün cinayeti esrarını korurken olay 9 Şubat tarihli Berliner Zeitung (B.Z.)’da “Başörtüsünü çıkarttığı için öldürüldü” şeklinde verildi. Berlin Polis Teşkilatı Alman basınındaki iddiaların kendilerine ait olmadığını açıklayarak basını duyarlı olmaya çağırdı (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=141714>)

16 Şubat 2005

Avrupa Konseyinden Fransa’ya azınlık ve türban eleştirisi

Avrupa Konseyi Fransa’dan “Ulusal Azınlıkların Koruması Sözleşmesini” imzalamasını isteyen bir rapor hazırladı. Raporda, Fransa’ya devlet okullarındaki türban yasağı nedeniyle dolaylı ayrımcılık uyarısı yapılıyor. Fransa, “azınlık kavramı Fransız hukukuna yabancıdır” diyerek sözleşmeyi imzalamayacağı sinyali verdi (<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/309657.asp>)

17 Şubat 2005

Hukuku savunmanın cezası 133 bin YTL

Başörtülü bir sanığın duruşmadan çıkarılmasını haberleştiren ve olayın hukuka aykırı olduğunu duyan Yeni Şafak, 133 bin YTL (133 milyar lira) tazminata mahkum edildi. Mahkeme, kararı tek celsede alarak tarihe geçti. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=687832>)

8 Mart 2005

‘Resimleri yolla ama sen gelme’

Saadet Metin, başörtüsünden dolayı bazı sergilere kabul edilmediğini söyledi. “Başörtülülerin sanatını icra ederken bile engellenmesi çok komik bir şey. Sanatın amacı insanları ortak bir noktada birleştirmek ama böyle yaparak kırıcı hale getiriyorlar.” diyen Metin, ölene kadar başörtülü olarak resim yapacağını ifade etti. Metin, bir sergi öncesi kendisine “resimlerini yolla sen gelme” şeklinde denildiğini anlatarak, bu sözler üzerine uzun zaman ağladığını söyledi. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=150496>)

16 Mart 2005

Başörtülü gazeteciler Kadir Has Üniversitesi’ne alınmadı

Kadir Has Üniversitesi’nde düzenlenen bir panele iki kadın muhabir başörtülü oldukları gerekçesi ile alınmadı. Muhabirlere, ‘Usulüne göre giyinip gelin!’ denildi. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=699746>)

2 Nisan 2005

Başörtüsü eylemcilerine gözaltı

Dün sabah saatlerinde Ulus’taki Ankara Kalesi’ne gelen ve “kamusal alanda uygulanan başörtüsü yasağı”nı protesto eden bir grup, kalenin burçlarına “başörtüsüne özgürlük” yazılı bir pankart ve Türk bayrağı astı. İzinsiz olarak gerçekleştirildiği belirtilen eylem sırasında, 2 kişi gözaltına alındı. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=159134>)

6 Nisan 2005

Eşinin ödül törenine alınmayan Ayşe teyze bahçeden de kovuldu

İstanbul Barosu 127. kuruluş yıldönümü ve Avukatlar Günü nedeniyle meslekte 25, 30 ve 35 yılını tamamlayan avukatlara plaket verdi. 68 yaşındaki Avukat Dursun Elçi, meslekte 25 yılını doldurduğu için plaket almaya hak kazandı. Elçi, törene eşiyile birlikte katılmak istedi. Ancak İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Cemil Birsnel Konferans Salonu'nda yapılan törende bir sürprizle karşılaştı. Ayşe Gürcan Elçi, başörtülü olduğu için içeriye alınmadı. Avukat Elçi, ısrar etmedi; eşine, 'Bari arabada bekle.' dedi. Fakat Fen Fakültesi Dekan Vekili ve İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Şafak Ural, "bunun da mümkün olmadığını" söyledi. Üniversite otoparkındaki araçtan çıkarılan Kadın Elçi, otobüse binerek evinin yolunu tuttu.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=783942>)

19 Mayıs 2005

Önce başını aç sonra ekrana çık

Henüz 13 yaşındayken evlenen ve yıllarca kocasından yıllarca yediği dayaktan sonra bir de üzerine kuma getirilen Birgül Işık'ın başını açmayı kabul ettikten sonra 'Kadının Sesi'ne kabul edildiği ortaya çıktı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=808531>)

25 Mayıs 2005

Yağmura yakalanan başörtülü veliler üniversite binasına alınmadı

Atatürk Üniversitesi Narman Meslek Yüksekokulu'nun mezuniyet töreninde yine başörtüsü sorunu yaşandı. Mezuniyet töreninde aniden yağmur bastırınca, protokol ve davetli veliler okul binasına koştu. Ancak kapıdaki görevli, başörtülü velileri içeriye almadı. Birçoğu çevre illerden gelen veliler yağmurda ıslandı. Görevli Refik Kurak'ın başörtülülere yönelik hakarete varan davranışları ilçede tepki çekti. Yüksekokul müdürü ise yönetmelikler çerçevesinde davrandıklarını savundu.

(<http://www.memurlar.net/haber/22024/>)

9 Haziran 2005

Başörtülü konuşmacılar üniversiteye giremedi

Mimar Sinan Üniversitesi'nde düzenlenen 'kent yönetimine katılımda yeni yaklaşımlar' konulu panele, Zeytinburnu Belediyesi şehir planlamacıları Zülfiye Keleş ve Emine Küçük ile bilgisayar mühendisi Advıye Ünal, başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmadı. Zeytinburnu Belediye Başkanı Murat Aydın, olayı kınayarak programı terk etti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=181548>)

19 Haziran 2005

Türban vizesine Danıştay'dan ret

İdari mahkemenin, öğrencilerin türbanla okula girmesine izin veren Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin eski dekanı Prof. Dr. Uğur Dilmen'in disiplin cezasını iptal eden kararı, Danıştay'dan döndü. Personel ve öğrencilerin türbanla okula girmesine izin veren, Fethullah Gülen cemaatine yakınlığıyla bilinen Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin eski dekanı Prof. Dr. Uğur Dilmen'e, verilen disiplin cezasını iptal eden idare mahkemesinin kararı Danıştay'dan döndü. Prof. Dr. Uğur Dilmen, üniversiteye bağlı Ankara Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu, Çankaya Tıp Merkezi, Fatih Üniversitesi Dekanlık ve Hastane binasında, kız öğrencilerin derslere türbanla girmesi ve çalışan personelin türban takmasına izin verdi.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2005/06/19/660154.asp>)

14 Haziran 2005

Başörtülü Şehit Annesini Üniversiteye Sokmadılar"

Atatürk Üniversitesi(AÜ) 2004-2005 yılı mezuniyet töreninde, öğrencilerin başörtülü yakınları salona alınmayınca törene gölge düştü. Öğrencilerinin mezuniyet coşkusuyla birlikte yaşamak için Erzurum'a gelen veliler mezuniyet töreninin yapıldığı salonun girişinde görevliler tarafından engellendi. Çocuk-

larının en mutlu gününde içeri alınmayan başörtülü veliler gözyaşlarına hakim olamadı. Çocuklarının başarısını ve mezuniyet coşkusunu göremeyen veliler, yapılan davranışın insan haklarıyla bağdaşmadığını belirterek, ‘Demokratik bir ülkede böyle uygulamalar üzücü’ diye tepkilerini dile getirdiler. Bir şehit annesi olan Sabire Karşı, başörtülü olduğu gerekçesiyle fakültesini derece ile bitiren kızının mezuniyet coşkusunu yaşayamadı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=839639>)

19 Haziran 2005

Türban vizesine Danıştay’dan ret

Personel ve öğrencilerin türbanla okula girmesine izin veren, Fethullah Gülen cemaatine yakınlığıyla bilinen Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin eski dekanı Prof. Dr. Uğur Dilmen’e, verilen disiplin cezasını iptal eden idare mahkemesinin kararı Danıştay’dan döndü. Prof. Dr. Uğur Dilmen, üniversiteye bağlı Ankara Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu, Çankaya Tıp Merkezi, Fatih Üniversitesi Dekanlık ve Hastane binasında, kız öğrencilerin derslere türbanla girmesi ve çalışan personelin türban takmasına izin verdi.

(<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2005/06/19/660154.asp>)

24 Haziran 2005

Bremen eyalet meclisi öğretmenlere başörtüsü yasağı getirdi

Bremen eyaletinde iktidarda bulunan Sosyal Demokrat Parti (SPD) ile koalisyon ortağı Hıristiyan Demokrat Birlik Partisi (CDU), karar tasarısından yana oy kullanırken, Birlik 90/Yeşiller Partisi milletvekilleri okullarda böyle bir yasak getirilmesine karşı çıktılar.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=186209>)

6 Temmuz 2005

Yılıktaki başörtüsüne tahammül edemediler

Muğla Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu’nda öğrencilerin hazırladığı yıllık, başörtülü bir öğrenci fotoğrafının yer alması gerekçe gösterilerek toplatıldı. Üniversite yönetimi, okul dışı sosyal bir aktivite olan yılının hazırlanmasına katkı sağlayan ve fotoğrafı bulunan 60 öğrenci hakkında da disiplin soruşturması açtı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=189594>)

19 Temmuz 2005

Doktorun başörtüsü işgüzarlığını başhekim önledi

Yozgat’ta, devlet hastanesindeki bir doktorun icraatları konuşuluyor. Göz doktoru Kubilhan Elmas, başörtülü fotoğraf bulunan sağlık raporlarını üç gün boyunca imzalamadı ve bazı raporlara ‘Başı açık fotoğraf olacak’ diye not düşü. Dr. Elmas’a göre sadece sağlık raporu değil, ehliyet gibi belgelerde de başörtülü fotoğraf bulunamaz.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=191991>)

28 Ağustos 2005

AKP Genelgesinin ilk kurbanları

Ehliyet sınavına başörtüsü gerekçesiyle alınmayan üç kadından ikisi başını açmak zorunda kaldı. Sınav başörtülü olarak alınan Sultan Özkan hakkında ise tutanak tutularak sınavı kazanamayacağı belirtildi. Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi’nde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan ehliyet sınavına başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmayan 3 kadın zor anlar yaşadı. Yaşanan yoğun tartışmanın ardından 2 kadın başını açmak zorunda bırakıldı.

(<http://www.milligazete.com.tr>)

2 Eylül 2005

Kuzey Ren Vestfalya’da 2006’da öğretmenlerin başörtüsü takması yasaklanacak

Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Eğitim Bakanı Barbara Sommer, 2006 yılından itibaren okullarda görev yapan öğretmenlerin başörtüsü takmalarının yasaklanacağını bildirdi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=206612>)

28 Eylül 2005

Akademik yıl açılışında başörtüsü yasağı

Şanlıurfa Harran Üniversitesinin 2005-2006 Akademik Yılı açılışında başörtülü kadınlar salondan çıkarıldı ve üniversite bahçesine alınmadılar. Harran Üniversitesi Rektörü Uğur Büyük Burç'un akademik yıl açılışında yaptığı konuşmada "Meslek liselerine uygulanan katsayı adaletsizliği ile Kur'an kursları konusunun medyada tartışılmasını, Avrupa Birliğinin liselerde yaptırdığı bir ankette ülkedeki en önemli sorunlardan birinin başörtüsü yasağı olduğunun belirtilmiş olmasını" eleştirdi.

(<http://www.tumgazeteler.com/haberleri/harran-universitesi/?start=180>)

3 Ekim 2005

Başörtüsüne özgürlük eylemine polisten gözaltı

İstanbul Boğaziçi köprüsünde her yıl geleneksel olarak düzenlenen Avrasya Maraton Koşusu'na katılıp toplu olarak "başörtüsüne özgürlük" talebini taşıdıkları dövizlerle dilendiren Mazlum-Der aktivistleri, emniyet güçleri tarafından engellenerek gözaltına alındı. Gözaltına alındıktan sonra iki polis otobüsüyle İstanbul Emniyet müdürlüğüne getirilen ve çoğunluğunun kadın olduğu 24 kişi, burada teker teker ifadelerinin alınması üzerine akşama doğru serbest bırakıldı.

(<http://www.kudusyolu.com/index.php?adres=hicab&dil=tr&id=3>)

20 Ekim 2005

İstanbul Üniversitesi lisans öğrenci ve sınav yönetmeliğini değiştirdi

İstanbul Üniversitesi Lisans Öğrenci ve Sınav Yönetmeliği değiştirildi. 32. maddesi "Öğrenciler eğitim sürelerinde giyim ve görünüş konusunda ilgili mevzuata uymak zorundadırlar" ifadelerini taşımaktadır. Eski hüküm, "İstanbul Üniversitesi kız ve erkek öğrencileri üniversite kampüsü içinde, dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik, kütüphane, sosyal tesisler, spor sahaları ve uygulama alanları ve koridorlarda başları açık, çağdaş giysiler içinde ve görünümde bulunmak zorundadırlar." (Resmi Gazete Sayı 27.095.1999, 23707) şeklindeydi. Ayrıca 1999 tarihli yönetmelik değişikliğinde "Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretimine Kayıt "esnasında gerekli belgelerde değişiklik yapılmış ve Madde 6g) 15 adet fotoğraf (4,5* 6 cm ebadında kılık kıyafet genelgelerine uygun, kadınlar için başı açık, erkekler için başı açık, sakalsız ceketli, kravatlı kolayca tanınmalarını sağlayacak biçimde son altı ay içinde çekirilmiş) hükmü konmuştur. 2005 yılı değişikliğinde bu hüküm 15 adet fotoğraf (öğrencilerin kolaylıkla tanınmalarını sağlayacak biçimde kılık kıyafetle ilgili mevzuata uygun ve son altı ay içinde çekirilmiş 4.5*6 cm ebadında renkli fotoğraf" şekline dönüştürülmüştür.

(R.G. 20.10.2005 tarih, 25972 sayı)

21 Ekim 2005

Tacikistan'da okullarda başörtüsü yasaklandı

Eğitim Bakanı Abdudcabor Rahmonov, "laik okullarda, kadınların başörtüsü takmasının ya da diğer dini sembollerin kabul edilemez olduğunu, bunların yeni eğitim yasası ve anayasayı ihlal ettiğini" söyledi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=222342>)

26 Ekim 2005

AKP'den Anavatan'a geçince Köşk'ten eşli davetiye aldı

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 29 Ekim resepsiyonunda başörtülü vekil eşlerine uyguladığı 'kamusal alan yasağı'nı bu yıl da sürdürdü. TBMM Başkanı Bülent Arınç, Başbakan Tayyip Erdoğan ve eşleri başörtülü kabine üyelerini Köşk'e eşsiz davet eden Sezer, ilginç bir uygulamaya imza attı. Sezer, AK Parti'de iken "eşsiz" davet ettiği Süleyman Sarıbaş (Malatya) ile birlikte Anavatan Partisi'ne geçen bazı vekillere ise bu kez "eşli" davetiye gönderdi. CHP'den AK Parti'ye katılan Atilla Başoğlu (Adana)'nun yanı sıra eşleri başörtülü olmayan Devlet Bakanı Mehmet Aydın, Millî Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Çalışma Bakanı Murat Başesgioğlu ile Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen'i eşleriyle birlikte Köşk'e çağırıldı. DYP kökenli siyasetçilerden Dışişleri Komisyonu Başkanı Mehmet Dülger, Adalet Komisyonu Başkanı Köksal Toptan, Millî Savunma Komisyonu Başkanı Cengiz Kaptanoğlu gibi isimlere de eşli davetiye gitti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=223631>)

17 Eylül 2005**Annesi çarşafı diye hasta çocuğu tedavi etmeyen doktora soruşturma**

5 yaşındaki bir çocuğu annesi örtülü olduğu için tedavi etmediği iddia edilen Zeynep Kamil Hastanesi Çocuk Kliniği Şefi Doç. Dr. Aysu Say hakkında İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü tarafından soruşturma başlatıldı. Tedavisi yapılmayan Muhammed Nur Engiz’in babası Talhat Engiz de dün Üsküdar Cumhuriyet Savcılığı’na avukatı ile birlikte gelerek doktor hakkında ‘ayrımcılık, hakaret ve görevi kötüye kullanma’ gerekçeleri ile suç duyurusunda bulundu. Geçtiğimiz hafta sonu yaşanan ve basına yansıyan olayda Dr. Aysu Say’ın, menenjit şüphesi ile hastaneye yatırılan 5 yaşındaki Muhammed Nur Engiz’i annesi örtülü olduğu için tedavi etmediği ve anne Songül Engiz’e sözlü hakarete bulunduğu iddia edilmişti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=211115>)

26 Eylül 2005**Başörtüsü ayıbı yine sahne aldı**

Harran Üniversitesi’nde yeni öğretim yılı yine başörtüsü ayıbı ile başladı. Kampüste yasak kapsamı genişletilirken, *bir veli başörtüsü nedeniyle üniversiteden çıkartıldı*. Muhammet Taşçılar’ın haberi Şanlıurfa Harran Üniversitesi’nin 2005–2006 Akademik Yılı düzenlenen törenle açıldı. Osmanbey Kampüsü merkez kafeteryada düzenlenen törene türbanlarıyla katılmak isteyen öğrencilerden bazıları uyarı üzerine başlarını açarken, bazıları törene katılmadan binadan ayrıldılar.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1043788>)

5 Aralık 2005**Eski öğrencilerin başörtülü fotoğrafı yıllıktan çıkarıldı**

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, başörtüsü yasağını okuldan mezun olan öğrencilere de uyguladı. 55’inci kuruluş yıldönümünü kutlayan fakülte, bugüne kadarki bütün öğrencilerini kapsayan bir albüm hazırladı. Ancak başörtüsü takan eski mezunların fotoğrafları albüme konulmadı. 1996 yılındaki fakülte yıllığında başörtülü fotoğrafıyla yer alan Şeyma Akkız Akyürek, yeni albüme görüntüsüz girebildi. Üniversitede okurken, hocaları ve arkadaşlarıyla hiçbir sorun yaşamadığını vurgulayan Akyürek, bazı kesimlerin geçmişte başörtüsüyle okula gidildiğinin belgelenmesinden endişe duyduğunu kaydetti. İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Suat Gezgin de yıllıkta başörtülü fotoğraflara yasak uygulandığını doğruladı. Gezgin, daha önceki yıllıklarda başörtülü fotoğrafların yer aldığı hatırlatılması üzerine şöyle konuştu: ‘Eski yıllıklar öğrenciler tarafından hazırlanmıştı. Bu sene öğrenciler de hazırlasaydı başörtülü fotoğraf olmazdı.’

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1196217>)

8 Aralık 2005**Rektörden kanunsuz uygulama**

Kanunsuz uygulamalarıyla gündemden düşmeyen İnönü Üniversitesi’nin, başörtülü fotoğrafa da “kamusal alan” uygulamaya kalktığı ortaya çıktı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Anabilim Dalı’nda öğretim üyesi olarak görev yapan Yrd. Doç. Dr. Atilla Özcan, kendisine ve eşine ait pasaportun süresinin uzatılması, çocuklarına da yeni pasaport çıkartılması için gerekli işlemleri başlatmak üzere İnönü Üniversitesi’ne başvurdu. Öğretim Üyesi Özcan’ın pasaportunun süresinin uzatılması için gerekli onayı veren Rektörlük, çocukları için de pasaport çıkartılmasına dair belgeleri onayladı. Ancak, öğretim üyesinin eşine ait pasaportun süresinin uzatılmasına ilişkin onay evrakı işleme konulmadı. Öğretim üyesinin eşine ait hususi damgalı pasaporta, başörtülü fotoğraf yapıştirilmesini gerekçe gösteren İnönü Üniversitesi Rektörlüğü, kanuna aykırı uygulamaya gerekçe olarak, “kamusal alan” bahanesinin arkasına sığındı. Rektörlük “Kamusal alana türbanla girmek yasak olduğundan, *türbanlı fotoğraf bulunan evrak için de işlem yapılmayacağına, başı açık fotoğrafla başvurulması gerektiğine*” karar verdi.

(*Vakit Gazetesi*)

26 Aralık 2005**Bir taraftan Aşkın fişlerken bir taraftan da gürüz fişlemiş!**

Yükseköğretim Kurulu binasında saklanan, Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğretim üyelerinin özel hayatları hakkında tutulmuş fişler ortaya çıktı. Yeni Şafak’ın ele geçirdiği fişlerde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) Rektörü Yücel Aşkın ve eski YÖK Başkanı Kemal Gürüz’ün imzaları var. Kemal Gürüz’ün fişlerinde öğretim üyelerinin kimlerin akrabaları olduğu ve hangi siyasi görüşlere yakın oldukları belirtilirken, Aşkın imzalı fişlerde bazı öğretim üyelerinin eşlerinin başörtü renklerine kadar ayrıntılara inildi.

(<http://www.8sutun.com/archive.php?md=rd&id=5260>)

**2006 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYA'DA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

3 Ocak 2006

Başörtülü eş fişlemesi

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Yücel Aşkın'ın öğretim üyelerini Yükseköğretim Kurulu'na bildirmek üzere fişlediğinin ortaya çıkmasından sonra fişlenen öğretim üyeleri yaklaşık 5 trilyon TL tazminat istedi. Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin mahkemeye davet ettiği 418 fiş mağdurunun 108'i, davet üzerine mahkemeye yazılı olarak başvuru yaptı. Tarih Bölüm Başkanı Doç. Dr. Mustafa Oflaz, mahkemede birçok şekilde mağdur edildiğini belirtti. Fişlerde kendisi hakkında bulunulan iddiaların tamamen hayal ürünü olduğunu ve bu iddiaları reddettiğini söyleyen Oflaz, "Beni memur diye güvenlik için kaydetmelerinin bir dereceye kadar tevlini yapabilirler ancak, evde oturan eşimin fişlenmesi neden? Eşim bu fişlerle mağdur edilmiştir." dedi. Bu olay, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelin eşlerinin, özellikle başörtülü eşlerinin de fişlendiği gerçeğini bir kez daha ortaya çıkardı. (http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

7 Ocak 2006

"Sezer'in sınıraşan başörtüsü yasağı."

Cumhurbaşkanı Sezer, Çankaya Köşkü'nde uyguladığı başörtüsü yasağını uluslararası boyuta taşıdı. Sezer'in eşi başörtülü olan Afgan Cumhurbaşkanı Karzai'yi de Türkiye'ye eşsiz davet ettiği ortaya çıktı (<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/ocak/07/p01.html>)

17 Ocak 2006

Köşk'ten 'muhibir komşu' ile bürokratlara güvenlik soruşturması

Atamalarda kılı kırk yaran Cumhurbaşkanı Sezer'in şimdi de 'muhibir komşu' uygulaması başlattığı öne sürüldü. Kararnamesi Çankaya Köşkü'ne gelen bir bürokrat hakkında komşusundan bilgi alındığı iddia edildi Hükümetin onay için gönderdiği atamaları tek tek inceleyen Sezer'in, bu kişilerle ilgili 'güvenlik soruşturmasını' devletin resmi organlarının yanı sıra bir de Cumhurbaşkanlığı çalışanlarına yaptırdığı savunuldu. Çankaya Köşkü'nün 'komşu kriterleri' uygulaması, bir bürokratin komşusuna misafirlğe gitmesiyle ortaya çıktı. Cumhurbaşkanlığı'ndan geldiklerini söyleyen bazı kişilerin, ataması yapılan bürokratin apartmanında rastgele çaldıkları bir kapıyı açan kişiye "Komşunuzu nasıl bilirsiniz, eşinin durumu nedir" gibi sorular yönelttiği iddia edildi. *İddiaya göre geçtiğimiz aylarda bir bakanlığa daire başkanı atanan bürokratin apartmanına Çankaya Köşkü'nden bir ziyaret yapıldı. Cumhurbaşkanlığı'nda görev yaptıklarını belirten kişiler, ataması yapılan bürokratin komşusunun kapısı çaldılar. Bu kişiler, komşuya bürokratin aile yapısı ve yaşamıyla ilgili "Komşunuz ... bey nasıl biridir? Eşinin durumu nedir, başını örtüyor mu" gibi sorular yöneltti. Arka arkaya gelen sorulara şaşırarak bürokratin komşusu, Çankaya Köşkü'nde görev yaptığı belirten kişilere "Neden soruyorsunuz?" diyerek cevap almak istedi. Görevlilerin 'Basit bir güvenlik soruşturması yapıyoruz" cevabı verdiği öğrenildi. Daire Başkanı, hakkında araştırma yapıldığını geçen hafta komşusuna ev ziyareti yaptığında öğrendi. Anlatılanlara önce inanmak istemediğini söyleyen bürokrat, "Böyle bir sicil araştırması duymamıştım. Komşum anlattığında önce şaka yapıyor zannettim. Şok oldum. Atamam yapıldı. 'Acaba komşumun söyledikleri mi etkili oldu' diye düşündüm" diye konuştu.²¹ (Yenişafak <http://www.memurlar.net/haber/37598>)*

18 Ocak 2006

Harp Akademileri Yönetmeliğinde değişiklik yapıldı. Kurmay subayların seçim ölçütleri ve eğitim koşulları yeniden düzenlendi. Yönetmelik değişikliği ile **kişinin eşine ve 12 yaşından büyük çocuğunun fotoğrafını verme koşulu** getirildi. Akabinde astsubay ve uzman erbaş alımına aynı şart getirildi. Bu şart kurmay aday adaylarının eşlerinin kontrol edileceği yorumlarına neden oldu.

²¹ Hükümetin yaptığı Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Vali, Emniyet Müdürü ve bütün il müdürleri seviyesindeki atamalar üçlü kararnameyle Çankaya Köşkü'nün onayına sunuluyor.

Harp Akademileri Yönetmeliği;

“Madde 40 — Kuvvet Harp Akademilerine aşağıdaki şekilde müracaat edilir:

a) Akademilere girmeye istekli subay bir dilekçe ile en yakın amirine müracaat eder. Dilekçeye 4,5x6 boyutlarında kendisine, eşine ve 12 yaşından büyük çocuklarına ait dörder adet vesikalık fotoğraf eklenir.” hükmünü içermektedir.

(<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/30324.html>)

19 Ocak 2006**Em.Org.Kılınç: ‘Türbanlı eşinizi boşayın’**

Eski Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Genel Sekreteri Orgeneral Tuncer Kılınç, verdiği bir röportajda tuhaf açıklamalarda bulundu. ‘Milliyetçi değilseniz vatan hainisiniz’ diyen Kılınç, eşinin türban takması nedeniyle Başbakan Tayyip Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı seçilmesinin uygun olmayacağını söyledi. Emekli Orgeneral, Türkiye’yi yönetmek isteyen siyasetçileri, türbanını çıkarmayan eşlerini boşamaya çağırıyordu. Ankara’da yayımlanan siyasi haber dergisi Yeni Çizgi’ye bir röportaj veren eski MGK Genel Sekreteri emekli Orgeneral Tuncer Kılınç, ‘Tayyip Erdoğan Köşk’e çıkabilir mi?’ sorusu üzerine, ‘Çıkabilir tabii, ama çıkmaması uygundur. Baktığımız zaman yasal olarak hiçbir engel yok’ dedi. Kılınç, ‘Peki eşi Emine Erdoğan, türbanından dolayı kamusal alanı ihlal etmiş olur mu?’ sorusuna ise şöyle yanıt verdi: ‘İşte o yüzden diyoruz, çıkmaması uygundur diye. Ben bir tarihte birilerine, **‘Eğer eşleriniz sizi dinlemiyorlar da dini inancımızdır falan diyorlarsa, boşayın’** dedim. Yani siz kendinizi illa siyaset yapmak, illa Türkiye’yi idare etmek istiyorsanız, o takdirde boşanmanız gerekiyorsa boşanırsınız tabii. (<http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=5&ArsivAnaID=30743>)

21 Ocak 2006**İnsan Hakları İzleme Örgütü 2005 raporunda başörtüsü yasağına yer verdi**

İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch), 2005 raporunu açıkladı. Raporda “başörtüsü yasağına” dikkat çekilerek, dini özgürlükleri kısıtlayıcı uygulamaların sürdüğü belirtildi. Raporda; “Dini sebeplerden dolayı başörtüsü takan kadınlar, yüksek öğrenimden, kamu hizmetinden ve siyasi hayattan yasaklanmaya devam edildiler. Başörtüsü takan kadın avukatlar mahkeme salonlarına alınmadılar. Haziran ayında Ankara Barosu, bir hakimin bürosunda müvekkili ile yaptığı görüşme sırasında başörtüsü takan bir avukat hakkında disiplin soruşturması başlatıldı.” ifadelerine yer verildi.

(insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/.../Insan%20Haklari%20Izleme%20Komitesi%202006%20Dunya%20Raporu-)

23 Ocak 2006**ÖSS Başvurusu Yasakla Başlıyor**

YÖK güdümlü Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), başörtülü öğrencileri, yasakla henüz başvuru aşamasında tanıştırmak üzere kabinde fotoğraf uygulamasına başladı.

(<http://www.haber10.com/haber/15664/>)

ÖSYM, Üniversite sınavına girişlerde öğrencilerin fotoğraflarını başvuru merkezlerinde çekecek. Bundan sonra sınava müracaat için verilecek fotoğraflar YÖK tarafından görevlendirilen memurlar tarafından çekilecek. Fotoğraf için yüzlerce tevizat satın alındı.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/ocak/27/g04.html>)

ÖSYM, ‘başvuru merkezi görevlisi’ olan öğretmenleri 2 günlük eğitime tâbi tuttu ve verilen eğitimler sırasında “Öğrencilerin fotoğraflarını çekerken özellikle başlarının açık ve sakalsız olmalarına dikkat edin. Başörtülü veya sakallı olarak gelen öğrencilerin fotoğraflarını çekmeyin. Başörtülü öğrencilerden başlarını açarak fotoğraf çekilmelerini isteyin. Peruk takmak isteyen öğrencilerin de fotoğraflarını çekmeyin,” şeklinde uyardı.

4 Şubat 2006**YÖK’ün hayalet fakültesi**

28 Şubat sürecinde başörtüsü yasağının odağında yer alan İlahiyat Fakülteleri’ne baskı yapmak için, fakültelerin kontenjanları sürekli düşürüldü. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Suat Cebeci, kontenjan verilmediği için okulun “hayalet fakülte”ye dönüştüğünü belirtti.

(<http://www.tumgazeteler.com/haberleri/suat-cebeci/>)

8 Şubat 2006

Danıştay'dan tartışılacak karar

Danıştay, okula geliş gidişlerinde türban takan bir öğretmenin, anaokuluna müdür olmasını sakıncalı buldu. Gölbaşı Bayrak Anaokulu Müdürlüğü'ne atanan ve başı kapalı kimlik göstererek okula girmek isteyen bir öğretmen, 2001'de görevden alınarak Mamak Kıbrıs Köyü İlköğretim Okulu'na Çocuk Gelişimi öğretmeni olarak atanması işleminin iptali istemiyle dava açtı... Ankara 6. İdare Mahkemesi, "öğretmenin okula alınmamasının, o anda başı kapalı olması değil, **daha önce aldığı kimliğindeki resminde başının kapalı olmasından kaynaklandığını belirterek**, yalnızca bu husus esas alınarak davacının müdürlük görevine başlatılmadan öğretmenliğe atanmasında hukuka uyarlık görülmediği" gerekçesiyle dava konusu işlemi iptal etti. Kararın Ankara Valiliği'nce temyiz edilmesi üzerine, dosya Danıştay 2. Dairesi'ne geldi.²² Daire, idare mahkemesinin kararını bozdu. "Eğitim ve öğretim hizmetinin verilmesi sırasında, öğrencilerin bilgi ve görgüsüyle davranışları kadar görünümünün de öğrenen kişiler üzerinde bir etki yaratacağının şüphesiz olduğu vurgulanan kararda, görevi gereği eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili bir alanda çalışan kamu görevlisinin, yasal düzenlemelerde belirtilen temel ilkelere aykırılık oluşturabilecek tutum ve davranışlardan kaçınması gerekeceği" ifade edildi. (http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2006/Subat/08/Haber_122001.aspx)

11 Şubat 2006

Komutan, dışarda örtülü olmasını sindiremedi

Danıştay'ın "sokakta başörtüsü takması iyi örnek değil" kararını verdiği Aytaç öğretmen, okulunun bulunduğu garnizona alınmayınca Milli Eğitim'e başvurdu. Müdür, "Bir daha oraya gitmeyin, Paşa size çok kızdı" dedi. Dışarıda örttüğü başörtüsü nedeniyle okul müdürlüğü yapması engellenen Aytaç Kılınç, atandığı ve iki kez mahkeme kararıyla geri döndüğü Bayrak Anaokulu'nun yüzünü bile görmedi. **Kılınç, okulun bulunduğu Gölbaşı Bayrak Garnizonu'na her gidişinde başı açık olmasına rağmen içeri alınmadı.** Danıştay'ın hakkında, "Dışarıda bile olsa başörtüsü örtmesi laikliğe aykırıdır ve öğrencilere 'kötü örnek' oluyor " kararı verdiği Kılınç, Bitlis'te de beş yıl öğretmenlik yapan Kılınç, 2001'de girdiği okul müdürlüğü sınavında Ankara üçüncüsü oldu ve ikamet ettiği Gölbaşı ilçesindeki Bayrak Anaokulu'na atandı. Aytaç öğretmen, okula gittiği ilk günden itibaren birçok sorunla karşılaştı. 2001 yılında okul müdürlüğüne atanmasından itibaren tam 9 kez görev yeri değişikliğine maruz kaldı. Daha okul kapısına gelmeden garnizon girişinde durdurulan Kılınç, bu sırada başı örtülü olmamasına rağmen (*başörtülü fotoğrafı olan eski kimlik kartını gösterdiği için*) içeri alınmadı ve sabıka kaydı getirmesi istendi. İkinci gün sabıka kaydıyla birlikte gitti, bu sefer ikametgah ilmuhaberi, üçüncü gün ise sağlık raporu istendi. Daha sonra da kendisine 'doğrudan içeri alınmaması' yönünde garnizon komutanı tarafından verilmiş bir emir olduğu iletildi. Müdür olduğu okula girmesini engelleyen garnizon komutanı ile görüşmek istediğini belirten Kılınç'a, görüşmenin mümkün olmadığı söylendi. Kılınç bu defa ilçe milli eğitim müdürlüğüne başvurdu. Gölbaşı İlçe Milli Eğitim Müdürü Aynur Bozkurt Bostancı kendisine, "Bir daha oraya gitmeyin, Paşa telefon açıyor, size çok kızdı. Paşa 'bir daha bu kapıya gelmesin' diyor. Bir formül düşünüyoruz" dedi. **Müdür olduğu okulu görmesi bile mümkün olmayan Kılınç hakkında sözlü olarak iletilen "Paşa istedi" gerekçesiyle soruşturma açıldı. Soruşturma neticesinde, "devlet memurunun itibarını sarsacak davranış" gerekçesiyle işlem yapıldı ve aylıktan kesme cezası verilerek, yöneticilik görevinden alındı.** Atama yönetmeliğinde "eşdeğer başka bir okula müdür olarak atanır" denildiği halde Kılınç, anaokulu bulunmayan başka bir okulda öğretmen olarak görevlendirildi. Karar hakkında dava açan Aytaç öğretmen, aldığı yürütmenin durdurulması ve iptali kararlarıyla iki kez döndüğü okuluna yine alınmadı. Bayrak Anaokulu ile Kıbrıs Köyü İlköğretim Okulu arasında gidip gelen Kılınç, mahkeme kararlarının garnizon girişinde uygulanmaması nedeniyle 10 gün ilçe milli eğitim müdürlüğü koridorlarında mesai saatlerine giriş çıkışları kontrol edilerek, "tanımsız" bir görevde çalıştırıldı. Daha sonra da Gölbaşı İlçe Milli Eğitim'inde gezici öğretmenlik kadrosuna alındı ve 2 yıl her gün farklı bir okulda çalıştırıldı. Okul müdürlüğüne atanıncaya kadar görevine sorunsuz devam eden Aytaç Kılınç, müdür olduktan sonra kınamadan kıdem durdurmaya kadar tüm

²² Aytaç Kılınç hakkında 6. İdare Mahkemesi'nin 'müdürlüğünün teslimi' kararına Ankara valiliği 'yürütmeyi durdurma' talepli temyiz başvurusunda bulundu. Danıştay 5. Dairesi 2002 yılında yürütmenin durdurulmasını reddetti. 4 yıl boyunca 6. İdare Mahkemesinin ve Danıştay'ın kararı uygulanmadı ve Kılınç müdürlük görevi teslim edilmedi. Danıştay 5. Dairesi 5 Temmuz 2001'de okuluna giremeyen Kılınç hakkında 6. İdare Mahkemesi'nin kararı esas-tan yapılan yürütmeyi durdurma talebinin 22 Mart 2002'de reddetti. 2003 yılında dava, yürütmeyi iptal etmeyen Danıştay 5. Daire'den alınarak 2. Daire'ye verildi. (17 Şubat 2006 Yeni Şafak Gazetesi)

cezaları almakla kalmayıp, hakkında sivil polisler tarafından bilgi de toplandı. Kılınc’ın komşularına, görev yaptığı okullardaki arkadaşlarına, evine başörtülülerin gelip gelmediği, dışarda başörtüsü örtüp örtmediği, hangi gazeteleri okuduğu yönünde sorular soruldu.

(<http://www.haberpan.com/komutan-disarda-ortulu-olmasini-sindiremedi-haberi>)

10 Şubat 2006

Erdoğan Teziç: ‘Kürsüde Tak, Pazarda Aç, Kabul Edilemez

Teziç, “Yolda yürüyorsunuz. Tesettürlü bir kadınsınız. Polis ‘sizi tanımakta güçlük çekiyorum’ dediği zaman yüzünüzü açmak zorundasınız. Sizi tanımakta güçlük çekiyorum dediği anda orası kamusallaşır. Evinizde bile olsa...” dedi. Teziç, tesettür olgusunu ise “kadınlıktan utanmak” şeklinde açıklarken, şu ifadelere yer verdi: “Bir yargıç kürsüde başı açık olup, pazara türbanlı gidemez. Bu benim inanç alanım, özgür alanım diyemez. Anayasa Mahkemesi başkanımızı pazarda türbanlı görmek devleti sarsar. Bir öğretmen de okulda başı açık, pazara çıkınca türbanlı olamaz... Çocuk, kadınlığından utanarak türban takan öğretmenini görüp, acaba annem ayıp mı yapıyor, diye sormaya başlar.”

(<http://hursarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3914337&tarih=2006-02-10>)

20 Şubat 2006

Başörtüsü yasağı protestosuna üç yıl hapis cezası

Medeniyet Gazetesi’nin sahibi olan Mehmet Keskin, İnönü Üniversitesi’nin 21 Nisan 1999’da uygulamaya koyduğu başörtüsü yasağını protesto gösterilerine katıldığı gerekçesiyle, tutuklanarak Malatya E Tipi Cezaevi’ne gönderildi. Hakkında verilen 3 yıllık hapis cezasının Yargıtay tarafından onaylanması üzerine tekrar tutuklandığı bildirildi.

(*Vakit Gazetesi*)

21 Şubat 2006

Sihler de türban yasağı mağduru!

Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, Sih olan Hindistan Başbakanı Manmohan Singh ile görüşürken bir grup Sih Öğrenci, dün Yeni Delhi’de Fransa ‘da uygulanan türban yasağını protesto etti. Yürüyüşü örgütleyen Sih liderlerden Manjit Singh, ‘Bu yasaya yönelik değil, batı tazi düşünceye bir meydan okumadır. Almanya, İngiltere, Kanada ya da ABD’de türban sorununuz yok, bu sadece Fransa’da var ‘ dedi.

(<http://hursarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3964196&tarih=2006-02-21>)

23 Şubat 2006

Danıştay: Eşi türbanlı öğretmen yurt dışında çalışamaz”

Okul yolunda türbanı yasaklayan Danıştay, bu kez de eşi türbanlı diye bir öğretmenin atamasını yapmayan Milli Eğitim Bakanlığı’na haklı buldu.

(<http://hursarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3978404&tarih=2006-02-23>)

24 Şubat 2006

TEV’den burs isteyen öğrencilere ideolojik ayrımcılık

Türk eğitim Vakfının (TEV) burs vereceği kız öğrencileri seçerken okul dışında dahi turban veya peruk takmama şartı aradığı ortaya çıktı. Vakfın üniversitelere gönderdiği iki sayfalık Yükseköğrenim Bursları Ek Kontenjan Duyurusu’nun seçici komisyon ve vakıf yöneticileri için hazırlanan sayfasında özel şartlar yer alıyor. Yöneticilerden burs verilecek öğrencilerin okul dışında başörtüsü takıp takmadığının araştırılması istenerek, “**Türbanlı, peruklu vb. öğrenciler bursa uygun değildir. Öğrencilerin cemaat yurtları/evleri vb. yerlerde kalıp kalmadığının öğrenilmeye çalışılması rica olunur.**” deniliyor. TEV tarafından Malatya İnönü Üniversitesi’ne gönderilen ve öğrencilere gösterilmemesi istenen duyuru, önce üniversite panosuna asıldı. Daha sonra yanlışlıkla asıldığı söylenerek kaldırıldı.

(<http://www.turkforum.net/386059-tev-den-burs-isteyen-ogrencilere-ideolojik-ayrimcilik.html>)

11 Mart 2006

YÖK yasakçı tavrını sürdürdü

YÖK, binlerce meslek liseliye uygulanan katsayı adaletsizliğinin çözümünde umut olan açık lise formülünü engellemek için yeni bir karar vererek, meslek liseli adayların açık lise diplomasıyla ÖSS’ye

başvuramayacağını açıkladı. Bu karar, özellikle başörtüsü yasağı karşısında açık liseyi alternatif gören öğrencilerin haklarını gasp etti.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=2430789>)

19 Mart 2006

Başörtüsü konusunda toplumda uzlaşma mevcut

Anavatan Partisi'nin 18 ilde yaptırdığı ankete katılanların yüzde 76,8'i "Cumhurbaşkanının eşinin başörtülü olmasında hiçbir sakınca yok" ifadesine tam destek verdi. CHP'lilerin yüzde 59'u da bu fikirde. Bu ifadeye en çok gençlerden destek geldi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/mart/19/p03.html>)

24 Mart 2006

Başörtülü "ödül"ünü alamadı

Nizip İmam Hatip Lisesi 10. sınıf öğrencisi Hatice Kübra Bakır, Gaziantep genelinde Nevruz kutlamaları dolayısıyla İl Millî Eğitim ve Kültür Müdürlüklerince düzenlenen 'kompozisyon yarışması'nda birinci oldu. Yarışmada dereceye layık görülen eserlerin sahiplerine Gaziantep Üniversitesi'nde, önceki gün törenle ödülleri verildi. Ödülünü almak üzere öğretmenini ile birlikte törenin düzenleneceği Gaziantep Üniversitesi'ne giden Hatice Kübra Bakır, başörtülü olduğu için ödülünü alamadı. **Tören başladı ve kürsüye çağrıldı. Ancak ödül başörtülü olduğu için Hatice Kübra'ya değil, öğretmenine verildi.** Hatice Kübra'nın günler öncesinden törende yapmak üzere özenle hazırladığı konuşma metni ise elinde kaldı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1410784&cache=1>)

26 Mart 2006

Baro'da türbana disiplin cezası

Türkiye Barolar Birliği (TBB) türbana vize vermedi. Ankara Barosu Yönetim Kurulu'nun, baro seçimi-ne türbanla gelen aralarında Hatice Hasdemir Şahin'in de bulunduğu 17 avukata disiplin cezasına gerek görmeyen kararları TBB Yönetim Kurulu'nca bozuldu.

(<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4469502&tarih=2006-05-25>)

4 Nisan 2006

Başörtülülere yemek de yok

Erzurum'daki Atatürk Üniversitesi kampüsü genel yemekhanesine öğrencilerin başörtülü girmesi yasaklandı. Yemeğe gelen başörtülü öğrenciler güvenlik görevlileri tarafından yemekhaneye alınmadı.

(<http://baybul.com/kayseri/516503-basortululere-yine-yemek-yok.html>)

9 Nisan 2006

Başörtülüler tıpta uzman olamaz

ÖSYM tarafından tıp fakültesi mezunlarının akademik kariyerlerine devam edebilmeleri için kazanmaları gereken "Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı"na başörtülü öğrenciler alınmadı.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

15 Nisan 2006

Başörtüsüne izin verenler de fişlendi

Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) Rektörü Prof. Dr. Yücel Aşkın'ın özel kasasından çıkan fişler, istihbarattaki gizli yapılanmayı gözler önüne serdi. Üniversitedeki irticai faaliyetler başlığı altında yapılan fişlemelerde, öğrencilerin derslere başörtülü girmesine müsaade eden öğretim üyelerinin adlarının yer aldığı ortaya çıktı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/zulum-2006da-da-artarak-devam-etti-40849.htm>)

18 Nisan 2006

Sabancı Holding'ten başörtüsü yasağı

Selçuk Üniversitesi Ereğli Meslek Yüksek Okulu 4öğrencilerinin Sabancı Holding'e ait Bossa Tekstil Fabrikası'na düzenlediği gezideki başörtülü öğrenciler, güvenlik görevlileri tarafından fabrikaya alınmadı. Fabrika Müdürü Can Piyale, "Sizin kapınıza mayolu biri gelse içeriye alır mısınız" dedi.

(<http://forum.islamiyet.gen.tr/bize-ayiracak-5-bes-dakikaniz-var-mi/34599-basortusu-raporu.html>)

27 Nisan 2006**KPSS’ye başvurular başladı**

Lisans düzeyindeki adaylara yönelik yapılacak Kamu Personeli Seçme Sınavı’na (KPSS) başvuru süresi başladı. Başvuru süresi boyunca adaylara yönelik başörtüsü yasağı devam etti.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

28 Nisan 2006**Ankara’nın yüksek tepelerinde ayrımcılık yapılıyor**

3 çocuk annesi Mihriban Çelik, Başkent’te öğrencilerin yanı sıra halkın da faydalanabildiği Ankara Üniversitesi’ne bağlı Olimpik Yüzme Havuzu’na yüzme öğrenmeleri için kaydettirdiği kursa 2 çocuğunu bırakmak için girerken başörtülü olduğu gerekçesiyle engellendi.

(<http://dir.groups.yahoo.com/group/benimturkiyem/message/1920>)

1 Mayıs 2006**Başörtülüler Arabistan’a gitsin**

Eski cumhurbaşkanı Süleyman Demirel TV programında “türbanlılar üniversiteye giremez, türban özgürlük falan değildir, gericiliktir” dedi. Gazetecinin “peki başörtü öğrenciler ne yapsın” sorusuna “illa başı bağlı okuyacaksan, Arabistan’da öyle yerler vardır, oraya git” yanıtını verdi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/mayis/01/mocaktan.html>)

8 Mayıs 2006**Yasaklı Kamu Personeli Yabancı Dil Sınavı**

Kamu Personeli Yabancı Dil Sınavı’na müracaat eden adaylar salona başörtülü olarak alınmadı. KPDS için hazırlanan kılavuzda ise kılık-kiyafet yönetmeliklerine yapılan atıfların yerine, doğrudan “başörtüsü” ibaresinin yer alması dikkat çekiciydi. Kılavuzda başörtülü adaylar için şu uyarı yapıldı: “Başörtülü adaylar sınava alınmayacaktır, alınsa bile sınavları geçersiz sayılacaktır.”

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1666869>)

17 Mayıs 2006**Danıştay’a silahlı saldırı**

Danıştay’da yapılan silahlı saldırıda ağır yaralanan 2. Daire üyesi Mustafa Yücel Özbilgin hayatını kaybetti. Aralarında 2. Daire Başkanı Mustafa Birden’in de bulunduğu 4 yaralının durumu iyiye gidiyor. Özbilgin, bugün toprağa verilecek. Türkiye, Danıştay 2. Dairesi’ne yapılan silahlı saldırı ile sarsıldı. Dün saat 10.30 sıralarında saldırgan Alparslan Aslan elindeki Glock marka silah ile Danıştay 2. Dairesi üyeleri toplantı halindeyken salona girerek ateş açtı. Görgü tanıklarının ifadesine göre, Aslan “Biz Osmanlı çocuğuyuz, bunun devamı gelecek” diye bağırdı. (<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/373502.asp>)

*Saldırının Şubat ayında gazetelere yansıyan ve eleştirilen Danıştayın ana okulu öğretmenine ilişkin kararı ile ilgili olduğu iddia edildi. Üç ay önce üyelerin fotoğraflarını yayımlayan Vakıf Gazetesi suçlandı. Ancak Danıştay saldırısından yaralı kurtulan hâkimler, tetikçi Alparslan Arslan’ın hedef seçerek odadaki üyelere sırayla ateş açtiğini söyledi. Halbuki karara karşı olup, muhalefet şerhi yazan kadın üye de yaralananlar arasındaydı. Nitekim daha sonra Danıştay saldırısı ve Cumhuriyet gazetesine atılan bombaların planlı bir komplonun parçası olduğu Ergenekon davası ile ortaya çıktığından davalar birleştirildi.*²³

²³ 20 Nisan 2009, Danıştay Saldırısı Ergenekon’la Birleşti, Alparslan Arslan’ın da aralarında bulunduğu 8 sanığın yargılandığı Danıştay saldırısı davasında Mahkeme Yargıtay’ın bozma kararına uydurdu. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Danıştay 2. Dairesi üyelerine ve Cumhuriyet gazetesine yönelik saldırılarla ilgili davada, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin, “Ergenekon davasıyla birleştirilmesinde zorunluluk bulunduğu”na işaret ederek verdiği bozma ilamına uyulmasını kararlaştırdı. Mahkeme, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin, “ergenekon davasıyla birleştirilmesinde zorunluluk bulunduğu”na işaret ederek verdiği bozma ilamına uyulmasına karar verdi. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Danıştay 2. Dairesi üyelerine ve Cumhuriyet gazetesine yönelik saldırılarla ilgili davanın, “Ergenekon” davası ile birleştirilmesini kararlaştırarak, dava dosyasının İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinde birleştirilmesi yönünde, bu mahkemeden muvafakat istenilmesine karar verdi. Mahkeme Başkanı Hasan Şatır, dosya kapsamı, delil durumu, bozma ilamındaki gerekçeye göre, yapılan değerlendirmede; İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi’nin, “Ergenekon” davasında, bir terör örgütü olduğu ve bunların ülke çapında eylem ve faaliyetlerde bulunduğuın ileri sürüldüğünü belirtti. Bahse konu örgütün ana çatısı ve örgüt yapısının tarif edilerek nitelendirildiğini, ayrıca örgüt eylemlerinin de dava konusu edildiğini ifade eden Şatır, “Mevcut duruma göre, mahkememiz dosyasındaki Danıştay ve Cumhuriyet gazetesine bomba atılması olayının, İstanbul’daki yargılamaya konu örgütün yaptığı eylemlerden biri olarak iddia edildiği, bu halyle mahkememizde görülen ve örgütün yaptığı eylemlerden bir tanesi olarak nitelenen eylemin yargılamasının da örgütün genel tanım ve tarifinin yapıldığı ve diğer eylemlerinin yargılandığı dosyada birleştirilerek, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 2008/209 esas sayılı (Ergenekon davası) dosyasında yapılması, delillerin birlikte değerlendirilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu sonuç ve kanaatine varıldığından, dosyanın, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinde birleştirilmesi konusunda muvafakat istenilmesine karar verildi” dedi. (<http://www.haber7.com/haber/20090420/Danistay-saldirisi-Ergenekonla-birlesti.php>)

19 Mayıs 2006**19 Mayıs töreninde başörtü krizi**

Burdur İl Jandarma Komutanı Kıdemli Albay Aydın Bacık, AK Parti'li vekilin başörtülü eşinin şeref tribününün arka sıralarında otuması nedeniyle 19 Mayıs kutlamalarını terk etti. Burdur İl Jandarma Komutanı ve Garnizon Komutanı Jandarma Kıdemli Albay Aydın Bacık, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı töreninin başlamasından kısa süre sonra, geçit törenlerini izlemeden, tören alanından ayrıldı... Burdur Valisi Can Direkçi de AA muhabirine yaptığı açıklamada, "Milletvekili-miz Özçelik'in eşi, şeref tribününde arka sırada oturuyordu. Garnizon Komutanımız bu duruma tepki göstermek amacıyla, 58. Piyade Eğitim Alay Komutanı Tank Kurmay Albay Mustafa Bingül ve eşini alarak, tribünü terketti. Garnizon Komutanı, tepki için öyle yaptığını söyledi.

(<http://www.haber7.com/haber/20060519/19-Mayis-torende-basortu-krizi.php?sayfa=1>)

Konya'da başörtüsü krizi

Konya'nın Beyşehir ilçesinde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı kutlamalarının yapıldığı 75. Yıl Cumhuriyet Stadında, protokol tribününde oturan türbanlı kadınların bu bölümden çıkarıldıkları ileri sürüldü. Belediyeyi temsilen törene katılan Belediye Başkanvekili Şahin Habir, törenden sonra yaşanan olayla ilgili olarak soru soran gazetecilere şunları söyledi: "İlk önce Garnizon Komutanı Yarbay Haydar Bulut tepki koydu. Daha sonra Konya Vali Yardımcısı İsmail Atasoy, olaya müdahale etti. Vali Yardımcısı da türbanlıların dışarıya çıkarılmasını istedi. Herhalde 5 türbanlı bayan vardı. Hatta türban da değil, geleneksel başörtülülerdi sanırım. Şöyle söyleyeyim çoğunluğunu geleneksel başörtülüler oluşturuyordu. Memur eşleri, halktan insanlardı." Vali Yardımcısı Atasoy ise, iddia edildiği gibi böyle bir olayın yaşanmadığını, kutlamaların olaysız geçtiğini öne sürdü.

([Internethaber http://www.konyahaber.com/haber/konyada-basortusu-krizi-13491.htm](http://www.konyahaber.com/haber/konyada-basortusu-krizi-13491.htm))

21 Mayıs 2006**LES'te başörtüsü yasağı**

Lisans eğitimini tamamlayıp, yüksek lisansa devam etmek isteyen öğrencilerin girmek zorunda olduğu Lisansüstü Eğitim Sınavı'na, yasadolayısıyla öğrenciler başörtülü olarak alınmadı. Daha çok üniversite kampüslerinde yapılan sınavlarda, birçok öğrenci daha giriş kapısında güvenlik görevlileri tarafından uyarıldı.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

24 Mayıs 2006**Daha Fazla Yasak**

Cumhurbaşkanı Sezer'in, 22 Mayıs'ta 53 devlet üniversitesinin rektörüyle Çankaya Köşkü'nde yaptığı görüşmenin ilk sonuçları, "daha fazla yasak" olarak Gazi Üniversitesi'nde uygulanmaya başladı. Gazi Üniversitesi uygulamakta olduğu başörtüsü yasağının kapsamını daha da genişletti. Yeni uygulamayla, kampüsün ana giriş kapısında başörtülü öğrenciler, üniversite güvenlikçileri tarafından başlarını açmaya zorlandı.

(<http://www.guncelle.com/universite-hayati/324948-gazi-universitesi-tedirgin.html>)

25 Mayıs 2006**Başörtülüler Sergiye Alınmadı**

Kayseri Erciyes Üniversitesi (EÜ) Tıp Fakültesi tarafından düzenlenen 9. Türk Tıp Tarihi Kongresi ile birlikte aynı saatlerde açılan sergiyi gezmek için gelen başörtülü kadınlar görevlilerin uyarısı ile salona alınmadı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1515087>)

26 Mayıs 2006**YÖK'ten Yeni Bir Engel Daha**

Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu toplantısında, ilahiyat fakültelerinin ilköğretim okulları için din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni yetiştirmeyi amaçlayan bölümlerinin eğitim fakültelerine bağlanması kararlaştırıldı. Bu karar ile ağırlıklı olarak İHL mezunu başörtülü öğrencilerin tercih ettiği bölümün önu kapatılmış oldu.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1518325>)

26 Mayıs 2006**Büyükkelçi’ye başörtüsü tepkisi**

II. Türk-Alman Ekonomi Kongresi’ne katılmak üzere Almanya’ya giden Başbakan Erdoğan, burada gurbetçilere hitap etti ve sorunlarını dinledi. Toplantıda söz alan başörtülü bir kadın, tesettürlü kıyafetiyle büyükkelçiliğe giremediğini söyleyerek, Başbakan Erdoğan’a şikayette bulundu. Başörtülü kadın, büyükkelçilikten kendilerine “Babaannelerinizi gibi bağlayacaksınız. Saçlarınız biraz gözükecek” dediğini söyledi.

(<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/mayis/26/p03.html>)

6 Haziran 2006**MEB in açıklamasına rağmen habere devam Sınava türbanlı giriş serbest**

Merkezi Sistem Sınav Yönergesi’nin, ‘Bina Sınav Komisyonu’nun Görevleri’ ile ilgili maddesinden adayların ‘başının açık’ olması ifadesi çıkarıldı. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı bunun sadece özel sınavlarda serbest olduğu savunmasını yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı’nın, yönerge değişikliğiyle sınavlara gireceklerin ‘başının açık olması’ zorunluluğunu kaldırdığı ortaya çıktı. Bu değişikliğin, başta Anadolu ve Fen liseleri giriş sınavı OKS olmak üzere Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk gibi merkezi sistemle yapılan tüm sınavlarda, türban yasağının kaldırılması anlamına geldiği yorumları yapıldı. Milli Eğitim Bakanlığı ise bu yorumlara karşı çıkarak, yönerge değişikliğinin sadece ‘özel kuruluşlara yapılan sınavlar’ için kalktığını savundu.

(<http://www.memurlar.net/haber/46807/>)

14 Haziran 2006**Animasyona rezaleti**

ÖSS sınavıyla ilgili ÖSYM’nin yasak hazırlığı kabinde fotoğraf uygulamasıyla da sınırlı kalmadı. Haziran ayı içinde, ÖSYM’nin hazırlattığı “bina sınav görevlileri eğitim programı” CD’sinde, sınav başörtülü gelen bir öğrencinin başının nasıl açtırılacağına ayrıntılı olarak gösterildiği ortaya çıktı. Animasyonda, içeri girmek için bekleyen başörtülü adayı engelleyen bina sınav sorumlusu, orada bir kabini işaret ediyor ve kabine doğru hiç itiraz etmeden giden başörtülü öğrencinin görüntüleri kare kare gösteriliyordu. Sınav görevlileri için gönderilen uygulama yönergesinde, yasağın sadece öğrencilerle olmadığı ise “görev mahallinde başın daima açık olması” uyarısı yapılıyor.

18 Haziran 2006**ÖSS’de başörtüsü zulumü**

Öğrenci Seçme Sınavı, başörtülü öğrenciler için yine sıkıntı oldu. Birçok öğrenci, sınav kapısında güvenlik görevlileri tarafından başlarını açmaya zorlandı. Başörtülü öğrenciler uğradıkları haksızlıktan dolayı rahatsız olurken, medyada bu görüntüler sınavın sorunsuz geçtiği şeklinde haberleştirildi.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/zulum-2006da-da-artarak-devam-etti-40849.htm>)

22 Haziran 2006**İzmir Ekonomi Üniversitesi’nde uluslar arası konferansta başörtüsü yasağı**

İzmir Ekonomi Üniversitesinde, Avrupa Birliği’nin Kadının Sosyo-Ekonomik Gelişmesine Etkisi konulu bir konferans düzenlendi. “1. Uluslararası Kadın Çalışmaları Konferansı”ni onurlandırmanızı dileriz.” ifadeleriyle Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği’ni, toplantıya davet etti, derneği temsilen Sıdıka Çetin’in ismi bildirildi. Ancak Çetin başörtülü olduğu gerekçesiyle üniversite ve toplantıya alınmadı.²⁴

25 Haziran 2006**YDS’de de yasak**

Üniversitede yabancı dil bölümüne yerleşecek öğrencilerin tespiti için yapılan Yabancı Dil Sınavında da başörtüsü yasağı uygulandı. Birçok başörtülü öğrenci, sınav salonuna başları açtırıldıktan sonra alındı. (http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

²⁴ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

26 Haziran 2006**Başvurular bitti yasak bitmedi**

Ortaöğretim ve ön lisans düzeyindeki adaylara yönelik YÖK'e bağlı ÖSYM tarafından düzenlenen Kamu Personeli Seçme Sınavı için başvuru süresi doldu. Kamu personeline yönelik uygulanan başörtüsü yasağı, daha başvuru sürecinde başlıyor. Gerekli bilgi ve beceriye sahip olmasına rağmen birçok başörtülü, kimliklerini korumayı tercih ettiği için sınava girebilmek için başı açık fotoğraf vermediklerinden dolayı başvuru yapamadı.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

6 Temmuz 2006**Yasakçılar YÖK tarafından korunuyor**

İstanbul Üniversitesi'nde uyguladığı başörtüsü yasağıyla birçok öğrenci ve öğretim görevlisini mağdur eden eski rektör Kemal Alemdaroğlu, YÖK'ün şerh düşmesi sonucu hakkındaki yolsuzluklardan dolayı yargılanamadı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/zulume-2006da-da-artarak-devam-etti-40849.htm>)

7 Temmuz 2006**Bakan Koç, oğlunun yemin törenini izledi, başörtülü eşi dışarıda bekledi**

Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç, oğlu Ali Taha Koç'un yemin törenini izledi. Atilla Koç'un eşi Şadiye Koç, tesettürlü olması nedeni ile oğlunun bu mutlu anında dışarıda beklemek zorunda kaldı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=303090&keyfield>)

12 Temmuz 2006**Uluslar arası yemek erkek erkeğe yenecek**

Sezer'in, yüzyılın projesi Bakü-Ceyhan hattı için bölge liderlerine düzenlediği gala yemeği türbanlı eş korkusuyla 'erkek erkeğe' yenecek. Liderlere eşsiz davetiye gönderildi.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/2006/07/12/gnd120.html>)

16 Temmuz 2006**DGS'de yasak var**

ÖSYM tarafından yapılan ve meslek yüksek okulu öğrencilerinin fakültelere geçmesini sağlamaya yönelik Dikey Geçiş Sınavı'na, öğrenciler başörtüleriyle ne başvurabildiler ne de sınava alındılar.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

21 Temmuz 2006**Başarı yasağa takılıyor**

ÖSS'ye giren ve 1,5 milyon öğrenciyi geride bırakarak ÖSS Sözel 1 alanında Türkiye ikincisi olan Düzce Anadolu İHL mezunu Ayşenur Çoban, başörtüsünü tercih ettiği için gittiği okuluna uygulanan engel dolayısıyla istediği bölüme giremedi. Başörtüsü yasağının hak gaspına dönüşmesini eleştiren Çoban, başörtüsü yasağının kalkmasını talep etti.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

26 Temmuz 2006**Bilimsel Yobazlık**

YÖK Din Kültürü Öğretmenliği'ni Eğitim Fakülteleri'ne bağlarken, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri için Atatürkçülük zorunlu ders yapıldı. Ayrıca karar uyarınca, öğrenciler, başın kapatılması "İslami inanç gereği" zorunlu olan Kur'an dersi pratik uygulamaları için İlahiyat fakültelerine gönderilecek.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1613827>)

30 Temmuz 2006**YÖK'ten başörtüsüne karşı yeni yöntemler**

Yurtdışında okumayı düşünen öğrencilerden seçtikleri üniversitenin denkliği olup olmadığını kontrol etmelerini isteyen YÖK, özellikle başörtülü öğrencileri denklik sorunu konusunda üstü kapalı tehdit etti.

11 Ağustos 2006**Açık Lise’ye başı açık durdurması**

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesi Yönetmeliği’nin bazı maddelerinin yürütmesini durdurdu. Kurul, yönetmelikte, özellikle kız öğrenciler için, okul kılık kıyafetlerine ilişkin ilgili yönetmelikte öngörülen şekliyle ‘‘başı açık’’ ibaresinin yer alması gerektiğini vurgulayarak, ‘‘Yönetmelikte yer alan, ‘rahatlıkla, tanınmasını sağlayacak şekilde’ ibaresinin bu anlamı içermediği dikkate alındığında, dava konusu düzenlemede hukuka ve mevzuata uyarlık bulunmamaktadır’’ ifadelerine yer verdi.²⁵

(<http://arsiv.sabah.com.tr/2006/08/11/gnd96.html>)

25 Ağustos 2006**Başörtüsü yasağı sınırları aştı**

Türkiye’de başörtüsü engeli nedeniyle okuyamayan kız öğrencilerin umut kapısı olan Kazakistan Uluslararası Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi de kapılarını bu yıl ilk kez başörtülülere kapattı. Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı’na emekli general Çetin Doğan gelince, Rektörlüğe de emekli albay Prof. Uğur Oral atandı. Ve üniversite ilk kez kapılarını başörtülü öğrencilere kapattı.

(<http://www.haber7.com/haber/20060825/Basortusu-yasagi-sinirlari-asti.php>)

28 Ağustos 2006**ÖSYM’den yine başörtüsü uyarısı**

Yabancı dil tazminatı almak isteyen kamu personeli ve yabancı dil seviyesini tespit ettirmek isteyenlere yönelik Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı’na başvuru süresi başlarken, ÖSYM’den de başörtüsü uyarısı geldi. KPDS başvurusunda adayların, başvuru belgelerine son altı ay içinde çekilmiş başı açık fotoğraf yapıştırması isteyen ÖSYM, buna uymayarak, başörtülü fotoğraf yaptıran adayların başvurularını kabul etmeyeceklerini duyurdu.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

29 Ağustos 2006**MEB Merkezi Sınav Yönergesinde yer alan kılık kıyafet maddesinin yürürlüğü durduruldu**

Danıştay 8. Dairesi, EĞİTİM-İŞ sendikasının açtığı davada, Milli Eğitim Bakanlığı Merkezi Sınav Yönergesi’nin kılık kıyafeti düzenleyen 11. maddesinin i bendinin yürütmesini durdurdu. Daire, dava konusu düzenlemenin, önceki yönergede yer alan ‘‘başı açık’’ ibaresini barındırmamasını hukuka aykırı buldu. Kararda, dava konusu yönerge ile yürürlükten kaldırılan Milli Eğitim Bakanlığı Merkezi Sınav Yönergesinin Sınav Görevlileri ve Sorumluları başlıklı 10. maddesinin Bina Sınav Komisyonu Kuruluşu ve Görevleri bölümünün ı bendinde yer alan ; ‘‘Tüm sınav görevlilerinin, yürürlükteki mevzuata uygun kılık ve kıyafet ile görevlerine gelmelerini, örgün ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören adayların merkezi sistem sınavlarına başı açık, temiz, düzenli ve aşırıya kaçmayan bir kıyafetle girmelerini sağlamak’’ hususunun bina sınav komisyonunun görevleri arasında sayıldığı, dava konusu olan ve eski düzenlemeyi yürürlükten kaldırılan yeni yönergede aynı başlığı düzenleyen 11. maddesinin i bendinde ise, Sınav Komisyonuna ‘‘sınava başı açık’’ girilmesinin sağlanması görevinin yüklenmesinin eksik bırakıldığı vurgulandı. Danıştay, yeni yönergeden ‘‘başı açık’’ ibaresinin ‘‘çıkarılarak soyut ve genel ifadelere’’ yer verilmesinin,

--- MEB ile diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine İlişkin Yönetmeliğin 12. maddesine,

--- Yürürlükteki diğer mevzuat hükümlerine,

--- Yargı kararlarınca da sabit olan kılık kıyafet koşullarına ilişkin düzenlemelere,

²⁵ Gerçekte hukuka aykırı bir işlem tesis edilmesi halinde, Mahkemeler den bu işlemi iptal talep edilir. Ancak idareyi ‘‘eksis düzenleme’’ yaptığı iddiası ile, yargı kanalı ile işlem yapmaya zorlanamaz. Kural olarak iptal davası açılabilmesi için üç koşulun oluşması gerekmektedir. Bunlar

1- İdarece tesis olunan ve idari hizmetin yürütülmesi için idari nitelikli bir işlem olmalı

2- Kişilerinin hukuki durumlarında değişiklik yaratan etkili(icerai) bir işlem olmalı

3- İdari başvuru yolları tüketilmiş ve işlem kesinlik kazanmış olmalıdır.

Bu üç özelliğe sahip işlemler iptal davasına konu olabilmektedir. Bu bağlamda olmayan bir işlemin olması gerektiği iddiası ile dava açmaya hukuken imkan ve ihtimal bulunmamaktadır. Yönetimin tutum ve davranışının yerindedir denetimi, yargı denetimi dışında kalır. (Yazar Notu)

aykırı olduğunu ifade etti... Danıştay'ın verdiği karar, kapsamının çok geniş olması nedeniyle de dikkat çekti. Dava konusu düzenleme, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılan sürücü kursu sınavlarından, Diyanet İşleri Başkanlığı Personelinin Görevde Yükselme sınavlarına kadar onlarca sınavı doğrudan etkiliyor. (<http://www.memurlar.net/haber/52410/>)

6 Eylül 2006

* Başörtülü Öğrenciler Kayıt Yaptıramadı

Çukurova Üniversitesini kazanan başörtülü öğrenciler kayıt işlemlerini yaptıramadı. Tüm üniversiteler, kayıt süresi boyunca başörtüsü yasağını uygulamaya devam etti. Güvenlik görevlileri kayıtlar esnasında öğrencilerin başlarını açmasını isterken, kimi üniversitelerde, başörtüsünün üstüne peruk takan öğrenciler de geri çevrildi.

(<http://www.haberler.com/cukurova-universitesi-nde-basortulu-ogrenciler-haberi/>)

* “Peruklu olduğu gerekçesiyle üniversiteye alınmadı”

Üniversitelere kayıtların başlamasıyla başörtüsü yasakçıları da sahneye çıktı. Sütçü İmam Üniversitesi'ne kaydını yaptırmak isteyen Şeyma Türkan, peruk taktığı gerekçesiyle okula alınmadığı gibi yatırdığı harç parası da iade edilmedi. Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünü kazanan Şeyma Türkan, babası Şemsettin Türkan ile kaydını yaptırmak için gittiği üniversiteye sırf peruklu olarak geldiği gerekçesiyle alınmadı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1680946>)

11 Eylül 2006

Rum hastanesinin vakfını bile ‘irticacı’ diye fişlemişler

Batı Çalışma Grubu, 28 Şubat döneminde Balıklı Rum Hastanesi Vakfı'nı ‘irticacılar’ listesine almış. Başkan Dimitri Karayani, Müslüman olan eşi dolayısıyla teftiş geçirmiş. Karayani, “Teftiş sırasında başkomiser listeyi gösterdi. Eşim namaz kılıyor diye fişlemişler. Bütün dosyaları incelediler. Hiçbir şey çıkmadı.” diyor.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1688148>)

15 Eylül 2006

Yasaklı Yurt Kayıtları

Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı yurtlara asıl listeden girmeye hak kazanan öğrencilerin yurt kayıtları sona erdi. Başörtülü öğrencilerin kayıtları yapılmadı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/zulum-2006da-da-artarak-devam-etti-40849.htm>)

17 Eylül 2006

KPSS-2’de yasak devam etti

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nce düzenlenen ve ortaöğretim ile ön lisans düzeyindeki adaylara yönelik yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı-2 için salonlara gelen adaylar başörtülü olarak sınava alınmadı.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

24 Eylül 2006

YÖK’ün Seviye Tespit Sınavı’nda yasak

YÖK ve ÖSYM tarafından düzenlenen sınavlarda, başörtüsü yasağı gerek müracaat gerekse sınav süresince uygulanmaya devam ediyor. Bu uygulama, ÖSYM tarafından YÖK için yapılan Seviye Tespit Sınavı'nın 1. aşamasında da sürdü.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

8 Ekim 2006

ÜDS’de yasak

ÖSYM tarafından üniversite mezunlarına yönelik yapılan Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı'nda da başörtüsü yasağı uygulandı. Öğrenciler sınav salonlarına başörtülü olarak alınmadı.

(http://haksozhaber.net/okul_v2/article_detail.php?id=4931)

10 Ekim 2006**İftar Sofrasında Yasak Zorbalığı**

Kayseri halkının ve sanayicilerin yardımlarıyla üniversite öğrencilerine üniversite kampüsünde verilen iftarda, başörtülü öğrencilerin, iftar vaktine beş dakika kala üniversitenin güvenlik görevlileri tarafından dışarı atıldığı ortaya çıktı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/zulum-2006da-da-artarak-devam-etti-40849.htm>)

17 Ekim 2006**Tunus’ta sokakta türban yasak**

Tunus polisi, sokakta gördüğü başörtülü kadınların hem başını açtırıyor; hem de bir daha türban takmayacaklarına dair bir belgeye imza attırıyor. İslami cemaatlere yönelik baskıcı politikalarıyla bilinen Kuzey Afrika ülkesi Tunus, sokaklarda başörtüsü yasağını uygulamaya soktu. Türkiye gibi devlet daireleri ve okullarda başörtüsü takmayı 1981’de yasaklamış olan Tunus taki yeni uygulamayı Financial Times gazetesi, ‘Türk tipi başörtüsü yasağı’ yorumuyla duyurdu. Yeni uygulamaya göre, Tunus polisi sokakta başörtülü kadınları çevirip başlarını zorla açtırmakla kalmıyor, bir daha başörtüsü takmayacaklarına dair bir belge imzalatıyor. Özel bir hukuk firmasında çalışan Faize Rahim, gazeteye, ‘‘Pazarda durduruldum. Karakola götürüp bir daha başörtüsü takmayacağıma dair kâğıt imzalamamı istediler. Hakkımda ‘Suçüstü yakalanmıştır’ diye de bir rapor düzenlediler. İmzalamayı reddettim. Şanslıymışım ki polis memuru, beni bırakacak kadar akli başında biriyim’’ derken, başörtüsü takması sebebiyle oğlunun okuluna da girmesine izin verilmediğini ekledi.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=201797>)

30 Ekim 2006**29 Ekim balosunda ‘başörtü’ krizi**

Samsun’daki Cumhuriyet Balosu’nda ‘başörtü’ krizi yaşandı. Baloda başı kapalı kadınların olmasına tepki gösteren Garnizon Komutanı ve beraberindeki subaylar oteli terketti. Samsun Kurumahmutoğlu Büyük Otel’de düzenlenen Balo’da, türbanlı ve eşarplı kadınların olmasına tepki gösteren Garnizon Komutanı Tuğgeneral Naci Beştepe ve beraberindeki subay ve eşleri oteli terketti... Bu arada Cumhuriyet Balosu’na katılan yaklaşık 10 kadar türbanlı ve eşarplı kadının, il genel meclisi üyeleri ile kısa adı EMŞAD olan Emniyet Teşkilatı Vazife Malülü ve Şehit Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği üyelerinin eşleri olduğu belirtildi.

(<http://www.haber7.com/haber/20061030/29-Ekim-balosunda-basortu-krizi.php>)

7 Kasım 2006**Türbanlı vekil Türkiye’ye geliyor**

İspanya’nın ilk ve tek türbanlı Müslüman milletvekili Salima Abdeslam, siyasette türban ve kadın konulu bir konferans vermek üzere Türkiye’ye davet edildi.

(<http://www.tumgazeteler.com/haberleri/salima-abdeslam/>)

8 Kasım 2006**Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat’ta peruk bile yasak!**

Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerine başörtüsünden sonra peruk takmak da yasaklandı. Dekanlık, emrin YÖK’ten geldiğini açıkladı.

(<http://www.magazinhaberi.com/guncel-icerik-okuma.php?kategori=Haberler&icerik=sdu-ilahiyat-ta-peruk-bile-yasak-09>)

10 Kasım 2006**İngiltere’de Müslüman avukata peçe serbest**

İngiltere’de Yüksek Mahkeme, bir yargıcın görüş talebi üzerine, Müslüman kadın avukatın istiyorsa peçeyle davada savunma yapabileceğine hükmetti.

(<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/5412446.asp?m=1>)

13 Kasım 2006**Çukurova’da Başörtülü öğrenci avı!**

Çukurova Üniversitesi’nde başörtülü öğrencilerin kimler olduğunu ve sayılarını tespit etmek amacıyla “fişleme” uygulaması başlatıldı. Güvenlik görevlileri kampüs içerisindeki toplu taşıma araçları, park alanları ve otobüs duraklarında “başörtülü öğrenci avı” başlattı. Görevliler, başörtülü öğrencilere karşı zor kullanarak başlarını açtırıp kimliklerini aldı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=1794495>)

15 Kasım 2006**Örtülüye Zulüm Zirvede**

Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalar Birliği (TÜRMOB) tarafından tertiplenen “Mali Müşavirlik Staj Başlatma Sınavı”nda başörtülü adaylar YÖK engelini aşamadığı için sınava giremedi. TÜRMOB’un sınav yürütme merkezi TESMER tarafından başvuruları kabul edilen ve sınava girebilmek için 800 YTL dosya açtırma parası yatıran başörtülü öğrenciler, sınavın İstanbul’da düzenlendiği Marmara Üniversitesi kampüslerine gidince büyük bir şok yaşadı. Üniversite güvenlik görevlileri aylarca sınava hazırlanan ve 800 TL dosya açtırma parası yatıran başörtülü adayları kampüs içerisine almadı. Kampüse alınmayan öğrencilerin sınavları yandı.

(*Vakit Gazetesi*, <http://haber.ihya.org/haber/hn-32460.html>)

25 Kasım 2006**‘Türbanlı izleyiciler dışarı çıksın’ anonsu**

Vali Halil İbrahim Daşöz, 2. Ordu Garnizon Komutanı Tümgeneral Alaeddin Örsal, Cumhuriyet Başsavcısı Mustafa Demirdağ’ın da katıldığı Malatya’daki Öğretmenler Günü kutlamasında tören öncesinde salonda bulunan başörtülü ve türbanlıların dışarı çıkması için anons yapıldı. Yapılan anonsun ardından bazı türbanlı izleyiciler salonu terk ederken, bazıları da türbanını çıkardı.

(<http://www.milliyet.com.tr/2006/11/25/guncel/gun03.html>)

(Anonsun 2. Ordu Garnizon Komutanı Tümgeneral Alaeddin Örsal’ın yaveri aracılığı yaptırdığı iddia edildi.)

(<http://tumgazeteler.com/?a=1822092>)

4 Aralık 2006**‘Seçmenlerim bana bu halimle oy verdi’**

Belçika’da Schaerbeek belediye meclisine giren iki adaydan Derya Alıç başörtüsüne veda ederken, Mahinur Özdemir, “Görevime aynı kıyafetle devam edeceğim” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?t=04.12.2006&i=17873>)

6 Aralık 2006**Başörtülüye hakaret et korkma arkandayım!**

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, kan vermeye gelen başörtülü vatandaşa, “Burası cami mi, çık dışarı!” diye çıkışan hemşire Zübeyde Tuncer ile ilgili şikayet dilekçelerini işleme bile koymadı. Cep telefonuna gelen “Acil kan araniyor” mesajı üzerine kan vermeye giden başörtülü Şaziye Gerede’ye, “Bu nasıl kıyafet, burası cami mi, çık dışarı!” şeklinde hakaret eden hemşire Zübeyde Tuncer hakkında verilen şikayet dilekçesinin, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi yönetimince işleme bile konulmadığı ortaya çıktı.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=06.12.2006&c=1&i=18240>)

19 Aralık 2006**Avrupalılara Göre Din, Birliğe Üyelikte Engel Olmamalı**

Avrupa’da yapılan bir anket halkın, Avrupa Birliği’nin bir Hristiyan kulübü olmasını istemediğini ortaya koydu. Buna göre beş büyük Avrupa ülkesinin vatandaşlarının çoğunluğu, AB’ye katılmak için dinin bir engel oluşturmaması gerektiğini düşünüyor.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=474079>)

25 Aralık 2006**Rektörden, başörtülü eş denetimi**

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bektaş Açıkgöz’ün doçentlik ve profesörlük kadrosu vereceği öğretim üyeleriyle bizzat görüştüğü ve bu görüşmelere eşlerinin de gelmesini zorunlu tuttuğu ortaya çıktı. Açıkgöz’ün bu yöntemle eşi başörtülü olan öğretim üyelerine doçentlik ve profesörlük kadrosu vermemeyi amaçladığı belirtildi

(<http://www.haber7.com/haber/20061225/Rektorden-basortulu-es-denetimi.php>)

26 Aralık 2006**Baroda oy kullanan başörtülü avukat hakkında soruşturma**

Bursa Barosu Yönetim Kurulu, baro seçimlerine başörtülü gelen avukat Vildan Duman hakkında disiplin soruşturması açılmasına karar verdi. Soruşturma, “şikayetli avukatın, 08/10/2006 günü yapılan baro başkan ve organlarının seçimi esnasında adliye binasına oy kullanmak üzere geldiğinde üzerinde yerlere kadar uzanan çarşafı andırır siyah bir giysisi olduğu ve başında da siyah bir türban bulunduğu halde oyunu kullandığı” şikayeti üzerine açılmıştı. Kararda, “*bilindiği üzere avukatların mahkeme binalarında ve duruşmalarda uymaları gereken kurallar düzenlenmiş olup ayrıca avukatlar özel yaşantılarında dahi mesleğin itibarına özen göstermekle de yükümlüdürler*, meslek itibarı, meslek vakarı anlamındadır, ticari itibar değildir, bazı mesleklerin varlığı belli bir vakarın varlığına bağlıdır, meslek vakarı ortak manevi mamelekimizdir. Bu nedenle meslek vakarına uymamak meslek kurallarına aykırı davranmaktır” ifadelerine yer verildi

(Sayı :2006/177)

28 Aralık2006**Hürriyetin yalan haberi**

Hürriyet’in “Konya’da kadın uzman, testis ultrasonu çekmedi” haberi başhekim tarafından yalanlandı. Hürriyet gazetesi, Uğur Dündar’ın, “Tesettür Faciası” haberinin yalan olduğunu açıkladı. 17 Aralık 2006 tarihinde yayımlanan, ‘‘Tesettür Faciası’ başlıklı haberi için Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, köşe yazısında iki kadın görevliden özür diledi. Uğur Dündar - Mine Özbek imzalı haberde, ‘‘Çoban A.G. testislerinde şiddetli ağrı ve şişlik şikayetiyle Konya Numune Hastanesi’ne gitti. Acilen ultrasona gönderildi. Tesettürlü kadın radyoloji uzmanı geri çevirdi. Ertesi gün yine ultrason çekirtmeye gönderildi. Görevli olan ikinci tesettürlü kadın doktor da geri çevirdi. Başhekimlik devreye girdi. Hemen ameliyata alınan genç, bir testisini kaybetti’’ denilmişti. Gerçekte bu haber baştan sona yalandı. (Samanlyolu Haber <http://www.samanlyoluhaber.com/haber-36873.html>)

**2007 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYADA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

12 Ocak 2007

Çarşafılı annenin çocuğunu tedavi etmeyen doktora disiplin cezası

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nün, Zeynep Kamil Hastanesi Çocuk Kliniği Şefi Doç. Dr. Aysu Say'a 'devlet memuru vakarına yakışmayan davranışlarda bulunduğu' gerekçesi ile uyarı cezası verdiği ve cezanın dosyasına işlendiği kaydedildi. Eylül 2005'teki olayda Dr. Say'ın, menenjit şüphesi ile getirilen küçük Muhammed'i annesi örtülü olduğu için tedavi etmediği ve hakarete bulunduğu iddia edilmişti. Savcılığa suç duyurusunda bulunulması üzerine İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü de soruşturma başlatmıştı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=486667>)

30 Ocak 2007

Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök başörtülü iki doktorun itham edildiği "Testis Raporu" haberi için "özür ve teşekkür" konulu yazı yazdı.

16 yıllık genel yayın yönetmenliğim süresince, hiç gocunmadığım bir şey, yanlış yaptığımızda "özür dilemek" ve düzeltmek oldu. Uğur Dündar'ın ekibinin hazırladığı "Testis Raporu" haberi, geçen ay bütün Türkiye'de yoğun tartışmalara neden oldu. Konya'da bir hastanede, iki kadın radyoloji uzmanının, erkek olduğu için bir gencin testis röntgenini çekmeyi reddettiği iddia ediliyordu. Haberin kaynağı, genç çobanı ameliyat eden doktordu. Doktor, ameliyat sonrasında bir rapor yazmış ve bunu hastanın dosyasına koymuştu. O raporda, iki kadın görevlinin, testis röntgenini çekmeyi reddettiği hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde açıkça ifade ediliyordu. Uğur Dündar'ın ekibi de bu raporu ele geçirmiş, olayı başhekime sormuş, ondan o gün net bir cevap alamamıştı. Haber yayımlandıktan sonra ortalık karıştı. Hastane başhekimi, olayı incelediğini, ancak kadın radyologların çekim yapmayı reddetmesinin söz konusu olmadığını açıkladı. Haber, bir anda tıbbi çerçevesini aşarak siyasi nitelik kazandı. Bu arada Sağlık Bakanı Recep Akdağ'a konu sorulduğunda, o "Müfettiş gönderip inceleme yaptıracağım. Ondan sonra konuşacağım" dedi.

(<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5860633&yazarid=10>)

3 Şubat 2007

Amerika Birleşik Devletlerinde Post gazetesine göre Meryem Mathar, sosyal bilimler öğretmeni Wer Mix tarafından darp edildi ve başörtüsü çekiştirildi, 4 ve 5 Şubat tarihli aynı gazete haberine göre adı geçen öğretmenin işine son verildi.

6 Şubat 2007

Sezerden tuhaf söz: Laiklik, din ve vicdan özgürlüğü değildir.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, laikliğin Anayasa'ya girişinin 70. yıldönümünde ilginç bir çıkışı yaptı. Laikliğin tanımlanmasını isteyenlere tepki gösteren Sezer, tanımın Anayasa ve Anayasa Mahkemesi kararlarında net bir şekilde yapıldığını savundu. Sezer, maddenin gerekçesinden yola çıkılarak, laikliği tanımlamaya çalışmanın ya da 'gerekçedeki tanımlı benimsemenin' hiçbir geçerliliği olmadığını kaydetti. "Laiklik din ve vicdan özgürlüğü değildir." ifadesini kullanan Sezer, laikliğin 'tüm özgürlüklerin bu bağlamda din ve vicdan özgürlüğünün de güvencesi olduğu' değerlendirmesini yaptı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=496672>)

19 Şubat 2007

Hastalarına hakaret eden 'devrimci' doktora soruşturma

Antalya Atatürk Devlet Hastanesi'nde radyoloji uzmanı olarak çalışan ve kendisini 'devrimci' olarak tanımlayan Doktor Levent Tuncel, başörtülü hastalarını tedavi etmek yerine onlara hakaretler yaşıyor. Kendisini 'devrimci' diye niteleyen Tuncel, daha önce birçok kez gözaltına alınarak görevden

uzaklaştırılmış. Sık sık görevden uzaklaştırılmasıyla tanınan Tuncel, son olarak Hatice Akpınar isimli başörtülü hastasına sözlü tacizde bulundu. ‘Devrimci’ doktor hakkında soruşturma açıldı.
(<http://www.memurlar.net/haber/65365/>)

19 Şubat 2007

Eruygur Paşa, 6 bakan, 32 vekil ve 100’ü aşkın bürokrati fişlemiş

28 Şubat sürecinde Batı Çalışma Grubu’nu deşifre eden Hasan Celal Güzel, yeni bir skandalı ortaya çıkardı. Buna göre, 2002-2004 yılları arasında jandarma genel komutanlığı yapan Şener Eruygur, devletin zirvesindeki isimleri fişlemiş. Listede bazı bakan ve milletvekilleri de var.
(<http://www.samanyoluhaber.com/haber-38219.html>)

20 Şubat 2007

İşgüzar okul müdürü örtülü hanımı ehliyet sınavına sokmadı

Üniversitelerde ve kamusal alan keyfiyetine giren her yerde yasaklanmaya çalışılan başörtüsü, ehliyet sınavlarında da keyfi olarak yasaklandı. Sarıyer Mehmet İğgin İlköğretim Okulu’na ehliyet sınavına girmek için gelen 5 başörtülü hanım, okul müdürü Birol Yüncü’nün sözlü tacizleriyle karşılaştı. “Başörtünüzü çıkarın, yoksa sınava giremezsiniz” diyen okul müdürü Birol Yüncü, başörtülülerin polis eşliğinde sınav salonundan çıkmalarını istedi. Müdür Yüncü, başörtülü hanımları sözlü tacizde bulunarak sınıftan çıkardı. Okul Müdürü Birol Yüncü, başörtülü hanımlara, “Başörtüsünü açmakla namusunuzu mu kaybedersiniz? Başımı açanlara bir şey mi oldu, sizde açsanız ölüür müsünüz?” dedi.
(*Vakit Gazetesi*)

23 Şubat 07

Yağmurdan Sonra’ya Başörtüsü Uyarısı

RTÜK, başörtüsünü çıkarmadığı için doktorlar tarafından tedavi edilmeyen bir kadının dramını işleyen ‘Yağmurdan Sonra’ dizisine “insanların inanç, din ve mezheplerine göre kınanmaması ve aşağılanmaması” ilkesini ihlalden uyarı cezası kesti.
(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=23.02.2007&i=31401>)

24 Şubat 2007

Devletin zirvesini türban böldü

Başbakan Erdoğan’ın eşinin başörtülü olmasının yaratacağı sorun nedeniyle Hollanda Kraliçesi Beatrix’in onuruna Ankara Üniversitesi’nde verilecek konsere katılmayacağı iddia edildi.
(http://www.etikhaber.com/index.php?option=com_content&task=view&id=31425&Itemid=77)

27 Şubat 2007

Başörtülü futbolcuya kırmızı kart

Montreal’deki turnuvada, hakem maça başörtüsüyle çıkan 11 yaşındaki Esmahan Mansur’un başörtüsünü çıkarmasını istedi, ancak Esmahan hakemin isteğini reddedince kırmızı kartla oyundan atıldı. Buna sinirlenen antrenör de takımını turnuvadan çekti. Antrenörün kararını destekleyen bazı takımlar da turnuvadan çekildi.
(http://www.internethaber.com/news_detail.php?id=70939)

28 Şubat 2007

YÖK: Başörtüsü yasağına devam!

YÖK, üniversiteye girişte yeni model öngördüğü raporunda başörtüsü zulmünün ve katsayı adaletsizliğinin devam ettirilmesi gerektiğini savundu.
(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

7 Mart 2007

Baro seçimlerine başörtülü katılan avukat hakkında soruşturma başlatıldı

Bursa Barosu avukatlarından Av. Vildan Doğan hakkında, 8 Ekim 2006 tarihli baro seçimlerine başörtülü gelerek oy kullandığı gerekçesiyle disiplin soruşturması başlatıldı.
(<http://www.yenidendogus.net/vb/bathoertue/14869-bathoertuesue-zuelmue-nuen-guenluedhue.html>)

8 Mart 2007**Dünya Kadınlar Günü töreninde türban krizi**

Denizli’de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamalarında çerçevesinde, Denizli Belediyesi Yerel Gündem 21 Kadın Meclisi’nin türbanlı üyesi Hülya İlem’in Atatürk Anıtı’na çelenk koymasına, CHP Kadın Kolları Başkanı Zeliha Yaşatürk tepki gösterdi. Yaşatürk, yapılanın laikliğe meydan okumak olduğunu ileri sürerek, kadın derneklerini protestoya davet etti. Kadın derneklerinin, “Böyle bir günde bölünmeyelim” diyerek, Yaşatürk’ün protesto isteğine olumsuz yanıt vermesi üzerine, CHP’li kadınlar töreni terk etti.

(<http://www.milliyet.com.tr/2007/03/08/son/sontur26.asp>)

13 Mart 2007**Tunus’ta başörtüsü mutabakatı**

Tunuslu Müslümanlar ve laikler arasında yapılan görüşmeler sonunda başörtüsü takmak da dahil laik devlette kadın haklarının ana hatlarını belge üzerinde anlaştıkları bildirildi. İslami Al-Nahda (Uyanış) Hareketinin yöneticilerinden Ziad Ed’Devletli, “İslam dünyasında ilk kez laikler ve İslamcılar en sorunlu konulardan biri üzerinde bir anlaşmaya vardı; kadın hakları.” dedi. Müslümanların, laiklerin ve komünistlerin oluşturduğu “Tunus Haklar ve Özgürlükler için 18 Ekim (18 Ekim 2005 tarihinde açlık grevine başlaması üzerine bu ismi aldı) Forumu” üzerinde uzlaştığı belge 9 martta kabul edildi. Kadınlar günü kutlamalarıyla çakişan sözkonusu belge, uzun zamandır her iki kutup arasında bir çekişme nedeni olan Tunuslu kadının başörtüsü takma hakkını öngördü. Belgede, “Başörtüsü bireysel özgürlük meselesidir ve Tunuslu kadınlar başörtülerini çıkarmaları için zorlanmamalıdır veya onun için cezalandırılmamalıdır” denildi. Başörtüsü takan kadınları baskı altına alan ve haklarından mahrum eden 108 nolu “keyfi” kanunun kaldırılması çağrısı yapıldı. 1981 yılında zamanın Tunus Cumhurbaşkanı Habib Bourguiba (1956-1987) Tunuslu kadınların devlet dairelerinde başörtüsü takmasını engelleyen tartışmalı kanunu onaylamıştı. Daha sonraki yıllarda 1980’den 1990’larda iktidara gelen Fransa yanlısı laik hükümetler daha da kısıtlayıcı yasalar çıkarmakta herhangi bir sakınca görmediler. Tunus başörtüsüne kısıtlamalar getiren İslam ülkeleri arasında bir azınlığın içerisindeydi. Türkiye’de devlet üniversitelerinde kadınların başörtü takmaları yasaktır. Avrupa’da ise Fransa devlet okullarında başörtüsünü ve dini simgeleri yasaklayan bir kanun tasarısını kabul ederek 2004’te bir tartışmayı tetiklemişti.

(haber7.com)

14 Mart 2007**Başörtüsü yasağına Zonguldak versiyonu**

Karaelmas Üniversitesi ile TEMA Vakfı’nın kampüs dışındaki halka açık bir mekanda düzenlendiği panele katılmak isteyen başörtülü öğrenciler, yüzlerce kişinin gözleri önünde salondan çıkarıldı.

(http://haksozhaber.net/news_detail.php?id=3042)

20 Mart 2007**Eşinin başını aç, generale göster!**

Adaleti Savunular Derneği Ankara Şube Başkanı Mehmet Şahin, TSK’dan re’sen emekli edilmeden önce bir komutanın, kendisine “eşinin başını açıp, generale göstermesi” yönünde teklifte bulunduğunu açıkladı.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

4 Nisan 2007**Uzaktan eğitime başörtüsü yasağı**

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından Kazakistan’daki Ahmet Yesevi Üniversitesi atanan Mütevelli Heyeti Başkanlığı’na atanan emekli Orgeneral Çetin Doğan, üniversitenin internet üzerinden eğitim gören öğrencilerine başörtüsü yasağı getirdi.

(http://www.haber5.com/archive_details?id=279145)

13 Nisan 2007

Otel Salonunda Başörtüsü Yasağı

Türk Eğitim Derneği’nin düzenlediği ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın desteklediği ‘Eğitimde Yeni Ufuklar Sempozyumu’ konulu toplantıyı izlemek isteyen öğrenciler, başörtülü oldukları için salona sokulmadı. MEB Müsteşar Yardımcısı Salih Çelik’in eğitimde yaptıkları icraatları anlattığı sırada salon kapısına gelen başörtülü öğrenciler, ‘başörtülü şekilde girişin yasak olduğu’ uyarısıyla geri çevrildiler. Dedeman Otel’de düzenlenen ve halka açık olan sempozyumda uygulanan başörtüsü yasağının gerekçesi ise söylenmedi.

(http://www.haber5.com/archive_details?id=279879)

14 Nisan 2007

Başörtüsü gösterisine haksız dayak

Üçyıldır Kocaeli’de düzenli şekilde başörtü yasağını protesto etmek amacıyla toplanıp basın açıklaması yaptıktan sonra olaysız dağılan öğrenciler, dün polisin şiddetiyle karı karşıya kaldı. MAZLUMDER Kocaeli Şubesi tarafından düzenlenen yürüyüş için daha önceden izin alınmasına rağmen vatandaşları engelleyen, engellemelere rağmen yürümek isteyen vatandaşlara panzer ve biber gazı ile müdahale eden polisler, çok sayıda kişinin yaralanmasına neden oldu. Kocaeli çevresindeki beş ilden gelen Mazlum Der Şubesi’ne bağlı kadın çocuk ve aileler de müdahaleden nasibini aldı. Çocuklar, babalarının kucağına sığınarak ağladı. Polis, göstericileri panzer ve biber gazı ile dağıttı. Polisin müdahalesi ile çıkan arbedede çok sayıda kişi yaralandı.

<http://anadoluhaber.blogspot.com/2007/04/barts-gsterisine-haksz-dayak.html>

16 Nisan 2007

Nüfus cüzdanlarına başörtüsü engeli

Bazı dairelerde, çene ucundan örtülü şekilde çekilmiş fotoğraf getiren hanımlara yüz tamamıyla açık olmadığı ve genelgeye uymadığı gerekçe gösterilerek kimlik verilmiyor.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

27 Nisan 2007

E-muhtırada baş örtmek ‘çağdışı’ olarak görüldü

Genelkurmay’ın e-muhtırasında Kutlu Doğum etkinliklerinde ilahi okuyan kız öğrencilerin başlarını örtmesi “çağdışı” olarak nitelendirildi.²⁶

26

Muhtıra metni; Türkiye Cumhuriyeti devletinin, başta laiklik olmak üzere, temel değerlerini aşındırmak için bitmez tükenmez bir çaba içinde olan bir kısım çevrelerin, bu gayretlerini son dönemde artırdıkları müşahade edilmektedir. Uygun ortamlarda ilgili makamların, sürekli dikkatine sunulmakta olan bu faaliyetler; temel değerlerin sorgulanarak yeniden tanımlanması isteklerinden, devletimizin bağımsızlığı ile ulusumuzun birlik ve beraberliğinin simgesi olan milli bayramlarımıza alternatif kutlamalar tertip etmeye kadar değişen geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu faaliyetlere girişimlerin, halkımız kutsal dini duygularını istismar etmekten çekinmemekte, devlete açık bir meydan okumaya dönüşen bu çabaları din kivesi arkasına saklayarak, asıl amaçlarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Özellikle kadınların ve küçük çocukların bu tür faaliyetlerde ön plana çıkarılması, ülkemizin birlik ve bütünlüğüne karşı yürütülen yıkıcı ve bölücü eylemlerle şartırcı bir benzerlik taşımaktadır. Bu bağlamda; Ankara’da 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile aynı günde kuran okuma yarışması tertiplenmiş, ancak duyarlı medya ve kamuoyu baskıları sonucu bu faaliyet iptal edilmiştir. 22 Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa’da; Mardin, Gaziantep ve Diyarbakır illerinden gelen bazı grupların da katılımıyla, o saatte yataklarında olması gereken ve yaşları ile uygun olmayan çağdışı yafetler giydirilmiş küçük kız çocuklarından oluşan bir koroya ilahiler okutulmuş, bu sırada Atatürk resimlerini ve Türk bayraklarının indirilmesini teşebbüs edilerek geceyi tertipleyenlerin gerçek amaç ve niyetleri açıkça ortaya konulmuştur. Ayrıca, Ankara’nın Altındağ ilçesinde “Kutlu Doğum Şöleni” için ilçede bulunan tüm okul müdürlerine katılım emri verildiği, Denizli’de İl Müftülüğü ile bir siyasi partinin ortaklaşa düzenlediği etkinliklere ilköğretim okulu öğrencilerinin başları kapalı olarak ilahiler söylendiği, Denizli’nin Tavas ilçesine bağlı Nikfer beldesinde dört cami bulunmasına rağmen, Atatürk İlköğretim Okulunda kadınlarla yönelik vaaz ve dinî söyleşi yapıldığı yolumda haberler de kaygıyla izlenmiştir. Okullarda kutlanacak etkinlikler, Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilgili yönergelerinde belirtilmiştir. Ancak, bu tür kutlamaların yönerge dışı talimatlarla yerine getirildiği tespit edilmiş ve Genelkurmay Başkanlığınca yetkili kurumlar bilgilendirilmesine rağmen herhangi bir önlleyici tedbir alınmadığı gözlenmiştir. Anılan faaliyetlerin önemli bir kısmının bu tür olaylara müdahale etmesi ve engel olması gereken mülki makamların müsaadesi ile ve bilgisi dahilinde yapılmış olması meseleyi daha da vahim hale getirmektedir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Cumhuriyet karşıtı olan ve devletimizin temel niteliklerini aşındırmaktan başka amaç taşımayan bu irticai anlayış, son günlerdeki bazı gelişmeler ve söylemlerden de cesaret almakta ve faaliyetlerinin kapsamını genişletmektedir. Bölgemizdeki gelişmeler, din ile oynamanın ve inancın siyasi bir söyleme ve amaca alet edilmesinin oylu açabileceği felaketlerin ibret alınması gereken örnekleri ile doludur. Kutsal bir inancın üzerine yüklenmeye çalışılan siyasi bir söylem veya ideolojinin inancın ortadan kaldırarak, başka bir şeye dönüştüğü, ilkelimizde ve ülke dışında görülebilmektedir. Malatya’da ortaya çıkan olayın bunun çarpıcı bir örneği olduğu ifade edilebilir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin çağdaş bir demokrasi olarak, huzur ve istikrar içinde yaşamasının tek şartının, devletin Anayasamızda belirlenmiş olan temel niteliklerine sahip çıkmaktan geçtiği şüphesizdir. Bu tür davranış ve uygulamaların, Sn. Genelkurmay Başkanı’nın 12 Nisan 2007 tarihinde yaptığı basın toplantısında ifade ettiği “Cumhuriyet rejimine sözde değil öde bağlı olmak ve bunu davranışlarına yansıtma” ilkesi ile tamamen çeliştiği ve Anayasanın temel nitelikleri ile hükümlerini ihlal ettiği açık bir gerçektir. Son günlerde, Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde öne çıkan sorun, laikliğin tartışılması konusuna odaklanılmış durumdadır. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından endişe ile izlenmektedir. Unutulmamalıdır ki, Türk Silahlı Kuvvetleri bu tartışmalarda taraf ve laikliğin kesin savunucusudur. Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri yapılmakta olan tartışmaların ve olumsuz yönde yorumların kesin olarak karşısındadır, gerektiğinde tavırını ve davranışlarını açık ve net bir şekilde ortaya koyacaktır. Bundan kimsenin şüphesinin olmaması gerekir. Özetle, Cumhuriyetimizin kalkucusu Ulu Önder Atatürk’ün, “Ne mutlu Türküm diyene!” anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti’nin

7 Mayıs 2007

Başörtülü gazeteciye hakaret

“Göz zevkimi bozuyorsun, çık dışarı” şeklindeki hakarete maruz kalan Kırşehir Çınar Gazetesi muhabiri Fatma Alkan, CHP’li Belediye Meclis Üyesi’ni mahkemeye verdi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=44221>)

15 Mayıs 2007

Başını örtmek istiyorsa okula gidemeyecek

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) Genel Başkanı Türkan Saylan “Türbanlılar okuyamıyor da ben asker olabiliyor muyum! Başını örtmek istiyorsa okula gidemeyecek!” dedi.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

17 Mayıs 2007

Yurtdışında okuyan başörtülü öğrencilere yeni bir engel!

YÖK, yurtdışından alınan diplomalarının tanınması için belirlediği kuralları genişletirken, “Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık” kriteriyle özellikle başörtüsü yasağından ötürü yurtdışında okuyan öğrencileri hedef aldı. (http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

31 Mayıs 2007

Ertuğrul Sağlam’a başörtüsü itirazı

Futbolcu Ertuğrul Sağlam’a eşinin başı kapalı olduğu için Beşiktaş’ta bazı yöneticilerin itiraz ettiği iddia edildi. (http://www.spor3.com/haber.php?haber_id=244504)

3 Haziran 2007

Sınavdan attılar

YÖK tarafından dün yapılan Açıköğretim Fakültesi sınavlarına başörtülü öğrenciler yine alınmadı. Behçet Kemal Çağlar Lisesi’nde sınava giren Açıköğretim İlahiyat Fakültesi 1’inci sınıf öğrencisi Gülşüm Coşkun, salon görevlisi tarafından sınavdan çıkarıldı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/sinavdan-attilar-50072.htm>)

6 Haziran 2007

Türban Köşk’e çıkmamalı

Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi Koç, Çankaya’ya başörtüsünün çıkması gerektiğini, cumhurbaşkanının eşinin başörtülü olmasının kabul edilemeyeceğini söyledi.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

17 Haziran 2007

ÖSS’de başörtüsü yasağı

Türkiye genelinde yüz binlerce öğrencinin katıldığı üniversite sınavlarına adaylar başörtülü alınmadı.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

19 Haziran 2007

Bilkent’e türban soruşturması

YÖK, Kübra Gül’ün diploma törenine türbanla katılmasına göz yumanlar hakkında soruşturma açtı. YÖK, mezuniyet törenine Dışişleri Bakanı Abdullah Gül’ün kızı Kübra Gül’ün türbanla katılmasına göz yumulması nedeniyle Bilkent Üniversitesi hakkında soruşturma başlattı. Soruşturma sonucunda, Bakan Gül’ün yanında oturan Bilkent Üniversitesi Rektörü Ali Doğramacı hakkında, “Görevi kötüye kullanma ve ihmal” ya da “yargı kararlarını uygulamama” suçundan ceza verilebilecek. Bilkent Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü’nü peruk takarak bitiren Kübra Gül, 13 Haziran’daki mezuniyet törenine türbanla katılmıştı. Dışişleri Bakanı Gül’ün eşi Hayrunnisa Gül ile birlikte geldiği törende Kübra Gül protokol sırasında babasıyla oturmuş, ismi okununca da diğer öğrenciler gibi kürsüye çıkmayıp diplomasını protokol sırasının önünde babasının elinden almıştı.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/2007/06/19/haber;C6A6600BE8254E2EA196848879107EB9.html>)

22 Haziran 2007

AKP’li Belediye Başkanı başörtülüye işyeri açma ruhsatı vermedi

Kuşadası’nda hediyelek eşya dükkkanı açmak için belediyeye ruhsat başvurusunda bulunan Aynur Göktaş isimli kadına, fotoğrafı başörtülü olduğu için ruhsat vermedi. Eşinin adına vekaleten ruhsat işlemlerini takip eden Aynur Göktaş’ın eşi Burhan Göktaş istenilen bütün evrakları tamamladı. Ancak Göktaş ailesine Aynur Göktaş’ın resimleri başörtülü olduğu gerekçesiyle Başkan’ın ruhsatı imzalamadığı bildirildi. (<http://www.sanaltim.com/forum/viewtopic.php?p=6108&highlight=%C3%83%C2%BEehir>)

29 Haziran 2007

Başörtülü anneye hasta çocuğunu göstermediler

Hacettepe’de, çocuğu ameliyat olan bir anneye, “Başınız örtülü giremezsiniz, siz burada görüntüyü bozuyorsunuz” denilerek çocuğunun yanına geçmesi engellendi.

13 Temmuz 2007

CHP’li kadınlar başörtüsü dağıttı

Başörtüsü karşıtlığıyla ünlü CHP, Yozgat’taki seçim çalışmalarında başörtüsü dağıttı. (http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

18 Temmuz 2007

Peruklu öğrenciye gözetmen tacizi

Önceki gün Türkiye genelinde gerçekleştirilen Dikey Geçiş Sınavı’na (DGS) perukla giren Ayşe Tuba Demir, nüfus cüzdanındaki başörtülü fotoğrafını problem yapan salon başkanının defalarca tacizine maruz kaldı. Galatasaray Üniversitesi okutmanı Cemile Senem Kudat, Ayşe Tuba’yı sınav salonundan çıkarmayı başaramayınca sırasını salladı, laf attı, taciz etti... Sınav sonunda neden böyle yaptığını soran Ayşe Tuba’ya ise, “Ben biraz kılım, n’apalım” diye cevap verdi. Sınavı zehir olan Ayşe Tuba, “Bütün psikolojimi bozdu. Bir yıllık emeğim heba oldu. Sınavımı zehir etti. Yargıda hakkımı arayacağım” dedi. (<http://www.haber7.com/haber/20070718/Peruklu-ogrenciye-goztmen-tacizi.php>)

19 Temmuz 2007

Türkiye’de okuyamadı, İngiltere’de birinci oldu

Türkiye’de okuyamayan başörtülü Türk kızı İngiltere’deki eğitimini birincilikle bitirdi. Tuğba Yumak adlı kız öğrenci, özel davetle girdiği Liverpool Üniversitesi Genetik Mühendisliği bölümünü birincilikle tamamlayarak mezun oldu. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=2154696>)

22 Temmuz 2007

Sandık kuruluna ‘başörtüsü’ engeli

İstanbul’un Kadıköy ve Fatih ilçelerinde, başörtülü sandık müşahitlerinin görev yapmaları engellenmek istendi. (http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

22 Temmuz 2007

Subayın evinde ne yaptığı bize ulaşır

Emekli Orgeneral Kılınç, bir subayın evinde ya da başka bir yerde ne yaptığına dair bilgilerin kendilerine ulaştığını belirterek, ordudan ihraç edilen subayların çoğunun gönderilme gerekçesinin eşlerinin başörtüsü ve özel hayatlarındaki dini aktiviteler olduğunu itiraf etti. Yüksek Askeri Şura (YAŞ) kararlarıyla ordudan ihraç edilen subay ve astsubayların büyük bir kısmının eşlerinin başörtülü olması, özel hayatlarında yaptıkları ibadet ve dini aktiviteleri sebebiyle bu uygulamaya muhatap oldukları emekli orgeneral Tuncer Kılınç tarafından teyid edildi. Yaşzedelerin “asıl sebep” olarak öne sürdüğü bu gerekçeler bugüne kadar askeri yetkililer tarafından reddediliyordu. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=1607633>)

23 Temmuz 2007**Avcılar'da CHP'nin başörtüsü zorbalığı**

Avcılar Abdulkadir Uztürk İlköğretim Okulu'nda sabah saat 8.00'de başlayan seçim işlemleri normal seyrinde ilerlerken saat 9.45 sularında 1372, 1383 ve 1389 nolu sandıklarda görevli AK Partili üyelerin başörtülü olduklarını gören CHP sandık görevlileri önce başörtülülerini dışarı çıkarmak istedi. Sonuç alamayan yasakçı görevliler bu kez tutanak tutup Avcılar İlçe Seçim Kurulu'na başvurdu. İlçe seçim kurulu da hakim Ahmet Karan başkanlığında aldığı karar çerçevesinde sandık kurulunun kamusal alan olduğuna hükmetti ve Necla Tanrıöver, Rana Çolak ve Ayten Özkara isimli sandık görevlilerinin başörtülü olarak görev yapamayacakları doğrultusunda karar verdi.

(http://www.haber5.com/archive_details?id=287969)

12 Ağustos 2007**Ahmet Necdet Sezer'in kiralık evi de "kamusal alan"**

Cumhurbaşkanı Sezer'in evini kiraya verecek olan TEM Emlak yetkilisi Kurulu, "kiralamak isteyenlerin sosyal yapısına ve yaşam tarzına baktıklarını, bunun için de evi kiralamak isteyen ailede türbanlı kimse ya da kimselerin olup olmadığına dikkat edildiğini" söyledi. Cumhurbaşkanı seçildikten sonra Çankaya Köşkü'nü kamusal alan ilan edip, başörtülülere kapatan Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, şimdi de kiraya vereceği evi için başörtüsüz kiracı arıyor. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Farabi Caddesi'ndeki evi Ağustos ayı başından itibaren kiracı bekliyor. Evi kiraya verecek olan TEM Emlak yetkilileri, gelen taleplerin Köşk'e iletildiğini ve oradan bu konuda bir cevap gelmediğini dile getirirken, evi kiralamak isteyenlerde aranan şartlar arasında evde türban takılmamasının da yer aldığı ortaya çıktı.

(<http://www.8sutun.com/node/38641>)

30 Ağustos 2007

Kara komutanlığı 30 ağustos törenlerinde cumhurbaşkanı ve başbakanı eşsiz davetiye gönderdi. Ancak, Genelkurmay Başkanlığı, hipodromdaki tören çerçevesinde protokol locasını Gül için eşsiz olarak düzenledi. Kara Harp Okulu'nda bugün gerçekleştirilecek mezuniyet töreninde de protokol yine eşsiz olarak hazırlandı.

(<http://www.milliyet.com.tr/2007/08/30/siyaset/siy14.html>)

5 Eylül 2007**Başörtülü öğrenciler kayıt yaptıramadı**

ÖSS sonrası Ankara Üniversitesi'ni kazanan başörtülü öğrenci kayıt yaptırmak için geldiği okuldan geri çevrildi.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

8 Eylül 2007**Resepsiyona başörtülü katılırsa, endişesi**

Hayrünisa Gül resepsiyona eşi ile beraber katılmadı. Cumhurbaşkanlığı kutlamalarında 450 davetli arasında başını örten bir sivil toplum kuruluşu başkanı olması, gazeteler tarafından "Ve türban köşkte" başlığı ile kamu oyuna verildi.

(<http://www.nethaber.com/Politika/36272/Ve-turban-Koskte>)

11 Eylül 2007**Asker anası er misafirhanesine alınmadı**

Asker oğullarını ziyaret için Malatya'ya giden ve Astsubay Orduevi Misafirhanesi'nde kalan aileden, anne ve kızın başörtülü olduğunu gören bir astsubay, aileyi misafirhaneden kovdu.

(http://www.moralhaber.net/23601_Asker-anasi-er-misafirhanesine-alinmadi.htm)

20 Eylül 2007**Rektörler Komitesi: Türban yasağı değiştirilemez**

Rektörler Komitesi, üniversitelerdeki türban yasağının, Anayasa değiştirilse bile kaldırılamayacağı mesajını verdi. Rektörler, AİHM kararına dayanarak, "Kılık kıyafet serbestliğini öngörecektir bir düzenleme yapılması hukukun mümkün değil" görüşünü savundular. 115 üniversitenin imzası ile hazırlanan bildiri özetle şöyle Türban yasağı, yüksek mahkemelerin ve AİHM'nin kararlarıyla oluşan bir hukuki durumdur. Bu hukuki durum ortaya çıkarken, Türk yüksek mahkemelerinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile Atatürk ilke ve devrimleriyle oluşturduğu laik tanımı ve yorumu, tarafından Avrupa norm ve değer-

leriyle de uyumlu bulunmuştur. Bu nedenle Rektörler Komitesi Anayasa’da kılık kıyafet serbestliğini öngörecek bir düzenleme yapılmasının hukuken mümkün olamayacağını bir kez daha kamuoyuna hatırlamak sorumluluğunu duymaktadır. (<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/7322280.asp>)

24 Eylül 2007

Namik Kemal İlköğretim Okulu’nda başörtülü veliler dışarı çıkartıldı

Gelibolu Namık Kemal ilköğretim okulu’nda Cuma günü düzenlenen bayrak töreninde konuşma yapan okul müdürü Nevzat Kaya, başörtülü velilerin bayrağa ve istiklal marşına saygı dolayısı ile okul bahçesinde bulunmamları gerektiğini, başörtülü velilerin normal şartlarda okula girmesine engel olunmadığını fakat, istiklal marşı ve bayrağa saygısızlık dolayısı ile durumun uygun olmadığını belirtti. Okul müdürü Nevzat Kaya “Bu konuyla ilgili yasa mevcuttur. Bayrağa saygı ve İstiklal marşı başörtüsüyle okul bahçesinde bulunmak uygun değildir. Bende konuşmamda başörtülü velilerin okul bahçesi dışarısına çıkmaları gerektiğini belirttim.” dedi.

(<http://www.gelibolu.org/modules.php?name=News&file=article&sid=1484>)

25 Eylül 2007

Başörtülüye saldırı

Emre Aköz köye yazısında “*Dün Fenerbahçe Kulübü Disiplin Kurulu Başkanı Avukat Tuncer Erdoğan aradı. Sesi titreyerek, söyle bir olay anlattı: Dun Şişli Adliyesi’nden çıkıp Cevahir Alışveriş Merkezi’ne doğru yürürken söyle bir olaya şahit oldum: Üçü erkek, ikisi kız, beş kişilik bir grup, türbanlı bir kıza önce sözle taciz ettiler. Ardından hızlarını alamayıp kızın türbanını basından çekip almaya çalıştılar.*” ifadelerine yer verdi.

(<http://www.sabah.com.tr/2007/09/25/haber;A5B214148DBD410CA6B7CA2DB9EE97F5.html>)

26 Eylül 2007

Gazi Üniversitesi, peruk avı başlattı

Gazi Üniversitesi’ne bağlı fakültelerde öğrencilerin derslere peruklu olarak girmeleri de yasaklandı. Üniversitede 2007-2008 öğretim yılının başlamasıyla birlikte peruklu olarak derslere girmek yasaklandı. Fakülte binalarının girişinde bulunan görevliler tarafından **peruklu olarak binaya girmek isteyen öğrenciler engellendi**. Derslerini takip etmek isteyen öğrenciler giriş kapısında peruklarını çıkardıktan sonra derslerini takip edebiliyorlar.

(<http://www.samanyoluhaber.com/haber-72292.html>)

27 Eylül 2007

Emniyet: Türbanlıya saldırı var

İstanbul Şişli’de başörtülü olduğu gerekçesiyle genç bir kızın saldırıya uğraması olayı polis tarafından doğrulandı. Olaya polisin müdahale etmediği yönünde çıkan haberler nedeniyle açıklama yapan İstanbul Emniyet Müdürlüğü, olayın varlığını doğrularken, polisin müdahale etmediği iddiasına ise düzeltme yaptı.

(<http://www.samanyoluhaber.com/haber-72491.html>)

28 Eylül 2005

Üniversite açılışına başörtülüler alınmadı

Şanlıurfa Harran Üniversitesinin 2005-2006 Akademik Yılı açılışında başörtülü kadınlar salondan ve üniversite bahçesinden çıkarıldılar.

(*Ekim 2007 Haksöz Dergisi*)

28 Eylül 2007

Türkiye’de her 100 kadından 61’i başörtülü.

Örtünen sayısı artmıyor, ama örtülü kadınlar toplumsal hayata eskisinden daha fazla katılıyor Mehmet Ali Birand ve Rıdvan Akar’ın hazırladığı 32. Gün programı ve A&G şirketinin ortak bir araştırması, ‘türban sorununun’ fotoğrafını çekti. A&G Araştırma Şirketi’nin başkanı Adil Gür, sonuçları şöyle yorumluyor: “Yaygın kanaatin aksine, toplumda örtünme oranı veya dindarlık artmıyor, aksine azalıyor. Sadece görünürlük artıyor. Kapalı kadınlar artık daha fazla sosyal hayatta yer almaya başladı. Eskiden sadece otobüste, minübüste görmeye alıştığımız kadınlar, bugün son model arabalara binip, Nişantaşı’nda, Bağdat Caddesi’nde alışverişe çıkmaya başladı. Bu nedenle sayıda artış yok, algıda farklılık ve artış var.” (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=234171>)

2 Ekim 2007**Başörtülüye gezi de yasak**

Yeni anayasa tartışmalarıyla birlikte tekrar gündeme gelen başörtüsü yasağı gündemdeki yerini tüm sıcaklığıyla korurken Kocaeli’nde trajik-komik bir olay yaşandı. Milli Eğitim İl Müdürlüğü’nün düzenlediği Çanakkale gezisine davet ettiği başarılı öğrencilerden biri olan Neslihan Özkar, başörtülü olduğu gerekçesiyle geziye alınmadı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/basortuluye-gezi-de-yasak-58513.htm>)

3 Ekim 2007**Başörtülü öğrenciler törene alınmadı**

Denizli’de Pamukkale Üniversitesi 2007-2008 akademik yılı açılış töreninde başörtüsü sorunu yaşandı. PAÜ Kınıklı Kültür ve Kongre Merkezi’ndeki törene katılmak isteyen başörtülü kız öğrenciler güvenlik görevlileri tarafından salona alınmadı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=2272209>)

4 Ekim 2007**Perukla bile kampüse giriş izni yok**

Çukurova Üniversitesi’nde başörtülü öğrencilere kampus içerisinde büyük baskılar uygulanıyor. Güvenlik görevlilerince kampus içerisinde durdurulan öğrenciler ‘ağlatılıncaya kadar’ ‘neden kampusa başörtülü girdiği’ yönünde sorguya çekiliyor. Ardından da kimliklerine el konuluyor. Güvenlik görevlilerince ‘fişlenen’ öğrenciler hakkında rektörlük tarafından soruşturma açılıyor. Baskılara en fazla maruz kalan İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin ‘perukla’ dahi üniversiteye girmelerine izin verilmiyor.

(<http://www.memurlar.net/haber/89404/>)

5 Ekim 2007**Üniversiteye türban sokulmamalı**

Eski genelkurmay başkanı Özkök gazetecilerle yaptığı görüşmede “Üniversiteyi serbest bırakınca, öbür taraftan bilmiyorum nasıl olur? Bana kalırsa, üniversiteye türban sokulmamalı. Türbana hiç karşı değilim bakin, inançlar yönünden, örf ve âdetler yönünden, insan hakları yönünden. Ama, bir şey talep-seniz, oranın kurallarına uymak zorundasınız. Ben TSK’ya talipsem, nelere uydum? İnsan öldürmeye “evet” dedim, ölümü göze almaya, hem de bunu seve seve yapmaya “evet” dedim. Haftada bir nöbet tutmaya “evet” dedim. Aylarca, yıllarca eşimle, çocuklarımla ayrı kalmaya “evet” dedim. Bir sürü şeye “evet” dedim. Bilerek, seçerek. Ama, dersin ki, “Türbanlı cahil mi” daha iyi, “türbanlı âlim mi” daha iyi, onda da aklımız karışıyor. Ama, benim özgün düşüncem, türban üniversiteye girmemelidir.” dedi.

(<http://www.milliyet.com.tr/2007/10/05/yazar/bila.html>)

5 Ekim 2007**Rektör Türkçe Ezan İstedi**

Bursa’nın Mudanya ilçesinde düzenlenen bir sempozyumda konuşan Uludağ Üniversitesi Rektörü Mustafa Yurtkuran, namaza çağırının Arapça yapılmasına tepki göstererek, ezanın Türkçe okunmasını istedi.

(<http://yenisafak.com.tr/gundem/?t=05.10.2007&i=73113>)

7 Ekim 2007**Peçeyi Atın Dedi Kriz Çıktı**

İngiltere’nin eski Dışişleri Bakanı ve şimdiki Meclis Başkanı Jack Straw’un “Yüzü açık olan insanlarla daha kolay iletişim kuruyorum” diyerek Müslüman kadınlara “peçeyi atın” çağrısında bulunması tepki yarattı. Seçim bölgesi Blackburn’ün yerel gazetesi Lancashire Telegraph’taki köşesinde peçeyle ilgili görüşlerini dile getiren Straw, peçenin, “ayrımın ve farklılığın görünen bir biçimde vurgulanması” olduğunu ifade etti. Kadınların doktora gittiklerinde daha iyi anlaşılmaları için peçeleri kaldırmaları gerektiğini yazan Straw, çünkü tepkiler üzerine, “Aslında peçe hiç takılmamalı” dedi. İngiltere İslam Konseyi Sosyal İlişkiler Başkanı Refet Bravu, Straw’un görüşlerinin toplumlardaki ilişkilere olduğu kadar Müslüman topluma büyük zarar verdiğini, kadınların peçe takma hakkı bulunduğunu ifade etti. İslami İnsan Hakları Komisyonu adına açıklama yapan Mussoud Shadjareh de Straw’un görüşlerini “çirkin”

bulduğunu belirterek, “Straw, aynı sözleri farklı giyinen Ortodoks Yahudilere niye söylemiyor” diye sordu. Hicab Koruma Organizasyonu ise “bu talihsiz açıklamaların, Straw’un İslam’ı hiç anlamadığının göstergesi olduğunu” kaydetti.
(<http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=5215844>)

10 Ekim 2007

Peruk taktığı için sınavı iptal edildi

Okumak isteyen başörtülü kızların tek dayanağı olan peruk da yasaklanmaya başlandı. Bartın’da Açıköğretim Fakültesi öğrencisi Nagehan A. isimli öğrencinin AOF sınavında peruk taktığı için sınavı geçersiz sayıldı.
(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=74201>)

11 Ekim 2007

Gaziantep’te ikinci türban krizi

Gaziantep’te, bazı belediye başkanlarının eşlerinin ve davetlilerin türbanlı olmaları nedeniyle 29 Ekim resepsiyonunu terk eden askerler, bu kez de Atatürk’ü anma töreninde türbanlıların bulunduğu salondan ayrıldı. Gaziantep’te, bazı belediye başkanlarının eşlerinin ve davetlilerin türbanlı olmaları nedeniyle 29 Ekim resepsiyonunu terk eden askerler, bu kez de Atatürk’ü anma töreninde türbanlıların bulunduğu salondan ayrıldı.
(<http://w9.gazetevatan.com/haberdetay.asp?tarih=10.11.2007&Newsid=146328&Categoryid=1>)

17 Ekim 2007

Dışişlerinde Mescide Kilit

Dışişleri Bakanlığı binasında açılan küçük mescidi öğrenen Bakanlık üst düzey yönetimi, cemaat sayısı artınca mescidi kapattırdı. (Milli Gazete http://haksozhaber.net/news_detail.php?id=2488)

20 Ekim 2007

Yeşilköy Havaalanı’nda Tesettüre Müdahale

Ekin Tiyatro Grubu üyeleri, Yeşilköy Hava Limanı’nın giriş kapısında X-Ray cihazından sorunsuz geçmelerine rağmen tesettürlü halleri nedeniyle polis müdahalesine muhatap oldular.
(http://www.haksozhaber.net/news_detail.php?id=2488)

20 Ekim 2007

Yoksulluk Kongresi’nde Skandal

‘Küresel Yoksulluk’ temalı Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi’ne İHH temsilcileri olarak katılan Zehra Öztürk ve Zeliha Sağlam başörtülü oldukları gerekçesiyle salona alınmadı.
(<http://www.tumgazeteler.com/?a=2305713>)

23 Ekim 2007

Başörtülü olduğu için hasta ziyaretine gidemedi

Başbakan Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan, türbanı nedeniyle TSK Rehabilitasyon Merkezi’nde tedavi gören ünlü tiyatrocü Nejat Uygur’u ziyaret edemedi. Nejat Uygur’un eşi Necla Uygur, olayı Milliyet’e şöyle anlattı: “Gerçekten böyle bir olay yaşandı. Bunda gizleyecek bir taraf yok. Sayın Emine Hanım bana telefon açtılar. Bir nezaket ziyaretinde bulunacaklarını söylediler. Memnuniyetle beklediğimi söyledim. Sayın hemşirelere haber verdim, Başbakan’ın eşinin geleceğini. Onlar da herhalde haber vermişler ki sonra bana geldiler, dediler ki, ‘Sayın Emine Hanım’ın gelmesi için Genelkurmay’dan izin alınması gerekmektedir.’ Ben bilmiyorum olayı. Ondan sonra Genelkurmay’ın da GATA’ya bildirmesi lazımmış, GATA’nın da onaylayıp haber vermesi lazımmış. Böyle bir şeyin imkânsız olabileceğini söylediler ve benim kendilerine bildirmemi söylediler. Benim için zor bir durumdu. Nezaket gösterdi hanımefendi bana, dışarıda benimle buluştu. Üzüntülerini bildirdi. Ben de kendilerine üzüntülerimi bildirdim. Böyle bir olayın içinde olmaktan mutsuz olduğumu kendilerine söyledim. Böyle bir şeyin ortasında olmaktan ben çok mutsuz oldum.”
(<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/7746915.asp?m=1>)

30 Ekim 2007

Öğrenci Servisine Başörtüsü Engellemesi

Astsubayın öğrenci kızını almak için 3. Kolordu Komutanlığı'na bağlı 4. Levent'teki Astsubay Lojmanları'na giden öğrenci servis aracı, içerisinde 15 yaşında başörtülü öğrenci bulunduğu gerekçeyle içeriye alınmadı.

(http://www.haber7.com/haber.php?haber_id=277106/Ogrenci-servisine-basortusu-engellemesi)

30 Ekim 2007

Tercüman Çankaya Köşkü'ndeki resepsiyona katılan türbanlıları hain ilan etti.

Tercüman gazetesi, Çankaya Köşkü'ndeki Cumhuriyet Bayramı Resepsiyonunda, türbanlıların yoğun olduğu bir kare fotoğrafı büyük olarak manşetine taşıdı. Manşette "Affet Atam" yazarken spotta "içimizdeki hainler" vurgusu yaptı.

(<http://www.cafesiyaset.com/haber/20071031/Tercumandan-skandal-manset.php>)

3 Kasım 2007

Başörtüsü yasağı protestocuları gözaltında

Antalya başörtüsü platformu, başörtüsü yasağını protesto ederken 11 çocuk 7 kadın 27 kişinin gözaltına alındı. Gerekçe: çocuklar istismar ediliyor.

(http://haksozhaber.net/news_detail.php?id=3042)

8 Kasım 2007

Türbanlı Hemşireye Soruşturma

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrünisa Gül'ün Konya ziyareti sırasında 112 Acil Servis Ambulansı'nda görevlendirilen türbanlı Acil Tıp Teknisyeni hakkında, Sağlık Müdürlüğü tarafından soruşturma başlatıldığı bildirildi. Konya'da Selçuk Üniversitesi Alaeddin Keykubat Kampusu'nda Sabancı Vakfı tarafından tarafından yaptırılan Dilek Sabancı Konservatuvarı'nın açılışına Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrūnnisa Gül de katılmıştı. Özel uçak ile Konya'ya gelen türbanlı first Lady Hayrūnnisa Gül, protokol üyeleri tarafından havaalanında karşılanırken, olası bir acil durumda müdahale etmesi için görevlendirilen 112 Acil Servis Ambulansı içerisinde bulunan türbanlı sağlık teknisyeni dikkat çekmişti. Gazetecilerin kendisini görüntelediğini fark eden sağlık teknisyeni ambulansın içerisine binerek güneşliğini indirmiş, bir süre önde oturduktan sonra da ambulansın arka bölümüne geçmişti. Yaşanan olayın gazetelerde yer almasının ardından 112 Acil Servis Ambulansı'nda Acil Tıp Teknisyeni olarak görev yapan türbanlı sağlık çalışanı hakkında İl Sağlık Müdürlüğü tarafından soruşturma açıldığı öğrenildi.

(<http://entellektuel.s4.bizhat.com/entellektuel-ftopic78.html>)

24 Kasım 2007

Başörtülü Öğrenci, Kürsüden İndirildi

24 Kasım öğretmenler Günü nedeniyle Kozan Belediye Sineması'nda düzenlenen programda, davet edilen öğrencilerin arasında bulunan Kozan İmam Hatip Lisesi 11-C sınıfı öğrencilerinden Tevhide Kütük, "Bir Öğretmen Olmalı" isimli kompozisyon dalında kazanmış olduğu birincilik ödülünü almak için kürsüye çıkınca Kozan Kaymakamı Aydın Tetikoglu ve Garnizon Komutanı Hüseyin Çopur'un, 'İndirin onu' diyerek tepki göstermesi üzerine Tevhide Kütük, İl Milli Eğitim Müdürü Mutlu Canbolat tarafından kürsüden indirildi.

(<http://www.haberler.com/basortulu-ogrenci-kursuden-indirildi-haberi/>)

1 Aralık 2007

Rize'de emsalsiz başörtü skandalı

Adana'da Tevhide'nin kürsüden indirilmesinde sonra Rize'de de başörtüsü skandalı yaşandı. Ödül törenine giden İHL öğrencisi Emine Elif Azder'in başı zorla açtırıldı.

(<http://www.haber7.com/haber/20071201/Rizede-emsalsiz-basortu-skandalı.php>)

3 Aralık 2007**YÖK’ün ‘eşi çarşafı’ dediği aday bekar çıktı**

YÖK’ün, Köşk’ün onayına sunduğu 3 kişilik listede ‘eşi çarşafı’ notunu düştüğü bir rektör adayı profesörün ‘bekar’ yaşadığı ve hiç evlenmediği tespit edildi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=620493>)

4 Aralık 2007**Başörtülü hasta annesi ameliyathaneye alınmadı.**

22 aylık Muhammed Sait K. dün Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde fitik ameliyatı oldu. Ameliyatın ardından anne Z.K. çocuğu narkozluyken yanında durması için çağırıldı. Fakat anne Z.K.’ya hijyenik olmadığını ileri sürerek başörtüsünü çıkarıp bone takmasını şart koşan Dr. Altan A. ve hemşireler, aksi halde ameliyathaneye giremeyeceğini söyledi. Anne Z.K. başörtüsü üzerine bone takmayı teklif ettiyse de kabul ettiremedi. Bir saat narkozlu halde yalnız bekletilen küçük Muhammed’in babası S.K. “Benim girmeme de müsaade etmediler. Sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunacağım” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=04.12.2007&i=85640>)

9 Aralık 2007**Askerî Müzede Başörtüsü Engeli**

Harbiye-Askeri Müze ve Kültür Sitesi’nde gerçekleştirilen “Özürlüler ’07 Kongresi”ne Tüketiciler Birliği standında görevli olarak katılmak isteyen Tüketiciler Birliği Engelli Tüketici Hakları Komitesi Üyesi Gülsüm Horan, başörtülü olduğu gerekçesiyle içeri alınmadı. Ancak başörtüsünü çene altından bağlanması koşulu ile içeriye girişine izin verileceği bildirildi

(<http://www.yeniasya.com.tr/2007/12/09/haber/butun.htm>)

9 Aralık 2007**Başörtülü hasta geri çevrilmek istendi**

Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde, sağlık raporu almak isteyen bir kadının fotoğrafları başörtülü olduğu için geri çevrilmek istendi.

(<http://www.google.com.tr/search?hl=tr&q=ankara+%C4%9Fitim+ve+ara%C5%9Ft%C4%B1rma+hastanesi+%C3%BCrban+aral%C4%B1k+2007&meta=>)

13 Aralık 2007**Bakanın başörtüsü tepkisi**

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, Bilim Olimpiyatları ödül töreninde, bir öğrencinin ödülünü almak için başörtülü olarak sahneye çıkmasına tepki gösterdi ve jet soruşturma emri verdi.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

18 Aralık 2007**Üniversitede Türban Soruşturması**

Çukurova Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Alper Akınoğlu, kampusa türbanla giren 12 öğrenci ile ilgili soruşturmaların sürdüğünü, bu öğrencileri kaybetmemek için ikna çalışmaları yaptıklarını söyledi. Üniversitelerinde türbanla dolaşmanın serbest olduğu yolunda iddialar bulunduğunu ve bunun doğru olmadığını belirten Rektör Prof. Dr. Akınoğlu, “Hastanemize gelen binlerce kişi nedeniyle geniş bir alanı kontrol olanaksız. Görevlilerimizin geçmiş tarihlerde belirlediği 12 türbanlı öğrenci ile ilgili soruşturma açıldı. Bu konudaki tavrımızda hiçbir değişiklik yok. İddia sahiplerine karşı hukuki haklarımızı kullanacağız” dedi.

(http://www.egitimgazetesi.com/news_detail.php?id=146128)

29 Aralık 2007**Başörtülü hasta yakınına doktor hakareti**

SSK Okmeydanı Hastanesi’nde, bir doktor hasta yakınına sırf başörtülü diye olmadık hakaretlerde bulundu. Başörtülü anne hasta kızını başka bir hastaneye götürmek zorunda kaldı.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1498)

**2008 YILI
TÜRKİYE VE DÜNYADA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

3 Ocak 2008

Başörtüsü yasaklama girişiminde geri adım

Azerbaycan Milli Meclisi'nde son günlerde eğitim-öğretim ile ilgili bir kanun tasarısında yer alan başörtüsü yasağıyla ilgili maddenin tasarıdan çıkarılacağı ancak yasağın kurum yöneticilerinin inisiyatifine bırakılacağı belirtildi. Hazırlanan kanun tasarısında yer alan madde şöyle: "Azerbaycan Cumhuriyeti'nin bütün tahsil müesseselerinde tahsil alanların, verenlerin ve diğer işçilerin başörtüsü (hicab, çarda v.s.) takmaları ve diğer dini kıyafetler içinde olmaları yasaktır." Bu maddenin tasarıdan çıkarılması planlanıyor. Ülkede başörtüsü yasağına, İsa Kamber liderliğindeki Musavat Partisi (ana muhalefet) başta olmak üzere birçok sivil toplum kuruluşu, bilim adamı, yazar ve sanatçı yüksek sesle karşı çıkıyor.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=03.01.2008&i=91125>)

13 Ocak 2008

Açık öğretim sınavında başörtüsü gerginliği

Denizli'de bugün yapılan açık ilköğretim sınavlarına başörtülü öğrenciler alınmadı. Açık ilköğretim okuluna devam eden yaklaşık 40 öğrenci, bu sabah sınava girmek için Denizli Lisesi'ne geldi. Bir kısmı sınav salonuna alınan öğrenciler, daha sonra başörtüleriyle sınava giremeyecekleri belirtilerek salondan çıkarıldı. Denizli Lisesi bahçesinde toplanan ve başörtüsüyle sınava alınmalarını alkışlarla protesto eden kadınlar, okuma haklarının ellerinden alınmak istendiğini ileri sürdü. Daha sonra Vali Yardımcısı Halil İbrahim Ertekin'le görüşen kadınlar, öğleden sonraki sınava herhangi bir sorun yaşamadan girdiler.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=13.01.2008&i=93061>)

14 Ocak 2008

'Velev ki siyasi simge olsun'

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'de başını örtenlere "başörtüsünü siyasi simge olarak kullanıyorsun" şeklinde baskılar yapıldığını söyleyerek "Velev ki bir siyasi simge olarak taktığımı düşünün. Bir siyasi simge olarak takmayı suç kabul edebilir misiniz? Simgelere bir yasak getirebilir misiniz? Özgürlükler noktasında dünyanın neresinde böyle bir yasak var? Buradaki dert başka aslında. Biz bunu çok iyi biliyoruz. Bunu maalesef takdirde zorlanıyoruz" dedi.

(<http://www.stargazete.com/politika/velev-ki-siyasi-simge-suc-mu-82651.htm>)

15 Ocak 2008

Bahçeli: Başörtüsü sorunu toplumsal uzlaşma ile çözülmeli

Başbakan'ın İspanya'daki açıklamalarını grup toplantısında değerlendiren Bahçeli, başörtüsü sorununun toplumsal uzlaşma ile çözülmesi gerektiğini vurguladı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=639324>)

16 Ocak 2008

Başörtüsü sorununun çözümü için yeni anayasayı beklemeye gerek yok!

Erdoğan, İspanya dönüşünde muhalefete şu çağrıyla yaptı: "Yeni anayasayı beklemeye gerek yok. Bunun çözümü çok kolay. MHP ben varım diyor. CHP yoksa yok."

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=639324>)

17 Ocak 2008

'Gizli kamerayla başörtülü avı'

"28 Şubat'ta düğmeye ben bastım." diyen Ali Kırca'nın yönetimindeki Show Haber, başörtülü hasta-

ne çalışanlarının peşine düştü. Gizli kameralarla yapılan çekimler, “Burası devlet hastanesi. Türban yasağını dinleyen yok!” ifadeleriyle ana haber bülteninde verildi. Hastaneye giren muhabirler, Haseki Hastanesi’nin personelini hedef aldı. Gizli çekimin ardından, dışarı çıkan başörtülü kadını dakikalarca kovalayan muhabir, sorularıyla personeli rahatsız etti. Görüntülerdeki çalışanların, 28 Şubat döneminde görevden alındığı, iki yıl süren mahkeme sürecinin ardından işine geri döndüğü öğrenildi.

(<http://www.samanyoluhaber.com/detay.php?type=haber&id=87906&tumu=1>)

18 Ocak 2008

Yargıtay: Öneri laik üniter yapıya aykırı

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, başörtüsü ilgili olarak yaptığı değerlendirmede, siyasi partilerin Cumhuriyet’in laiklik niteliğinin değiştirilmesi amacını güdemeyeceklerini, bu amaca yönelik faaliyetlerde ve beyanlarda bulunamayacaklarını söyledi. Yargıtay’dan yapılan açıklamada, “Eğitim ve öğretim kurumlarında bazı giysilerinin kullanılmasının özgürlükler içerisine alınmasının, mezheplerin, cemaatlerin, ırkçı örgütlerin, ayrılıkçı güçlerin sembollerini rahatça kullanacakları, eğitim ve öğretim kurumlarını laik ve üniter yapıya aykırı bir faaliyet alanına dönüştüreceği, yüce milletimiz ve ülke ile milletin koruyucusu olan yasalar önünde sorumluluğun anayasa ve yasalar gereği bu yönde beyan ve faaliyetlerde bulunan siyasi partilere ait olacağı gözden kaçırılmamalıdır”, denildi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=18.01.2008&i=94047>)

18 Ocak 2008

Danıştay da özgürlüğe karşı çıktı

Yargıtay’ın başörtüsü yasağına destek çıkan açıklamasının ardından bir diğer yargı organı olan Danıştay da yasağına destek vererek tartışmalara taraf oldu. Danıştay Başkanlığı’nca, türban yasağının kaldırılmasına ilişkin tartışmalarla ilgili yapılan açıklamada, yeni düzenlemeler yapılırken Anayasa’nın temel ve değişmez ilkelerine ve yargı kararlarına uygun davranılmamasının, Cumhuriyetin kazanımlarına aykırı olacağı belirtilerek, “Söz konusu girişimlerin eğitim kurumları ile sınırlı kalmayacağı ve sonuçta toplumsal barışı da zedeleyeceği kaygı ile izlenmektedir” denildi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=94142>)

18 Ocak 2008

Danıştay’a ilk destek CHP’den

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın ardından Danıştay’dan gelen türbanla ilgili açıklamaya CHP’den destek geldi. CHP Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay, Danıştay Başkanlar Kurulunca yapılan açıklamayı “kurumsal ve demokratik bir refleks” olarak değerlendirirken “Danıştay’ın tespitleri sağlıklı ve doğrudur” dedi. CHP Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay, Danıştay’ın türbanla ilgili açıklaması konusunda ANKA’ya yaptığı değerlendirmede, Danıştay’ın türbanla ilgili yaptığı “girişimler toplumsal barışı zedeler” şeklindeki açıklamanın yerinde ve sağlıklı olduğunu söyledi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?i=94159>)

19 Ocak 2008

CHP’li Canan Arıtman’ın türban ile ilgili konuşması: Sümerler’de fahişeler örtünmüş Türbanlılara Çağrı: “Örtülerinizi Atın, Özgürleşin”

CHP İzmir Milletvekili Canan Arıtman, türbanlı kadınlara da çağrıda bulundu. Arıtman, “Atın örtülerinizi ve özgürleşin. Gelin bu türban esaretinden, erkek egemenliğinden kurtulalım. Bizim üzerimizden siyaset yapmalarına engel olalım ve onlara yeter artık diyelim” diye konuştu.

(<http://www.nethaber.com/Haber/52661/CHPi-Canan-Aritmanin-turban-ile>)

20 Ocak 2008

Çocuklarını Sınava Getiren Annelere Başörtüsü Engeli

Rektörlüğünü Prof. Dr. Emin Alıcı’nın yaptığı Dokuz Eylül Üniversitesi’nde (DEÜ) düzenlenen özel sınava küçük çocuklarını götüren anneler, başörtülü oldukları için kampüse alınmadı. TUDEM isimli bir özel firma tarafından 10 YTL karşılığında Türkiye genelinde ilköğretim öğrencilerine yönelik seviye tespit sınavı düzenlendi. Öğle saatlerinde yapılan sınavın, DEÜ Dokuzçesmeler Kampüsü’ne ço-

cuklarını getiren onlarca başörtülü veli, kapıdaki güvenlik görevlilerince içeriye alınmadı. Çocuklarını sınav salonuna kapalı olmayan tanıdık arkadaşları ya da tek basına göndermek zorunda kalan başörtülü kadınlar, sınav sonuna kadar merakla kampüs kapısında ve parklarda bekledi. Kampüse alınan diğer veliler ise hukuk fakültesinin kantininde oturup çay içti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=640058>)

21 Ocak 2008

Muhsin Yazıcıoğlu: Buyursunlar ülkeyi onlar yönetsin

BBP lideri Muhsin Yazıcıoğlu, başörtüsü tartışmalarıyla ilgili, “Eğer kanunları Yargıtay çıkaracaksa buyursunlar ülkeyi de yönetsinler. Yok eğer görevleri yürütme ve yasamanın çıkarmış olduğu kanunları uygulamaksa herkes görevini yapmalı” dedi. BBP Şarkışla İlçe Teşkilatı’nın 1. Olağan Kongresi’nde konuşan Yazıcıoğlu, “Başörtüsü kadınlarımızın daha rahat, daha huzurlu ve dini bir vecibe olduğu için taktıkları bir tülbenttir, bez parçasıdır” dedi. Yazıcıoğlu, “Bunu niçin bu kadar abartırlar bilmiyorum, bu bir tercih meselesidir. Buna kimse karışamaz, bu tamamen inançtan kaynaklanan bir meseledir. Eğer kanunları Yargıtay çıkaracaksa buyursunlar ülkeyi de yönetsinler. Yok eğer görevleri yürütme ve yasamanın çıkarmış oldukları kanunları uygulamaksa herkes görevini yapmalı” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=21.01.2008&i=94644>)

21 Ocak 2008

Başsavcıya istifa çağrısı

İzmir’de bir grup avukat, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya’nın “üniversite-lerde uygulanan başörtüsü yasağını kaldırmak için anayasa değişikliği girişimleri”ne ilişkin yaptığı açıklamanın “antidemokratik” olduğunu savundu. İzmir Adliyesi önünde toplanan grup adına açıklama yapan avukat Halit Çelik, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya’nın açıklamasını eleştirerek, bazı yargı mensuplarının, kendi kişisel düşünce ve iddialarını “hukuki beyan” gibi açıkladığını kaydetti.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?i=94707>)

23 Ocak 2008

Türban paketi MHP’ye gönderildi

Başbakan Erdoğan, TESK ziyaretinin ardından gazetecilerin gündeme yönelik sorularını cevapladı. Gazetecilerin, başörtüsüne ilişkin gelinen noktayı sorması üzerine Başbakan Erdoğan, gerginliklere yol açan hususa ilişkin MHP’yle gereken görüşmelerin yapılacağını belirterek, kararlılık ve olumlu yaklaşım içerisinde 2 ya da 3 maddenin değiştirileceğini kaydetti. Sorunun gerekçelerini kaldırmanın yasamanın görevi olduğunu dile getiren Başbakan, başörtüsü konusundaki gerilimin yasal boşluklardan kaynaklandığını söyledi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?i=95093>)

24 Ocak 2008

Erdoğan mutabakatı doğruladı

Başbakan Erdoğan, eşi Emine Erdoğan ile birlikte saat 18. 30 sıralarında Ana uçayla Ankara’dan İstanbul’a geldi. Erdoğan’ı Atatürk Havalimanı’nda İstanbul Valisi Muammer Güler ve İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah karşıladı. Havalimanı çıkışında basın mensuplarının MHP ile başörtüsü konusunda yapılan görüşmeye ilişkin soruları yanıtlayan Erdoğan, “Arkadaşlarımız şu anda çalışma yapıyorlar. Bu çalışmalarını yaptıktan sonra gerekli açıklamaları yapacağız. Bildiğiniz gibi partimizle MHP arasında şu an genel bir mutabakat var. Teknik çalışmayı yapacaklar. Ondan sonra gerekli açıklamayı yapacağız.” diye konuştu.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=24.01.2008&i=95388>)

25 Ocak 2008

Eğitim için zorluk çeken genç kızlarımız var

TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, başörtüsü tartışmalarına ilişkin olarak, ‘Kadınlarımızın birçoğu çok daha ağır, derin sorunlarla mücadele ediyor’ dedi. Yalçındağ, “Ortada bir sıkıntı olduğu

muhakkak. Ama bu sıkıntı bugün tartışıldan daha geniş boyutlara sahip. Evet, bir yanda başını örttüğü için eğitim sürecinde zorluk çeken genç kızlarımız var. Diğer yanda, 15 yaşında istemediği halde zorla kapatılanlar da, birkaç yıl sonra çevre baskısıyla başını örtmek zorunda kalmaktan korkanlar da var” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=25.01.2008&i=95470>)

25 Ocak 2008

Gül: Üniversiteler özgür olmalı

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, “Üniversiteler, düşüncelerin serbestçe ifade edildiği, inançların serbestçe yaşandığı, siyasetin kısır çekişmelerine girmeyen, lüzumsuz ideolojik tartışmalara sahne olmayan yerler olmalı” dedi. Gül, Erciyes Üniversitesi’nin bazı birimlerinin açılış ve temel atma törenine katıldı. Üniversite kampüsündeki Sabancı Kültür Sitesi’nde düzenlenen törende konuşan Gül, Kayseri’nin birçok başarıya imza attığını, bu başarılarda Erciyes Üniversitesi’nin geldiği düzeyin de önemli rol oynadığını söyledi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?i=95561>)

25 Ocak 2008

Özgürlükte uzlaştılar

Yıllardır kanayan yara olan üniversitelerdeki başörtüsü yasağının kaldırılmasına ilişkin AK Parti ile MHP arasında uzlaşma sağlandı. Yasağın kaldırılması için hazırlanan teklifin bugün TBMM Başkanlığı’na verilmesi bekleniyor AK Parti ile MHP’nin 410 milletvekili bulunduğu için Anayasa değişikliğinin referanduma gerek kalmaksızın Meclis’te kabul edilmesine kesin gözüyle bakılıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın İspanya’daki açıklamaları ile başlayan başörtüsü yasağının kaldırılmasına ilişkin süreçte AK Parti ile MHP arasında uzlaşma sağlandı. AK Parti ile MHP Anayasa’nın 10. ve 42. maddelerinde değişiklik yapılması konusunda uzlaştı.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=25.01.2008&i=95465>)

28 Ocak 2008

200 bin öğrenci dışarıda okuyor

Adana’nın Karataş ilçesinde ve köylerinde vatandaşların sorunlarını dinleyen Yıldırım, türban konusunu, Genel Başkanları Devlet Bahçeli’nin gayretleri sonucu Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşıdıklarını belirtti. Yıldırım, “İnşallah bu konu en kısa zamanda çözülecektir. Üniversitelerimize kızlarımızın türbanla girmesine kimse engel olmasın. Sırf üniversitelerimizde türban yasağı olduğu için 200 bine yakın kız öğrencimiz yurt dışında okumak zorunda kalıyor. Her türlü kıyafetle nasıl üniversitelere serbestçe giriliyorsa, Anadolu’muzun bağrında yetişmiş başörtülü kızlarımız da üniversitelerde rahatça okuyabilmelidir” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?i=96193>)

31 Ocak 2008

Danıştay türban davasını reddetti

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, kılık-kıyafet kurallarına uymadığı için üniversite sınavı iptal edilen öğrencinin velisinin açtığı davayı reddetti. Öğrenci Seçme Sınavı’na 17 Haziran 2001 tarihinde giren bir öğrencinin velisi, “sınavda kılık-kıyafet kurallarına uymaması” nedeniyle çocuğunun sınavının iptal edilmesine ilişkin işlem ile bu işlemin dayanağı 2001 yılı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Kılavuzu’nun 3.4 No’lu bölümünde yer alan “başı açık olarak sınava gireceğine” ilişkin düzenlemenin iptali istemiyle Danıştay’da dava açmıştı. Danıştay 8. Dairesi, 17 Aralık 2002’de istemi reddetmişti. Daire kararına itiraz edilmesi üzerine, dosyayı görüşen Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu itirazı yerinde görmeyerek Daire kararını onamıştı. Davacı veli, Kurul’un kararına karşı karar düzeltme isteminde bulundu. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu bugünkü gündem toplantısında davacının karar düzeltme istemini reddetti.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=96836>)

31 Ocak 2008

Şekil tartışmaları Avrupa'yı şaşırttı

Başörtüsü sorunun çözümüne ilişkin yapılan düzenleme ile birlikte şekil tartışmalarının da ortaya çıkması AB'de şaşkınlığa neden oldu. Türkiye-AB Karma Parlamentosu Eş Başkan Yardımcısı Andrew Duff başörtüsü düzenlemelerine ilişkin, "Değişikliğin içerisinde başörtüsünün nasıl bağlanacağını bile belirtilmesi bana çok enteresan gözüküyor" dedi. Kişisel olarak Türkiye'nin AB'ne katılmasını istediğini ancak Türkiye'nin de önünde aşması gereken birçok önemli mesele olduğunu söyleyen Duff, "Mesela başörtüsü konusu. Bugün yanılmıyorsam türban ile ilgili yasa değişikliği konusunda pürüzler giderildi. Değişikliğin içerisinde başörtüsünün nasıl bağlanacağını bile belirtilmesi bana çok enteresan gözüküyor" dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=31.01.2008&i=96753>)

1 Şubat 2008

Yasağa bir garip gerekçe: Kopya çekilir!

Üniversitelerarası Kurul'un Başkanı ve Akdeniz Üniversitesi (A.Ü.) Rektörü Prof. Dr. Mustafa Akaydın, türbanın yükseköğrenim kurumlarına girmesinin kopya çekmeye zemin hazırlayacağını söyledi. Teknolojinin çok geliştiğini ve cep telefonlarının bluetooth (cep telefonu, bilgisayar ve dijital kamera gibi birçok elektronik cihazı kısa dalga radyo sinyalleri kullanarak birbirine bağlayan sistem) kulaklıkları olduğunu belirten Akaydın, "Derste erkek hocaysa, kızın türbanını açtırıp arama yapamaz. Yapsa da yarın bir gün cinsel tacizle suçlanır. Her derse kadın hoca mı vereceğiz?" dedi.

Radikal, (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=246197>)

1 Şubat 2008

Danıştay'dan türbana çifte fren

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, açık lise sınavlarına türbanla girilmesinin serbest olması gerektiğini savunurken, Danıştay'dan aksi bir karar geldi. Danıştay 8. Dairesi Merkezi Sınav Yönergesi'nde sınava giren öğrencilerin kılık kıyafetiyle ilgili maddedeki 'başı açık' ifadesini kaldırarak türbanın önünü açan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) düzenlemesini iptal etti. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, kılık-kıyafet kurallarına uymadığı için üniversite sınavı iptal edilen öğrencinin velisinin açtığı davayı geri çevirdi.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=246182>)

1 Şubat 2008

Öğretim üyeleri vekilleri türban için uyardı

Öğretim üyeleri Meclis'e gelerek milletvekillerini türban konusunda uyardı. Orta Doğu Öğretim Elemanları Derneği, Tüm Öğretim Elemanları Derneği (TümÖD) ve Gazi Üniversiteli Öğretim Üyeleri Derneği (GÜÖD) üyesi bir grup öğretim üyesi dün otobüslerle, cübbelerini giyerek TBMM'ye geldi. CHP ve AKP gruplarını ziyaret eden öğretim üyeleri, üniversitelerde türban yasağının kaldırılması girişimlerine destek verilmemesini istedi.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=246186>)

2 Şubat 2008

Mesut PARLAK : 'Biz de türbanlılara hak ettiği notu vermeyiz!'

Türban kararının üniversitelerdeki barış ortamını zedeleyeceğini öne süren Mesut Parlak, "Bu gerginlik bizi bile etkileyecek. Belki hiç hakkımız olmadığı halde, türbanlı bir öğrenciye, cumhuriyet ilkelerinin kıyafetlerine aykırı diye hak ettiği notu vermeyeceğiz" şeklinde konuştu.

(<http://www.ensonhaber.com/Gundem/107532/Biz-de-turbanlilara-hak-ettigi-notu-vermeyiz.html>)

4 Şubat 2008

Türbanlı bir öğrenciye ders vermek istemiyorum

'CNN Türk'te yayınlanan BeşN birK programına konuk olan İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Filiz Meriçli, türbanlı öğrencilere ders vermeyeceğini açıkladı. 'Atatürk ilkelerine ve Atatürk cumhuriyetini korumakta kararlıyız. Özgürlük denince bu da benim özgürlüğüm, ben türbanlı bir öğrenciye

ders vermek istemiyorum’ şeklinde görüşlerini dile getiren Meriçli sözlerini şöyle sürdürdü: “Yasalara saygılıyız, yasalar da anayasamızdır. Anayasamızda Atatürk ve cumhuriyetin ilkeleri mevcuttur. (<http://www.uludagsozluk.com/k/turbanli-bir-ogrenciye-ders-vermek-istemiyorum/>)

4 Şubat 2008

İstanbul Barosu peruğu da siyasi buldu

İstanbul Barosu, yargı kararlarının uygulama kapsamını genişleterek yeni bir yasak daha icat etti. Başörtülü stajyer avukatlara ‘yargı kararına uymak zorundasınız’ diyen baro yönetimi, staj eğitimi sırasında peruk takmayı da yasakladığını yazılı bir şekilde duyurdu. Avukat adaylarının eğitim aldığı merkezin ilan panosuna asılan bildiriye, kararın Staj Eğitim Merkezi (SEM) Yürütme Kurulu’na 4 Şubat 2008 tarihli toplantıda alındığı hatırlatıldı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=675534>)

7 Şubat 2008

‘Yeni anayasa yapmak idamı göze almaktır’

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, ‘yeni bir anayasa yapmak için idamı göze almak’ gerektiğini ileri sürdü. Baykal, “Ya kurtuluş savaşı yaparsın, yeni bir devlet kurarsın, ya da ihtilali yaparsın, idamı göze alırsın o zaman yeni anayasa yaparsın” dedi. MHP Genel Bahçeli’nin “Biz Anıttepe ile Kocatepe arasında çelikten halatız” sözlerine eleştiren CHP lideri, “Laikliğin güvencesi benim” diyen Başbakan Tayyip Erdoğan’a da “Laikliği Hikmetyar’ın dizinin dibinde mi öğrendin?” diye yükledi.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=246732>)

8 Şubat 2008

‘Meclisin yasal ve anayasal değişiklikler yapmasının sınırı laikliktir.’

Yeni Yargıtay Başkanı Hasan Gerçeker, basının karşısına çıktığı ilk toplantıda, türban tartışması üzerinden laiklik mesajları verdi. Gerçeker, TBMM’nin yasal ve anayasal değişiklikler yapmasının baş görevi olduğunu belirterek, “Ancak bu yetkinin laikliğin zayıflatılmasına neden olacak şekilde kullanılmaması gerekir” dedi.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=246868>)

9 Şubat 2008

Üniversitede başörtüsüne özgürlük için bir haftada 3 bin 550 akademisyenden imza

Üniversitelerdeki başörtüsü yasağının kaldırılmasına destek vermek amacıyla bir grup öğretim üyesi tarafından başlatılan ‘Üniversitede Özgürlük’ bildirisine katılım sona erdi. Sonuç metninde “Üniversitelerin özgürlükçü, çoğulcu ve eleştirel aklın mekânları olması gerektiğini ortaya koyan bu duyuru artık kamuoyuna mâl olmuştur. Duyuruda yer alan mesajın ötesinde sayıların, sıfatların ve isimlerin hiçbir önemi yoktur.” ifadesine yer verildi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=649654>)

10 Şubat 2008

Meclis’te 411 Rekor Oyla Özgürlük İttifakı

Üniversitelerdeki başörtüsü yasağını kaldıracak Anayasa değişiklik paketi Meclis Genel Kurulu’nda kabul edildi. Düzenleme ile herkes hizmetlerden eşit yararlanacak, hiç kimse eğitim hakkından mahrum kalmayacak.

(<http://yenisafak.com.tr/Politika/?t=11.02.2008&c=2&i=98881>)

11 Şubat 2008

Engelli kızın annesi başörtülü diye kampüse alınmadı

‘Engelsiz Meslek Eğitimi Projesi’ kapsamında açılan bilgisayar ve muhasebe kursunu bitirip sertifika almaya hak kazanan Kadriye Ödül’ün annesi Emine Ödül başörtülü olduğu gerekçesiyle törene alınmadı. Baba Mehmet Ödül ise olayı protesto için eşiyile birlikte soğukta dışarıda bekledi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=650407>)

12 Şubat 2008**Başörtüsü değişikliği Gül'ün onayına sunuldu.**

Başörtüsünün yükseköğretimde serbest bırakılmasını içeren Anayasa değişikliğine ilişkin kanun, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün onayına sunulmak üzere Çankaya Köşküne gönderildi. Üniversitelerde türban yasağının kaldırılmasına yönelik anayasa değişikliklerinin TBMM'den geçmesi ve CHP'nin bu değişiklikleri Anayasa Mahkemesi'ne taşıyacağını açıklamayı, dikkatlerin yeniden Yüksek Mahkeme'ye çevrilmesine neden oldu. 22 Temmuz seçimi öncesi "367 kararı"na imza atarak, Abdullah Gül'ün o dönemde cumhurbaşkanı seçilmesini engelleyen heyetin büyük bölümü, 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından atandı.

(http://www.moralhaber.net/33941_Basortusu-Gul-un-onayina-sunuldu.htm)

12 Şubat 2008**Başörtüsüne izin veren rektör, baskılar karşısında kararını değiştirdi**

Başörtülü öğrencilerin üniversitelerde özgürce eğitim almalarını sağlamak amacıyla TBMM'de yapılan anayasa değişikliğini Cumhurbaşkanı onaylamadan uygulayan KOÜ, dün sabah başörtülü öğrencilere kapılarını açtı. Ancak KOÜ, başörtülü öğrencilerin üniversite kampüsüne girmesine dün sabah izin verirken öğleden sonra yasakladı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=650837&keyfield=>)

12 Şubat 2008**Medyanın türbanlı öğrenci avı**

Bazı medya mensupları Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin önünde başörtülü avına çıktı. Gazetecileri gören başörtülü öğrenciler kaçacak yer aradı. Öğrencilerin bir bölümü daha önce yaptıkları gibi demir kapının iki yerine sabitlenmiş küçük aynalarda başörtülerin çıkartıp içeri girdi. Peruk takan öğrenciler de basın mensuplarının önünden koşarak derse girdi. Kapıda foto muhabiri ve kameramanları gören bazı öğrenciler de içeri girişlerinin sıkıntı yaratacağını düşünerek dışarıda bekledi. Diğer öğrenciler, başörtülü arkadaşlarına yönelik medya tacizine "Siz türban avcısısınız" diyerek tepki gösterdiler. Başörtülü öğrenciler, Çukurova ve Uludağ üniversitelerinde kampüslere girebilirlerken, derslere ancak başörtülerini çıkararak girebildiler. Pamukkale, Çanakkale Onsekiz Mart, Trakya ve Fırat üniversitelerinde ise başörtülülerin girişine izin verilmedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=12.02.2008&i=99248>)

13 Şubat 2008**Üniversiteler başörtülülerini serbesti düzenlemesine rağmen almadı**

Üniversitelere türban serbestisi getiren Anayasa değişikliğinde ilk gün şaşkınlığının yerini protesto gösterileri aldı. Üniversitelerin çoğunluğu önceki günden daha kalabalık sayıda gelen türbanlı öğrencileri, kampüse almadı. Bazı üniversitelerde türbanlı öğrenciler derslerdeyken dışarıda türban serbestisini protesto gösterileri vardı. Akademisyenler ise imza kampanyaları ve açıklamalarla tepkilerini ortaya koydu.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=247315>)

13 Şubat 2008**Kanadoğlu: Türbana izin vermek suç**

Eski Yargıtay Başsavcısı Sabih Kanadoğlu, türbanlı öğrencilere izin veren rektörlerin suç işlediğini öne sürdü. Marmara Üniversitesi'nde düzenlenen 'Hukuk ve Siyaset Okulu'na katılan Kanadoğlu, "Yakın geçmişte iki siyasi parti dini siyasete alet ederek laikliğe karşı geldikleri için ve türbanı savundukları için kapatılmıştır. Laiklik ilkesine aykırı eylemde bulunursanız, kapatılmayı hak edersiniz" dedi.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=247312>)

14 Şubat 2008**Pepsi'den türban ile katılım yasağı**

Kolalı içecek sektörünün iddialı markası Pepsi yeni bir kampanyasında bir ilke imza attı. Pepsi, duygularını göster kampanyasına katılacak olanlar için hazırlanan şartnamesinde türbanlıların katılmamasını istedi. (<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=14.02.2008&i=99719>)

14 Şubat 2008**Akmerkez’de namaz kılan çift turist olunca, olay irticai sayılmadı**

Akmerkez’de bir çift namaz kıldı. Gazetelere irtica olarak yansıtılan habere konu olan çiftin daha sonra turist olduğu anlaşıldı ve özür dilendi

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=14.02.2008&i=99769>)

15 Şubat 2008**‘Eteğin kısa’ diye öğrencilere saldırı**

Mersinde 2 etekli 4 pantolonlu kıza şırıngayla asit atan kişi yakalandı, mobese kameralarına takılan zanlının psikolojik sorunları olduğu açıklandı.

(<http://arsiv.sabah.com.tr/2008/02/15/haber;E8DA043D52044D24BA6AAAA4D644F63C.html>)

18 Şubat 2008**“Başörtülü olduğum için arabam tekmelendi”**

Hatice Büşra Kartal, annesi ve kız kardeşi başörtülü oldukları için Florya’da bir kişinin saldırısına maruz kaldı.

(http://www.dunyabulteni.net/news_detail.php?id=34748)

21 Şubat 2008**ODTÜ’de türban eylemi**

ODTÜ’de bir grup öğrenci, başörtüsünün yükseköğretimde serbest bırakılmasını öngören Anayasa değişikliğini protesto etti. ODTÜ yerleşkesindeki Eğitim Fakültesi önünde dün toplanan öğrenciler, düzenlemeye ‘evet’ oyu veren AKP ve MHP aleyhinde sloganlar attı. Anayasa değişikliği ve hükümet aleyhine pankartlar taşıyan öğrenciler, ODTÜ yemekhane binasına kadar yaklaşık bir kilometre yürüdü.

(<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=248095>)

24 Şubat 2008**CHP bu hafta yargıya gidiyor**

Cumhurbaşkanı Gül’ün üniversitelerde türban serbestliği tanıyan Anayasa değişikliğini onaylamasının ardından, gözler daha önce değişikliği iptal için Anayasa Mahkemesi’ne başvuracağını açıklayan CHP’ye çevirildi. CHP Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay en geç çarşamba gününe kadar Anayasa Mahkemesi’ne başvuru yapacaklarını açıkladı. CHP Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay, değişikliği Anayasa Mahkemesi’ne götürmek için gerekli olan 110 milletvekilinin imzasını tamamladıklarını belirtti. (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=248308>)

25 Şubat 2008**Başörtülü öğrencilerin kimlikleri toplatıldı**

Yıldız Teknik Üniversitesi’nde öğleden önce derse girmelerine izin verilen başörtülü öğrencilerin kampüste çıkarken kimlikleri alındı. Dersleri öğleden sonrada olan başörtülü öğrencilerin kampüse girişine de kimlikleri alınarak müsaade edildi. Başörtüsünü serbest bırakan Anayasa değişikliğinin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanmasına rağmen üniversitenin konuyla ilgili tutumları değişiklik gösteriyor. Kimi üniversitelerde öğrencilerin derslere girişine izin verilmezken Yıldız Teknik Üniversitesi’nde de gün içerisinde farklı uygulamalar oldu.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=102088>)

25 Şubat 2008**Özgürlüğü sindiremediler**

YÖK’ün 9 üyesi, “Mahkeme kararlarına uymak anayasal ve yasal bir zorunluluk olup, ‘konusu suç teşkil eden emrihiçbir surette yerine getirmemek’ de Anayasa’nın 137. maddesinin amir hükmü gereğidir” dedi. YÖK üyeleri Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Atilla Eriş, Prof. Dr. İsa Eşme, Prof. Dr. Mustafa İlhan, Prof. Dr. Tunçalp Özgen, Prof. Dr. Ali Ekrem Özkul, Bülent Serim, Prof. Dr. Fikret Şenses ve Prof. Dr. Necmi Yüzbaşıoğlu imzasıyla “YÖK Üyelerinden Kamuoyuna” başlıklı yazılı bir açıklama yapıldı. Açıklamada, “Anayasa değişikliğinden sonra da yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafetle

ilgili olarak uyulması ve uygulanması gereken hukuki statü, mahkeme kararlarına dayanarak oluşturulan mevcut hukuki durumdur. Mahkeme kararlarına uymak Anayasal ve yasal bir zorunluluk olup, 'Konusu suç teşkil eden emri hiçbir surette yerine getirmemek' de Anayasa'nın 137. maddesinin amir hükmü gereğidir. Kamuoyuna saygıyla duyurulur." denildi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=102049>)

26 Şubat 2008

Başörtülü öğrencinin babasına okulda dayak

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde (OMÜ) başörtüsü yasağı, bir öğrencinin babası ile güvenlik görevlilerini karşı karşıya getirdi. Güvenlik kapısından geçip kızını okuluna bırakan baba İdris Gökçek, güvenlikçilerin hışmına uğradığını belirterek, şikâyetçi oldu. Dudağı patlayan, arabası tekmelenen baba İdris Gökçek, provokasyona sebebiyet verecek bir hareket sergilemediğini söyledi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=102321>)

26 Şubat 2008

ODTÜ'de 'ikna odası' kuruldu

Başörtülü olarak ODTÜ'ye girmek isteyen öğrenciler kapıda güvenlikçiler tarafından engellenirken, "Ama bu anayasal hakkım!" diyerek uygulamaya itiraz eden bir genç kız ise İÜ eski Rektör Yardımcısı ve CHP İstanbul Milletvekili Nur Serter'den hatırlanan "ikna odası"na çekildi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=26.02.2008&i=102221>)

27 Şubat 2008

CHP başörtüsü değişikliğinin iptalini talep etti

CHP, Anayasa Mahkemesi'ne iptal başvurusunda bulundu. Değişikliğin 'yok sayılması'nı ve 'yürürlüğünün durdurulması'nı istedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=698673>)

29 Şubat 2008

İşte Türkiye'yi utandıran fotoğraf

Başörtülü öğrencilerin sözlü ve fiili saldırılarına uğradığı bir zamanda Taraf Gazetesi bugünkü sayısında, bundan 51 yıl önce yaşanmış benzer bir olayı hatırlattı. Haberde, bugün yaşananların, ABD'de siyahî öğrencilerin, onları okula almak istemeyen beyaz öğrenciler tarafından uğradığı sözlü ve fiili saldırı ile benzerliğine dikkat çekti. Önceki gün İstanbul Aydın Üniversitesi'nde başörtülü öğrencilerin de içeriye alınmaları, öğrenciler arasında sürtüşmeye neden oldu. Üniversitelerin Beşyol'da bulunan Halit Aydın Kampusu'nda 100 öğrenci 'türbanlı öğrenciler okula girmesin' eylemi yaptı. Okulun bahçesine girmeye çalışan başörtülü öğrenciler, başörtüsü karşıtı öğrencilerin sözlü ve fiili saldırısına uğradı. **Olaylar esnasında protestocu kız öğrencilerden biri, okula girmeye çalışan başörtülü bir öğrenciyi itti.** Olaylar sırasında Akşam Gazetesi'nden Ercan Öztürk'ün çektiği bir resim ise bundan 51 yıl önce ABD'de yaşanan bir olayı ve bu olayın 100 yılın fotoğrafları arasına giren fotoğrafını hatırlattı. Fotoğraf ABD Anayasa Mahkemesi siyahî öğrencilerin de beyazların gittiği okullara gidebilmesi önündeki yasakları kaldırınca Arkansas Eyaleti'ndeki Litte Rock kenti lisesine kaydolun 9 siyahî öğrenciden Elizabeth Eckford'un okula girmeye çalışırken beyaz öğrenciler tarafından sözlü ve fiili saldırıya uğradığı anı gösteren fotoğrafı. Reuters muhabiri tarafından çekilen fotoğrafta Eckford'un arkasından öfkeyle bağırarak öğrencilerden Hazel Massery 40 yıl sonra Eckford'dan özür dilemiş, o gün yaptıklarından dolayı ömür boyu pişmanlık duyduğunu söylemişti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=658549>)

1 Mart 2008

Başörtülü anneye özel hijyen yasağı!

Otistik oğlunun okuduğu okulun, Abdi İbrahim adlı ilaç farikasına düzenlediği geziye 'katılmak zorunda' olan anne Hatice Ünsal, başörtülü olduğu gerekçesi ile fabrikanın üretim bölümüne alınmadığını ifade etti. Oğlunun okuduğu Abdi İbrahim ilköğretim Okulu'nu yaptıran Abdi İbrahim İlaç fabrikasına, öğrenciler için düzenlenen gezide, otistik olan 11 yaşındaki oğlu Enes ile katılan anne Hatice Ünsal ba-

şörtülü olduğu gerekçesi ile fabrikaya alınmadığını söyledi. 28 Şubat günü düzenlenen geziye, oğlunun öğretmeninin ‘**çocuğunuzun başında durun**’ daveti ile katıldığını belirten anne Ünsal, gezi esnasında fabrikaya girerken dağıtılan galoş, önlük eldiven ve boneleri, tıpkı diğer ziyaretçiler gibi takmasına rağmen, görevliler tarafından, bonenin altına taktığı başörtüsünü, çıkarması için uyarıldığını söyledi. (<http://www.haber7.com/haber/20080301/Basortulu-anneye-ozel-hijyen-yasagi.php>)

3 Mart 2008

İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu Anayasa değişikliğini uygulamama kararı aldı.

Kararda, “Bu konuda öngörülen yasal düzenleme yapılncaya kadar, Cumhuriyet’in temel niteliklerinden olan laiklik ilkesi doğrultusunda yüksek yargı organları kararlarına belirlenmiş mevcut uygulamanın hukuken aynen devam ettirilmesine ve Mahkeme kararlarına uymanın anayasal ve yasal bir zorunluluk olup, Anayasamızın amir 137. maddesi hükmü karşısında “konusu suç teşkil eden emir” hiçbir surette yerine getirilemeyeceğinden, aksi yöndeki açıklamalar ile görüş ve emir içerikli yazılara hukuken değer tanınmamasına, oybirliğiyle karar verilmiştir.” ifadeleri yer alıyor. (http://www.istanbul.edu.tr/duyurular/duyuru_icerik.php?1139)

11 Mart 2008

Hukukçuları isyan ettiren karar

Danıştay 8. Dairesi, YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan’ın üniversite rektörlerine gönderdiği ‘başörtüsü serbest’ yazısını genelge olarak tanımlayıp yürütmesini durdurdu. (<http://www.haber7.com/haber/20080606/Hukukculari-isyan-ettiren-karar.php>)

14 Mart 2008

Sakarya Üniversitesi de geri adım attı

Anayasa Mahkemesi’nin yüksek öğreniminde başörtüsünün önünü açan değişikliği ilk uygulayan üniversite olan Sakarya Üniversitesi (SAÜ), Danıştay’ın kararından sonra başörtüsü özgürlüğünden vazgeçti. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=664480>)

15 Mart 2008

Selçuk Üniversitesi’nden başörtüsünde geri adım

Baskılara dayanamayan Selçuk Üniversitesi (SÜ) Danıştay’ın, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından üniversitelere gönderilen yazıyı genelge kabul ederek, yürütmeyi durdurma kararı vermesinin ardından başörtüsü özgürlüğünde geri adım attı. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=665022>)

18 Mart 2008

‘Çarşafli öğrenci’ dış tedavisine gelmiş vatandaşmış

Selçuk Üniversitesi (SÜ), başörtüsü yasağının yeniden başlatılması sebebiyle yapılan protesto gösterisinde yer alan, çarşafa benzer elbise giyen kadının öğrenci değil, Dış Hekimliği Fakültesi’nde tedavi olmak için gelen bir vatandaş olduğu ifade edildi. Bazı basın yayın organları, başörtüsü yasağını yeniden başlatan Selçuk Üniversitesi’ni (SÜ) dün protesto eden öğrenciler arasında çarşafa benzer elbise giyen bir öğrenci bulunduğunu öne sürmüştü. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=666334>)

19 Mart 2008

Şehitlikteki başörtüsü rahatsız etmiş

Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Denizli Şube Başkanı Gülizar Biçer Karaca, Denizli Belediye Başkanı Nihat Zeybekçi’nin eşi Ayşen Zeybekçi’nin şehitlikte başı örtülü olarak törenlere katılmasını “anlamlı” olarak yorumladı. Karaca, “Bunu Yargıtay’a bir meydan okuma, tavır koyma olarak değerlendirmekteyiz.” dedi. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=666809>)

21 Mart 2008

Başörtülü muhabiri tartakladılar

Cumhuriyet Gazetesi önünde toplanan grup, Tuncay Özkan'ın gazete binasına girdiği sırada görevini yapmaya çalışan Yeni Şafak muhabiri Zeynep Çiççi'yi tartakladı.

(<http://www.8sutun.com/node/56107>)

2 Nisan 2008

Fişlenen valinin eşi başı açık çıktı

Fişlenen valinin eşi başı açık çıktı. Emekli Jandarma İstihbarat Binbaşı Zahit Zengin: “Eldiven taktığı söylenen valinin eşi, başı açık çıktı” dedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=272205>)

8 Nisan 2008

Hiçbir öğrencimiz derste başörtüsü takmıyor

Milliyet gazetesinin dün ‘İstanbul’da bir okulun bahçesi’ başlığıyla manşetten verdiği habere Çınar Koleji Genel Müdürü Mehmet Baran’dan yalanlama geldi. Gazete, 18 yaşından küçük ilköğretim ve lise öğrencilerinin gizlice çekilen fotoğraflarını yayınlamış ve öğrencilerin suç işlediği havasını oluşturmuştu. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=674854>)

9 Nisan 2008

Masa tenisinde türban krizi

Bolu Kredi Yurtlar Kurumu’na düzenlenen masa tenisi turnuvasına katılan türbanlı üniversite öğrencisi Necibe Bozkurt’un müsabakaya katılmasına izin verilmedi. Sporculuk lisansı iptal edildi.

(http://www.aktifhab.com/news_detail.php?id=164134)

9 Nisan 2008

Danimarka’da meclis kürsüsünde başörtüsüne onay

Danimarka’da, hayatın her alanında serbest olan başörtüsüne meclis kürsüsünde de onay çıktı. Meclis Başkanı Thor Pedersen tarafından kurulan komisyonun yaptığı ‘Mecliste giyilecek kıyafetler’ raporunu görüşen Başkanlık Divanı üyeleri, kürsüde başörtüsüne onay verdi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=675293>)

10 Nisan 2008

İstanbul Barosu peruğu da siyasi buldu

İstanbul Barosu, yargı kararlarının uygulama kapsamını genişleterek yeni bir yasak daha icat etti Başörtülü stajyer avukatlara ‘yargı kararına uymak zorundasınız’ diyen baro yönetimi, staj eğitimi sırasında peruk takmayı da yasakladığını yazılı bir şekilde duyurdu. Avukat adaylarının eğitim aldığı merkezin ilan panosuna asılan bildiriye, kararım Staj Eğitim Merkezi (SEM) Yürütme Kurulu’nca 4 Şubat 2008 tarihli toplantıda alındığı hatırlatıldı

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=675534>)

11 Nisan 2008

Konserde türban gerginliği

Şanlıurfa’nın düşman işgalinden kurtuluşunun 88’inci yıldönümü kutlamaları kapsamında ‘Minik Kalplerle El Ele Projesi’ için memleketi Şanlıurfa’da olan Ferhat Göçer, 11 Nisan Stadı’nda konser verdi. Konser öncesi, aralarında Şanlıurfa Valisi Yusuf Yavaşcan, AKP Şanlıurfa Milletvekilleri Yahya Akman, Ramazan Başak, 20’nci Zırhlı Tuğay Komutanı Tuğgeneral Ahmet Kemal Emren’in de aralarında bulunduğu protokol tribününde askeri yetkililerin yanına oturan bazı türbanlı kadınlar, yanlarına gelen üniformalı askerler tarafından uyarıldı. Uyarı üzerine bazı türbanlı kadınlar arka sıralara geçerken, protokolde bulunan ve gerginliği fark eden bazıları ise başörtülerini çıkararak oturmaya devam etti.

(<http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=SonDakika&Kategori=turkiye&ArticleID=515895&Date=11.04.2008&ver=94>)

21 Nisan 2008**Türban Nazi ve faşist gömleği**

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, dinin siyasi yaşama sızması halinde Türk demokrasisinin var olamayacağını söyledi. CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, türbanı, Alman Nazileri’nin kahverengi gömleği ve İtalyan faşistlerinin kara gömleğiyle karşılaştırdı.

(<http://www.guncelhaber.com/siyaset/turban-nazi-ve-fasist-gomlegi-77351.htm>)

29 Nisan 2008**AK Parti’de başörtülü üye çatlağı**

Trabzon da Belediye Meclisine seçilen kadın üye, Toplantılara türbanla girmek istiyorum deyince AKP içinde krize neden oldu. Trabzon Belediye Meclisi’ne seçildikten sonra ilk toplantıya türbanını çıkararak katılan ve katip üye seçilen AKP’li kadın üye avukat Saadet Çoban, ‘Toplantılara türbanla girmek istiyorum’ deyince, partisinde krize neden oldu. AKP İl Başkanı Muhammet Balta, ‘Biz seçimlerden önce, meclise başörtüsüz girileceği yönünde karar aldık. Kendisine bildirdik’ dedi. AKP Trabzon Milletvekili Mustafa Cumur İl Başkanı maksadını aştı, hemen özür dilemeli’ diye tepki gösterdi.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=4972780>)

3 Mayıs 2008**Başörtülü doktora dekan densizliği**

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde sempozyuma katılan başörtülü 2 doktor, Dekan Halil Yanardağ’ın talimatıyla salondan çıkarıldı. Fakültede daha önce de sempozyuma katıldıklarını söyleyen doktorlar tepki gösterdi. ve ‘Göz’ konulu sempozyuma davetli olarak katılan başörtülü doktorları güvenlik görevlilerine talimat vererek salondan attırdı. Sempozyum başladıktan 45 dakika sonra güvenlik görevlilerinin kendilerini uyardığını söyleyen başörtülü doktorlar, “6 kez bu sempozyuma katıldık, hiç bir sorun çıkmadı. Dekan salonu kamusal alan ilan edip bizi dışarı çıkarttı” dediler.

(<http://yenisafak.com.tr/gundem/?t=04.05.2008&c=1&i=114893>)

13 Mayıs 2008**Bakanlık: Özel güvenlik, başörtüsü denetimi yapamaz**

İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nde geçtiğimiz ay yapılan bir toplantı, üniversitelerdeki başörtüsü yasağıyla ilgili ilginç bir gelişmeye yol açtı. Güvenlik Şube Müdürlüğü, mart ayı ortasında İstanbul’daki tüm üniversitelerin güvenlik şirketleriyle bir toplantı düzenlendi. Toplantıda, başörtüsü yasağını kaldıran anayasa değişiklikleri gündeme geldi. Bazı güvenlik şirketi sahipleri, “Öğrenciler tarafından, kanunsuz emir uygulamakla suçlanıyoruz. Hakkımızda tutanaklar tutuluyor, savcılıklara suç duyurusunda bulunuluyor. Valilik bizi rahatlatacak bir karar alacak mı?” sorusunu yönelttiler. Bunun üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü’ne bir yazı yazarak özel güvenlik şirketlerinin tutumunun ne olması gerektiğini sordu. Emniyet Genel Müdürlüğü de konuyu İçişleri Bakanlığı’na sordu. Bakanlık Hukuk Müşavirliği tartışmaya son noktayı koydu: Özel güvenlik şirketlerinin kılık, kıyafet denetimi yapma yetkisi yoktur. Yaparlarsa cezalandırılırlar.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=2840008>)

17 Mayıs 2008**Hürriyet ve Vatan’dan köylü kadınlara hakaret**

Hürriyet ve Vatan gazeteleri Kütahya’da bir okulun açılışına katılan köylü kadınların yöresel kıyafetleri için ‘çağdışı’ diye yazdılar. Doğan Grubu’na ait Vatan, Hürriyet ve Milliyet gazetelerinin internet siteleri, Kütahya’daki bir okul açılışına katılan yöresel kıyafetli kadınlara ‘çağdışı’ diyerek hakaret etti. Gelecekteki kıyafetli köylü kadınları ‘çağdışı’ gösterip, Afganistan benzetmesi yapılan haberlere tepki yağdı.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=17.05.2008&i=117575>)

20 Mayıs 2008**Milli voleybolcu: İncancıma saygı duyulmasını istiyorum**

Türk voleybolunun en başarılı isimlerinden Aysun Özbek, tesettür kararı sebebiyle kendisini eleştiren çevrelere tepkili. Sporu bırakma kararının bununla ilgili olmadığına dikkat çeken Özbek: “Uzun za-

mandır örtünmeyi düşünüyordum. Medyanın yeniymiş gibi vermesi yanlış. İnançlarıma saygı duyulmasını istiyorum.” dedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=691756>)

25 Mayıs 2008

Yağmura yakalanan başörtülü veliler üniversite binasına alınmadı

Atatürk Üniversitesi Narman Meslek Yüksekokulu'nun mezuniyet töreninde yine başörtüsü sorunu yaşandı. Mezuniyet töreninde aniden yağmur bastırınca, protokol ve davetli veliler okul binasına koştu. Ancak kapıdaki görevli, başörtülü velileri içeriye almadı

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=792555>)

2 Haziran 2008

Açık öğretim sınavında yasak

Açık Öğretim sınavına İTO Anadolu Ticaret Meslek Lisesi'nde sınava giren Gülsüm Coşkun'un perüğünün saça benzemediği öne sürülerek, sınava hiç gelmediği şeklinde işlem yapıldı ve sınava girmesi engellendi.

(*Vakit Gazetesi*)

3 Haziran 2008

Eşi başörtülü diye otele alınmadı, geceyi ailesiyle karakolda geçirdi

İstanbul'un stresinden uzaklaşmak, eşi ve 2 yaşındaki çocuğuyla Bodrum'da 3 gün tatil yapmak isteyen işadamı Ahmet A., kendini ayrımcılığın ortasında buldu. 23 Mayıs'ta 4 yıldızlı Mavi Kumsal Otel'i'ne rezervasyon yaptıran Ahmet A. , önceki akşam otel odasının anahtarını isteyince büyük bir şok yaşadı. İddialara göre rezervasyon görevlisi, otel müdürüyle görüştüktan sonra Ahmet A.'ya dönüp, “Sizi içeriye alamayız.” dedi. Rezervasyon yaptırdığını, parayı da peşin ödediğini hatırlatan işadamı, maruz kaldığı olayın sebebini sorduğunda, “Eşiniz başörtülü. Otelimizin kuralları gereği almıyoruz.” Cevabı ile karşılaştı. Bunun üzerine çıkan tartışma karakolda bitti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=697155>)

3 Haziran 2008

Danimarka'da 15 yaşındaki başörtülü kız milli takımda

Türkiye'de Aysun daha başını örtmeden yerden yere vurulurken Danimarka'dan ibretlik bir haber geldi. Milli formayı iki maçta giyen Lübnan asıllı forvet Zeynep El-Khatib'e federasyon destek verirken, Danimarka kamuoyu Zeynep'in dünya görüşüyle değil futboluyla ilgilenerek tüm dünyaya örnek oldu

(<http://www.gazetehayat.com/haber/Danimarka-da-15-yasindaki-basortulu-kiz-milli-takimda/53122>)

5 Haziran 2008

Mahkeme, milletin iradesini yok saydı

Başörtüsünün üniversitelerde serbest bırakılmasına ilişkin Anayasa değişikliğinin “iptali veya yok hükmünde kabul edilmesi ve yürürlüğünün durdurulması” istemiyle açılan dava bugün görüşüldü. Anayasa Mahkemesi düzenlemeyi iptal etti. Köşk seçimlerindeki 367 kararıyla tartışma doğuran Anayasa Mahkemesi, hukukçuları ayağa kaldıran yeni bir karara imza attı. CHP'nin talebine uyararak, Meclis'in 411 oyla kabul ettiği anayasa değişikliğini şekil yerine esastan görüşen Yüksek Mahkeme, 9'a 2 oyçokluğuyla düzenlemeyi iptal etti.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=05.06.2008&c=1&i=121389>)

5 Haziran 2008

CHP'li kadın meclis üyesine hapis cezası

Kırşehir Çınar Gazetesi'nin başörtülü muhabiri Fatma Alkan'a hakaret ve tehdit içeren cümleler kullandığı iddia edilen CHP'li Kırşehir Belediye Meclis Üyesi Saadet Balcı'ya 135 gün hapis cezası verildi.

(<http://www.genchukukcular.net/page.php?id=320>)

8 Haziran 2008**Başörtülü anneye büyük ayıp**

Başörtülü kadını, okul birincisi oğluyla aynı sahneye çıkartmadılar. Kars Kafkas Üniversitesi’nin mezuniyet töreninde başörtüsü ayıbı yaşandı. Okul birincisi olan oğlunu kutlamak isteyen Sevil Aydın, başörtülü olduğu gerekçesiyle sahneye çıkarılmadı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=699391>)

10 Haziran 2008**Türbanla giremeyince sinir krizi geçirdiler**

Anayasa Mahkemesi’nin, üniversitelerde türbanın serbest bırakılmasına ilişkin Anayasa değişikliğini iptal etmesinin ardından, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nde türban yasağı uygulanmaya başlandı. Daha önce kampus alanına girebilen türbanlı öğrenciler, bugün sabahtan itibaren içeri alınmadı. Türbanlı öğrenciler, giriş kapısında güvenlik görevlileri tarafından durdurulan minibüs ve otobüslerden indirilirken, bazı öğrenciler sinir krizi geçirdi.

(<http://w9.gazetevatan.com/haberdetay.asp?Newsid=183119>)

11 Haziran 2008**Öğretmen, başörtüsü sebebiyle dayak yediğini gazetelerden öğrenmiş!**

Trabzon’un Çaykara ilçesinde bir öğretmenin ‘okulda türbana izin vermediği’ gerekçesiyle bazı kişiler tarafından dövüldüğü şeklinde çıkan haberlerin gerçeği yansıtmadığı açıklandı

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=700648>)

13 Haziran 2008**Yüzüncü Yıl öğrencilerine gece yarısı operasyonu**

Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararından çok kısa bir süre sonra Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) Rektörlüğü, kampus alanına başörtülü öğrencileri içeri almamak şeklinde hukuksuz bir uygulamaya imza atmıştı. Bunun üzerine Van Hak ve Özgürlükler Platformu (VAHÖP) üyeleri ve YYÜ öğrencileri uygulamanın bir an önce ortadan kaldırılmasını talep eden ve dört gündür devam eden bir eylemlilik sürecini başlatmışlardı. Eylemleri bastırmak için 9 kişi gözaltına alındı.

(http://www.akyolhaber.com/haber.php?haber_id=1659)

14 Haziran 2008**Başörtüsü mezuniyet töreninde de yasak**

Şanlıurfa’daki Harran Üniversitesi’nin (HRÜ) bu yıl açık alanda yapılan ve aralarında derece yapanların da bulunduğu başörtülü öğrenciler mezuniyet törenine alınmadı. Aileleriyle mezuniyet sevincini yaşamak isteyen öğrenciler arkadaşlarının seranomiden geçişini gözyaşlarıyla izlerken, mezun olan diğer arkadaşları ise geçit töreninden sonra onları teselli etti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=702107>)

16 Haziran 2008**Öğrencilere başörtü kullanmama yemini**

Çanakkale merkezde bulunan Mustafa Kemal İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencilerine başörtüsü kullanmamaları için yemin ettiren öğretmen için Çanakkale Milli Eğitim Müdürlüğü soruşturma başlattı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=702749>)

16 Haziran 2008**Başörtüsü ÖSS’de de yasak**

1.5 Milyon Öğrencinin Ter Döktüğü ÖSS, Dün Yapıldı. Sınava giriş sırasında hukuk dışı başörtüsü yasağının doğurduğu hoş olmayan görüntüler yaşandı. Başörtülü öğrenciler sınav salonlarına başörtüleri çıkartılarak alındılar. Başörtülerini çıkarmayan öğrenciler ise sınava alınmadılar. Marmara Üniversitesi’ne ÖSS’ye girecek çocuklarıyla birlikte gelen veliler şok eden bir yasakla karşılaştılar. Başörtülü oldukları gerekçesiyle üniversitenin bahçesine bile alınmayan veliler, dış kapının önünde beklemek zorunda kaldılar. (*Vakit Gazetesi*)

17 Haziran 2008**“İngiltere’de başörtüsü ayırmacısına ceza”**

İngiltere’de bir kuaför salonu, başörtülü olduğu için çalıştırmak istemediği Müslüman genç kıza 4000 sterlin (yaklaşık 10.000 YTL) tazminat ödemeye mahkûm edildi. Genç kızın ‘duygularının incitildiğine’ hükmeden mahkeme, kuaför salonu sahibi Sarah Desrosiers’in, ‘modern saç kesimleri yapılan bir dükkânda çalışacak kuaförlerin saç modelleriyle müşteriyi özendirmesi gerektiği’ yolundaki savunmasını haklı bulmadı.

(Star Gazetesi, <http://eski.stargazete.com/index.asp?haberID=164481>)

18 Haziran 2008**Mezuniyet töreninde bildik görüntüler**

UÜ Devlet Konservatuarı’nın merkez Yıldırım ilçesi 152 Evler Mahallesi Eski Eğitim Kampusu’ndaki mezuniyet töreninde yine bildik görüntüler yaşandı. Yakınlarının mezuniyet sevinçlerine ortak olmak isteyen aileler okulun bahçesindeki törene büyük ilgi gösterdi. Konuklarını bahçe girişinde karşılayan UÜ Konservatuar Müdürü Prof. Dr. İsmail M. Göğüş, okul ikincisi olan yeğenin mutlu gününde yalnız bırakmak istemeyen başörtülü kadının bahçeden girişine izin vermedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=703725>)

20 Haziran 2008**Alman mahkemesinden başörtülü hemşireye onay**

Türkiye’de öğrencilerin başörtülü olarak üniversiteye girmeleri engellenirken, Almanya’da Köln İş Mahkemesi, bir hemşirenin başörtüsüyle çalışabileceğine hükmetti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=704403>)

21 Haziran 2008**En büyük engel böyle zihniyet**

Yıllarca sırtında taşıdığı engelli kızını ÖSS sınavı için İstanbul Üniversitesi’ne götüren anne Elif Öner, başörtülü olduğu gerekçesiyle kampaştan çıkartıldı. En heyecanlı gününde kızının yanında olamadığını söyleyen Öner, “Yavrumun rahatsızlığı nedeniyle bir annenin yaşayabileceği çok zor günler geçirdim. Ama hiçbirisi, o gün yaşadığım muamele kadar bana acı vermedi.” dedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Egitim/?t=23.06.2008&i=124307>)

26 Haziran 2008**RTÜK: Türbanlı stajyerimiz yok**

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’ndan (RTÜK) yapılan açıklamada, “Üst Kurulda çalışan personel ve stajyerler arasında türbanlı bulunmadığı” bildirildi. Dün bir haber ajansında yer alan “Türbanlı stajyer RTÜK’ü karıştırdı” başlıklı haberle ilgili yapılan açıklamada, Üst Kurulda çalışan tüm personel ve stajyerlerin kanun, tüzük ve yönetmeliklerde öngörülen kılık ve kıyafet kurallarına uyduğu belirtildi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=125430>)

29 Haziran 2008**Isparta savcısına başörtü cezası**

Anayasa değişikliğinin ardından başörtülü öğrencileri üniversiteye almayan Rektör Baydar hakkında soruşturma izni isteyen Başsavcı Erol Tosun görevden alındı. Anayasa da yapılan değişiklik sonrası başörtülü öğrencileri üniversiteye almayan Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Lütfi Baydar hakkında soruşturma izni isteyen Isparta Cumhuriyet Başsavcısı Erol Tosun görevden alındı. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) bugün yayınladığı adli ve idari yargı yaz kararnameyle Başsavcı Tosun Ankara Cumhuriyet savcılığına atandı.

(<http://www.8sutun.com/haber?id=2460>)

3 Temmuz 2008**Başsavcıya göre ‘Türban yeşil devrimin sancağı’**

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, Anayasa Mahkemesi’nin türban düzenlemesini iptal etmesiyle birlikte iddianamede laikliğe aykırılığın en somut delili olarak sunulan eylemin kesinleştiğini vurguladı. (<http://yenisafak.com.tr/Politika/?i=126728>)

17 Temmuz 2008**Türbanlı kızın annesinden tören tepkisi**

Antalya Milli Müdürlüğü’nün ÖSS ve OKS’de dereceye giren öğrenciler için düzenlediği ödül töreninde kürsüye çıkan bir öğrenci velisi, ÖSS’de dereceye giren kızının başörtülü olduğu için törene çağrılmadığını iddia ederek, “Deniz sortlu kızlar ödül alıyor, ama benim kızım dışlanıyor. Bu nasıl adalet” diye bağırdı. Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü’nün ÖSS ve OKS’de ilk 500’e giren öğrenciler için düzenlediği ödül törenine, başörtülü bir öğrenci velisinin tepkisi damgasını vurdu. ÖSS Sözel 2 puan türünde Türkiye 50’ncisi olan Zehra Öztürk’ün velisi olduğunu söyleyen Melek Öztürk kürsüye çıkarak, kızının başörtülü olduğu için törene çağrılmadığını söyledi.

(<http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=SonDakika&ArticleID=894467>)

4 Ağustos 2008**Gençlik kampında zorbalık**

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün başarılı öğrenciler için her yıl düzenlediği “Gençlik Kampı”nda bu yıl büyük bir skandala imza atıldı. Gümüşhane Çocuk Esirgeme Kurumu’ndan 16 yaşındaki iki kız çocuğu başörtülü oldukları gerekçesiyle İzmir Çeşme’de gerçekleştirilen Kamp’a alınmadı. Gümüşhane’deki diğer okulların başarılı öğrencileriyle birlikte geldikleri İzmir’de kampa kabul edilmeyince sokakta kalan 2 kız öğrenciye, yine Çocuk Esirgeme Kurumu sahip çıktı.

(*Vakit Gazetesi*)

31 Ağustos 2008**Protokole oturan başörtülü kadına askerden ikaz**

Başörtülü kadın, askeri görevlinin uyarısı üzerine alanı terk etti. 30 Ağustos Zafer Bayramı tüm yurttaki gibi Denizli’de de coşku ile kutlanırken, bu yıl güvenlik tedbirlerinin daha da artırıldığı görüldü. Denizli Valiliği önünde bulunan Atatürk Anıtı’na sabah saatlerinde çelenk konulmasıyla başlayan kutlamalara vatandaşlar ilgi gösterdi. Tören başlamadan alana girmek isteyen vatandaşlar, kurulan kontrol noktalarında arandı. Askeri ve sivil protokol üyeleri için kurulan portatif tribünde çocuğuyla birlikte oturan başörtülü bir kadın, görevli astsubay tarafından uyarılınca tören başlamadan tribünden inip tören alanını terk etti.

(*IHA* http://www.turkei.net/news_detail.php?id=44355)

1 Eylül 2008**Üniversiteye kayıta taahhütname imzalatılıyor**

İstanbul Aydın Üniversitesi’nde yeni kayıt yaptıran öğrencilere kılık kıyafetleriyle ilgili bir taahhütname imzalatıldı. Öğrencilerden, 2008–2009 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde İstanbul Aydın Üniversitesi kampüslerinde derslere başörtülü ve türbanlı olarak girmeyeceklerini garanti etmeleri isteniyor.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=732940>)

5 Eylül 2008

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, öğrencisi Sema Yıldırım’a şapka giydiği gerekçesi ile uyarma disiplin cezası verdi. Kararda, 06.06.2008 tarihinde saat 9.30’da yapılan 2. Sınıf Dernekler ve Vakıflar Hukuku dersinin final sınavına kulaklarınızı ve tüm başınızı kapatacak şekilde geniş şapka ile girip ve uyarılara rağmen çıkarmamanız nedeniyle sınav salon görevlileri tarafından hazırlanan tutanak uyarınca Hukuk Fakültesi Dekanlığı tarafından hakkınızda açılan soruşturma neticesinde Dekanlık Makamının 04.09.2008 tarih, 520/1652 sayılı kararı ile Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 6/a maddesi uyarınca “Uyarma” cezası ile cezalandırılmış bulunmaktasınız. Bilgilerinizi rica ederim” ifadesi yer almaktaydı.

(*B.30.2.DEÜ.0.64.00.01/523-1655*)

22 Eylül 2008**Boğaziçi’nde başörtüsü gerginliği**

Boğaziçi Üniversitesi’nde yıllardır öğrenim gören başörtülü öğrenciler, akademik yılın başladığı gün yeni rektör Prof. Dr. Kadri Özçaldıran’ın talimatıyla üniversiteye alınmadı.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=22.09.2008&i=141381>)

22 Eylül 2008

Din özgürlüğü Müslümanlara da uygulanmalı

Almanya İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble, Alman Anayasası'nın garanti altına aldığı din özgürlüğünün Müslümanlar için de uygulanmasına imkân sağlanması gerektiğini söyledi. Schäuble, Wittenberg kentindeki bir kilisede yaptığı konuşmada, Almanya'daki Müslümanlarla tartışma imkânının bulunması gerektiğini belirterek, "Anayasamızın garanti altına aldığı din özgürlüğünü Müslümanlar için de uygulanmasına imkân sağlamamız lazım." dedi. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=741202>)

22 Eylül 2008

Belçika'da ezber bozan araştırma: Başörtüsü özgürlüğü uyum için şart

Belçika'da bir grup akademisyen, hazırladıkları raporda din özgürlüğünü, uyumun anahtarı olarak gösterdi. Rapora göre, Batı'da Müslümanların entegrasyonu isteniyorsa başörtüsü her alanda serbest bırakılmalı. ABD'nin Detroit şehrindeki Wayne State University uzmanlarıyla birlikte çalışan Belçikalı akademisyenlere göre, Brüksel'deki Müslümanların entegrasyonu için önemli mesafeler alınması gerekiyor. Süreci desteklemek için atılması önerilen üç somut adım ise şöyle: "Başörtüsü serbestliği, geçici süre anadilde eğitime imkân tanınması ve işyerlerinde ibadete izin verecek kadar hoşgörünün sağlanması." (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=741201>)

27 Eylül 2008

Serdar Saçan'ın şok telefon görüşmesi

Ergenekon Terör Örgütüne operasyon yapılmasını engellediği iddia edilen eski polis müdürü Adil Serdar Saçan'ın, şok telefon görüşmesi kayıtları ortaya çıktı. Ergenekon Terör Örgütü'ne operasyon yapmasının engellendiğini iddia eden ve polislikten ihraç edilen Adil Serdar Saçan, gözaltına alınmadan Ergenekon sanığı Güler Kömürcü ile görüşmüş ve kendisine "Bir tane bizden olan adam bunlardan 50 tanesini halleder. Bunlar köpek ya... Ağaçlarda sallanmalar var, az kaldı, çok az kaldı. Sabırları çok zorluyor bunlar" demiş. Adil Serdar Saçan, Ergenekon sanığına, (Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı kast ederek) İspanya'dan türbana özgürlük diye bağırıldığını belirterek, "Meclis'te türbanlı kadınlar için ayrı şey açılıyor. Nedir o, berber açılıyor. Kuaför açılıyor. Dün ben falan filan bu şekil gider ondan sonra bir bakarsın ağaçlarda sallanmalar var, az kaldı, çok az kaldı. Yani sabırları çok zorluyor bunlar, bir şey bilmiyorlar bak bunu ben sana daha önce de söylemiştim. Bunlar bir şeyi bilmiyorlar. Türk devletinin refleksif hareketlerini bilmiyorlar, hesaplamıyorlar. Türk devleti öyle basit bir devlet değildir. Bir gecede bütün her şey değişebilir" demiş. Adil Serdar Saçan, söz konusu görüşmeyi, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar ve Silahlar Şubesi Müdürlüğü'nden yapmış. (<http://anadoluhaber.blogspot.com/2008/09/serdar-saann-ok-telefon-grmesi.html>)

10 Ekim 2008

Başörtülü diye veli toplantısına alınmadı

Ayağı kırılan arkadaşının ricası üzerine, kızının veli toplantısı için okula giden Leyla Akdağ, başörtülü olduğu gerekçesiyle okul kapısından içeriye alınmadı. Sarıyer Bahçeköy'de bulunan Özel Yüzyıl Isıl İlköğretim Okulu'nun kapısından geri çevrilen Akdağ, "Arkadaşım Ceyda Akar, ayağı kırık olduğu için benden yeni okula başlayan kızının veli toplantısına katılmamı istedi. Ben de okula gittim. Ancak güvenlik görevlisi kapalı olduğum için, prosedür gereği okula giremeyeceğimi söyledi." diye konuştu. Söz konusu okula bir daha ayak bile basmayacağını belirten Akdağ, "Üniversitelerde bu yasağa alıştık; ama ilköğretim eğitimi veren okulda veliye böyle bir yasak uygulandığına inanmıyorum." dedi. kızının veli toplantısına gitmesini Leyla Akdağ'dan rica eden Ceyda Akar ise, "Leyla telefonla aradı ve bası kapalı olduğu için okula alınmadığını söyledi. Şaka yapıyor zannettim. İnanamadım. Çok üzgünüm." dedi. (http://www.sariyerhaber.org/news_detail.php3?id=1049)

18 Ekim 2008

Başörtüsü paneline çağrılan konuşmacıya başörtüsü yasağı

Kadir Has Üniversitesi'nde düzenlenen başörtüsü panelinin konuşmacısı 'başörtülü' olunca uzun süre

kapıda bekletildi. Yabancı öğrencilere Türkiye’deki başörtüsü meselesini anlatmak için Kadir Has Üniversitesi’ne davet edilen Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği Başkan Yardımcısı Avukat Fatma Benli, başörtülü olduğu için içeriye alınmadı. Benli, üniversiteden ayrılmaya hazırlanırken basın mensuplarının varlığı, yasakçı kararın değişmesini sağladı ve içeri girmesine izin verildi. Benli, konferansta hazırladığı metni okumak yerine kapıda yaşadıklarını ve hissettiklerini anlattı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=750564&title=basortusu-paneline-cagrilan-konusmaciya-basortusu-yasagi>)

30 Ekim 2008

Resepsiyonda başörtüsüne tepki!

Manisa Belediye başkanı Bülent Kar başı örtülü eşi Selma Kar ile resepsiyona gelince Manisa Birinci Piyade Er Eğitim Tugay komutanlığı ile İl Jandarma Alay komutanlığından Cumhuriyet balosuna katılan üst düzey rütbeliler eşleri ile birlikte salonu aşamalı bir şekilde terk ettiler. Manisa valisi Celalettin Güvenç ve eşi Turan Güvenç tarafından, Manisa valiliği parkındaki Polis lokalinde, Cumhuriyetin 85.yıl dönümü nedeniyle düzenlenen resepsiyonda yaşanan bu olay katılanlar tarafından üzüntü ile izlendi.

(<http://www.timeturk.com/Resepsiyonda-basortusune-tepki!-32606-haberi.html>)

31 Ekim 2008

Altaylı’dan başörtülülere yönelik şok iddialar

14 Yaşındaki kıza cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla yargılandığı davada serbest bırakılan gazeteci yazar Hüseyin Üzmez’i Perşembe akşamı programında konuk eden Fatih Altaylı’dan şok sözler! Hüseyin Üzmez’le yaptığı programla ilgili değerlendirmelerde bulunmak için Habertürk’te yayınlanan haber bültenine konuk olan Altaylı, başörtülülerle ilgili ispatı mümkün olmayan iddialarda bulundu.

(<http://www.timeturk.com/Altayli-dan-basortululere-yonelik-sok-iddialar-32843-haberi.html>)

2 Kasım 2008

Seçimde 2 oy aldı herkesi sürdü

2007’deki seçimde 2 oy almasına karşın (Cumhurbaşkanı Sezer tarafından) Kastamonu Üniversitesi’ne rektör atanan Gökçebay, üniversitede dikta rejimi kurdu. Üniversiteden son 1 yılda 18 hoca atıldı veya istifa etmek zorunda kaldı Kastamonu Üniversitesi rektörlüğüne 2007’de atanan Prof. Bahri Gökçebay’a ne profesör, ne doçent, ne de araştırma görevlisi dayanabiliyor.

(http://www.aktifhaber.com/news_detail.php?id=195044)

8 Kasım 2008

Başörtülü anneler törene alınmadı

Manisa’daki 1. Piyade Er Eğitim Tugay Komutanlığı’nda düzenlenen yemin törenine, 40 yaşın altındaki başörtülü asker yakınlarının alınmadığı iddia edildi. Türkiye’nin dört bir yanından Manisa’da vatani görevini yapan çocuklarının yemin törenine gelen aileler, günlerce yemin törenini bekledikten sonra sabahın erken saatlerinde geldikleri nizamiye önünde kuyruğa girdi. Ancak asker yakınları içeriye alınırken yapılan kimlik kontrolü sırasında ilginç bir olay yaşandı. *Asker yakınlarının iddiasına göre kimlik kontrolünde, 40 yaşın altında olan başörtülü kadınlar içeriye alınmadı.* Uygulama karşısında şaşkınlığını gizlemeyen asker yakınları yakınlarının yemin törenini tel örgülerin ardından izlemek zorunda kaldı. Maruz kaldıkları uygulamanın büyük bir haksızlık olduğunu ifade eden aileler, bu muameleyi hak etmediklerini söylediler.

(<http://www.livehaber.com/haber.asp?id=12597>)

13 Kasım 2008

Memurların kıyafeti laiklik gerekçesiyle yasaklanamaz”

Avrupa Konseyi, kamu çalışanlarının dinî inançlarına uygun kıyafet giyme özgürlüğünün ‘laiklik’ gerekçesiyle kısıtlanamayacağını açıkladı. Hollanda’nın Lahey kentinde iki günlük bir konferans düzenleyen Konsey, ‘kamusal alanda dinî sembollerin yeri’ başlığında tüm üye ülkelere tavsiyeler içeren bir rehber hazırladı. Uzman akademisyenlerin hazırladığı rehberde, ‘Dinî inançlarına uygun kıyafet

giyen kamu çalışanlarına kısıtlama getirilirken laikliğin gerekçe gösterilmesi yeterli değildir' denildi. Kamuda kıyafetlere dini sembollerle ilgili kısıtlama getirmek yerine, memurun ifa ettiği göreve göre bazı istisnai düzenlemeler yapılabileceği belirtildi. Ancak bu 'istisnai' durumların okul, hastane ve mahkemelerde hizmet alan vatandaşlara uygulanmasının insan hakkı ihlali olduğu vurgulandı

15 Kasım 2008

Başörtüsü yasağı, kadının güçlenmesini engelliyor

Birmingham Üniversitesi Etnik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi Öğretim Üyesi Aftab Ahmad Malik, Türkiye'deki başörtüsü yasağının kadınların sosyal ve ekonomik yönden güçlenmesinin önüne geçtiğini söyledi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=760478>)

15 Kasım 2008

Yine üniversite kapısından döndü!

Maltepe Üniversite tarafından, kadına şiddet konusunda konuşması için çağrılan Fatma Benli'nin başörtülü olduğu öğrenince, üniversite yönetimi programı değiştirdi. Fatma Benli, uygulamayı komik olarak niteledi Maltepe Üniversitesi, 'Kadına karşı şiddet olgusu üzerine kültürlerarası diyalogu' hedefleyen bir panelde konuşma yapması için Fatma Benli'yi arayarak davet etti. Daveti kabul eden Fatma Benli'nin başörtülü olduğunu son anda öğrenen üniversite yönetimi, programı değiştirdi, bunun da kıyafetle hiç ilgisi olmadığını savundu. Olay sonrası bir açıklama yapan Fatma Benli şunları söyledi: 'Benden konuşmacı olmamı istediler. Ve herhangi bir makalem üzerine değil, bizatihi Akder'den bana ulaşmışlardı. Ben de 'herhalde dinleyiciler türbandan olumsuz etkilenmeyen! yabancılar olduğu için sorun yok!' diye düşündüm. Ve üstelik, öngörülen tarihte bir başka sempozyumda oturum başkanı olduğum için program saatlerini de benim için değiştirdiler, aynı güne birbirinden uzaktaki iki programı sığdırmak için defalarca telefon konuşması yaptık, beni hangi aracın nereden alacağını bile konuştuk. En son ben, 'biliyorsunuz değil mi, ben başörtülüyüm sonra o kadar yoldan getirip de kapıda almamazlık etmeyin' dedim, dalga geçmek için. Sekreter hanım, 'Yok canım olur mu, öyle şey, ama yine de sorayım' dedi. Ve soruş o soruş. Bu telefon konuşmasından sonra program değişmiş ve bunun da kıyafet tarzıyla hiçbir ilgisi yokmuş' diye konuştu. Fatma Benli esprili bir şekilde 'Bu aralar ya üniversiteler benimle imtihan oluyor ya da ben üniversitelerle imtihan oluyorum' ifadesi kullandı. Fatma Benli, bir süre önce de Kadir Has Üniversitesi'nde başörtüsü ile ilgili olarak bizzat sunum yapacağı uluslararası sempozyuma alınmamış, kapıdan çevrilmiş, etrafta gazetecilerin bulunması üzerine, yapılan tartışmadan sonra, içeriye girebilmiş ve tebliğini kendisi sunmuştu.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=4341636>)

17 Kasım 2008

CHP'de türbanlı çarşafli üye devri

CHP lideri Deniz Baykal, İstanbul'un yeni ilçelerinden Sultangazi'de CHP'ye katılımlar dolayısıyla düzenlenen törene katıldı. Törende Baykal'ın rozet taktığı yeni CHP üyeleri arasında türbanlı ve çarşafli kadınlar da vardı.

(<http://www.ntvmsnbc.com/news/466111.asp>)

24 Kasım 2008

Öğretmenler Günü'nde başörtüsü skandalı

Batman Üniversitesi konferans salonunda İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen Öğretmenler Günü törenine başörtülü öğretmenler alınmadı. Tören salonunun kapısında bekleyen bir görevli, başörtülü öğretmenleri uyararak başörtülerini çıkarmaları için tuvalete yönlendirdi. Bunu kabul etmeyen öğretmenler salona girmekten vazgeçti.

(<http://www.timeturk.com/Ogretmenler-Gununde-basortusu-skandali-36488-haberi.html>)

3 Aralık 2008**Başörtülüler Anıtkabir’e alınmadı**

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ve beraberindeki heyet, 3 Aralık Dünya Özürlüler Günü nedeniyle Anıtkabir’i ziyaret etti. Ziyaret sırasında iki özürülü annesi, başörtülü oldukları gerekçesiyle Anıtkabir’e alınmayınca çocuklarını dışarıda beklemek zorunda kaldı.
(http://www.memleket.com.tr/news_detail.php?id=35851)

4 Aralık 2008**AİHM, Fransa’ya açılan başörtüsü davasını reddetti**

Strasbourg - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), iki Türk göçmen kızının Fransa aleyhine açtığı başörtüsü davasını reddetti.
(<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetay&ArticleID=911388&Date=04.12.2008&CategoryID=81>)

13 Aralık 2008**Baro başörtüsüyle oy kullanmayı suç saydı**

Türkiye, CHP’nin çarşaf açılımını tartışırken, Türkiye Barolar Birliği (TBB), başörtüsüyle oy kullanmayı bile suç saydı. TBB, 17 başörtülü avukata uyarı cezası verdi. Ankara Barosu “Faşizan bir uygulama olur” deyip baro seçimlerinde oy kullanan başörtülü avukatların cezalandırılmasını önce reddetti, sonra uyarı cezası verdi, Barolar Birliği de kararı oybirliğiyle onayladı.
(<http://www.timeturk.com/Baro-basortusuyle-oy-kullanmayi-suc-saydi-39840-haberi.html>)

18 Aralık 2008**ABD Mahkemesinin kıyafet uygulaması tesettürlü kadını mağdur etti**

ABD’nin Georgia eyaletinin Douglasville şehrinde salı günü bir duruşmayı izlemek için belediye trafik mahkemesine başörtülü şekilde girmek isteyen Lisa Valentine (40) adlı Müslüman kadın, kendisini salona sokmak istemeyen görevlilerle güvenlik kontrol noktasında tartışması ve geri dönerken hakaretamiz bir söz sarfetmesinin ardından ‘mahkemeye itaatsizlik’ten 10 gün hapse mahkûm edildi.
(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=771393&title=abd-mahkemesinin-kiyafet-uygulamasi-t-esetturlu-kadini-magdur-etti>)

30 Aralık 2008**Vienna belediye başkanı: Toplu taşımacılığa başörtüsü yasağı getirmeye hazırlanmadım**

Sosyal Demokrat Partili (SPÖ) Vienna Belediye Başkanı Michael Häupl, Vienna Şehir Hatları’nın (Wiener Linien) başörtülü bir Müslüman kadını işe almalarını savundu. İrkçi Özgürlükçüler Partisi’ne (FPÖ) göndermede bulunan Häupl, “FPÖ gibi, toplu taşımacılığa başörtüsü yasağı getirmeye hazırlanmadım” dedi.
(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=789759&keyfield=6261C59FC3B67274C3BC73C3BC206B6164C4B16E20>)

**2009 YILI
TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA GERÇEKLEŞEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

4 Ocak 2009

Öğrenciye atkı da yasak!

Buz gibi havada sarıp sarmalanıp okula gelen Kocaeli Üniversitesi, Fen - Edebiyat Fakültesi öğrencileri Dekanın yeni yıl sürpriziyle karşılaştılar: Okulda atkı, bere, eldiven, kapüşon yasak! Havaların soğuması ve kar yağışıyla birlikte doğal olarak atkılarını, berelerini, eldivenlerini giyip, parkalarının kapüşonlarını çeken öğrenciler tam fakülteye girecekken bir duyuru ile karşılaştılar: "**Duyuru: Fakülte binası içerisinde KAPŞON - ŞAPKA - BERE vb. giyerek dolaşmak yasaktır.** Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı" (<http://www.turnusol.biz/public/haber.aspx?id=3325&pid=8&haber=Öğrenciye%20atkı%20da%20yasak!>)

12 Ocak 2009

Açıköğretim sınavında türbanlı kızlar dışarı çıkarıldı

Denizli'de Açık İlköğretim Okulu sınavlarında türban krizi yaşandı. Başörtülü oldukları için sınav salonundan çıkarılan 40 öğrenci, Denizli Lisesi bahçesinde alkışlarla kararı protesto edip eylem yaptı. (<http://www.milliyet.com.tr/2008/01/12/son/sontur59.asp>)

14 Ocak 2009

Çevik Bir'den Kemal Gürüz'e ilginç mektup

28 Şubat sürecine ait çok önemli bir belge ortaya çıktı. Genelkurmay adına 2. Başkan Çevik Bir tarafından Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'e gönderilen yazıda, katsayı sisteminin değiştirilmesi istenmiş. Dönemin YÖK Başkanı Kemal Gürüz'e hitap eden Çevik Bir imzalı belge, 'gizli' ve 'kişiyeye özel' olarak emir üslubuyla kaleme alınmış. Belgede üniversiteye girişte uygulanan Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP)'nin irticacı çevrelere yaradığı savunuluyor. Bu uygulamanın kaldırılması ya da gerekli kanuni düzenlemenin gecikmesi halinde OBP'nin getirdiği katsayıların minimize edilmesi isteniyor. Yazıda 2547 sayılı kanunun YÖK'e tanıdığı 'ayarlama yapma' yetkisi hatırlatılıyor. Belgenin tarihi de dikkat çekici. YÖK'e 14 Temmuz 1998'de gönderilmiş. Bu da YÖK'ün ÖSS'de yapacağı yeni düzenlemeyi kararlaştırdığı 30 Temmuz 1998 toplantısının hemen öncesine denk geliyor. Belgede istenenlerin mümkün olmaması nedeniyle YÖK, başarı puanı uygulamasını kaldırmazken bunun yerine 1999'dan itibaren meslek liselileri mağdur eden katsayı uygulamasına geçmiş. (<http://www.stargazete.com/guncel/cevik-birden-kemal-guruze-iliginc-mektup-haber-162194.htm>)

25 Ocak 2009

Açık lise sınavından başörtülü diye çıkarıldı

Adana'da yapılan açık lise sınavlarında başörtülü oldukları için sınavdan çıkarılıp daha sonra tekrar alınan öğrenciler hakkında "Sınava geç geldiniz" denilerek tutanak tutuldu. Okul Müdürü Ersan Yılmaz, sınava başörtülü giren öğrencileri tam sınav başlamak üzereyken salonları tek tek dolaşarak çıkarttı. Bütün itirazlarına rağmen Okul Müdürü Yılmaz tarafından zorla sınav salonlarından çıkarılan başörtülü öğrencilerin birçoğu gözyaşlarını tutamadı. Okul bahçesinde bekleyen öğrencileri yaklaşık 1 saat sonra sınava alan Yılmaz, bu kez de öğrenciler hakkında sınava geç geldiklerini gerekçesiyle tutanak tutturdu. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=4584510>)

27 Ocak 2009

Almanya'da öğretmenlere uygulanan başörtüsü yasağı insan hakları ihlali

Almanya'da memurlara ve öğretmenlere uygulanan başörtüsü yasağı insan hakkı ihlali olarak değerlendirildi. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün (Human Rights Watch) 'Tarafsızlık Adına Ayrımcılık: Almanya'da Öğretmenler ve Memurlar İçin Başörtüsü Yasağı' adlı raporunda Almanya'nın bazı eyaletlerinde uygulanan "dinî sembollerin taşınmaması" yasağının ayrımcılık olduğu savunuldu. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=819701>)

2 Şubat 2009

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yunus Söylet, göreve geldikten sonra yaptığı ilk basın toplantısında “Türbanlı öğrencilerin eğitim ve öğretimi konusunda Anayasa ve yasalara uymak durumundayız. Kişisel fikirlerle örtüşmeyebilir. Ama biz kişisel ideolojilerle değil Anayasayla ve kanunlarla hareket edeceğiz. Anayasa ve kanunlarla sınırlı olmayan özgürlüklere destek olacağız tabii ki” dedi. Başörtülü öğrencilerin sosyal tesislere girmeleri konusunda bir yasak bulunmadığını belirten Söylet, “Defalarca müşahade ettim. Böyle bir yasak yok.” ifadelerini kullandı.

(<http://www.yorumla.net/egitim-haberleri/631954-yeni-rektorden-turban-yorumu.html>)

3 Şubat 2009**İtalya’da namaz ve peçe yasağına doğru**

Lega Nord (Kuzey Ligi) Partisi’nden olan Belediye Başkanı Enzo Bortolotti, “Belediye sınırları içindeki kamu alanları ve alanlarda ibadet yapılması kesinlikle yasaklanacak. Bunun yanında hiç kimse peçe ile dolaşamayacak. Belediye sınırları içinde yeni cami yapılmayacak.” dedi. Bortolotti 4 yıl önce de, Müslüman kadınların belediye sınırları içinde peçe kullanmasını yasaklarken karar İl Genel Meclisi tarafından geçersiz kılınmıştı. Bu kez Lega Nord Partisi’nin hükümette, başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere önemli bakanlıklara sahip olması nedeniyle, bu uygulamaların engellemeyle karşılaşmayacağı belirtildi.

(<http://www.turkforum.net/1108601474-italyada-namaz-yasagi.html>)

6 Şubat 2009**Başörtülüler polis de olabilecek**

İngiltere ve İsveç’ten sonra Norveç’te de Müslüman kadın polislerin inançları gereği isterlerse başörtüsü giyebilmelerine izin verildi. Norveç Hükümeti, bu uygulamanın Müslüman toplumuyla iyi ilişkiler geliştirmek ve Müslüman toplumdaki Polis gücüne katılımını sağlamak amacıyla başlatıldığını bildirdi. Norveç Adalet Bakanlığı’ndan yapılan açıklamada, Polis teşkilatından gelen tavsiyelere uyararak, polis üniformalarının dini kıyafetlere uyum sağlayacak şekilde değiştirildiği belirtilerek, bu değişiklikle Norveç Müslüman toplumunun Polis teşkilatına girebilmelerinin önünü açacağı kaydedildi.

(<http://www.islamiforum.com/index.php?showtopic=37648>)

10 Şubat 2009**Boğaziçi Üniversitesi’nden soruşturma**

Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğü eğitim fakültesi ilköğretim bölümündeki 16 öğrenci hakkında “derslerde 2547 sayılı kanunun Ek 17. maddesine aykırı davrandığımız gerekçesi ile Rektörlük tarafından hakkınızda soruşturma açılmasına karar verilmiştir.” ifadeleriyle savunma istedi.

(10.02.2009 tarih Soruşturma komisyonu başkanı Prof Dr. Güney Anlaş imzalı yazı)

17 Şubat 2009**Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği’nin kapatılması için dava açıldı**

Fatih Asliye Hukuk mahkemesinde, Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği’nin 04.11.2008 tarihli 106 sayılı kararında “derneğin kuruluş amacı dışına çıkılarak bir kısım tören alanlarında başörtülü kadınların tören alanlarında dışarı çıkartıldığı, hakarete ve hukuka aykırı uygulamalara maruz kaldığı iddia edilerek törenlere katılmama ve çocuklarını bu törenlere göndermeme” şeklinde karar aldıklarının belirlenmesi nedeniyle; dernek kanununun 30/1-a-b maddeleri delaletiyle Medeni Kanun’un 89/1 maddesi gereğince “dernek amacının kanuna ve ahlaka aykırı hale geldiği iddiasıyla” derneğin feshine karar verilmesi için dava açıldı

(Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı 2009/1473 E., 2009/2 davaname no)

20 Şubat 2009**Seçilirsem başörtümü çıkaracağım**

CHP, Ankara Nallıhan’da Belediye Meclisi üyeliği yapan Meryem Bıçkıcı’yı Deniz Baykal’ın onayıyla Belediye Başkan adayı gösterdi. Bıçkıcı, on yıldır sivil toplum ve siyasette yer aldığını belirterek, inancı gereği başını örttüğünü ancak CHP’nin bu konudaki hassasiyetini de doğru bulduğunu söyledi. Bıçkıcı Taraf’a verdiği demecine devam etti: “Ben adaylık için kimseye başımı açacağım diye bir

taahhütte bulunmadım. Ama resmi törenlerde çelenk de koymam gerektiği zaman başım açık katıldım. Başörtüsü benim için inancım gereği ama devletin yasalarına saygılıyım. Kamu görevi yapacağım için seçilirsem başörtümü çıkaracağım. Görev dışında sürdürmeyi düşünüyorum.”
(<http://forum.memurlar.net/konu/616943/?page=1>)

20 Şubat 2009

Özden: Kadınlar tesettürden kurtarılmalı

Başkent Üniversitesi Prof. Dr. İhsan Doğramacı Salonu'nda yapılan panelde, Yekta Güngör Özden, diğer panelistlerle birlikte öğrencilerin sorularını cevapladı. Özden şunları söyledi: “Kurtuluş Savaşı'nı yalnız düşmanı bu topraklardan uzaklaştırmak olarak algıladık. Ama aslında, o dönemde yazılan notlarda, hatıra yazılarında, bu topraklarda Cumhuriyet kurulmalı, latin harfleri kurulmalı ve kadınlar tesettürden kurtarılmalı. Bu hedef vardı” dedi.

(<http://www.timeturk.com/ozden-kadinlar-tesetturden-kurtarilmali-53937-haberi.html>)

22 Şubat 2009

Japon Vatandaşa TÖMER'den başörtülü fotoğraf yasağı

Müslüman olduktan sonra İslâm'ı yakından tanımak için Türkiye'ye gelen Japon vatandaşı Kaminoki, başörtüsü mağduru oldu. Japonya vatandaşı Kayoka Kaminoki bundan 16 ay önce Müslüman oldu. İslâm'ı yakından tanıyıp araştırmalarda bulunmak için Türkiye'ye turist olarak geldi. Kur'an eğitimi almak için Ankara'nın ünlü camilerinden Maltepe Camii'ni seçerken, Türkçe öğrenmek için ise Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezini tercih etti. Kaminoki, bir yandan İslâmiyet üzerine ülkemizde araştırmalar yapıp İslâmî eğitim alırken diğer yandan dil eğitimini tamamlamak için büyük gayret gösterdi. TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi)'nde dil eğitimini tamamladıktan sonra girdiği sınavlardan toplam “79” puan alarak diploma almaya hak kazandı. Bütün derslere başörtülü olarak girmesinde bir sakınca görülmezken, diploma günü geldiğinde TÖMER yetkilileri tarafından başörtüsüz bir fotoğraf istendi. Kaminoki, “... Kendimi neden başkası gibi göstereyim. Başörtüm benim inancımın gereği. Üstelik ben örtünmenin anlamını sizin ülkenizde öğrendim. İlk gün kayıt yaptırırken ve derslere girdiğimde böyle bir mecburiyet olduğunu da bana söylemediniz. Kimlik kartımdaki fotoğrafım ile size bugün verdiğim fotoğrafım da aynı. Siz beni aldattınız mı?” diyerek tepkisini dile getirdi ve dil kursunu terk etti.

(<http://www.stargundem.com/dunya/40152-kaminokiye-basortusu-zulmu.html>)

23 Şubat 2009

Yasağa karşı öğrenci dayanışması

Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından atanan yeni rektörün yasağcı girişime karşı gösterdikleri tavrı 16 öğrenci hakkında derslere şapkayla girdikleri gerekçesiyle soruşturma başlatılmasına karşı da gösterdiler. Kuzey Kampüs önünde toplanan yaklaşık 200 öğrenci, yağmur altında Güney Kampüs'e doğru yürüyüşe geçerek “Rektör sözünü tut” ve “Akademik onursuzluk” yazılı dövizler taşıdılar. Üniversite yönetimini protesto eden Boğaziçili öğrenciler, hiçbir arkadaşlarının inancından ve kimliğinden dolayı ayrımcılığa maruz bırakılmasına sessiz kalmayacaklarını dile getirerek, rektörlüğün açtığı soruşturmaları tanımadıklarını ifade ettiler. Öğrenciler daha sonra başörtülü öğrencilere gönderilen soruşturma kağıtlarını yırtarak rektörlük kapısına bıraktılar.

(<http://platformhaber.net/?p=1148>)

1 Mart 2009

Taraf, “28 Şubat süreci bin yıl sürecek” diyen Org. Kıvrıkoğlu'nun bu sözlerini 10 yıl sonra doğrulayan resmî bir belgeye ulaştı.

Taraf Gazetesinin yayımladığı Eskişehir Hava Kuvvetleri Komutanlığı 1 İnci Hava Kuvveti Komutanlığı'nın “ekim 2007” tarihli, “Hava Pilot Kurmay Başkanı Tuğgeneral Mehmet Şanver” imzalı “Gizli” ibareli, İSTH : 590- 07/İKKŞ, Konu: “Eskişehir İli Yıkıcı, Bölücü, İrticai Faaliyetler Değerlendirmesi” yazan belgede; 1. Yıkıcı, Bölücü ve irticai faaliyetlerle ilgili olabilecek her türlü bilgi amare ve duyurunun ilgili (a) emir doğrultusunda gönderilmesi istenmiştir. Eskişehir garnizonunda tespit edilen yıkıcı, bölücü ve irticai yapılanmalar ve bu unsurların devam ettikleri faaliyetler bilgi elde edildikçe va-

kit geçirmeksizin uygun kanallarla gönderilmektedir. 2. Oluşturulan bilgi alt yapısına uygun olarak elde edilen bilgiler üst komutanlıkların yayınladıkları istihbarat raporlarından, ulusal ve yerel basın yayın organlarından, yerel emniyet birimlerinden, il emniyet komisyon toplantılarından milli güvenlik bilgisi ders raporlarından ve personelin yazılı ve sözlü müracaatlardan temin edilmektedir. 3. Eskişehir garnizonuna ait değerlendirme yıkıcı, bölücü ve irticai faaliyetler ana başlıkları altında ekte sunulmuştur.” ifadelerine yer veriliyor. Dönemin Genelkurmay Başkanı’nın ‘28 Şubat bin yıl sürecek’ sözünü doğrulayan belgeler: Asker, 2007’de bir büyük kenti karış karış fişlemiş. Postmodern darbenin sürdüğünü gösteren raporlar, Eskişehir’de mahallelerin tek tek fişlendiğini kanıtlıyor. Dernekler, sendikalar, okullar, kafeler, hastaneler, eczaneler, hatta “Atatürkçü” dernekler uygulamadan nasibini almış. Ordunun fişleme yaparken “suç unsuru” aramadığı da dikkat çekiyor. Piknik yapmak, saz çalıp türkü söylemek ya da **peruk satmak fişlenmek için yeterli neden**. Askerî raporlarda kişi, şirket ya da kurumların isimleri de açıkça yer alıyor. Raporda Eskişehir, sokak sokak, dükkan dükkan fişlenirken, ilkokul öğrencileri bile “irticai faaliyet” kapsamına alındı. Yasal partiler, sivil toplum örgütleri ve dernekler, “irticacı” ve “bölücü” ilan edildi... Atatürkçü Düşünce Derneği’nin (ADD) bile fişlendiği raporda, “Pikniğe gittiği, siyasi faaliyetlerde bulunduğu, peruk sattığı tespit edilmiştir” denerek, “yıkıcı, bölücü, irticacı” olduğu iddia edilen kişilerin isimleri de fişlenme listesinde yer aldı.. Raporun giriş bölümünde, elde edilen bilgilerin hangi kaynaklardan sağlandığına da yer veriliyor. Buna göre, bilgiler, üst komutanlıkların yayınladıkları istihbarat raporlarından, ulusal ve yerel basın organlarından, yerel emniyet birimlerinden, İl Emniyet Komisyon toplantılarından, askerî personelin yazılı ve sözlü müracaatlarından ve liselerdeki Milli Güvenlik derslerine giren askerlerden elde edilmiş... Eskişehir’de Hava Kuvveti Komutanlığı’nın hazırladığı raporda en geniş bölüm *“İrticacı Faaliyetler”e ayrılmış. Okulda peruk taktığı iddia edilen bir kadın öğretmen bile fişlenmiş.* (Raporda)- Eskişehir Atatürk Anadolu Meslek Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde din bilgisi dersi öğretmeni olan Fatma Özdemir’in okul içinde peruk taktığı Milli Güvenlik Bilgisi Dersi raporları ile bildirilmiştir” ifadeleri yer almaktadır.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=4753887>)

2 Mart 2009

CHP’liler çarşafa saldırdı

CHP’yi de bölen ‘çarşaf açılımı’ bu kez Bağcılar’da hiç de hoş olmayan olayların yaşanmasına neden oldu. Adının Nimet olduğu söyleyen CHP’li bir kadın ‘çarşaf açılımını’ protesto etmek amacıyla CHP’nin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’yla görüşmek istedi. Partililer tarafından zorla otobüsten indirilen Nimet Hanım, bu kez de partililerin hışmına uğradı. Bir grup partili tarafından provokatörlükle suçlanan yaşlı kadın, itilip kakılmaya başlandı. Buna rağmen hala CHP’nin çarşaf açılımının, partiye zarar verdiğini söylemeye çalışan kadın, partililerin saldırısına uğradı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=4754657>)

2 Mart 2009

Dayak yiyen çarşafılı konuştu: Provokatör değil, partiliyim

Bağcılar’da Kılıçdaroğlu’nun seçim gezisinde CHP’liler tarafından AKP’li sanıldığı için dövülen ve küfredilen 65 yaşındaki Kıymet Özgür CHP üyesi çıktı ve ‘Çarşaftaki samimiyetlerini gördük’ dedi. CHP’li Kemal Kılıçdaroğlu’nun Bağcılar’daki seçim gezisinde çarşaf skandalı yaşandı. Seçim otobüsüne binip Kılıçdaroğlu ile görüşmek isteyen çarşafılı kadın bir süre sonra partililerce zorla aşağıya indirildi. Yaşlı kadın önce tartaklandı, sonra küfürler edilerek çarşafı açıldı. Skandal üstüne skandalın yaşandığı olayın şoke eden görüntüleri televizyonlardan yayımlandıktan sonra gelen tepkiler ve neden bu davranışın yapıldığını olaylara neden olan kadın anlattı. Üç dönemdir CHP’den Milletvekili aday adayı olan ve 15 yıllık partili olduğunu söyleyen Kıymet Özgür, bize sürekli açılım sunuyorlar, bu açılımlarda ne kadar samimi olduklarını kamuoyuna göstermiş oldum dedikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü: ‘ Ben Kılıçdaroğlu’nun otobüsü gelmeden kalabalığın arasında uzun süre dolaştım. Benimle adeta dalga geçtiler. Teyze burada çarşafıların işi yok dediler. Elime bayrak verip sallattılar. Bende salladım. Onlar benimle dalga geçtiğini zannediyorlar oysaki ben onların ne olduğunu anlamadım. Ben partinin üyesiyim. İşte üyelik kartım’ ... Sesimi duyurmak içinde böyle bir yol denedim Brakin saygıyı onlar benim çarşafımı yırttılar. Çarşafımı yırtıklarını herkes gördü. Göğsüm açıldı. Her yanım titriyor. Eteklerimi yırttılar’ diyerek üzüntüsünü dile getirdi. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=4758543>)

2 Mart 2009

Kırgızistan'da türban yasağı

Kırgızistan'da ortaokullarda türban yasağı uygulamak için harekete geçildi. Kırgızistan Eğitim Bakanlığı'nın bu adımı atmasının nedeni, son dönemde bazı dinci örgüt temsilcilerinin ortaokullarda türban zorunluluğu talebinde bulunması. Yetkililer, Kırgız gençler arasında türban kültürünün yaygın olmadığına dikkat çekti ve "laik devlet düzenine sahip Kırgızistan'da dinci örgütlerin ailelere baskı yapmasına izin vermeyiz" açıklamasında bulundu. Yetkililer, türban uygulamasının temel insan haklarına da aykırı olduğu iddiasında.

(<http://www.palhaber.com/haber/dunya/orta-asya---kafkaslar/kirgizistan-da-turban-yasagi.html>)

5 Mart 2009

CHP'li belediye başkan adayı başörtüsü dağıttı

CHP'nin Pendik Belediye başkan adayı Mehmet Salih Usta ve CHP'li kadınlar sokak sokak dolaşarak başörtüsü dağıttı. 50 bin başörtüsü dağıtacağı belirtilen Usta bunu "başörtülü bayanlar ile örtüşmek" için yaptıklarını ifade etti. Usta, "Başörtüsü bizim bir gerçeğimizdir. İnanarak örtünen kardeşlerimize başörtüsü hediye ediyoruz. CHP inançların teminatıdır. Olumlu tepkiler alıyoruz, başörtüsüne karşı olmadık, tam tersine onların inanç özgürlüğünü sonuna kadar savunduk. Bacılarımızla örtüşmek için başörtüsü dağıtıyoruz. Oy avcılığı adına bunu yapmadık." dedi.

(<http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=SonDakika&ArticleID=1067224>)

9 Mart 2009

Transseksüeller ve türbanlı kadınlar giremez!

İzmir'de, entelektüellerin ve sanatseverlerin gittiği Can Yücel Sokak'ın cafelerinden transseksüeller kovuluyor. İzmir'de Miko Cafe, transseksüel müşterileri kabul etmiyor. Entelektüel ve sanatseverlerin gittikleri yerler olarak bilinen Can Yücel Sokakta bulunan cafe, zaten türbanlı kadınları da almadıklarını söyleyip, önceden rezervasyon yaptıran grupta yer alan transseksüellerin kafeyi terk etmesini istedi.

(<http://www.kaosgl.com/content/transseksuel-ve-turbanli-kadinlar-giremez>)

11 Mart 2009

Başörtüsünü savunmaya Çevik Bir baskısı!

Star Gazetesi Şamil Tayyar'ın köşe yazısındaki "Çevik Bir ceza vermeme istiyor" başlıklı bölüm, başörtüsü yasakçılarının, başörtüsünün savunulmasına dahi izin vermemek için hukukçuları nasıl bir baskı altında tuttuğunu gösterdi. Tayyar'ın aktardığı olay şöyle: "Kayseri Gündem Gazetesi, 1998 yılı 2 Mayıs, 5 Mayıs ve 6 Mayıs tarihlerinde yükseköğretimdeki başörtü sorunuyla ilgili okuyucu mektuplarına yer veriyor. Genel yayın yönetmeni sıfatıyla meslektaşımız Mehmet Uğurlu da bu mektuplar üzerinden analitik yazılar kaleme alıyor. Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir, 8 Haziran 1998 günü Kayseri Cumhuriyet Başsavcısı Rana Yılmaz'a 'gizli' damgalı bir yazı gönderiyor. Gazetede 'Başörtüsü mağdurları köşesi' içinde yer alan ifadelerle ilgili bazı örnekler veren Çevik Bir, şöyle diyor: 'Bu tür ve benzeri diğer ifadelerle kanuna itaatsizliğe, din ve mezhep farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik edildiği, cumhuriyetin tahkir ve tezyif edildiği anlaşılmaktadır.' Bu değerlendirmenin ardından sorumlular hakkında dava açılması talebi dile getiriliyor."

(<http://platformhaber.net/?p=1374>)

12 Mart 2009

Kırgızistan Eğitim Bakanlığı, okullarda başörtüsü yasağını kaldırdı

Eğitim Bakanlığı, geçen haftaki kararla eğitim kurumlarına getirdiği başörtüsü yasağını iptal ederek, başörtüsü takmayı yasaklamadıklarını, sadece tavsiyede bulduklarını belirtti. Eğitim Bakanı Abdilda Musayev, sivil toplum örgütleri ile velilerin yargıya başvurmaları üzerine bakanlığın kararında değişiklik yapıldığını kaydetti. Musayev, kız öğrencilerin okullarda baş örtüsü takmamaları konusunda anne ve babaların ikna edilmesine çalışıldığını, erkek öğrencilerin de cuma günleri mescitlerin yerine okula gitmeyi tercih etmeleri için çaba sarf ettiklerini ifade etti.

(http://www.habervaktim.com/haber/62385/kirgizistanda_basortusu_yasagi_kaldirildi.html)

12 Mart 2009

İstiklal Marşı programında türban krizi

İstiklal Marşı Şairi Mehmet Akif Ersoy’un yazdığı İstiklal Marşının kabulünün 88. yıldönümü nedeniyle Diyarbakır Kültür Sarayında bir dizi etkinlik düzenlendi. Törene gelen askeri erkan protokolde türbanlı bir kadının oturduğunu görünce törene katılmadan salondan ayrıldı. Türbanlı kadının salonun üst kısmına çıkması bile askeri yetkilileri memnun etmezken daha sonra tören devam etti. Program için kültür sarayına giren vali Hüseyin Avni Mutlu’ya Cumhuriyet Başsavcısı Durdu Kavak’ın olayı anlatması İHA kameralarına yakalandı.

(<http://www.haber7.com/haber/20090312/Istiklal-Marsi-programinda-turban-krizi.php>)

19 Mart 2009

YSK’dan kamusal sandık alanı uygulaması

Yüksek Seçim Kurulu 2009/8 sayılı kararı ile “Siyasi partiler tarafından sandık kurullarına üye ismi bildirilirken yasal ölçülere uygun nitelikteki isimleri bildirmeleri; sandık alanının kamusal alan olması ve sandık kurullarında görev alanların da hizmet veren konumunda bulunmaları nedeniyle, sınırları yasalarla ve yargı kararlarıyla çizilmiş bulunan kılık ve kıyafet ölçülerine, hizmet verme süresince uymaları gerektiğine” ilişkin hüküm bildirdi.

(<http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/genelge/2009/2009-8.htm>)

19 Mart 2009

Kariyer Günleri’nde başörtüsü zulmü

Çukurova Üniversitesi IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) Öğrenci Kolu tarafından Balcalı Yerleşkesi’ndeki Mithat Özsan Amfisi’nde düzenlenen “Kariyer Günleri ‘09” etkinliği kapsamında bir konferansa katılmak isteyen bayan mühendis, başörtülü olduğu gerekçesiyle salondan çıkarıldı. Görevli olduğu Türk Telekom’un da sponsorluğunu yaptığı “Kariyer Günleri ‘09” etkinliğine katılmak isteyen mühendis Esin A., toplantı başlamadan güvenlik görevlisi tarafından mesai arkadaşlarının yanında dışarı çıkartılmak istendi. Arkadaşlarıyla konuşup çıkma hazırlığı yapan Esin A., bu kez ikinci bir güvenlik görevlisi ve organizasyonda görevli bir öğrenci tarafından uyarılınca gözyaşlarına hakim olamadı ve salondan ayrılmak zorunda kaldı. Yetkililer ise yasaya göre kamusal alanda başörtüsü bulunmanın yasak olmasından dolayı görevlerini yaptıklarını bildirdi.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=4836940>)

20 Mart 2009

İzmir Büyükşehir Belediyesi başörtülü fotoğrafa paso vermiyor

Vakit’ten Hüseyin Kulaoglu’nun haberine göre, İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı Konak’taki ESHOT Ulaşım Kartları Şube Müdürlüğü’ne paso almak için başvuran örtülü öğrenci Gülgün Burşuk, sırf başörtülü fotoğraf verdiği için paso alamadı. Başörtülü fotoğrafı kabul etmeyeceklerini söyleyen ESHOT yetkilileri, Açıköğretim lisesi öğrencisi Burşuk’a başı açık şekilde çekilmiş fotoğrafını getirmesini söylediler.

(http://www.samanyoluhaber.com/h_447785_-izmir-buyuksehir-belediyesi-basortululere-paso-vermiyor.html)

20 Mart 2009

Başörtülü öğrenciyi içeri aldığı için işinden atıldı

ODTÜ’de 2 başörtülü öğrencinin okula girmesine izin veren güvenlik görevlisi Soner Ercim geçtiğimiz yıl “temizlik” ekibine dahil edildi, sonra “maaş kesme” cezasına çarptırıldı, şimdi de “işinden” atıldı. Meclis’te 411 milletvekilinin oyuyla kabul edilen ve üniversitelerde başörtüsüne serbestlik getiren anayasa değişikliğinin yapıldığı hafta başörtülü öğrencileri içeriye alan güvenlik görevlisi Soner Ercim, rektörlük tarafından ‘temizlik’ ekibine dahil edilerek cezalandırılmıştı. Ercim YÖK’e dilekçe ile başvurarak, haksızlığı ve hukuksuzluğu dile getirmişti. ODTÜ geri adım atarak Ercim’i tekrar güvenlik görevine iade etmişti. Ancak ODTÜ, Ercim’i artık öğrenci girişlerinde değil sadece kamyonların giriş yaptığı arka kapıda görevlendiriyordu. Açılan soruşturmanın ilkinde Ercim’e ‘aylıktan kesme’ cezası verildi. Ercim, İdare Mahkemesine ‘aylıktan kesme cezası’nın iptali istemiyle dava açtı. Dava devam ederken ODTÜ tarafından başlatılan ikinci soruşturmada Ercim başörtülülere kampüse aldığı için ‘kaos çıkartmak’ ile suçlandı. Soruşturmanın ve İdare Mahkemesinin sonucu henüz açıklanmazken, Ercim’in geçen hafta evine gönderilen tebligat ile görevine son verildiği bildirildi.

(http://www.MAZLUMDER.org/haber_detay.asp?haberID=5149)

1 Nisan 2009**ÖSS'ye başvuru süreci yasakla geçti**

Yerel seçim süreci ile ÖSS başvuru süreci yasaklarla tamamlandı. Başvuru sürecinde on binlerce aday, başını açmak mecburiyetinde bırakıldı. Yurtdışında ya da açık öğretimde okumayı tercih edecek adaylar dahi ÖSYM bürolarında başları açtırıldı.

3 Nisan 2009**Başörtülü başkan yasağı perukla aşabildi**

Seçim çalışmalarını başörtüsüyle yapan İslahiye'nin yeni belediye başkanı Malike Uludağ bugün görevi kocasından devraldı. Demokrat Parti adayı olarak belediye başkanlığını kazanan Gaziantep'in İslahiye İlçe Belediye Başkanı Malike Uludağ, mazbatasını kocası olan eski başkandan alarak görevine başladı. (<http://www.timeturk.com/basortulu-baskan-yasagi-perukla-asabildi-63454-haberi.html>)

6 Nisan 2009**Başörtülü kadını otobüsten attılar**

Danimarka'da bir otobüs şoförü, Müslüman başörtülü bir kadın yolcuyu araçtan indirdi. Danimarka'nın güneyindeki Arhus kentinde bir otobüs şoförü, Müslüman kadın yolcunun başörtüsünü "maske" olarak değerlendirdi ve kadını "otobüslerde maske takmak yasaktır" bahanesiyle araçtan indirdi... (<http://www.timeturk.com/basortulu-kadini-otobusten-attilar-63923-haberi.html>)

6 Nisan 2009**İslam Karşıtı Dergi İngiltere'yi Karıştırdı**

İngiltere'de hükümet destekli Hristiyan bir vakfın çıkardığı dergide başörtülü küçük bir Müslüman kız, boynunda haç taşıyan çocuk tarafından 'terörist' diye gösterildi. (<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?t=06.04.2009&i=179268>)

8 Nisan 2009**Başörtüsü Belçika'da da yasaklandı**

Belçika Danıştay'ı okullarda başörtüsünün yasaklanmasından yana görüş açıkladı. İrkçılıkla Mücadele Derneğinin (Mrax), 2005 yılında, başörtüsünü yasaklayan okullara karşı ayrımcılık ithamıyla yaptığı bir başvuruyu ve açtığı davaları değerlendiren Danıştay, söz konusu okulların ayrımcılık yapmadığına, aksine ayrımcılığa karşı önlem aldığına hükmetti. Mrax, dava açtığı okulların, Eğitim Bakanlığı tarafından da onaylanan iç yönetmeliklerinde geçen "siyasi ve dini aidiyet gösteren sembollerin görünür şekilde taşınmasının" yasaklanmasına karşı çıkıyor ve bu yönetmeliklerin yürürlükten kaldırılmasını istiyordu. Derneği haksız bulan ve mahkeme masraflarını ödemeye mahkum eden Danıştay, başörtüsü yasağı uygulamasının "halklar arasında dostluğu, eşitliği, kardeşliği desteklemek ve ayrımcılığı önlemek" amaçlı olduğunu savundu.

(<http://www.irsad.de/Basortusu/255-Belcika-da-Danistay-Basortusu-yasagini-onadi...html>)

8 Nisan 2009**Mısır'da hemşirelere peçe yasağı**

Mısır Sağlık Bakanı Hatim Cebeli, görev esnasında yüzünü kapatan hemşirelerin, görevden alınma veya yüzlerini açma konusunda bir tercih yapmalarının gerekeceğini söylemesi ülkede tartışmalara yol açtı. Mısır Parlamentosundaki bir grup milletvekili harekete geçerek bakana karşı propagandaya başladı. Bu bağlamda milletvekili Ferid İsmail hemşirelerin giyimlerine karışılmasının ülke anayasana aykırı olduğunu söyledi. Mısır Sağlık Bakanlığı tarafından ülke genelinde yapılan araştırma sonucunda halen 9630 hemşirenin görev esnasında yüzlerini kapattıklarının tespit edildiği bildirildi. Bakanlık tarafından çıkarılan yeni peçe yasağının uygulanması durumunda, ülkedeki hemşirelerin yüzde 10.7'si işinden çıkarılmış olacak.

(<http://www.dunyabulteni.net/index.php?aType=haberArchive&ArticleID=72944>)

9 Nisan 2009**Türbanlı Üye Mazbatasını Aldıktan Sonra İstifa**

Antalya’nın Akseki ilçesi’nde AKP’den 1’inci sıradan belediye meclisi üyeliğine seçilen 40 yaşındaki Şefika Telloğlu mazbatasını aldıktan sonra istifasını ilçe seçim kuruluna verdi. Sağlık durumunu gerekçe gösteren Telloğlu’nun türbanlı olduğu için istifa ettiği öne sürüldü.

(<http://www.haberler.com/turbanli-uye-mazbatasini-aldiktan-sonra-istifa-haberi/>)

9 Nisan 2009**Başörtülü Kıza, 350 bin dolar Tazminat Ödenecek**

Nevada’nın Reno kentinde bulunan North Valleys Lisesi’nde okuyan Jana Elhifny adlı Müslüman kız, başörtüsü taktığı ve Müslüman olduğu için diğer arkadaşlarının hakaretlerine maruz kaldı. Elhifny, bu hakaretler yüzünden okulu terk ederken Mısır göçmeni kız ile arkadaşlık eden Stephanie Hart da aynı kaderi paylaştı. Mahkemeye başvuran Elhifny, ölüm tehditleri ve tacizle karşı karşıya kaldığını ancak okul yönetiminin bunları durdurmak için bir şey yapmadığını ifade etti. Konu yargıcın önüne gelmeden Bölge Okul İdaresi ile Elhifny anlaşmaya vardı. Anlaşmaya göre Elhifny’ye 350 bin dolar ödenecek. Okuldan ayrılmak zorunda kalan Hart da 50 bin dolar alacak.

([\)](http://nurun Yolcusu.com/forum/basortulu_kiza_350_bin_dolar_tazminat_odenecek-t2612.0.html;imode=)

13 Nisan 2009**Belediye Meclisinde başörtüsü sorunu**

CHP’li üyeler Samsun’un İlkadım ilçesindeki ilk meclis toplantısında başörtüsü tartışması çıkardılar. CHP’nin meclis üyesi Engin Abdik, toplantıya başörtüsüyle gelen AK Parti meclis üyesi Muradiye Ergin’e tepki gösterdi. Belediye meclisinin kamusal alan dahilinde olduğunu belirten Abdik, kılık kıyafete dikkat edilmesi uyarısında bulundu. Abdik, “Kamusal alanda kılık kıyafet ile ilgili zorunluluklar var. Arkadaşlarımızın bu zorunluluklara uyup uymadığını Sayın Başkanım sizin takip etmeniz iyi olur” diyerek uyarıda bulundu. Eleştirinin hedefi olan AK Parti meclis üyesi Muradiye Ergin ise herhangi bir açıklama yapmadı. Kısa süren tartışmanın sona ermesinin ardından Başkan Necattin Demirtaş, seçimlerde halkın iradesinin tecelli ettiğini hatırlattı.

(<http://forum.kanka.net/showthread.php?730558-Samsun-da-basortusu-krizi&s=00cb57e307a1cc7f52dd19b3887da130>)

14 Nisan 2009**Harvard’lı Profesörden Türkiye’deki Üniversiteye Başörtüsü Dersi**

Güliden Esat, İstanbul’da görev yapan uzman bir psikolog. Okul psikolojisi alanında ABD’de yüksek lisans yapan Esat, Harvard Üniversitesi Profesörü Howard Gardner’ın Türkiye’de ‘Geleceğin Beş Zihin Tipi’ ile ilgili semineri izlemek üzere Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ile irtibata geçti. Bütün şartları taşıyordu ancak karşısına hiç beklemediği bir sorun çıktı: Başörtülü olması. Organizatörler, programa katılabilmesi için başını açması gerektiğini söyledi. Bunu kabul etmeyeceğini belirten Esat, mağduriyetini başta Howard Gardner olmak üzere tüm katılımcılara ilettili. Kısa süre sonra Prof. Gardner, psikoloğu arayarak, “Durumunuz bizi üzdü. Sizi Hollanda’da düzenleyeceğimiz benzer bir seminere masraflarınızı karşılayarak, özel davetli olarak çağırıyoruz.” haberini verdi. Esat bu özel teklifi kabul ederek, Türkiye’deki seminerden iki ay önce mart ayında Hollanda’ya gitti. Toplantıya katılan tek başörtülü olduğu için Gardner, onu hemen tanıyarak, “Türkiye’de olmadı, Hollanda’da oldu. Bundan mutluluk duyuyoruz.” dedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=837108>)

18 Nisan 2009**“Çok ihtiyacı var ama gerici görünüyor”**

Ergenekon operasyonunun 12. dalgasında Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) ve Çağdaş Eğitim Vakfı(ÇEV)’in burs başvurusu yapan öğrencileri “İmam Hatipli” ve “başı kapalı” diye fişlediği ortaya çıktı. Gülseven Yaşer’in Genel Başkanlığını yaptığı ÇEV’in denetimi neticesinde, ÇEV’in burs başvurularını yanlış bir şekilde reddettiler belgelendi. İl Dernekler Müdürlüğü’nün Denetim Raporu’nda,

ÇEV'e burs almak için müracaat eden bazı öğrencilerin müracaat formlarına; "İmam Hatipli", "Başı kapalı", "Çok ihtiyacı var ama gerici görünüyor", "Kürt ve akıllı bir çocuk", "K.Alemdaroğlu'nu çok haklı bulduğunu ve ona yardımcı olmak istediğini söylüyor." "Takip edilecek, fikirleri şüpheli", "Resmen takiyeye yapıyor" gibi notların düştüğü görüldü.

(<http://www.gazeten.com/cok-ihyaci-var-ama-gerici-gorunuyor>)

18 Nisan 2009

Beyaz Saray'a başörtülü danışman

ABD Başkanı Barack Obama, Beyaz Saray'da kendisine dinler hakkında ve dinlerin toplumun sosyal problemlerinin çözümünde ne gibi çözümler getirebileceği üzerine bilgi vermesi için kurulması kararını imzaladığı dinler özel danışma kuruluna Müslümanları temsil etmek üzere başörtülü bir bayan olan Dalya Mücahid'i seçti. Dünya genelinde Müslümanlar üzerine araştırmalar yapan Gallub Araştırma Merkezi'nin başkanlığını yapmakta olan Mücahid'in bu göreve getirilmesindeki sebep, kendisinin tecrübelerinin ve Müslümanlar üzerine yaptığı araştırmaların bu alanda faydasının dokunacağı inancı. Mücahid, yeni görevi esasında Müslümanların görüşlerini ve Amerika'dan ne beklediklerini Başkan Obama'ya aktaracak.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=838869>)

20 Nisan 2009

AK Parti'de başörtüsü krizi

29 Mart Yerel seçimlerinde Trabzon Belediye Meclisi'ne seçildikten sonra meclisin ilk toplantısına başörtüsünü çıkararak katılan Saadet Çoban, "Toplantılara başörtüsüyle girmek istiyorum" açıklamasını yapınca partisinde krize neden oldu. Çoban, 'Başörtümü isteyerek çıkarmadım. Başörtülüyken kendimi daha rahat hissediyorum. Bunu yaparken de kimseye meydan okumuyorum. Avukatlık mesleğimi yaparken başörtümü çıkartıyorum. Buraya seçilmeden önce başörtülü meclise girebileceğimi düşünüyordum. Ama meclisten önce bana başörtümü çıkarmam söylendi. Ben de çıkardım. İnşallah mayıs ayındaki oturumda türbanlı bir şekilde meclisteki yerimi alırım' dedi. Çoban'ın bu açıklamalarına AK Parti İl Başkanı Muhammet Balta sert bir karşılık verdi. Balta, yerel gazetelerde yer alan açıklamasında, il yönetimi olarak seçimlerden önce "Belediye Meclisi'ne başörtüsüyle girmeyecek" diye karar aldıklarını ve bu durumu adaylara bildirdiklerini söyledi. Balta, "Sayın Çoban'ı adaylık sürecinde de, meclise girmeden önce de bilgilendirmiştik. Farklı istekler olabilir. Ama biz bu konuda bir karar aldık ve onu uyguluyoruz. Seçilmiş bir meclis üyesi başörtüsüyle meclise giremediği gibi, milletvekili de başörtüsüyle meclise giremiyor. Bu konuda yerel ve genel fark etmez" diye konuştu. AK Parti Trabzon Milletvekili Mustafa Cumur ise Balta'nın bu sözlerine tepki göstererek, Saadet Çoban'dan özür dilemesi gerektiğini kaydetti.

(<http://www.timeturk.com/tr/2009/04/20/ak-parti-de-basortusu-krizi.html>)

23 Nisan 2009

Rasmussen'in Danimarka'sında başörtüsü açılımı

Danimarka'da bir belediye meclis toplantısına ilk kez başörtülü bir Müslüman katıldı. Filistin kökenli Danimarkalı politikacı 27 yaşındaki Asmaa Abdul Hamid, Odense şehrinde belediye meclisi toplantısına sol kanat Birlik Listesi'nden (Unity List) yedek üye olarak katıldı.

(http://www.dunyabulteni.net/news_detail.php?id=74486)

26 Nisan 2009

Arınç'ın danışmanına başörtüsü şoku

Manisa 19 Mayıs Stadyumu'nda yapılan kutlamalara Belediye Başkanı MHP'li Cengiz Ergün, Garnizon Komutanı Tuğgeneral Naim Babüroğlu, İl Millî Eğitim Müdür Vekili Aziz Ersoy katıldı. Tören sırasında, şeref tribününe eski TBMM Başkanı ve AKP Manisa Milletvekili Bülent Arınç'ın danışmanı Mehmet Büker'in iki çocuk annesi başörtülü kızı Yasemin Büker geldi. Ancak Büker, görevliler tarafından dışarı çıkartıldı. Bunun üzerine sınırlanan Mehmet Büker de, kızıyla birlikte törenden ayrıldı. Büker kendisini telefonla arayan DHA muhabirine "Gururum kırıldı" derken, Manisa Valisi Celalettin Güvenç, şeref tribününde yaşanan olaydan haberi olmadığını söyledi. Millî Eğitim Müdür Vekili Ersoy da protokol görevlisi olmadığını belirterek, "Türbanlı bir kız tribünden çıkartılmış. Ancak protokol listesini biz hazırlamadık" ifadesini kullandı.

(http://www.tevhidhaber.com/news_detail.php?id=54457)

1 Mayıs 2009**Başörtüsüne karşı çıkmak insan haklarına aykırı**

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, inancı gereği başını örten kadınların bu tercihlerinden dolayı “birtakım haklardan mahrum bırakılmasını istemenin temel insan haklarına aykırı olduğunu” söyledi. Avrupa Parlamentosu (AP) Kadın Hakları ve Cinsiyet Eşitliği Komisyonu’nun “Türkiye’de Kadınlar” konulu oturumunda konuşan ve bir basın toplantısı düzenleyen Bakan Çubukçu, “Ülkemiz kadınlarının büyük bir bölümü inançları gereği başını örtüyor. Gerçek olan budur. İnancı gereği başını örten kadınların sırf bu inançlarından dolayı birtakım haklardan mahrum bırakılmasını istemek veya onları birtakım haklardan mahrum bırakmak veya bu yönde bir düşünceye sahip olmak zaten kavramsal olarak temel insan haklarına aykırıdır.” dedi.

(<http://www.habervaktim.com/haberoku.php?id=69946>)

2 Mayıs 2009**ABD Yönetimi Dinî Özgürlük Raporu: Türkiye’de Laiklik Yanlış Yorumlanıyor**

Amerikan Kongresi’nin desteklediği ABD Uluslararası Dini Özgürlük Komisyonu (USCIRF), başörtüsü ve diğer bazı yasaklar sebebiyle Türkiye’yi izleme listesine aldı. Komisyonun yönetime sunduğu raporda, Türkiye’de “laikliğin sorunlu yorumlandığı” vurgusu yapıldı. Raporda “Anayasa Mahkemesi”nin, hükümetin üniversitelerde kadınların başörtüsü takabilmelerine yönelik çabalarını reddettiği” belirtildi.

(http://www.habertakip.com/haber/ABD_yonetimine_din%C3%AE_ozgurluk_raporu:_Turkiyede_laiklik_yanlis_yorumlaniyor-1292491)

2 Mayıs 2009**Genelkurmay’da başörtüsü tartışması yaşanmış**

Ergenekon iddianamesinin ek klasörlerinde yer alan eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örmek’in günlüklerine göre Kayseri’deki cumhuriyet balosuna başörtülü kadınların yer alması komuta kademesinde sert tartışmalar yaşanmasına neden olmuş. O yıl AK Partili Niyazi Özcan ile Mustafa Elitaş, Kayseri Valisi Nihat Canpolat’ın Kayseri Orduevi’ne düzenlediği Cumhuriyet Balosu’na başörtülü eşleriyle katılmış, konu medyaya “Türbanlı Cumhuriyet Balosu” şeklinde yansımıştı. Günlüklere göre bu durum, Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök ile Org. Hava Kuvvetleri Komutanı İbrahim Fırtına arasında istifa restleşmesine kadar varmış.

(<http://www.stargazete.com/guncel/genelkurmayda-basortusu-tartismasi-haber-185695.htm>)

2 Mayıs 2009**TKP’liler başörtüsü afişi asan öğrenciye saldırdılar**

Bir hafta içinde TKP ve Öğrenci Kolektifi adlı gruplar başörtüsüne özgürlük afişi asan öğrencilere iki kez saldırdılar! Ankara Üniversitesi’nin kendilerine ait olduğunu iddia eden, ”Bu okulda Müslümanlara faaliyet yaptırmayacağız” diyen 15-20 kişilik saldırgan grup Cebeci Kampüsü’nde bulunan İletişim Fakültesi’nde bir öğrenciye saldırdı. Kendisini korumaya çalışan öğrencinin üzerine sandalyeler fırlatıp küfür eden saldırganlar, öğrenciyi çeşitli yerlerinden yaraladılar.

(<http://platformhaber.net/?p=1890>)

3 Mayıs 2009**“TSK arkamda olmasaydı ben ne yapardım?”**

28 Şubat sürecindeki yasağı uygulamalarıyla hafızalara kazınan İstanbul Üniversitesi rektörü Kemal Alemdaroğlu, 1998 yılında başörtüsüne yasak getirildiği zaman İl Emniyet Koordinasyon Kurulu’nda sorgulandığına dikkat çekerek, “O gün taviz verilseydi türban ve üniversite konusunda cephe kaybedilirdi.” dedi. Ergenekon İddianamesi’ndeki Şener Uygur tarafından düzenlenen rektörler toplantısına da katılan Alemdaroğlu o dönem gelişmeleri şöyle anlattı: “**Dönemin Genelkurmay başkanı 3 kez telefonla aradı ve destek verdi...** Vali toplumu germeyelim, taviz verin, hoşgörülü olun imasında bulundu ama direnilirdi. Bu tip durumların tekrarlanabileceğinden endişe ediyorum. O dönemde TSK arkamda olmasaydı ben ne yapardım? **Olay haftasında resmî kıyafetle 3 korgeneral beni ziyaret etti.** Askerler her vesile ile üniversiteleri desteklediklerini göstermeliler.”

(<http://platformhaber.net/?p=1913>)

3 Mayıs 2009

Başörtü yasağı şokuyla başlayan araştırma

22 yaşındaki Amerikalı akademisyen Hailey Woldt, Müslümanların Amerikan toplumundaki yerini araştırmak amacıyla yürütülen bir proje kapsamında Türkiye'ye geldi. Görüşme yapmak için İstanbul Üniversitesi'ne de ziyarette bulundu. Yanında da yine aynı araştırmada yer alan Amerikalı Müslüman arkadaşı Hadiya vardı. Hadiya, başörtülü olduğu için üniversiteye alınmadı. Bu durumdan bir hayli rahatsız olan ve Amerika'daki tesettürlü kadınların ne tür muameleye maruz kaldığını merak eden Hailey, aylarca süren bir araştırmaya koyuldu. Onların yaşadıklarını daha iyi anlayabilmek için başını örttü ve bazen de uzun bir pardösü giydi.

(<http://www.timeturk.com/basortu-yasagi-sokuyla-baslayan-arastirma-69094-haberi.html>)

6 Mayıs 2009

Paşa'dan eşi başörtülü subaya sürgün emri

Ergenekon davasının ek iddianamesindeki Eruygur'un evinde çıkan belgede 28 Şubat döneminde eşi tesettürlü askerlere neler yapılması gerektiği açıkça emredilmiş. Ek klasörlerde yer alan Şener Eruygur'da ele geçirilen 7 Şubat 1997 tarihli ve 'Kars İl Jandarma Komutanlığı' başlıklı gizli belgenin altında, dönemin il jandarma komutanı Halil Ayan imzası bulunuyor. Belge, Erzurum Jandarma Bölge Komutanlığı'nın 5 Şubat 1997 tarihinde çıkardığı mesaj emrinin tebliği anlamını taşıyor. Söz konusu belgede, eşlerine sağlık fişi ve askeri kimlik kartı çıkarmak isteyen askerlerin müracaatları sırasında yanlarında getirdikleri '**evlilik cüzdanları'na yapılandırılan fotoğrafların kayıtlara geçirildiği** yer alıyor. Bununla birlikte eşleri tesettürlü subay, astsubay ve uzman jandarma çavuş kimlik ve görev yerlerinin bildirilmesi de isteniyor.

(<http://www.haber7.com/haber/20090506/Pasadan-esi-basortulu-subaya-surgun-emri.php>)

7 Haziran 2009

"Üniversitede başörtülü öğrenciyi iğrenç buluyorum"

Türkiye'nin 'seçkinleri'nin toplumun diğer kesimlerine bakış açısını ortaya çıkaran araştırmanın sonuçları, başörtüsüne bakışlarını da ortaya koydu. Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi'nin yayınladığı Prof. Füsün Üstünel ve Doç. Dr. Birol Caymaz'ın hazırladığı '*Seçkinler ve Sosyal Mesafe*' konulu araştırmasına katılan 40 'seçkin', başörtüsünü, azınlıkları ve Kürtleri kendi yaşam biçimlerine bir tehdit olarak algılıyor. Sosyal çevrelerinde başörtülü görmeye tahammül edemeyen 'seçkinler' arasında "Üniversitede başörtülü öğrenciyi onaylamıyorum, hatta iğrenç buluyorum." ve "Başörtülülerle hiç ilişkim yok. Onları görmek de istemiyorum." diyenler de bulunuyor.

(<http://platformhaber.net/?p=2274>)

9 Mayıs 2009

Türbanlı meclis üyesi istifa etti

İzmit Belediye Meclisi'nin tek kadın üyesi olan AKP'li Zeliha Peşte, başörtüsüyle otuurlara katıldığı gerekçesiyle CHP'nin önerge vermesi üzerine istifa etti. Geçen günlerde yapılan Meclis toplantısında CHP'li üyeler, Zeliha Peşte hakkında, "kamusal alanda türbanla oturduğu" gerekçesiyle soru önergesi vermişti. Bunun üzerine Peşte, "Gerekirse Meclis üyeliğinden istifa ederim. Ben hukuk fakültesini de bu yüzden bıraktım" demişti.

(<http://www.taraf.com.tr/haber/33364.htm>)

10 Mayıs 2009

Başörtülü anneler üniversite kapısından geri döndü

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde özel bir şirketin ilköğretim öğrencileri için düzenlediği yönlendirme sınavında yine başörtüsüne düşmanlık zulmü yaşandı. Küçük öğrencilerini sınava getiren başörtülü anneler, "*Başınızı açmadan kampüse giremezsiniz*" dayatmasıyla üniversite kapısından geri dönmek zorunda kaldılar.

(http://www.tevhidhaber.com/news_detail.php?id=55409)

14 Haziran 2009**Suudi Arabistan’da başörtüsü yasağı**

Aden Körfezi’nde “korsanlığa karşı” oluşturulan uluslararası güce katılmak üzere yola çıkan ve Türk Deniz Kuvvetleri’ne bağlı olan TCG Gaziantep Fırkateyni önceki gün Suudi Arabistan’ın Cidde Limanı’na demir attı. Türkiye’nin Cidde Başkonsolosluğu’nun daveti üzerine TCG Gaziantep Fırkateyni’ni ziyaret etmek için limana gitmek isteyen Türkiyeli aileler, kendilerini götürülecek otobüse binmeye hazırlanırken büyük bir sürprizle karşılaştı. Konsolos güvenliği tarafından durdurulan ailelerin içerisinde komutanlığın talimatı üzerine eşleri ve çocukları başörtülü olanlar otobüse alınmadı. Yaşadıkları bu durum karşısında şok olan aileler gerisin geriye evlerine döndü.
(<http://platformhaber.net/?p=2356>)

15 Mayıs 2009**Bir ‘bone’ sınavda tüm doğruları götürdü**

Açıköğretim Fakültesi öğrencisi olan Hatice Demir, kıyafeti yüzünden ilginç bir mağduriyet yaşadı. Sınava başörtüsüyle girmesine izin verilen Demir, sonuçları beklerken üniversiteden gelen belgeyle şoke oldu. Yazıda ‘Kılık kıyafet kurallarına uymadığınız için 0 aldınız.’ deniyordu.
(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=848163>)

22 Mayıs 2009**Fatih’deki duruşmada hakim çarşafı kadını kovdu**

Çarşafı bir kadın, hakkını aramak için gittiği mahkeme salonunda kadın hakim tarafından kovuldu. Olay dün Fatih 1. İcra Ceza Mahkemesi’nde yaşandı. Mahkeme Başkanı Hakim Ayla Kara, boşandığı kocası hakkında açtığı tazminat davasının duruşmasına katılan Naciye Sönmez’in çarşafı olduğunu görünce önce uyardı, ardından da çarşafını çıkarmasını istedi. İddiaya göre hakim, çarşafını çıkarmaması durumunda duruşma yapmayacağını söyledi. Bunun üzerine şikayetçi olan Naciye Sönmez, peçesini açarak yüzünün görünmesini sağladı. Ancak bu da hakim Ayla Kaya’yı tatmin etmedi. Hakim, “Böyle olmaz! Bütün çarşafını çıkaracaksınız.” diyerek Sönmez’i azarladı. Neye uğradığını şaşırان genç kadının, çarşafını çıkaramayacağını söylemesi üzerine hakim Kaya, “Atatürk ilke ve kanunlarına göre seni böyle kabul edemem, yargılama başlayamaz.” dedi. Bunun üzerine Sönmez, “Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında böyle bir şey yok. Düşüncelerinizi uygulayabilmek için Atatürk’ün arkasına sığınmayın. Atatürk’ün hanımı çarşafıydı, sizin gibi yapmıyordu.” diyerek tepki gösterdi. Davaya başlamayacağını yineleyen Ayla Kaya ise “Sizin Allah’ınız ve Allah’ımızın kanunları burada geçmez.” diye bağırıldı. Kaya, çarşafı olduğu için ertelettiği duruşmanın tutanaklarını yazdırmaya başlayınca Sönmez, dışarıdaki insanlara “Bu rezaletle şahit olun.” diye bağırıldı. Bunun üzerine Hakim Kaya, “Terbiyesiz, ahlsaksız, ukala.” diyerek hakaret etti.
(http://www.habervaktim.com/haber/72801/fatihdeki_durusmada_hakim_carsafli_kadini_kovdu.html)

24 Haziran 2009**Sünnet cemiyetinde başörtüsü yasağı!**

Emekli hakim Nusret Çiçek, eşiyle birlikte bir sünnet düğününe katılmak üzere gittiği Ankara Akıncı 4. Jet Üssü’nde ‘başörtüsü zulmüyle’ karşı karşıya kaldı. Nusret Çiçek’in eşi başörtüsünden dolayı içeri alınmadı. Skandal olayı emekli hakim Nusret Çiçek, şöyle anlattı: “Akıncı 4. Jet Üssü’nde görevli bir tanıdığım sünnet düğününe davetli olarak eşimle beraber gittik. Lojmanların girişinde durdurdular. ‘Emir var, hanımefendi başındaki örtüyü ‘tavşankulağı’ gibi bağlamazsa içeri alamayız’ dediler. Bu sözlere çok şaşırdım. Bizi davet eden müvekkilim de böyle söylenilince telaşa kapıldı, utandı. Dedim ki, ‘Bakın biz sizin ne eşinizin, ne de çocuklarınızın kıyafetlerine karışmayız, siz neden örtülülere karışırıyorsunuz? Hem de bu tip bir müdahale yanlıştır.’ Onlar da, ‘Emir öyle’ dediler. Nasıl emirse, eşimin başındaki örtüyü karışıyor da, beline kadar çıplak gezenlere söyleyecek hiçbir şey bulamıyor? Müvekkilim düğünün orduevinde değil de kafeteryada olacağı için sorun çıkmaz demişti. Ama dediği gibi olmadı. Kafeteryaya bile almadılar. Ben devletim için yıllarca saçımı ağarttım. Şimdi beni içeri almıyorlar. Çok onur kırıcı bir durum.”
(<http://platformhaber.net/?p=2446>)

27 Mayıs 2009

Basın açıklamasına çocukları ile katılmaları velayeti kötüye kullanma suçu sayıldı

Antalya Cumhuriyet Savcısı, basın açıklamasına çocukları ile katılan Antalya İnanç Özgürlüğü platformu üyesi 17 kişi hakkında “Velayet hakkını kötüye kullanma ve bu suça azmettirme” suç isnadı ile Antalya Sulh Ceza Mahkemesinde ceza davası açtı. İddianamede yer alan gerekçe çocukların basın açıklamasında “başı açık ablamın ne hakkı varsa başı kapalı annemin de hakkı olsun”, “annem neden okuyamadı”, “çocuk aklımla başörtüsüne niye kızıldığını anlayamıyorum”, “annem niye okuyamadığını bana söylemiyor” şeklindeki pankart ve dövizleri taşımaları oldu.

(Soruşturma No: 2007/54924, Esas No: 2009/12497, İddianame No: 2009/3561)

31 Mayıs 2009

Hepimiz Türbanlıyız, Fas asıllı vatandaşın türbanı ülkede büyük bir tartışmaya yol açtı

İtalya'nın Torino kentinde 300 yıllık bahçeleri ile ünlü turistik saray Venaria Reale'nin bilet gişesinde çalışan Fas asıllı Yamna Amellal'ın türbanı ülkede büyük bir tartışmaya yol açtı. Cuma günü bir ziyaretçinin La Stampa gazetesine mektup göndererek 35 yaşındaki Amellal'ı şikayet etmesi üzerine iş arkadaşları ayağa kalktı. Ofisteki tüm kadın çalışanlar, Amellal'dan özür dilenene kadar işe türbanla geleceklarini açıkladı. Erkekler de eyleme kefiye takarak destek verdi. Sarayın müdürü Francabandiera Michael de “Amellal yedi yıldır bizimle ve işini iyi yapıyor. Onun türbanı çok kültürlülüğün simgesi ve bundan kimse rahatsız olmamalı” dedi.

(http://w9.gazetevatan.com/haberdetay.asp?detay=Hepimiz_turbanliyiz&Newsid=241172&Categoryid=30)

1 Haziran 2009

Hristiyan Demokrat Parti'de başörtülü bir aday

Belçika'da Hristiyan Demokrat Parti milletvekili adayı olarak Mahinur Özdemir'i gösterdi. Başörtüsüyle gündeme gelen Mahinur Özdemir, bu partiden aday olmasının nedeni olarak “insani değerlere ve dini inançlara saygılı platforma sahip olmasını” gösterdi.

Sosyalist Parti milletvekili adayı Safiyya Bourfah ise başörtülü bir vekilin tüm “Belçika toplumunu temsil etme görüntüsünden uzak olduğunu” ve Özdemir'in seçilmesi durumunda yeni sorunlar çıkabileceğini iddia etti. Mahinur Özdemir ise, başörtüsünün siyasi mücadelesine engel teşkil etmediğini ve tartışma konusu yapılmaması gerektiğini söyledi.

(<http://platformhaber.net/?p=2201>)

1 Haziran 2009

“Türban yasağıyla darbe yaptım”

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Silivri Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi'nde görülen Ergenekon davasında savunma yapmaya başlayan Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu, hakkındaki suçlamaları reddetti. Alemdaroğlu, savunmasında İstanbul Üniversitesi Rektörü olarak 31 Aralık 1997 tarihinde göreve başladığını anımsatarak şöyle konuştu: “İstanbul Üniversitesinin açık ve kapalı alanlarındaki görüntü o günlerde bir anlamda İran üniversitelerini andırıyordu. Çok çeşitli baskılarla, tehditlerle karşılaştım. Türban konusunda kararlı tutumumuz nedeniyle 1999 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay ve İnsan Hakları Komisyonu tarafından sorgulandık. Bu sırada bazı milletvekillerinin hakaretleri, iktidar gücünü alanların neler yapabileceğini göstererek bizi şaşırttı.” dedi. Hayatı boyunca hukuksuzluk ve insan hakları ihlalleri ile mücadele ettiğini belirten Alemdaroğlu, “Evet ben darbe yapmıştım. Üniversitede türban yasağını uygulayarak. Savcılığın her suçu bana yüklemesinin ardındaki asıl amaç benim 'türban' sabıkamdır” dedi.

(<http://platformhaber.net/?p=2202>)

3 Haziran 2009

Başörtüsüne karışmayan müdür görevden alındı

Balıkesir'in Ayvalık İlçesi'nde, geçen yılki Cumhuriyet Bayramı törenleri sırasında, İlçe Spor Müdürlüğü tarafından düzenlenen krosta ikinci gelen sporcu Nuriye Memiş'in ödülünü almak

için kürsüye başörtülü çıkmasından dolayı Garnizon Komutanı Personel Albay Gürsel Işık’ın tepkisini çeken, sonrasında hakkında Milli Eğitim Bakanlığı’na da soruşturma açılan İlçe Milli Eğitim Müdürü Latif Korkmaz görevden alındı. Korkmaz, 3 yıldır vekaleten yürüttüğü İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü görevinden el çektilirip, eski görev yeri olan Burhaniye Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi’nde görevlendirildi. Henüz hakkındaki soruşturma tamamlanmamış olan Korkmaz’ın görevden alınmasıyla ilgili konuşan Ayvalık Kaymakamı Nihat Nalbant, Korkmaz’ın görevden alınmasını ‘bakanlığın tasarufu’ olarak değerlendirdi.

(<http://www.ogretmenlersitesi.com/haber/3976>)

3 Haziran 2009

Bulgaristan’ın başörtülülere vize ayıbı

Bulgaristan’ın İstanbul Başkonsolosluğu vize için başvuran başörtülü Türk vatandaşlarına başı açık fotoğraf verme mecburiyeti getirdi. Konsolosluğun dört ay önce başlattığı uygulamaya Bulgaristan’ a gitmek isteyen başörtülüler tepki gösteriyor. Konsolosluğun en son mağduru 66 yaşındaki Selver Dönmez oldu. Bundan 41 yıl önce Bulgaristan’ dan Türkiye’ye göç eden ve Türk vatandaşlığına geçen Selver Dönmez, Bulgaristan’ da yaşayan 87 yaşındaki babası ile 85 yaşındaki annesini görmek için Bulgaristan’ a gitmeye karar verdi. Vize almak için Bulgaristan Başkonsolosluğu’na giden Selver Dönmez, konsolosluk yetkililerinin akıl almaz talebi ile karşılaştı. Konsolosluk yetkilileri, yaşlı kadına vize için başı açık fotoğraf vermesi gerektiğini ifade ettiler. Pasaportunda başı kapalı fotoğraf olduğunu bu yaşta başı açık fotoğraf veremeyeceğini belirten Dönmez, konsolosluk görevlileri tarafından dışarıya çıkartıldı. İkinci kez randevu alan ve başı açık fotoğraf veren Dönmez ancak bu şekilde vize alabildi.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=03.06.2009&c=1&i=190176>)

4 Haziran 2009

Olimpiyatta serbest ENKA tesislerinde yasak mı?

Kadın doğum uzmanı doktor Nurgül Yılmaz, çocuklarını spora gönderdiği ENKA Spor Kulübü’nde tenis dersi almak için başvuruda bulununca ilginç bir gerçekle karşılaşmıştı. Başörtülü olan Yılmaz’a spor kulübünden, imzalaması için “Sportif Branşlara Üye Olma Şartları” yazılı bir belge verildi. Ancak görevliler, Yılmaz’a, başörtüsüyle tenis oynayamayacağı konusunda bir de uyarıda bulundu. Yılmaz, şartnamenin “spor alanlarında çağdaş spor kıyafeti giyeceğime; hiçbir siyasi ve politik görüşün propagandasını yapmayacağıma” şeklindeki 6. maddesi gereğince başörtülü halde tenis sporunu öğrenemeyeceği ve yapamayacağını öğrendi.

(<http://www.haber7.com/haber/20090604/Olimpiyatta-serbest-ENKA-tesislerinde-yasak-mi.php>)

5 Haziran 2009

Türban takan ağır eleştiriyeye razı olmak zorundadır

Uğur Dündar’a ‘Türban faciası’ başlıklı yalan haberi sebebiyle açılan davada, Konya hâkimi Abdullah Çoban, ilginç bir karara imza atarak, “‘türban takanın, ağır eleştirilere katlanmak zorunda olduğuna” hükmetti. Konya Numune Hastanesi’nde görevli iki doktor ile ilgili yaptığı yalan haber sebebiyle hakkında tazminat davaları açılan Uğur Dündar’ın Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’nde görülen davasında mahkeme hâkiminin skandal bir değerlendirmede bulunduğu ortaya çıktı. Mağdur doktorun tazminat talebini reddeden hâkim Abdullah Çoban’ın karar yazısında, “Davacı kamu görevi gören doktor olarak okuduğu müspet ilmin ve akılcı bilimin aksine başına taktığı ‘türban’ın altındaki zihniyetin nedeniyle eleştirilmesine, bu eleştiriler ağır da olsa katlanmak zorunda olduğundan, ispat edilemeyen davanın reddine karar verilmesi gerekmiştir” ifadelerine yer verdi.

(<http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=404739>)

7 Haziran 2009

Başörtüsü yasağı ‘Kapıcılık Yönetmeliği’ ne girdi

Başörtüsü yasağı, İzmir’de bir apartman yöneticisi tarafından sözde ‘apartman kapıcılık hizmeti yönetmeliği’ ne de sokuldu. Konak ilçesi sınırlarındaki Yağhaneler semtinde bulunan bir apartmanın yöneticisi, işe yeni aldığı kapıcıya kendi hazırladığı yönetmeliği tebliğ etti. 22 maddeden oluşan yönetmeliğin 17. maddesi, kapıcının kendisi, eşi ve çocuklarının dini inançlarını kısıtlayan ifadeler içeriyor.

Başörtüsünü siyasi bir simge olarak gören yönetici, sözde yönetmeliğe şunları yazdı: `Kendisi, eşi ve çocukları takke, şalvar, takunya, kötü terlikle dolaşmaz. **Eşi ve kızları, siyasal simge haline gelen türban ve benzerlerini kullanamaz.** Dini inanç ve ibadetini herkesin gözü önünde yapamaz, işlerine mazeret olarak gösteremez.` Eskiizmir Caddesi'nde bulunan apartmanın (Öz-Ter) yöneticisi Figen Tüzün, bu şartlar altında aldığı kapıcı Naki Seriner'in işine, bir yılı bile doldurmadan son verdi. Gerçekçe olarak 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesini birkaç defa ihlal etmesini gösterdi. 32 daireli apartman sakinleri de kapıcının, yöneticiye itaatsizlik ettiğinden işine son verildiğini söylüyor. Seriner ise bunu, işe girenken imzaladığı yönetmeliğin 17. maddesine dayandırıyor: `Üç ay önce eşimin ağabeyi ve eşi bizi ziyarete gelmişti. Yönetici, yengemizin başörtüsünü problem yaptı, çıkarmasını istedi. O zaman tartışma yaşamıştık. İşten kovulmamızın başlangıcı bu olaydır.` (<http://www.tumgazeteler.com/?a=5173444>)

8 Haziran 2009

Başörtülü kadının büyük başarısı

Türkiye'de olsa üniversiteye bile alınmayacaktı ama Belçika'da milletvekili oldu. Türk kızı Mahinur Özdemir, Brüksel Bölge Parlamentosu'na girme başarısı gösterdi. Frankafon Hristiyan Demokratlar (CDH) Partisi'nden 21. sıradan aday olan ve 2 bin 851 tercihli oyla seçilen Mahinur Özdemir, seçim kampanyası sırasında başörtüsünden dolayı aşırı sağ kesimin hedefi haline getirildi. Bir kısım medyada aleyhte yayınlara muhatap olan Özdemir, seçim afişinde başörtülü fotoğrafının üzerinde 'photoshop'la oynanmasından dolayı bir ara parti içi huzursuzluk da yaşadı. Mahinur Özdemir'in seçilmesiyle, Belçika tarihinde ilk kez bir başörtülü milletvekili oldu. (<http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=404739>)

9 Haziran 2009

Başörtülü ama İngiltere'de "Yılın Öğrencisi"

Türkiye'de dini inançları gereği başörtüsü takan öğrenciler okullara alınmazken, İngiltere'de başörtülü Müslüman bir yüksek lisans öğrencisi "Yılın Öğrencisi" seçildi. Leciester Üniversitesi'nde ekonomi-işletme yüksek lisansı (MBA) yapan üç çocuk annesi Munira Panjvani isimli başörtülü Müslüman öğrenci üniversite tarafından MBA dalında "2009 Yılı Öğrencisi" seçildi. Dünyanın birçok ülkesinden gelen öğrencilerin Leicester'daki hayata alışmaları konusundaki yardımları dolayısıyla 2009'un "Yılın Öğrencisi" seçilen Panjvani, aynı zamanda ailesinin İngiltere'ye gelmeden önce yaşadığı Malavi'deki yetim çocuklar için de bir yardım kuruluşunda gönüllü olarak çalışıyor. (http://www.habervak.tim.com/haber/75190/o_yilin_ogrencisi_ama.html)

10 Haziran 2009

Askeri lojmanda bulunan taziye evine sakallı ve başörtülüler alınmadı...

Erzurum'da, askeri lojmanlardaki cenaze evine taziye ziyaretine gidenler, sakallı ve başörtülü oldukları için, içeriye alınmadı. Olaya tepki gösteren vatandaşlar, bu yobazlığın ve ilkeliliğin artık son bulmasını istedi. Erzurum 9. Kolordu Komutanlığı bünyesindeki İnşaat Emlak Şubesi'nde sivil memur olarak çalışan ve vefat eden Orhan Çiftçi'nin taziyeye gelen yakınları, **askeri lojmandaki taziye evine sakallı ve başörtülü oldukları için giremediler.** Erzurum Lisesi yakınındaki Orduevi Lojmanları'nda ikamet eden 25 yıllık memur Orhan Çiftçi, geçtiğimiz Cuma günü kalp krizi geçirerek vefat etti. Çiftçi'nin cenazesi morga konurken evine taziye ziyaretleri başladı. Orhan Çiftçi'nin evinin askeri lojmanda olması taziye ziyaretlerine gelenler için tam anlamıyla bir zulme dönüştü. Nizamiyedeki askerler, vefat eden Çiftçi'nin sakallı akrabalarına "sakalını kes gel" derken, başörtülü yakınlarına da "tavşan kulağı yap öyle gir" diye dayatmada bulundu. İtirazlar sonuç vermeyip bazı akrabalar taziye evine giremeyince taziye evi olarak başka bir yer belirlenmek zorunda kaldı. (<http://platformhaber.net/?p=2287>)

14 Haziran 2009

Boynuna taktığı başörtüsü için hakkında tutanak tutuldu

Malatya'da bir kadın, Öğrenci Seçme Sınavına (ÖSS) girerken başörtüsünü çıkartarak boynuna taktığı gerekçesiyle hakkında tutanak tutan görevlileri polise şikâyet etti. Malatya'da ÖSS'ye Hacı Hasan Kavuk Çıraklık Eğitim Merkezi'nde giren H.Ç. (31) adlı kadın, başörtüsünü çıkartarak boynuna taktığı gerekçesiyle hakkında tutanak tutan görevlileri polise şikâyet etti. H.Ç., sınav salonuna başörtüsünü çı-

kartıp boynuna sarmak suretiyle girdiğini ve sınava bu şekilde devam ettiğini, sınav salon görevlilerinin kendisini birkaç sefer başörtüsünü boynundan alıp çantasına koyması hususunda ikaz ettiklerini; ancak kendisinin sınava bu şekilde devam ettiğini belirtti. H.Ç., sınav bittikten sonra sınav görevlilerinin kendisine sınavda başının örtülü olarak sınava devam ettiğiyle ilgili tutanak tuttuklarını ve sınavın iptal edileceğini söylediklerini belirterek, tutanak tutan sınav salon görevlilerinden şikâyetçi oldu. Şikâyet üzerine polis soruşturma başlattı. (*Vakit Gazetesi*)

15 Haziran 2009

Değişmeyen eziyet!

Başörtülü kız çocuklarına yönelik ÖSS’de sürdürülen yasak ve baskı, AK Parti’nin 7 yıllık iktidarında da değişmedi. Dün gerçekleşen ÖSS, yine başörtülü öğrenciler için zulme dönüştü. Sınav merkezleri önünde başörtüsü yasağının doğduğu hoş olmayan görüntüler yaşandı. Bazı kız öğrenciler utana sıkıla perukla sınava gelirken, bazıları ise sınav merkezleri önünde kurulan odalarda güvenlikçiler nezaretinde başını açmak zorunda kaldı.

(http://www.habervak.tim.com/haber/75893/degismeyen_eziyet.html)

18 Haziran 2009

Üniversite yemin töreninde türban ayarı

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi (ZKÜ) Tıp Fakültesi’nin 2008-2009 Akademik Yılı mezunlarının Hipokrat yemini törenine katılan öğrencilerin türbanlı yakınları, güvenlik görevlilerinin uyarısı üzerine türbanlarını çene altından bağladı. Tören için üniversiteye gelen öğrencilerin türbanlı yakınları, salon girişinde güvenlik görevlileri tarafından türbanlarını çene altından bağlamaları konusunda uyarıldı. Görevlilerin uyarısı üzerine bazı veliler buldukları yerde, bazıları da binanın yan tarafına geçip türbanlarını çene altından bağlayarak salona girdi. *Görevliler; törenin başlayacağı sırada salvona girerek son kez türban kontrolü yaptı.* Türbanlarını çene altından bağlamadığı fark edilen 2 kişi daha uyarıldı. Türbanlı veliler, salonda türbanlarını çene altından bağlayarak töreni izledi.

(<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11895231.asp>)

24 Haziran 2009

Avrupa Birliği’nin başkentinde, türbanıyla yemin etti

Başörtülü milletvekili Mahinur Özdemir, dün Belçika’da Brüksel parlamentosunda yemin etti. Yemin öncesi ve sonrası bir tatsızlık yaşanmazken, Özdemir, basının da ilgi odağı haline geldi

(<http://www.haber.gen.tr/avrupa-birliginin-baskentinde-turbaniyla-yemin-etti/63184>)

26 Haziran 2009

“TMMOB’den yasakçı tavrı”

Makine Mühendisleri Odası Ankara Şubesi’nin başörtülü üyelerinden başı açık fotoğraf istemesini ve başı açık fotoğraf vermeyen üyelerine belge düzenlememesi kararı aldığı ortaya çıktı. Mimar ve Mühendisler Grubu Genel Başkanı Avni Çebi, Oda’nın üyelerine karşı geliştirilmiş olduğu tavrın çağdışı bir kategoride değerlendirilmesi gerektiğini söylerken Oda’ların üyelerinin başörtüsüne takılmasına engelleyici tutumlarının anlaşılmasız olduğunu kaydetti. Çebi, Makine Mühendisleri Odası Ankara Şubesi’nin diğer şubeler gibi üyelerine sertifika dağıttığını, bu sertifikaları bulunmayan üyelerin serbest çalışmasının mümkün olmadığını ifade etti. Başörtülü makine mühendislerin kamuda çalışmadıklarını, kendilerinin iş sahasını ancak serbest olarak yürütebileceklerini söyleyen Çebi, serbest makine mühendisi olmanın tek şartının da Makine Mühendisleri Odası’ndan aldıkları sertifikalar olduğunu belirtti. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=5242351&cache=1>)

27 Haziran 2009

Yunanistan’da başörtülü öğrenci ödülünü özgürce aldı

1952 yılında Türkiye ile Yunanistan’ın anlaşması sonucu kurulan Celal Bayar Lisesi mezuniyet töreni Gümölcine’de yapıldı. Ayşe Adem liseyi birincilikle bitirdi. Başörtülüydü, fakat bu hiç problem teşkil etmedi ve Ayşe Adem birincilik ödülünü de törende başörtülü olarak aldı.

(<http://www.yenidendogus.net/forum/edhitim-koethesi/26442-yunanistan-da-bathoertuelue-okul-birincisine-oeduel.html>)

2 Temmuz 2009

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde başörtüsü skandalı

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nin eleman alımı için müracaat eden başörtülü adayların iş müracaatı işlemleri sırasında görevli bir doktor tarafından başörtülerinin çıkarılması istendiği iddia edildi. İş müracaatında bulunanların işlemleri sırasında başörtülerini çıkarmaları istenen kişilerden gerçek kilolarının tespit edilmesi için tüm kıyafetlerini çıkarmaları ve kendilerine verilen gömleği ince gömleği giyerek kilolarını ölçturmeleri istendiği belirtildi. İtfaiye Dairesi'nde iş müracaatında bulunan kişilerin başörtülerini ve diğer kıyafetlerini çıkarıp verilen önlüğü giymemeleri durumunda ise müracaatları reddedildiği öğrenildi.

(<http://www.milligoros-forum.com.tr/tebrik-protesto-taziye/30214-ankara-belediyesinde-basortusu-skandali.html>)

3 Temmuz 2009 “Çağdaş topluma uymayan modellere yer verilemez”

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen ve 2 gün süren ‘Öğrenci Kıyafetlerini Değerlendirme Çalıştayı’nda, başörtüsü yasağı gündem maddesi olmamasına rağmen öğrencilerin kılık-kıyafetine ilişkin sonuç raporlarında, “*Kılık kıyafet bir Cumhuriyet projesidir. Ülkenin çağdaş toplum olma yönündeki kabul ve ilkelerine uygun olmayan biçim ve modellere yer verilmemelidir*” ifadesi yer aldı. Komisyon raporundaki dini referans alan sembollerin ve renklerin kullanılmaması da istenirken, bu konuda şu uyarıda bulunuyor: “Kıyafetler herhangi bir dini ideolojik ve etnik sembol ve renk içermemelidir”.

(<http://platformhaber.net/?p=2510>)

6 Temmuz 2009

Mısırlı Merve'nin Almanya'da yargıç ve polislin gözleri önünde mahkemede öldürülmesinin altında yatan nedenin başörtüsü düşmanlığı olduğu ortaya çıktı

Geçtiğimiz Ağustos ayında, iki yaşındaki oğlu Mustafa ile bir çocuk bahçesine giden 32 yaşındaki Mısırlı Merve Şirbini'ye, 29 yaşındaki Rus asıllı ırkçı bir Alman genç sataştı ve hakaret etti. Alman ırkçı, Merve'ye Müslüman ve başörtülü olduğu için dil uzatırken, ‘terörist’ diye seslendi ve başörtüsünden tutup çekti. Hakkını kanuni yollarla aramak isteyen Merve, mahkemeye başvurdu. Rus asıllı Alman, 2800 Euro para cezasına çarptırıldı. Cezaya bozulan sanık, temiz mahkemesine başvurdu. Geçen hafta görülen duruşma esnasında, mahkeme salonunda polislerin ve yargıcın da bulunduğu ortamda, içeri nasıl sokulduğu bilinmeyen bir bıçakla, Merve Şirbini'ye saldıran ırkçı Alman, genç kadını iki yaşındaki oğlunun gözleri önünde 18 yerinden bıçaklayarak öldürdü.

(http://dunyabulteni.net/news_detail.php?id=82382)

6 Temmuz 2009

Bahreyn, başörtüsü mücadelesini kazandı

Bahreynli bayan basketbolcuların, uluslararası bir maç öncesinde başörtülerini çıkarmamakta gösterdikleri kararlı tavır sonuç verdi. Oyuncular, kalan karşılaşmalarına başörtülü çıkabilecek. Olay, Singapur'da oynanan Asya Gençlik Oyunları'nda bir basketbol maçı yetkilisinin, Bahreyn Bayan Milli Takım oyuncularının başörtülerini çıkarmasını istemesi üzerine yaşandı. Yetkili, bayan oyuncuların maça katılabilmeleri için örtüleri çıkarmaları gerektiğini, aksi takdirde Uluslararası Basketbol Federasyonu'nun (FIBA) kıyafet kurallarını ihlal etmiş ve tüm maçları kaybetmiş sayılacaklarını söyledi. Ardından Bahreynli Bayan Basketbol Takımı ilk günde Hindistan takımıyla yapacağı mücadelede hükmen mağlup ilan edildi. Bahreynli delegeler Asya Olimpik Konseyi üyelerine ve oyun müdürüne itirazda bulundu. Yetkililer, görüşmelerin ardından itirazı haklı buldu ve kararı geri çekerek Bahreynli bayan oyuncuların örtüleriyle maçlara katılabilmesine izin verdi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=866515>)

10 Temmuz 2009

ABD'de de başörtülü kadına bıçaklı tehdit

ABD'nin Seattle şehrinde bir sağlık merkezinin önünde; kucağında bebeğiyle sıra bekleyen başörtülü Müslüman bir kadın 24 yaşında bir ırkçı tarafından bıçakla tehdit edildi. “*Seni ve çocuğunu bıçağımla keserim*” tehditleri savuran caniyeye sağlık merkezinin görevlileri müdahale etti. Ancak ırkçı saldırganın

bıçağını görevlilerin ellerinden geri kaptığı gibi kaçmayı başardığı bildirildi. Sabıkalı olduğu bildirilen saldırgan yakalandı ve uzun suç kaydı nedeniyle önce 100 bin dolar para cezasına çarptırıldı. Aynı şekilde sanık ikinci dereceden saldırı nefret etme ve tacizde bulunmadan suçlu bulundu.
(<http://platformhaber.net/?p=2597>)

11 Temmuz 2009

Emine Erdoğan oğlunun yemin törenine katılamadı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan, Burdur 58. Piyade Er Eğitim Alay Komutanlığı’nda 28 gün bedelli askerlik yapacak oğlu Bilal Erdoğan’ın yemin törenine katılmadı. Daha önce yemin törene katılacağı açıklanan Emine Erdoğan’ın başörtüsü nedeniyle kışlaya alınmıyacağı yönündeki iddialar üzerine, bu kararından vazgeçtiği öğrenildi. Kışlalarda 40 yaşın altında uygulanan başörtüsü yasağı, yaşı tutanlara da çene altından düğüm atmasını dayatan anlayışın devam ettiğini gösteren bu olay, sorunun derinliğini de gözler önüne serdi.
(<http://www.ensonhaber.com/politika/214597/bilalerdoganaskerlikbilalerdoganaskererdoganburdurdurkisadonemaskerlikyemintorenieminee.html>)

11 Temmuz 2009

Belçika’dan okulda başörtüsüne onay

Brüksel’de devlete ait bir Flaman ilköğretim okulunun başörtülü İslam dersi öğretmenini işten atma girişimi Danıştay’dan döndü. Belçika Danıştay’ı, okul yönetiminin uyarısına rağmen okul içinde başörtüsünü çıkarmayı reddeden öğretmenin kıyafetinin “işini olumsuz etkilediğine yönelik kanıt bulunmadığına” hükmetti. Danıştay kararında, “Başörtüsünün devlet okullarındaki tarafsızlığa ters düştüğü yönünde yasal düzenleme bulunmadığına” da işaret edildi.
(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=868263&title=belcikadan-okulda-basortusune-onay>)

13 Temmuz 2009

21 öğrenciye başörtüsü engeli

Öğrenci Seçme Sınavında sınavı geçersiz sayılan 196 adaydan 52’sinin kopya çektiği, 21’inin kıyafet kurallarına uymadığı (başörtülü oldukları), 11’inin yerine başkasını soktuğu, 26’sının sınava giriş ve kimlik belgesinin olmadığı, 61’inin kural dışı davrandığı, dördünün cevap kâğıdı bulunamadığı belirtildi.
(<http://taraf.com.tr/haber/37575.htm>)

21 Temmuz 2009

Danimarka ordusunda başörtüsü tartışması

Danimarka Sivil Savunma Kurvveleri’nin 10 günlük eğitimine katılan 27 yaşındaki Lübnan asıllı Maria Mawla’nın eğitim sırasında çekilen fotoğraflarının ordu tarafından internet sitesine konulması tartışmalara neden oldu. Danimarka Halkçı Partisi, “Başörtüsü kadın için baskının simgesidir. Bu kişi hemen ordudan uzaklaştırılmalıdır” derken, Danimarka ordusu da Maria Mawla’nın resimlerini geri çekip Mawla’nın ordudan uzaklaştırdığını bildirdi. Ülkedeki Müslümanlar dernekleri de ordunun bu tavrına büyük tepki gösterdi.
(<http://www.haberform.com/haber/turbanli-asker-mine-erdogan-turban-gata-danimarkada-turbanli-asker-tartismasi-tu-44197.htm>)

25 Temmuz 2009

Avustralya’da Müslüman bir kadın türbanlı olduğu için halk otobüsüne alınmadı.

İki çocuk annesi olan Khadijah Ouararhni-Grech Avustralya’da otobüse binmek için hamle yaptığı sırada şoför tarafından durduruldu. Şoför, kadına bu şekilde otobüse binemeyeceğini, kanunların buna izin vermediğini söyledi. Kadın ise otobüsteki diğer kadınlardan hiçbir farkının olmadığını anlatmaya çalışırken şoför, “Bana yüzünü göstermeden bu otobüse binemezsin” dedi. Otobüs firması Hillsbus’un şoförü hakkında soruşturma başlatıldı. Yaklaşık 22 milyon Hristiyan nüfusun bulunduğu Avustralya’da nüfusun yüzde 1.7’sini Müslümanlar oluşturuyor.
(<http://www.ensonhaber.com/dunya/218166/basi-kapali-diye-otobuse-alinmadi.html>)

28 Temmuz 2009

Kadın polisler, camiye girerken başını örtecek

İngiliz Polis Teşkilatı, kadın polislerin camiye girmeleri gerektiği takdirde başlarını örtmeleri için özel başörtü bastırdı. Polis teşkilatının başlattığı uygulamaya göre, kadın polisler herhangi bir camiye ziyaret etmek istediklerinde zorunlu olarak başörtü takacak. Başörtüler ise polislerin üniformalarıyla uyumlu şekilde özel olarak yapılıyor. Uygulamayı başlatan **İngiliz polis teşkilatı, amaçlarının İslami kurallara saygı göstermek olduğunu açıkladı.** Bu yılın başında İngiltere’de bazı bölgelerdeki itfaiye ekipleri tarafından başlanan uygulamada isteyen kadın görevlilerin uzun etek, uzun kollu ve başörtülü giysileri giymede serbest olduğunu açıklamıştı.
(<http://platformhaber.net/?p=2837>)

29 Temmuz 2009

Bu da Başörtü İrkçılığı

Başörtülü fotoğrafıyla bir organizasyon firmasına iş başvurusunda bulunan Şeyma Engin’e gelen cevap maili, Engin’i şoke etti. Engin’i sadece başörtüsü takıyor diye din üzerinden siyaset yapmakla suçlayan ve şirketin Yönetim Kurulu Başkanı Emir Onur Çilek imzalı mailde, Engin’e Fatih bölgesinden iş arama tavsiyesinde bulunuldu. Konuyla ilgili internet sitelerine bir açıklama koyan Çilek Grup yetkilileri ise, söz konusu mailin işten çıkardıkları bir personel tarafından bilgileri dışında gönderildiğini savundu. Mail mağduru Şeyma Engin ise konuyu mahkemeye taşıyacağını söyledi...Engin’e “info@çilekgrup.com” adresinden gönderilen mailin tam metni ise şöyle;

“Şeyma Hanım;

Başvurunuzu inceledik. Üzgünüz.

Laik Atatürk Türkiye’sinde yaşayan, cumhuriyet çocukları ve muhafızlarından oluşan bir kurum olarak sizin gibi başörtüsü, türban, tesettür şeklindeki bez parçalarını dini inançlar ile hiçbir bağlantısı olmamasına rağmen bu şekilde gösteren, tamamen siyasi amaç güden, din üzerinden ticaret, din üzerinden siyaset yaparak din sömürüsü yapan insanları bünyemizde barındırmıyoruz. Unutmayınız; Demokrasi gericiliğin önünü açmak değerlidir. İş arayışınızda başarılar. Fatih bölgesini denemenizi şiddetle tavsiye ederiz.

İyi Çalışmalar.. Emir Onur Çilek Çilek Grup (info@çilekgrup.com) Gönderme tarihi: 22 Temmuz 2009 Çarşamba 19:24:35”

(<http://www.sondakika.com/haber-bu-da-basortu-irkciligi/>)

31 Temmuz 2009

Genelkurmay’dan başörtüsü için yeni protokol kuralları

Taraf’tan Mehmet Baransu’nun haberine göre Genelkurmay’ın, Abdullah Gül Cumhurbaşkanı seçilmemesinden iki ay sonra, Hayrünnisa Gül’ün başörtülü olmasından dolayı resepsiyon ve törenler için yeni protokol kuralları hazırlamış. Protokolde, “türbanlı eşlerin ve DTP’lilerin davet edileceği belirtilerek, 29 Ekim, 23 Nisan ve 19 Mayıs resepsiyonlarına gidilmemesi” emrediliyor. Raporun en önemli kısmı Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve eşi Hayrünnisa Gül’ü ilgilendiriyor. Raporda, herhangi bir askerî hastane ve rehabilitasyon merkezindeki gazi, hasta veya bir yakınıni ziyaret talebinde bulunduğu şunların yapılması isteniyor: “Çağdaş kıyafetli olmayanların girişine izin verilmemesi, bir yakınıni ziyaret edecekleri zaman türban konusunun kendilerine hatırlatılması, kabulün çok zorunlu olduğu durumlarda en alt seviyedeki protokol görevlisi ile refakat edilmesi.” Raporda en geniş bölüm, Köşk ve valiliklerde düzenlenen 29 Ekim Resepsiyonuna ayrıldı. Eşli ve eşsiz davet olmak üzere iki bölüme ayrılan raporda, eşli davetlerde askerî personele dört hareket tarzı emrediliyor. “Türk Silahlı Kuvvetleri sorumluluğunda icra edilen törenler” başlıklı bölümde ise şu ifadeler dikkat çekiyor: “Eşi türbanlı olanlara eşsiz davetiye gönderilmesi. Buna rağmen eşli gelenlerin kesinlikle eşleri ile içeri alınmaması. Sadece yemin törenlerinde başı kapalı ailelerin, baş örtülerini çene altından bağlamalarının sağlanması. Diğer törenlerde başörtüsüne / türbana hiçbir şekilde izin verilmemesi.”

(<http://www.stargazete.com/politika/tskdan-cumhurbaskani-icin-basortusu-protokolu-haber-204809.htm>)

4 Ağustos 2009**İngiliz polisler çarşaf ve burka giydi**

İngiltere’de, South Yorkshire Police teşkilatı bünyesinde çalışan üç kadın polis, Müslümanlarla daha iyi iletişim kurmak için çarşaf ve peçe taktı. İki burka giyen biri ise başörtüsü takan Deb Leonard, Deb Pickering ve Helen Turner’dan şehir turu atarak Müslüman gibi giyinmenin verdiği hissi yaşamaları istendi. South Yorkshire Polis Teşkilatı’ndan bir yetkili, “Senin Ayakkabın İçinde Bir Gün” ismini verdiğimiz bu projeyi Müslüman toplumuyla daha sağlıklı bir iletişim kurmak için hayata geçirdik.” dedi. (<http://www.milligorus-forum.com.tr/dunya-gundemi/32270-ingiliz-polisler-carsaf-giydi-burka-takti.html>)

6 Ağustos 2009**Isparta Belediye Meclisi’nde başörtüsü sorunu**

Yerel seçimlerde Hatice Çakır AK Parti listesinden Isparta Belediyesi meclis üyesi seçilmişti. Katıldığı ilk meclisin ilk toplantısında MHP’li Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın, Çakır’ın toplantılara başörtülü katılmayacağını, buna yasaların müsaade etmediğini belirtmişti. MHP’li Başkan Günaydın, Isparta Valiliği’ne Nisan 2009’da yazı yazarak Çakır’ın ‘başörtülü girip giremeyeceği’ konusunda görüş sordu. Vali Ali Haydar Öner ise Meclis toplantılarının ‘kamusal alan’ olduğu yönünde görüş belirtti. Öner cevabi yazısında, “Meclis toplantılarının kamusal alan niteliğinde sayılabileceğinden meclis üyelerinin kamu görevlerini yaparken yargı kararlarına göre hareket etmesi gerektiği” dedi. MHP’li başkanın başlattığı ve Vali’nin sürdürdüğü süreç sonunda Hatice Çakır, toplantıları peruk takarak toplantıya katılmayı tercih etti. Valiliğin görüşünü anlamsız bulduğunu ifade eden Çakır, kendisini “ikinci bir Merve Kavakçı krizi olmasın diye erdemli davrandığımı” söyleyerek savundu. (<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=930694&Date=11.04.2009&CategoryID=77>)

7 Ağustos 2009**Başörtüsünü suç unsuru gibi gösterdiler**

KKTC’de Yaz Kur’an Kurslarına karşı kampanya başlatan bazı sendikalar Kur’an-ı Kerim’leri, elifba çizlerini ve başörtüsü takan kızları suç unsuru olarak lanse ettiler. “Ellerinde Arapça yazılmış Kur’an, birkaç kız çocuğunun başı bağlı şekilde kurs aldıkları tespit edilmiştir.” diyerek basın açıklaması yapan sendika üyeleri, bazı okullarda verilen Kur’an derslerine ise baskın yaptılar. (<http://platformhaber.net/?p=2961>)

7 Ağustos 2009**Rusya’da başörtüsü öğrenci ve öğretmenler için serbest**

Rusya Müftüler Konseyi Başkanı Ravil Gaynuddin, “Fransa’da ortaöğretim okullarındaki başörtüsü yasağı gibi bir uygulama Rusya’da yok. İsteyen öğrenciler başlarını örterek hem ortaöğretime, hem de üniversitelere gidebiliyor. Hatta öğretmenlerimiz de başlarını örterek derslere girebiliyor” dedi. (<http://platformhaber.net/?p=2964>)

13 Ağustos 2009**İrtica paranoyasında zirve nokta**

Ergenekon terör örgütü davasının tutuklu sanıklarından eski Malatya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu’nun görevdeyken Darende’deki ilahiyat fakültesini Malatya merkeze taşıtmasının da arka planı iddianamede ortaya çıktı...

Aramalarda ayrıca, Hilmioğlu’nun darbe planlarında ismi geçen dönemin Jandarma Genel Komutanı Aytac Yalman’a Darende İlahiyat Fakültesi ile ilgili ayrıntılı bilgiler verdiği yazışma da bulundu. Bu fakültede görevli öğretim görevlilerinin adı-soyadı ile unvan, branşları ve emekli sicil numaralarının, ilahiyat fakültesinin il merkezine alınması için yapılan yazışmaların gönderildiği iddianamede yer aldı. Hilmioğlu, fakültenin taşınmasının basında çıkması üzerine Yalman’ın kendisini telefonla arayarak bilgi istediğini, bunun üzerine söz konusu yazışmaları hazırladığını anlattı. Öte yandan, sanık Hilmioğlu’nun evinde ele geçirilen 414 numaralı CD’nin bilgi notunda Darende İlahiyat Fakültesi’nde 36 adet öğretim görevlisi ile 268 adet kız ve erkek öğrencinin bulunduğu, kız öğrenciler ile bayan gö-

revlilerin okula ve derslere başörtüsüyle girip çıktıkları ve bu konuda fakülte idaresince hiçbir önlem alınmadığı şeklinde değerlendirmenin yapıldığı yer aldı. Hilmioğlu'nun da bu bilgi notu doğrultusunda 1 Ekim 2001'de Darende İlahiyat Fakültesi öğrencileri ile toplantı yaparak, bu fakülteyi il merkezine taşıyıp daha rahat kontrol altında tutmak istediği şeklinde ikna konuşmalarını içeren video bulunduğu iddianamede belirtildi. Hilmioğlu savcılık ifadesinde, bu konuşmayı öğrencilerin kılık kıyafet yönetmeliğine uyması amacıyla yaptığını savundu.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5416676&cache=1>)

18 Ağustos 2009

Danimarka'da yasak girişimi tutmadı

Burka ve nikabın Danimarka'da yasaklanmasını isteyenlere hükümetin büyük ortağı Liberal Parti'den 'hayır' cevabı geldi. Bunun, dinî özgürlük ve demokrasi çerçevesinde mümkün olamayacağı belirtildi. Hükümetin küçük ortağı Muhafazakar Parti'nin Filistin asıllı entegrasyon sözcüsü Naser Khader'in hazırladığı kanun teklifinde, yüzü tamamen kapatan burka ve nikabın hem kamusal alanda hem de sokakta yasaklanması isteniyordu. Khader'in teklifine aşırı sağ Danimarka Halk Partisi (DF) ve Sosyal Demokratlar destek verirken, Liberal Partili Entegrasyon Bakanı Birthe Rønn Hornbech, yasaklı zihniyetin teklifini "Danimarka'da dinî özgürlük var. İnsanların kıyafetine karışamayız." diyerek geri çevirdi. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=5432474>)

20 Ağustos 2009

KTÜ'de öğretim üyesi eşlerine kılık kıyafet baskısı yapıyor

Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Fizik Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Uğur Çevik'in eşi Sunay Çevik, başörtülü olduğu gerekçesiyle lojmanlarda sürekli kendilerine güçlük çıkarıldığını, markete eklemek almaya gitmelerinin bile sorun olarak karşılarına getirildiğini iddia etti. Eşinin görevi nedeniyle 10 yıldır KTÜ yerleşkesindeki lojmanlarda ikamet ettiklerini belirten Çevik, yaşadığı son olayın bardağı taşırdığını söyledi. Yaklaşık 1,5 yıl önce KTÜ Sahil Sosyal Tesisleri'nde akıl almaz bir olay yaşadıklarına değinen Çevik, eşi ve bir arkadaşları ile yemeğe gittikleri sosyal tesislerde garsonların başörtülü olarak içeri giremeyeceği uyarısında bulduklarını hatırlattı. Çevik, eşinin üniversitede görevli olduğunu belirtmesi üzerine garsonun "O zaman sizi saksının arkasına alayım" dediğini iddia etti. Çevik, 1,5 ay önce de kendisine misafir olarak gelen yeğenlerinin başörtülü oldukları gerekçesiyle üniversitenin giriş kapısından içeri alınmadığına ve kendisinin gidip arabayla yeğenlerini kapıdan aldığına da dikkat çekti.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/olmaz-boyle-rezalet-136123.htm>)

21 Ağustos 2009

İtalya'da yüzme havuzlarında tesettür yasağı

İtalya'da, Verona şehrinde başlayan tesettür mayosu tartışması ülke geneline yayıldı. Kuzey Birliği Partisi (KBP), kimi Müslüman kadınların tesettür kuralına uyma gerekçesiyle kullandıkları mayolara yasak getirmeyi yeğlerken, merkez sol muhalefet ise farklılıklara saygı ve hoşgörü çağrısında bulundu. Merkez sağ iktidarın koalisyon ortağı KBP yönetimindeki Varallo Sesia beldesinde, havuzlara tesettür mayosuyla girmek yasaklandı. Piemonte bölgesinde bulunan beldenin yerel yönetimi ise bu mayoyla havuza giren kadınlara 500 Avro para cezası kesilmesini kararlaştırdı. Ana muhalefet konumundaki Demokrat Parti'nin (DP) Veneto Bölgesi Kadınlar Kolu Başkanı Tiziana Agostini ise Müslüman kadınların örtünmelerinin de bir hak olarak değerlendirilmesi gerektiğini savundu.

([http://www.on5yirmi5.com/genc/haber.7222/yasak-gerekceleri-komik-olmaya-basladi.html](http://www.on5yirmi5.com/genc/haber.7222/yasak-gerekcileri-komik-olmaya-basladi.html))

27 Ağustos 2009

Türbanını çıkar diyen yargıca dava açtı

ABD'nin Michigan eyaletinde, Irak asıllı Raneen Albaghdady, duruşma salonunda başörtüsünü çıkarmasını isteyen yargıca, anayasal hakkını ihlal ettiği için dava açtı. Callahan ve Wayne ilçesi aleyhine açılan davaya müdahil olan İslami bir kuruluştaki basın toplantısı düzenleyen 32 yaşındaki Raneen Albaghdady, 16 Haziranda görülen duruşmada Wayne ilçesi yargıca William Callahan'ın türbanını çıkarmasını istemesi üzerine "aşağılandığımı hissettiğini" belirtti. Callahan'dan korktuğunu ve türbanını çıkarmazsa tutuk-

lanacağı endişesi yaşadığını ifade eden Albaghdady, “bu ülke özgürlükler ülkesi ve türban nedeniyle bize böyle davranılmaması gerekiyor. Mahkemede hâkime ‘hayır’ diyemeyeceğiniz bir ülkeden geliyorum” dedi. Raneen Albaghdady, **isminin değiştirilmesi için görülen davada yargıcın talebi üzerine türbanını çıkardığını belirtti**. Yargıç Callahan adına mahkemeden yapılan açıklamada ise “Yargıç Callahan’ın ve mahkemenin dini usullere ve bütün dini tercihlere saygısı vardır. Yargıç, asla Müslüman bir kadının başını örtme hakkına engel olmamıştır” ifadelerine yer verildi. ... Peçenin söz konusu olduğu başka bir durumda ise Michigan Yüksek Mahkemesi, 17 Hazirandaki kararında, tanıkların dış görünüşü ile ilgili hakimlere geniş yetki tanyan düzenlemeyi onadı. Söz konusu yasa, Müslüman bir kadının şahitlik yaptığı bir davada türbanını ve peçesini çıkarmaması üzerine yürürlüğe konuldu. Yasanın, Albaghdady’nin, Yargıç Callahan’ın önüne çıkmasından bir gün sonra düzenlendiğine işaret ediliyor. (<http://www.haber7.com/haber/20090827/Turbanini-cikar-diyen-yargica-dava-acti.php>)

31 Ağustos 2009

Genelkurmay’ın “başörtüsüz” halk hassasiyeti

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, 30 Ağustos kutlamaları çerçevesinde verdiği resepsiyona 100 kadar “sivil vatandaş” da davet ederek, “resepsiyona halk da katıldı” mesajı verdi. Medyaya yansıyan bilgilere göre resepsiyon davetlilerini belirleyen Ankara Valiliği’nin kriterlerinden biri de “Genelkurmay protokol kuralları ve kamuoyunca yakından bilinen belirli hassasiyetler” oldu. Ayrıca resepsiyon için Cumhurbaşkanı, Başbakan, bakanlar ve milletvekillerinden eşli başörtülü olanlara yönelik “eşsiz davetiye” uygulamasına devam edildi. (<http://platformhaber.net/?p=3225>)

1 Eylül 2009

Üniversitede başörtüsü utancı

Haziran ayında yapılan 2009 Öğrenci Seçme Sınavı sonucunda üniversitelere girmeye hak kazanan öğrenciler, dün kayıt işlemlerine başladı. Devlet Üniversiteleri’nde tercih ettikleri branşlara kayıt yaptıran başörtülü öğrenciler, *kayıt sırasında üniversite binası dışında yapılan paravanda başörtülerini çıkartmak zorunda kaldı* Adana Çukurova Üniversitesi başörtülü öğrencilerin girişini önlemek için binaya yaklaşık 20 metre uzaklıkta güvenlik şeridi oluşturuldu. Burada bekleyen güvenlik elemanları öğrencilere başörtülerini çıkarması konusunda uyarıda bulundu. Öğrenciler ya güvenlik önünde ya da güvenliği geçtikten sonra rastgele başörtülerini çıkarmaya başladı. Bunun üzerine getirilen bir paravan, güvenlik noktasının yanına yerleştirildi. Gelen öğrenciler güvenlik görevlileri tarafından yapılan ikaz üzerine ‘bu işlemi’ paravanın arkasında yapmaya başladı. Paravana sığmayan öğrenciler ise başörtülerini dışarıda çıkarmak zorunda kaldı. Çukurova Üniversitesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü’nü kazanan Elif Eker, bu çağda bu tür bir dayatmanın çok mantıksız olduğunu ancak uygulamanın ısrarla devam ettiğini söyleyerek, “Biz kurala uymak zorundayız. Eğitim için başımızı açıp öyle kayıt yaptırıyoruz” dedi. (<http://www.taraf.com.tr/haber/39990.htm>)

2 Eylül 2009

Orduevine Ergenekon Çıkarması

Genelkurmay Başkanlığı’nın düzenlediği 30 Ağustos Zafer Bayramı resepsiyonuna Başkomutan Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül’ün eşinin davet edilmemesi tepkiyle karşılanırken, aynı resepsiyona Ergenekon Silahlı Terör Örgütü davasında yargılanan ATO Başkanı Sinan Aygün, MGK eski Genel Sekreteri Tuncer Kılıncı, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Osman Paksüt ve eşi Ferda Paksüt’ün katılması tepkileri doruğa çıkardı. 30 Ağustos resepsiyonunda Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ’un, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Osman Paksüt’ün eşi Ferda Paksüt’e ilgi göstermesi dün gazetelere yansırken, bir ülkenin en üst kademesinde bulunan isimlerin eşlerinin resepsiyona bilerek davet edilmemesi STK’lar, kadın platformu başkanları ve yazarlardan büyük tepki çekti. Ferda Paksüt: Silahlı terör örgütüne bilerek isteyerek yardım etme suçundan 37.5 yıla kadar hapsi isteniyor. Sinan Aygün: Silahlı terör örgütüne üye olma, Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme, Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyana tahrik etme, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ni ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme su-

çundan 2 defa ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası isteniyor. MGK eski Genel Sekreteri Tuncer Kılıncı: Silahlı terör örgütüne üye olma, Devletin Güvenliğine ilişkin gizli belgeleri temin etme, açıklanması yasaklanan gizli bilgileri temin etme. Devletin güvenliğine ilişkin belgeleri tahrip etme, amacı dışında kullanma hile ile alma çalma suçlarından 55 yıla kadar hapis cezası verilmesi talep ediliyor. (<http://entellektuel.s4.bizhat.com/entellektuel-ftopic78.html>)

2 Eylül 2009

Eğitim sezonunun açılışını başörtülü öğrencinin bulunduğu sınıfta yaptı

Rusya Devlet Başkanı Dmitri Medvedev, 1 Eylül'de başlayan yeni eğitim öğretim sezonunun açılışını, aralarında başörtülü bir öğrencinin de bulunduğu sınıfta yaptı. Medvedev, başörtülü ilkökul öğrencisi ile aynı karede poz verdi. Rusya'da orta öğrenim ve üniversitelere öğrencilerin başörtüleri ile gitmelerine izin verilirken, öğretmenler de başörtülü olarak ders verebiliyor. Başkent Moskova'nın Zamoskvo-reçye bölgesindeki bulunan 518 nolu okulun açılış törenine katılan Medvedev, öğrencilere başarılar diledi. Medvedev daha önce de bir camiye ziyaret etmişti. 1917 yılından bu tarafa yasaklanan din eğitiminin, devlet eliyle verilmeye başlayacak olması da önemli bir gelişme olarak değerlendiriliyor. Orta öğretim ve üniversitelerde öğrencilerin başları örtülü olarak derslere girebildiği, öğretmenlere de benzer özgürlüğün tanındığı ülkede, helâl gıda gibi dinî düzenlemeye tabi olması gereken başka alanlarda da yeni uygulamalar başlıyor. (<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?i=208632>)

3 Eylül 2009

Kampüsler başörtülü öğrencilere hâlâ kapalı

Sinop Üniversitesi'nde 1 Eylül 2009 itibarıyla başlayan kayıt döneminde, başörtülü öğrenciler üniversite yönetimi kararıyla okula dahi alınmadı. Sabah saatlerinde kayıt için bazı öğrencilerden başörtülülerin ayrılmasını isteyen üniversitenin özel güvenlikçileri, öğrencilerin başlarını açmadığı takdirde kayıt yaptıramayacağını dile getirdi. Başörtülü öğrenciler ve aileleri, uygulamanın hukuka aykırı olduğunu belirterek tepki gösterdi. Öğrenci velilerinden Semra Sezer, "Kuzenimin üniversiteye kaydını yaptırmak için geldim. Ama başörtülü olduğum için beni üniversitenin dışında sandalyede beklettiler. Ramazan orucuyla yoldan gelmiş olmamıza rağmen bunu umursamadan insanlara eziyet ediyorlar. İçerde başı açık insanların oturmaya hakkı varsa benim de hakkım var. Sıkıntı ne anlayabilmiş değilim." dedi. İşlerinin yoğunluğunu gerekçe gösteren Sinop Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şevket Büyükhatipoğlu konuyla ilgili açıklama yapmaktan kaçındı. (<http://platformhaber.net/?p=3258>)

3 Eylül 2009

Obama'dan başörtülü öğrenciye tebrik

ABD Başkanı Barack Obama, ülkedeki Müslüman toplumunun temsilcilerine Beyaz Saray'da verdiği iftar yemeğindeki konuşmasında, iftara davet edilen başörtülü Müslüman bir kız öğrenci hakkında bilgi vererek, öğrencinin okul puanıyla eyalet rekoru kırdığını anlattı. Obama, söz konusu öğrencinin sadece Müslümanlar için değil, herkes için ilham kaynağı olduğunu kaydetti. (<http://www.yeniasya.com.tr/2009/09/03/dunya/h2.htm>)

9 Eylül 2009

İsviçre Basketbol Federasyonu başörtüsünü yasakladı

İsviçre'de Basketbol Federasyonu başörtüsü yasağı uygulaması başlatarak Sura Al-Shawk adlı kıza basketboldan uzaklaştırdı. İsviçre'deki Neue Luzerner gazetesinin haberine göre 19 yaşındaki Irak asıllı Sura Al-Shawk adlı başörtülü basketbolcu İsviçre Basketbol Federasyonu'nun başörtüsü yasağı nedeniyle ülkede artık basket oynayamayacak. İsviçre'deki Neue Luzerner gazetesinin haberine göre, Federasyon Sura Al-Shawk'ın oynadığı STV Luzern takımının Sura'nın başörtülü oynamasına izin verirse hükmen yenik sayılacağını hükmetti. Neue Luzerner gazetesine konuşan Sura, başörtüsü yasağına anlam veremediğini söyleyerek, İsviçre gibi medenilik iddiası olan bir ülkede bu uygulamanın anlamsız olduğunu belirtti. Uluslararası Basketbol Federasyonu'nun kurallarına uydularını iddia eden İsviçre Basketbol Federasyonu, ülkedeki başörtüsü yasağı tartışmalarının fitilini de ateşlemiş oldu. (Dünya Bülteni <http://platformhaber.net/?p=3343>)

9 Eylül 2009

Belçika’da Danıştay Savcısı: Başörtüsü yasağı ‘yasa dışı’

Anvers kentinde ilköğretim 6’ncı sınıfta başörtüsüyle okumasına izin verilmeyen bir öğrencinin velisi tarafından Danıştay gündemine getirilen davada savcı, bu konuda okul yönetimlerinin yetkili olmadığı gerekçesiyle “başörtüsü yasağının yasa dışı olduğu” yönünde görüş bildirdi. Davayla ilgili kararını cuma günü verecek olan Danıştay, savcının görüşüne uyarı başörtüsü konusunda karar yetkisi Flaman bölge hükümetine geçecek. Belçika nüfusunun yüzde 60’a yakınının yaşadığı Flaman bölgesinde okulların üçte biri başörtüsünü yasaklarken bir o kadarı serbest bırakıyor. Kalan okullarda başörtülü öğrenci bulunmadığından bu konuda alınmış bir karar yok. Bu arada Anvers’teki bazı okullarda uygulanan başörtüsü yasağına karşı protesto gösterileri düzenlenmeye başlarken, bazı okullarda velilerle yönetim arasında gerginlik yaşanıyor. Birçok başörtülü öğrencinin de bu okullardan ayrıldığı bildiriliyor. Flaman Yeşiller partisinden federal milletvekili Meryem Almacı ve Flaman Hristiyan Demokratlardan Anvers Belediye Meclis Üyesi Ergün Top bölge hükümetine inisiyatif olarak başörtüsü yasağını tüm okullarda kaldırması çağrısında bulursa da Flaman Eğitim Bakanı Pascal Smet, Avrupa Birliği müktesebatına göre yetkinin okullarda kalması gerektiğini savunarak bu konuda sessiz kalıyor. Belçika’da dini ve felsefi sembollerin kullanımına ilişkin hiçbir yasa veya genel kural bulunmuyor. Anayasa, her vatandaşa inanç özgürlüğü ve bunu ifade etme hakkı tanıyor. Ancak kamu sektöründe, okullarda ve özel sektörde bazı “istisnalar” uygulama konusu oluyor. İşverenler, yapılan işin özelliklerine ve bireysel tercihlerine göre, çalışanlara dini semboller taşımaya yasaklama hakkına sahip bulunuyor. Kamu sektöründe polis, asker, avukat, yargıç gibi üniformalı veya özel giysili çalışanlar ve halkla doğrudan temasta olanların dini sembollerle görev yapmaları uygun görülüyor. Okullarda bu konuya ilişkin uygulamalar iç yönetmeliklerle belirleniyor ve yönetimlerin tavrına göre değişiyor. Parlamentolarda da dini ve felsefi sembollerin taşınmasına ilişkin genel bir kural bulunmuyor. Halkın seçtiği temsilcilerin tarafsız olmadıkları, inanç ve eğilimlerini açıkça gösterebilecekleri, Belçika’nın laiklik değil “tarafsızlık” ilkesini benimsediği belirtiliyor (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=890266>)

10 Eylül 2009

Fransa 367 peçe kullanan kadının peşinde

Fransa’da, ülkedeki peçe kullanan müslüman kadınların sayısı tespit edilerek, peçe yasağı taslağı hazırlanıyor. Yaklaşık iki ay önce Fransa’da sağ ve soldan toplam 60 parlamenter, ülkede kadınların peçe giymesine karşı olduklarını ilan etmişti. Fransa İçişleri Bakanlığı ülkede 367 adet devamlı peçe takan kadının olduğunu tespit edildiğini belirtti. Sarkozy’de bir konuşmasında ülkede peçelilerin kabul görmeyeceğini dile getirmişti. 32 kişilik komisyon, Fransız hükümetine peçe konusunda kanun çıkarılıp çıkarılmaması konusunda önümüzdeki günlerde rapor sunacak. Ülkede 2004 yılında resmi yerlerde başörtüsü ve haç gibi dini sembollerin takılmasını yasaklayan bir kanun çıkarılmıştı. Fransız Müslümanlar, ülkede çok az sayıda kadının peçe taktığını bu konuda kanun çıkarmaya gerek olmadığını belirtiyor.

(Dünya Bülteni <http://platformhaber.net/?p=3341>)

25 Eylül 2009

Türbanlı Çalışan İstemeyen Şirket Suçlu Bulundu

Ünlü giyim markası Abercrombie & Fitch türban takan bir kadını işe almayarak dinsel ayrımcılık yaptığı gerekçesiyle suçlu bulundu. ABD’nin Oklahoma eyaletinde Abercrombie Kids mağazasında çalışmak için iş görüşmesi yapan 19 yaşındaki Samantha Elauf isimli Müslüman kadın türban taktığı için işe alınmadığı gerekçesiyle, “Eşit İş Fırsatı Komisyonu’na” başvurmuştu. Komisyon şirketin 1964 yılında kabul edilen Sivil Haklar Sözleşmesi’ndeki dinsel ayrımcılığı yasaklayan maddeye aykırı davrandığını belirtti. Kararda “Şirketin Elauf’u türban taktığı için işe almadığı, zira bunun şirketin imaj politikasına uygun olmadığı” belirtilirken Abercrombie’nin Elauf için politikasında değişiklik yapmamasının dinsel ayrımcılığa neden olduğu açıklandı. Daha önce benzer bir işte çalıştığı için deneyim sahibi olan Elauf Haziran 2008’de Tulsa’daki Abercrombie Kids mağazasında çalışmak için iş görüşmesi yapmıştı. Elauf görüşmeye siyah bir türban takarak katılmıştı. Eşit İş Fırsatı Komisyonu’ndan yapılan açıklamada Elauf mağazada çalışan bir arkadaşından “başörtüsünün işe kabul edilmesine engel oldu-

ğunu” öğrendiği belirtildi. Komisyona başvuran Elauf yaşadığı duygusal çöküntü ve üzüntü yüzünden zararının karşılanmasını istedi. Abercrombie ise yaptığı savunmada “İmaj politikaları kapsamında çalışanların marka ile uyumlu giyinmesi gerektiği ve şapka ya da diğer örtüler ile siyah renkli kıyafetlerin giyilmesinin yasak olduğunu” söyledi. Dava devam ederken şirket yorum yapmamış ve çok güçlü bir eşit fırsat politikası izlediklerini belirtmişti. 2004’te 50 milyon Dolar ceza almıştı TÜRBAN davası ile başı ağrıyan Abercrombie satışlardaki düşüş ile zor günler yaşıyor. Ağustos ayında satışların yüzde 29 oranında azaldığı açıklandı. 2004 yılında şirket, azınlıkları işe almaktan kaçındığı için Eşit İş Fırsatı Komisyonu tarafından 50 milyon Dolar cezaya çarptırılmıştı. Şirket protez kolunu saklamak için hurka giyen çalışanı da mal deposunda çalışmaya zorlamış ve 15 bin Dolar ceza ödemişti. (<http://www2.haberler.com/turbanli-calisan-istemeyen-sirket-suclu-bulundu-haberi/>)

14 Eylül 2009

Başörtülü var diye toplantıyı terk ettiler

Beykoz Belediye Meclisi’nde AK Partili üye Neslihan Aydos’un, başörtülü olarak meclis toplantısına katılmasını istemeyen CHP’li üyeler, durumu protesto ederek meclisi terk etti. CHP Grup Başkanvekili Naci Candaş ise Neslihan Aydos ile ilgili önerge verdi. CHP Grubunun imzalarının yer aldığı önergede, kamusal alanda dini sembollerin kullanılmayacağı iddia edilerek Neslihan Aydos’un başını açması veya salondan çıkması istendi. Beykoz Belediye Başkanı Yücel Çelikkbilek ise, kılık kıyafet kanununda, belediye meclisine başörtülü girilemeyeceğine dair açık bir hüküm bulunmadığını ifade ederek, “Ben yasalara uyan bir insanım, ilgili hükmü getirin uygulamam.” dedi. Konuşmaların ardından CHP’li üyeler salonu toptan terk etti. İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi mezunu olan Aydos, 29 Mart 2009 seçimlerinde, AK Parti listesinden meclise girmesinin ardından, geçtiğimiz ağustos ayında aldığı kararla başını örtmeye başlamıştı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5615975&cache=1>)

14 Eylül 2009

Avustralya’da başörtülü emniyet müdürü

Avustralya’da Victoria Emniyet Amiri Maha Sukkar, başörtüsü nedeniyle herhangi bir sorun yaşamadığını ifade etti. Türkiye Konsolosluğu tarafından verilen iftar yemeğine katılan Sukkar, emniyet amirliğine gelene kadar yaşadığı süreçte ve görevini devam ettiren insanların kendisine saygı gösterdiğini, herhangi bir ayrımcılık görmediğini ve başörtülü olmasının işi için hiçbir problem teşkil etmediğini anlattı.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5529248&cache=1>)

18 Eylül 2009

Başörtüsüne vergi getirilmesini istedi

Kur’an’ı Kerimi “terör”ün kaynağı gibi sunan “Fitne” filmiyle ve ayrımcı-dışlayıcı söylemleriyle tanınan ve partisinin ismiyle taban tabana zıt işlerle gündemden düşmeyen aşırı sağcı PVV’nin (Özgürlük Partisi) lideri Geert Wilders, başörtüsü takanlardan ayrı bir vergi alınmasını istedi. Yeni yasama yılına girilmesi nedeniyle hükümet tarafından hazırlanan 2010 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı’na ilişkin mecliste yapılan görüşmeler sırasında Wilders, “Hollanda’da park ruhsatları, tütün ve alkol vergileri ile köpek vergileri var. O zaman neden başörtüsü vergisi olmasın” dedi. Wilders, başörtüsü takmak isteyenlerin her yıl izin almaları gerektiğini belirterek, bunun için yılda bin Euro talep edilmesini istedi. Sosyalist Parti’nin (SP) Meclis Grup Başkanı Agnes Kant isteğe tepki göstererek, “Gülünç duruma düşüyorsunuz” diye tepki gösterdi. Wilders’in saç modeline işaret eden Kant, “Ben de Mozart modeli saçlardan vergi istiyorum” dedi.

(<http://platformhaber.net/?p=3411>)

27 Eylül 2009

Kenya’da başörtüsü özgürlüğü sevinci

Kenya Eğitim Bakanlığı’nun yayınladığı genelgeyle beraber ülkede eğitim hakkı almak isteyen binlerce kız öğrenci özgür öğrenim hakkına kavuştu. Kenyanstandard gazetesinin haberine göre ülkede Eğitim Genel Kurulu’nun başında bulunan Prof. Karega Mutahi, kararın uygulanması için Kenya’daki bütün

öğretmenleri bilgilendirdiklerini söyledi. Kenya’daki Müslümanlar, başörtüsüyle eğitim almanın önünü açan karara sevindiler. Kenya Ulusal Müslüman Konseyi Başkanı Abdulghafur El-Busaidy, kararın Müslüman kızların eğitiminin önündeki engelleri kaldırdığını söyleyerek, alınan karardan memnuniyet duyduklarını belirtti.

(<http://forum.medineweb.net/kenya-da-basortusu-t16352.html>)

28 Eylül 2009

Burka giyene yardım yok

Hollanda’da, burka gibi yüzü tamamen kapatan giysi giyenlere, işsizlik ya da öteki yardım ödeneklerinin verilmesinin tamamen durdurulması istendi. Amsterdam Belediye Başkanı Job Cohen, Trouw gazetesinde yayımlanan söyleşisinde, “Burka giydiği için işe kabul edilmeyen bir kişiye ödenek verilmemelidir” görüşünü savundu. Cohen, bu kişilere sağlanan yasal ödeneklerin tamamen durdurulması isteğinin, kişisel karşı çıkma ya da inanç temelinde olmadığını, işe kabul edilmeme gerekçesinden kaynaklandığını belirtti. Cohen, bu giysileri giyen kadınların iş ya da eğitim sırasında başka insanlarla yüzlerini sakladıkları için normal iletişim kuramadıklarını, böylece o iş ya da eğitim ortamında farklı bir durumun ortaya çıktığını ve bu yüzden işe kabul edilmediklerini anlattı. Belediye Başkanı Cohen, Fransa’daki anlayışın aksine, iş ve eğitim yaşamının dışında kamuya açık mekanlarda isteyen herkesin dini inançlarının gereği gibi giyinmelerine karşı olmadığını kaydetti. Hollanda’da, iki yıl önce burka giyen bir kadına küçük bir belediye işsizlik yardımı ödeneğini durdurmuş, ancak belediyenin kararı mahkemeden dönmüştü.

(http://www.jihadmedia.net/haber/Hollanda%60da_burka_giyene_yardim_yok-200)

29 Eylül 2009

Belçikalı aydınlardan, başörtüsü yasağına demokrasi manifestosu

Belçika’da aralarında eski başbakanların da bulunduğu 50’ye yakın entelektüel, yayımladıkları ortak bildiriyle, devlet okullarında uygulamaya konulan başörtüsü yasağına tepki gösterdi. Toplumun önde gelen siyasetçi, akademisyen, gazeteci ve sivil örgüt temsilcilerinin imza attığı bildiri, Müslümanların muhatap alınmasın kesin şart olduğuna vurgu yapıldı. Gent Üniversitesi’nden Patrick Loobuyck’nin kaleme aldığı ‘Saygıya Davet’ başlıklı manifestoda “Artan endişeler üzerine geçtiğimiz haftalardaki başörtüsü tartışmasını takip ettik. Gelenen noktada toplumun aldığı yaralardan dolayı üzgünüz.” denildi. İslamiyet’in ülkenin ayrılmaz bir unsuru olduğunun kabul edilmesi çağrısında bulunuldu.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=897265>)

30 Eylül 2009

TSK’dan Başörtüsü Fetvası

Laik devlet düzeninin yegane savunucusu olduğunu her fırsatta bildiren TSK’nın yayınlamış olduğu kitapçık şaşırttı. Genelkurmay Başkanlığı’nın, “Kamu Kurum ve Kuruluşları’ndaki Kıyafet Düzenlemesi” adlı kitapçıkta, başörtüsü hakkında dini fetva niteliğinde ifadeler yer veriliyor. Genelkurmay Başkanlığı tarafından askerlere dağıtılan ve üzerinde “Hizmete Özel” yazan kitapçıkta, başörtüsünün bir Kur’an hükmü ve ifadesi olmadığını söyleniyor. “Türk gelenek ve göreneklerinde türban, peçe ve çarşaf yoktur. Türban, belirli dini inanışın simgesi olarak, toplum yaşamımıza bilinçli olarak sokulmuştur. Peçe ve çarşaf ise, İran ve Bizans kaynaklıdır” deniliyor. Kitapçıkta, Kur’an’ın örtünme ile ilgili ayetlerinin, doğruluğu ve gerçekliği tam olarak bilinmeyen hadislerle dayanılarak açıklandığı, söz konusu hadislerin de Kur’an hükümleri gibi ortaya konulduğu öne sürülüyor. Genelkurmay Başkanlığı’nın söz konusu kitapçığı, kendisi gibi resmi bir kurum olan Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu’nun 29 yıl önce verdiği ve ‘Başörtüsünün dinin emri olduğu’na yönelik kararını dikkate almadığını gösteriyor. Ergenekon soruşturması kapsamında gözaltına alınan ve örgütün yöneticisi olduğu gerekçesiyle yargılanan Ergenekon sanığı emekli Orgeneral Hurşit Tolon’da ele geçirilen 14 sayfalık kitapçıkta şu ifadeler yer alıyor: “Bu kitap, irticai unsurların baş örtüsü veya türbanı simge yaparak, demokratik ve laik Cumhuriyet aleyhine karşı başlattıkları gerici girişimlerin nedenlerini, Devletin kamu kurum ve kuruluşlarında uyguladığı kılık-kıyafet düzenlemelerinin hukuki gerekçelerini ve Anayasa ve kanunlar çerçevesinde konuya yaklaşımın nasıl olması gerektiğini açıklamak amacıyla hazırlanmıştır.” (...) “Türkiye’de başörtüsü veya türbanın kullanılması yasak değildir. Yasak, devletin temel

düzeninin ve halka hizmette eşitliğin kısmen de olsa din kurallarına dayandırılmayacağı esasından hareketle, kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanmaktadır. Devletin; sokakta, evinde, tarlasında ve kendi işyerinde başörtüsü ve türban kullanan kadınlarımızın kılık-kıyafetine karışması ve bunlara karşı herhangi bir yasak uygulanması söz konusu değildir.” (...) “Türban, bir Kur’an hükmü ve ifadesi değildir. Bugün analarımız, ninelerimiz ve kadınlarımız başörtüsünü dini bir gerekçeden ziyade, bir giyim ve yaşam tarzı olarak kullanmakta ve takmaktadır.” (...) “Türk gelenek ve göreneklerinde türban, peçe ve çarşaf yoktur. Türban, belirli dini inanışın simgesi olarak, toplum yaşamımıza bilinçli olarak sokulmuştur. Peçe ve çarşaf ise, İnan ve Bizans kaynaklıdır” (...) Devletin kamu kurum ve kuruluşlarında uyguladığı kıyafet düzenlemesinin bir amacı da, belirli bir dini düşünce ve inanışa göre; kılık-kıyafet, düşüncesi ve ibadeti aynı olan tek tip insan yetişmesine mani olmaktır.” (...) Kur’an’ın örtünme ile ilgili ayetleri, doğruluğu ve gerçekliği tam olarak bilinmeyen hadislerle dayanılarak açıklanmakta, bu hadisler de Kur’an hükümleri gibi ortaya konulmaktadır.” “Anayasa’ya ve bu yargı kararlarına rağmen, bugün gelinen noktada; ‘Başörtüsü ve türban’, din adına, demokratik ve laik Cumhuriyetimize karşı başlatılan karanlık amaçlı bir mücadelenin ‘simgesi’ haline getirilmiştir. ‘Başörtüsünü bir yaşam ve giyim tarzı olarak benimseyen’ insanlarımız, bu karanlık amaçlı mücadelenin esas oyuncularından, kendi amaçları doğrultusunda kullanmaya çalışılmaktadır...”

(<http://www.stratejikboyut.com/haber/tsk-laiklige-aykiri-mi-davrandi--24420.html>)

30 Eylül 2009

Okulda namaza izin

Müslüman öğrenciler Alman okullarında namaz kılabilir mi? sorusuna Berlin İdare Mahkemesi, kısım “evet” dedi. Ancak dava konusu okul yönetimi karara tepkili... Berlin’in Wedding semtindeki Diesterweg Lisesi’nde okuyan Yunus M. adlı Müslüman öğrencinin okulda namaz kılabilme için açtığı davayı inceleyen mahkeme, 16 yaşındaki gencin bu isteğini kabul etti. Böylelikle, Berlin İdare Mahkemesi, 2008 yılında verdiği geçici kararı da onaylamış oldu. Okul yönetimi ise bu karara tepki gösterdi. Berlin İdare Mahkemesi’nin kararını, Basın Sözcüsü Stephan Groscurth şu sözlerle açıkladı: “Berlin İdare Mahkemesi bugün hükmünü vererek, Berlin’deki bir liseye giden Müslüman öğrencinin okulda öğle namazı kılmasına izin verdi. Mahkeme, kararında bu dinî ibadetin beş dakikalık teneffüs sırasında yapılması gerektiğini belirtti ve Anayasa’nın 4’üncü maddesine dayandığı kararına gerekçe olarak öğrencinin din özgürlüğünü gösterdi.” Berlin İdare Mahkemesi kararında din özgürlüğünün “inanmanın yanı sıra inancını açıkça göstermeyi” de kapsadığını ifade etti. Ayrıca Mahkeme, Berlin Brandenburg Yüksek İdare Mahkemesi’ne temyiz davası açılabilirliğini belirtti

(http://www.timeturk.com/Okulda-namaza-izin-_93175-haberi.html)

30 Eylül 2009

Hakarete Uğradım

Belçika’da Hristiyan Demokrat Partisi CDH’den Brüksel Bölge Parlamentosu’na ilk başörtülü milletvekili olarak parlamentoya girmesiyle dikkatleri üzerine çeken Türk asıllı Mahinur Özdemir, parlamentoya seçilmesinin ardından hakaret dolu mektuplar aldığını, mektuplarda kendisine “geldiğin yere dön” uyarısında bulunduğu belirtti. Mahinur Özdemir’in göreve gelmesinin ardından mecliste büyük bir başörtüsü yasağı tartışması başladı. “Şu anda Belçika’da okullarda ve kamusal alanda başörtüsü yasağıyla ilgili büyük bir tartışma var. Özellikle ben göreve başladıktan sonra bu konuda birçok başvuru yapıldı. Meclise girdikten sonra geldiğim yere dönmeme söyleyen hakaret dolu mektuplar almaya başladım.” diyen Özdemir, sadece Belçikalıların değil, uluslararası basının da yoğun eleştirilerine maruz kaldığını ve gelen tüm tepkilerin başörtüsüyle ilgili olduğunu belirtti.

(<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?t=30.07.2009&c=4&i=213798>)

30 Eylül 2009

Burka komisyonundan “ötekileştirme” dersleri

Fransa’da burka yasağını görüşmek üzere kurulan komisyon, ülkenin Müslüman vatandaşlarına bakış açısını da ortaya koyan konuşmalara sahne oldu. Meclis komisyonunda görüşlerini açıklayan Fransa’daki birçok şehrin belediye başkanı, yasağa “prensipte karşı çıkmazken, sadece “uygulanabilirliği” üzerine endişelerini dile getirdi. Yasağın “geri tepeceği” ve yasağa tepki olarak daha fazla

Müslüman kadının örtüneceği “korkusu” da belediye başkanlarının endişeleri arasında gösterildi. Komisyon başkanı ve Lyon’daki bir banliyönün eski belediye başkanı Andre Gerin peçenin “ortaçağ adeti” olduğunu savundu, örtünün dışarıdan gelen “gurular” tarafından yönetilen “İslamlaşma” sürecinde “buzdağının görünen kısmı” olarak niteledi. Belediye başkanları, Müslümanların kendilerine kötü muamele eden memurlar karşısında artık sessiz kalmak yerine şikâyetle bulunmaya başlamasını da ‘tehlikeli gelişmeler’ arasında gösterdi.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5575889&cache=1>)

30 Eylül 2009

Belçika barosu da başörtüsü yasakçısı oldu

Belçika’nın başkenti Brüksel’de baro yönetimi, avukatların başörtüsüyle duruşmalara giremeyeceğine karar verdi. Başörtülü bir avukatın bu yöndeki isteğini inceleyen Brüksel Barosu, Belçika Danıştay’ının 2 yıl önce avukatların kippayla görev yapamayacağına yönelik kararını gerekçe göstererek olumsuz görüş bildirdi. Baro yönetimi, “eşitlik ve tarafsızlık” ilkeleri gereği avukatların başörtüsü dahil hiçbir dinsel simgeyle mahkemelere ve duruşmalara giremeyeceğine hükmetti. Son yıllarda başörtüsü tartışmalarının turmanışa geçtiği Belçika’da bu ay başında, nüfusun yüzde 60’a yakınının yaşadığı Flaman bölgesindeki okulların büyük çoğunluğu 1 yıllık geçiş döneminin ardından başörtüsünü yasaklama kararı almıştı. Belçika’da dini ve felsefi simgelerin kullanımına ilişkin hiçbir yasal düzenleme bulunmuyor. Anayasa, her vatandaşa inanç özgürlüğü ve bunu ifade etme hakkı tanıyor. Ancak kamu sektöründeki polis, asker, avukat ve yargıç gibi üniformalı veya özel giysili çalışanlar ile halkla doğrudan temasta olanların dini simgelerle görev yapmaları uygun görülüyor.

(<http://platformhaber.net/?p=3501>)

1 Ekim 2009

Başörtülü kameramanın şefi görevden alındı

Ankara’da 30 Ağustos törenlerini, saçlarını içinde topladığı kışkık bere ile izleyen TRT kameramanının şefi görevinden alındı. Atatürk Kültür Merkezi (AKM) deki törenleri izlemek üzere TRT tarafından görevlendirilen bayan kameraman kartel medyasının dikkatini çekmiş, Star TV ise ihbar niteliğinde bir yayın yapmıştı. Bayan kameramanın kadrolu kamera asistanı olarak TRT’de çalıştığı medya tarafından gündemde tutulmasıyla başlayan sürecin sonunda görevlendirmeyi yapan servis şefi Akkoyun görevinden alındı.

(<http://platformhaber.net/?p=3510>)

1 Ekim 2009

Avusturya’da genç kızın başörtüsünü yakmaya çalıştılar

Avusturya’nın Graz Eyaleti’nde bir Müslüman kız öğrencinin başörtüsünün, sınıf arkadaşları tarafından yakılmaya çalışıldığı bildirildi. Olay, Graz Eyaleti’nde Katolik Yardımlaşma ve Dayanışma Örgütü Caritas’a ait bir ekonomi meslek lisesinin düzenlediği gezi esnasında yaşandı. Avusturya medyasında yer alan habere göre iki Avusturyalı kız, 15 yaşındaki Müslüman sınıf arkadaşlarını önce sıkıştırdı ve daha sonra da başörtüsünü ateşe verdi. Ancak tutuşan başörtüsü fazla alev almadan söndürüldü. Olaya ilişkin bir açıklama yapan okul idaresi, eylemin dini sebeplerden değil, kızlar arasındaki “özel anlaşmazlık”lardan kaynaklandığını kaydetti. Yönetim, şikâyet üzerine iki kız öğrenciye yazılı ihtarnâme gönderdi ve benzeri bir durumun tekrarı halinde okuldan uzaklaştırılacakları uyarısında bulundu. Konuyla ilgili olarak bir bildiri yayımlayan Avusturya İslam Cemaati Basın Sözcüsü Carla Amina Baghajati, “Öğrenciler diğer bir öğrencinin başörtüsünü yakıyorlarsa, bütün kırmızı çizgiler ihlal edilmiş demektir. Müslümanlara ve yabancılara karşı eylemlerin arttığı bir toplumda maalesef eylemler fiziki saldırılara dönüşüyor.” değerlendirmesini yaptı.

(<http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=898109&title=avusturyada-genc-kizin-basortusunu-yakmaya-calistilar>)

5 Ekim 2009

CHP'li belediye nikah dairesini de kamusal alana soktu: Boneli geline nikah yok

Kadınların başörtüsünün altına taktığı boneyi devrim kanunlarına aykırı bulan Cumhuriyet Halk Parti'li (CHP) başkan, beldede boneli kızların fotoğraflarını uygun bulmayarak nikâh kıydırmıyor. Denizli'nin Çivril ilçesine bağlı Gürpınar Belediyesi evlendirme memurluğu, başörtüsünün altına takılan boneli fotoğraflı evlenme müracaatlarını, 'yönetmeliğe uygun değil' diye kabul etmiyor. Edinilen bilgiye göre, Avustralya'da yaşayan ve evlenmek üzere ailesiyle birlikte memleketi Denizli'ye giden gurbetçi Ramazan Acar ve nişanlısı Cennet Güngör, 24 Eylül'de nikâh randevusu almak için gerekli evraklar ve istenen fotoğrafla Gürpınar Belediyesine başvurdu. Evrakları teslim alan Mehmet Eryılmaz isimli nikâh memuru, Ramazan Acar'ın nişanlısının getirdiği yüzü ve alnı görünen başörtülü ve boneli vesikalık fotoğrafları, nikâh için uygun olmadığı gerekçesiyle geri çevirdi. Bu sırada damat Ramazan Acar'ın babası Özkan Acar'ın devreye girerek yasakçı tavra müdahale etmesi üzerine Çivril İlçe Nüfus Müdürlüğü'ne başvuruldu. Çivril'den gösterilen fotoğrafla nikâh kıyılabilceği bildirilmesine rağmen Gürpınar evlendirme memurluğu bunu yeterli bulmayarak yine nikâh kıymadı. Belediye ayrıca, fotoğrafların evlendirme yönetmeliğinin 20. maddesinin 5. fıkrasına uygun olmadığına dair bir de cevap yazarak Acar ailesine verdi. Bunun üzerine çift, Gürpınar'a komşu olan Uşak'ın Sivasslı ilçesine bağlı Ağaçbeyli Belediyesi'ne giderek nikâhlarını kıydırdı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=899882&title=chpli-belediye-nikah-dairesini-de-kamusal-alana-soktu-boneli-geline-nikah-yok>)

8 Ekim 2009

Hıristiyan Öğretmenler, başörtüsü yasağına karşı mahkemeye gitti

Belçika'nın Flaman bölgesindeki tartışmalı başörtüsü yasağı kararına Hıristiyan Öğretmenler Sendikası da karşı çıkarak danıştaya başvurdu. Okulların açılmasıyla başlayan başörtüsü tartışmasının ardından Flaman Toplumu Eğitim Konseyi, ülkenin Flaman kesimindeki tüm resmi eğitim kurumlarında başörtüsünü yasaklama kararı aldı. Kentin Katolik ve bağımsız eğitim kurumlarının temsilcilerinden oluşan konsey, yasağın 1 Eylül 2010'de yürürlüğe gireceğini açıkladı. Hıristiyan Öğretmenler Sendikası Genel Sekreteri Jos Van Der Hoeven ise kararın hukuki dayanağı olmadığını belirterek, bu yasağın öğretmenler açısından kabul edilemez olduğunu vurguladı. Yasağa karşı olduklarını ifade eden sendika yöneticisi, *De Morgen* gazetesinde dün yayımlanan açıklamasında, "Hiçbir öğretmen başörtüsü takan öğrencilerin bunu baskı altında kaldıkları için yaptıklarını düşünmüyor. Bize göre başörtüsü, dini inancın gereği. Bu nedenle danıştaya gittik. Bizce başörtüsü yasağı inanç özgürlüğüyle çelişiyor." dedi. Belçika'da nüfusun yüzde 60'a yakınının yaşadığı Flaman bölgesindeki başörtüsü yasağı daha önce de bazı kadın hakları örgütlerince ve başörtülü öğrencilerle danıştaya götürülmüştü. 50'ye yakın Belçikalı entelektüel de başörtüsü yasağına karşı bir bildiri yayınlamıştı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=900699&title=hiristiyani-ogretmenler-basortusu-yasagi-na-karsi-mahkemeye-gitti>)

9 Ekim 2009

Yasak sınır tanımıyor

Mersin Üniversitesi, başörtüsü yasağını okul sınırlarının dışında da uygulamaya başladı. Üniversitenin, Büyükşehir Belediyesi Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlediği uluslararası sempozyumda ödül alan öğrencinin başörtülü olarak salonda oturmasına müsaade edilmedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=901157#>)

12 Ekim 2009

Ninesi yaşındaki hastayı 'başörtülü' diye muayene etmedi

Eskişehir'de yaşlı bir kadın, başörtülü olduğu için aile hekimi tarafından muayene edilmedi. 69 yaşındaki Fatma Arduç, şiddetli mide ağrısı üzerine eşi Hamit Arduç'un yardımıyla Alanönü Aile Sağlık Merkezi'ne gitti. Sırası gelince muayene için Dr. Gülşen Y.'nin odasına girdi. İddiaya göre, doktor, daha karnesine bakmadan başı kapalı olan Arduç'a, "Siz niye kapalıyorsunuz?" diye sordu. İnancı gereği böyle giyindiği cevabını veren Arduç, "Muayene için yüzümü açmam gerekiyorsa açayım." dedi. Bunun üzerine Dr. Y., yaşlı kadına bu şekilde bakamayacağını ve gidip nüfus kağıdını

getirmesini istedi. Ağrılar içindeki hasta, doktorun isteği üzerine evine giderek nüfus cüzdanını getirdi. Dr. Gülsen Y., bu kez sağlık karnesi ile nüfus cüzdanındaki resimlerin birbirine benzemediğini söyleyerek, “Ben sizi şu an muayene edemem. Gidin, nüfus kağıdınız ile sağlık karnenizdeki fotoğrafları değiştirin, öyle gelin.” dedi. Olay üzerine Arduç, 2 kilometre uzaklıktaki devlet hastanesine giderek hiçbir sıkıntıyla karşılaşmadan muayenesini aldı.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=900669&title=ninesi-yasindaki-hastayi-basortulu-diye-muayene-etmedi>)

14 Ekim 2009

MEB tarafından düzenlenen gezide Demet Özdemir adlı kız öğrenci başörtülü olduğu gerekçeyle otobüsten indirildi

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Kurtuluş Savaşının geçtiği coğrafi mekanlarını tanıtmak amacıyla düzenlenen gezide, Giresun İmam Hatip Lisesi son sınıf öğrencisi Demet Özdemir, başörtülü olduğu gerekçeyle otobüsten indirilerek geziye götürülmedi. Giresun’da her okuldan 3 öğrencinin katıldığı geziye katılan Giresun İmam Hatip Lisesi son sınıf öğrencisi Demet Özdemir, başörtüsü sebebiyle geziye götürülmeyerek kafilede görevli kadın öğretmen Şehit İsa Yüksel İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı Hatice Kumaş tarafından otobüsten indirildi. Demet Özdemir’in iddiasına göre geziye götürülmemesinin gerekçesi ise son derece şaşırtıcı: “Otobüs kamusal alandır, ya başını açarsın, ya otobüsten inersin...” (<http://www.haber10.com/haber/182958>)

17 Ekim 2009

Başörtülü diye dışarı atıldı!

İnternet üzerinden online olarak Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve bir internet sitesi işbirliğinde gerçekleştirilecek Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı’na başvuran Esmâ Evkaya, kursun yapılacağı Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nde başörtülü olduğu gerekçeyle dışarı çıkarıldı.

(http://www.internethaber.com/news_detail.php?id=211452)

21 Ekim 2009

Başörtülü İHL’li Çanakkale’ye gidemedi

Çanakkale gezisine büyük bir hevesle katılan Muğla Fethiye İmam Hatip Lisesi 3. Sınıf öğrencisi Cemile Büşra Pirci, yolculuğun 15’inci dakikasında başörtülü olarak ziyaret ve konaklama yerlerine giremeyeceği belirtilerek, otobüsten indirildi. Millî Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan ve Muğla Millî Eğitim Müdürlüğü’nün organize ettiği Cumhuriyet Eğitim Gezileri kapsamında Çanakkale’ye götürülen öğrencilerden biri olan Pirci, Millî Eğitim Müdürlüğü’nün aracılığıyla indirildiği yerden alınarak okuluna gönderildi.

(<http://www.haber7.com/haber/20091021/Basortulu-IHLli-Canakkaleye-gidemedi.php>)

22 Ekim 2009

Başörtülü vekile “Örnek Kadın Ödülü”

Belçika’da ilk başörtülü milletvekili olarak Brüksel meclisine giren Mahinur Özdemir, “Öncü ve Örnek Kadın Ödülü”ne layık görüldü. Bu ödülü almak için Lübnan’ın başkenti Beyrut’a giden Özdemir, Yeni Arap Kadını Forumu’nun (NAWF) düzenlediği 3 günlük konferansa da katıldı. Özdemir, forumda yaptığı konuşmanın ardından ödülünü Lübnan Eğitim Bakanı Bahia Hariri’nin elinden alırken “böyle bir ödüle layık görüldüğünden dolayı çok mutlu olduğumu” belirtti. Milletvekilliği yemin töreninin, Arap dünyasında da büyük yankı bulduğunu belirten Özdemir, kendisine gösterilen ilgiye oldukça şaşırdığını ifade etti. Özdemir, “Buraya dünyanın 30 farklı yerinden gelen insanlar var. Yemin törenimden bahsediliyor. Takdir de ediliyor.” şeklinde konuştu.

(<http://www.tarsussuperfm.com/forum/index.php?topic=4619.0>)

24 Ekim 2009

Kütahya’da başörtüsü eylemlerine polis engeli...

Türkiye’nin birçok kentinde yıllardır devam başörtüsü eylemlerini Kütahya’da da yapmaya karar veren MAZLUMDER Kütahya Şubesi, ilk eylemleri sonrasında polis engeli ile karşılaştı. 10 Ekim

Cumartesi Kütahya Belediyesi önündeki alanda eylem yapan başörtüsü mağdurları 15 Ekim Perşembe günü polis ekipleri tarafından emniyete götürülerek uyarıldı.

(http://www.risalehaber.com/news_detail.php?id=63427)

25 Ekim 2009

Kenya okullarında başörtü yasağı

Kenya'da Katolik Kilisenin yönetimi altında bulunan okullarda kız çocuklarına başörtüsü yasağı getirildi. Ülkedeki Müslümanlarsa karar karşısında ayağa kalktı. Yüzde onunu Müslümanların oluşturduğu Kenya'da Müslümanlara yapılan çeşitli baskıların yanısıra okullarda başörtü yasağının getirilmesi ülkedeki Müslüman alimlerin tepkisine yol açtı. Önde gelen alimler Müslümanları en kısa zamanda çocuklarının kayıtlarını bu okullardan alma-ya çağırıldı. Kenya'daki okulların yaklaşık yüzde yetmişi Katolik kilisenin yönetimi altında. (http://www.timeturk.com/Kenya-okullarında-başörtü-yasağı_96691-haberi.html)

27 Ekim 2009

ABD'ye göre Türkiye'de dini özgürlükler kısıtlı

ABD Dışişleri Bakanlığının yıllık olarak yayımladığı 2009 Dini Özgürlükler Raporunda, dini özgürlüklere ilişkin "kayda değer ihlallerin" görüldüğü belirtilen ülkeler arasında Türkiye'nin de adı yer aldı. Türkiye'de devletin dini özgürlüklerin uygulanmasına genelde saygı gösterdiği, ancak "laik devleti" koruma gerekçesiyle, İslami ve diğer dini gruplara sınırlamalar getirmeye ve devlet kuruluşları ve üniversitelerde İslami ifadeye önemli kısıtlamalar koymaya devam ettiği belirtildi. 1 Temmuz 2008-30 Haziran 2009 tarihlerini kapsayan raporda "Yetkililer, devlet kuruluşları ve okullarında İslami başörtüsü takılmasına karşı geniş yasağı devam ettirdiler." denilirken devlet memurları ve öğrencilere kamu binaları ve üniversitelerde başörtüsü yasağının devam ettiğine dikkati çekildi. Raporda "Başörtüsü takan kadınlar ve yasağa meydan okumada onlara aktif destek verenler; ya disiplin cezalarına çarptırıldılar ya da hemşire ve öğretmen olarak kamu sektöründe işlerini kaybettiler." denildi (http://haberalemi.net/HD25498_abd--turkiye-de-dini-ozgurlukler-kisitli.html)

28 Ekim 2009

Eylem planında Genelkurmay'ın "türban" hassasiyeti

"İrticayla Mücadele Eylem Planı"nın eklerinde yer alan ve Korgeneral Nusret Taşdeler'in adını taşıyan Eylül 2007 tarihli 'Bilgi Destek Planı'nda 22 Temmuz 2007 seçimleri sonrası Türkiye'nin durumuyla ilgili tespitler ve değerlendirmeler yer alıyor. Bu tespitlerde "İslami Gelişmeler" başlığı altında başörtüsü sorunu da gündeme geliyor ve şöyle deniliyor: "Kamuoyu ve medya türbanı benimsemiş görülmekte. Cumhurbaşkanı, türban ve diğer hassas konularda başlangıçta dikkatli davranmış ise de yavaş yavaş türbanın davetler, karşılama, uğurlama törenleri vs. ile resmi mahaller ile günlük yaşama girmeye başladığı görülmektedir. Zaten bir müddetten beri esas kamusal alan olan TBMM'de yapılan çeşitli toplantılarda türbanlı ve hatta çarşafı hanımlar boy göstermektedir."

(<http://platformhaber.net/?p=3762>)

28 Ekim 2009

Liseli Merve'yi ağlata ağlata otobüsten indirdiler

Muğla'da Çanakkale gezisine katılan imam hatip öğrencisi Cemile Büşra Pirci'nin başörtülü olduğu gerekçesiyle otobüsten indirilmesinden bir hafta sonra benzer bir skandal Mardin'de yaşandı. Ankara ve Çanakkale'ye düzenlenen seyahate katılan lise öğrencisi Merve Akgül (17), başörtülü olduğu için İİ Milli Eğitim Şube Müdürü Mehmet Eldem tarafından otobüsten indirildi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=908595&title>)

29 Ekim 2009

Başörtülü kadınlara suç duyurusu

Avrupa Türkiye Cumhuriyet Kadınları Derneği, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrünnisa Gül, Başbakan Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan ile diğer türbanlı bakan eşleri hakkında suç duyurusunda bulundu. CHP İzmir Milletvekili Canan Arıtman tarafından basına dağıtılan suç duyurusu dilekçesinde,

Hayrünnisa Gül, Emine Erdoğan ve diğer türbanlı bakan eşlerinin Türkiye’yi temsilen gittikleri yurtdışı gezilerinde, ‘kiyafet yasağı’na uymadıkları belirtildi. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na iletilen suç duyurusu dilekçesinde şöyle denildi: “Türkiye Cumhuriyeti’ni temsilen gittiğiniz yurtdışı gezilerinde, kamu görevinde bulunduğunuz için ‘kiyafet yasasına’ uymak mecburiyetindediniz. Fakat iktidara geldiğinizden bu yana, çağdaş Türk kadını görünümünden çok uzak, tam tersi bir tutum sergileyerek tüm İslam ülkelerinden bile geride olduğumuz imajını verdiniz. Sizin giyim tarzınıza saygı duymakla birlikte Türk kadınıni temsil etmediğinizi bir kez daha vurgulayarak artık Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyeti-nin laik, çağdaş Türk kadınları olarak cumhuriyet savcılarını göreve davet ediyor ve suç duyurusunda bulunuyoruz.”

(<http://www.haberler.com/avrupa-turkiye-cumhuriyet-kadınları-dernegi-nden-haberi/>)

29 Ekim 2009

MEB uyardı: Öğrenci gezilerinde başörtüsü yasağı yok

Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) 6 yıldır düzenlediği ‘Cumhuriyet Eğitim Gezileri Projesi’ kapsamında Çanakkale’ye giden öğrencilerden başörtülü olanların otobüsten indirilmesi olayları üzerine bakanlık, il milli eğitim müdürlükleri ve okulları uyardı. MEB Müsteşarı Muammer Yaşar Özgül imzalı yazıda “öğrencilerin gezilerde kılık kıyafet yönetmeliğine uyma zorunluluğu bulunmadığı” vurgulandı. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=908999&title=meb-uyardi-ogrenci-gezilerinde-basortusu-yasagi-yok>)

29 Ekim 2009

İspanya’da başörtülü avukat mahkemeden çıkarıldı

İspanya’da avukat cübbesiyle mahkeme salonunda bulunan Fas asıllı İspanyol vatandaşı avukat Edidi, hakim Bermudez’in kararıyla, başörtülü olduğu gerekçesiyle salondan çıkarıldı. Edidi, 1994 yılından beri yaşadığı İspanya’da geçen Şubat ayından itibaren Madrid Barosuna kayıtlı olarak görev yaptığını ve şimdiye kadar girdiği davalarda başörtülü olmasından dolayı hiçbir sorun yaşamadığını söyledi. Başörtüsünden dolayı ilk defa sorun yaşayan Edidi, İspanya’daki hakimler ve savcılar yüksek kuruluna (CGPJ) mektup göndererek, kendisini mahkeme salonundan atan hakim Bermudez’i, “görevini kötüye kullanma ve ayrımcılıkla” suçladı. İspanya’daki mevcut yasaya göre avukatların mahkeme salonuna “cübbeleriyle ve onun saygınlığına uygun bir giysiyle” girmeleri gerekirken, başörtüsüyle ilgili herhangi bir yasak bulunmuyor. İspanyol basınında yer alan yorumlarda, hakim Bermudez’in geçen ekim ayındaki bir davada çarşafı olduğu için Müslüman kadın bir şahidin yüzünü açmasına zorunluluk getirdiği hatırlatılarak, çarşaf için yapılan uygulamanın doğru olduğu, ancak başörtüsünde sadece saçın kapatılmasından dolayı avukat Edidi olayının farklı olduğu savunuldu.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5700385&cache=1>)

31 Ekim 2009

Cumhuriyet’in 86’cı yıldönümü nedeniyle Şanlıurfa’da düzenlenen Cumhuriyet Resepsiyonu’nda ‘türban’ krizi yaşandı.

Dedeman Otel’de düzenlenen geceye türbanlı eşiyile birlikte gelen Ticaret Odası Başkanı Eyüp Sabri Ertekin, görevlilerin uyarısı üzerine salondan ayrıldı Baloda türbanlı bir kadının bulunduğu görevlilere bildirilmesi üzerine bir görevli tarafından salon dışına çağrılan Ticaret Odası Başkanı Eyüp Ertekin, uyarılması üzerine masada kalan eşinin yanına geldi ve eşiyile birlikte hızlı adımlarla salondan ayrıldı. Otel çıkışında gazetecilerin sorularını yanıtlamayan Ertekin’in makam aracına binerek evine döndü.

(<http://www.sanlıurfaolay.com/hoku.php?id=13082>) v

31 Ekim 2009

İmamların Eşlerine Başörtüsü Engeli!

Angela Merkel’in Almanya’sı, İslam karşıtı uygulamalara hız verdi. Diyanet İşleri Başkanlığı’nın yurt dışında görev yapmak üzere imtihanla belirlendiği din görevlilerinden Almanya için seçilenler, bu ülkeye gitmek için gün sayarlarken ilginç bir yasakla karşı karşıya kaldılar. Eşlerini ve kızlarını yanlarında yurtdışına götürecek olan din görevlilerinden, Almanya vizesi çıkarılması için eşlerinin ve kızlarının kulakları ve boynu açık olarak çekilmiş fotoğraf vermeleri istendi. Alman Büyükelçiliği’nin internet

sitesinde vize işlemleri için sıralanan şartlar arasında ise “Vize Başvurusu İçin Beraberinizde Getireceğiniz Vesikalık Fotoğraf Hakkında Bilgi” kısmında fotoğrafların, “başörtüsüz” olması gerektiğinin yazılı olması dikkat çekti.

(<http://www.haberpan.com/imamlarin-eslerine-basortusu-engeli-haberi/>)

31 Ekim 2009

Dünyanın En Etkili 500 Müslüman'ı” Listesine Türkiye’den 20 İsim Girdi

Amerika’daki Georgetown Üniversitesi ve Ürdün Stratejik Çalışma Merkezi “Dünyanın En Etkili 500 Müslüman'ı” listesini yayınladı. ‘En Güçlü Müslümanlar’ listesinde ilk 50 içerisinde Türkiye’den 4 isim bulunuyor. Georgetown Üniversitesi’nin; kişilerin dünya üzerindeki etkileri ve dünyada yaşanan gelişmelere katkılarını göz önüne alarak hazırladığı listede ilk sırayı Suudi Arabistan Kralı Abdullah alırken; Başbakan Recep Tayyip Erdoğan listenin 5. sırasında. Türkiye’den dünyanın en etkili ilk 50 Müslüman'ı arasına giren diğer 3 isim de Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Fethullah Gülen Hoca efendi ve İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreteri Ekmeleddin İhsanoğlu. Sıralamada Gülen 13, Cumhurbaşkanı Gül 28, İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreteri Ekmeleddin İhsanoğlu ise 40. sırada yer alıyor. Öte yandan dünyanın en güçlü Müslümanları arasında Türkiye’den üç kadın bulunuyor. Bunlar; Cumhurbaşkanı’nın eşi Hayrünnisa Gül, Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği Başkan yardımcısı Fatma Benli²⁷ ve moda tasarımcısı Rabia Yalçın.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=918498&title=>)

2 Kasım 2009

Başörtüsüne Nijerya’da da tahammül yok

Yarisından çoğunu Müslümanların oluşturduğu Nijerya’nın güneyinde başörtülü bayanlar işe alınmıyor. Özellikle bankacılık, eğitim ve hemşirelik gibi alanlarda ayırım yapılıyor. Bayanların eğitim düzeylerine, kabiliyet ve kapasitelerine dahi bakılmaksızın talepleri direk geri çevriliyor ya da başörtüsünü çıkarması şartı konuyor. Hatta bankacılık sektörü başörtülülerin asla giremediği mekân olarak adediliyor. Oysa Nijerya’da başörtü takılmasını yasaklayan herhangi bir kanun bulunmuyor. Bazı kadınlar iş görüşmelerini başlarını açmadıkları için alınmazken, başörtülü öğretmenlere İslami kıyafetle öğrencileri eğitmesinin mümkün olmadığı söyleniyor. Çalışırken, başını örtmeye çalışan kadınlar ise işten çıkarılabiliyor. Mümin Bayanlar Koalisyonu da başörtüsünün istenmediğini ve bu halin giderek artış gösterdiğini onayladı.

(<http://platformhaber.net/?p=3808>)

3 Kasım 2009

La Stampa: Euronews, Türk muhabiri işe almadı: Başarılı ama başörtüsü takıyor

Başörtüsü taktığı için bir iş imkânından vazgeçmek zorunda kaldı, ancak Türkiye’de değil, Fransa’da. Sekiz dilde yayın yapan (kısa süre zarfında bu dillere Türkçe’nin de eklenmesi bekleniyor) ve merkezi Lyon’da bulunan, tanınan televizyon kanalı Euronews’te yıllardır medya dünyasında çalışan Aslıhan Eker elemelere katılmış ve başarılı şekilde bu elemeleri aşmıştı: “Bütün sınavlarda birinci oldum. Aradan üç ay geçtikten sonra Euronews’ın iki yönetici beni aradı, gayet memnun olduklarını belirterek sınavlarda başarılı olduğumu ve benimle çalışmak istediklerini söyledi. Özgeçmişim de kusursuz bulunmuştu. Son derece mutluydum, o iş benim için gerçekten önemliydi.” Ancak daha sonra Aslıhan’ın, gazetecilerin işlerinin icrası sırasında dinî sembollerin teşhirinin kabul edilmediğinin yazılı olduğu bir Etik Yönetmeliği’ne imza atması işe alınması için şart koşuldu. Aslıhan yönetmeliği imzalamadı. “Gerçekten üzüntü verici bir durum. Çalışma talebinde bulunan ilk başörtülü kadın gazeteci olduğum bile söylendi. O hâlde böyle bir sorun olduğunun elemelerin yapıldığı gün doğrudan söyleyebilirlerdi. Başörtüsü takmak benim şahsi tercihim ve bu tercihe saygı göstermenin neden mümkün olmadığını anlamış değilim. Ekrana çıkıp haber bültenini sunmayacaktım, sadece gazetecilik yapacaktım. Euronews’ta bunun neden mümkün olmadığını kendime soruyorum.”

(<http://www.byegm.gov.tr/yayinicerikarsiv.aspx?Id=2&Tarih=20091104>)

²⁷ İlginç olan Av. Fatma Benli’nin konuşma için çağrıldığı üniversitelerde başı örtülü olduğu için geri çevrilmeydi.

5 Kasım 2009**Yasakçı öğretmenden başörtülü öğrencilere hakaret!**

Eskişehir’de iki kız öğrenci, tasdikname aldıktan sonra öğretmenleri ile vedalaşmaya çalışırken tarih öğretmenlerinin hakaretlerine ve fiili saldırısına maruz kaldı. Zeynep Aka (17) ve Şura Gültaş (17), ders-haneleriyle ders takvimleri uymadığı için eğitim gördükleri Hoca Ahmet Yesevi Lisesi’nden ayrılarak Yunus Emre Lisesi’ne nakil oldu. Hoca Ahmet Yesevi Lisesi’ne giderek tasdiknamesini alan öğrenciler, kendilerine emek veren öğretmenleriyle vedalaşmak için bir üst kattaki öğretmenler odasına çıktı. Aka ve Gültaş, öğretmenler odasına girerken tarih öğretmeni Sevda Gökşen ile karşılaştı. İki öğrenciyi başörtülü görünce sinirlenen Gökşen, “*Burası devlet kurumu, bu şekilde giremezsiniz.*” diye bağırdı. Aka ve Gültaş, geçen yıllarda tarih derslerine giren öğretmenlerine, “Okulun öğrencisi değiliz. Şu anda siviliz ve siz öğretmenlerimizle vedalaşmaya geldik. İdareciler bizi bu şekilde gördü. Vedalaşıp hemen gideceğiz.” karşılığını verdi. Dilekçeye yansıyan bilgiye göre öğretmen Gökşen, iki başörtülü öğrenciyi arkadaşlarının gözleri önünde hakaretler yağdırıp, itekleyerek idareye götürdü. Okul idaresinin olayı yatıştırmak istemesi üzerine öğretmen Gökşen, hakaretlerine devam edip, genç kızları iterek okul dışına çıkardı.

(<http://platformhaber.net/?p=3860>)

16 Kasım 2009**30 başörtülü kadın sınav salonundan atıldı**

Denizli’de Açık İlköğretim sınavına girmek isteyen yaklaşık 30 kadın, başörtülü oldukları gerekçesiyle sınava alınmadı. Sabah erken saatlerde okula gelen başörtülü kadınlar, sınav salonuna kadar girebildi. Ancak kadınlar, okul yönetiminin “İmtihanın başlaması için başörtülüler başörtüsünü çıkarsın” uyarısıyla karşılaştı. Bunun üzerine kadınlar, “Biz başörtüsünü inancımız nedeniyle örtüyoruz. Buna kimse karışamaz. Hem biz öğrenci değiliz. Biz ev kadınıyız” diye itiraz etti. Olay yerine çağrılan Okul Müdürü Faruk Can, meselenin kendisini aştığını belirterek durumu İl Milli Eğitim Şube Müdürü Şerif Ali Cengiz’e bildirdi. Cengiz ise başörtülü bayanlara “*Kanun var, yönetmelik var. Başörtüsüyle sınava giremezsiniz. İmtihanın başlaması için başörtüsünü çıkaracaksınız*” diyerek bayanların dışarıya çıkmasını istedi. Bir bayanın “Bu bir çifte standarttır. Burası başka bir şehir mi? Benim arkadaşlarım var. Aydın’da sınava girebiliyorlar” demesi üzerine Cengiz, “O zaman gidin, sınava Aydın’da girin” diye karşılık verdi. Tartışmanın ardından bayanlar, sınav salonundan ayrıldı.

(<http://platformhaber.net/?p=3953>)

17 Kasım 2009**Aynur Tezcan öl(dürü)ldü**

İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi’ne getirilen, çarşafı olduğu için ayrımcılığa uğradığı şüphesi bulunan fakat sebebi netleştirilemeyen acı bir ihmalin kurbanı olan Aynur Tezcan hayatını kaybetti. Hastanede yedi saatlik ilgisizlikten, geç müdahaleden ve yanlış uygulamalardan dolayı beyin ölümü gerçekleşen Tezcan, aylarca bitkisel hayatta kalarak derin acısını çekerek “yaşadı.”

(<http://platformhaber.net/?p=3961>)

20 Kasım 2009**Askerlik şubesinde başörtülüye giriş yok**

Gaziantep Şahinbey’de Hukuk Bürosu’nda asistan olarak çalışan Hülya Korkmaz, bir müvekkililerine ait belgeyi Şahinbey Askerlik Şubesi’ne götürdüğünde ilginç bir yasakla karşı karşıya kaldı. Askerlik şubesi önünde nöbet tutan askerler, Korkmaz’dan başörtüsünü tavşan kulağı yaparak kulakları, boynu ve saçlarının ön kısmı gözükecek şekilde bağlamasını istedi, aksi takdirde içeri alınmayacağı söylendi. Korkmaz ise askerlere sadece bir evrak teslim edip dışarı çıkacağını, bu kıyafetle bütün kamu kurum kuruluşlarında kabul edildiğini ifade etti.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5727002&cache=1>)

20 Kasım 2009**Almanya’da yine başörtülü bir kadına saldırdılar**

Avrupa’da Müslüman kadınlara yönelik şiddet eylemleri devam ediyor. Merve Şirbini davasının yankısı devam ederken Almanya’dan yine bir saldırı haberi geldi. Başörtülü bir kadına, kimliği belirsiz kişile-

rin saldırısına uğrarken; saldırganlar; kadına hakaret dolu, yabancı düşmanı sözler söyledikten sonra yerde tekmeledi. Göttingen Emniyet Müdürü Thomas Rath, 4 kişinin, tıp öğrenimi gören 24 yaşındaki bir kadına, "Otonomlar" adı verilen bir anarşist grubunun protesto eylemi sırasında, üniversitenin kütüphanesinden otomobiline giderken saldırdıklarını belirtti. Müdür, kadının şoka girdiğini ve şu ana kadar suç duyurusunda bulunmadığını ifade etti.
(<http://platformhaber.net/?p=3994>)

24 Kasım 2009

Diyarbakır'da başörtüsü takan öğrenciye sürgün!

Okuduğu Diyarbakır merkez Hamravat İlk Öğretim Okulu'nda başörtü taktığı gerekçesiyle, önce ikna odalarına alındı. Başını açması için günlerce psikolojik baskılara maruz kaldı. Olmadı, tutanak imzalandı. Son olarak da aldığı okul arkadaşlarından koparılıp, oturduğu evin uzağında bulunan Vali Nafiz Kaya İlk Öğretim Bölge Okuluna sürgün edildi.
(http://www.MAZLUMDER.org/haber_detay.asp?haberID=7573)

24 Kasım 2009

DTP'li vekilden Ecnur için soru önergesi

DTP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş, 12 yaşındaki Ece Nur Özel'in başörtüsü taktığı gerekçesiyle sürgün edilmesi ile ilgili Meclis'e soru önergesi verdi. Diyarbakır merkez Hamravat İlk Öğretim Okulunda okuyan 12 yaşındaki Ece Nur Özel'in başörtüsü taktığı gerekçesiyle başka bir okula sürgün edildiği haberlerinin basında yer alındığının hatırlatıldığı önergede, Diyarbakır'daki bir çok STK'nın yapmış oldukları basın açıklamasında da olayı doğruladıkları ve Ece Nur'un şahsında gerçekleşen hak ihlallerini kamuoyunun gündemine taşıdıkları ifade edildi. Selahattin Demirtaş, Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'nun Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması için aşağıdaki soruları sordu:

“1- Bakanlığınızın Ece Nur Özel'in zorla başka bir okula gönderilmesi ile ilgili bilgisi var mıdır? Bu konuda soruşturma açmayı düşünüyor musunuz? Ece Nur'un eski okuluna geri dönmesi için girişimde bulunacak mısınız?

2- Diyarbakır'da başörtüsünün özgür olduğu ve olmadığı okullar var mıdır? Yoksa Ece Nur neden başka bir okula gönderiliyor?

3- Başörtüsünün bir inanç özgürlüğü olduğu ve kişilerin kendi inançları doğrultusunda yaşama hakları olduğuna göre, Bakanlığınızın başörtüsü mağdurları konusunda almayı düşündüğü herhangi bir idari tedbir var mıdır?

4- Ece Nur Özel'in inancından ötürü ayrımcılığa maruz kalması karşısında küçük Ece'den ve ailesinden bir telefonla da olsa özür dilemeyi düşünüyor musunuz?

(<http://platformhaber.net/?p=4038>)

9 Aralık 2009

Ümit Sayın'dan sonra Osman Yıldırım da konuştu. “Hedef saptırmak için başörtüsünü kullandılar”

Danıştay ve Cumhuriyet gazetesine yönelik saldırılara ilişkin dava ile birleştirilen birinci “Ergenekon” davasının tutuklu sanığı Osman Yıldırım, Cumhuriyet gazetesine bomba atılması olayında, Başörtüsünün figür olarak kullanılmasını, “Bu, Alparslan Arslan'ın çıkarttığı bir mesele. Alparslan tetikçiden öte bir şey değildir. Başörtüsü Alparslan'ın isteği doğrultusunda konuldu. Demek ki efendileri hedef saptırmak için öyle uygun görmüşler” şeklinde yorumladı.

(<http://www.milligazete.com.tr/haber/hedef-saptirmak-icin-basortusunu-kullandilar-145686.htm>)

15 Aralık 2009

Mısır'da yargı üniversitelerde peçe yasağını kaldırdı

Mısır'da İdari Mahkeme Eğitim Dairesi, Mısır Yüksek Eğitim Bakanı Dr. Hani Hilal ve Ayn Şems Üniversitesi Rektörü Dr. Ahmed Zeki Bedr'in üniversiteye peçeli öğrencilerin girmesinin yasaklanmasına dönük kararını reddetti. Mahkemenin kararı hukuksal açıdan üniversitelere peçeli öğrencilerin girmesine yönelik engeli kaldırırken, Yüksek Eğitim Bakanlığı'nın kararını da iptal etmiş oldu. Mısır

Yüksek İdari Mahkeme’sine göre peçe takmak bireylerin kişisel özgürlükleri arasında değerlendirilmeli ve anayasada belirlenmiş genel düzeni ve kuralları bozmadığı sürece de engellenmemeli. Mahkeme buna göre hukuki yollara başvuran iki öğrencinin anayasada belirlenmiş genel düzeni ve kuralları bozmadığı için haklı olduğuna karar verdi.

(<http://www.tumgazeteler.com/?a=5796638&cache=1>)

17 Aralık 2009

Türkiye, yüksek yasakçılar listesinde

“Pew Din ve Toplumsal Hayat Forumu” tarafından yayımlanan rapora göre Türkiye’de dini özgürlüklerin en çok kısıtlandığı 33 ülke arasında tespit edildi. Forumun raporu, ülkeleri, dini özgürlüklerin kısıtlanmasına göre, çok yüksek, yüksek, orta ve düşük olarak sınıflandırdı. Sınıflandırma, devletin dini özgürlükleri sınırlandırması kategorisinde yapıldı. Araştırma, çoğu ülkede, yasaların dini özgürlüklerin ihlalini yasaklamasına rağmen, devletin, uygulamada dini özgürlükleri sınırlandırdığını ortaya koydu. (<http://www.agdsariyer.com/agd/modules.php?name=News&file=print&sid=995>)

17 Aralık 2009

Başörtülülere vatandaşlık da verilmesin

Fransa İçişleri Bakanı Brice Hortefeux burkanın kamu hizmetlerinde yasaklanması gerektiğini söylerken, başörtülü bir kadının ve eşinin vatandaşlık talebini de bu nedenle reddedeceklerine işaret etti. Başörtüsünü ulusal topluluğa entegrasyonun bir kriteri yapacağını da sözlerine ekleyen Bakan Hortefeux, “**Başörtüsü taşıyan bir kişiye ve kocasına oturma kartına erişimi sistematik olarak reddetmekten daha normal bir şey olamaz**” iddiasında bulundu. İçişleri Bakanı Hortefeux daha önce yaptığı açıklamalarda Fransa genelinde bin 900 kadının burka giydiğini, bunun da her 100 bin kişi için 3 vaka anlamına geldiğini söylemişti. Korsika hariç tüm bölgelerde burkalıların olduğuna işaret eden Bakan, İslami örtülü kadınların yüzde 50’sinin Paris ve bölgelerinde olduğunu kaydetti.

(<http://platformhaber.net/?p=4274>)

24 Aralık 2009

İki başörtülü kız programdan çıkarıldı

İstanbul Üniversitesi Edebiyat fakülte binasının yanındaki Seyyid Hasan Paşa Medresesi’ni kullanan “Avrasya Enstitüsü”nde Ali Bulaç ve Oya Baydar’ın katıldığı “Sosyoloji öğrenimi” konulu programda iki başörtülü genç kızın salondan çıkartıldığı ifade edildi. İstanbul Sosyoloji Topluluğu tarafında düzenlenen “Sosyoloji Üzerine” isimli programa katılan Bilgi Üniversitesi öğrencisi Havva Yıldırım ve Marmara Üniversitesi öğrencisi Havva Nur Tekin’den başörtülü oldukları gerekçesi ile salondan çıkarmaları istendi. Salondan çıkmayı reddeden öğrencilere, ancak başörtülerini çıkarmaları halinde salonda kalabilecekleri söylendi. Bu duruma gerekçe olarak da, İstanbul Üniversitesi’ne ait bir program olması gösterildi ve başörtülü olarak salonda bulunmanın yasak olduğu belirtildi. Programa katılmak da ısrar eden öğrencileri bir odaya aldırın salon müdürü, öğrencileri başörtülerini çıkarmaları noktasında ikna etmeye çalıştı. Öğrenciler başörtülerini açmayı reddedince, salondan güvenlik görevlileri tarafından zorla çıkartıldıklarını ifade ettiler.

(<http://www.zaman.com.tr/yazar.do?yazino=932240&title=istanbul-sosyolojide-rezalet>)

24 Aralık 2009

Kazakistan’da başörtüsü yasağı

Bir süre önce terörü teşvik ediyor, bahanesiyle Kur’an kasetlerini yasaklayan Kazakistan’da kız öğrenciler, başörtü giydikleri için büyük baskılara maruz kalıyor. Uzun etek giymeleri de yasak olan bu öğrencilerden bazıları ümitsizlik hali yaşıyor. Eğitim ve Öğretim Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında bir mutabakat sağlanamadığı için bir türlü çözülemeyen ve bu nedenle okul idarelerinin keyfi uygulamalarının kurbanı olan bu mesele karşısında öğrenci velileri de oldukça tepkili.

(<http://platformhaber.net/?tag=kuresel-basortusu-yasagi>)

25 Aralık 2009

Başörtüsüne karşı 1 milyon imza

Geçen ay İsviçre’de halkoylamasında kabul edilen minare yasağı kararı, Almanya’daki aşırı sağcı partileri de harekete geçirdi. Bu partiler Avrupa çapında yasak lehine 1 milyon imza toplamayı amaçladıklarını açıkladı. Almanya’da en etkin aşırı sağcı gruplar arasında yer alan ‘Pro Köln’ adlı inisiyatif, Almanya ve diğer AB ülkelerinde minare yasağı için Avrupa’daki aşırı sağcı partileri bir kongre kapsamında bir araya getirme kararı aldı. Pro Köln geçen aylarda temeli atılan Köln Merkez Camisi’ni propaganda çalışmaları ve imza kampanyaları ile durdurmaya çalışmış, ancak başarılı olamamıştı. Pro Köln, adını Pro NRW olarak değiştirdi ve Almanya’daki Türkiye kökenlilerin bir milyon nüfusla en yoğun yaşadığı eyalet olan Kuzey Ren Vestfalya eyaletinde 9 Mayıs 2010’da yapılacak seçimlerde İsviçre’dekine benzer bir kampanya düzenleme kararı aldı. Parti yetkilileri, seçim öncesinde, başta İsviçre’deki minare referandumunu gerçekleştiren sağ popülist Halk Partisi olmak üzere AB’deki tüm aşırı sağcı ve sağ popülist partilerin katılımıyla bir kongre düzenleyeceklerini bildirdi. Yapılan açıklamada, aşırı sağcı partiler olarak AB çapında 1 milyon imza toplamayı hedeflediklerini bildiren yetkililer, birliğinin anayasası sayılan Lizbon Anlaşması kapsamında AB çapında halkoylamasına gidebilmek için üye ülkelerin çoğunluğundan bir milyon imzanın yeterli olduğunu öne sürüyorlar. Bu arada Pro NRW’nin seçim kampanyalarında İsviçre’deki Halk Partisi’nin minare karşıtı afişlerini de kullanacağı haber veriliyor.

(<http://platformhaber.net/?p=4327>)

27 Aralık 2009

Kestel’de başörtüsü krizi

İlçe Danışma Kurulu Toplantısı’na davet edilen TOKİ İlköğretim Okul Aile Birliği Başkanı Sevda Can, türbanlı olduğu gerekçesiyle İlçe Milli Eğitim Müdürü tarafından toplantı salonundan çıkartıldı. Kestel İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün okullarda eğitim kalitesinin artırılması ve 2010 yılında alınacak tedbirlerin görüşüldüğü 1.Yarıyıl İlçe Danışma Kurulu Toplantısı’na resmi yazı ile davet edilen Kestel Toki İlköğretim Okul Aile Birliği Başkanı Sevda Can, toplantıya başörtüsü ile katıldığı gerekçesiyle, Kestel İlçe Milli Eğitim Müdürü Gültekin Özcan tarafından salondan çıkartıldı.

(<http://www.olay.com.tr/Sayfa.php?Git=Haber&id=28459>)

30 Aralık 2009

‘Burka’ giyen kadının hasta bebeğine bakmadılar

Hollanda’da hasta olan 3 aylık bebeğini acil servise götüren bir Müslüman kadının, “burka giydiği” gerekçesiyle içeri alınmaması ayrımcılık tartışmalarına yol açtı. Hollanda’nın Utrecht kentinde meydana gelen olayda, 23 yaşındaki bir Müslüman kadın, hastalanan bebeğini aile hekimi acil servisine götürdü. Bebek ishaldi ve saatlerdir sıvı almayı reddediyordu. Küçük bir bebek için hayati tehlikeye neden olabilecek bu durum karşısında, anne bebeğini doktora götürdü. **Ancak nöbetçi doktor, “burkahlı” olduğu gerekçesiyle Müslüman kadını içeri almadı.** Kıyafeti nedeniyle, üstelik üç aylık bebeği hasta olmasına rağmen sağlık hizmeti alamayan kadın, ayrımcılık konularını inceleyen Eşit Haklar Komisyonu’na başvurdu. Komisyon, böyle bir konuyla ilk kez karşılaştıklarını belirterek, konunun inceleneceğini bildirdi. Komisyon’dan yapılan açıklamada, “Aile hekimi acil servisi bir hizmet birimidir. Bir kadının dini inancını simgeleyen bir kıyafet giydiği için hizmetten yoksun bırakılması kabul edilemez” denildi.

(<http://www.haberpan.com/burka-giyen-kadının-hasta-bebegine-bakmadılar-haberi/>)

**2010 YILI
TÜRKİYE’DE VE DÜNYADA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA GERÇEKLEŞEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

4 Ocak 2010

“Eşi başörtülü tek subay kalmayacak”

Türk Silahlı Kuvvetleri’ne (TSK) bağlı Psikolojik Harekât Dairesi’nden emekli Yarbay Şenol Özbek, çok gizli bilgilerin saklandığı ve operasyon planlarının hazırlandığı Özel Harp Dairesi’ni Taraf Gazetesine anlatırken, aldıkları eğitimin ideolojik özüne dair bilgiler de aktardı. İran’daki devrimle birlikte dairenin de değiştiğini iddia eden Özbek, “*Ara dönemde İran’da bir devrim oldu, ardından Türkiye’de ihtilal. Daha sonra Sovyetler’de bir değişim rüzgârı başladı. Bütün bunların neticesinde tehdit algısı değişti. Komünizm tehdidinin yerini irtica diye bir şey aldı. Ya da bir dönem ikisi birden tehdit kapsamında ele alındı. Teğmenliğimiz döneminde bazı komutanlarımızın, “orduda eşi başörtülü tek subay bırakmayacağız” yönünde açık konuşmalar yaptığını, İslamiyet’ten kopuk ve metafizik bir Türklük vurgusunun ön plana çıktığını hatırlıyorum.*” dedi.
(<http://platformhaber.net/?p=4452>)

4 Ocak 2010 Mahkemeden peçe yasağı

Mısır’da, Hüsnü Mübarek Yönetimi tarafından üniversite sınavlarında peçe takılmasını yasaklayan kararı, yargıdan onay aldı. Kahire’de, 55 öğrencinin itiraz başvurusunu değerlendiren mahkeme, hükümetin kararına destek verdi ve peçe yasağının devam etmesine hükmetti. Kararın bir üst mahkemeye taşınabileceği ifade ediliyor. Yüksek Eğitim Bakanı, Ekim 2009’de üniversite sınavlarında öğrencilerin peçe takmasına yasak getirmiş ve ülkede peçe tartışması gündeme oturmuştu. Mısır’ın en önemli eğitim kurumlarından El Ezher Üniversitesi rektörü de, geçen yıl peçe takılmasını yasaklamış ve bu kararıyla büyük tepki toplamıştı.
(<http://platformhaber.net/?p=4459>)

5 Ocak 2010

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı, şapka kullanan dokuz öğrenci hakkında kılık kıyafet yönetmeliğine uymadıkları gerekçesi ile disiplin soruşturması açtı. (Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı’nın 22.12.2009 tarih, 2307 ve 2306 sayılı yazuları) (Yüksekokul öğrencileri için yürürlükte olan bir kılık kıyafet yönetmeliği mevcut değildir. 22.07.1981 tarihli “Milli Eğitim Bakanlığı ve Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik”, ilköğretim, ortaokul ve lise öğrencilerini kapsamaktadır. Devrim yasalarından Şapka İktisası hakkındaki Kanun şapka kullanımını öngörmektedir. Buna karşın üniversite öğrencilerinin başlarını açmamak için şapka kullandıkları için, üniversiteler genel olarak şapka kullanımı engellemektedir. (Yazar Notu)

5 Ocak 2010

Vicdani Ret’çi Enver Aydemir’in annesine askeri cezaevinde başörtüsü yasağı!

İslami inancı gereği silah altına girmek istemediğini söyleyerek, vicdani ret kararı alan ve “Müslümanların en temel inançlarını bile bu kadar açık bir şekilde tahkir eden bir kurumda benim yer almam söz konusu olamaz.” diyen Enver Aydemir’e yönelik militarist baskı sürüyor. Kendisini ziyaret etmeye gelen annesi, başörtüsünü bağlama biçiminden dolayı askeri cezaevine sokulmadı.
(<http://www.tekilhaber.com/?syf=Haber&kategori=Guncel&katid=1&id=74562&detay=Enver-Aydemir--8217-in-annesine-askeri-cezaevinde-basortusu-yasagi->)

6 Ocak 2010

Neriman Özer çarşafılı olduğu için, hasta olarak gittiği Haydarpaşa Numune Hastanesinde, iki doktorun, “*eteklerin yerlere sürülüyor, mikrop saçyorsun, pissin*” sözleriyle hakaretine uğradı. Yapılan şikayet üzerinde doktorun ismi belirtilmezken hastane gerekli soruşturmanın açılacağını beyan etti.²⁸

²⁸Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

7 Ocak 2010**Merve Şirbini Dosyasında Suçlamalara Ceza**

Almanya'nın Dresden şehrinde başörtülü Merve Şirbini'yi, Alman bir ırkçının, mahkemede bıçaklayarak öldürmesi ve maktulün kocasının da polis tarafından vurulmasından sonra Dresden başsavcılığı mahkeme yargıcı ve polis hakkında soruşturma başlatmıştı. Şehid Şirbini'nin polis tarafından mahkeme salonunda vurulan kocası, mahkeme sırasında yeterince güvenlik önlemleri alınmadığı için davacı olmuştu. Bu olayla bağlantılı olarak Erlangen Üniversitesi Medya Bilimleri bölümünden bayan Sabine Schiffer polisin tavrını ırkçılıkla suçladığından dolayı, hakkında Erlangen İdare Mahkemesi tarafından 6.000 Euro para cezasına çarptırıldı. Dresden savcılığı, bayan Şirbini'nin kocasını vuran polis hakkında yaptığı açıklamada, polis memuruna ne cinayete teşebbüs ne de yaralama suçlaması yapılamayacağını, o anda gerek Rus asıllı Alex W'nin gerekse Merve Şirbini'nin kocası Elvi Okaz'ın her tarafının kanla boyandığını, dolayısıyla polisin tam olarak olaya hakim olmadığını belirtti. Şirbini ailesinin avukatı davayı en yüksek merciye kadar götüreceklerini, gerekirse Avrupa İnsan Hakları mahkemesine başvuracaklarını açıkladı.

(<http://www.malatyam.com/h-1615-b-basortusuyle-oldurulen-merve-ugurlandi.html>)

7 Ocak 2010**İsviçre'de yasak tasarısı reddedildi**

İsviçre'de aşırı sağcıların, başörtüsünü okullarda yasaklamak isteyen yasa teklifi reddedildi. İsviçre Toplum Partisi (SVP) tarafından Zürih Şehir Meclisi'nde gündeme getirilen yasa teklifi 104'e karşı 65 oyla reddedildi. Aynı zamanda Müslüman öğrencilerin Ramazan ayında jimnastik dersine katılmasını da mecburi kılmak isteyen yasa önerisi, iktidar ve muhalefet partileri tarafından reddedildi. **İsviçre'de alınan bu karara göre yaş sınırlaması olmadan ailelerin çocuklarını okula başörtülü olarak gönderebileceği belirtildi.** İsviçre Danıştay'ı, daha önce benzer bir yasa teklifini inanç özgürlüğüne aykırı olacağı ve Müslüman kökenli çocukların entegrasyonunu zorlaştıracığına karar vermişti. Tartışmalı öneriyi kaleme alan milletvekili Barbara Steinemann'ın başörtüsü yasağını savunurken Türkiye'yi örnek vermesi dikkat çekti.

(<http://platformhaber.net/?p=4491>)

7 Ocak 2010**ABD'deki eşini ziyaret etmek isteyen Ürdün asıllı Kanada vatandaşı Ayet Manna'nın, ABD'ye girmesine izin verilmedi.**

CBC Televizyonu'na konuşan Ayet Manna (25), Halifax Stanfield Uluslararası Havaalanında meydana gelen gelişmeleri şöyle anlattı: Havaalanında diğer tüm yolcular gibi sıramı beklerken, yanıma gelen görevli tarafından güvenliğe davet edildim. Çünkü salondaki başörtülü tek bayan bendim. 4 saat boyunca, Amerikan Gümrük ve Sınır Koruma Birimi ajanlarınca sorgulandım. Tüm parmak izlerimi aldılar. Son derece kaba idiler ve hakaret edip bağırıyorlar. Bana ABD'ye giremeyeceğimi söylediler. Daha sonra iki ajan ve polis eşliğinde, sanki bir teröristmişim gibi, herkesin önünde beni havaalanından dışarı çıkardılar."

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=937190&title=kanadali-musliman-kadin-abdye-sokulmedi>)

8 Ocak 2010**Marmara Üniversitesi Rektörü: Başörtüsü demokratik bir hak**

Bir dönem fakülte kapılarına başörtülü öğrencilerin kampüse alınmayacağı yazıları asılan Marmara Üniversitesi'nde, özgürlükler konuşuluyor. Marmara Üniversitesinde başörtülü öğrencilerin ve hatta ziyaretçilerin okula girişine izin vermemeye devam etmesine karşın Rektör Prof. Dr. Necla Pur, başörtüsünün ülkenin bütünlüğüne ve Cumhuriyet'in temel değerlerine bir sekte vuracağını düşünmediğini, örtü takmanın demokratik bir hak olduğunu söyledi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=937470&title=marmara-universitesi-rektoru-basortusu-demokratik-bir-haktır>)

9 Ocak 2010**ABD’deki kolej başörtüsü yasağından geri adım attı**

ABD’de güvenlik gerekçesiyle kampüslerinin tüm birimlerinde peçe ve başörtüsünü yasaklayan Massachusetts Eczacılık ve Sağlık Bilimleri Koleji, gelen tepkiler karşısında gereksiz olan uygulamasını değiştirdi ve dini gereklilikler nedeniyle baş ve yüzün örtülmesine izin verdi. Okul ilk olarak eğitim etkinlikleri sırasında öğrencilerin yüzlerini gizleyecek şekilde örtünmelerini yasaklamıştı. Gelen tepkilerin ardından uygulama “tbbi ve/veya dini gereklilikler dışında” biçiminde değiştirildi. Kolej Müslüman Öğrenciler Derneği Başkanı Ayşe Bajva, ilk uygulamanın “adaletsiz ve anayasaya aykırı” olduğunu belirtti. Çarşaf giymediği belirtilen dernek başkanı kız öğrenci, öğrencilerin kimlik numaralarını belirten kartlarla gezmelerinin öğrenci güvenliğini sağladığını kaydetti. Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi yöneticisi İbrahim Hooper ise Müslüman öğrencileri hedeflediğini söylediği uygulamayı Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu’na şikâyet etti. Konsey başvurusunda 1964 tarihli Sivil Haklar Yasası’na atıfta bulundu ve yasanın çalışanların dini ayrımcılığa tabi tutulmasını yasakladığına değindi. Şikâyetten sonra Kolej’in üst düzey yöneticilerinden biri Hooper’a elektronik posta göndererek yeni politikayı duyurdu. Kolej yöneticisi, “Kimlik tanıma (ID) politikamızı gözden geçirdik ve dini gerekçeler için bir intibak sağladık” dedi ve Konsey’e teşekkürlerini ilettiler.

(<http://platformhaber.net/?p=4529>)

9 Ocak 2010**ABD’deki yasakçılar Türkiye’yi örnek gösterdi**

ABD’nin Massachusetts eyaletindeki sağlık kolejinde uygulanmak istenen başörtüsü ve peçe yasağı, gelen tepkilerin ardından kaldırılmak zorunda kalırken, süreç içinde ilginç bir bilgi de dikkat çekiciydi. Dini hak ve özgürlüklerin sağlanması adına yasakçı uygulamadan vazgeçilirken, yasağın devam etmesini savunanlar ise bu konuda Türkiye’yi örnek gösteriyor. CNN’nin haberine göre Orta Doğu Forumu yöneticisi Daniel Pipes yasakçılığı destekledi. Geniş kültürel tartışmalara sıcak bakmakla birlikte Kolej’in güvenliğe odaklandığını belirten Pipes, “Burka ve çarşaf aracılığıyla gerçekleştirilen terör olayları ve suçlara ilişkin düzinelerce davanın belgesine sahibim. Bunları yasaklamak hassas bir konu ve bankalarla kuyumcu dükkânları gibi yerlerde bu tip yasaklar uygulanıyor. **Terörist saldırılara ilişkin artan kaygılarla birlikte dini pratikler, güvenliğe ağır basacak. Türkiye’de örtünme (hijab) kamu binalarında yasaklanmıştı, öyleyse bu sadece Amerikaya özgü bir kaygı değil**” dedi.

(<http://platformhaber.net/?p=4532>)

11 Ocak 2010**CNN Türk başörtülü muhabir istememiş**

Zaman’ın Pazar eki için verdiği röportajda, CNN Türk programcılarında Cüneyt Özdemir önemli bir itirafta bulundu. Özdemir, medyada kapıların başörtülü muhabirlere kapalı olmasını eleştirerek, “CNN Türk’te başörtülü muhabir çalıştırmak istedim ama yönetim kabul etmedi.” dedi. On yıldır CNN Türk’de 5N 1K’yı hazırlayıp sunan Cüneyt Özdemir’in itirafı, programını anlatırken geldi. Özdemir, programına başörtülü konukların da gelmesini anlatırken şöyle dedi: “Herkesin gelip konuşabileceği bir yer olarak planlamıştık. O çizgide programlar yaptık. 5N 1K, zaman zaman CNN Türk çizgisinin bile dışında kalan özel bir yeri oldu... Toplumsal olarak ertelenen başörtüsü sorunuza gelince CNN Türk ilk kurulurken ben yönetime gelin başörtülü bir muhabir alalım demiştim. Ama kabul etmediler. Kimin kabul etmediğini söylesem, şaşırırsınız. Başörtülü birini CNN Türk’te haber için koşarken görmek o dönem benim açımdan ve değişen Türkiye’deki gerilimi yumuşatması anlamında çok önemliydi.”

(<http://www.haberpan.com/cnn-turkte-basortulu-muhabir-itirafi-haberi/>)

26 Ocak 2010**Başörtülülere kayıt işkencesi sürüyor**

2010 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemine başvuru işlemleri devam ediyor. Yükseköğretimin tüm lisans ve ön lisans (sınavsız geçiş dahil) programlarına girmek veya yurt dışında öğrenim görmek isteyen adaylar sınav başvurularını ÖSYM başvuru merkezlerine yaparken, süreç başörtülü adaylar için tam bir işkenceye dönüşüyor. ÖSYM tarafından yayınlanan kılavuzda yasakla ilgili şu ifadeler yer alıyor: “Başvuru merkezi görevlisi tarafından 2010-ÖSYS Aday Bilgi Formundaki bilgiler ile birlikte

adayın web kamerayla alınacak fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğrafın, cepheden, başı açık, adayın kolaylıkla tanınmasını sağlayacak şekilde çekilmiş olması gerektiğinden, başvuru merkezine giderken adayların bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir. Sınav günü bu fotoğraftaki saç, bıyık, makyaj gibi tanınmada önemli rol oynayacak görünüm özelliklerinde bir değişiklik bulunmamalıdır.” Başörtüsü yasağının daha sınava girmeden uygulanmaya başlaması, özellikle başvuru merkezindeki görevlilerin karşısında başını açmak zorunda bırakılan adaylar için büyük bir eziyet oluyor. (<http://www.sivilmedya.com/basortululere-kayit-iskencesi-suruyor-5736h.htm>)

27 Ocak 2010

Balyoz Darbe Planı'nda başörtüsü fişlemeleri

“Balyoz Darbe Planı” ile ilgili dosyalarda cuntacıların başörtülü kadınları da hedef aldıkları görüldü. Taraf'ın yayınladığı belgelerde Cumhuriyet Gazetesi'ndeki haberlerin ihbar kabul edilerek “Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü'nün talimatı üzerine, türbanlı öğrencilerin açık öğretim sınavlarına girmesine izin verildiği” şeklinde not edilmesi dikkat çekerken, Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki başörtülü öğrenci sayısının da yakından takip edildiği anlaşıldı. Konuyla ilgili olarak **darbe planlarında** “türbanlı öğrenci sayısının öğretim yılı başından beri artarak devam ettiği ve 418 kız öğrenciden 416'sının halen türbanlı olarak derslere girdiği, konunun İl Emniyet Komisyon Toplantısı'nda gündeme getirildiği, rektörün bilgi vermek üzere bir sonraki toplantıya çağrılmasının kararlaştırıldığı” maddesi yer aldı. Darbe Planları'nda Milli Güvenlik Bilgisi dersine giren subayların istihbarat nitelikli çalışmalar yaptığı görüldü. Örneğin bu durum Bingöl İHL'deki başörtüsü sorununun yakından takip edildiği, “Bingöl İmam Hatip Lisesi'nde, türbanlarını çıkarmamakta direnen 12 kız öğrenciye okul yönetimince 3 gün okuldan uzaklaştırma cezası verildiği” şeklindeki maddeye de yansdı. (<http://www.on5yirmi5.com/genc/content.aspx?c=14171>)

27 Ocak 2010

Kırımli kadının Ukrayna'da başörtü mücadelesi

25 yaşındaki Kırımli Susanna İsmailova'nın nüfus cüzdanında başörtülü fotoğraf kullanma hakkı verilmesi için Ukrayna İçişleri Bakanlığına karşı Kiev Bölge İdari Mahkemesinde açtığı davanın duruşması yapıldı. Kırım Haber Ajansı'nın haberine göre daha önce ikamet ettiği Canköy Bölgesi nüfus dairesinin kadınların başörtülü fotoğrafına olumlu yaklaştığına, Bahçesaray Bölgesi nüfus dairesinin ise buna ret cevabı verdiğine dikkati çeken İsmailova, “Kendimi dışarıda başörtüsüz rahat hissetmiyorum. Başörtüyü çıkardığımda insanlar beni belki tanıyamazlardı bile... Bu bizim hayat tarzımız ve demokratik ülkede buna hakkımız olmalı” şeklinde açıklama yaptı. Susanna İsmailova'nın mahkeme temsilcisi avukat Enver Ümerov da “Bu durumda Ukrayna İçişleri bakanlığının nüfus cüzdanında başlıksız fotoğraf kullanılması konusunda almış olduğu iç kararı, Ukrayna Anayasası ve “vicdan özgürlüğü” yasasına aykırıdır. Bundan dolayı dava, Bahçesaray Bölge Nüfus Dairesi'ne karşı değil, Ukrayna İçişleri Bakanlığına karşı açılmıştır. Süreç kısa sürmeyecek, çünkü bu çatışmanın çözülmesi için Ukrayna Yüksek Mahkemesi ve Ukrayna Anayasa Mahkemesinin kararları gerekecek” dedi. (<http://www.haberpan.com/kirimli-kadinin-ukraynada-basortu-mucadelesi-haberi/>)

29 Ocak 2010

Başörtüsü takıyorsa burs yok

Özel bir televizyon kanalına misafir olan ÇYDD Genel Başkanı Prof. Aysel Çelikel, derneğin neden başörtülülere burs vermediğini ilginç bir gerekçeyle açıkladı. Çelikel, başörtülülere burs verilmemesi konusunda kendisini şöyle savundu: “Eskiden ben yönetimde değildim. Tam olarak nasıl yapıldığını bilmiyorum ama ilk ve orta öğretimde türban zaten takılmaması gereken bir şey, belki de dışarıda örtüyorlar. Ben başkanken bu tür birisi gelip benden burs istese, şartları da uygunsaydı, nedir o şartlar, ekonomik sıkıntı içinde olması, ailesinin birden fazla çocuğu olması, babası annesi aynı şekilde ekonomik sıkıntıda olması, böyle biri benden gelip dernekte burs isterse buna hayır demek hem gayri insani hem de gayri hukuki bir şeydir. Onun için böyle bir şeyin yapılabileceğini hiç düşünmüyorum. Ama bir de şöyle bir şey var. Bursu veren kişi, bizde hem kurumlar hem de kişiler bağışçı olabiliyorlar, bazen bu kişiler şart koşuyor, türbanlıya katiyen vermem diyor. O zaman da tabii ben veremem.” Sunucunun “Böyle diyenler de var yani...” şeklinde sorusuna ise Çelikel “O zaman ben eşleştiriyorum herkesin burs aldığı öğrenciyi, isteyenlerle tabii. Tanıştırıyorum öğrenciyle.” diye cevap verdi. (<http://www.yorumla.net/yurtici-haberler/804107-turban-takiyorsa-burs-yok.html>)

31 Ocak 2010**“Başörtülü antrenman yapar, maça çıkamaz” kararı**

İsviçre’nin Luzern şehri mahkemesi İsviçre açısından radikal bir karara imza attı ve basketbol maçlarında oyuncuların başörtüsü takmasını yasakladı. Sura al-Shawk adlı Irak kökenli 19 yaşındaki oyuncunun bölge federasyonu tarafından başörtülü olarak oyunlara alınmaması kararı üzerine, Al-Shwak; ayrımcılık yapıldığını ve inanç ile kişi haklarını öne sürerek konuyu mahkemeye taşıdı. Mahkeme, federasyonu haklı bularak, başörtüyle maç yapılmasını yasakladı. Mahkeme kararında konunun kişisel, insani veya dinsel haklar açısından bir sorun olmadığını, Uluslararası Basketbol Federasyonu’nun kararı ve teknik zorunluluklar gereğince maçlara başörtülü çıkılmayacağı görüşlerine yer verdi. (<http://platformhaber.net/?p=4678>)

1 Şubat 2010**Başörtülüye üniversite misafirhanesi de yasak**

Marmara Üniversitesi misafirhanesinde rezervasyon yaptıran Çınar ailesi, başörtülü oldukları gerekçesiyle kalmak için gittikleri misafirhaneye alınmadı. Kış soğukunda sokakta kalan aile, üniversite hakkında dava açmaya hazırlanıyor. Resepsiyon görevlisi, uygulama konusunda Marmara Üniversitesi Rektörü’nün sözlü talimatı bulunduğunu söyledi. Ankara’da ikamet eden Cemil Çınar, ailesiyle geçen hafta yeğeninini düşünün için İstanbul’a gitti. Çınar’ın oğlu, ailesi için mezun olduğu Marmara Üniversitesi’nin Göztepe Kampüsü’ndeki misafirhanesinden rezervasyon yaptırdı parasını ödedi. Çınar ailesi, misafirhaneye geldiklerinde beklemedikleri bir uygulama ile karşılaştı. *Cemil Çınar’a, eşinin ve kızının başörtülü olmasından dolayı burada kalamayacakları söylendi.* Resepsiyon görevlisi, misafirhaneye alması durumunda işinden olacağını ifade etti. Bu duruma itiraz eden Çınar, misafirhanede sigara yasağına ilişkin yazılı tabelalar bulunduğunu hatırlatarak, konuya ilişkin yazılı beyanın olup olmadığını sordu. Ancak resepsiyon görevlisi, yazılı bir kuralın olmadığını, yasağın Marmara Üniversitesi Rektörü’nün sözlü talimatı olduğunu belirtti. Bu yasağı koyanların kaçak güreş yaptığını dile getiren Cemil Çınar, misafirhanede kalmayacağını kaydetti. Paranın iadesi için bir tutanak tutuldu. Tutanağa, *“Eşimin ve kızımın başörtüsünün açtırılması sebebi ile rezervasyonumun iptali ve ücretinin iadesini rica ederim.”* ifadeleri yazıldı. Çınar ailesi, kış gecesi tekrar Ankara’ya dönmek zorunda kaldı. 50 senedir başörtüsü taktığını dile getiren Cemil Çınar’ın eşi Semihat Çınar, rencide olduğunu ve çok üzüldüğünü dile getirdi. Bayılacak gibi olduğunu anlatan Semihat Hanım, üniversite öğrencisi olmadığına dikkat çekerek, uygulamaya bir anlam veremediğinin altını çizdi. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=946835>)

2 Şubat 2010**Başlarını açsalar bile askerî tesislere kesinlikle almayın**

Eski Hava Kuvvetleri Komutanı emekli Orgeneral İbrahim Fırtına’nın, görevdeyken, “Hastane ve sosyal tesislere, evlatlarını ziyarete gelen siviller, başörtülerini açsalar bile içeri alınmayacaklar.” diye emir verdiği ortaya çıktı. Vakit Gazetesi’nin dün ‘Bu da mı yalan paşa?’ başlığıyla verdiği haberde, Fırtına’nın emrini gösteren gizli belge de yayınlandı. Fırtına imzasıyla hazırlanan ‘Yıkıcı-Bölücü Faaliyetlere Karşı Koyma’ planında yer alan emirlerle göre, başörtülü vatandaşlar, askerî hastanelere ve askerî tesislere sokulmayacak, yakını örtülü olan personel de istihbarat birimlerine bildirilecek. ‘Kişiye özel’ ve ‘gizli’ ibareli belgede, başörtüsü ve sakal çağ dışı olarak nitelendiriliyor. Birinci derecede mücadele edilmesi gereken unsurlar arasında gösteriliyor. Bu unsurları taşıyan askerî personelin hiçbir askerî kuruma alınmaması için gerekenlerin hızlı bir şekilde yapılması emrini veren Fırtına’nın talimatları şöyle sıralanıyor: *“Anayasal düzene karşı siyasi veya dini bir akımın sembolü haline gelmiş çağdışı bir kılık, kıyafet (başörtüsü ve manto) ve sakala sahip kişilerin TSK’ya ait birlik, karargâh, kurum, sosyal tesis ve lojman gibi yerlere sokulmaması yolundaki uygulamalar ile diğer emir ve yönergelerde belirtilmiştir. Askerî konulardan istifade eden personel ve aileleriyle, ziyaret maksadıyla gelen sivil personelden giyim tarzı çağdaş olmayan, inkılâp kanunlarına aykırı, siyasi veya dini bir akım veya ideolojiyi belirleyen kılık ve kıyafette olanlar ile tutum ve davranışları ile Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı davrandığı ve irticai görüşleri benimsediği, bu gibi faaliyetlerde bulunduğu tespit edilenler konular bölgesine alınmayacaktır.”* Askerî lojmanlarda kalmayan personelin dahi tek tek araştırılmasını isteyen Fırtına, çocukları imam hatip liselerine ve özel okul veya dershaneye giden askerî personelin

de derhal tespit edilmesini istemiş. Fırtına, bunların raporlar halinde askerî istihbarat birimlerine ulaştırılarak gerekli soruşturmanın başlatılmasını emrediyor. (Dönemin Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur önderliğinde hazırlanan ‘Sarıköz’ ve ‘Ayışığı’ darbe planlarında İbrahim Fırtına’nın da adı geçiyordu. Özden Örnek’in günlüklerine göre, Fırtına da cuntacı ekibin içindeydi. Geçtiğimiz ay Erge-
nekon soruşturması kapsamında ‘şüpheli’ olarak ifade verdi. Hakkındaki bütün suçlamaları reddeden Fırtına, savcılık sorgusunun ardından salıverilmişti.)

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=947166&title=baslarini-acsalar-bile-askeri-tesislere-k-esinlikle-almayin>)

3 Şubat 2010

GATA’da akıl almaz fişleme defteri

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın tepkisiyle gündeme gelen GATA’daki çağ dışı yasaklar TSK’yı yıpratıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın TRT-1’de katıldığı “Enine Boyuna” programında açıkladığı ‘GATA’daki başörtüsü skandalı, askeri hastanedeki yasakçı bir başka uygulamayı yeniden gündeme getirdi. GATA Haydarpaşa Hastanesi’nde başörtülü hasta ve hasta yakınlarına başörtüsünün altına takılan bone için yasak uygulanıyor. Yasağın talimatı ise GATA Haydarpaşa Komutanı Tümgeneral Tuncay Çakan tarafından verildi. **Yasak kapsamında GATA’nın nizamîyesinde “Bone Teslim Defteri” tutuluyor.** Hasta, hasta ve personel yakınları girişte başörtülerindeki iğneleri ve bonelerini çıkarmaya zorlanıyor. Başörtülerindeki iğneleri ve bonelerini çıkarmaya zorlanan hasta, hasta ve personel yakınları aksi halde hastaneye alınmıyor. **Bu dayatma karşısında çaresiz bonelerini çıkararak içeri girenler de resmen fişleniyor.** Tüm nizamîyelerde tutulan Bone Teslim Defteri’ne, kişinin adı soyadı, niçin geldiği, kiminle görüşeceğine kadar tüm bilgileri kalem kalem işleniyor. ‘Bone Teslim Defteri’ tutulmasına tepki gösteren hasta ve hasta yakınları “bonelerin geri verilmesinde karışıklık çıkmaması” gerekçesiyle yapılan uygulamaya karşı çıkıyor. Amacın fişleme olduğunu belirten hasta yakınları sorununun bir kimlikle çözülebileceği halde deftere tek tek kayıt tutulmasının maksatlı olduğunu belirtiyor. (<http://www.bugun.com.tr/haber-detay/91892-tum-Yorumlar-gata-da-akil-almaz-fisleme-defteri-haberi.aspx>)

3 Şubat 2010

Fransa’da eşi peçeli adamın vatandaşlık başvurusu reddedildi

Fransız hükümeti, ‘Fransız eşine zorla peçe taktırdığı’ iddia ettiği yabancı uyruklu bir kişinin vatandaşlık başvurusunu reddetti. Böylece parlamentoda peçeye yasak getirilmesi tasarısı henüz onaylanmadan, uygulama hayata geçmiş oldu. Aslen hangi ülkeden olduğu belirtilmeyen kişinin Fransız eşiyle birlikte Fransa’da yaşayabilmek için vatandaşlık başvurusu yaptığı kaydedildi. Göçmenlerden Sorumlu Bakan Eric Besson, Fransa’da yasaların vatandaşlık isteyen herkesin ‘uyum göstermesi’ gerektiğini savundu, vatandaşlık başvurusu yapan kişinin, “eşine peçe takması için baskı yaptığını ve özgürlüğünü kısıtladığını” iddia etti. (<http://platformhaber.net/?m=201002&paged=8>)

5 Şubat 2010

Başbuğ: Keşke GATA olayı yaşanmasaydı...

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın eşinin Gülhane Askeri Tıp Akademisi’ne başörtüsü yüzünden alınmamasıyla ilgili Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ ilk kez konuştu, “Keşke bu olay yaşanmasaydı. İnsani boyuttan bakarsak bugün savunmamız mümkün değil” dedi. Başbuğ sürekli gündemde olmaktan rahatsız olduklarını, Silahlı Kuvvetler’in bundan etkilendiğini belirtti.

(<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetay&VersionID=43544&Date=05.02.2010&ArticleID=978694>)

11 Şubat 2010

Misafire başörtüsü vetosunun mucidi Sezer

Eski Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer döneminde yabancı bir devlet adamının eşine, başörtüsü nedeniyle veto uygulandığı ortaya çıktı. Ahmet Necdet Sezer, Çankaya Köşkü’nde uyguladığı başörtüsü yasağını uluslararası boyuta taşımış, **eşi başörtülü olan Afgan Cumhurbaşkanı Karzai’yi Türkiye’ye**

eşsiz davet etmişti. Bu skandal, Sezer’in Çankaya Köşkü’nde verdiği akşam yemeğinde patlak verdi. Çankaya Köşkü’ndeki yemek sırasında Hamit Karzai, Semra Sezer’e “Sizi Afganistan’da görmekten büyük onur duyarız” dedi. Semra Sezer ise buna karşılık olarak, “Ama siz eşinizi getirmemişsiniz” şeklinde cevap verdi. Bunun üzerine Karzai, “*Bana davet gönderilirken eşim davet edilmedi. Davet edilseydi onu da getirirdim*” diyerek, sözlerini şöyle sürdürdü: “Zira bizim ülkemizin parlamentosunda şu an 24 kadın milletvekili var. Kadınlarımızın siyasette aktif olarak yer almalarını destekliyoruz. Bu konuda bizim açımızdan herhangi bir sıkıntı yok.”

(<http://platformhaber.net/?p=4808>)

14 Şubat 2010

Atatürkçü Düşünce Derneği’ne başörtülü üye yapılamaz

Ankara’da gerçekleştirilen Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Genel Yönetim Kurulu Toplantısı’nda kamuoyundan gizlenen ve karar defterine işlenen kararların başında başörtüsü yasağı geldiği bildirildi. ADD’ye üyelik için ön şartın ‘başörtüsüz’lük olduğunun belirtildiği 21 No’lu kararın 9. maddesinde İslâm’ın emri örtüden “sıkmabaş” ve “türban” olarak söz ediliyor. Kararda şu ifadeler yer veriliyor: “**Genel merkez üyelik kabulü için şubelerden gönderilen türbanlı ve sıkmabaş kayıtlarının reddedilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.**” 11 No’lu kararda ise “Bir siyasal simge oluşturabilecek şekilde türban anlamına gelmeyen geleneksel Anadolu kadınının başörtüsü ile fotoğraf verenlere kimlik düzenlenerek üyeliğine kabulüne oy çokluğu ile karar verilmiştir” ibarelerine yer verildi. ADD Genel Sekreteri İzzet Polat Ararat, aldıkları iki kararı doğrularak, “Üyelerimize verdiğimiz kimlik var. O kimliklerde kullanılacak fotoğrafların türbanlı olmamasına karar verdik. Bizler Atatürkçüyüz. Siyasi simgeyi kabul etmiyoruz” dedi.

(<http://www.haber5.com/aturkcu-derneginin-ortu-uc-kagidi-haberi-55966.aw>)

14 Şubat 2010

Almanya’da başörtülü öğrencinin sınıftan atılması inceleniyor

Almanya’nın Oberhausen şehrinde bir gymnasiumda (en yüksek seviyeli lise) 2008 yılında onuncu sınıf öğrencisi Müslüman bir kız, başörtüsünden dolayı okul müdürü tarafından sınıftan atılmıştı. Bunun üzerine Müslüman başörtülü öğrenci mahkemeye başvurarak okul müdüründen zor kullandığı için dava açtı. Düsseldorf Savcılığı şimdi müdür hakkında inceleme başlattı. Savcı Michael Schwarz problemin okul müdürlerinin öğrencilerin kıyafetleri konusunda ne kadar yetkili olduğu sorunu olduğunu belirtti. Bosnalı Müslüman öğrencinin ‘Kimar’ adı verilen ve başıyla birlikte omuzları üzerinden vücudunun üst kısmını örtmesi, gymnasium müdürü tarafından bir problem olarak algılandı. Müdüre göre Bosnalı Müslüman kız öğrencinin taşıdığı örtü bir mesaj imiş ve toplum içerisinde yapılan tartışmalar böylece okula taşınmış oluyormuş.

(<http://www.ihlassondakika.com/haberdetay2.php?id=246992>)

16 Şubat 2010

MEB ilköğretimdeki sorunu görmezden geldi

Diyarbakır milletvekili ve BDP genel başkanı Selahattin Demirtaş’ın, Diyarbakır Merkez Hamravat İlköğretim Okulunda okuyan 12 yaşındaki Ece Nur Özel’in başörtüsü taktığı gerekçesiyle başka bir okula sürgün edilmesi ile ilgili Meclis’e verdiği soru önergesi cevaplandırıldı. Demirtaş’a cevap Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu’dan geldi. Çubukçu cevabında, başörtüsü taktığı gerekçesiyle okuduğu okuldan ve ders arkadaşlarından koparılıp oturduğu evin kilometrelerce uzağındaki bir okula sürgün edilen 12 yaşındaki Ece Nur Özel’in eğitim hakkının elinden alınmadığı ve kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı hareket ettiğinden dolayı sürgün edildiği ifade edildi. Cevapta, Ece Nur’un mevcut kılık kıyafet yönetmeliği çerçevesinde eğitimine devam ettiği vurgulanması ise kamuoyunu yanıltma olarak değerlendirildi. Çünkü Ece Nur Özel, sürgün edildiği Vali Nafiz Kaya İlköğretim Bölge Okulu’nda eğitimine başörtülü olarak devam ediyor. (<http://platformhaber.net/?p=4867>)

17 Şubat 2010

Komutan: Eşin Allah rızası için örtünüyor ama yukarıdan emir var!

Namaz kıldığı ve eşi başörtülü olduğu gerekçesiyle yüzbaşılık rütbesindeyken Yüksek Askerî Şûrâ (YAŞ) kararıyla 1997'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nden (TSK) atılan Niyazi Budak, Yeni Asya'ya yaşadığı sıkıntıları anlattı. İnancı sebebiyle yaşadığı haksızlıkları gözler önüne seren Budak, atılma sürecinde komutanıyla arasında eşinin başörtüsü sebebiyle yaşanan bir diyalogu şöyle aktardı: *"Başörtüsü ile ilgili sıralı komutanlardan çeşitli ikazlar aldım. Ben de eşimin başörtüsünün tamamen bizim inancımızdan kaynaklandığını ve maksadımızın Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu izah etmeye çalıştım da nafile tabii ki. Yaklaşık bir yıl sonra bu tür sıkıntılar devam ederken, Tabur Komutanın tayini çıktı ve gitmeden önce beni odasına çağırarak şöyle dedi: "Bak Niyazi, ben seni bir yıldır takip ettiriyorum. Eşinin başörtüsünü, Allah rızası için taktığına ben inandım. Çünkü, astların arasında ayrım yapmadın, onlara dinî propagandada bulunmadın, işini düzgün yaptın. Ama yukarıdan kesin emir var. Ya eşin başını açacak ya da ordudan atılacaksın."* Ben de kararımızın kesin olduğunu ve gerekli işlemleri yapabileceğini söylemekle yetindim.

(<http://platformhaber.net/?p=4879>)

23 Şubat 2010

"Bizim başörtüsü ile falan ilgimiz yoktu"

Gerçekleştirildiği andan itibaren başörtüsü karşıtı bir kampanyaya dönüşen Danıştay saldırısının arkasındaki ilişkiler gün yüzüne çıkarken, sanıklardan itiraflar da gelmeye devam ediyor. Son olarak Birinci Ergenekon davası kapsamında Danıştay cinayeti sanıklarından İsmail Sağır savunmasını yaptı. Cumhuriyet Gazetesine bombalı eylem olayından başlayıp Danıştay cinayetinin işlenmesi ve yakalanmasına kadar ki süreci mahkemeye anlatan Sağır, *"Bizim başörtüsü ile falan ilgimiz yoktu"* dedi. Osman Yıldırım'ın kendisine, "Alparslan Aslan'ın bir işi var siz de yanında gidin" dediğini belirten Sağır, "Yıldırım elime de bir başörtüsü verdi, bunu tellere asarsın dedi ama ben hiçbir şey anlamadım. Durup dururken niye böyle bir şey yapıyoruz dedim kendi kendime." şeklinde konuştu.

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=243186>)

25 Şubat 2010

"Türban takıp gelen kenelere acımayın"

Bir internet sitesinde yayınlanan ses kaydında Balyoz Darbe Planı zanlılarından Tümğ. Metin Yavuz Yalçın'ın, başörtülü kadınlara yönelik ağır ifadeler kullandığı ortaya çıktı. Ses kaydında *"Son olarak bir şey daha söyleyeyim: baştan söyleyecektim unuttum. Eeee şimdi maiyetinizdeki personelin aile yapılarını inceleme göreviniz var değil mi? Buna çok dikkat edin arkadaşlar. Eee bizde oldu takip ediyorlar, türban takıp lojmanların girişinden önce çıkarıp içeri girip içeride takanlar o modelde insanlar da var. Hiç acımayın arkadaşlar, hiç acımayın. Hiç kimse silahlı kuvvetlerin sırtında, o neydi o yapışan şeyler söyle. Kene gibi bilmem ne gibi yok, hiç acımayın. Bu söylediğim birlik bütünlüğü tehlikeye atabilecek, her hangi bir harekette bulunan personele acımayın. Bir anda yara başka yerlere dağılabilir..."* denildiği anlaşıldı.

(<http://www.bahcesel.com/bahceselhaber/144-tematik-ozel-haber/154-risale-haber/1067523-turban-takip-gelen-kenelere-acimayin/>)

3 Mart 2010

Başörtüsü yasağına tepki için başını örttü

Hollanda'nın Eindhoven kentindeki Het Plein Koleji'nde öğretim üyeliği yapan Doçent Doktor Jos Baisjens, Aşırı sağcı Özgürlük Partisi (PVV) lideri Geert Wilders'in başörtüsüne getirmek istediği yasağı protesto etmek için başörtüsü taktı. Aşırı sağcı söylemleri ile İslam'a ve müslümanlara hakaret eden Wilders, iktidar olunca başörtü yasağı getireceğine dair açıklama yapmıştı. Geert Wilders'a karşı Hollandalıların sesleri yükselmeye başladı. Kendisinin bir ateist olduğunun altını çizen Jos Baisjens, *"Sırf ülkede yaşayan bir milyona yakın müslümanı dışlayıcı hareketlere tepki olarak okula giderken, mahallede, çarşıda başörtüsü takıyorum"* dedi. Baisjens, bir politikacı olarak değil, eğitimci bakış açısıyla olayları değerlendirdiğini belirterek, *"Wilders'in sözleri beni bir eğitimci ve insan olarak rencide*

etti. Kendim hiçbir dine inanmadığım halde inançlar ile bu denli alay edilmesine ve dışlanılmasına karşıyım. Herkes özgürce dininin gereğini yerine getirebilmeli. Bu yönde inançların önüne engel konulmamalı. Ben bunu bir şekilde protesto etmeyi kararlaştırdım ve başörtüsü taktım” diye konuştu.
(<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?t=03.03.2010&i=244637>)

3 Mart 2010

CHP üyeleri çarşafa karşı eylem yaptı

Mersin’de, halifelüğün kaldırılışının 86. yıldönümü nedeniyle bir araya gelen yaklaşık 100 CHP’li kadın, üzerlerine geçirdikleri çarşafı yırtarak gerçekleştikleri eylemle “Cumhuriyet’e sahip çıktıklarını” söyledi. Atatürk Caddesi’ndeki Atatürk Evi önünde toplanan CHP’li kadınlar adına İl Kadın Kolları Başkanı Havva Ongunsel yaptığı açıklamada Mustafa Kemal Atatürk’e şükran borçlarını sunmak için bir araya geldiklerini belirtti ve “Ülkemiz üzerinde kara bulutlar dolaşiyor. Türkiye Cumhuriyeti’ni tehdit edenlere karşı birlik olmaya, devrimlerimize sıkı sıkı sahip çıkmaya devam edeceğiz” dedi. Ongunsel’in konuşmasının ardından, CHP’li kadınlar, yanlarında getirdikleri çarşafı dört bir yanından çekip yırttılar, parçalarını yere atıp ayaklarıyla da ezdiler.
(<http://www.odatv.com/n.php?n=chpli-kadinlarin-mersin-provokasyonu--0303101200>)

4 Mart 2010

28 Şubatçılar başörtüsünü sokakta dahi yasaklamaya kalkmışlar

28 Şubat darbe sürecine dair Zaman Gazetesi’nde yayınlanan ve Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Hukuk Müşavirliği’nin imzasını taşıyan **10 maddelik teklifte** cami dışında kalan kamu ve özel bütün mekânlarda başörtüsünün yasaklanması isteniyor. **Başörtüsü, hastaneler, işyerleri ve siyasi parti faaliyetlerinde yasaklanıyor. Yasak bununla da sınırlı değil. “Herkes açık genel yerler”in de yasak olacağı yazılmış.** Bu hüküm, otobüs, kafe hatta sokakta bile başörtüsünün yasak olacağı anlamına geliyor. Din eğitimi yapanlar için de ağır cezalar öngörülüyor. Din eğitimi için bireysel faaliyette bulunanlar için 8 yıla kadar hapis cezası düşünülüyor.
(<http://platformhaber.net/?p=5071>)

5 Mart 2010

Başörtülü hanımlar Meclis’te ikna odalarını anlattı

28 Şubat’ın başörtüsü yasağı mağduru öğrencileri BDP vekili Ufuk Uras’ın girişimiyle TBMM’ye gelerek, “İstanbul Üniversitesinde kurulan ikna odaları”nı anlattılar. Başörtülü oldukları için ikna odalarında baskı altına alındıklarını belirten başörtülüler, kılık kıyafet genelgesine uymayı taahhüt eden bir belgeyi imzalamaya zorlandıklarını belirttiler. Meclisteki partilerin grup başkanvekilleri ve milletvekilleri ile görüşen başörtülüler, yıllardır büyük mağduriyetlere yol açan yasağın kaldırılması için herkesin üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmesi çağrısında bulundular. Toplantıyı düzenleyen Ufuk Uras, sorunun ‘monolitik devlet yapısı ve siyasi uzantılarının demokratikleşmeye direnişlerinden’ kaynaklandığını savunarak, bütün mağdurların yan yana gelmesi ve buna izin vermemesi gerektiğini kaydetti. Uras, insanların bir kalıba sokulmasına karşı olduğunu ifade etti. BDP Grup Başkanvekili Bengi Yıldız, “Sistemden mağdur olanların birbirine sahip çıkması lazım” dedi.
(http://www.tevhidhaber.com/news2_detail.php?id=66053)

8 Mart 2010

İstanbul Barosu örtüyü “kafeslenmek” diye görüyor

İstanbul Barosu Başkanlığı; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla yayınladığı basın açıklamasında, “*Laik Cumhuriyetin büyük çaba ve özverilerle; tecrit edildikleri kafesler arkasından çıkarmaya uğraştığı kadınlar; bugün yeniden örtünmeye, eve yönlendirilmeye çalışılmaktadır*” ifadelerini kullandı. İstanbul Barosu Başkanlığı, kadınların örtünmesini de “kafese girmek” olarak tanımlayıp başörtülü kadınların toplumdaki tecrit edildiğini iddia etti. İstanbul Barosu Başkanlığı’nın açıklamasında; şöyle denildi: “Laik Cumhuriyetin büyük çaba ve özverilerle; tecrit edildikleri kafesler arkasından çıkarmaya uğraştığı kadınlar, bugün yeniden örtünmeye, eve yönlendirilmeye çalışılmaktadır. Kadının hala siyaset alanında, yerel yönetimlerde, mülki yönetimlerde adı yoktur.”
(<http://www.elestiriyoruz.com/guncel-haberler/barodan-utanmazlik/1/>)

11 Mart 2010

Türbana şapkalı çözüm

YÖK, sınava şapkalı girdiği için sınıftan çıkarılan öğrencinin şikayeti üzerine görüş bildirdi. Şapkalı ders için ne evet ne de hayır diyen YÖK, ‘**Öğrenci sınıftan çıkarılmaz, tutanak düzenlenir**’ diyerek topu üniversite yönetimlerine attı. Sınıfa başını ve boynunu tamamen kapatan şapka ile giren ve dersin hocası tarafından sınıftan çıkarılan tıp fakültesi öğrencisi Zeynep Nur İncekara’nın, ‘eğitim hakkım engellendi’ iddiasıyla Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı’na yaptığı şikayette, YÖK kararını verdi. YÖK kararında, öğrencinin sınıftan çıkartılmayacağını savunarak, tutanak tutulması gerektiğini belirtti. AKŞAM Gazetesi tarafından da duyurulan söz konusu şikayet üzerine Başbakanlık şikayetin değerlendirilmesini istedi. Talep üzerine konuyu araştıran YÖK, 8 Mart 2010 tarihinde Başkanvekili Ömer Demir imzası ile İncekara ve İnsan Hakları Başkanlığı’na yanıt gönderdi. YÖK’ün yanıtında şapkalı eğitime ne ‘hayır’ ne de ‘evet’ denildi. İstanbul Üniversitesi ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nden de görüş alınarak verilen yanıtta, öğretim üyesinin derse şapkalı giren öğrencileri uyardığı ve dışarı çıkardığı hatırlatıldı. YÖK’ün yazısında, konunun Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Akademik Kurulu tarafından da değerlendirildiği belirtilerek şöyle denildi: ‘...Fakülte Akademik Kurul’dan edinilen bilgilerde, ‘öğrenciler derse girmişse çıkartılmayacağı, öğretim üyesinin derse devam edeceği, gerekirse tutanak tutup dekanlığa bildireceği’ yönünde uygulama yapıldığı ve öğrencilerin derslere devam ettiği ifade edilmiştir...’YÖK bu yazı ile üniversite yönetimlerinin derslere türban ile giren öğrencilere ne gibi uygulama yapacağı mesajını da ilettiği oldu. Yazıya göre, türbanla derse giren öğrenciler de sınıftan çıkarılmayacak, bu öğrenciler hakkında sadece tutanak düzenlenebilecek.

(http://www.aksam.com.tr/2010/03/11/haber/guncel/10412/turbana_sapkali_cozum.html)

11 Mart 2010

Görev tamamlanmıştır komutanım, örtülü hemşirenin fotoğrafını çektik

Erzincan’daki Ergenekon soruşturmasında sanıklardan ele geçirilen belgeler jandarmanın başörtüsü takan görevlileri adım adım izleyerek fişlendiğini ortaya koydu. Jandarma istihbarat görevlilerinin bir hemşireyi takip ederek hazırladığı bilgi notunda “başörtüsü taktığı görüldü, fotoğrafı çekildi” ifadeleri dikkat çekti. Erzincan soruşturmasının ek delil klasörleri, Jandarma’nın bölgede yürüttüğü şok edici istihbarat çalışmalarını ve ilginç yöntemlerini ortaya çıkardı. Klasörlerde yer alan, üç jandarma görevlisi N.Y, K.Y ve M.A’nın ‘yapılan faaliyet özeti’ başlıklı bilgilendirme notuna göre, göre 11 Mayıs 2006 günü Erzincan İl Jandarma Komutanlığı’ndan hareket eden jandarma timi, il merkez Hancı Çiftliği’nden geçici olarak Akyazı Beldesi Sağlık Ocağı’nda göreve başlayan Sevim Özer isimli başörtülü bir ebe hemşireyi tüm gün izleyerek başörtülü fotoğraflarını çekti.

(<http://platformhaber.net/?p=5144>)

11 Mart 2010

Almanya’da başörtülü bayana saldırı

Batı’da İslam düşmanlığı yükselmeye devam ediyor. Berlin’de kimliği belirsiz iki kişi metroda başörtülü bir bayana önce başörtüsü nedeniyle hakaret ettiler; sonra da saldırdılar. Saldırı, Belin Eyaleti’nin resmi internet sitesinden de duyuruldu. Site, Berlin metrosunda iki sarhoşun başörtülü genç bir bayana saldırıda bulduklarını bildirdi. Saldırganların başörtülü kıza önce başörtüsü nedeniyle hakaret ettikleri öğrenildi. Kimliği belirlenemeyen iki sarhoş saldırganın pazar sabahı 5 numaralı metro hattında 26 yaşındaki başörtülü bir bayana hakarete bulunarak başörtüsüne saldırdıkları ve kendisini itip kakıtları belirtildi. Saldırıya uğrayan genç bayanın Elsterwerdaer Metro durağında saat 8 sularında polisi haberdar ettiği, ancak iki saldırganın kaçarak izini kaybettirmeyi başardıkları kaydedildi. Berlin polisi, saldırıya uğrayan genç bayanın yara almadığını açıklarken, saldırganları yakalamak için soruşturma başlatıldığı bildirildi.

(<http://islamigundem.org/almanya-basortulu-bayana-saldiri-haber-1500.html>)

12 Mart 2010

Başörtülü öğretmeni atan okul haksız bulundu

Belçika’nın Charleroi kentinde belediyeye ait bir okulda başörtülü olduğu gerekçesiyle işten atılan matematik öğretmeni, yerel mahkemenin okul yönetimini haklı bulmasına rağmen temyize başvurarak

işine döndü. RTBF televizyonunun haberine göre, mesleğe aynı okulda 3 yıl önce başörtülü olarak başlayan öğretmenin okulla ilişkisi, “derslere başörtülü girdiği” gerekçesiyle geçen yıl eylül ayında kesildi. Başvurduğu Charleroi mahkemesinin, Belçika milli eğitim sistemindeki “tarafsızlık” ilkesi gereğince okul yönetimini onaylaması üzerine, dava Mons temyiz mahkemesine taşındı. Üst mahkeme, nihai kararında, okulun, eğitim bakanlığı yerine belediyeye bağlı olması nedeniyle tarafsızlık ilkesini öngören yönetmeliğe tabi olmadığına hükmetti. Mahkeme kararında, Belçika’nın Fransızca eğitim yapan ve eğitim bakanlığına bağlı olmayan okullarında öğretmenlerin, “görüşlerini öğrencilerine empoze etme-
mek koşuluyla her türlü dini sembol taşıyabileceği” belirtildi.
(<http://www.milliyet.com.tr/basortulu-ogretmeni-isten-atan-okul-haksiz-bulundu/dunya/sondaki-ka/12.03.2010/1210459/default.htm>)

12 Mart 2010

Başörtülü öğrenci belediye otobüsüne indirimli binemiyor...

CHP’li İzmir Büyükşehir Belediyesi, başörtüsü yasağını genişleten bir uygulamaya imza attı. **Belediye otobüslerinden indirimli yararlanmayı sağlayan öğrenci ve öğretmen kartlarına başörtülü fotoğraf verenlerin başvurusu kabul edilmiyor.** Bir süre önce Kütahya’dan İzmir’e taşınan Açıköğretim Lisesi 11. sınıf öğrencisi Zeynep Akçakaya, kişiye özel elektronik öğrenci kartı almak için ESHOT Genel Müdürlüğü’ne internet üzerinden başvurdu. Akçakaya’ya e-postayla gelen cevap, “Fotoğrafınız uygun olmadığından kart basılmadı.” oldu. Bunun üzerine ESHOT’u telefonla arayan Akçakaya, fotoğrafının ‘kılık-kiyafet yönetmeliğine uygun olmadığı’ cevabını aldı. Daha önce yaşadığı şehirde böyle bir uygulama ile karşılaşmadığını aktaran Zeynep Akçakaya, tepkisini “*Halkın vergisiyle alınan otobüslerde, başörtülü-başörtüsüz ayrımı yapılıyor.*” sözleriyle dile getirdi. Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencisi Büşra Şahin de İzmir Belediyesi’nin mağdur ettiği öğrencilerden. Okulunun bulunduğu Manisa’da öğrenci kartı alırken başörtüsüyle ilgili sıkıntı yaşamadığını dile getiren Şahin, “*Biz bu kartı okulda değil, sokakta kullanacağız. Başka öğrenciler otobüslere indirimli binerken biz başörtülü olduğumuz için tam bilet kullanmak zorundayız.*” dedi.

(<http://www.bugun.com.tr/haber-detay/95768-izmir-de-vahim-basortu-skandali-haberi.aspx>)

14 Mart 2010

Başörtülü İstanbul Üniversitesi öğrencisi Doğu Üniversitesi’nde panele alınmadı

Doğu Üniversitesinde gerçekleşen Anayasa değişikliğine ilişkin panele Ceren Kaya isimli İstanbul Üniversitesi hukuk fakültesi öğrencisi alınmadı. Ceren Kaya’ya içeri girmesini engelleyen güvenlik görevlisi ‘*Böyle giremeyeceğinizi bilmiyor musunuz?*’ ifadelerini kullandı. Yasağın, ziyaretçi olarak giriş yapmak isteyen başka bir üniversitenin öğrencisine, üstelik kıyafet konusunda yaptırım uygulama yetkisi olmayan güvenlik görevlisi tarafından uygulanmasıyla, başörtülü kadınlara yönelik olarak işlenen ayrımcılığa bir yenisi eklendi.²⁹

14 Mart 2010

Öğretim üyeleri “şapka formülüne” de karşı çıktı

YÖK’ün başörtüsü yasağına karşı geliştirdiği “şapka formülü”ne öğretim üyelerinden tepki geldi. Bu yöntemle yumuşak inişli bir başörtüsü özgürlüğü formülü geliştirildiğini savunarak YÖK’ü eleştirdiler. Öğretim Üyeleri Der. Bşk. Prof. Dr. Tahsin Yeşildere “Öğrencilerin bir kısmı üniversite yönetimlerinin siyasal iktidar ile yakın olmasını kullanmak istiyorlar. Yeni yönetimler de bir kısmı iktidar ile aynı görüşte bir kısmı da türbana ılımlı bakan isimlerden oluşuyor. Derslerde türbanla veya yeni format olan boynu kapatan şapka ile giren öğrencileri dersten çıkaran bazı hocalara üniversite yönetimleri inceleme başlatıyor. Derste tutanak tutan hocalar bu tutanakları dekanlığa ve rektörlüğe iletse de hiçbir işlem yapılmıyor. Öğretim üyeleri ile öğrenciler karşı karşıya kalıyor. Hocalar ne yapacağını bilmiyor. YÖK ya net bir karar vermeli ya da yasa değişmeli.” derken Prof. Dr. Kemal Gürüz (YÖK eski Bşk.) da “Anayasa Mahkemesi’nin kararları açık. Hukukçular oturup değerlendirsinler, karar versinler. Bu ülkenin hukukçuları cumhuriyetin savcılığı var.” dedi. Prof. Dr. Alpaslan Işık (Tüm Öğretim Üyeleri Der. Gnl. Bşk.) ise “YÖK’ün türban konusundaki ısrarı makul hiçbir gerekçe ile savunmak mümkün değildir. Özellikle de türban İslamiyet’in bir gereği olarak kabul edilemez. İslamiyet’in insanlığın gelişimine en

²⁹ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

büyük katkısı putperestliği yıkmış olmasıdır. Putperestlik ve uzantısı olan fetişizm İslamiyet'in değil, bazı ilkel inanç sistemlerinin bir parçasıdır. YÖK'ün türbana İslamiyet'in bir gereği imiş gibi sahip çıkan çevrelerin yanında yer alması Türkiye üniversitelerini İslamiyet öncesi karanlık putperestlik dönemine taşımaktan başka bir anlamı yoktur.” yorumunda bulundu.

(<http://www.akdenizhaberler.com/Haberler-Turbana-sapka-formulune-tepki-80696.html>)

17 Mart 2010

Başörtülülerin Renault'nun kooperatifine bile girmesi yasak

Bursa'daki Renault fabrikasının yönetimi, çalışanların alışveriş yaptığı kooperatife başörtülülerin girmesini yasakladı. Bir işçinin eşi, anne ve babasıyla birlikte alışverişe gitmesi üzerine alınan tuhaf karar, çalışanlar arasında huzursuzluğa sebep oldu. Yasağa gerekçe sunamayan Oyak Renault yönetimi, 'tüzel kişilik' dediği kooperatifi adres gösteriyor. Kooperatif yetkilileri ise yasağın sebebinin 'tadilat' olduğunu ileri sürüyor. Aralık 2008'de krizi bahane edip 150 kişinin işine son veren fabrikanın çalışanları, namaz kılanlara baskı yapıldığını belirtiyor. Oyak-Renault'daki başörtüsü yasağı 27 Şubat'ta bir çalışanın, eşi, annesi ve babasıyla birlikte kooperatife alışverişe gitmek istemesiyle başladı. **Kapıdaki görevliler çalışan işçi ile başı açık eşini içeri aldı. Ancak başörtülü annesi ile babasının girmesine izin vermedi.** Yaşlı çifti yağmur altında bekçi kulübesinin önünde bekleten görevliler, talimatın yönetimden geldiğini bildirdi. Çalışanların, durumu, bağlı buldukları Türk Metal yetkililerine bildirmeleri de çözüm olmadı. Sendika yetkililerinden "Bu yönetimin kararı, yapacak bir şey yok." cevabını alan işçiler, insan kaynakları biriminden gönderilen elektronik posta ile ikinci şoku yaşadı. Çalışanların eşleri ile yakınlarının hafta sonlarında alışveriş için kooperatife girmesinin yasaklandığının altı çizilen e-posta'da, üstü kapalı işten atma tehdidinde bulunuldu.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=962463>)

18 Mart 2010

Belçika'da türban davası sonuçlandı

Belçika'nın Flaman bölgesinde önümüzdeki eğitim yılından itibaren geçerli olacak olan devlet okullarındaki başörtüsü yasağı kararı iptal edildi. Mağdur olan birkaç öğrencinin başvurusunu değerlendiren Danıştay, Flaman Devlet Okulları (GO) İdaresi'nin okullarda başörtüsü dâhil herhangi bir dini sembolün taşınmasını yasaklayan kararını iptal etti. Geçtiğimiz 11 Eylül'de Flaman yönetimindeki devlet okulların tamamında öğrenci ve öğretmenler için başörtüsü yasağı getirilmişti. Anvers şehrindeki iki lisenin öğrenciler için başörtüsü yasağı getirmesiyle tırmanan gerilim, yasağın 700 kadar devlet okulunu kapsama kararıyla artmıştı.

(<http://www.ensonhaber.com/dunya/261551/belcikada-turban-davasi-sonuclandi.html>)

22 Mart 2010

İstanbul Üniversitesi kütüphanesine alınmadı

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan bir kitap hakkında bilgi edinmek için başvuran başörtülü öğrenci, kütüphaneye alınmadı. Kütüphane görevlisi bu konuda amirlerinden "kesin emir" aldığını ifade etti. (http://www.dunyabizim.com/news_detail.php?id=3149)

26 Mart 2010

Öğrenci velileri, Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Oyuncak Müzesi'ne başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmadı.

Ankara Üniversitesi, insan hakları konusunda tarihî adımlar atan Türkiye'nin demokratikleşme karnesine gölge düşürecek bir skandala sahne oldu. Çocuklarının eğitimi için her zorluğa katlanan annelerin, eğitim fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren *Oyuncak Müzesi'ne başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmadığı ortaya çıktı.* Müze yetkilileri, telefonla randevu alan annelere 'müzenin kampüs içinde yer aldığını ve resmi bir kurum olan üniversitenin kurallarını uygulamak zorunda olduklarını' söyledi. Annelerinden ayrı olarak müzeye gitmek zorunda kalan küçüklerin tedirginliği yüzlerinden okunurken başörtülü veliler duruma tepki gösterdi. Anaokulu öğretmenleri de durumun çocuklar üzerinde olumsuz etki oluşturduğuna dikkat çekerek hiçbir müzede böyle bir uygulamayla karşılaşmadıklarını ifade etti.

(<http://www.internethaber.com/turkiye-bu-haberleri-konustu-38f->)

27 Mart 2010

Bayan doktorlar davetli oldukları toplantıya başörtüsü nedeniyle giremedi

Bir ilaç firmasının beslenme üzerine düzenlediği toplantıya katılmak üzere Edirne’ye gelen bayan doktorlar başörtüsü nedeniyle içeri alınmadı. Toplantı Trakya Üniversitesi Balkan Kampüsü içerisinde bulunan Kongre Merkezi’nde yapıldı. Özel bir ilaç firması tarafından davet edilen doktorlar toplantıya katılmak üzere Edirne’ye geldi. Balkan Kongre Merkezi’ne giden bayan doktor grubu, salona girmeye çalıştığı sırada güvenlik görevlilerinin engeli ile karşılaştı. Nedenini sorduklarında kendilerine ‘dekanlığın bir emri’ olduğunu ve bu nedenle içeri alınmayacakları cevabı verildi. Konuyla ilgili bir yetkili ile görüşmeyeince toplantıya katılmadan üniversiteden ayrıldı.

(<http://www.turkdunyasi.biz/bayan-doktorlara-basortusu-engeli-haberi>)

30 Mart 2010

Başörtülü Öğrencilere Hakaret

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, başörtülü öğrencilere toplu taşıma indirim kartı verilmemesini savunarak yılların insan hakkı sorununu çözecek bir öneride bulundu. Kocaoğlu, kadınların fotoğraflarını açması durumunda problemin çözüleceğini ifade etti. Yıllardır öğrenci kartı için başörtülü fotoğraf kabul etmeyen Kocaoğlu, şunları söyledi: “Yürürlükte bulunan Kılık Kıyafet Yönetmeliği’yle ilgili bir konu. Üniversite ve lise öğrencileri zaten fotoğraflarını açık çekmiyor, kimliklerini alıyor. Sadece Açık Lise’de okuyan üç-dört öğrenci... Lisede başlığını çıkarıp fotoğraf çektiren kadın, dışarıdan lise bitirmede de bunu uygularsa bir problem kalmayacaktır.” Mağdur olan öğrenciler ise haklarının gasp edildiğini belirterek, “Belediye, ayrımcılık yapmadan bizlere de hizmet sunmalıdır. Bu, başörtümüze yapılan bir ayrımcılıktır” dedi.

(<http://www.webhaber.com/basortulu-ogrencilere-hakaret-haberi>)

30 Mart 2010

Başörtülü kadınlara saldırı!

Rusya’nın başkenti Moskova’daki terörist saldırıların 2 intihar eylemcisi tarafından yapıldığı, ardından içinde bomba bulunan bulunan patlamamış bir kemerin bulunduğu açıklamasının yapılması, metrolarda başörtülü kadınlara çeşitli tepkiler gösterilmesine yol açtı. Adının açıklanmasını istemeyen bir görgü tanığı, Rusya’nın saygın haber radyolarından Eko Moskova’ya yaptığı açıklamada, Avtozavudskaya metro istasyonunda başı örtülü 2 Müslüman kadın gören bir erkeğin kadınlara saldırdığını ve trenin kapıları açıldığında 2 kadını iterek dışarı attığını duyurdu. Görgü tanığı olay sırasında çevrede polis bulunmadığını ve trenden kimsenin saldırgan müdahale etmediğini söyledi. Bu arada Kuzey Müslümanları Koordinasyon Merkezinden yapılan açıklamada, terörist eylemlerini düzenleyenlerin “eşkiya” olduğu belirtilerek, “Bu olayı yapanların İslam’la ilişkilendirilmemesini istiyoruz. Müslümanlar, asla masum insanları katletmez” ifadesi kullanıldı. Merkezin Moskova temsilcisi Şafikbey Pşihacev de yaptığı açıklamada, bu tür eylemi organize edenlerin İslami sloganlar kullandığını ancak bunların İslam ile hiçbir ilgisinin olmadığını belirterek, “Bunlar kesinlikle İslam ile ilişkilendirilmemeli” dedi. Pşihacev, Çeçen ayrılıkçı militanlarının lideri Doku Umarov’un birkaç ay önce “Kavkazcenter” internet sitesine verdiği demeçte, terör eylemlerinin Rusya’nın başka kentlerine de yayılacağını söylediğini hatırlatarak, bugünkü eylemlerin bu açıklamayla örtüştüğünü söyledi. nÖte yandan bugünkü terörist saldırılarla ilgili olarak dünyanın çeşitli ülkelerinden tepkiler gelmeye devam ederken, ABD Başkanı Barack Obama da saldırıları kınadı ve Rus halkına başsağlığı diledi.

(<http://www.milliyet.com.tr/metroya-binen-basortulu-kadınlar-saldiri/dunya/sondaki-ka/30.03.2010/1217922/default.htm?ref=haberici>)

1 Nisan 2010

ÖSYM: “Silah ve başörtüsü giremez!”

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nin (ÖSYM) 2010 yılında yapılacak üniversiteye giriş sınavına girecek adaylara ve sınavlarda çalışacak salon ve bina görevlilerine yönelik hazırladığı tanıtım filmindeki ilginç ayrıntı dikkat çekiyor. Salon ve Bina Görevlilerine yönelik hazırlanan filmde, sınava alınacak öğrencilerin, “Kılık ve kıyafetleri yürürlükteki mevzuata uygun bulunmayanlar ile ya-

nında silah ile uygun olmayan benzer eşyaları taşıyan adaylar sınav binasına alınmaz” uyarıları yer alıyor! Uyarının diğer bir manası ise herkesin bildiği gibi, başörtülüler bu yıl da üniversiteye giriş sınavına giremeyecek. Tanıtım filmleri aday ve görevlilere yönelik olarak ayrı ayrı yapıldı. Öğrencileri uyarmak için hazırlanan filmde ise adayların haberleşme cihazlarıyla sınava alınmayacağı belirtilerek, “Aday kılık ve kıyafetini ilgili mevzuata uygun giyinmiş bir halde sınavın başlamasından en az bir saat önce sınav binasının önünde olacak bir şekilde evden çıkmalıdır” denildi ve eklendi, “Kılık ve kıyafeti sınavına uygun olmayanlar sınav salonuna alınsa bile sınavları geçersiz sayılır.”
(<http://platformhaber.net/?p=5334>)

1 Nisan 2010

İtalya’da burkaya yasak tasarısı

Belçika’da güvenlik zaafına yol açtığı gerekçesiyle peçe, burka gibi kıyafetlerin açık alanda giyilmesini yasaklamayı öngören bir tasarının parlamento gündemine alınması, İtalya’yı da harekete geçirdi. İtalyan milletvekili Paolo Grimoldi, Belçika’nın kendilerinden önce davrandığını belirterek peçe, burka gibi kıyafetlerin açık alanda giyilmesini yasaklayan tasarıyı parlamento sunacaklarını söyledi. Silvio Berlusconi liderliğindeki merkez sağ hükümetin koalisyon ortağı Kuzey Birliği Partisi (KBP) Milletvekili Paolo Grimoldi, Belçika’daki girişimi desteklediklerini bildirerek, “Belçika bizden önce davrandı. Benzer bir tasarıyı haftaya biz de parlamento sunacağız” dedi. Grimoldi, KBP’nin yıllardır burka ve peçenin yasaklanması gerektiğini savunduğunu belirterek, “Burka kadının onuruna saygı için de yasaklanmalıdır Belçika’daki tasarı bizim işimizi de kolaylaştırdı. Bizim her türlü girişimimizi ırkçılık diye niteleyen sol kesimler artık çenelerini kapatmak durumunda kalacaklardır” diye konuştu.

(<http://www.haberturk.com/dunya/haber/504706-italyada-peceyi-yasaklama-onerisi>)

4 Nisan 2010

Açıköğretim fakültesi Elif Çalışkan, İstanbul Lisesi müdür yardımcıları Necati Solt ve Metin Kuş tarafından şapka kullandığı gerekçesiyle İstanbul Lisesine “burası kamusal alan” diyerek alınmadı. Bu tarihte gerçekleşen Arapça 2, Dinler tarihi ve Dine Yeni yaklaşımlar ve Atatürk İlke ve İnkılapları vize sınavlarına girmesi fiilen engellendi. Elif Çalışkan, insan hakları kuruluşlarına müracaat ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etti.³⁰

7 Nisan 2010

FIFA, başörtülü İran takımını yasakladı

Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA), başörtülü İran bayan futbol takımının, Singapur’da 12-25 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilecek 2010 Gençler Olimpiyat Oyunları’na katılmasına yasak getirdi. Tahran’ı ayağa kaldıran karara göre İran’ın yerine turnuvaya Tayland katılacak. Türkiye, Ekvator Ginesi, Trinidad ve Tobago, Şili ve Papua Yeni Gine’nin de katılması beklenen turnuva öncesi FIFA, İran takımının maçlara başörtüsüyle çıkmasına izin vermedi ve başörtüsünün kurallara aykırı olduğunu ileri sürerek İran’ın turnuvadan men edilmesine karar verdi. Kararı internet sitesinde duyuran Asya Futbol Konfederasyonu, İran’ın yerine Tayland’ın turnuvaya dahil edildiğini bildirdi. Ayağa kalkan İran Ulusal Olimpiyat Komitesi ise, FIFA ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi’ne çağrıda bulunarak başörtüsüne yönelik yasağın kaldırılmasını istedi.

(<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?t=07.04.2010&i=250782>)

9 Nisan 2010

Saratov’da başörtülü genç kıza saldırı

Rusya’da başkent Moskova’da düzenlenen bombalı saldırıların ardından müslümanlara yönelik baskılar artarak devam ediyor. En son saldırı haberinin geldiği Saratov şehrinde lise öğrencisi bir kız başörtülü olduğu mağdur oldu. Rus basınında yer alan habere göre, Milli Tatar Lisesi öğrencisi Viktoriya Kadrova, okula gitmek üzere geldiği otobüs durağında saldırıya uğradı. Babası Sergey Kadrov’un verdiği bilgiye göre, genç kıza saldıranlar başörtüsünü yırttı, hakaret etti. Ciddi darbeler alan müslüman kıza etrafta bulunanlardan kimsenin uzun süre yardımcı olmadığını söyleyen babası, kızının

³⁰ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

kaçmaya çalıştığını ancak başaramadığını anlattı. Emniyette şikayetçi olan mağdur kız ve babası saldırganların yakalanmasını ve cezalandırılmasını talep etti. Kafasına ağır darbeler alan Viktoriya Kadırova'nın tedavi altına alındığı, hayati tehlikesinin bulunmadığı ifade edildi.
(<http://www.dunyabulteni.net/index.php?aType=haberYazdir&ArticleID=110655&tip=haber>)

10 Nisan 2010

Ankara’da Kampüs dershanesi’nde başörtülü öğrencilere hakaret edildiği iddia ediliyor.

Habertaraf.com adlı internetsitesinde yer alan habere göre Ankara’da Kampüs dershanesine KPSS kursuna giden R.K ve B.T isimli 2 başörtülü öğrenci, Vatandaşlık dersi öğretmeninin hakaretlerine maruz kaldı ve dersten atıldı. Haberdeki iddiaya göre olay şöyle gelişti: Hocanın derste bazı siyasetçiler hakkında hakarete varan ifadelerine karşı “Hocam lütfen derste siyaset yapmayın, belki biz sizin hakaret ettiğiniz insanları seviyoruz” şeklindeki tepkileri üzerine ders öğretmeni Erdem Cömert öğrencilere hakaret etmeye başladı. “*Siz lanet insanlarsınız, örümcek kafalısınız. Çıkn dersimden. Ben size ders anlatmam*” diyerek öğrencileri sınıftan kovdu. Öğrencilerin çıkmaması üzerine sinirlenen ders öğretmeni, diğer öğrencileri de alarak başka bir sınıfta ders işlemeye başladı. Hakarete maruz kalan öğrencilerin anlattıklarına göre ders hocası Erdem Cömert, girmiş olduğu derslerde iktidar partisinin PKK ile işbirliği yaptığına ve ülkeyi perişan ettiğine dair propaganda yapıyordu. Sık sık Atatürkçü olduğunu vurgulayan Cömert, başörtülü öğrencilere Atatürk’ün resmini göstererek, “Kabulleneceksiniz, başka şansınız yok.” şeklinde tacizlerle bulunuyordu. Anayasa değişikliğinin yapılması halinde yargı diye bir kurumun kalmayacağını, Danıştay’ın “Danıştayyıp”, Yargıtay’ın “Yargıtayyıp” ve Sayıştay’ın da “Sayıştayyıp” olacağını öne süren Cömert’in, AK Partili vekiller hakkında da “Bunların hepsi sahtekar. Aponun evini türbeye çevirmişler” şeklinde ifadeler kullandığı iddia edildi. Konunun haber yapılması halinde muhabirimizi dava açmakla tehdit eden Vatandaşlık dersi öğretmeni Erdem Cömert, konunun kişisel bir polemik konusu olduğunu ileri sürerek hakkındaki iddiaları reddetti. Öğrencilerin ders öğretmeni hakkında ders hane yönetimine şikayette bulunmaları da bir sonuç vermedi. Dershane yönetimi, hocalarla tartışmanın saygısızlık olduğunu öne sürerek öğrencileri haksız buldu. Öğrencilerle yaptığı görüşmede derste siyaset yapılmasını tasvip etmediğini ama dershanesini de düşünmek zorunda olduğunu belirten ders hane Müdürü, muhabirimizle yaptığı görüşmede ise ders öğretmenini savundu ve başörtülü öğrencilerin psikolojik sorunlarından ötürü konuyu abarttıklarını öne sürdü. Özel dershanenin vatandaşlık dersi öğretmenin hakaretlerine maruz kalan başörtülü öğrenciler, söz konusu öğretmen ve ders hane tarafından kendilerinin aşağılandığını ve küçük düşürüldüğünü belirterek, “Paramızla rezil olmak diye buna denir. Gerekirse hakkımızı dava yoluyla arayacağız” dediler.
(http://www.samanyoluhaber.com/h_407643_ozel-dershanede-basortululere-hakaret.html)

11 Nisan 2010

Peruklu öğrenci YGS sınavına giremedi

Kadıköy Leman Kaya İlköğretim Okulu’nda perukla Yüksek Öğretime Geçiş (YGS) sınavına girmek isteyen öğrenciye izin verilmedi. Başındaki perüğün çıkartılarak yere atıldığını belirten Ümit Köse, suç duyurusunda bulunacağını söyledi. Peruğu çıkartmakla suçlanan okul sorumlusu ise iddiaları reddetti. Köse, sınava girmek için geldiği okulda başı kapalı olduğu için içeri alınmadı. Görevlilerin perukla sınava girebileceğini belirtmesi üzerine yanında getirdiği peruğu takarak sınava girmek isteyen Ümit Köse’nin karşısına okul sorumlusu Doç. Dr. Barbaros Okan çıktı. Kendisini sınava alamayacağını söyleyen Barbaros Okan ile Ümit Köse’nin arasında tartışma çıktı. Olayın duyulmasından sonra harekete geçen Eğitim Bir Sendikası ve Memur Sen, yaşananlara sert tepki gösterdi. Okul önünde yaşadığı olayı anlatırken gözyaşlarını tutamayan **Ümit Köse, herkesin içinde başındaki peruğun çıkartılarak rencide edildiğini söyledi.** Köse, “Emeklerim boşa gitti. Herkesin içinde başımdaki peruk çıkartılarak rencide edildim. Hangi hakla bana bunu yapabilir. Bir yıl boyunca bütün çabalarım yok oldu. Haklarım elimden alındı.” diye konuştu. Suçlanan isim Barbaros Okan ise, görevinin gereğini yaptığını, peruğu çıkartıp atmasının söz konusu olmadığını söyledi. Barbaros Okan, “*Uzatmanın anlamı yok. Bir arkadaş geldi, başörtülüydü. Başörtüsü ile sınava giremeyeceğini söyledim. Başı açık olarak sınava girebileceğini söyledim. Sonra münakasa ettiler. Sınav binasına bir yakınıyla birlikte girmişti. Halbuki onun girmemesi lazımdı. Onu çıkarttım ben. Ondan sonra peruğunu takmış, girmiş. ‘Olmuş mu?’ dedi bana. Ben de kontrol ettim. Baktım, peruk. Peruğu hafif çıkınca bıraktım. ‘Peruk’ dedim. ‘Kabul*

etmiyorum' dedim. O arada bağıra çağıra çıktı gitti. Sonra da zabıt tutuldu. Kendilerinin haklarıdır gidip şikayette bulunabilirler. Onlar da gittiler şikayet etmeye. Hukuki işlem başladı. Bundan sonra tartışılacak hiçbir şey yok.” açıklamasını yaptı.
(<http://www.stargazete.com/guncel/basortulu-ogrenci-ygs-ye-perukla-da-giremedi-haber-254692.htm>)

14 Nisan 2010

Balıkesir Üniversitesi Edebiyat Bölümü 1. sınıf öğrencisi Zeynep Betül Ç., şapka taktığı gerekçesiyle dil bilimi dersinden çıkarıldı. Zeynep Betül Ç., insan hakları kuruluşlarına müracaat ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etti.³¹

15 Nisan 2010

Cezayir’de başörtüsü ve sakal yasağı

Cezayir hükümeti, yeni düzenlenen pasaportlardaki kişisel bilgiler bölümünde kullanılacak resimlerin kişinin fiziksel özelliklerini tam olarak yansıtması bahanesiyle kadınların başörtüsü, erkeklerin de sakalsız fotoğraf çekilmelerini talep etti. Buna karşılık ülkedeki Müslüman çevreler tepki gösterdi. Müslüman Âlimler Cemiyeti Başkanı Abdurrahman Şeybani, Cezayir’in İslam ülkesi olduğunu, hükümetin de İslam’a aykırı yasalar çıkarmaması gerektiğini savundu. Tartışmalar iktidardaki koalisyona kadar uzandı. İktidar ortağı Barış Topuluğu Hareketi, kadınların pasaportlarında başörtülü fotoğraf kullanabilmesini gerektiğini açıkladı.
(<http://platformhaber.net/?p=5508>)

19 Nisan 2010

İspanya’da başörtülü kız okuldan atıldı

İspanya’da 16 yaşındaki Müslüman başörtülü öğrenci okul yönetimi tarafından derslere alınmıyor. İspanya’nın başkenti Madrid’de bulunan Pozuel’de Camilo Jose Cela Lisesi’nde öğrenim gören 16 yaşındaki Müslüman kız öğrenci Najwa Malha, okulunun yasaklı tutumuna maruz kaldı. ABC gazetesinin haberine göre okul yönetimi daha önce okula başörtülü olarak giren Najwa’nın bu tutarsızlık içeren tavırla karşılaşmasının tartışma yaratacağını söyledi. Gazeteye konuşan Malha, ‘kendimi ayrımcılığa acımasızca uğramış olarak hissediyorum’ diyerek, okul yöneticilerin İslamafobik tavırlarının aslında tüm ülke Müslümanlarını tedirgin ettiğini söyledi.
(http://www.haberpan.com/ispunya-da-basortulu-ogrenci-okuldan-atildi-genis-bir-sekilde-burka-tartismasinin-yasandigi-su-haberi/tag_result.asp?kelime=Islam)

20 Nisan 2010

Manisa Elginkan Vakfı’nda yapılan eğitim mülakatında Nilüfer Uurlu Ünal’dı’ya mülakatı kazansa da eğitim seminerlerinde başını açması gerektiği söylendi. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Kanunu’nda yapılan değişikliklerle ilgili bir eğitime katılmaları sonucu kredi almak isteyen ve KOSGEB’ten alacağı kredi ile kendi işini kurmayı planlayan Uurlu, bu amaçla eğitimleri takip etmek istedi. Ankara’da eğitimlerin açılması gecikince Manisa’da İŞKUR’un açmış olduğu eğitime başvurdu. Ancak mülakatın gerçekleştiği ve İŞKUR’un eğitimi birlikte düzenlediği Manisa Elginkan Vakfı yetkililerince, mülakata başörtülü olarak katılsa dahi eğitime başını açmadıkça katılamayacağı söylendi. Bunun üzerine mülakata katılmaktan vazgeçmek zorunda kaldı.³²

20 Nisan 2010

İspanya’yı karıştıran başörtüsü yasağı

İspanya’da bir lisede başörtüsü takan bir kız öğrencinin okula girmesine izin verilmemesi ülkede yoğun tartışmalara neden oldu. Başkent Madrid’in Pozuelo Alcorcon ilçesindeki lisede 16 yaşındaki İspanya vatandaşı Najwa Malha’nın üç haftadır okuluna gidememesi basında geniş yankı bulurken, sivil toplum örgütleri ve siyasi partilerden açıklamalar yapıldı.
(<http://www.ensonhaber.com/ispanyayi-karistirani-basortusu-yasagi.html>)

³¹ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

³² Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

20 Nisan 2010**Mc Donalds’da Başörtü Ayrımcılığı**

Amerika’nın Michigan Eyaleti’nin Roshester Hills Kenti’nde yer alan Mc Donalds şubesine iş başvurusunda bulunan genç Müslüman bir bayan, mukabele esnasında kendisine uyuşu sorulduktan sonra başörtüsü gerekçesiyle işe alınmadı. Babasının maddi yükünü hafifletmek için iş başvurusunda bulunan üniversite öğrencisi genç Müslüman kız, yaşadığının başkalarının da başına gelmemesi için ilgili makamlara şikayette bulundu. Geçtiğimiz hafta Amerikalı Müslüman bir bayan, dünyanın en büyük yemek şirketlerinden biri olan Amerikan Mc Donalds şirketi hakkında kendisine karşı ırkçılık yapmaktan dava açtı. Müslüman bayan şirketin Michigan Eyaleti’ndeki lokantalardan birinde çalışma talebini sırf başörtülü ve Müslüman olduğu için reddettiğini açıkladı. 19 yaşındaki, Michigan Eyaleti’nden olan Nasıha Barlaşkar isimli başörtülü genç kız, iş başvurusunda bulunduğu Rochester Hills Kenti’ndeki Mc Donalds müdürlerinden birinin 27 Mart’ta gerçekleşen mukabele sırasında önce asıl ülkesinin neresi olduğunu, ardından da başörtüsünü işaret ederek kendisine “bunu giymek zorunda mısın” diye sorduğunu ifade etti. “Evet bunu giyiyorum, bir sorun teşkil ediyor mu” şeklinde cevap veren genç kız daha sonra mukabelelerin sonucunun bildirilmesi için kendisini arayan hiç kimsenin olmadığını, kendisi aradığında da başkasını aldıklarını açıkladıklarını belirtti. Michigan Detroit News Haber Ajansı’na konuşan Barlaşkar, müdürün kendisine daha sonra göreve alınsaydı başörtüsü takmasının mümkün olamayacağını haber verdiğini dile getirdi.

(<http://www.haberciniz.biz/haber/mc-donaldsda-basortu-ayrimciligi--812580.html>)

26 Nisan 2010**İspanya’da okullarda başörtü tartışması**

İspanya’da Fas kökenli İspanya vatandaşı 16 yaşındaki Najwa Malha’nın ailesi, okul yönetiminden öğrencinin ilişkisinin kesilmesini istedi. Aile, kızını başörtüsüyle kabul edecek bir okul aradığını bildirdi. Ülkede son dönemde başörtüsü tartışmalarına yol açan olayda lise yönetimi, hangi dinden olursa olsun başını örten bir öğrencinin sınıfa giremeyeceğini öngören yönetmeliği gerekçe göstererek kızın okula girmesine izin vermiyordu. İspanya’da okullarda başörtüsüyle ilgili herhangi bir yasal düzenleme bulunmazken, her okul kendisi karar verebiliyor.

(<http://www.haber7.com/haber/20100426/Ispanyada-okullarda-basortu-tartismasi.php>)

28 Nisan 2010**Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’ndan tarihi karar: Başörtüsü yasağının hukuki dayanağı yok**

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Emine Erdoğan ve Hayrunisa Gül’ün başörtüleri için yapılan suç duyurusuna ‘Böyle bir suç tanımı yoktur’ gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi. Ankara Cumhuriyet Başsavcısı vekili Nuri Yiğit, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün eşi Hayrünnisa Gül ve Başbakan Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan’ın kamusal alanda başörtüsü takması ile ilgili yapılan suç duyurusunda takipsizlik kararı verdi. Yiğit, türban konusunda Türk Ceza Kanununun’da suç tanımı ve müeyyide olmadığını ifade etti. Almanya’da yaşayan ve 1999’dan bu yana Avrupa Türkiye Cumhuriyeti Kadınları Derneği’nin başkanlığını yapan Sultan Atıcı’nın, Hayrünnisa Gül ve Emine Erdoğan hakkında yaptığı suç duyurusunu değerlendiren Ankara Cumhuriyet Başsavcısı vekili Nuri Yiğit, verdiği takipsizlik kararıyla önemli bir tartışmaya da son noktayı koymuş oldu. Kararda “Bir fiilin suç oluşturabilmesi için Türk Ceza Kanunu’nda ya da özel ceza kanunlarında suç olarak tanımlanması ve müeyyidesinin bulunması gerektiği” ifade edildi. Yiğit verdiği takipsizlik kararında, “iddia edilen olaylar bakımından ceza hukukunda suç tanımlanmasına yönelik bir düzenleme ve müeyyide bulunmadığı gibi, aynı konuda idari bir soruşturmayı gerektiren düzenlemenin de mevcut olmadığı ve bu nedenle soruşturma evrakının intikal ettirileceği bir başka idari makam da bulunmamaktadır” dedi.

(<http://www.stargazete.com/politika/basortusune-yasagin-hukuki-dayanagi-yok-haber-258009.htm>)

28 Nisan 2010**Rus gazeteci Moskova sokaklarında başörtüsüyle dolaştı**

Örtülü kadınların maruz kaldıkları tacizler ve sokağa çıkmaktan korktukları üzerine Rus basınında yer alan haberler, bir Rus gazeteciyi harekete geçirdi. Sobesednik gazetesinin kadın muhabiri Yelena Han-yan, başörtülü olarak Moskova sokaklarına çıktı ve Müslüman kadınların sorunlarına bizzat tanıklık

etmek istedi. Hanyan, bir kaç saat içinde yaşadıklarını şu ifadelerle anlattı “Bir risk olduğunu bilerek hicabla başkentin merkezi sokaklarına çıktım. Herkesin dikkati üzerimdeydi. Bazıları beni gördüğünde yüzünü çevirerek geri döndü, bazıları da karşı kaldırıma geçmeyi tercih etti. Her ne kadar kimse taş atmasa da, nefret duygusunu hissedebiliyordum. Metroya indim ve bilet almak istedim. Ancak kasada oturan bayanlardan biri paramı geri vererek bilet vermedi. Diğer satıcı ise biletimi verdikten sonra koşarak bir yerlere gitti. Metronun içinde insanlar benden uzaklaşmaya başladı. Metrodan dışarı çıkmaya karar verdiğimde, polis bir köpekle beraber peşimde olduğunu fark ettim. Polisin kimlik kontrolünden sonra artık işimi tamamladığıma karar verdim.”

(<http://platformhaber.net/?tag=rusya>)

4 Mayıs 2010

Avrupa çıldırdı: Peçeyle postaneye giren kadına ceza

İtalya'nın kuzeybatısındaki Piemonte bölgesinin Novara kentinde bir Müslüman kadını, peçeyle postaneye girdiği için para cezası ödeme riskiyle karşı karşıya kaldı. Jandarma tarafından durdurularak kimlik tespiti yapılan kadının, 500 avro (yaklaşık 755 TL) para cezasına çarptırılacağı belirtildi. Kimlik tespiti işleminin, Kuzey Birliği Partisi'nin elinde bulunan Novara Belediyesi'nin, Ocak ayında hazırladığı ve kamusal alanlarda peçeyle dolaşmayı yasaklamayı öngören düzenleme doğrultusunda yapıldığı kaydedildi.

(Dünya Bülteni <http://platformhaber.net/?p=5667>)

4 Mayıs 2010

Başörtülü öğrenciler bursluluk sınava alınmadı

Batman İMKB Lisesi'ne sınava girmek için gelen başörtülü öğrenciler girişte engellendi. Başörtülerini çıkarmak istemeyen öğrenciler sınav yetkilileri tarafından okul kapısından geri çevrildi. Yaklaşık 30 öğrenci başörtülerinden dolayı sınava giremedi. Öğrenciler sınav sonuna kadar okul bahçesinde beklemek zorunda kaldı Sınava alınmadığı için kızgın olan Büşra Ünlü isimli öğrenci ise Müslüman bir ülkede olmaması gereken bir uygulama yapıldığını belirterek, “Bu kesinlikle bize yapılan büyük bir yanlışlık. Hepimiz çok iyi yerleri kazandık ama sırf başörtümüzden dolayı İmam Hatip'e gittik. Bu çok büyük bir haksızlık. Bu sadece bir bursluluk sınavı. Çok önemi yok ama biz sadece ailemize yardımcı olmak istedik.” Diye konuştu.

(http://www.netgazete.com/News/693551/yatili_bursluluk_sinavinda_basortusu_krizi.aspx)

6 Mayıs 2010

Peçeye yasak İsviçre'nin de gündeminde

Avrupa'da Müslümanları kılık kıyafetine karşı başlatılan yasaklama girişimleri gittikçe yayılıyor. Özgürlükler ülkesi olarak bilinen İsviçre'nin kuzeyindeki Aargau kantonunun milletvekilleri, peçeli çarşafın ülke genelinde kamuya açık yerlerde yasaklanması için Eyaletler Konseyi'ne yasa teklifi götürülmesini kabul etti. İsviçre basınının duyurduğuna göre, Aargau parlamentosunda, Eyaletler Konseyi'ne peçeli çarşaf yasağıyla ilgili teklif götürülmesi 33'e karşı 89 oyla kabul edildi. Zürih'te yayımlanan Tage-Anzeiger gazetesi, aşırı sağcı İsviçre Demokratları partisinin milletvekili Rene Kunz'un peçeli çarşafın “erkeklerin kadınlar üzerindeki hakimiyetinin sembolü” olduğu sözlerine yer verdi. Halk Partisi milletvekili Ulrich Schlueter, Tages-Anzeiger gazetesine yaptığı açıklamada, ülkedeki varolan yasaların kamuya açık yerlerde vücudun tamamının kapatılmasını yasakladığını ifade etti.

(<http://platformhaber.net/?p=5678>)

6 Mayıs 2010

İspanya'da başörtülü öğrencilere ceza

İspanya'nın başkenti Madrid'de özel bir okulda eğitim alan Fas asıllı Müslüman bir öğrencinin okuldan atılmasını protesto için başörtü giymeye başlayan dört öğrenciyeye de aynı ceza verildi. Lise dört öğrencisi Necva Melhi, okul idaresinin başörtüsünü çıkarması uyarılarına karşın ısrar etmiş ve okula başörtüsüyle gelmeye devam etmişti. Okul idaresi bunun üzerine önce öğrenciyi tecrit etmiş daha sonra da tamamen okuldan çıkarmıştı. Necva bu karar sonrası yemeden içmeden kesilmiş, kendisi gibi şok yaşayan babası da ilgili makamlara itirazda bulunmuştu. İspanya'da lise eğitimi veren okullardan

birinin Müslüman bir kız öğrenciyi başörtüsü taktığı için okuldan atmasının ardından aralarında Hıristiyanlarında dört kız öğrenci arkadaşlarına destek amacıyla başörtü giymeye başladı. Ancak ne yazık ki arkadaşlarını destekleyen dört öğrencinin de sonu da Necva gibi oldu. Uyarı ve tecrit cezasına çarptırıldılar: Böylece sayıları 5’e ulaşmış oldu.

(http://haksozhaber.net/news_detail.php?id=14182)

8 Mayıs 2010

İmam Hatip Liselilerin Başını Açıp Kışlaya Soktu

Adana Seyhan’da tamamı kız öğrencilerden oluşan Tebepağ İmam-Hatip Lisesi’nde 10’uncu sınıflara milli güvenlik dersi veren 6. Kolordu Komutanlığı’nda görevli Albay Rahmi Özay’ın, kız öğrencileri 6. Kolordu Komutanlığı’na geziye götürmek istemesi velilerin tepkisini çekti. Velilerin şaşkınlıkla öğrendiği olay dün sabah saatlerinde yaşandı. İmam-Hatip Lisesi’nde görevli Özay’ın, aldığı resmi izinlerle dün sabah saatlerinde bütün 10’uncu sınıf öğrencilerini 6. Kolordu Komutanlığı’na götürmek istediği, neredeyse hepsi başörtülü olan lise öğrencilerin de bu duruma itiraz ettiği öğrenildi. 10’ncu sınıfta okuyan yaklaşık 80 öğrenciden çoğunluğunun gitmek istemediği geziye ısrar ve baskı sonucunda 30 öğrencinin iki minibusle götürüldüğü, (öğrencilerin başlarını açmaya zorlandığı) gezinin yaklaşık bir saat sürdüğü öğrenildi.

(<http://www.haber5.com/ihllilerin-basini-acip-kislaya-soktu-haberi-73151.aw>)

9 Mayıs 2010

Almanya’nın ilk başörtülü vekili olacak

Bugüne kadar hiç Türk kökenli milletvekili çıkartamayan Kuzey Ren Vestfalya’da seçimlerden sonra en az 2 Türk kökenli adayın milletvekili koltuğuna oturması bekleniyor. Almanya’nın 18 milyon nüfusuyla en kalabalık eyaleti olan ve en fazla Türk’ün yaşadığı Kuzey Ren Vestfalya eyaletinde bugün eyalet meclisi seçimleri yapılıyor. Yaklaşık 100 bin Türk seçmenin bulunduğu eyalette, 28 Türk kökenli milletvekili adayı eyalet meclisine girebilmek için çaba harcayacak. Almanya’daki 5 büyük parti çok sayıda Türk kökenli politikacıyı aday gösterirken, Türklerin kurduğu Yenilik ve Adalet Partisi (BİG) de bu eyalette seçime katılıyor. BİG, Almanya’da ilk kez başörtülü bir kadını aday gösterdi. Hagen kentinden aday olan kadın doğum doktoru Canan Azak, seçilmesi halinde ilk başörtülü milletvekili olacak.

(<http://yenisafak.com.tr/Dunya/?t=11.05.2010&i=256379>)

9 Mayıs 2010

Kosova’da binlerce kişi başörtüsü ayrımcılığını protesto etti

Kosova Anayasasının dini inanç ve eğitim hakkı konusunda bir ayırım yapmamasına rağmen 16 yaşındaki Arlinda Zeka’nın Ferizaj’daki okulundan başörtüsü sebebiyle uzaklaştırılması üzerine binlerce Kosovalı başkent Priştine’de durumu protesto etti. Kosova’nın ağırlıklı olarak Müslüman olduğunu belirten protestocular hükümet aleyhine sloganlar atarak yasağın bir an evvel kaldırılmasını istediler. “Ayrımcılığa son!” ve “Başın örtülmesi değil, aklın örtülmesi yasak!” yazılı dövizler taşıdılar. İnternet üzerinden düzenlenen imza kampanyaları ise devam ediyor.

(<http://platformhaber.net/?p=5927>)

12 Mayıs 2010

Çarşaf cumhuriyet ilkelerine aykırıdır

Fransa Meclisi genel kurulu, peçeli çarşafın kamuya açık yerlerde yasaklanması konusunu görüşerek, bu konudaki karar tasarısını kabul etti. Genel kuruldaki oylamaya Yeşiller ve Komünistler katılmazken, tasarı, iktidar partisi ve Sosyalist Partinin desteğiyle oy birliğiyle benimsedi. Kararda, peçeli çarşafın “cumhuriyet ilkelerine ve kadın erkek eşitliğine aykırı” olduğunu belirtiliyor. Hükümetin konuyla ilgili olarak hazırladığı yasa tasarısını bakanlar kuruluna sunulacak, onaylandıktan sonra meclis gündemine gelecek. Hükümetin hazırladığı yasa tasarısı, kamuya açık yerlerde peçeli çarşaf giyenlere 150 Avro, bu kıyafetin giyilmesi için baskı yapanlara ise bir yıl hapis ile 15 bin Avro’ya kadar para cezası öngörüyor.

(<http://platformhaber.net/?p=5758>)

12 Mayıs 2010**KPSS kılavuzunda tekrar tekrar “başörtüsü” uyarısı**

ÖSYM'nin KPSS Kılavuzu'nda beş ayrı yerde 'başı açık' fotoğraf uyarısı yapılırken, başörtüsüyle sınava gelenlerin salona alınmayacağı, giren olursa da sınavının geçersiz olacağı duyuruldu. ÖSYM, başörtüsü konusundaki uyarılarını, kılavuzda neredeyse her bölümde defalarca dile getiriyor. 36 sayfalık kılavuzda, başvuru yaparken ve sınava girerken mutlaka başı açık fotoğraf verilmesi ve sınava gelirken de başörtüsü takılmaması gerektiği uyarısı yapılıyor. Kılavuzda, başörtülü fotoğraf veren adayların sınavlarının geçersiz sayılacağı da duyuruluyor.

(<http://www.fotohaber.com/bu-kpss-sinavinda-da-basortusu-yasak.html>)

12 Mayıs 2010**Almanya Cumhurbaşkanı peçe yasağına karşı çıktı**

Belçika ve Fransa'da gündeme gelen peçe yasağı tartışmaları Alman siyasilerden destek bulmadı. Almanya Cumhurbaşkanı Horst Köhler, ülkede peçe yasağına karşı çıktı. Köhler, "Rheinischer Merkur" gazetesine yaptığı açıklamada, kadınların tümüyle kapanmalarının kadın-erkek eşitliği konusunda kendi anlayışına uymadığını söyledi, "Ancak Almanya'da yine de bazı kadınlar burkayı giymek istiyorsa, bunun yasaklanmasının istenilmesi için bir neden yok" şeklinde konuştu. Bu tür tartışmaların ideolojik olarak yapılmaması konusunda uyarıda bulunan Köhler, bu tartışmaların aydınlatıcı olması ve Müslümanlar ile Hristiyanların bir araya gelmesine olanak sağlaması gerektiğini kaydetti. Almanya İçişleri Bakanı Thomas de Maiziere de, bir süre önce yaptığı açıklamada, ülkede burka yasağına karşı çıkmıştı.

(<http://www.dunyabulteni.net/index.php?aType=haber&ArticleID=114109>)

12 Mayıs 2010**Başörtüsü eylemine çocuklarıyla katılan ailelerin davası düştü**

Antalya'da Antalya İnanç Özgürlüğü Platformu'nun düzenlediği basın açıklamasına çocukları ile birlikte katılan anne ve babalara "velayet hakkını kötüye kullanma ve çocukların ruh sağlığını bozmak" gerekçesiyle açılan dava düştü. Başörtüsü yasağını protesto etmek, başörtüsüne her alanda özgürlük taleplerini yinelemek için Antalya kapalı yolda bir araya gelen platform üyeleri 3 Kasım 2007 tarihinde bir basın açıklaması gerçekleştirmiş ve basın açıklamasının ardından 10'u çocuk 27 kişi apar topar Antalya Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüp ifadeleri alınmıştı. Basın açıklamasında çocukların da başörtüsü yasağı aleyhine dövizler taşımaması akıl almaz bir keyfilik ve zorlamayla "ebeveynlerin çocuk istismarı" şeklinde suçlamaya dönüştüren savcılık tarafından 17 kişi hakkında dava açılmıştı. Mahkeme "Basın açıklamasına katılan anne babaların, çocuklarının velayet haklarını ne şekilde kötüye kullandıklarının tam olarak anlaşılmadığı ve yapılan eylemde bir suç unsuru bulunmadığına, davanın düşürülmesine" karar verdi.

(<http://platformhaber.net/?p=5768>)

15 Mayıs 2010**Sütçü İmam Üniversitesi 5 liraya yasağı kaldırdı**

Başörtülü öğrencilere kampusa girerken serviste başlarını açtıran Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, "Bahar Şenlikleri" çerçevesinde kişi başı 5 TL veren bütün başörtülü öğrencilerin bahar şenlikleri için kampus içerisine girmelerine izin verdi. Üniversite rektörü Nafi Baytorun, "Tek amacımız K.Maraş halkıyla bütünleşmeyi sağlamak" sloganı ile bahar şenliklerini başlattı. Rektör Baytorun, nizamiyede görevlendirdiği personel vasıtası ile giriş ücretini ödeyen başörtülü gençleri de başörtüleri ile yerleşke içerisine alarak yaşamın aslında keyfi bir yasak olduğunu ispatladı. Bu durum yıllardan beri eğitimleri engellenen öğrenciler arasında "madem ücret ödenerek girilebiliyor yasaksız bir üniversite için biz yılın 365 günü aynı ücreti ödemeye hazırız" yorumlarına neden oldu.

(http://haksozhaber.net/news_detail.php?id=14564)

15 Mayıs 2010**Avrupalılar kulaklarını görmek istedi**

İtalya’nın İstanbul Başkonsolosluğu, Schengen vizesi için başvuran Taraf gazetesi yazarı Elif Çakır’dan kulaklarını gösteren fotoğrafını istedi. Çakır’ın, İtalya Başkonsolosluğu, özel kalem müdürü yaptığı görüşme” *“İyi günler, ben Elif Çakır, Schengen başvurum vardı. Daha önce vize aldığım aynı fotoğrafları gönderdim. Vize verilemeyeceğini söylemişsiniz, durumu öğrenebilir miyim?”* “Elbette. Konsolosluğumuzdan vize alabilmeniz için Schengen yasaları gereği kulaklarınızı ve boynunuzu gösteren fotoğraf istiyoruz. Sizin gönderdiğiniz fotoğraf yasalarımıza uygun değil. Yasalarımıza uygun fotoğraf gönderdiğiniz takdirde hemen vizenizi verebiliriz.” *“Hanımefendi ben inançları gereği, inancının yasalarına uygun örtünen birisiyim. Marjinal bir aksesuar taşımadığım gibi keyfiyetten de örtünen birisi değilim. Yüzüm, gözlerim, kaşlarım hatta çenem dahi tamamen tanınacak şekilde... Yüzümde peçe yok. Kulaklarımı ne yapacaksınız?”* *“Hanımefendi inancınız gereği örtünebilirsiniz, bu sizin bileceğiniz bir şey, ancak Schengen yasaları gereği kulaklarınızı ve boynunuzu görmek istiyoruz, yani fotoğrafta açıkta olması lazım. Diğer türlü vize vermemiz mümkün değil. Yasalar hanımefendi!”* *“Fakat birkaç ay önce aynı fotoğrafla vize almıştım. Şimdi ne değişti?”* *“O zaman biz size kolaylık gösterip vermiştik. Yani bir nevi yasayı deldik. Ama ikinci kez delemeyiz. Bu kez de siz kendi yasanızı delip istenilen şekilde fotoğraf gönderin!!!”* şeklinde gerçekleşti. Şafak’a göre *“Son noktada özel kalem müdürünün şöyle garip bir isteği oldu: “Gazetenizin en yetkili ismi, mesela yazı işleri müdürü olabilir, konsolos beye antelli bir kağıda dilekçe yazsın. Sizinle ilgili durumu bildiren bu yazıyı bize faksılayın.”* Şafak konuyu *“Ne diyeceğimi bilemedim. Yıldray Oğur’a telefon açıp ne diyeceğim şimdi? “Yıldray, Schengen yasaları uyarınca benim kulaklarımı görmek istiyorlar. Ben de öyle fotoğraf vermeyi kabul etmiyorum. Benimle ilgili olarak, inancından dolayı böyle örtünmek zorunda olduğumu, iki adet kulağımın ve bir adet boynumun bulunduğunu belirten bir resmî yazı verebilir misin!?”* mi sözleri ile değerlendirdi. (<http://www.taraf.com.tr/haber/avrupalilar-kulaklarini-gormek-istedi.htm>)

19 Mayıs 2010**Fransız kabinesi peçe yasağını onayladı**

Fransa’da Bakanlar Kurulu, peçeli çarşafın kamuya açık yerlerde tamamen yasaklanmasına ilişkin yasa tasarısını bugün kabul etti. Karar Danıştay’ın şerhine rağmen alındı. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, *“bakanlar kurulunun, bu tasarıyı kabul ederek, doğru yolda ilerlediğini gösterdiğini”* açıkladı. Cumhurbaşkanı adına yapılan yazılı açıklamada, peçeli çarşafın, *“cumhuriyet değerlerine aykırı olduğu”* ileri sürüldü. Danıştay, yasa tasarısı için olumsuz görüş bildirmişti. Yüksek Mahkeme, *“yasa tasarısının, hukuki temeli olmadığını, belirsizlik yaratacağını ve anayasa ile sözleşmelere aykırı olabileceğini”* belirterek, yasağın sınırlı tutulması konusunda hükümeti uyarıyordu. Yasa tasarısında açıkça peçeli çarşaf ifadesi yer almayacak. Bunun yerine, yüzü tamamen kapatan giysiler” tanımı yapılacak. Tasarı, kamuya açık yerlerde bu giysileri giyenlere 150 avro para cezası veya cumhuriyet değerlerinin öğretilmesi için zorunlu kamu stajı öngörüyor. Bu giysilerin giyilmesi için baskı yapanlar hakkında da, 1 yıl hapis ile 15 bin avroya kadar değişen para cezası istenebilecek. Tasarının meclisten sonra Senatoda da kabul edilerek yasallaşması bekleniyor. (http://www.sabah.com.tr/Dunya/2010/05/20/kabineden_pece_yasagina_onay)

20 Mayıs 2010**Laik yobazlar her yerde aynı: Peçeli kadına saldırı**

Fransa’da Müslümanlara yönelik ırkçı eylemlere bir yenisi daha eklendi. Elbise mağazalarından birinde eşiyile dolaşan Müslüman bayan önce yanından geçen kadının peçesine laf attığını işitti. Aralarında başlayan tartışmanın sonunda Fransız avukat, genç kadının peçesini herkesin önünde çekip çıkardı. Olaya peçeli kadının eşi ve dükkan sahibi müdahale etti. Daha sonra avukat kadının, kızının ve peçeli kadının karakolda ifadeleri alındı. Fransız avukat sözlü tacizinde Fransa’da bir elbise mağazasında gezen peçeli bir bayan görmek istemediğini söyleyerek hükümetin peçe yasağı kararını en kısa zamanda uygulamaya koymasını temenni ettiğini ifade etti. Ardından Müslüman bayanı *“Fransa’nın cehennem elçisi”* sözleriyle nitelendirdi. (Timeturk <http://platformhaber.net/?p=5823>)

21 Mayıs 2010**İsviçreli aile başörtüsü için başka şehre göç etti**

İsviçre 'de 7 kişilik aile çocuklarının başörtüsüyle okumaları için, buldukları Schaffhausen kentinden Bienne kentine göç ettiler. Schaffhausen kentinde uygulanan başörtüsü yasağı ailenin bu kentten göç etmesine neden olacak en büyük etkeni oluşturmuş. Yeni Müslüman olan ailenin üyelerinden Tina Nasfi ve annesi Jessica Di Domenico, Bienne 'deki başörtüsü özgürlüğünün kendilerini cezbettiklerini söyleyerek, eğitim alma hakkının herhangi bir yasakla ellerinden alınmaması sağlayan bir okulda eğitimlerini sürdürdüklerinin altını çizdiler. Tina Nasfi, Schaffhausen kentindeki okullarda yüzme saatlerinde erkek ve kızların beraberce yüzmeleri noktasında baskı yaptıklarını belirtirken yeni kentleri Bienne 'de böylesine bir zorlamanın olmadığını söyledi.
(<http://platformhaber.net/?m=201005>)

26 Mayıs 2010

Salon başkanı Yrd. Doç Münevver Aktaş, İzmir 9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesinde deniz ticareti hukuku final sınavına giren Sema Yıldırım 'ın şapkalı olduğu gerekçesi ile öğrenci kimlik kartına el koydu. Öğrenci hakkında tutanak tutuldu ve öğrenci aleyhinde disiplin soruşturması açıldı.
(Yrd. Doç Münevver Aktaş imzalı, 27.05.2010 tarihli İzmir Hukuk Fakültesi Dekanlığı 'na verilen ve Açılan soruşturma Araş. Gör. Pınar Bacaksız görevlendirilği yazı)

27 Mayıs 2010

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, sınava perukla giren Ümit Köse isimli adayın bina sorumlusu Barbaros Okan tarafından sınava alınmayarak hak kaybına uğratılması olayı ile ilgili olarak yapılan şikayet üzerine, 27.05.2010 tarih, 3437 sayılı yazısı ile İstanbul Teknik Üniversitesi Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Barbaros Okan hakkında soruşturma açılması talimatı verdi.
(Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, tarih: 03.08.2010 tarih, sayı: 26824 sayılı, Konu: şikayet)

3 Haziran 2010

Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesi hakimi, dilekçesine havale almak üzere odasına giren satyjer avukat Emine K. hakkında tutanak düzenledi. Stajyer avukatı, başörtülü olduğu için İstanbul Barosuna şikayet etti. İstanbul Barosu da, Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesinden alınan yazı ve ekleri, stajyer avukatın bağlı olduğu Karabük Barosu 'na gönderdi. Karabük Barosu, gelen yazı üzerine stajyer avukat hakkında disiplin soruşturması açtı.³³

8 Haziran 2010**Fransa 'da 'başörtü' mahkumiyeti**

Fransa 'nın başkenti Paris 'te mahkeme, baş örtülü bir öğrenciyi derslere almayan özel eğitim merkezini mahkum etti. Mahkeme, "ayrımcılık" suçundan "Afuna" adlı özel eğitim merkezinin 15 bin avro tazminat ödemesini kararlaştırdı. Öğrenci, eğitim merkezinden 160 bin avro para talep etmişti. Adı açıklanmaya 26 yaşındaki genç kadın, 2005 yılında muhasebe diploması almak için söz konusu özel eğitim merkezine kayıt yaptırmıştı. (Buna karşın dersler alınmamıştı.) Fransa 'da 2004 yılında kabul edilen yasa, orta dereceli devlet okullarında dini simge ve giysilerle derslere girilmesini yasaklıyor. Bu yasa, yüksek eğitim kurumlarını kapsamıyor. Hükümetin kamuya açık yerlerde yüzü tamamen kapatan giysiyi yasaklamaya yönelik tasarısının gelecek ay mecliste tartışılması bekleniyor.
(<http://www.haberturk.com/dunya/haber/521791-fransada-basortu-mahkumiyeti>)

11 Haziran 2010**Cumhuriyet savcısından tuhaf karar: Asker fişleme yapabilir**

Ahenk Hukuk Derneği 'nin (mili güvenlik dersi hocasının öğrenci ve öğretmenlerle ilgili bilgi notlarını askeriyeye bildirdiğinin tespiti üzerine yapılan) 'fişleme' ile ilgili suç duyurusunu karara bağlayan İzmir Cumhuriyet Savcısı İlhami Başkurt, Gülgün 'ün kimlik bilgilerine yer vermeden gönderdiği cevabi yazıda şu değerlendirmeyi yaptı: "Söz konusu raporlar doğru olsa bile güvenlikten sorumlu Ege Ordu komutanına verildiği için suç sayılmaz." İzmir 'deki çeşitli okullarda milli güvenlik derslerine

³³Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

giren Gülgün, 11 Kasım 2006’da hazırladığı raporda idareciler ve öğrenciler ile ilgili bilgiler veriyor. Dönemin Ege Ordu Komutanı Orgeneral Şükrü Sarıışık’a sunulan raporda, Gaziemir Endüstri Meslek Lisesi’ni ziyaret eden yabancı konukların olduğu, bazı öğrencilere ABD’den zarflar geldiği ileri sürülüyor. İmam hatip okullarında Atatürkçü öğretmenleri yıldırma politikasının izlendiği belirtilen raporda, İzmir Kız Lisesi müdiresinin ‘şeriatçı’ olduğu iddia ediliyor. Savcının kararı üzerine harekete geçen Ahenk Hukuk Derneği, Başkan Hayati Selamet imzasıyla bir üst mahkeme konumundaki İzmir Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi’ne itiraz dilekçesi verdi. Soruşturmanın hiçbir inceleme yapılmadan sonuçlandırıldığı savunulan dilekçede, şu görüşler dile getirildi: “Cumhuriyet savcılığının varlık nedeni suçu ve suçluyu araştırmaktır. Hiçbir araştırma yapmadan, haberi kaleme alanı dinlemeden, raporları sormadan bunun dayanaktan yoksun olduğunu, kulaktan duyma bilgiler ile nasıl söyleyebilirsiniz? Böyle bir keyfîlik ve kolaylıkla suç veya suçlu ortaya çıkarılabilir mi? Cumhuriyet savcısı mutlaka haber kaynağını araştırmalı ve soruşturmalıdır. İnceleme yapmaksızın verdiği karar hukuka aykırıdır.” İtiraz dilekçesinde savcı tarafından dile getirilen, ‘Kişisel verileri Ege Ordu komutanı toplatabilir’ açıklamasının da gerçeği yansıtmadığının altı çizildi: “Hiçbir kimse hukuka aykırı olarak kişisel veri toplayamaz, kaydedemez, başkasına veremez. Aksine hareket suçtur.” Dilekçenin gönderildiği Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi itirazı inceleyerek olayla ilgili kovuşturma yapıp yapılmamasına karar verecek.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=994080&title=cumhuriyet-savcisindan-tuhaf-karar-asker-fisleme-yapabilir>)

18 Haziran 2010

İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü vekil bölüm başkanı Bengü Usal Ülken, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümünün Halime Ş. isimli öğrencinin saçların açık olmadığı gerekçesiyle Avrupa Birliği dersinin 2009-2010 Bahar Dönemi bütünleme sınavından çıkarttı. Akabinde fakülte bahçesinde arkadaşlarını beklemesine dahi müsaade etmedi. Halime Ş. maruz bırakıldığı ayrımcı uygulamayı ilgili kurumlara bildirdi.³⁴

18 Haziran 2010

Prishtina’da başörtüsü protestosu

Kosova’nın başkenti Prishtina’da binlerce Müslüman uygulamaya konulmaya çalışılan başörtüsü yasağını protesto etmek için cuma namazının akabinde bir araya geldi. Hükümet ve Eğitim Bakanlığı aleyhine sloganlar atan Müslümanlar, başörtüsü kullanma haklarının anayasal güvence altında olduğunu ve bu hakkın yok edilmesine izin vermeyeceklerini dile getirdiler. Hükümeti sert bir dille uyararak konuşmacılar Kosova’nın Müslüman bir ülke olduğunu dile getirdiler.

(http://www.muslumanarnavutluk.net/index.php?option=com_content&view=article&id=2640:prishtina-baortuesue-protestosu&catid=33:kosova-haberleri&Itemid=43)

21 Haziran 2010

Başörtülü okumak da mezun olmak da yasak!

Sakarya Üniversitesi 2009- 2010 eğitim öğretim yılı mezuniyet töreninde başörtüsü yasağı krizi yaşandı. Sakarya Atatürk Stadı’nda düzenlenen mezuniyet törenine başörtüleriyle gelen bazı öğrenciler engelle karşılaştılar. Üniversitenin güvenlik güçleri başörtülü öğrencileri uyararak içeri alamayacaklarını söylediler. Güvenlik görevlileri öğrencilere ancak kep ya da peruk takarak içeri girebileceklerini ifade ettiler. Başörtülü öğrencilerin bazıları başlarına ya peruk ya da kep takarak içeri girmeye çalışırken bazı öğrenciler ise stada kadar uzanan yasağı protesto ederek diploma törenine katılmaktan vazgeçtiler. (http://www.sakaryabolgehaber.com/?NetPaper:ANKAmedya=NEWS&NEWS_CODE=4966)

22 Haziran 2010

ÖSYM temsilcisi sınavda başörtülü öğrenciyi saldırdı!

Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Lisans Yerleştirme Sınavına (LYS) giren başörtülü Kübra Özoruç’un, ÖSYM görevlisi olarak salonda görev yapan kadın bir akademisyenin saldırısına uğradığı iddia edildi. Konu ile ilgili açıklamada bulunan Kübra Özoruç’un velisi Recep Öz-

³⁴Av. Fatma Benli başvuru notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

ruç, olayı şöyle anlattı, “Kızım Pazar günü Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Lisans Yerleştirme Sınavına (LYS) kendi isteğiyle başörtülü olarak girdi. Sınav devam ederken ÖSYM görevlisi olarak salonda görev yapan Yrd. Doç. S.Ç. kızımın yanına geliyor ve başörtüsünü işaret ederek ‘bunu çıkart’ diyor. Bir süre sınıftan çıkan ÖSYM temsilcisi gene içeri geliyor ve salon başkanı ile söz dalışı yapıyorlar. Tabi salon görevlisi yasal işlemleri başlattığını ve gerekenin yapılacağını söylemiş, ama ÖSYM temsilcisi bunun suç olduğunu savunup, bağırıp çağırarak diğer öğrencileri de rahatsız etmeye başlıyor. S.Ç. tekrar kızımın yanına geliyor ve başörtüsüne saldırarak ‘ben sana çıkart demedim mi? diyor.” Özoruç, saldırı ile ilgili savcılığa suç duyurunda bulunacağını da sözlerine ekledi.
(<http://www.ilkehaberajansi.com.tr/haber/osym-temsilcisi-sinavda-basortulu-ogrenciye-saldirdi.html>)

22 Haziran 2010

Çarşalı hastaya profesör doktordan hakaret!

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Farabi Hastanesi’nde görev yapan profesör ünvanlı bir doktorun, annesine refakat eden Hacer Çoruhlu isimli bir kadını hastane odasından kovduğu ve “Çarşafı buraya almayın. Burası İran mı? Çarşaf giyiyorsanız İran’a gidin” şeklinde hakaret ettiği iddia edildi.

(<http://platformhaber.net/?p=5958>)

29 Haziran 2010

LYS’ye alınmayan ve hakaret edilen başörtülü öğrenci dava açtı

Osmaniye Fen Lisesi’nde Lisans Yerleştirme Sınavı(LYS)na perukla girmek isteyen Zehra Aldemir, tartaklanarak okul kapısına çıkarıldığını iddia etti. Sınav başlamadan 40 dakika önce sınava gireceği salona giderek psikolojik olarak rahatlamak isteyen Aldemir, peruk takmasına rağmen dini inançlarına ve kendine hakaret edildiğini kaydetti. Başından geçenleri MAZLUMDER Gaziantep Şube Başkanı Abdurrahim Çelik’e anlatan Aldemir düzenlenen basın toplantısının ardından adliyeye giderek suç duyurusunda bulundu. LYS mağduru Zehra Aldemir, sınav yerinde başından geçenleri şöyle anlattı: “LYS matematik sınavına girmek için Osmaniye Fen Lisesi 3. kat 13 nolu salon 10. sıraya oturdum. Henüz sınav başlamamıştı ve sınavın başlamasına 40 dakika vardı. Ben sadece yerimi görmek ve psikolojik açıdan rahatlamak için oturdum. Görevlilerden bir tanesi yanıma gelerek başörtülü sınava giremeyeceğimi ve başörtülü olarak sınava girmenin yasak olduğunu söyledi. Ben de başörtülü olarak giremeyeceğimi yalnız yerimi görmek için oturduğumu ve perukla sınava gireceğimi söyledim. Peruğumu taktım sıraya oturdum. Sınavıma konsantre olmaya başladım, sınava 10 dakika kalınca görevli hanım yanıma gelerek; sınava böyle giremeyeceğimi peruğumu çıkarmamı söyledi. Ben de perukla sorun olmayacağını söyleyince, yüz ifadesini sertleştirerek ve ses tonunu yükselterek bana ‘**biz başımızı açınca bir şey mi oluyor, bir saatten bir şey olmaz, başını aç**’ diye bağırmağa başladı. Ben sınava böyle girmenin bir sorun teşkil etmeyeceğini ısrar edince, salon görevlisi Necla isimli bayan; beni salondan zorla çıkarttı. Ve bir kat aşağıdaki lavaboya çekti. Bunu duyan iki gözetmen ve bir polis memuru daha geldiler. Lavaboda bayan gözetmen ‘**başını aç, yoksa giremezsin sınava, sınavın yanar. Seni böyle sınava almam**’ ifadesini kullandı. Ben de başımı açamayacağımı, perukla gireceğimi söyleyince bayan görevli Necla, elini peruğuma atarak ‘**aç başını**’ dedi. Beni 20 dakikadan fazla lavaboda tuttu. İncinimi aşağıladı, sınava girmeme engel oldu. Sınav başlamıştı ve görevli hanım ve diğerleri hala beni iknaya çalışıyorlardı. Ben yine sınava giremeyeceğimi ve üstüme gelmemelerini söyledim. Bunun üzerine bayan bağırarak ‘**ne halin varsa gör. Çık dışarıya**’ diyerek kolumdan tutarak lavabodan çıkış kapısına kadar beni çekeştire, çekeştire getirdi. Tartaklanarak, hakaretlere maruz kalarak sınava girişim engellendi.”
(Doğru Haber Gazetesi <http://platformhaber.net/?p=6039>)

29 Haziran 2010

Tesettürlü öğretmenler sürgün edildi

Suriye’de, “laik eğitim” sistemini korumak gerekçesiyle 1200 peçeli öğretmeni görev yeri değiştirildi. Eğitim Bakanlığı yayınladığı kararlar öğretmenlerin Mahalli İdareler Bakanlığı’na geçişini sağladı. Bakanlık alınan kararın amacının okullarda yükselmekte olan “radikal” eğilimlerin kontrol altına alınması olduğunu öne sürdü. Eğitim bakanı yaptığı açıklamada peçeli diye tanımladığı tesettürlü öğretmenlerin eğitim bakanlığından gönderilmesinin bir zorunluluk olduğunu savundu. Suriye’deki

üniversite ve okullarda başörtüsü yasağı bulunmuyor. Üniversitelerde ve devletin farklı kuruluşlarında başörtülüler görev alabiliyor.

(<http://platformhaber.net/?p=6035>)

1 Temmuz 2010

Kemal Kılıçdaroğlu, Radikal’e konuştu:

Kılıçdaroğlu, ‘İktidarınızda başörtülü kızlar üniversiteye girebilecek mi’ sorusunu ‘Herkesin okumasına olanak sağlayacağız. Bu konuda kimsenin endişesi olmasın’ diye yanıtladı CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Kürt sorununu da üniversitelilerin türban sorununu da CHP iktidarının çözeceğini savundu. Kılıçdaroğlu, “Başörtülüler üniversiteye gidebilecekler mi?” sorusuna, “Herkesin okumasına olanak sağlayacağız. Bu konuda kimsenin endişesi olmasın. Biz bu sorunu çözeceğiz” yanıtını verdi. “Gediktepe’de mesele çömelme değil, ülkenin Başbakan’ın gözlerine yansıyan korku ve güvensizlik” diyen Kılıçdaroğlu, Avrupa’daki sosyal demokrat partiler gibi ‘yeni sol’ bir çizgi izleyeceği mesajını verdi... **İktidar olursanız başörtülü kızların üniversiteye gidebilmesi için bir şey yapacak mısınız?** O konuda söyledim. O sorunu biz çözeriz ve çözmeye de kararlıyız. **Nasıl çözeceksiniz?** Onu bize bırakınlar. Terörü de çözeceğiz, türban sorununu da çözeceğiz. **Türbanlı kızlar üniversiteye gidebilecekler mi?** Toplumsal desteği sağlayacağız. Herkesin okumasına olanak sağlayacağız. Kimsenin endişesi olmasın. Biz bu sorunu çözeceğiz. **Anayasa Mahkemesi’nin Anayasa değişikliğiyle ilgili iptal başvurusunu görüşeceği 5 Temmuz’dan sonrası için bir öngörünüz var mı?** Kuşkusuz, şöyle ya da böyle çıkarsa tartışılacak. Ama bu tartışmalar o çevrelerin dışına çıkarsa iktidar-muhalefet tartışmasına dönerse kısırlaşır.

(<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&Date=1.7.2010&ArticleID=1005602&CategoryID=78>)

1 Temmuz 2010

CHP lideri Kılıçdaroğlu’ndan açıklama

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Radikal’in bugünkü manşetinde yer alan “Kızlar üniversiteye türbanlı girecek” ifadesinin kendisine ait olmadığını söyledi. CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Radikal’in bugünkü manşetinde yer alan “Kızlar üniversiteye türbanlı girecek” haberiyle ilgili olarak bir açıklama yaptı. Kılıçdaroğlu Radikal’e verdiği söyleşiyle ilgili olarak “Gazetede ayrıntılı olarak yer alan sorular ve bu sorulara verilen yanıtlardan da açıkça görüleceği gibi tarafımdan ‘Kızlar üniversiteye türbanlı gidecek’ ifadesi kullanılmamıştır” dedi. CHP Genel Merkezi’nden yapılan açıklamada Kılıçdaroğlu, “İktidar olursanız başörtülü kızların üniversiteye gidebilmesi için bir şey yapacak mısınız” sorusuna, **“O konuda söyledim. O sorunu biz çözeriz ve çözmeye de kararlıyız”** yanıtını verdiğini belirtti. “Nasıl çözeceksiniz” sorusuna “Onu bize bırakınlar. Terörü de çözeceğiz, türban sorununu da çözeceğiz”; “Türbanlı kızlar üniversiteye gidebilecekler mi” sorusunu ise “Toplumsal desteği sağlayacağız. Herkesin okumasına olanak sağlayacağız. Kimsenin endişesi olmasın. Biz bu sorunu çözeceğiz” diye cevapladığını kaydeden Kılıçdaroğlu, şöyle devam etti: “Sorular ve sorulara verilen yanıtlar açıkça göstermektedir ki gazetenin manşeti hariç, kullandığı haberde ‘Kızlar üniversiteye türbanlı gidecek’ ifadesi yer almamaktadır.

(<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1005687&Date=01.07.2010&CategoryID=78>)

4 Temmuz 2010

Peruk takan öğrencinin kulağı görünmediği için sınavı iptal edildi

Dikey Geçiş Sınavına giren Gülsüm Coşkun’un peruk kullandığı gerekçesi ile kulaklarını göstermesi istendi. Coşkun’un bu talebi yerine getirmemesi nedeniyle sınavı iptal edildi. Sınav sonuçlarında sınav kaydına dahi yer verilmedi.³⁵ Gülsüm Coşkun mağduriyetinin giderilmesi için Yükseköğretim Kurumu Başkanlığına müracaat etti. Ancak başvurusu “sınav görevlilerince sınavın kurallarına aykırı davranışınızdan sınavımızın geçersiz sayılması yönünde tutanak tutulduğu görülmüş, bu doğrultuda işlem yapılmıştır” ibareleri ile ret edildi.

(B.30.0.HKM.622.01. 03.05.2011 tarih, 018865)

³⁵ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

4 Temmuz 2010

Orgeneral Başbuğ, eşi başörtülü diye bürokrati kovdurtmuş

Sabah Gazetesi yazar Sevilyay Yükselir'in köşesinde yayınladığı bir mektup, Orgeneral İlker Başbuğ'un başörtüsüne karşı yaklaşımını da ortaya çıkardı. Söz konusu mektup, THY'nin Tanzanya hat açılışına eşi ile birlikte katılan Prof. Dr. Erman Tuncer'dendi. Tuncer, ilk olarak yayınlanmasını istemediği mektubun daha sonra köşeye girmesine ikna olmuştu. Mektubunda Tuncer başından geçen olayı şöyle anlatmış: "*Sayın Genelkurmay Başkanı Birinci Ordu Komutanı iken Maslak'taki TİM açılışına İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adına eşimle birlikte katılmıştım. Protokol gereği Sayın Başbuğ ve eşi ile yan yana oturmamız gerekiyordu. Sezen Aksu sahne almadan az önce İlker Paşa ve eşi salona teşrif ettiler. Ancak kendileri eşimin başörtüsünden dolayı bizimle birlikte oturmak istemediklerini bildirdiler. Bunun üzerine sonunda salondan kovulduk. Paşanın eşinin söylenmesini hayatım boyunca unutamayacağım.*"

(http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/yukselir/2010/07/04/ilker_basbug_hangi_burokrati_esi_basortulu_diye_timden_kovdurttu <http://platformhaber.net/?p=6081>)

13 Temmuz 2010

Bulgaristan başörtülü fotolara özgürlük verdi!

Bulgaristan'ın Smolyan Bölge Müftüsü Necmi Dıbov, bölge emniyet müdürlüğüne yolladığı dilekçede, kadınların saçlarının görünmesinin İslamiyete aykırı olduğunu belirterek yeni biyometrik pasaportlarda başörtüsü ile çekilmiş fotoğraflara izin verilmesini talep etmişti. Bölge yönetimi sözcüsü Miroslav Stoyanov, başörtülü fotoğrafların kimliklerde yer alması talebini olumlu karşıladıklarını bundan sonra kimliklerde Müslümanların başörtülü fotoğrafların yer alacağını söyledi.

(<http://platformhaber.net/?p=6148>)

13 Temmuz 2010

Fransa'dan burka ve peçeye yasak

Fransa'da yüzü örten giysilerin kamuya açık yerlerde yasaklanmasını öngören yasa parlamentoda kabul edildi. Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin destek verdiği yasayla kamu alanlarında peçe ve burka giymek yasaklandı. Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin destek verdiği yasa Senato'dan da geçerse ülkede kamu alanlarında peçe ve burka giymek yasaklanacak. Yasa, kamuya açık yerlerde peçeli çarşaf giyenlere 150 euro, bu giysilerin giyilmesi için baskı yapanlara ise bir yıl hapis ile 30 bin euroya kadar para cezası öngörüyor. Baskı yapılan kişi 18 yaşını altındaysa bu ihlalden istenebilecek ceza iki misline çıkabilecek.

(<http://www.voanews.com/turkish/news/Fransada-Burka-ve-Pece-Yasaklandi-119578879.html>)

15 Temmuz 2010

9. Kolordu Komutanlığı lojmanlarında "başörtüsü" fişlemesi

Erzincan'daki Ergenekon davası sanıklarından 3. Ordu Komutanı Orgeneral Saldıray Berk'e bağlı 9. Kolordu Komutanlığı lojmanlarına gelen ziyaretçi ve çocuk bakıcısı kadınların tek tek fişlendiği ortaya çıktı. Askeri istihbarat raporuna göre, ziyaretçilerle birlikte ev sahibi subay ve astsubayların kişisel bilgileri de belgeye işlendi. Lojmana ziyaretçi ve bakıcı olarak giren bazı kadınların başörtü bağlama şekilleri konusunda uyarıldığı da belgede yer alan bilgiler arasında. Fişleme belgesinde Üsteğmen E.U'ya gelen bakıcı Z.A ve Uzman Çavuş E.Ö'ye gelen bakıcı B.B. için şu ifadeler yazılı: "*Türban takmakta. Nizamiyedeki personelin ikazıyla türbanını, başörtüsü bağlama şekline çevirmektedir.*" 'Gizli' ibareli fişleme bilgisinde "lojmanda çalışan kapıcılar" bölümünde, "*B.A'nın kızının türbanlı, Y.K'nın eşinin türbanlı olduğu tespit edilmiştir*" ifadeleri yer alıyor. Belgede "*Bir hafta boyunca değişik saatlerde icra edilen gözletleme faaliyetleriyle türbanla içeriye girenler*" bölümünde ise yapılan fişleme sonuçları aktarılıyor.

(<http://platformhaber.net/?p=6161>)

19 Temmuz 2010

Bir peçe yasağı da Ortadoğu'dan

Avrupa'da tartışma konusu olan peçeye bir yasak da Ortadoğu'dan geldi. Nüfusunun yüzde 97'si Müslüman olan Suriye, kız öğrencilerin üniversitelere peçe ve benzeri kıyafetlerle girişini yasakladı. Yasak,

devlet üniversitelerinin yanısıra özel okulları da kapsıyor. Buna göre kız öğrenciler artık okula giderken, yüzlerini kapayamayacak. Uygulamaya en kısa zamanda geçilmesi için üniversitelere konuya ilişkin yönerge gönderildi. Suriye Yüksek Eğitim Bakanı Dr. Ghiath Barakat yaptığı açıklamada, yasağın yüzü kapayan ve tanınmayı imkansız hale getiren peçenin akademik ve etik değerlerle bağdaşmadığı gerekçesiyle getirildiğini belirtiyor.

(<http://www.cumhuriyet.com.tr/?hn=159034>)

20 Temmuz 2010

Emekli Hava Kuvvetleri Komutanı’ndan başörtüsüne yasak emri ortaya çıktı

Balyoz soruşturması kapsamında gözaltına alınan Emekli Orgeneral İbrahim Fırtına’nın, Hava Kuvvetleri Komutanı olduğu dönemde, “irtica ile mücadele” adı altında **tesettürlü, sakallı ve başörtülü kişilerin VIP statüsü taşısalar dahi askeri alanlara alınmamalarının emredildiği** ortaya çıktı. Belgede, komutan ve amir konumunda olan personele bu konuda asla zafiyet göstermemeleri emrediliyor. 10 Kasım 2003 tarih ve İrtica ile Mücadele konulu, “gizli” ibareli olarak Hava Harp Akademisi Komutanı Hv. Plt. Tümğ. Rasim Arslan’a gönderilen yazının altında, dönemin Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral H. İbrahim Fırtına adı olduğu görülüyor.

(<http://platformhaber.net/?p=6212>)

21 Temmuz 2010

BM’de, türkiye’de kadınlara kılık kıyafet konusunda baskı olup olmadığı soruldu

Birleşmiş Milletler’de (BM) Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) kapsamında 6. ülke dönem raporu Kadın ve Aile’den Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf tarafından savunması yapıldı. Birleşmiş Milletler’de (BM) Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) kapsamında 6. ülke dönem raporu Kadın ve Aile’den Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf tarafından sunuldu ve raporun savunması yapıldı. Kadın-erkek eşitliğinin izlenmesi konusunda en önemli uluslararası mekanizma olan CEDAW’da, Türkiye’nin taraf olduğu antlaşmadan doğan sorumluluklarını ne derece yerine getirdiği masaya yatırıldı. **CEDAW üyeleri, Türkiye’de kadınların giyim kuşamına yönelik bir müdahalenin olup olmadığını sordu.** Bakan Kavaf’ın heyetinde bulunan yetkili, Türkiye’nin demokratik bir ülke olduğunu ve böyle bir zorlamanın söz konusu olamayacağını savundu. Türk hükümeti, CEDAW’a verdiği resmi raporun dışında bazı kadın kuruluşları ile derneklerince hazırlanan toplam 6 adet gölge rapor da bu kuruluşa verildi. Türkiye’de kadın haklarının ihlalleri konusunda CEDAW’ı uyarıcı raporlarda, yapılan ihlaller ile Türkiye’nin imzalamış olduğu sözleşmeden doğan sorumluluğunu yerine getirmediği vurgulandı. Türkiye’de kadın ve kızların başörtüsü nedeniyle uğradıkları haksızlığı dile getiren ve 71 derneğin imzasını taşıyan başörtüsü ile ilgili sorunları dile getiren rapor, Avukat Fatma Benli tarafından CEDAW’a sunuldu. Türk heyetinin resmi raporu savunmasında dile getirdiği “Türkiye’de kadınlara giyim-kuşam konusunda bir baskı yok” sözüne karşı çıkan Benli, itirazını da Türk yetkililerine ilettiler. CEDAW oturumu sonrasında Bakan Kavaf ile New York’a gelen TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı ve eski Bakan Güldal Akşit’e Türk heyetinin vermiş olduğu cevabın doğruyu yansıtmadığını kaydeden Avukat Benli, başörtüsü nedeniyle onbinlerce genç kızın eğitim haklarından mahrum edildiğini ifade etti. Kendisinin avukat olduğunu ve başörtüsü takması nedeniyle davalara giremediğini belirten Benli, aynı zamanda başı kapalı olan kadınların çalışma haklarının da ellerinden aldığını dile getirdi. Avukat Benli’nin haklı çıkışına *Bakan Kavaf ise, Türkiye’deki mevcut kanunlarda kız öğrencilerin başı kapalı olarak okullara alınmaması yönünde bir yasanın olmadığını ancak uygulamada sorunların yaşandığını* itiraf etti.

(<http://www.sondakika.com/haber-bm-de-turkiye-de-kadinlara-kilik-kiyafet-konusunda-2159637/>)

26 Temmuz 2010

Londra’da peçeli iki öğrenci “tehdit” diye otobüse alınmadı

Londra’da iki Müslüman öğrenci, ırkçı bir otobüs şoförü tarafından peçeli oldukları gerekçesiyle otobüse alınmadı. Müslüman öğrencilerden birinin peçeli olduğu anlaşılan olayda, öğrenciler otobüse bindikleri sırada otobüs şoförün, “Sizi otobüse almayacağım, çünkü sizi tehdit olarak algılıyorum.” dedi. Şoförle tartışan öğrenciler kısa süre sonra otobüsten inmek zorunda kalmış. Öğrencilerden biri 22 yaşındaki

Yasmin, kendisinin çarşaf giydiğini arkadaşının ise peçeli olduğunu, bu yüzden otobüse alınmadıklarını belirterek, olayın tamamen ırkçılık olduğunu söyledi. Bu arada öğrencilerin şikayeti üzerine Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı olan Londra Ulaşım Dairesi, olayla ilgili inceleme başlattıklarını açıkladı. (<http://platformhaber.net/?p=6250>)

26 Temmuz 2010

Bosnalı Sırplar'dan 'peçe yasağı' teklifi

Bosna-Hersek parlamentosundaki Sırp partilerin bazı milletvekillerinin teklifiyle gündeme alınan ve ülkede "kadınların peçe ile gezmesini yasaklamayı" öngören kanun teklifi, meclisin genel kurulunda görüşülecek. Bu maddenin görüşülmesine tepki gösteren bazı sivil toplum örgütleri üyeleri, parlamento binası önünde bir araya gelerek protesto gösterisinde bulundu. Herkese Adalet İnsan Hakları Derneği Başkanı Naca Dizdareviç, yaptığı basın açıklamasında, parlamenterlerin insanların giyim ve kuşamlarıyla uğraşmaları yerine, mesailerini kötüye giden ülke ekonomisini düzeltmeye ve yüzde 42 oranındaki işsizliğe çare bulmaya harcamasını istedi. Dizdareviç, bu tür kanun tekliflerinin Bosna Sırp Cumhuriyeti'nden gelmesini de manidar bulduğunu söyledi. (<http://platformhaber.net/?p=6259>)

27 Temmuz 2010

Kışlaya gelen kadının kıyafetini "Atatürk ilkelerine" göre düzenlemişler!

1. Ordu Komutanı Orgeneral Hasan İğsız'ın komuta sahasında bulunan Zeytinburnu'ndaki askeri lojmanlarda sıkı bir "Atatürk ilke ve inkılaplarına uyum" uygulaması yapıldığı belirlendi. *Lojmanlarda yakını olan subay ve astsubayları ziyaret eden başörtülü kadınların yanı sıra, bu evlere temizlik için gelen kadınların bile geri çevrildiği ya da kıyafeti düzeltilerek içeri alındığı belirlendi.* Orgeneral İğsız'ın emriyle gerçekleşen "Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun giyim" uygulamasında ayrıca, bu ilke ve inkılaplara aykırı kıyafet giyenler ile bu kıyafeti giyenlerin gittiği subay ve astsubaylar da fişlendi. (<http://platformhaber.net/?cat=63&paged=6>)

1 Ağustos 2010

Kamusal alanda yasak itirazı reddedildi

Kamusal alanda başörtüsü kullanımına ilişkin açılan davaya yapılan itirazda yargı bir kez daha yasağın bulunmadığını kabul etti. Tartışma, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrünissa Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın Çankaya Köşkü'ne bamsörtüsüyle girmesiyle başlamıştı. Soruşturmada verilen takipsizlik kararına yapılan itiraz reddedildi. Şikayetçi Sultan Atıcı, Hayrünissa Gül ve Emine Erdoğan'ın "Türkiye Anayasası'na, Türk Ceza Kanunu'na, İnkılap Kanunlarına ve Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı hareket ettiğini" iddia etmişti. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturma sonucunda takipsizlik kararı verilmişti. Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi, takipsizlik kararına yapılan itirazı değerlendirdi ve reddetti. (<http://platformhaber.net/?p=6284>)

7 Ağustos 2010

Tesettürlü mayoyla denize girince saldırıya uğradı

Çeşme'de tesettürlü mayo ile denize giren Hatice Şenocak ve çocukları Birsal Pehlivan adlı kadının saldırısına uğradı. Şenocak, pehlivan hakkında suç duyurusunda bulundu. İzmir'de öğretmenlik yapan Hatice Şenocak, tesettürlü mayoyla denize girmek isteyince, plajda başka bir kadının sözlü ve fiziksel şiddetine uğradı. Çeşme'de çocuklarıyla plaja gelen Hatice Şenocak, 'haşema' olarak bilinen ve başı da örten özel mayo ile denize girmek istedi. Şenocak, çocuklarıyla yüzerken, Birsal Pehlivan adlı bir kadının saldırısına uğradı. Şenocak, başından geçen çirkin saldırıyı Yeni Şafak'a anlattı. Çocuğuyla birlikte yüzmek istediğini söyleyen Şenocak, "Adının Birsal Pehlivan olduğunu sonradan öğrendiğim kadın, örümcekler, utanmıyor musun denizi kirletmeye, Atatürk Cumhuriyetini kirletiyorsunuz" diye bağırarak hakaretler etti. Yanımda çocuğum vardı. Onlara, bari çocuğumu sahile çıkarayım dediysem de dinlemediler. Beni tartaklayarak sahile çıkarmaya çalıştılar. Jandarmayı çağırdık. Jandarmaya da ben asker karıştım, hiçbir şey yapamazsınız' dedi. Pehlivan'ın küçük oğlunun koluna tırnaklarını geçirdiğini anlatan Şenocak, "Ardından jandarma çağırdık, geldi. Jandarma iyi niyetliydi. Kadın 'ben

asker karısıym Bunlar böyle denize girmeyecek’ dedi. Jandarma da çaresiz kaldı” şeklinde konuştu... Denizde yüzerken saldırıya uğrayan Şenocak, 3 günlük doktor raporu aldı. (http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=272275&t=07.08.2010)

18 Ağustos 2010

Birleşmiş Milletler (BM) Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesi (CEDAW), geçtiğimiz ay yapılan Türkiye oturumunun sonuçlarını açıkladı. Komite, başörtüsü yasağının ayrımcılık olarak değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekti. Hazırlanan raporda, Türkiye’den başörtüsü yasağı ile eğitim, sağlık, politika ve kamu hayatına katılım üzerindeki etkilerinin ele alındığı bir çalışma yapması talep edildi. Komite, alınan tedbirlerin bir sonraki toplantıda açıklanmasını bekliyor. 12-30 Temmuz tarihlerinde yapılan CEDAW toplantıları için Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf da New York’a gelmiş ve Türkiye’nin resmi raporunu bu kuruma sunmuştu. BM’deki toplantıda Kavaf’a Türkiye’de kadın haklarının ihlali konusunda en çok soru başörtüsü yasağına dair gelmiş ve toplantıya katılan üyelerin üçte birinden fazlası bu konuda bakandan açıklama istemişti. Kadın hakları konusunda dünyanın en önemli kurumu olan CEDAW raporunda, Türkiye’nin bir önceki dönem (2005’teki toplantısı) alınan tavsiye kararlarına uymadığı, halen başörtüsü yasağının ülkede devam ettiğine dikkat çekti. CEDAW, Türkiye’den başörtüsü yasağı ile eğitim, çalışma, sağlık, politika ve kamu yaşamına katılım üzerindeki olumsuz etkilerin değerlendirildiği detaylı çalışma yapmasını da talep etti. Kurum ayrıca bir sonraki döneme (2014 yılı) kadar istenilen çalışmanın sonuçlarının hazır edilmesini ve başörtüsü yasağının ayrımcı sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin alınan önlemlerin açıklanmasını da talep etti.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1017074&title=bm-turkiyeden-basortusu-ayrimciligina-son-vermesini-istedi>)

24 Ağustos 2010

Norveçte hakim başörtülü üniformaya onay verdi

Norveç’te geçtiğimiz yıl polis memuru olmak isteyen Müslüman bir kadın başörtüsünü çıkarmak istemediğini belirterek, hükümet de polisteki Müslüman kadınların başörtüsü giyebileceğini belirtmişti. Ancak, muhalefetteki aşırı sağcı İlerici Parti’nin bu kararı “Norveç’in İslamlaşması” olarak değerlendirilerek karşı çıkılmasından sonra hükümet geri adım atarak polis memurlarının tek bir üniforma taşıması kararı almıştı. Hükümetin bu kararıyla ilgili olarak geçtiğimiz gün görüşünü açıklayan Norveç Eşitlik Mahkemesi, başörtüsünün polis üniformasının nötr kalmasını zayıflatacağını ancak başörtüsüne izin verilerek dini özgürlük ve eşitlik prensiplerinin korunmasının önemine vurgu yaptı.

(<http://www.dha.com.tr/haberdetay.asp?tarih=22.04.2011&Newsid=48865&Categoryid=4>)

25 Ağustos 2010

Hakim özgürlük, Türk vekil yasak istedi

Almanya’da Türk kökenli Serkan Toeren, burkaya yasak getirilmesini istedi. Norveç’te bir mahkeme, polislerin başörtüsü giymesinin yasaklanmasının “illegal” olduğunu bildirdi. Mahkeme, 2009 yılında Müslüman kadın polislerin başörtüsü giyme isteğini reddeden hükümet kararına karşı geldi. Norveç Eşitlik Mahkemesi, bağlayıcı olmayan kararında başörtüsü yasağının ülkenin dini özgürlükler ve ayrımcılık karşıtı kanunlarıyla çeliştiğini ve polis olmak isteyen bazı kadınları bu meslekten mahrum bıraktığını bildirdi. Polisin resmi görevinin Norveç toplumunun tümünü yansıtmak olduğunu bildiren mahkeme, hükümetin kararının “illegal” olduğunu açıkladı. Norveç’te geçtiğimiz yıl polis memuru olmak isteyen Müslüman bir kadın başörtüsünü çıkarmak istemediğini belirtmiş, hükümet de polisteki Müslüman kadınların başörtüsü giyebileceğini belirtmişti. Ancak, muhalefetteki aşırı sağcı İlerici Parti’nin bu kararı “Norveç’in İslamlaşması” olarak değerlendirilerek karşı çıkılmasından sonra hükümet geri adım atarak polis memurlarının tek bir üniforma taşıması kararı almıştı. Hükümetin bu kararıyla ilgili olarak geçtiğimiz gün görüşünü açıklayan Norveç Eşitlik Mahkemesi, başörtüsünün polis üniformasının nötr kalmasını zayıflatacağını ancak başörtüsüne izin verilerek dini özgürlük ve eşitlik prensiplerinin korunmasının önemine vurgu yaptı. Bu arada Norveç’teki mahkemenin ‘eşitlik ve dini özgürlüklerin korunması’ gerekçesiyle polislerin başörtüsü giyebileceğini açıklamasına karşılık, Almanya’da Türk kökenli bir milletvekili ülkeye burka yasağının getirilmesini istedi. Alman parla-

mentosunda bulunan Özgür Demokratik Parti'nin Türk kökenli milletvekili Serkan Toeren, Fransa ve Belçika'daki gibi Almanya'da da burkanın yasaklanması gerektiğini söyledi. Burka giyen kadınların yüzlerini örttüğünü ve bu şekilde kamuyu tehdit ettiğini öne süren Toeren, burka giymenin insanlığın haysiyetini zedelediğini ileri sürdü. Alman Leipziger Volkszeitung gazetesine konuşan Toeren, "Kendi iradesiyle bile burka giymek isteyen kadınlar kabul edilmemeli. Çünkü bireyler insanlık haysiyetini kontrol edemez" ifadelerini kullandı.

(<http://www.timeturk.com/tr/2010/08/24/hakim-ozgurluk-turk-vekil-yasak-istedi.html>)

29 Ağustos 2010

Belçika'da başörtülü babaanne torununu kaçırmakla suçlandı.

Belçika'da geçtiğimiz hafta meydana gelen bir olay, son yıllarda İslam karşıtlığının yaygınlaştığı Avrupa'da Müslümanlara yönelik önyargının ulaştığı boyutları ortaya koydu. Mechelen kentinde bir kişi, kucagında torunuyla seyahat eden başörtülü Gönül Anıl'ı, "Sarışın bir çocuk esmer bir kadın tarafından kaçırılıyor." diye polise ihbar etti. Zaman'dan Hatice Avcı imzalı habere göre Avrupa Birliği'nin merkezi Belçika'da yaşanan bir olay, İslamofobi'nin ve farklı kültürlerle yönelik önyargının ulaştığı boyutları gözler önüne serdi. Herşey, Mechelen kentinde başörtülü Gönül Anıl'ı kucagındaki torunuyla araç içerisinde gören bir Belçikalı'nın polisi aramasıyla başladı. "Sarışın bir çocuk esmer bir kadın tarafından kaçırılıyor." ihbarı üzerine polis, aracın plakasıyla birlikte ailenin Anvers'te oturduğu evi bulup kapıya dayandı. Polisler 'İşte aradığımız sarışın çocuk' diye torun Aylin'i işaret etti. Babaanne Gönül Anıl'ın 24 yaşındaki oğlu Emrah Gere ile Belçikalı gelini Nathalie De Busschere'nin kimliklerini göstermesi üzerine gerçek ortaya çıktı. Torunu Aylin'i oynaması için sık sık çocuk parklarına götüren babaanne Gönül Anıl, başına gelen olayın ardından tedirginlik duyuyor. Torununu parkta gezdirirken karşısına her an polisin çıkabileceğini ifade eden babaanne, Aylin'in sarı saçlarını siyaha boyatmayı bile düşünmüş. Polisin muamelesini 'ırkçılık' olarak nitelendiren Gönül Anıl, bir insanın ten rengi ya da başörtüsüne bakılarak 'potansiyel suçlu' şeklinde yaftalanamayacağını vurguluyor. (<http://www.tumgazeteler.com/?a=6322856>)

30 Ağustos 2010

*** GOP Üniversitesi'nde başörtüsü yasağı kayıтта başlıyor!**

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, fakülte bölümlerini kazanan adayların kayıt tarih ve şartlarını açıkladı. Kayıt şartlarında başörtüsü yasağının uygulandığı görüldü. "Kesin Kayıt İçin İstenen Belgeler" başlığı altında 3. maddede başörtüsü yasağı şu şekilde uygulanıyor: "12 adet 4,5×6 cm ebadında fotoğraf. Son altı ay içinde önden, BAŞI AÇIK, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş olmalıdır." (<http://www.tasfiyederjisi.com/direnen-edebiyat/?p=407>)

*** Üniversite kaydında "boynu açık" şartı**

Malatya İnönü Üniversitesi, üniversiteyi kazanan öğrenciler için bir kayıt broşürü hazırladı. Bu broşürde "Kayıt İçin Gereken Belgeler" kısmında yer alan "12 adet 4,5 x 6 cm ebadında fotoğraf (Fotoğraflar son altı ay içinde, önden, başı ve boynu açık, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde olmalıdır.)" maddesi görenleri şaşkına çevirdi. İnönü Üniversitesine kayıt yaptıracak başörtülü öğrencilerin başı açık ibaresi yanında birde boynu açık olacak şartını görünce moralleri bozuldu.

(http://www.derindusunce.org/wp-content/uploads/2011/02/e_basortusu_raporu_2009_2010.pdf)

2 Eylül 2010

CHP'den türbanlılara rahibe benzetmesi

CHP, referandum için İstanbul'da astığı afişlerde Müslüman kadınların tesettürü, rahibe kıyafetine benzetildi. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Başörtüsünü biz çözeriz." şeklindeki sözlerinin ardından CHP'nin 12 Eylül'deki halkoylamasına yönelik billboardlara astığı afişler, vatandaşların tepkisini çekti. AKP'nin Hazırladığı Anayasa Paketine Neden Evet" başlıklı bölümde tepki çeken ifadelerden bazıları şöyle:

"Müslüman kadınların rahibe gibi örtünmesi için Evet...

Ulu önderimiz Mustafa Kemal'i tarihten silmek için Evet...

Yetim hakkı yemekten dosyaları bulunan Recep beyi kurtarmak için Evet...

Bebek katilini kurtarmak için Evet...

Parçalanacak topraklarımızda Kürdistan’ın kurulması için Evet...”

(<http://www.sonsayfa.com/Haberler/Siyaset/CHPden-turbanlilara-rahibe-benzetmesi-169510.html>)

4 Eylül 2010

TRT’de Başörtülü Konuk Skandalı

Edebiyat ve Müzik araştırmacısı Zeynep Yıldız başörtülü olduğu gerekçesiyle TRT programına alınmadı. TRT’de yayınlanan ‘Can Veren Pervaneler’ programına konuk olarak davet edilen Edebiyat ve Müzik araştırmacısı Zeynep Yıldız başörtülü olduğu gerekçesiyle yayına alınmadı. Program için İstanbul’dan Ankara’ya giden Zeynep Yıldız, ilk olarak TRT misafirhanesinde ağırlandı. Ardından çekim önu makyajı yapılmak üzere yayına hazırlığı gerçekleştirildi. Katılım için gerekli işlemler yapıldığı sırada başlamak üzere olan program ve TRT adına 2010 Türkiye’inde “tam bir skandal” yaşandı. *Başlangıca dakikalar kala kendisine yayına alamayacakları bilgisi verilen Zeynep Yıldız şok oldu.* Bir an şaşkınlık yaşayan konuk Yıldız ısrarla sormasına rağmen uzun süre yayına alınmama gerekçesini öğrenemedi. Merak ve ısrarını kararlılıkla sürdüren mağdur konuğa ilerleyen dakikalarda başörtülü olduğu için programa alınmadığı bilgisi verildi.

(<http://www.stratejikboyut.com/haber/trtde-basortusu-skandalı--42681.html>)

(Konunun basına yansımaları üzerine sonraki haftalarda konuk yayına alındı. ³⁶)

4-5 Eylül 2010

Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İlahiyat Bölümü öğrencisi Nergis Köse, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde final sınavlarına girdi. Sınavların düzen içinde geçtiği halde kılık kıyafet kurallarına uymadığı iddiası ile iki gün içinde gerçekleşen dokuz sınav notu geçersiz sayıldı. İptal edilen dersler arasında “Din hizmetleri ve halkla ilişkiler, ana konularıyla **kuran**, İslam düşünce tarihi, dinler tarihi ve dine yeni yaklaşımlar” isimli dersler yer aldı.³⁷

7 Eylül 2010

Başörtülü kadın askeri yemin törenine alınmadı

İstanbul’dan oğlunun yemin törenine katılmak üzere İzmir’e gelen Mustafa Kaya (50) ve eşi Oya Kaya (45), Ege Ordu Komutanlığı’na bağlı Narlıdere Muhabere Komutanlığı’nın kapısından geri çevrildi. *Sebebi olarak ise başörtülü olması ve (başını bağlama biçimi) gösterildi.* Nizamiye kapısından eşi sebebiyle alınmayan Kaya, eşinden başörtüsünü çıkarmasının istediğini söyledi. Bunu reddedince görevli yüzbaşı tarafından, ‘Dışarı çık!’ diye azarlandığını anlattı.

(http://www.haksozhaber.net/news_detail.php?id=5513)

11 Eylül 2010

CHP’de ikinci “rahibe” skandalı

CHP’li Antalya Belediyesi’nin ‘gayri resmi’ yayın organındaki skandal yazı sahihsiz kaldı. Belediye dergiyi, yazı sahibi CHP’li vekil de yazısını sahiplenmedi. CHP’li Antalya Belediyesi’nin ‘gayri resmi’ yayın organı olduğu belirtilen Kaktüs dergisinde yer alan “Müslüman kadınların rahibe gibi giyinmesi için evet” ifadelerinin, CHP Konyaaltı İl Genel Meclis Üyesi Gülay Bolatan’a ait olduğu ortaya çıktı. Gelen tepkiler üzerine Avcılar’ın ardından Antalya’da da, ‘rahibe’ benzetmesi sahihsiz kaldı. Yazının sahibi Bolatan, “Yanlış bir yazılma olmuş” diyerek kendini savunurken, dergiyi çıkaran Zeki Özer ifadelerin yer almasını Bolatan’ın istediğini, CHP’li Antalya Büyükşehir Belediyesi’yse kendilerini bağlayan bir durum olmadığını söyledi. CHP’li İstanbul Avcılar Belediyesi’nin bastırıldığı afişteki skandal yazının aynısını kullanan CHP’li Antalya Belediyesi Meclis Üyesi Gülay Bolatan, ifadenin yarattığı tepki üzerine sözlerinden çark etti. Star’ın ulaştığı Bolatan, ifadelerin kendisine ait olmadığını savunarak, “Yanlış yazım olmuş. Dergi çıktıktan sonra düzeltme şansımız olmadı. Bu benim ifadem değil. Gerekirse 12 eylülünden sonra tektip edebilirim” dedi. Yayınlanan röportajın yüz yüze mi, yazılı mı, telefonda mı olduğuna yönelik ise muğlak konuşan Bolatan, en sonunda görüşmenin telefonda yapıldığını belirterek, “Dizim yapılırken hata olmuş” ifadesini kullandı. Ancak Bolatan’la röportajı yapan

³⁶ TRT bireysel şikayetlere gönderdiği cevabi yazılar, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

³⁷ Av. Fatma Benli başvuru notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

ve aynı zamanda derginin Genel Yayın Koordinatörü olan Zeki Özer, “Röportajı yüz yüze yaptık” dedi. Özer, röportajın ardından Bolatan’ın kendisine üzerinde Can Ataklı’nın yazısının olduğu bir gazete kuptürü vererek “Bunu da ekleyin” dediğini anlattı.

(<http://www.sonsayfa.com/Haberler/Siyaset/CHPde-ikinci-rahibe-skandali-170169.html>)

13 Eylül 2010

Referandumda Başörtüsü yasağı

Referandum oylaması başlamadan sadece saatler önce sandıkların kurulduğu yerleri kamusal alan ilan eden Yüksek Seçim Kurulu (YSK), başörtülülerin görev yapmasını engelledi. YSK’nın 11 Eylül 2010 tarihinde oybirliğiyle aldığı 744 numaralı kararda, “*Siyasi partiler tarafından isimleri bildirilen sandık kurulu üyelerinin, sandık alanının kamusal alan olması ve sandık kurullarında görev alacak olanların da hizmet verme konumunda bulunmaları nedeniyle sınırları yasalarla ve yargı kararıyla çizilmiş bulunan kılık kıyafet ölçülerine uymaları gerekir.*” denildi. Bu karar sebebiyle İzmir’de birçok sandık görevlisinin görev yapmasına izin verilmedi. CHP’liler, okul okul gezip tesettürlü görevlilere zorluk çıkardı. Bayraklı İmbat İlköğretim Okulu, Çamkıran İlköğretim Okulu ve Konak Göztepe Kız Meslek Lisesi’nde, tesettürlü resmî andık görevlilerinin görev yapması engellenmek istendi. İmbat İlköğretim Okulu’ndaki 2135 numaralı sandıkta görevli Hatice Özen’e de tesettürlü olduğu için görev yapamayacağı söylendi. İtirazlar üzerine okula gelen YSK yetkili hakimi, Özen’in tesettürlü olarak görev yapamayacağını ifade etti. Uygulamaya vatandaşların tepki göstermesi üzerine Özen’e, peruk takması veya başörtüsünü çenesinin altından bağlaması önerildi. Özen de başörtüsünü ensesinden bağlayınca görev yapmasına müsaade edildi. Göztepe Kız Meslek Lisesi’ndeki 1155 numaralı sandıkta Sevel Ahmetoğlu Akgül ve 1046 numaralı sandıktaki Kezban Canpolat’a ise MHP il yönetiminden olduğunu iddia eden bir kadın, önceki senelerde başörtüsüyle görev yapılmadığını iddia ederek bu şekilde görev yapamayacaklarını söyledi.

(Haber5m <http://platformhaber.net/?p=6525>)

13 Eylül 2010

Paranoyak Saldırıları Kınıyoruz!

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde öğle saatlerinde Hande A. İsimli başörtülü öğrenci, kimliği belirsiz bir kişi tarafından tartaklanarak, başörtüsü açıldı. Aynı şahıs, o sırada oradan geçmekte olan üniversite öğrencisi Zeynep Hardal ve kardeşine de “*Sizi bu ülkede istemiyoruz, burası bizim ülkemiz, kahrolsun şeriat, defolun bu ülkeden, başörtülerinizi görmek istemiyoruz*” diye bağırdı. Özgür Açılım Grubu paranoyakça saldırıları kınadıkları ilişkin bir bildiri yayımladı.

(<http://ozguracilim.net/paranoyak-saldirilari-kiniyoruz/#more-1687>)

17 Eylül 2010

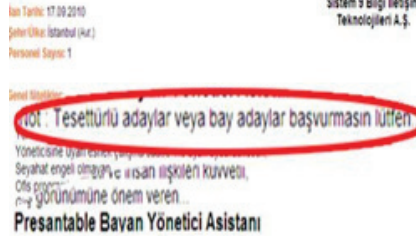
CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Türkiye’de başörtüsü sorunu olduğunu ve buna ilgisiz kalamayacaklarını söyledi.

Türk toplumunun sorunlarını dinleyen ve çözüm önerilerini anlatan Kılıçdaroğlu, “başörtüsünü çözeceği” yönündeki açıklamalarının hatırlatılması üzerine şunları kaydetti: “Türkiye’de bir sorun var mı? Evet, bir başörtüsü sorunu var. Bu soruna karşı biz ilgisiz kalabilir miyiz? Hayır. Sen siyasetçisin, varsa bir sorun çözeceksin. Onun için diyoruz ki ‘*Biz bu sorunu çözeceğiz.*’ *Bizim AK Parti ile aramızdaki fark şu: AK Parti olayı siyasallaştırdı ve siyasallaştırdığı için de çözemiyor. Oysa biz siyasallaştırmıyoruz, farklı bir anlamda bakıyoruz.*

(<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&Date=&ArticleID=1019381&CategoryID=78>)

17 Eylül 2010

Başörtüsü zulmü özel sektörde!

İnternet üzerinde iş arama sitelerine verilen bir ilan görenleri şok etti. Kariyer.net sitesinde 17.09.2010 tarihinde “Bayan Yönetici Asistanı” başlığıyla “Sistem 9 Bilgi İletişim Teknolojileri A.Ş.” firması tarafından yayınlanan ilanda “**Tesettürlü adaylar veya bay adaylar başvurmasını lütfen..**” ibaresi görenleri şaşkına çevirdi. Siteye yayınlanan ilanda adayların genel nitelikleri hakkında bilgiler verilirken bu nitelikler arasında adayın tesettürlü olmaması koşulunun da sayılması tükler tarafından şaşkınlıkla karşılandı.. (http://www.timeturk.com/basortusu-zulmu-ozel-sektorde_141965-haberi.html)

22 Eylül 2010

Şapkalı öğrenciye derste “İT” sözleri ile hakaret edildi.

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi öğretim görevlisi Yrd. Doç. Dr. Necip Beyhan, Hasan Ali Yücel Binası 107 nolu derslikte Öğretim İlke ve Yöntemleri dersinde hazır bulunan Tuğba Demirci’ye hakaret etti. Önce şapkalı olduğu gerekçesiyle öğrenci yok yazıldı. Geçen sene de aynı dersten devamsızlıktan bırakılan öğrencinin bu duruma itiraz etmesi üzerine, öğretim görevlisi sesini yükselterek ‘*Bu meseleyi cumhurbaşkanı başbakan çözemedi sen mi çözeceksin, bana şapka ile derse girebileceğine dair bir belge getir seni ona göre derse alayım yoksa şapkanı çıkaracaksın.*’, dedi. Daha sonra çok sinirli bir biçimde öğrencinin üstüne yürüyerek ‘*sen derse bu şekilde girerek benim pes etmemi istiyorsun ama pes etmeyeceğim etmem de*’ diye bağırды. Öğrenci kendisinin kimseye ahlak dersi vermek gibi bir amacının olmadığını belirtmeye çalışsa da, öğretim üyesi sözlerine ‘*sizin gibi alçak şerefsizlerden mi dini, ahlakı öğreneceğiz*’ diye devam etti ve devamla öğrenciye ‘**İT**’ dedi.³⁸ (<http://www.bugun.com.tr/haber-detay/123643-bir-genc-kizin-basortusu-drami-haberi.aspx>)

27 Eylül 2010

Hollandada Ombudsman kadınların başörtülerinin alınmasını insan hakkı ihlalidir dedi

Hollanda’da Kanun gereği tutuklanan zanlı ve hükümlüler, tutuklunun emniyeti açısından kendisine zarar vermede kullanılabilen sivri veya diğer tehlike arz edebilecek eşyaları teslim etmek zorunda. Özellikle 2004 yılında bir tutuklunun başörtüsü kullanarak intihar etmesinden sonra polis, bu konuda kesinlikle taviz vermiyor. Başörtülü bir zanlının Ombudsman’a yapmış olduğu başvuru sonunda verilen karar, bu kurala ince bir ayar niteliğinde. Tutuklu bayan, iki erkek gardiyanın gözetimi altında başörtüsünü iki bayan gardiyana teslim etmek zorunda kalmıştı. Tutuklu, erkek gardiyanların yanında başörtüsünü çıkarmak zorunda kalmasını, şahsi dokunulmazlığı ve dini yaşamına ciddi bir ihlali olduğu gerekçesiyle kamu denetçisine başvurdu. Ombudsman, tutukluyu haklı bularak polisin tutuklunun dini özgürlüğüne yeterince saygı göstermediği sonucuna vardı. Ombudsman kararında ayrıca Müslüman bayanlar için daha fazla kadın gardiyan alınması gerektiğini belirtti. (<http://www.haber7.com/haber/20100922/Hollandada-ibretlik-basortusu-karari.php>)

4 Ekim 2010

YÖK’ün (İstanbul Üniversitesine gönderdiği yazıya göre) Türbanlı öğrenci dersten atılmayacak. YÖK, İstanbul Üniversitesi’ne gönderdiği yazı ile disiplin yönetmeliğine uymayan öğrencilerin dersten çıkarılmasını yasakladı. Yönetmeliğe göre sadece tutanak tutulacak. AK Parti ve CHP, türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasına anayasal çözüm ararken Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) erken davrandı. YÖK’ün gönderdiği yazıyla birlikte, öğrenciler anayasa engeli olsa bile artık derslere başör-

³⁸ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

tülü olarak girebilecek. Siyasi partileri karşı karşıya getiren sorun tıpkı Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın önerdiği gibi "uygulamada" çözüldü. Herşey İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde bir öğrencinin türbanı nedeniyle dersten çıkarılması ile başladı. Konu Yüksek Öğretim Kurumu'na intikal etti. **YÖK'ten gelen yanıt ise türbanın önünü fiilen açmış oldu.** YÖK, öğrencinin "disiplin yönetmeliğine aykırı" durumu nedeniyle sınıftan çıkarılamayacağını; çıkararak öğretim görevlisi hakkında soruşturma açılacağını duyurdu. YÖK'ün bu yanıtı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nce tüm öğretim görevlilerine dağıtıldı. Bundan böyle bir öğrenci derse türbanla girse bile derse alınmaması ya da sınıftan çıkarılması sözkonusu olmayacak. Öğretim görevlisi de tutanak tutup bunu dekana vermekle yetinecek. Bu talimata uymayan öğretim üyeleri hakkında ise soruşturma açılacak. (http://www.aksam.com.tr/2010/10/04/haber/guncel/16333/turbanda_yok_erken_davrandi.htm)

8 Ekim 2010

Başörtülü gazetecilere basın kartı hâlâ yasak

Başbakanlığa bağlı Basın Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından verilen Sarı Basın kartlarında yasağın hâlâ uygulanıyor olmasına tepki gösteren basın meslek örgütleri, Basın Kartı Yönetmeliği'nin 23. maddesinde acilen değişiklik yapılması çağrısında bulundu. 28 Şubat döneminden kalma olan ve başörtülü gazetecilere Sarı Basın Kartı verilmesine engel teşkil eden Basın Kartı Yönetmeliği'nin 23. maddesinin değiştirilmesi isteniyor. Basın Kartı için başı açık fotoğraf koşulu getiren 23. madde mağdurları her geçen gün artarken meslek örgütleri de başörtülü görev yapan gazetecilerin kapalı fotoğrafla Basın Kartı alması gerektiğine işaret ediyorlar. Başörtülü oldukları gerekçesi ile Sarı Basın Kartı alamayan gazetecilerin isyanı medya örgütlerini harekete geçirdi. Gazetecilere kılık kıyafet dayatmasının dünyanın hiçbir yerinde kabul edilebilir bir durum olmadığı vurgulanırken, onur kırıcı ve ayrımcı yönetmeliğin yeniden düzenlenmesi talep edildi. (<http://platformhaber.net/?p=6742>)

12 Ekim 2010

KTÜ'de kampüse başörtülü giriş var, derslere yok!

Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Özen, "KTÜ olarak biz, öğrencilerimizin başörtüsüyle kampüse girişine izin vermeye başladık. 'Ancak bu öğrencilerimizin derslere başörtüsüyle girişine izin vermiyoruz. Üniversitelerde başörtüsü ile ilgili durum netleşene kadar da bu uygulama devam edecek" diye konuştu. Bazı bölümlerde başörtülü öğrencilerin derslere de girebildiği üniversitede, bazı bölümlerde ise izin verilmedi. Bazı öğrenciler ders hocalarının izin vermesine rağmen bölüm yöneticileri tarafından sınıfın kapısından geri çevrildi. (<http://platformhaber.net/?p=6789>)

12 Ekim 2010

Ek başvuru için geldi, başörtülü diye alınmadı

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı sonuçlarına göre ek yerleştirmeden yararlanmak isteyen A.G., başörtülü olduğu gerekçesiyle üniversite binasına alınmadı. Duruma tepki gösteren üniversite adayı A.G., 'Ben üniversitenin öğrencisi değilim. Ben sadece ek yerleştirme başvurusu yapmak için hizmet almak isteyen bir vatandaşım. Aksaray Üniversitesi'nin yasağı üniversite öğrencisi olsun-olmasın her başörtülüye uygulamasını protesto ediyorum.' dedi. Meslek Yüksek Okulu'ndaki skandal uygulama için açıklama yapan üniversite yönetimi, YÖK'ün verdiği talimatlar çerçevesinde hareket edildiğini iddia etti. (<http://platformhaber.net/?p=6786>)

13 Ekim 2010

YÖK: Dersten çıkarılan bize başvursun

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, Selçuk Üniversitesi ve Trabzon KTÜ'de bazı başörtülü öğrencilerin sınıfa alınmaması, Aksaray Üniversitesi'nde ise ek yerleştirme için giden bir kız öğrencinin başörtüsü sebebiyle içeri alınmamasını değerlendirdi. Özcan, üniversitelerde başörtüsü diye bir sorunun kalmadığını iddia ederek, "Bu öğrencilerimiz bir dilekçe ile bize

şikâyetlerini bildirsınler, biz gereğini yaparız. Artık üniversitemizde başörtüsü diye bir problem yok.” dedi. Başörtülü öğrencilerin başörtüsüzlere ‘mahalle baskısı’ yapacağı şeklindeki söylemlerin yersiz olduğunu kaydeden Özcan, “Bu asla gerçekleşmez. Aynı şekilde başı açık öğrencilerde başörtülülere baskı yapmaz. Ben buna kefilim. Bunu CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu’na da söyledim.” diye konuştu. “18 yaşına gelmiş kızlara nasıl giyinmeleri gerektiğini söylemenin onur kırıcı olduğunu” belirten YÖK Başkanı, şöyle konuştu: “Başörtüsü konusunda herkes uzlaşmacı bir noktaya geldi. Artık üniversitemizde bu sıkıntı konuşulmayacak.”

(<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=282862&t=13.10.2010>)

13 Ekim 2010

Savcılık türbanı özgür bıraktı!

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı YÖK Başkanı’nın yazısı ile ilgili takipsizlik kararı verdi Ankara Cumhuriyet Savcısı, YÖK Başkanı’nın İstanbul Üniversitesi’ne gönderdiği ‘türban’ yazısıyla ilgili soruşturmada takipsizlik kararı verdi. Kararda, “Türbanlılar insandır. Tüm insanların okuma ve eğitim hakkı vardır” denildi Ankara Cumhuriyet Savcısı Mustafa Şahin Tanrıöver, YÖK Başkanı Prof. Yusuf Ziya Özcan’ın bazı üniversitelerde türban yasağını fiilen sona erdiren İstanbul Üniversitesi’ne gönderilen yazıyla ilgili takipsizlik kararı verdi. Savcı Tanrıöver’in önceki gün verdiği “kovuşturmaya yer olmadığı” kararında, Türkiye Gençlik Birliği (TGB) üyesi Osman Erbil’in, Prof. Özcan hakkında, YÖK’ten İstanbul Üniversitesi’ne gönderilen başörtüsü konusundaki yazıyla “Anayasayı ihlal ve halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik” suçlarını işlediği iddiasıyla suç duyurusunda bulunduğu belirtildi. Kararda, şöyle denildi: “Başörtülüler veya türbanlılar insandır. Tüm insanların okuma ve eğitim hakkı vardır. Bu hak evrensel bir insan hakkıdır. Bunun istisnası yoktur. Bu nedenle, başörtülüler veya türbanlılar insan olduğundan, bu insanların da diğer insanlar gibi okuma ve eğitim hakkı bulunduğundan ve bu hak evrensel bir insan hakkı olduğundan, YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan hakkında kamu adına kovuşturmaya yer olmadığına” karar verildi. ...Özcan hakkında 2008 yılında rektörlere türban yasağının kaldırılmasına ilişkin gönderdiği yazıya ilişkin yapılan suç duyuruları da Ankara Başsavcılığı tarafından görevsizlik kararı ile Millî Eğitim Bakanlığı’na gönderilmişti. Ayrıca 2010 yılında yapılan 4 ayrı suç duyurusu Memur Suçlarını Soruşturma Bürosu’na gönderilmiş ve bu büroda görev yapan savcılar da YÖK Kanunu uyarınca görevsizlik kararı vererek dosyayı YÖK’e göndermişti. Oysa türbanla ilgili son suç duyurusu Memur Suçları Soruşturma Bürosu’nda görevli olmayan savcı Tanrıöver’e gönderildi. (<http://haber.gazetevatan.com/savcilik-turbani-ozgur-birakti/334544/1/Gundem>)

18 Ekim 2010

ALES’de özgürlük, KPDS’de yasak var

ÖSYM’nin düzenlediği ve 19 Aralık 2010’da yapılacak Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş (ALES) Sonbahar Dönemi Sınavı’yla ilgili başvuru kılavuzunda, ÖSYM Başvuru Merkezleri’ne yapılacak başvurularda aranan “başı açık olma” zorunluluğu ifadesi tamamen çıkarıldı. Başörtülü fotoğraf kullanımının önü açıldı. Kılavuzda yer alan ifadede, “Başvuru merkezi görevlisi tarafından Aday Bilgi Formu’ndaki bilgilerle birlikte adayın web kamerasıyla çekilecek fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğraf cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf değildir” dendi. ÖSYM, kamu personelinin katıldığı ve yabancılarda dil bilgisinin ölçüldüğü KPDS’de yasağı sürdürdü. 5 Aralık’ta yapılacak olan ve başvuru süresi 13 Ekim’de biten Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı’nın (KPDS) başvuru kılavuzunda, “başı açık olma” zorunluluğuna dair hükümler önceki sınavlardaki gibi aynen korundu.

(<http://platformhaber.net/?p=6831>)

18 Ekim 2010

YÖK: “Bizden bu kadar, sıra siyasilerde”

YÖK’ün İstanbul Üniversitesi’ne gönderdiği bir yazının gündeme gelmesiyle başlayan başörtüsü yasağı tartışmaları devam ederken, YÖK Başkanı Prof. Dr. Ziya Özcan, “bir gazetecinin ‘Akademik Lisans Üstü Eğitime Giriş Sınavının kılavuzunda yapılan değişikliklerle artık başörtülü adayların sınava alınmasının önünün açıldığını belirterek, bu uygulamanın diğer sınavlarda da yapılıp yapılmayacağı’ yönündeki sorusuna, “Başörtüsü ile ilgili artık bundan sonra laf etmeyeceğim. Biliyorsunuz dün Baş-

bakanımız 'biz bu işe el attık, iki kişi görevlendirildi grup başkanvekillerinden, artık onlar bu işle uğraşıyorlar' dedi. Gerçekten de siyasetin halletmesi gereken bir mevzu idi. Artık biz bu konuda yokuz. Hiçbir şey söylemeyeceğiz." yanıtını verdi. (<http://platformhaber.net/?p=6844>)

19 Ekim 2010

Erdoğan'a Meclis'e başörtülü girme çıkışı

AK Parti'nin Kurucular Kurulu Üyesi Fatma Ünsal, Başbakan Erdoğan'a, "Kadınların Meclis'e başörtüsü ile girme zamanının geldiğini ve adım atılmaması halinde bağımsız hareket edeceğini" söyledi. AKP'li Fatma Ünsal, Erdoğan'a "Başörtüsü için adım atmayacaksınız, kendi başıma hareket edeceğim" dedi. Başörtüsü sorununun çözümü için tartışmalar yoğunlaşırken, iktidar partisinde de beklentiler yükseldi. AKP'nin önceki gün Kızılcahamam'da sona eren istişare toplantısının basına kapalı bölümünde söz alan Fatma Ünsal, 'Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne (CEDAW) atıfta bulundu. Ünal, Erdoğan'a, Komite'nin bir raporuna göre Türkiye'de kadınların yüzde 70'inin başörtüsünden dolayı eğitim, çalışma ve siyaset alanından dışlandığını anlattı. "Türkiye'de kadınların yüzde 70'inin sadece seçme hakkı var. Seçilme hakkı yok" diyen Ünsal, başörtüsü konusunun AKP'ye açılan kapatma davasına da malzeme olduğunu hatırlattı. Ünsal, çıkışını şöyle sürdürdü: "Bu konuyu tartışmamızın zamanı geldi. Kadınlar, başörtüsüyle Meclis'e giremiyor. Geçmişte, Merve Kavakçı olayı yaşandı. Bu konuda, adım atmayacaksınız kendi başıma bağımsız hareket edeceğim." Erdoğan ise şu yanıtı verdi: "Biz bu konuda samimiyiz. Samimiyetimizi sorgulamayın. Ancak üniversitelerdeki sorunu bile çözemedik. Bu konuda nelerle karşılaştığımızı biliyorsunuz. Ayrılırsanız üzülürüz ama böyle bir karar verirsiniz 'hayırlı olsun' deriz." (<http://www.haber7.com/haber/20101019/Erdogana-Meclise-basortulu-girme-cikisi.php>)

20 Ekim 2010

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı: "Türban serbestisi laikliğe aykırıdır"

Yargıtay, başörtüsüne üniversitelerde serbestlik getirme yönündeki girişimlere karşı "laiklik" uyarısı yaparak devreye girmeye çalıştı. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından yapılan yazılı açıklamada son düzenlemelerin devrim yasalarına ve laiklik ilkesine aykırı olduğu ifade edilerek şöyle denildi: "Dinsel inanç veya dinsel kurallara doğrudan ilişki ve bağlantı kurularak yapılan düzenlemeler, hem devrim yasalarını, hem de laiklik ilkesini ilgilendirir. Yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin giyimlerini düzenlerken türban kullanımına dinsel inanç nedeniyle geçerlilik tanımak, kamu hukuku alanındaki bir düzenlemeyi dinsel esaslara dayandırma suretiyle laiklik ilkesine aykırılık oluşturur." denildi. (<http://www.dunyabulteni.net/?aType=haber&ArticleID=133241>)

20 Ekim 2010

Başörtülü öğrenciye derste foto fışleme

YÖK'ün yazısı üniversitelerde tutanak fırtınası estiriyor. Türbanlı bir öğrenci "15 tutanağım var. Hocalar cep telefonuyla fotoğrafımızı da çekiyor." diye isyan etti. Öğretim görevlileri de ikiye bölündü. İşte yaşananlar "180 kişilik sınıfın ortasında 'derste başörtülü' olduğumuzu kayıt altına almak için cep telefonuyla fotoğrafımızı çekti. Üstelik bizim rızamızı almadan. Benim hakkımda 15 tutanak var. Daha bugün üç tane tutuldu." İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nde okuyan kız öğrenci YÖK'ün "öğrenciyi sınıftan atmayın, tutanak tutun" şeklindeki yazısından sonra yaşadıklarını böyle anlatıyor. Bu kadar tutanaktan sonra bir de basına konuştuğunda başına gelebileceklerden korktuğu için ismini yazmamamızı rica ediyor. Üniversite yetkilileri ve akademisyenler 'tutanak tuttuklarını' delillendirmek için fotoğraf çektiklerini doğruluyor.

(<http://www.haber7.com/haber/20101020/Basortulu-ogrenciye-derste-foto-fisleme.php>)

21 Ekim 2010

Fatih Üniversitesi'nden başı açık fotoğraf isteği

Fatih Üniversitesi'ne ait web sitesinin 20 Ekim 2010 tarihinde güncellenen "Haberler ve Duyurular" bölümünde yer alan bir duyuruda kayıtlara ilişkin "Kız öğrencilerin başı açık; erkek öğrencilerin ise sakalsız fotoğrafları kabul edilecektir" ibaresi yer alması tepkilere neden oldu. (<http://platformhaber.net/?p=6936>)

22 Ekim 2010

IAU: Başörtü konusu tartışılmaya değmez

Uluslararası Üniversiteler Birliği (IAU) Başkan Yardımcısı Pier Ugo Calzolari, Türkiye’nin gündeminde tartışılan konulardan biri olan başörtüsü sorununu tartışmaya değer bulmadıklarını belirtti. Uluslararası Üniversiteler Birliği (IAU) Başkan Yardımcısı Pier Ugo Calzolari, Türkiye’nin gündeminde tartışılan konulardan biri olan başörtüsü sorununu “Bu konu tartışmaya bile değmez, üniversiteye herkes nasıl istiyorsa öyle gelebilir” diye yorumladı. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi tarafından düzenlenen “Dünya Üniversiteler Kongresi” için kente gelen Calzolari AA muhabirinin sorularını yanıtladı. Türkiye’de öğrencilerin üniversitelerde başörtüsüyle gitmek istemelerinin, tamamen geleneklerle ilgili olduğunu belirten Calzolari, “bunu ancak böyle açıklayabiliriz” dedi. İtalya’da bir insanın kapalı olmasının önemli olmadığını, yüzün görünmesi durumunda bir problemin bulunmadığını vurgulayan Calzolari, “Bu konu tartışmaya bile değmez. Herkes nasıl istiyorsa öyle gelebilir üniversiteye. Ama Afganistan’da kadınların giydiği Burka faklı bir şey. Burka burada kadınların baskı altında olduğunu gösteriyor” diye konuştu.

(<http://www.haber7.com/haber/20101022/IAU-Basortu-konusu-tartisilmaya-degmez.php>)

27 Ekim 2010

Kırmızı Kitap değişti!

Milli Güvenlik Kurulu’nun dünkü toplantısında yeni Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi uygun bulundu. MGSB’den, irtica, cumhuriyet tarihinde ilk kez isim olarak tamamen çıkarıldı. MGK (Milli Güvenlik Kurulu), tartışmalı geçen YAŞ toplantısının ardından ilk toplantısını dün yaptı. Yeni komuta kademesinin hazır bulunduğu toplantıdan önemli kararlar, tesbitler ve vurgular çıktı. MGK, yeni Milli Güvenlik Siyaset Belgesi’ni uygun buldu ve tavsiye kararının Bakanlar Kurulu’na bildirilmesine karar verdi. MGK ayrıca “dost ve müttefik ülkelere”, terör örgütü mensupları ve yandaşlarının ülkelerinde faaliyet göstermesine imkan tanımama ve terörün maddi kaynağının kurutulması bakımından etkin tedbirler alma çağrısında bulundu. Terör örgütünün bölge halkının huzur ve refahını engellemeye çalıştığını ortaya koyduğunu vurgulayan MGK, sivil halka yönelik saldırılarda kara mayını kullanmaktan çekinmemesini de “insani değerlere bakış açısını açıklıkla sergilediğini” de ifade etti. MGK’nın dün 5 saat 15 dakika süren toplantısından sonra yayınlanan bildiri de yer alan kararlar, tesbitler, değerlendirmeler ve vurgulamalar şöyle:..

Kırmızı Kitap: Yeni Milli Güvenlik Siyaset Belgesi görüşülerek uygun bulunmuş ve bu konudaki tavsiye kararının Bakanlar Kurulu’na bildirilmesine karar verilmiştir.

G.Kurmay Başkanı İle İkili Zirve ; Erdoğan, MGK toplantısından önce MGK üyesi bakanlarla bir araya geldi. Başbakanlık Resmi Konutundaki toplantı, yaklaşık 2 saat sürdü. Erdoğan, MİT Müsteşarı Hakan Fidan’ı da kabul etti. MGK toplantısının ardından da Başbakan ve Genelkurmay Başkanı baş-baş bir görüşme gerçekleştirdi.

Kırmızı Kitap Nedir? Kamuoyunda “Kırmızı Kitap” ve “Gizli Anayasa” olarak bilinen Milli Güvenlik Siyaset Belgesi, varlığı kabul edilen ancak içeriği açıklanmayan bir belge. Bakanlar Kurulu ve kolluk güçleri için bir rehber niteliği taşıyan Kırmızı Kitap, geçmişte daha çok asker kontrolünde hazırlanırdı. 2010’da belgenin güncellenmesinde hükümetin de ağırlık sahibi olduğu biliniyor. Belge en son 2005’te yazıldı. Kırmızı Kitap, 5 yılda bir yazılıyor ancak ekleriyle her yıl yeniden güncelleniyor. **“İç tehdit olmayacak”** 2010’da kaleme alınan belgenin tamamen farklı bir siyasi vizyon sergileyeceğinin ipuçlarını veren Başbakan Erdoğan, 2 Şubat’ta TRT 1’de yaptığı açıklamada, “Siyaset belgesi ile ilgili eksiklikler üzerinde çalıştık. Demokratik sürecin gereğini yapacağız. Bundan sonra asla iç tehdit olmayacak” demişti. Erdoğan aynı hafta Ankara’da bir konferansta “dış tehdit” bölümünde de köklü revizyon yapılacağını işaretlerini “yapay kaygı ve korkuların uzun süre Türkiye dış politikasına hâkim olduğu”, “iç tehdit gibi dış tehdit algılamasının da sanal bir zemin üzerine kurulduğu” sözleriyle ifade etmişti. **Bu yeni çerçevede “irtica” yeniden tanımlanarak Erdoğan’ın “vatandaş iç tehdit olarak gören zihniyet” diye tanımladığı dini yapıların metinden çıkarıldığı iddia ediliyor.** <http://haber.gazetevatan.com/Haber/337075/1/Gundem>

28 Ekim 2010

YÖK başkanı Özcan; YÖK Darbe kurumu Eziliyoruz

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, başörtüsüne buldukları fiili çözümün, ileride yasal bir düzenlemeye dönüşmesini beklediklerini söyleyerek, ‘Partiler tamam dese bu iş çözüldü. İlk aşamada yasaya da gerek yok. Sayın Kılıçdaroğlu’nu da takdir ediyorum. Gelingen nokta hoştur’ dedi. Özcan; **Başörtü Takana Ceza Yok:** 3 lider, partiler bir araya gelip ‘tamam’ dese biz razıyız. Her şeyin kanunla olması şart değil. Mevzuat değişmeden de olur.

CHP Çok Güzel Yerde: Ortak zemin için elimizden ne geliyorsa yapılmalı. CHP çok güzel yerde. Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’na teşekkür ediyorum. Liderler arası sert konuşmalar anlaşma zeminini bozuyor. 10 gün önceki noktadan uzaklaşıyoruz. Ama sanıyorum ki CHP hala olumlu bakıyor. Kemal Bey’in geldiği nokta hoştur, takdire şayan bir durum.

Öğrenciler Bizden İyi Çözer: 30 yıllık hocayım başörtüsünden problem çıktığını duymadım. ODTÜ’de hiç sıkıntı görmedim. Başları açık, kapalı yan yanaydı. Hatta başörtüsü sınırlaması çıkınca başları açık olanlar başörtülülere destek verdiler. Büyükler arasında sıkıntı var. O kadar olgundu öğrenciler, hala da olgunlar. Bunları yapanlar büyükler. Öğrenciler, kesinlikle bu meseleyi bizden daha iyi hallederler. Biz onlara bıraksak olur.

İstediklerini Söylesinler: Yıldız Teknik Üniversitesi’nde 26 öğrenci başörtüsü protestosu nedeniyle okula alınmıyor. Uygun olmamış bu durum. Hem özgürlüklerden bahsediyoruz hem de böyle fikrini söyleyen çocukları üniversiteden uzak tutmaya çalışıyoruz...

(<http://www.haber7.com/haber/20101028/Ozcan-YOK-darbe-kurumu-eziliyoruz.php>)

28 Ekim 2010

Üniversite Konseyleri Derneği, Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) İstanbul Üniversitesine baş örtülü öğrencilerle ilgili gönderdiği yazının iptali için Danıştaya başvurdu. Üniversite Konseyleri Derneği Sözcüsü Özgür Aydın, dernek adına YÖK’ün İstanbul Üniversitesine baş örtülü öğrencilerle ilgili gönderdiği yazının iptali için Danıştaya başvuru dilekçesinin verilmesinin ardından Danıştayın önünde gazetecilere yaptığı açıklamada, YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan’ın İstanbul Üniversitesine resmi yazı göndererek baş örtüsünü üniversitelerde ‘kanunsuz biçimde’ serbest bırakmaya teşebbüs ettiğini, bu nedenle Özcan ve bazı rektörler hakkında düni suç duyurusunda bulduklarını hatırlattı.

(<http://www.haber7.com/haber/20101028/Basortu-genelgesinin-iptali-istendi.php>)

28 Ekim 2010

YÖK (sınavlarda) ‘başı açık olacak şartı’ nı da kaldırdı

YÖK, başörtüsüne özgürlük yolunda yeni bir karara daha imza attı. Başörtülü öğrencilerin dersten çıkarılmasını yasaklayan YÖK, ALES sınavına giriş için uygulanan ‘başı açık olma’ şartını da ortadan kaldırdı. YÖK, başörtüsüne özgürlük yolunda yeni bir karara daha imza attı. ÖSYM’nin düzenlediği ve 19 Aralık 2010’da yapılacak Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş (ALES) Sonbahar Dönemi Sınavı’nda başörtüsü yasağı kaldırıldı. ÖSYM tarafından 19 Aralık 2010’da yapılacak ALES Sonbahar Dönemi sınavı başvuru kılavuzu, 14 Ekim tarihinde ÖSYM’nin web sitesinde yayımlandı. **Kılavuzda, başörtülü adayları sevindiren değişiklikler dikkat çekti. Kılavuzun, “Başvurma İşleminin Tamamlanması” başlıklı bölümünde, ÖSYM Başvuru Merkezleri’ne yapılacak başvurularla aranan “başı açık olma” zorunluluğu ifadesi tamamen çıkarıldı, başörtülü fotoğraf kullanımının önü açıldı.**

Kılavuzda yer alan ifadede, “Başvuru merkezi görevlisi tarafından Aday Bilgi Formu’ndaki bilgilerle birlikte adayın web kamerasıyla çekilecek fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğraf cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf olmalıdır” dendi. Yine “başvuru süresince başvuru merkezine gidemeyecek durumdaki hasta ve tutuklu adaylar ile sürekli yurtdışında bulunanlara tanınan” postayla başvuru hakkında da aynı yönde değişiklik yapıldı. Adaylardan, “Son üç ay içerisinde cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf” istendi. Böylelikle adayların sınava giriş belgelerinde başörtülü fotoğraf bulunabilmesine imkan sağlandı. ALES kılavuzunda, adayların sınava girenken uymaları gereken kuralların ayrıntılı olarak belirtildiği “Sınavı Girenken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler” başlıklı bölümden de sınavı girenken uyulması gereken “başı açık olma ve kılık kıyafet mevzuatına uygunluk” kısmı tamamen çıkarıldı. Böylelikle ilk kez ÖSYM’nin düzenlediği bir sınavda adayların sınavı başörtülü

girebilmelerinin önu açılmış oldu. Kılavuzda ayrıca sınava girerken, adayların yanlarında, “adayı kolaylıkla, açık bir şekilde tanıtılabilecek bir fotoğraf” bulundurmaları istendi YÖK, sınavlarda başörtüsü yasağını ise, kamu personelinin katıldığı KPDS’de sürdürdü. 5 Aralık’ta yapılacak olan ve başvuru süresi 13 Ekim’de dolan Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı’nın (KPDS) başvuru kılavuzunda, “başı açık olma” zorunluluğuna dair hükümler önceki sınavlardaki gibi aynen korundu.**Bu yıl 9 Mayıs’ta yapılan ALES İlkbahar Dönemi Sınavında ise başörtüsü yasağı vardı. 15 Mart-2 Nisan 2010 tarihinde başvuruların alındığı sınav için hazırlanan başvuru kılavuzunda, “Başvurma İşleminin Tamamlanması” başlıklı bölümde, ÖSYM Başvuru Merkezleri’ne yapılacak başvurularda “başı açık” olma zorunluluğu getiriliyor, aday tanıtım kartına basılacak fotoğrafın da yine “başı açık çekilmesi” sağlanıyordu. Kılavuzda bu ifade, “Başvuru merkezi görevlisi tarafından Aday Bilgi Formu’ndaki bilgilerle birlikte adayın web kameraıyla çekilecek fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğrafın cepheden, başı açık, adayı kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf olması gerektiğinden, başvuru merkezine giderken adayların bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir”** şeklinde yer alıyordu. Yine postayla başvurularda da, “Son üç ay içerisinde cepheden, başı açık, adayı kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf” isteniyordu. Yine ALES İlkbahar Dönemi sınavı başvuru kılavuzunda, “Sınava Girerken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler” başlıklı bölüm altında sınava başörtülü girilemeyeceği, girseler de sınavlarının geçersiz sayılacağı hüküm altına alınıyordu. Bu zorunluluk, kılavuzda, “Aday, başı açık ve kılık kıyafeti ilgili mevzuata uygun bir şekilde gelmemişse sınava alınmayacaktır. Başı örtülü adaylar sınava alınsa bile sınavları geçersiz sayılacaktır” ifadesiyle yer alıyordu.

(<http://www.stargundem.com/egitim/1089292-yok-basi-acik-olacak-sarti-ni-da-kaldirdi.html#ixzz13fJmsKNQ>)

29 Ekim 2010

Başörtülü öğrenciler sınıfa girince hocalar ders işlemedi

Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin derslere başörtülü girmeleri sebebiyle derse giren 3 öğretim üyesinin gün boyunca sınıfta boş boş oturduğu gündeme geldi. Bölüm Başkanı Prof. Dr. E.E.’nin ise öğrencilere, “Hoca bütün sınıfın önünde ‘Düne kadar başınızı açıyordunuz, şimdi ne değişti? Huzursuzluk çıkarıyorsunuz? Arkadaşlarınızın hakkını gasp ediyorsunuz” sözleriyle çıktığı belirtildi. ‘Stabilize’ dersine giren Yrd. Doç.Dr. M. A.’nın başörtülü öğrencilere ağır sözler sarf ettiğini aktaran öğrenciler, şu bilgileri verdi: “*Hoca başörtülü arkadaşlarımıza ağır laflar etti. Başörtülerini açmadıkları için arkadaşlarının hakkını gasp ettiklerini savundu. Sınıftakilerin başörtülü öğrencilere baskı yapmasını istedi. Derse biraz geç kalan başörtülü bir arkadaşımız eşarbi elinde olmasına rağmen hocadan ağır sözler işitti. Bunun üzerine rahatsızlanan arkadaşımız izin isteyip dışarı çıktı. Okul girişinde rahatsızlığı artınca bir öğretim görevlisi aracılığıyla hastaneye kaldırıldı.*”

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1046601&title=basortulu-ogrenciler-sinifa-girince-hocalar-ders-islemedi>)

29 Ekim 2010

*** Çankaya’ya askerden başörtüsü boykotu!**

29 Ekim’de Çankaya’da Abdullah ve Hayrünnisa Gül’ün ev sahipliği yaptığı resepsiyona Genelkurmay Başkanı Org. Işık Koşaner ve komutanlar katılmadı. Başörtüsüne karşı tavır sergileyen TSK mensupları Ankara Orduevi’nde alternatif bir kutlama yaptılar. Abdullah Gül, şimdiye kadar çifte kutlama yaparak birisini eşli diğerini eşsiz olarak düzenlemişti. Böylece askerler Gül’ün eşsiz resepsiyonuna katılmışlardı. Ancak resepsiyon tek ve eşli olunca askerler de resepsiyonu boykot etti. Başbakan Erdoğan’ın ise eşi Emine Erdoğan’la birlikte gelmemesi dikkat çekici olmasına rağmen Erdoğan’ın tavrının kime ve nasıl bir mesaj verdiği sorusu pek tartışılmadı. Çankaya’daki resepsiyonda gazetecilerin soruları üzerine Başbakan Erdoğan “Bu gecenin resepsiyon yeri burasıdır. TSK buraya gelmeliydi” dedi. (<http://platformhaber.net/?p=7071>)

*** Adana’da askerler resepsiyonu terk etti**

Adana’da, 29 Ekim Resepsiyonunda 6. Kolordu ve Garnizon Komutanı Korgeneral Mehmet Eröz’ün

de aralarında bulunduğu askerler resepsiyonun ilerleyen saatlerinde salonu terk etti. Askerin tepkisinin salondaki başörtülü davetlilere yönelik olduğu öne sürüldü.

<http://88.255.82.110/id/25146380/>

30 Ekim 2010

Eşi kapalı belediye başkanı resepsiyona alınmadı

Erzincan'da 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla Erzincan Valiliği tarafından Polis Evi'nde Resepsiyon verildi. Düzenlenen resepsiyona gündemdeki konu olan başörtü olayı damgasını vurdu. Akşam saat 19:00'da başlayan resepsiyona katılım için eşli davetiye gönderen Erzincan Valilisi Abdülkadir Demir ve Eşi Nurtaç Demir, polis evinde gelen davetlileri karşıladılar. İlk olarak Üçüncü Ordu Komutanı Orgeneral Yalçın Ataman ve askeri erkan ile çok sayıda davetli salonda hazır bulunduktan sonra 19:15'te eşi Yasemin Çakır ile resepsiyona katılan Erzincan Belediye Başkanı Yüksel Çakır, eşinin başının kapalı olduğu gerekçesi ile salona alınmadı. Polis evine başları kapalı eşleri gelen Ak Partili Belediye Başkanı Yüksel Çakır ve Ak Parti İl Başkanı Salih Eğinlioğlu Vali Demir ve Eşi Nurtaç Demir tarafından resepsiyon girişinde karşılandı. Hoş geldin görüşmelerinin yapılmasının ardından Vali Demir'e başı kapalı bayanların resepsiyona girip giremediğini soran Başkan Çakır, Vali Demir'den prosedür gereği girilmediği cevabını aldı. Burada bir anda yüz ifadesi değişen Başkan Çakır "biz gidiyoruz o zaman" diyerek salonu terk etmek istedi ancak Vali Demir ve eşi Nurtaç Demir'in ısrarı üzerine gitmelerine izin verilmedi.

<http://www.haber7.com/haber/20101030/Esi-kapali-belediye-baskani-resepsiyona-alinmadi.php>

31 Ekim 2010

*** KPSS'de takı diye başörtüsü çıkarttırdılar**

Çukurova Üniversitesi (ÇÜ) İlahiyat Fakültesi'nde üniversitenin de avukatı olduğu öğrenilen denetçi bayanın KPSS sınavına gelen başörtülülere zorluk çıkardığı ortaya çıktı. Polis aramasının ardından bina içerisine alınan başörtülü bayanların, kulaklarında ve üzerlerinde takı olup olmadığı araştırıldı. İddiaya göre, binadaki bir bayan görevli 'başörtüsü de takı kategorisine girer' diyerek adaylara başlarını açtırdı. Bazı adaylar salon görevlisiyle yasağın kalktığını belirterek tartıştı. Adını açıklamak istemeyen bir başörtülü aday, sınav görevlisi bayanın 'başörtüsü de bir takı'dır diyerek kendilerinin çıkarmasını istediğini, ancak başlarını açmadıklarını anlattı. Görevlinin belgelerine 'sınava girmeden' olarak işaretlediğini anlatan aday, 'YÖK, başörtüsü yasağını kaldırdı. Ancak bazı görevliler hala yasakçı tutumu sürdürüyor. Adaylara zorluk çıkaran ve kendi kanunlarını uygulamaya çalışan bu görevlileri ÖSYM, görevlendirmemeli.' ifadesini kullandı.

(Time Türk <http://platformhaber.net/?p=7077>)

*** Başörtülü adaylar, KPSS'in yapıldığı okula alınmadı...**

KPSS'nin yapıldığı Kadıköy Kenan Evren Anadolu Lisesi'nde türbanlı adaylar salona alınmayınca, bazı adaylar sınava girmeden geri döndü, bazıları da başlarını açarak sınava girdi. Sınava girebilmek için başını açmak zorunda bırakılan adaylar ve yakınları YÖK'ün türban konusuyla ilgili açıklamasının ardından sorun çıkabileceğini düşünmedikleri için rahat geldiklerini, ancak türban yasağının sınavda uygulanmasıyla psikolojilerinin bozulduğunu söyledi. KPSS sınavına girmek için sabah saatlerinde Kenan Evren Anadolu Lisesi'ne gelen kadın adaylardan türbanlı olanlar, görevlilerin türbanı çıkartmalarını yönündeki uyarıları ile karşılaşınca neye uğradıklarını şaşırıldı. YÖK'ün türban konusundaki açıklamalarının ardından sınavda kendilerine sorun çıkartılmayacağı düşüncesiyle rahat bir şekilde sınavın yapılacağı okula geldiklerini söyleyen adaylar, yasağın devam ettirilmesine bir anlam veremediklerini kaydetti.

<http://bugun.com.tr/haber-detay/125713-basortulu-adaylar-sinava-alinmadi-haberi.aspx>

31 Ekim 2010

Otobüsten indirilen başörtülü öğrenciler YÖK'e müracaat etti

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarisi Bölümünde okuyan bir grup kız öğrenci arazide eğitim uygulaması için Çubuk'a giderken başörtülerini çıkarmadıkları gerekçesiyle hocaları tarafından yolda indirildi. Öğrenciler açık araziye de yasak kapsamına sokan hocayı YÖK'e şikayet etti. Memur-Sen Ankara

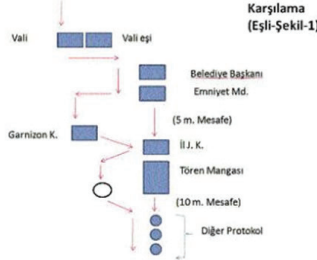
İl Başkanı Mustafa Kır, yaşanan olayları aktarırken, hocanın 6 öğrencinin başının kapalı olduğunu görmesi üzerine, asistanına öğrencilerin servisten indirilmesi talimatı verdiğini kaydetti. Kır, hocanın ‘*Ya bu servisten ineceksiniz ya da başınızı açacaksınız*’ demesi üzerine başını açmayan kız öğrencileri yarı yolda indirdiğini aktardı. Hoca hakkında YÖK’e suç duyurusunda bulduklarını bildiren Kır, 6 öğrenciden 5 tanesininşikâyet dilekçesi verdiğini söyledi.

(<http://www.internethaber.com/basortulu-ogrenciler-otobusten-indirildi-306058h.htm>)

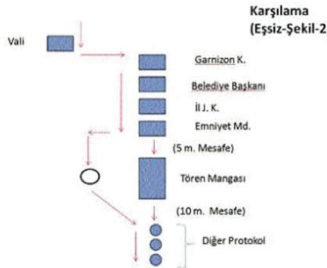
1 Kasım 2010

Başörtülüler gelirse resepsiyonu süratle terk et

Çankaya’daki resepsiyona katılmayan Genelkurmay, garnizonlara da ‘*Eşi türbanlı olanın davetine katılmayın, salonda türbanlı görürseniz süratle ve fark ettirmeden orayı terk edin*’ emri verdi. Adana’da düzenlenen Cumhuriyet Bayramı resepsiyonuna başörtülü davetliler gelince, resepsiyondaki subayların salonu terk etmesinin nedeninin TSK’nın yayınladığı bir genelge olduğu ortaya çıktı. Yurt çapındaki tüm birliklere gönderildiği öğrenilen genelgeyle, resepsiyonlara başörtülü davetlilerin katılması durumunda yapılacaklar adım adım sıralandı. Genelkurmay Kaynakları’ndan edinilen bilgiye göre “*29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Resepsiyonunda; Karşılama bulunacak protokolün eşleri tesettürlü ise askeri personel programa katılmayacak. Eşler tesettürlü ise salona girilecek ancak resepsiyon esnasında tesettürlü bayanlar görüldüğü takdirde süratle ve fark ettirmeden resepsiyon terk edilecektir*” biçiminde birliklere bilgilendirme yapıldı. Ayrıca Garnizon Komutanları’nın tören ve resepsiyonlardaki tesettürlü bayan durumunu, tokalaşma krizi çıkmaması için önceden tespit ettirmek için istihbarat çalışması yapmaları da istendi. Bu bilgilendirme doğrultusunda, Askeri Personelin, başörtülü davetlilerin bulunduğu salonları sessizce terk ettikleri öğrenildi. Ancak bilgilendirmede, “fark ettirmeden” vurgusu yapılırken, Adana’da Askerlerin töreni terk etmesi fark edildi. 6. Kolordu komutanı Korg. Mehmet Eröz ve Adana Bölge Komutanı J. Tuğg. Ali Lapanta’nın katıldıkları Hilton oteldeki resepsiyonun arka kapısından çıktıkları ve basına hiçbir açıklama yapmadan ayrıldıkları görüldü.

Cumhuriyet Resepsiyonları için Garnizonlara verilen “sıvışın talimatı”nın dışında Karşılama Törenleri’ne de “başörtülü eş ayarı” yapıldığı ortaya çıktı. Garnizon Komutanlıklarına gönderilen talimatlarda, Cumhurbaşkanı Gül’ün eşi ile gelmesi veya gelmemesi durumuna göre iki alternatifli karşılama düzeni geliştirdi. Gül’ün eşi ile birlikte gelmesi halinde; normal şartlarda validen hemen sonra protokolde yer alması gereken Garnizon Komutanı, Aslan Güner olayında olduğu gibi protokolün karşı tarafında bir yerde durarak Hayrunnisa hanımla el sıkışmak zorunda kalmayacak. (Şekil-1)

Gül’ün, eşsiz gelmesi halinde ise normal protokol düzeni uygulanacak. (Şekil-2)

Aynı şekilde İl Valisi’nin eşi başörtülüysse, törenlerde benzer biçimde dizilim uygulanacak.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1047110&title=basortululer-gelirse-resepsiyonu-suratle-terk-et>)

2 Kasım 2010

Nur Serter ikna odalarının kasetlerini elinde tutuyormuş!

Prof. Nur Serter, İstanbul Üniversitesi rektör yardımcısı olduğu dönemde, kazandıkları okullara kayıt yaptırmak için gelen başörtülü kız öğrencileri “ikna odaları”na alarak başlarını açmaya zorlama uygulamasının kayıtların elinde olduğunu ve imha edeceğini söyledi. Star Gazetesi’nden Fadime Özkan’a verdiği röportajda Serter, kayıtları saklama gerekçesini ise “Ben mahkeme için, dava açılırsa, kanıt olarak sunmak için kaydettim. O kadar. Onlara baskı ve kötülük değil, eğitim görme haklarına kapı açan bir uygulama olduğuna inandığım için vicdanen son derece rahatım. Umurumda değil ne söyledikleri. Bu yükü 12 yıldır çekiyorum, ömrümün sonuna kadar da çekerim. Gerçekleri yüzlerce defa söyledim basına ama yazmadılar.Umarım siz yazarsınız.” şeklinde anlattı.

(<http://platformhaber.net/?p=7093>)

2 Kasım 2010

TSK’da fişleme: “Türbanlı değil ama meyilli”

Vakit Gazetesi’nin yayınladığı ve 2007 yılına ait belgeye göre, bir uzman çavuşun eşinin başörtülü olduğu iddiası üzerine askeri görevliler, **anketör kılığında çavuşun evine gitmiş ve eşini gizli kameraya almış**. Uzman Çavuş ve eşinin telefonları dinlenmiş ve en mahrem konuşmaları kayda almış. Ardından da personel eşi “*Türbanlı olmadığı görüldü ancak türban takmaya meyilli, ilerleyen günlerde türban takabilir*” diye fişlenmiş.

(<http://habermerkezi.wordpress.com/2010/11/02/trbanli-degil-ama-takabilir/>)

9 Kasım 2010

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yunus Söylet: İkna odası görüntüleri üniversitenin arşivinde yok

Başörtülü kızların başlarını açmaları için ikna odasına alarak gizlice kaydettiği ortaya çıkan CHP Milletvekili Nur Serter’in bahsettiği kamera kayıtları, görev yaptığı İstanbul Üniversitesi’nde bulunamadı. Konuyu detaylı bir şekilde araştırdıklarını belirten İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yunus Söylet, “Üniversitenin arşivinde kayıtlara dair bir belgeye rastlamadık. İkna odalarına dair bir video da bulamadık.” diyor. Söylet, Serter’in kamera kayıtlarını üniversitenin imkanlarıyla mı yoksa kişisel olarak mı çektiğini belirlemediklerini söylüyor.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1050614&title=istanbul-universitesi-rektoru-prof-dr-yunus-soylet-ikna-odasi-goruntuleri-universitenin-arsivinde-yok>)

9 Kasım 2010

İkna odası kasetlerine suç duyurusu

İkna odaları uygulamasını başlatan ve öğrencilerin kaydedildiğini söyleyen CHP İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nur Serter, “İkna odası kasetleri bende ama artık imha edeceğim” diye konuşunca, “Bizim kamera kaydına alındığımızdan haberimiz yoktu” diyen mağdurlar suç duyurusunda bulunmaya başladı. İstanbul Üniversitesi’nde 1998 yılında yaşananları anlatan ‘Bir işkence metodu olarak ikna odaları’ isimli bir kitabı yazan Gülşen Demirkol Özer, ikna odalarından çıkan öğrencilerin tanıklıklarını not ettiğini belirterek “Öğrencilerin hiçbirinin içeride bir kamera kaydı yapıldığından haberi yoktu” dedi. Özer, şunları söyledi: “Aslında şuan yapılacak en doğru şey, savcılık emriyle Serter’in elindeki bu kayıtlara el konulmasıdır. Asıl gerçekler o kayıtlar gün yüzüne çıktığında belli olacak.”

(<http://platformhaber.net/?p=7203>)

10 Kasım 2010

TESEV’den “Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık” raporu

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), eğitim ve iş hayatı açısından sadece üniversite ve devlet kurumlarında uygulanıyor gibi algılanan başörtü yasağı ve ayrımcılığa ilişkin çarpıcı bir rapor yayımladı. Bilkent Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Dilek Cindioğlu tarafından hazırlanan ‘Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık: Uzman Meslek Sahibi Başörtülü Kadınlar’ başlıklı çalışma, başörtülü kadınların özel sektörde de ayrımcılığa uğradığını ortaya koydu. Rapor, Aralık 2009-Haziran 2010 tarihleri arasında, Ankara-İstanbul ve Konya’da yapılan saha çalışmaları sonucunda hazırlandı. 79 uzman

meslek sahibi başörtülü kadın ve 25 erkekle yapılan görüşmeler sonucunda, ilginç veriler ortaya çıktı. Cindioğlu, Taksim’deki Point Otel’de düzenlenen basın toplantısında araştırma sonuçlarını değerlendirdi. Cindioğlu, “Bu çalışmayla anladık ki, Türkiye’deki yüksek öğrenimli kadınlar, iş piyasalarına en yüksek oranda katılan kadınlar. Başörtüsü yasağı ise bu kadınların iş piyasasına katılmalarını engelliyor. Başörtüsü iş piyasalarında görünmek istenmeyen bir şey” diye konuştu. Cindioğlu, başörtülülerin iş piyasalarında ‘görünmez’ kılınmak istendiğini belirtti.

(<http://www.haberler.com/tesev-den-turban-raporu-2360030-haberi/>)

11 Kasım 2010

Ankara Üniversitesi’nde güvenlikçiler başörtülü öğrencilere saldırdı

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi’nde başörtülü öğrencilerin özel güvenlik görevlilerinin saldırısına maruz kaldığı ortaya çıktı. Mağdur öğrencilerin, güvenlik görevlileri hakkında şikâyetle bulunmak için gittikleri karakolda da sözlü tacize uğradıkları ve hakaretlerle karşılaştıkları öğrenildi. İki bayan öğrenci başörtülü bir şekilde fakülte bahçe kapısından içeri girmek isteyince önce özel güvenlik görevlilerinin sözlü tacizine, hukuksuzluğu tutanak altına almak isteyince de fiili saldırıya maruz kaldılar. YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan’ın üniversitelerde hiçbir öğrencinin başörtüsünden dolayı mağdur edilmemesi yönündeki genelgesini hatırlatan öğrencilere destek veren öğrenciler de güvenlik görevlileri tarafından darp edildi. Öğrenciler ile yakınlarının, olayın hemen ardından şikâyetle bulunmak için gittikleri 100. Yıl Karakolu’nda da kötü muameleye tabi tutuldukları ortaya çıktı.

(<http://platformhaber.net/?p=7229>)

12 Kasım 2010

İHL’de Milli Güvenlik derslerinde baş açtırıyorlar

Ağrı İmam Hatip Lisesi öğrencileri, Milli Güvenlik derslerine giren Binbaşı’nın kız öğrencilerin örtülerini zorla çıkardığını ve okulda olduğu günlerde kız öğrencilerin başörtülü olarak teneffüse bile çıkamadıklarını iddia etti. Milli Güvenlik dersinde yaşananları anlatan İmam Hatip Lisesi öğrencisi T. adlı kız öğrenci Çarşamba günü okulda resmen OHAL ilan edildiğini ve kendilerinin bu hususta mağdur edildiklerini dile getirerek, “Bizler derslere örtülü olarak giriyoruz. Ama Çarşamba günü Milli Güvenlik Dersine giren Binbaşı Z.K tarafından örtülerimiz açtırılıyor. Okula başladığımız ilk gün ve her fırsat yakaladıklarında idare tarafından Milli Güvenlik Derslerinde başlarımızın açık olması gerektiği tembihlendi ve biz de açmak zorunda kalıyoruz” dedi. Örtülü olarak Çarşamba günü teneffüslere çıkamadıklarını söyleyen T., “Çıktığımız anda bize bağıyorlar, fırça atıyorlar; “Başımıza bela mı olacaksınız” gibi sözler ediyorlar.” dedi. Okul idaresi ise iddiaları yalanladı.

(<http://platformhaber.net/?p=7243>)

13 Kasım 2010

Milli Güvenlik Dersine giren subaylar okullarda bir casus gibi çalışıyor.

Bu durum son fişleme skandallarıyla artık iyice gün yüzüne çıktı. Bugün gazetesine göre, 7 ilde tam 48 İmam Hatip Lisesi kameralı takibe alındı. Hedefteki iller İstanbul, Düzcce, Edirne, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya ve Tekirdağ. İddiaya göre Milli Güvenlik dersine giren subaylar okullarda fotoğraf ve görüntü kaydı ile öğrenci ve öğretmenleri takip etti 2003 yılında yapılan fişlemeler “İmam Hatip Liselerinde Kılık Kıyafet Yönetmeliği’nin Uygulama Durumu” adı altında rapor haline getirildi. Okulların bir casus gibi gözetlenmesiyle oluşturulan raporda ilk sırada İstanbul’daki 23 İmam Hatip Lisesi yer alıyor. ‘Milli Güvenlik Bilgisi dersine giren öğretmenlerle mülakat ve gözle keşif tespitleri yapılmıştır’ ibaresi dikkat çekiyor. Raporadaki tespitler Milli Güvenlik Dersi’ne giren subayların bu çalışmaları sürekli yaptıklarını ortaya koyuyor. AK Parti Milletvekili Nusret Bayraktar’ın 2003’te Kadıköy Anadolu İmam Hatip Lisesi’ne yaptığı ziyaret de Jandarmanın notlarında. Bu fişlemeler 2003 yılına ait. Ancak gerekliliği bile tartışmalı olan Milli Güvenlik Derslerine hala subaylar girmeye devam ediyor. Vatandaş kendi çocuklarını düşman unsur yerine koyan bu uygulamanın bir an önce değişmesini istiyor.

(http://www.samanyoluhaber.com/h_471088_milli-guvenlik-dersiden-fisleme-skandali.html)

14 Kasım 2010

Açıköğretim’de başörtü yasağı devam ediyor

YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan’ın “Başörtüsü tatmin edici şekilde halloldu” açıklamasına rağmen mağduriyetler devam ediyor. Kayıt yaptırmak için Antalya Açıköğretim bürosuna başvuran kadın sınıf öğretmeninin talebi, başörtülü fotoğraf verdiği için geri çevrildi. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’ne kayıt için başı açık fotoğraf isteniyor. Mağdurlardan birisi de Perihan Kaya. Adalet Yüksekokulu’na başvuru yapmak için Antalya Açıköğretim bürosuna başvuran Kaya, başörtüsü engeliyle karşılaştı. Görevlilere, YÖK Başkanı Özcan’ın açıklamalarını hatırlatan Kaya’ya gerekçe olarak Anadolu Üniversitesi’nin internet sitesinde yer alan açıklama gösterildi. Bunun üzerine Anadolu Üniversitesi’nin öğrenci işlerini arayan Kaya’ya buradan da ‘başı açık fotoğraf’ şartı olduğu yanıtı geldi. A.Ü.’nün internet sitesindeki 2010-2011 Kayıt Kılavuzu’nun yer aldığı sayfada koyu renk zemin içinde “Dikkat! Yükseköğretim öğrencileri, kılık kıyafetle ilgili olarak yüksek yargı organları tarafından verilmiş kararlarla oluşmuş bulunan hukuki mevzuata uymak zorundadırlar” uyarısı yapılıyor. (<http://www.stargazete.com/politika/acikogretim-de-basortu-yasagi-devam-ediyor-haber-309163.htm>)

16 Kasım 2010

GATA’da ölümcül yasak

28 Şubat sürecinde eşi başörtülü olduğu için TSK’dan ihraç edilen Sadık Güray Balatekin, 10 yıl önce yaşadığı trajediyi anlattı. İhraç edildikten sonra GATA’da mide kanseri tedavisi gören eşinin de hastaneden çıkarıldığını ifade eden Balatekin, 20 gün sonra da eşinin hayatını kaybettiğini söyledi. 1999 yılının baharında eşi Aliye Hanım’a mide kanseri teşhisi konulduğunu, GATA’nın Ağustos ayında “hastalığın hayati önemi haiz olduğunu” belirterek, “hastanın takip ve tedavisi için onkoloji kliniklerinin bulunduğu bir merkezde ikameti uygundur” raporu verdiği söyledi. Rapora dayanılarak tayininin Ankara’ya çıkarıldığını ve eşinin GATA’da kemoterapi tedavisi görmeye başladığını söyleyen Balatekin, Kasım’da ihraç edildiğini ve **ihracıyla birlikte tüm sosyal haklarını kaybettiği için de GATA’da kanser tedavisi gören eşinin tedavisinin kesildiğini anlattı.** Eşinin bu olaydan 20 gün sonra hayatını kaybettiğini anlatan Balatekin, GATA’nın Ergenekon Davası sanıklarına gösterilen muameleyi ise kınadı.

(http://www.samanyoluhaber.com/h_471838_guray-balatekin-hem-isi-icin-hem-esi-icin-dava-aciyor.html)

18 Kasım 2010

ABD Dışişleri Bakanlığı 2010 yılı dini özgürlükler raporunu basın toplantısıyla açıkladı.

Dışişleri Bakanı Hillary Clinton’ın açıkladığı raporda, Türkiye bölümüne geniş yer ayrıldı. Türkiye’deki dini özgürlükler konusunda raporda dikkat çeken maddelerden biri de, son günlerin çokça tartışılan konusu türban yasağı. Hükümetin “laik devlet” olgusunu korumak adına hala, kamu binaları ve üniversitelerde türbanlı öğrencilerin derslere giremedikleri belirtildi. Ancak yasağa rağmen bazı üniversite ve kamu kuruluşlarının kendi inisiyatiflerini kullanarak, türbana izin verdikleri raporda yer aldı. Toplumun bazı kesimlerinde anti-semitizmin devam ettiği açıklanırken, özellikle Alevilik gibi mezheplere ayrımcılık yapıldığı vurgulandı. Nüfus kağıdındaki din ibaresini kaldırılmasını talep edenlerin zorluklarla karşılaştığı, bu ibarenin ayrımcılığa ve toplumsal tacize yol açtığı belirtildi.

(<http://www.cnnturk.com/2010/dunya/11/18/abd.turban.yasagi.devam.ediyor/596780.0/index.html>)

23 Kasım 2010

MİT güvenlik soruşturmasında “başörtüsü” kriterini kaldırdı

Milli İstihbarat Teşkilatı, başörtüsü konusundaki uygulamasına son verdi ve söz konusu karar “eş tabibine” de yansıdı. MİT’te artık güvenlik soruşturması sırasında eşlerin “başörtülü veya türbanlı” olup olmadığına bakılmadığı kaydedildi. MİT ayrıca, kampüsüne ve sosyal tesislerine girişlerde de başörtüsü yasağına son verdi.

(<http://www.stratejikboyut.com/haber/mitde-basortusu-devrimi--46588.html>)

24 Kasım 2010

Açıköğretim’de yasak sürüyor

Açıköğretim Fakültesi büroları önünde saatlerce sıra bekleyen başörtülü öğrenciler kayıt yaptırmadan geri dönüyor. Öğrenciler, kayıt için perukla fotoğraf çektirmek zorunda kalıyor. Açık Öğretim Fakültesinden bir yetkili YÖK’ün kararının sadece sınavlara ve üniversitedeki derslere girilmesiyle ilgili oldu-

ğunu, kayıtları içermediğini belirterek, “Bize gelen bir yazı olmadığı için kayıtlarda başörtülü fotoğraf kabul etmiyoruz.” dedi. (<http://platformhaber.net/?p=7314>)

25 Kasım 2010

“Tesettür denilen bu acayip kıyafetten vazgeçmezsiniz...”

28 Şubat dönemindeki YAŞ kararlarıyla ihraçlarda başörtüsünün sebep olarak kabul edilmesine dair belgeler ortaya çıkmaya devam ediyor. Gaziantep 5. Zırhlı Tugay Komutanlığı Harekât Eğitim Şubesi Eğitim Subay Yardımcısı Öğretmen Yüzbaşı İbrahim Keleş’in de eşinin başörtülü olması gerekçesiyle ihraç edildiği yayınlanan belgelerde açıkça itiraf ediliyor. 7 Nisan 1999 tarihli “Gizli” ibareli yazıda; İbrahim Keleş’in eşi Gülsen Keleş’in başörtüsüne ayrıca “*Tesettür denilen bu acayip kıyafet*” tanımlamasında bulunduğu da görülüyor. İbrahim Keleş’e eşinin başını açmasına yönelik baskıda bulunması istenen yazıda, “*Eşinizi; ülke menfaatlerinin her şeyin üstünde olduğu, bunun da kişisel bazda fedakârlıklar gerektirebileceği konusunda ikna etmeye çalışmanızı, bunda muktedir olmadığınız takdirde her kurum gibi TSK’nın da kendi görüş ve düşünce yapısına, koyduğu kurallara uymayan şahısları içinde barındırmayacağını bilmenizi ve gereğini rica ederim*” ifadelerini kullanılıyor. Öğretmen Yüzbaşı İbrahim Keleş, söz konusu yazıdan 4 ay sonra 2 Ağustos 1999 tarihinde eşinin başını açmadığı gerekçesiyle Yüksek Askerî Şûra (YAŞ) kararlarıyla TSK’dan ihraç ediliyor. (<http://www.islamianlayis.com/showthread.php?t=6819>)

26 Kasım 2010

TİKAD’dan ‘Başörtüsü ve Toplumsal Uzlaşma’ araştırması

Türkiye İş Kadınları Derneği (TİKAD), başörtüsü sorununun algılanma biçimleri, eğitim ve iş hayatındaki yansımalarını tespit etmek amacıyla bir anket yaptırdı. 26 ilde 3 bin 52 kişi üzerinde gerçekleştirilen ‘Başörtüsü ve Toplumsal Uzlaşma’ anketi çarpıcı sonuçlar ortaya koydu. Metropoll araştırma şirketine yaptırılan ve başkanlığını Prof. Dr. Özer Sencar ve Prof. Dr. İhsan Dağı’nın yaptığı anketin sonuçları, Hilton Otel’de düzenlenen basın toplantısında açıklandı. Toplantıda konuşan TİKAD Başkanı Nilüfer Bulut, kadın sorununun başörtüsü parantezine sıkıştırılmasını hatalı bir yaklaşım olarak gördüklerini dile getirdi. Başörtülü olsun ya da olmasın kadınların birbirleri ile sorununun olmadığını altını çizen Bulut, “Sorun başörtüsünde değil. Başörtüsü üzerinden kendilerine ‘dindar veya gelenekçi’ denenenlerle, ‘laikmodern’ olarak nitelendirilenler arasında bir iktidar mücadelesi.” yorumunu yaptı. Başörtülü ve başörtüsüz kadınlar ile eşlerinin görüşlerine yer verilen araştırma sonuçlarına göre, toplumun yüzde 85’i, kadınların başörtüsünü inançları gereği taktığı kanaatinde. Başörtüsünün siyasi bir sembol olduğunu düşünenlerin oranı ise sadece yüzde 1. (http://www.tkbb.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=3885&Itemid=846)

1 Aralık 2010

Manisa’da “başımızı açın” baskısı

Üniversitelere başörtülü girilmesinin serbest bırakılmasının ardından Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu’nda başörtülü olarak derse giren öğrencilere “*başını açın*” baskısı yapılarak haklarında tutanak tutuldu. Star Gazetesi’nin haberine göre, bir hafta boyunca derslere başörtülü girdiklerini fakat Okul Müdürleri Gülten Kaptan’ın derslere başörtülü olarak girilmesini istemediğini belirten mağdur öğrenciler, kendilerinin hiç uyarılmadan, “*Burası laik bir cumhuriyet ülkesi. Bu şekilde sınıfa giremezsiniz. Bu ülke bu kadar kolay kurulmadı. Çok kan döküldü*” denilerek tutanak tutulduğunu söyledi. CBÜ Rektörü Mehmet Pakdemirli ise başörtüsü ile ilgili kişisel sorun olduğunu, konu ile ilgili gereken kişi ile görüşerek sorunun çözüldüğünü ve bundan sonra üniversitelerinde böyle bir sorunun yaşanmayacağını söyledi. (<http://platformhaber.net/?p=7377>)

2 Aralık 2010

Peçe yasağı ombudsmandan döndü

İsveç’te çarşaf giyen bir öğrencinin, yetişkinlere eğitim veren bir okula yüzünü tamamen örten peçe nedeniyle alınmaması üzerine, ombudsmana yaptığı şikayet başvurusu sonuçlandı. İsveç eşitlik o budsmanı Katri Linna öğrencinin peçe taktığı için derse alınmamasını kanunlara aykırı buldu. Yargıç Linna, “*Özel durumunu dikkate almadan bir öğrenciyi sırf peçe takıyor diye sınıftan atmak, eğitim özgürlüğü ile bağdaşmaz ve ayrımcılıkla mücadele kanunlarına aykırıdır.*” dedi. Yargıç Linna sırf örtü takıyor

diye bir bayanı eğitim hakkında mahrum bırakmanın ne örtülü ne de örtüsüz kadınların, kadın-erkek eşitliği davasına bir katkı sağlamadığını da ifade etti. 2009 yılı ocak ayında Stockholm'de eğitimine devam eden ve adı açıklanmayan bir öğrenci peçe taktığı gerekçesiyle dersten çıkarılmıştı. (http://www.reyhaber.com/index.php?option=com_content&view=article&id=5226:pece-yasa-ombudsmandan-doendue&catid=2:dunya&Itemid=6)

3 Aralık 2010

Ortadoğu Teknik Üniversitesi türbanlı olarak derse girme isnadı ile Ayşenur K. ve Esranur D. isimli öğrenciler hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi. (N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-8116 ve N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-8115)

9 Aralık 2010

Azerbaycan'da ortaöğretimde başörtüsü sorunu sürüyor

Azerbaycan Eğitim Bakanı Misir Merdanov'un ortaokullarda başörtüsünün yasaklaması üzerine başlayan sorun devam ediyor. Merdanov yasakla ilgili "Biz dinimizden vazgeçmiyoruz, hepimiz Müslüman'ız. İslam dinini yaşıyoruz, dinimizin taleplerine uymaktayız fakat ortaokullarda öğrenciler okula talep edilen okul kıyafetleri ile gelmelidir. Okul sonrası herkes istediği kıyafetle gezebilir" dedi. Yasağa karşı gösterilen tepkilerle ilgili olarak da "vatandaşları, başörtüsünün Azerbaycan okullarında yasaklanması yönündeki dış ve iç tahrikine, provokasyonlara uymamaya" çağırıldı. (<http://www.medya73.com/merinos-hali-namaz-kilanlari-isten-cikartmis-haberi-432923.html>)

14 Aralık 2010

Azerbaycan'da başörtüsü yasağı

Azerbaycan Milli Eğitim Bakanı Mısır Merdanov artık hiçbir eğitim kurumunda başörtülü öğrencinin de öğretmenin de olamayacağını açıkladı. Ülkenin önde gelen kanaat önderleri, vakıf ve dernekleri ise uygulamaya tepkili. Halk ciddi şekilde alınan bu karardan rahatsız... Vatandaşlar Azerbaycan'ın artık İsrail'in emrine girdiğini bu sebeple de bu tipte kararların çok olacağını ancak halkın bunları affetmeyeceğini çünkü Sovyetlerin yıllarca yaptığı zulmün aynıysa bunlarında yaptığını bu sebeple inançlara karşı savaş açan hiçbir hâkimiyetin başarıya ulaşamadığını hatırlatıyorlar. (<http://www.arastiralim.com/azerbaycanda-basortusu-yasagi-basladi.html>)

19 Aralık 2010

Başbakan Erdoğan çözüm için yine yeni anayasayı işaret etti

Başbakan Tayyip Erdoğan, Muş Alparslan Üniversitesi'ni ziyaret ederek, öğrencilere hitap etti. Erdoğan'dan önce kürsüye çıkan Rektör Nihat İnanç, konuşmasında, başörtüsü serbestliği için yasal düzenleme istedi. Daha sonra kürsüye çıkan Başbakan Erdoğan "(Rektöre) Ben de katılıyorum aslında suç işliyorlar. Ama suç işlediğinin kararını verecek olan mercüiler, onlar da milletin mağeri vicdanında suç işliyorlar... Bu ülkede yıllar yılı özgürlükler adına konuşanlar yavrularımızı okula sokmadılar. Ben öyle bir babayım. Benim de yavrularım okula sokulmadı. Bunun çilesini ben de çektim. Bu çileyi çeken bir insan olarak, aynı çileyi bu ülkenin evlatlarına çektirmeyiz... Şu anda biz çağrımızı yaptık ve hazırlıklarımızı yapıyoruz. 12 Haziran'dan sonra oturup konuşacağız. Burada birinci derecede unutmayın eğitim var; özgürlükler var. Daha ileri demokrasi var. Bunu başarmak zorundayız... Ama öyle başarmalıyız ki bu süreç inşallah tereyağından kıl çeker gibi olsun. Biz gerilim istemiyoruz. Bugüne kadar sabrımızın arkasında yatan hep bu olmuştur; gerilim olmasın. Gerilim olmadan bunu yapalım." dedi. (<http://haber.mynet.com/detay/politika/erdogan-ilkokulda-turbana-ne-dedi/541084>)

19 Aralık 2010

TÜSİAD: Üniversitelerde başörtüsü serbest olmalı

TÜSİAD Başkanı, başörtüsü konusunda "Üniversitelerde başörtüsü kesinlikle serbest olmalı" dedi. Zaman Pazar'da Ayın Konuğu olan Ümit Boyner, "Başörtüsü yasağına nasıl bakıyorsunuz?" sorusuna "Çok net söyleyeyim, üniversitede başörtüsü yasağı savunulacak bir şey değil. Bunu bugün kim savunabilir bilmiyorum... Üniversitede serbest dersin olur biter. Zaten oluyor herhalde. Benim üvey babam

üniversitede hoca, onun dersinde bir sürü türbanlı talebe var o alıyor.” dedi. Kamu ve başörtüsü konusunda ise “Başörtüsü kamuya nasıl yansiyacak diye bir soru geldi. Bence tartışılması gereken böyle bir nokta var dedim. Türbanlı olarak üniversite eğitimi aldıktan sonra genç kızlarımızın tabii ki istihdam içindeki yerleri de tartışılmak zorunda. TÜSİAD bu konuda bir görüş geliştirmiş değil. Çok zor bir konu bu. Kamuda şurda mı olsun, burada mı olsun? Çok şekilci şeylere giriyor bu. Ben o tartışmayı çok sevdiğimi söyleyemeyeceğim. Özünde özgürlükleri esas alalım tabii ki. Eğitim ne kadar herkesin hakkıysa iş bulabilmek de herkesin hakkı.” dedi.

(<http://platformhaber.net/?p=7527>)

22 Aralık 2010

Ortadoğu Teknik Üniversitesi türbanlı olarak derse girme isnadı ile Esranur D. ve Ayşenur K. isimli öğrenciler hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi.

(N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-8471 ve N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-8469)

24 Aralık 2010

Azerbaycan’da başörtüsü gösterileri ve tutuklamalar sürüyor

Azerbaycan’ın ikinci büyük kenti Gence’de Cuma namazı sonrasında başörtüsü yasağını protesto eden yüzlerce müslüman, yasadışı sloganlar atarak, başörtüsünün yasaklanması zulmüne boyun eğmeyeceklerini söyledi. Azerbaycan polisinin göstericilere müdahale ettiği ve 50 kişinin gözaltına alındığı belirtildi. Yasağa karşı Nardaran, Celilabad, Lenkeran ve Masalli kentlerine de gösteriler oldu. Tepkilerin artması üzerine Azerbaycan’ın Hocasan kasabasında da üç kişi tutuklanarak hapsedildi. Hacı Qulu Haşimov, Meşhedi Aliikramoğlu ve kasabının alimlerinden Hacı Azer Sarıconav, kasabının okul müdürünü tehkir suçlamasıyla tutuklandı. Azerbaycan polisi, Bakü’de bazı dindar kimselerin bir ortaokula saldırıp camlarını kırdığını ve okulu yakmakla tehdit ettiklerini ileri sürerek, okullarda uygulanan başörtüsü yasağını protesto eden müslümanları “suçlu” durumuna düşürmeye çalışıyor.

(<http://platformhaber.net/?p=7675>)

25 Aralık 2010

Bilirkişi yeminine başörtüsü engeli

Adana Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu’na oluşturulan bilirkişi listesine başörtülü fotoğraflarıyla kabul edilen iki kadın mali müşavir, yemin töreninde sorun yaşadı. Adalet Komisyonu Başkanının ‘başlarını az açmaları’ halinde yemin edebileceklerini söylediği adaylar, bu tuhaf teklifi reddederek salondan ayrılmak zorunda kaldı. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Keziban Seyitler, komisyonun başörtülü fotoğrafları ile müracaatlarını kabul ettiğine dikkat çekerek, şunları anlattı: “Tam yemin edeceğimiz sırada komisyon başkanı başımı açmamı istedi. Kabul etmedim. Çok kalabalık olduğu için hiç konuşmadan ‘çıkıp sonra geleyim diye’ düşündüm. Sonra başörtülü arkadaşım Nuran ile ikinci kez yemin için heyetin huzuruna çıktık. Ancak komisyon başkanı, ‘Başörtülü salonda oturabilirsiniz. Ancak burası kamu yeridir. Yemin sırasında başınızı açmanız gerekir. Kamuda başörtüsü olmaz.’ dedi.”

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1069317>)

26 Aralık 2010

Kuzey Kafkasya’da bir üniversite başörtüsünü yasakladı

Kuzey Kafkasya’nın en büyük üniversitelerinden Pyatigorsk Dil Üniversitesi rektörü Alexander Gorbunov, üniversiteye hicablarıyla ve başörtülerıyla gelen öğrencilerin eğitim hakkını yasakladı. Başörtülü öğrencilerden ‘aşırı’ görünümlü öğrenciler olduğunu iddia eden Gorbunov, tepki çeken açıklamasında piercingli öğrenciyle dini gereği tesettüre giren öğrencileri aynı kefedede değerlendirdi. Alexander Gorbunov, üniversitelerin seküler eğitim kurumları olduğunu iddia edip ancak seküler kıyafetlilerin eğitim alacaklarını ileri sürdü. Rusya Müftüsü Ravil Gaynuddin de ülkedeki Müslümanların demokratik bir ülkede özgür şekilde yaşadıklarını iddia etmişti.

(<http://platformhaber.net/?p=7669>)

28 Aralık 2010

Bu sınavda peruk bile yasak!

İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası, kıyafet ayrımcılığına son verildiği pek çok üniversiteye inat, mali müşavirlik sınavında adayların başı açık olması konusunda uyarıda bulundu. İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'nın internet sitesinde duyurduğu uyarıda, "Anadolu Üniversitesi ile yapılan protokol gereği aday belgesindeki fotoğrafın son altı ay içerisinde çekilmiş başı açık adayı kolaylıkla tanıtacak nitelikte olması gerekmektedir. Aksi durumda hiçbir uyarıya gerek kalmadan adayların başvuruları iptal edilecektir. **“Başı kapalı, peruklu vb. çekilip gönderilmiş fotoğraflar kabul edilmeyecek, yeniden istenmeyecek ve sınavlara bu şekilde katılmak isteyen adaylar sınavlara alınmayacaktır”** denildi.

(<http://www.haber10.com/haber/227211/>)

(<http://www.istanbulmmmodasi.org.tr/html.asp?id=7811>)

(Tepkiler üzerine İSMMM sitesinden ilgi şartı kaldırdı.)

29 Aralık 2010

Başörtülü gazeteci krizi çıktı

Gazete Habertürk Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı, başörtülü bir üyelik başvurusunun Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nce kabul edilmesi sürecindeki tartışmaların sonunda, bir üyeden intikam aldığı iddia etti. Altaylı, konuyla ilgili köşesinde şunları yazdı: *“Geçtiğimiz aylarda Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nde ilginç bir tartışma yaşandı. Cemiyete üyelik başvurusu yapan gazetecilerden biri “türbanlıydı”. Cemiyet yönetim kurulu karıştı. İlk karar “türbanlı gazetecinin üyeliğe kabul edilmemesi yönünde” çıktı. Habertürk Gazetesi Genel Yayın Yönetmen Yardımcısı, TGC Yönetim Kurulu Üyesi sevgili dostum Doğan Satmış bu karara karşı çıktı ve veto etti. TGC yönetimi bu konuyu bir sonraki toplantısında yine ele aldı ve bu kez “oybirliğiyle üyeliğe kabulü” kararı alındı. Ancak konu burada kapanmadı. TGC yönetimi, kendi içlerinden biri olan Doğan Satmış'a bunu ödetmeye karar verdi. Ve Doğan, dün TGC'nin düzenlediği bütün yarışmalardaki ve etkinliklerdeki görevlerinden alındığını öğrendi. Daha önce yönetim kurulu üyesi olarak jürisinde yer aldığı tüm TGC etkinliklerinden çıkarıldı.”* (<http://www.haber7.com/haber/20101230/TGCde-basortulu-gazeteci-krizi-cikti.php>)

**2011 YILI
TÜRKİYE’DE VE DÜNYADA
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA GERÇEKLEŞEN
UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER**

2 Ocak 2011

Bu kez ikna odası Malatya’da iddiası

İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı’nın başörtülü derse giren öğrenciler hakkında tutanak tuttuğu, tehdit ettiği, sonuç alamayınca ikna yoluna gittiği ortaya çıktı. ..Derslere ve sınavlara başörtülü giren öğrenciler hakkında tutanak tutan Malatya İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı Göknur Aktay’ın, “Başörtüsü taktığınız için sonuçlarına katlanacaksınız” diyerek öğrencileri tehdit ettiği iddia edildi. 13 öğrencinin başından geçen olayı, bu kişilerin arasında bulunan ve ismini vermek istemeyen bir öğrenci şöyle anlattı: “Yaklaşık bir ay önce Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin ‘Biyoloji İstatistik’ sınavında, sınıfa giren Dekan Göknur Aktay, öğrencilerin başörtülü şekilde sınava giremeyeceklerini, aksi halde tutanak tutacağını söyledi. Benimle beraber 12 tane daha başörtülü öğrenci vardı. Asistanlar bizim isimlerimiz tek tek not aldı ve gitti. Aradan bir ay geçtikten sonra sınıfa bir kâğıt asılmıştı. Kağıtta isimlerimiz yazılmış ve dekanlığa gelmemiz isteniyordu. Arkadaşlarla beraber dekanlığa gittik. Dekan önce tek tek bizi yanına aldı. Tutanak tuttu ve imza attırdı. Başörtülü şekilde öğrenime müsaade etmeyeceğini söyledi. Daha sonra bizi ikiye ve üçer gruplar halinde tekrar içeri aldı. Neden başörtüsü taktığımızı sordu. Buna mecbur olmadığımızı söyledi. ‘Birkaç saat saçınız açık kalsa ne olur? Okula gelirken açın, çıktıktan sonra tekrar kapatırsınız. Ya burada ilim öğreneceksiniz ya da başörtüsü taktığınız için sonuçlarına katlanacaksınız.’

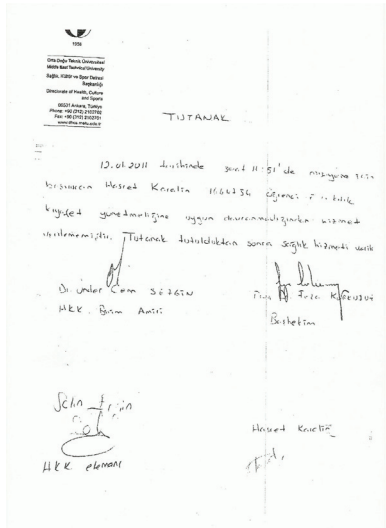
(<http://www.haber7.com/haber/20110102/Bu-kez-ikna-odasi-Malatyada-iddiasi.php>)

4 Ocak 2011

Dekana başörtüsü soruşturması

Malatya İnönü Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cemil Çelik, Eczacılık Fakültesi’ndeki başörtülü öğrencilerin başlarını açmaya zorlandığı iddialarına ilişkin inceleme başlatıldığını bildirdi. Rektör, “Yönetim anlayışımıza göre ‘ikna odaları’ gibi tarihe gömülmesi gereken çağdışı yaklaşımların üniversitemizde zemin bulması mümkün değil.” dedi. Geçiş döneminde bazı yanlış anlamaların olabileceğini ifade eden Çelik, şöyle devam etti: “Akademik özgürlük ortamı ve demokratik üniversite anlayışının egemen kılınmaya çalışıldığı üniversitemizde hiçbir öğrencimizin kılık ve kıyafetinden dolayı öğrenim hakkından yoksun bırakılmasını kabul etmemiz mümkün değil.”

(<http://platformhaber.net/?p=7852>)

12 Ocak 2011

Ortaoğu Teknik Üniversitesi öğrencisi Hasret Karalı, üniversiteye ait sağlık merkezine gittiğinde ba-şını açmazsa merkeze alınmayacağı bildirildi. Hasret Karalı Sara hastası olduğunu ve hasta haklarına göre geri çevrilemeyeceğini beyan etti. Bunun üzerine rektör yardımcısına telefon edildi. Akabinde başhekim, hastane birim amiri ve hastane elemanı imzası tutanak tutuldu. Tutanakta ; **“13.01.2011 tarihinde saat 11.51de muayene için başvuran 1664754 öğrenci nolu hasret karalının Kılık kı-yafet yönetmeliğine uygun davranmadığından hizmeti verilememiştir. Tutanak tutulduktan sonra hakkında sağlık hizmeti verilmiştir”** ifadelerine yer verildi. Tutanaktan imzalandıktan sonra Hasret Karalının tedavisine izin verildi. Ancak OTDÜ 24.02.2010 gün B.30.2.ODT.0.72.00.00/450 -1095 sayı ile 12.01.2011 tarihinde Sağlık ve Rehberlik Merkezinde türbanlı bulunmak iddiası ile hakkımda so-ruşturma başlatıldı

14 Ocak 2011

‘İkna odaları’nın kayıtlarını istedi

İstanbul Üniversitesi Rektörü Yunus Söylet İstanbul Üniversitesi’nin antetli kağıdı kullanarak ve sayı numarası vererek hazırlanan 23.12.2010 tarihli yazı ile Nur Serter’in, rektör yardımcılığı görevinde bulunduğu döneme ilişkin ‘ikna odaları’ ve ‘bu odalarda öğrencilere psikolojik baskı uygulandığı’ id-dialarıyla ilgili yazılı, sözlü ve görsel kayıtların gönderilmesi istendi. Yazıda şu ifadelere yer verildi: *‘Başörtüsü yasağının uygulandığı dönemde, öğrencilerin ‘ikna odaları’ adı verilen kabinlere alınarak psikolojik baskı uygulanmak suretiyle başlarını açmaya zorlandıkları iddialarıyla ilgili olarak; Üni-versitemiz rektör yardımcısı olduğunuz döneme ait konuyla ilgili elinizde bulunan yazılı-sözlü ve görsel tüm kayıtların rektörlüğümüze gönderilmesini arz ederim.*

(<http://www.aksam.com.tr/ikna-odalarinin-kayitlarini-istedi--11750h.html>)

14 Ocak 2011

İsviçre kamuda başörtüsüne şartlı izin verdi

Minare yasağı ile tüm dünyayı şaşırtan İsviçre, kamuda başörtüsün kısmi özgürlük tanıyacak. *Deutsche Welle’nin haberine göre ülkede, başörtülü muhabir Raschida Bouhouch’un İsviçre dev-let televizyonunda çalışmaya başlaması diğer kamu kuruluşları için emsal kabul edildi. Fas asıllı Bouhouch’un işe alınmasından sonra Müslüman kamu çalışanlarının hakları genişletilmeye başlandı. Adalet Bakanlığı, değişik dinlere mensup çalışanların uyması gerekli kuralları belirlerken; başörtüsü konusunda kamu idarelerinde yapılacak uygulamalara da açıklık getirdi. Buna göre Devlet Demiryol-ları İdaresi, Sivil Havacılık Dairesi, Posta İdaresi gibi kamu kurumu niteliği taşıyan birimler ile devlet dairelerinde çalışan Müslümanlar için halkla temasta bulunmamak kaydıyla burka dışındaki başörtüsü kullanımına izin verildi*

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1078721&title=isvicre-kamuda-basortusune-sartli-izin-verdi>)

19 Ocak 2011

Danıştay, ALES’te türbana ‘dur’ dedi

Eğitim ve Bilim İş Görenleri Sendikası (Eğitim-İş) 2010 ALES sonbahar dönemi kılavuzundaki “baş-vuru merkezinde yapılacak başvurular” alt başlıklı A bendi ile “postayla başvurular” alt başlıklı C bendinin ve “sınava girerken adayın yayında bulundurması gereken belgeler” ana başlığı altında yer alan “bir fotoğraf” başlıklı C bendinin başı açık ve başı açık olarak sınava girilmemesi halinde sınavın geçersiz sayılacağı şeklindeki **ibarelerin yer almaması nedeniyle eksik düzenleme yapıldığı gerek-çesiyle** iptali ve yürütmesini durdurması istemiyle Danıştay’da dava açmıştı. Danıştay 8. Dairesikıla-vuzdaki söz konusu düzenlemelerin yürütmesini oy birliğiyle durdurdu.

(<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/16799756.asp>)

25 Ocak 2011

Ortaoğu Teknik Üniversitesi, türbanlı olarak derse girme isnadı ile Esmâ U. ve Zeynep M. isimli öğ-renci hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi.

(N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-530 ve N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-529)

26 Ocak 2011

Ortadoğu Teknik Üniversitesi, türbanlı olarak derse girme isnadı ile Merve E. isimli öğrenci hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi.

(N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-533)

27 Ocak 2011**Arjantin’de başörtüsüne özgürlük**

Arjantin’de Cristina Fernandez yönetimi müslüman kadınlara zulüm korkusu olmadan kamusal alanda başörtüsü kullanmalarına izin tarihi bir yasayı onayladı. Müslüman kadınlar ulusal kimlik kartları için başörtülü fotoğraf da kullanabilecek. Yeni yasa, Latin Amerika ülkesinde din ve ifade özgürlüğünü teşvik etmek ve Arjantinli toplumuna Müslüman toplumun entegrasyonuna destek amacıyla hazırlandı. Arjantin’de Müslümanlar karardan memnun..Nüfusun yaklaşık yüzde ikisini oluşturan müslümanlar; çoğunluğu Katolik olan ülkede uyum ve barış içinde yaşıyor, ancak zaman zaman medyada Müslümanlara yönelik haberler nedeniyle ibadetlerini yerine getirme konusunda sıkıntı yaşıyorlar:Hükümet yeni yasanın gerekli şekilde uygulanması için her türlü imkanın sağlanacağı sözü verdi. (Dünya Bülteni <http://platformhaber.net/?p=8363>)

4 Şubat 2011**YÖK Başkanı’na türban soruşturması**

Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi, YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan hakkında “türban genelgesi” yayınladığı gerekçesiyle soruşturma başlatılması kararı verdi. Özcan, “Hukuki sorumluluğumu yerine getireceğim” dedi. YÖK Başkanı Özcan hakkında, “başörtüsü” konusunda İstanbul Üniversitesine (İÜ) gönderilen yazıyla “Anayasayı ihlal ve halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik” suçunu işlediği iddiasıyla başlatılan soruşturmada verilen “takipsizlik kararı”, Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kaldırıldı.Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Osman Kaçmaz’ın verdiği kararda, şikayet konusu eylemin Özcan’ın YÖK başkanlığı göreviyle ilgili olduğu ifade edilerek, soruşturmanın 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun, YÖK Başkanı hakkındaki ceza soruşturma usulünü düzenleyen 53. maddesine göre yapılmadığı kaydedildi...YÖK Başkanı Özcan, türban yazısında türbanlı öğrencilerin üniversiteye girişlerine müdahale edilmemesini istemişti. YÖK Kanunu’na göre ilk soruşturmayı, Milli Eğitim Bakanı’nın başkanlık edeceği kurul yapacak. Eğer kurul “Soruşturulsun” kararı verirse, dava konusunda son kararı Danıştay verecek. YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan kararlar ilgili sosyal paylaşım sitesi Facebook’tan değerlendirmelerini aktardı.Özcan mesajında, “Öğrencilerimizin kendilerini ‘özgür ve rahat’ hissedecek şekilde derslere katılmalarını desteklemenin suç olarak görülmesini kamuoyunun takdirine bırakıyorum” dedi.

(<http://www.cnnurk.com/2011/turkiye/02/04/yok.baskanina.turban.sorusturmasi/605685.0/index.htm>)

7 Şubat 2011**ÖSYM’den başörtüsü açıklaması**

ÖSYM Başkanı, sınavlara başörtüsüyle girilmesinin, sınav güvenliği açısından bir engel teşkil ettiğine inanmadığını belirtti. ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ali Demir, sınavlara başörtüsüyle girilmesinin, sınav güvenliği açısından bir engel teşkil ettiğine inanmadığını belirterek, “Eğer bu tür endişeler oluşursa özellikle parmak izi takibi ya da göz bebeği takibi gibi tedbirlerle sınav güvenliğini sağlayacağımızı garanti edebiliriz. Bunun üzerinde de çalışıyoruz” dedi.

Demir, ÖSYM’yi kamuoyuna tanıtmak ve 27 Martta yapılacak Yükseköğretim Geçiş Sınavı’na ilişkin uygulamalar konusunda bilgi vermek amacıyla ÖSYM’de basın toplantısı düzenledi. Toplantıda gazetecilerin sorularını yanıtlayan Demir, Danıştay’ın, ALES Kılavuzunun yürütmesini durdurmasına ilişkin kararının hatırlatılması ve sınava başörtüsüyle girilmesinin sınav güvenliğini nasıl etkileyeceğinin sorulması üzerine, ÖSYM’nin sınav yapan bir kurum olduğunu ifade etti. Demir, şunları kaydetti: “Bizim bütün odağımız sınav, sınavın sağlıklı yapılması, sınav sonuçlarının sağlıklı şekilde adaylara iletilmesi. Sınavlara yönelik olarak kılavuzlar YÖK tarafından oluşturuluyor. Dolayısıyla söz konusu olayda birinci muhatap YÖK olmuştur. Bizler de itirazların hazırlanma sürecinde destek verdik, ancak ana muhatap YÖK’tür. Başörtüsü konusunda ise öncelikle şunu belirtmem gerekir, tabii ki hukuka saygılıyız, tabii ki hukukun üstünlüğüne inanıyoruz ve o bakımdan bunu fazla bir tartışma konusu yapmak

istemiyoruz. Bizim ana amacımız veya ana var oluş sebebimiz, sınavı gerçekleştirmektir. Sınavda adayın en rahat olabildiği şekilde sınava girmesini sağlamaktır görevimiz. O bakımdan sınav güvenliğini zedeledikten sonra en rahat şekilde gerçekleştirilmesini istiyoruz. ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ali Demir, sınav güvenliğinin sağlanması amacıyla parmak izi alma ve göz bebeği tarama gibi yöntemlerin kullanılmasına ancak 6 ay sonra başlanabileceğini bildirdi. Sınavlara küpeyle girilmesine izin verilmediği anımsatılarak başörtülü adayların kulaklarının nasıl kontrol edileceği sorusuna Demir, şu yanıtı verdi: *'Sınav uygulaması esnasında gördünüz ve ben sınava giden tüm görevli arkadaşlarımıza şunu net bir şekilde ifade ettim; 'Bizim için önemli olan sınavın sağlıklı yürütülmesidir, sınavın güvenliğidir. Eğer şüphe ederseniz, endişe ederseniz kulaklarını da kontrol edebilirsiniz, kulaklık takmış mı, kulak arkasına bir şey gizlemiş mi? Bunu çok rahat bir şekilde hem sınava girerken, hem sınav esnasında kontrol edebilirsiniz.'* Ancak şunu net bir şekilde söylüyorum sınava girmek isteyen tüm adayların sınava girmesini ÖSYM Başkanı olarak istiyorum. Bunun da doğal karşılanacağını düşünüyorum.” (http://www.dha.com.tr/osymden-basortusu-aciklamasi-son-dakika-haberi_140651.html)

14 Şubat 2011

Türbanlı Öğrenciye Bira Aldırdı, Kendini Savundu

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin bir gezisinde 50 kişilik kafilenin içinden başörtülü öğrencisine bira aldırın ve kahkaha ile gülerken, “afiyet olsun” demesini isteyip, alay eden Öğretim Üyesi Gökhan Eken, Akit'in soruları karşısında “Sıcak, samimi bir ortamdı. Baskı olmadı. Ortada bir mağduriyet yok” diyerek kendini savundu. Videoda bir alkol büfesi önünde duran içi dolu bir otobüs ve büfenin önünde başörtülü bir bayan görülüyor. Büfenin içine bile girmeye çekinen başörtülü bayan, dışarıdan siyah poşet içinde bira alıyor, cüzdanından para çıkararak ücretini orada ödüyor. Başörtülü öğrencinin çekingen davranışları karşısında otobüsteki arkadaşları ve öğretim üyeleri gülerken, o haliyle alay ediyorlar. Otobüsten “alamadı ya”, “içeri de giremiyor”, “seslense”, “hadi hadi” şeklinde sesler yükseliyor. Başörtülü öğrencinin içinde bira bulunan poşeti parmaklarının ucuyla tutuyor olması rahatsızlığını gösterirken, diğer taraftan arkadaşlarına bir şey ispat etmek zorundaymışçasına gülümsemeye çalışıyor. Poşeti alıp otobüse binerken, heyecandan çantasını büfenin önündeki dolabın üzerinde unutuyor. Arkadaşlarının “çantasını unuttu” diyerek haline güldükleri başörtülü öğrenci geri dönüp, çantasını alarak, otobüse biniyor. (http://www.haber365.com/Haber/Turbanli_Ogrenciye_Bira_Aldirdi_Kendini_Savundu/)

16 Şubat 2011

Ankara Üniversitesi'nde başörtüsü zulumu sürüyor

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğrencisi Ü.Ö. başörtülü olduğu gerekçesiyle derslere giremiyor. Dün öğlen saatlerinde okula gelen öğrenciye özel güvenlikçiler engel olarak başörtülü içeri girmenin yasak olduğunu iddia ettiler. Ü.Ö ise beraberindeki avukatlar ile birlikte tutanak tutturdu. Özel güvenlikçinin başörtülü içeri girilmesinin yasak olarak değerlendirmesi ise dikkat çekti. (<http://www.milligazete.com.tr/haber/basortulu-ogrenciyi-iceri-almadilar-191144.htm>)

24 Şubat 2011

Ortaoğlu Teknik Üniversitesi disiplin soruşturması açtı.

* Ortaoğlu Teknik Üniversitesi, yurda girdiği için Kevser T. isimli disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi. İlgi yazıda “Hakkımızda “Kılık Kıyafet Yönergesine aykırı davranarak 18.01.2011 tarihinde 3. Yurda türbanlı olarak girmek “ iddiası ile ilgili olarak Rektörlük makamı tarafından disiplin soruşturması başlatılmıştır.” ifadesi yer aldı.

(N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-2429)

* Esmâ G., Emel A., Esmâ U., Melike N., Esmâ D., Rabia Tuğba Y., Zeynep M., Sedanur M., Ayşenur E., Vildan Cinsiyet hakkında ise “ derse türbanlı girmek” isnadı ile soruşturma açıldı

* Sağlık merkezine başörtülü gidildiği için disiplin soruşturması açıldı Ortaoğlu Teknik Üniversitesi, sağlık merkezine gittiği için Hasret Karalı disiplin soruşturması açtı. Savunma istenen yazıda “12.01.2011 tarihinde Sağlık ve Rehberlik Merkezinde türbanlı bulunmak iddiası ile soruşturma başlatılmıştır.” ifadelerine yer verildi. (“B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-1095)

1 Mart 2011

Serter ve Alemdaroğlu’na Suç Duyurusu

28 Şubat’ta ikna odaları kurup başörtülü öğrencilere baskı uyguladıkları iddia edilen Nur Serter ve İ.Ü. eski Rektörü Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu hakkında suç duyurusunda bulunuldu.

<http://www.haberler.com/serter-ve-alemdaroglu-na-suc-duyurusu-2566470-haberi/>

5 Mart 2011

Konferansa başörtülü giden öğrenciye ceza

Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde (KTÜ) bir öğrenciye, okul dışında düzenlenen konferansa başörtülü katıldığı iddiası ile uzaklaştırma cezası verildi. İddiaya göre KTÜ Trabzon Meslek Yüksekokulu Tekstil Teknoloji Bölümü Öğretim Görevlisi Nazmiye Aydın, Nisan 2010’da girişimcilik dersini, Akçaabat Belediyesi Konferans Salonu’nda düzenlenen ‘Verimlilik’ konferansına katılarak yaptı. İkinci sınıf öğrencisi Safiye Öksüz, konferansa başörtülü olarak katıldı. Aydın, Öksüz’den diğer öğrenciler aracılığı ile başını açmasını istedi. **Genç kızın başını açmaması üzerine de yoklama listesindeki imzasının üzerini karaladı ve ‘yok’ yazdı.** Karaladığı imzanın altına da “Ders kapsamında gidilen konferansa türbanlı katıldı” şeklinde not düşüdü. **Derse katıldığı halde yok yazılan Öksüz, olaydan yaklaşık 1,5 ay sonra yapılan final sınavına devamsızlıktan kaldığı gerekçesiyle alınmadı.** Sınav sonrası hocasının yanına giden öğrenci, derse geldiği halde yok yazıldığını ve hakkını adli mercilerde arayacağını söyledi. Öğretim görevlisi Aydın, öğrencisini, konferansa başörtülü katıldığı, tehdit ve hakarete bulunduğu iddiasıyla disipline verdi. **Disiplin Kurulu da Safiye’ye 1 ay okuldan uzaklaştırma cezası verdi.** Öksüz bu kararın iptali için Trabzon İdare Mahkemesi’ne dava açtı. Safiye Öksüz, hocasının imzasının üzerini karalayarak ‘resmi evrakta tahrifat yaptığı’ iddiası ile savcılığa suç duyurusunda bulundu. Rektörlük ise soruşturmaya gerek olmadığına karar verdi. Öksüz, konferans salonunda pek çok başörtülü olduğunu ve yokla listesine imza attığını belirterek, hocamız imzamin üzerini karalayıp beni yok saymış, daha sonra devamsız olduğum gerekçesi ile final sınavına almadı. Eğer ben orada yoksam neden disipline verildim. Hem konferansa gelmediği kabulü ile devamsızlıktan bırakıyorlar, hem de geldiğim gerekçesiyle hakkımda tutanak tutup disiplin cezası veriyorlar dedi.

36	217073	MERVE BAŞMAN	8						
37	217074	SEBİHA ALTINTAŞ	4						
38	217078	DİLEK AKTAŞ	8						
39	217077	AYŞEGÜL TOPAL	5						
40	217078	KUBRA SARIYILMAZ	5						
41	217079	TUĞBA CALAP	5						
42	217081	YUNUS EMRE BAYRAKDAR	8						
43	217082	EZGİ AKIN	8						
44	226090	ESRA KAYA	2						
45	226091	TUĞBA GUNDOĞDU	2						
46	226092	ÖZGE TEKİN	4						
47	226094	SAADET SUNGUR	4						
48	226095	LEYLA EFE	8						
49	238880	SAFİYE ÖKSÜZ	4						
50	238878	KUBRA CANIM	4						

Muhtar İ. AYDIN
Yüksek Okul Başkanı

Ders kapsamında
Gidilen
Konferansa
Türbanlı katıldı

<http://www.turkdunyasi.biz/konferansa-basortulu-giden-ogrenciye-ceza-haberi>

19 Mart 2011

İtalya’ya haç yasağında AİHM geri adım attı

AVRUPA İnsan Hakları Mahkemesi AİHM, İtalya’ya haç yasağı kararında geri adım attı. Mahkeme okullarda haç işaretleri ve çarşıha gerili İsa figürleri bulunan İtalya’ya 2009 yılı Kasım ayında “öğrencilerin din özgürlüğünü ihlal ettiği” gerekçesiyle mahkum etmişti. Ancak İtalya hükümetinin itirazı sonuç verdi ve haç serbest kaldı. AİHM Büyük Kurul tarafından 15’e karşı 2 oyla, İtalya’nın itirazı haklı bulunup, okullarda Hıristiyanlık sembolü olan çarşıha gerilmiş İsa ve haç figürlerinin bulunmasında sakınca olmadığı karara bağlandı. Böylece AİHM’nin 2009’da sınıflarda haç bulundurulmasına karşı aldığı karar da geçerliliğini kaybetmiş oldu. Kararın ardından Vatikan Sözcüsü ve Basın

Bürosu Sorumlusu Peder Federico Lombardi, “Bu tarihi bir karardır. Avrupalıların büyük bölümünün, AİHM’ye yeniden güvenmesini sağladı” dedi. İtalya Dışişleri Bakanı Franco Frattini ise, “Karardan dolayı son derece memnunum. Bugün Avrupa’nın popüler hissiyatı galip geldi” diye kinuştu. Olayı AİHM’ye taşıyan Soile Lautsi’nin eşi Massimo Albertin ise, “Strasburg’un telaffuz ettiklerinden son derece hoşnutsuzum. İlk karar tamamen açıktı. Gereğinden açıklanmasını bekleyeceğim” dedi. İtalya’nın Padova kenti yakınındaki Abano Terme kasabasından Finlandiya asıllı İtalya vatandaşı Soile Lautsi, 2002 yılında, çocukları 11 yaşındaki Dataico ve 13 yaşındaki Sami Alberti’in eğitim aldığı kamuya ait Vittorio Da Feltre Ortaöğretim Okulu yönetiminden, binada bulunan çarmlıca gerili İsa figürleri ile haç işaretlerinin “laikliğe ve inanç özgürlüğüne karşı olduğu” gerekçesiyle kaldırılmasını istedi. Ancak talebi reddedildi. Lautsi Milli Eğitim Bakanlığı’na başvurdu. Bakanlığın cevabı da okullara resmi bir nota gönderip, tüm haç işaretleri ve İsa figürlerinin yerinde tutulması talimatını vermek oldu. Bunun üzerine Lautsi, Veneto Bölge İdare Mahkemesi’ne başvurdu. Mahkeme 1.5 yıl sonra dava dosyasını Anayasa Mahkemesi’ne gönderdi. Anayasa Mahkemesi davanın yetki alanında olmadığını, yerel mahkemede sonuçlandırılması gerektiğini açıkladı. Dava sonunda Danıştay gündemine taşındı. Danıştay’ın 2006’da açıklanan kararında, “Haç sadece dini bir sembol değildir, İtalya Anayasası içinde yer alan tek kilisenin ‘bayrağı’ haline gelmiştir. Sonuçta sivil hayatın simgesidir” denilerek Lautsi’nin talebi reddedildi. Böylece Lautsi talebini AİHM’ne taşıdı. ..Bozma Kararda haç işaretinin sınıfta görülmesinin olanaksız olduğu ve her yaşta öğrenci tarafından dini sembol olarak algılanacağı belirtilerek, böylece öğrencilerin dini tercihi sabit bir okulda eğitim gördüğü hissine kapılabileceği bildirildi. Karar metninde, “Bu durum diğer dinlerden olan öğrencileri veya ateistleri rahatsız edebilir” vurgusu yapılarak, İtalya’ya, Lautsi’ye 5 bin Euro manevi tazminat ödeme cezası verildi. Kararı Vatikan “miyop ve yanlış bir karar” olarak değerlendirirken, İtalya hükümeti “Haçıma dokunma” kampanyası başlatıp, temyize başvurdu. İki yıl sonra karar İtalya lehine oldu.

(<http://www.dha.com.tr/haberdetay.asp?tarih=09.05.2011&Newsid=149207&Categoryid=4>)

27 Mart 2011

* **Sınava giren başörtülü adaylara hakaret edildi** Şeyh Şamil Lisesi öğretmeni Rahime Elmacıoğlu isimli sınıf gözetmeni Rabia Bakırcı isimli adaya “**siz kapalıların kafası bok dolu**” “**sizin gibiler yüzünden Türkiye ilerlemiyor.**” “**Kimse baş kaldırmadığı için Türk toplumunun hali bu**” “**kafanız çalışmıyor mu hiç ygs gibi böyle bir sınava kapalı mı girilir birde soruyorsunuz pislikler**” sözleri ile hakaret ederek, başını açtırdı ve sınav esnasında da psikolojik baskı oluşturarak sınavını gereği gibi gerçekleştirmemin engelledi. Rabia Bakırcı ilgi idari kurumlara ve Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundu.³⁹

* YGS sınavında Mehmet Bayazıt Lisesi 1. Kat B Blok D-2 deki sınıf gözetmeni, öğrenci Rabia ARSLAN’ın “başörtüsünü çıkarttırdı”. Okul müdürü adayın yüzünün görünür şekilde sınava dâhil olabileceğini söyledi. Ancak gözetmen, **sınavın tek sorumlusu benim kimse bu sınava karışamaz cevabını verdi.** Rabia ARSLAN “**Başörtümü açmak zorunda kaldığım için hıçkırıklar içinde ağlamam nedeniyle sınav cevap kâğıdında ıslanma nedeniyle işaretlediğim cevaplar birbirine karıştı.**” ifadeleriyle şikayette bulundu.⁴⁰

* **Batıkent Lisesi’nde sınava giren öğrencilere başörtüsü şoku**

Ankara Batıkent Lisesi’nde Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS)’na giren öğrenciler, başörtüsü engeliyle karşılaştı. Ankara Batıkent Lisesi’nde Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS)’na giren öğrenciler, başörtüsü engeliyle karşılaştı. Başörtülü öğrencilerden başlarını açmaları istendi. Bu talep üzerine çok sayıda öğrenci, başını açarak sınava girmek zorunda kaldı. Moralinin çok bozulduğunu ve sınavının kötü geçtiğini dile getiren Vahide Yalçın adlı öğrenci, sınav sonrası gözyaşlarına boğuldu. Yalçın’ın ailesi teskin etmeye çalıştı.

(<http://www.haberaktuel.com/batikent-lisesi-nde-sinava-giren-ogrencilere-basortusu-soku-haberi-399142.html>)

³⁹ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

⁴⁰ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

* **Kastamonu’da başı açtırılan öğrencilerden suç duyurusu**

Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı’nda (YGS) görevli olmadığı halde bşörtülü adaylara zorla başlarının açtırılması skandalı Ankara Batıkent Lisesi’yle sınırlı kalmadığı ortaya çıktı. Başörtülü öğrencilerin küçük düşürülmesine neden olan olayın bir benzerini Kastamonu Abdurrahman Paşa Lisesi’nde sınava giren başörtülü öğrenciler de yaşadı. İddiaya göre başörtülerıyla sınıflara kadar giren adaylar, sınava 10 dakika kala salona giren ve kendisini ‘görevli’ olarak tanıtan Doç. Dr. Hüseyin Güral Ünal’ın, başörtülerini çıkarmalarını söylemesiyle büyük şaşkınlık yaşadı. Bir anda neye uğradıklarını şaşırın başörtülü adaylar Ünal’a ‘ÖSYM’nin kendilerine başörtüsü ile sınava girebilme hakkı’ tanıdığını söyledi. Ancak iddiaya göre kendisini ÖSYM yetkilisi olarak tanıtan Doç. Dr. Ünal, öğrencilerin zorla başörtülerini çıkarttırdı... Yüksel şunları söyledi:“Başörtümü çıkarmak için lavobaya giderken diğer sınıflarda başı kapalı olan pek çok öğrencinin başını açtığımı gördüm. Bu durum bizlerin moral ve motivasyonunu olumsuz yönde etkiledi. Sınav bittiğinde başımı örtmek için ikinci kez lavobaya gittiğimde üzgün ve ağlayan 10 kadar kız öğrenci ile karşılaştım. Hepsisi de yaşadıklarına anlam veremiyordu.”

(<http://platformhaber.net/?m=201103>)

29 Mart 2011

Başörtülü diye doktoru görevden aldılar

Ankara Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nden Bolu Köroğlu Devlet Hastanesi’ne tayin edilen Dr. Zeliha Asiltürk, 15 gün önce görevine başladı. Dahiliye polikliniğinde başörtülü olarak hastaları muayene eden Dr. Zeliha Asiltürk, başörtülü çalışmaması konusunda hastane yönetimi tarafından uyarıldı. Daha sonra Dr. Zeliha Asiltürk hakkında soruşturma açıldı. Dr. Zeliha Asiltürk, sabah saatlerinde hastalarını muayene ettiği sırada görevinden alındı. Dr. Zeliha Asiltürk’ün poliklinikte muayene odasının önüne gelen Köroğlu Devlet Hastanesi Başhemşire Yardımcısı Meral Köse, sıra bekleyen hastalara doktorun rahatsızlandığını, başka bir doktora muayene olacaklarını söyledi. Sıra bekleyen bazı hastalar, bu öneriye tepki gösterdi. Hastaların başka bir doktora yönlendirilmesi ardından Başhekim Dr. Hüseyin İka, Dr. Zeliha Asiltürk’ün odasına giderek görevinden alındığını açıkladı. Dr. Hüseyin İka’nın yaklaşık 10 dakika sonra odadan çıkmasının ardından, Dr. Zeliha Asiltürk odasından çıkarak hastaneden ayrıldı. Bolu İl Sağlık Müdürü Dursun Koç, “Doktorumuza ilk etapta yıllık izin verdik. Daha sonrasında da bizimle çalışmayacak” dedi.

(<http://www.ajans5.com/detay/2011/03/29/basortulu-diye-doktoru-gorevden-aldilar.html>)

30 Mart 2011

YGS Sınavında Başörtülülere ağılatan görevlilerin soruşturma

Yükseköğretime Geçiş Sınavı’nda (YGS) bazı başörtülü kız öğrencilerin engellemesiyle ilgili Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) inceleme başlattı.

(<http://www.stargazete.com/politika/ygs-sinavinda-basortululeri-aglatan-gorevtilere-inceleme-haber-340358.htm>)

1 Nisan 2011

Ege Üniversitesi’nde skandal duyuru: Türbanlılar giremez!

Türkiye’nin en köklü eğitim kurumlarından Ege Üniversitesi (EÜ), başörtüsü ile ilgili bir skandalla gündemde. Öğrenciler, üniversitenin fen fakültesi girişine asılan dekanlık onaylı, “*Öğrenciler, fakültemiz binalarına türban ile giremeyeceklerdir.*” yazının şokunu yaşıyor. Fakültede, başlarını açarak derse giren öğrencilerin bazı öğretim üyeleri ve asistanlar tarafından, fotoğraflarının çekilerek fişlendiği ayrıca sözlü tacize uğradığı öne sürülüyor. Bu duruma itiraz edenlere ise zorla tutanak tutturulup imzalandığı belirtiliyor. Fişleme ve taciz iddialarının odağındaki yer, üniversitenin fen fakültesi astronomi ve uzay bilimleri bölümü. Buradaki başörtülü öğrenciler, göz hapsinde tutuldukları ve hocalara yaranmak isteyen bazı asistanlar tarafından psikolojik baskı altına alındıklarından şikâyetçi. Bölüm Başkanı Prof. Dr. Serdar Evren, yaşananları doğrulayarak rektörlük ve dekanlığın bilgisi dahilinde hareket ettiklerini söylüyor. Dekanlık yetkilileri ise, “Bilgimiz yok. Böyle bir şeye izin vermiyiz.” şeklinde açıklama yapıyor...Bölüm Başkanı Evren ise utanç veren uygulama karşısında kendisini savundu: “*Türbanlı öğrencilerin içeriye girmesi önceden beri yasak. Kapılarda bu yazılar yazıyor. Öğrenciler, bunlara rağmen içeriye girmeye çalışıyor. Arkadaşımız veya öğretim üyelerimiz bu durumdan huzursuz. Üst yöne-*

timlerle konuştuğumuzda, 'O öğrencileri bir tutanak tutup bildirirseniz biz de gerekli işlemleri yaparız.' diyorlar. Yapılan işlemler bunlar, başka bir şey değil." Evren, fotoğrafla fişlemenin öğretim üyelerinin görevi olup olmadığı sorusuna karşılık da şunları söyledi: "Bizden kanıt istiyorlar, onun için yapılıyor. Böyle bir durumla karşı karşıya kaldığı zaman 'öğretim üyelerinin sorumluluğundadır' deniyor. O zaman öğretim üyeleri de gerekeni yapmak zorunda kalıyor. Bizden ziyade üst yönetimimizin sorununu, onların dediklerini yapıyoruz. Ben dekanlığımıza sordum, dekanlık da rektörlüğe sormuştur." Fotoğrafla fişleme iddialarını reddeden EÜ Fen Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nadide Kazancı, böyle bir uygulamanın söz konusu olamayacağını belirtti. ..Şaşkınlığını şu sözlerle ifade etti: "Hiç böyle bir şey mümkün müdür ki bir öğrencinin fotoğrafını çekin bana gönderin diyeyim? Söz konusu bile olamaz. Ben söylemedim, rektörlüğümüz de böyle bir istekte bulunmadı."

<http://www.haber5.com/israrla-sevkle-hararetle-zulme-devam-haberi-123936.aw>

* İki hafta sonra dekindan özgürlük adımı: Bizim işimiz bilim, başörtülü öğrenciler rahatlıkla okusun

Başörtülü öğrencilerin mağdur edilmesinin önüne geçmek için talebelerle birlikte fotoğraf çektiren Dekan Prof. Dr. Nadide Kazancı, "Bizim işimiz bilim ve biz öğretmeniz." dedi.

(<http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=1121125&title=dekindan-ozgurluk-adimi-bizim-isimiz-bilim-basortulu-ogrenciler-rahatlikla-okusun>)

4 Nisan 2011

Fransa polisi peçeli göstericileri tutukladı

Geçtiğimiz Cuma günü bir İslami cemaatin gösteri çağrısını 'şiddete ve ırkçılığa teşvik olarak vasfedilen Fransa polisi, Fransa parlamentosu önünde peçe takılmasını yasaklayan kanunu protesto için toplanan göstericilerden 61'ini tutukladı. Göstericilerin 20'si peçeli bayan. Bugünden itibaren yürürlüğe giren kanuna aykırı davranışlara 150 Euro para cezası kesilecek. Tutuklama kararındaki isim ise Fransız işçileri bakanı Claude Gueant!Fransa polisi sözcüsü: 'Peçe yasağını protesto etmek için yasak bir gösteriye kalkan 61 şahıs tutuklanmıştır' açıklamasında bulundu. Böylece Fransa'da ilk defa barışçıl gösterilere çıkanlara saldırmış ve tutuklama eylemi gerçekleştirilmiş oldu. Fransa'da bayanların kamu alanlarında peçe takmasını yasaklayan kanun bugün yürürlüğe konuyor. Kanuna uymayanlara ise 150 Euro yani 216 Dolar para cezası kesilecek.

(<http://www.timeturk.com/tr/2011/04/11/fransa-polisi-peceli-gostericileri-tutukladi.html>)

5 Nisan 2011

KTÜ'de gezi otobüsünde bile başörtüsü yasak!

Yükseköğretim Kurumu'nun (YÖK) kararının ardından üniversiteler kapılarını başörtülü öğrencilere açarken, bazı öğretim görevlileri yasakta diretmeye devam ediyor. Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Trabzon Meslek Yüksekokulu Tekstil Teknolojisi Programı öğrencileri, okulun düzenlediği meslekî gezilere bile başörtülü olarak katılmıyor. Tekstil Teknolojisi Programı Bölüm Başkanı öğretim görevlisi Nermin Saral Usta ve öğretim görevlisi Nazmiye Aydın'ın koordinesinde düzenlenen son geziye 40 öğrenci katıldı. 4-8 Nisan tarihleri arasında Ankara, Afyonkarahisar, Eskişehir, Bursa ve İstanbul'u kapsayacak şekilde planlanan programa katılan **başörtülü öğrenciler, otobüse başlarını açarak binebildi.**

(<http://www.zaman.com/haber.do?haberno=1117350&title=ktude-gezi-otobusunde-bile-basortusu-yasak>)

8 Nisan 2011

Başörtülü öğrenci, güvenlik gerekçe gösterilerek Tüpraş'a alınmadı

Sakarya Üniversitesi (SAÜ) Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü son sınıf öğrencisi Ahsen Akbulut, ödev için arkadaşları ile randevu alarak gittikleri Tüpraş tesislerine başörtüsünden dolayı alınmadı. Tüpraş, öğrencinin güvenlik gerekçesi ile kuruma alınmadığını iddia etti. SAÜ Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hatem Akbulut'un kızı olan Ahsen Akbulut, eğitim gezisi için gittiği Tüpraş'a başörtüsünden dolayı alınmadı. Akbulut, bir ödev kapsamında araştırma yapmak için Tüpraş'a gittiklerini söyledi. Gezi öncesinde mail yoluyla randevu aldıklarını ve taleplerinin kabul edildiğini kaydeden Akbulut; "Ödevimiz için gittik. Girişte

problem yaşadım. Başörtüsü ile içeri kabul edemeyeceklerini söylediler. Üç arkadaşla beraber gitmiştik. Onların başı açık olduğu için her hangi bir problem olmadı. Ama girişte güvenlik gerekçesiyle kapalı bayanları kabul etmediklerini söylediler. Başımı açarsam girebileceğimi söylediler. Tabii böyle bir şey yapmayacağım için geri döndüm” dedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1118907&title=basortulu-ogrenci-guvenlik-gerekce-go-sterilerek-tuprasa-alinmadi>)

9 Nisan 2011

Başörtü davası okulun lehine sonuçlandı

Hollanda’da bir Müslüman öğrenci, başörtüsüyle devam etmesini yasaklayan okuluna açtığı davayı kaybetti. Mahkeme bu kararının ayrımcılık olmadığını belirtti. Hollanda Katolik okullarından birinde başörtüsüyle eğitim gören lise öğrencisi İman, okul yönetiminin kendisini başörtüsünü çıkarmaya zorlaması sonucunda mahkemede dava açmak zorunda kaldı. Davada mahkeme, Katolik okulun Katolik olmayan her türlü rumuzu engelliyor olmasını kendine gerekçe göstererek okula yasak için izin verdi. İslam düşmanı Özgürlük Partisi lideri de kararı çok yerinde ve adil bulduğunu belirterek diğer okullar için de aynı şeyi temenni etti. Kararda gerekçe olarak; başörtüsü giyilmesinin engellenmesi yönünde alınan bir kararın ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı bir durum olmadığı sunuldu. Hollanda Radyosu’nun web sayfasında verdiği habere göre Mahkemenin bu kararı, başkent Amsterdam’ın kuzeyindeki Volendam Kasabası’nda bulunan Don Bosco Okulu’nda okuyan Müslüman öğrencilerden İman Muhsin’in başörtü ile okula gidebilmek için açtığı davanın cevabı olarak geldi. Mahkeme, 15 yaşındaki İman’ın açmış olduğu davaya karşılık olarak verdiği bu kararının, okulun Katolik olmayan tüm sembolleri yasaklayan Katolik yapısıyla gayet uyumlu olduğunu açıkladı. Kararda ayrıca başörtüsü yasağının özgürlükleri sınırlamak anlamına gelmediği, bu okulun dini esaslar üzerine öğrenciler arasında kesinlikle ayırım yapmadığı ifade edildi.

(<http://www.timeturk.com/tr/2011/04/09/basortu-davasi-okulun-lehine-sonuclandi.html>)

10 Nisan 2011

Başbakan Erdoğan’ın kızı Sümeyye Erdoğan, kendisine hakaret edildiği iddiasıyla tiyatroyu terk etti

Ankara Büyük Tiyatro Salonu’nda cuma akşamı sahnelenen ‘Genç Osman’ adlı oyun sırasında oyuncuların birinin ön sırada oturan Sümeyye Erdoğan ve arkadaşına sözlü ve el hareketleriyle hakaret etmesinin yankıları sürerken, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü olayla ilgili soruşturma başlattı. Cuma akşamı Ankara Büyük Tiyatro Salonu’nda “Genç Osman” adlı tiyatro oyunu sırasında bir oyuncunun ön sırada oturan iki başörtülü izleyiciye hem sözlü hem de el hareketleriyle hakaret etmesine, seyirciler salonu toplu halde terk ederek tepki gösterdi. Olayın ardından Sümeyye Erdoğan ve arkadaşının, kendilerine hakaret eden tiyatro oyuncusuna karşılık vermeden salondan ayrıldığı belirtildi. Tiyatroda oyuncunun hakaretine maruz kalan Sümeyye Erdoğan ve arkadaşı, Kültür ve Turizm Bakanlığı’na yazılı şikayet başvurusu yaptı. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü de olayla ilgili soruşturma başlattı. (<http://www.internethaber.com/tiyatroda-sumeyye-erdogan-krizi-339947h.htm?interstitial=true#ixzz1M7G1hXYK>)

11 Nisan 2011

Peçe yasağı Fransa’daki Müslümanları böldü

Fransa’da kamuya açık yerlerde peçe yasağı bugünden itibaren resmen başlarken, İngiliz The Independent gazetesi, “Peçe yasağı Fransa’daki Müslüman toplumda da bölünme yarattı” diye yazdı. Fransız Parlamentosu’nda geçen ekim ayında kabul edilen yasa ile kamuya açık yerlerde, ‘güvenlik gerekçesiyle’ peçe takılması yasaklandı. Bu yasağı ihlal edenlere 150 euro cezası verilecek ve “vatandaşlık stajı alma” zorunluluğu uygulanacak. Kadınlara zorla peçe takması için baskı yapanlara ise 1 yıl hapis veya 30 bin euro’ya kadar para cezası verilebilecek. Fransa’da yaklaşık 2 bin kadının peçe taktığı tahmin edilirken peçe yasağı Fransa’daki sivil toplum örgütleri ve Müslüman derneklerinin tepkisine yol açtı. Avrupa ülkeleri de bugün başlayan uygulamayı dikkatle izlerken, İngiliz Independent gazetesi “Fransa peçe giymenin yasak olduğu bir güne uyandı” diye yazdı. Gazete, geçen ekim ayında kabul edilen ve kamuya açık yerlerde kadınların yüzünün kapatılmasını yasaklayan düzenlemenin önceleri sol, hem de

sağ kesimdeki siyasetçiler tarafından desteklendiğini aktarırken, “Kadın haklarının savunulması ve Fransa’nın özgürlükçü, laik geleneklerinin yeniden ifadesi olarak görülüyordu. Ayrıca İslam’ın radikal ve hoşgörüyü kapalı yorumuna karşı da bir yöntem olarak algılanıyordu” diye devam etti. Fransa’daki solcu milletvekillerinin ise, Sarkozy’nin giderek daha fazla İslam karşıtlığı olarak görülen tavırlarıyla bağlantılı görülme istemedikleri için çekimser yaklaştığı düzenlemenin, hükümetin geçen hafta başlattığı İslam ve laik devlet tartışması ve yeni İçişleri Bakanı’nın Müslümanlar’ın sayısının artmasının sorun yaratacağı sözleriyle iç içe girme riski taşıdığına dikkat çekti. Independent muhabiriyle Paris’te görüşen Tunus kökenli 32 yaşındaki peçeli bir kadın, yasaya uymaya karar verdiğini, ancak bundan sonra olabildiğince az evden çıkabileceğini anlatırken “Ne kadar aptalca ve inançlarımıza ne kadar aykırı olduğunu düşünsem de yasanın, Fransa’nın yasası olduğunu kabul ediyorum” dediği aktarıldı İngiliz gazetesi, peçe yasağının Fransa’daki Müslüman toplumda da bölünme yarattığını bazı Müslüman liderlerin, peçenin dinin emri olduğunu reddederken, bazılarının yasağı desteklediği, bir kesimin de yasağın doğrudan İslam dinine saldırı olarak gördüğünü aktardı. Bu yasağın bazı genç Müslümanların radikal imamların peşine takılmasına neden olduğu savunuldu. (<http://www.cnnturk.com/2011/dunya/04/11/pece.yasagi.fransadaki.muslimanlari.boldu/612882.0/index.html>)

13 Nisan 2011

Ortadoğu Teknik Üniversitesi türbanlı olarak derse girme isnadı ile Aysun T. isimli öğrenci hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi. (N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-2430)

14 Nisan 2011

Ortadoğu Teknik Üniversitesi türbanlı olarak derse girme isnadı ile Şueda N. isimli öğrenci hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi. (N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-2430)

14 Nisan 2011

Çarşafli kadın, tedavi için gittiği hastanede hiç beklemediği bir tepkiyle karşılaştı. 4 çocuk annesi, çarşaf sorgusuna çekildi

İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsüne, kalbinden muayene olmak için giden 4 çocuk annesi 46 yaşındaki kadının, EKG çekirmek için girdiği odadaki görevli kadın tarafından çarşaf sorgusuna çekildiği ortaya çıktı. Çarşaf giydiği için hastaya ilgisiz ve tepkili davranan hastane personelinin, hastayı eline belgelerini tutuşturup gönderdiği iddia edildi. Haber 7’de yer alan habere göre, astım-boranjit ve kemik ağrıları olan ve aile hekimi tarafından kalbinden muayene olması istenen Aysel S. dün sabah saatlerinde tedavisini yaptırmak için eşi ve oğlu ile İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsüne gitti. Acilde kaydı yapılan Aysel S. görevliler tarafından EKG çekilmesi gerektiği söylenilerek yönlendirdi. İddiaya göre; EKG odasında 45-50 yaşlarında kadın görevli tarafından tavırlı bakışlarla karşılanan hasta, “niye çarşaf giyiyorsun” sorgusuna çekildi.

(<http://www.internethaber.com/carsafli-hastaya-inanilmaz-tepki-340819h.htm#ixzz1JVCzfM9K>)

22 Nisan 2011

Trakya Üniversitesi Kararlı BAŞÖRTÜSÜ YASAK!

Birçok üniversitede sorun olmaktan çıkan başörtüsü yasağı, Trakya Üniversitesi’nde skandala dönüştü. Trakya Üniversitesi’nde yaşanan başörtüsü yasağı Rektör Prof. Dr. Enver Duran’ın yeni talimatlarıyla “bu kadarına da pes” dedirtti. Üniversitedeki tüm fakülte panolarına talimat astran rektör, başörtüsü konusunda yeni talimatlarını sıraladı. Kendi içinde çelişkilerle dolu talimatlarda, bir yandan “Yasama organınca açık bir şekilde kanun bazında yasal düzenleme” olmadığını belirtilirken, diğer taraftan da olmayan düzenlemelere göre “yasal işlem” tehdidinde bulunuluyor. Toplama kampı talimatlarını çağrıştıran panolarda, başörtüsüyle girilmesi yasak yerler tek tek sayıldı... “Fakülte, enstitü, yüksekökol, konservatuvar ve Rektörlüğe bağlı tüm birimlere ayrılmış dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik, ameliyathane, kitaplıklar, araştırma ve uygulama merkezleri, bürolar, yurtlar, yemekhane, kantin, kafeterya ve koridorlarda, toplantı ve törenlerde, çağdaş kıyafetlerle bulunmak zorunda olduklarını, kız ve erkek

ayrımı yapılmaksızın, bütün bu öğrencilerin anılan bu mekanlarla, başları açık, çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorundadır” ifadelerine yer verildi.

(<http://www.haber50.com/trakya-universitesi-kararli-basortusu-yasak-427556h.htm>)

23 Nisan 2011

Meclis Genel Kurulu’nda başörtüsü ayıbı

23 Nisan özel oturumunda Sayıştay Üyesi Necla Eroğlu’nun Meclis’ten çıkarılması kamuoyunu ayağa kaldırdı Başörtüsü yasağı, çocukların ve halkın bayramı olan 23 Nisan’a gölge düşürdü. Sayıştay Üyesi Necla Eroğlu’nun 23 Nisan özel oturumunda ‘kıyafeti’ nedeniyle Meclis’teki locadan çıkarıldı. TBMM Başkanı Şahin, konunun başörtüsüyle alakası olmadığını savundu. Öte yandan Meclis içtüzüğünde milletvekillerinin yanı sıra dinleyicilerin kılık kıyafetine ilişkin herhangi bir yasağın getirici hüküm bulunmuyor. Yaşanan kriz için, yetkililer ‘davetiye’, basına konuşmaktan çekinen Eroğlu ise ‘yanlış yeri’ gerekçe gösterdi. Bu nedenle, misafir locasında yaşanan başörtüsü yasağına ilişkin krizi örtme çabası, tüm beyhude çabalara rağmen sonuçsuz kaldı. Genel Kurul’da dinleyici locasındaki bir konuk, haksız bir şekilde başörtüsü örttüğünden dolayı salondan çıkarıldı. 23 Nisan nedeniyle olağanüstü toplanan TBMM Genel Kurulu’nda Başbakan’ın konuşması sırasında başörtülü bir kadın eşiyile birlikte ilk defa, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün de oturduğu resmi erkan locasına girdi ve oturdu. Yüksek yargıya ayrılan bölüme oturan başörtülü misafirin Sayıştay Üyesi Necla Eroğlu ve eşi olduğu sonra anlaşıldı Resmi erkan locasında ilk defa başörtülü bir konuğun yer alması üzerine Meclis görevlileri harekete geçti. Görevlilerle yaşanan kısa diyalogun ardından, Eroğlu ve eşi locayı terk etti.

(http://www.haberdemeti.com/haber.php?haber_id=23630)

25 Nisan 2011

ALES’te başörtüsü gerginliği

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı’nda (2011-ALES) başörtüsü gerginliği yaşandı. Fatih’te bulunan Mahmudiye İlköğretim Okulu’nda sınava girmek için gelen başörtülü öğrenciler, sınav sorumlusunun talimatı üzerine bir süre okul bahçesinde bekletildi.

(<http://zaman.com.tr/multimedya.do?tur=video&aktifgaleri=10059&title=aleste-basortusu-gerginligi>)

28 Nisan 2011

Ortadoğu Teknik Üniversitesi türbanlı olarak derse girme isnadı ile Aysun T. isimli öğrenci hakkında disiplin soruşturması açtı ve savunma istedi.

(N: B.30.2.ODT.0.72.00.00/459-2756)

12 Mayıs 2011

Başörtülü öğrenci kafa travması geçirmiş

Balıkesir’in Burhaniye ilçesindeki Sağlık Meslek Lisesi’nde öğretmen Bekir H.’nin iki öğrenciyi okul çıkışında başörtüsü taktığı gerekçesiyle darp edip hakaret etmesinin yankıları sürüyor. Bekir H. tarafından kafası duvara vurulan 10. sınıf öğrencisi F.Ç.’nin Balıkesir’de ikamet eden babası Hasan Ç., olayı seçim provokasyonu olarak değerlendirdi. “Biz bunlara kanmayacağız, bu insanlara fırsat veremeyeceğiz.” diyen baba Hasan Ç., hakkını hukuki yollardan arayacağını söyledi. Balıkesir’de bir kargo firmasında işçi olarak çalışan baba Hasan Ç., kızının olaydan sonra **Burhaniye Devlet Hastanesi’nden kafa travması teşhisi ile 1 günlük rapor aldığını söyledi.**

(<http://www.hukuki.net/haber/index.php?p=26118-basortulu-magdurun-babasi-konustu>)

16 Mayıs 2011

Wilders, AB kurumlarında da başörtüsü yasağı istiyor

Her fırsatta İslam ve Müslümanlara hakaret eden Hollandalı PVV, başörtüsünün bütün AB kurumlarında yasaklanmasını talep etti. PVV’nin AP üyesi Daniel van de Stoep tarafından AP vekillerine gönderilen mektupta, başta Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Merkez Bankası olmak üzere bütün AB kurumlarında başörtüsünün derhal yasaklanması için destek talep edildi. Mezkur mektupta talebin gerekçesinde İslam’a hakaret de edildi. “Faşist İslam ideolojisinde”

kadının erkeğe göre daha düşük kabul edildiği iddia edilen mektupta, AB değerlerinin ise kadın-erkek eşitliği üzerine inşa edildiği ve bu yüzden başörtüsünün yasaklanması gerektiği savunuldu. Ancak AB kaynakları ve AP milletvekilleri, sadece birkaç başörtülü temizlikçinin Avrupa kurumlarında çalıştığına işaret ederek, bu temizlikçilerin hizmetlerinden son derece memnun olduklarını ve hiçbir şekilde yaptıkları “mükemmel işten” mahrum olmak istemediklerini açıkladı. Bazı milletvekilleri ise Avrupa Parlamentosu’nda da temsil edilen Hollandalı Geert Wilders’in Özgürlük Partisi’nin çağrısına alaylı karşılıklar verdi. İngiliz Liberal Sarah Ludford, “Erkek ve kadınlar için şapka yasağı da istiyor musunuz?” sorusuyla inisiyatif sahipleri ile alay etti.

Zaman’a konuşan Alman Yeşil ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu üyesi Ska Keller de herkesin istediğini giyme hakkına sahip olması gerektiğini söyledi. İslam’a hakaret eden PVV üyelerinin AP çatısı altında bulunmasının “talihsizlik” olduğunu ifade eden Keller, “Bu İslamofobik insanların Avrupalı değerleri temsil ettikleri asla düşünülmemeli.” dedi.

(<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1133657&keyfield=57696C646572732C204142206B7572756D6C6172C4B16E6461206461206261C59FC3B67274C3BC73C3BC2079617361C49FC4B12069737469796F72>)

20 Mayıs 2011

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Esranur D. isimli öğrenci hakkında derse türbanlı girdiği iddiası ile Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 7/a maddesi uyarınca kınama disiplin cezası ile cezalandırılmasına karar verdi.

(Fen fakültesi Dekanlığı, B.30.2.ODT.0.72.00.00/450-2986 sayılı yazısı)

(Disiplin yönetmeliğinde kıyafetle ilgili bir düzenleme yer almamaktadır. 7/a bendi: “Öğrencilik sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,” davranışını düzenlemektedir. Mini etek gibi başörtüsü de öğrenciler itibarını sarsabilecek bir durum değildir. (Yazar Notu)

27 Mayıs 2011

Boğaziçi Üniversitesi Yıllık Komitesi, okul yıllıklarında yer almak için müracaat eden öğrencilere başörtülü olarak yer almayacakları gibi mezuniyet toplantısında boneli olarak gelmeleri gerektiğini bildirdi. **Tepki almamak için uzun süre oyalanan öğrenciler sınavlar bittikten sonra aşağıdaki mail gönderildi.** “Merhaba arkadaşlar, cuma günü rektörlükle yaptığımız toplantıda başörtülü resimlerin şu anki haliyle yıllıkta yer alamayacağı sonucu bize bildirildi. Bu konu hakkında ne yapabileceğimizi konuştuğumuzda da bize şu öneriyle geldiler. Eğer mezuniyet töreninde giyeceğiniz boneyle tekrar kepli resim çektirirseniz yıllıkta yer alabileceksiniz. Aksi takdirde resminizin yıllığa bu şekilde koyulması mümkün görünmüyor. Bu yüzden boneyle resim çektilerip yıllıkta yer almak isteyenlerin Zümrüt stüdyolarından Cumartesi gününe kadar resim çektirmesi gerekiyor. Bu şekilde yıllıkta resminiz yer alabilecektir. Teşekkürler, iyi günler. Yıllık Komitesi”. Tepkiler üzerine karardan vazgeçildiği bildirildi. Trakya ve pek çok üniversitede başörtülü öğrencilerin mezuniyet törenlerine kabul edilmeyeceği bildirildi. ⁴¹

30 Mayıs 2011

AÖF sınavında yine yasakçılık

İzmir’de Bornova Kız Teknik ve Meslek Lisesi ve Yahya Kemal Beyatlı İlköğretim Okulu’nda Açık Öğretim Fakültesi (AÖF) Sınavı’na giren başörtülü öğrenciler, içeriye alınırken başörtülerini çıkarmaya zorlandı. Başını açmayanlara tutanak imzalatıldı. Bornova Kız Teknik ve Meslek Lisesi’nde bina sorumlusu Egemen Özdemir’in başörtüsü çıkarılması ısrarı, bazı öğrencileri ağlattı. Yaka kartını ters takan Özdemir, “Sınava niye almıyorsunuz?” diye soran öğrenci ve velilerine, “Bizim elimizde, başörtüsüyle sınava girileceğine dair bir yazı yok. Başınızı açmazsanız giremezsiniz. Bize gelen emir bu” dedi. Öğrencilerin verdiği bilgiye göre Özdemir, sınav sırasında sınıfları gezerek görevlilere, başörtülülere tutanak imzalamaları, aksi halde sınavdan çıkarmaları uyarısında bulundu.

(<http://www.haber5.com/basortusu-zulmu-aof-sinavlarinda-haberi-132580.aw>)

⁴¹ Av. Fatma Benli görüşme notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

30 Mayıs 2011**9 Eylül’de yasak sürüyor!**

9 Eylül Üniversitesinde bir grup başörtülü kız öğrenci, son dönemde başörtüleriyle derslere giremediklerini, savunmalarının alındığını ve mezuniyet törenine başörtülü olarak katılamayacakları yönünde ikaz edildiklerini belirterek, fakülte girişine siyah çelenk koydu. Fakülte önünde toplanan grup adına konuşan Sınıf Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencisi Şeyma Dağ, birçok üniversitede tamamen son bulan başörtüsü yasağının, DEÜ’de inatla sürdürülmeye çalışıldığını söyledi. Üniversite yönetiminin artık seslerini duymasını istediklerini vurgulayan Dağ, asıl işi eğitim ve bilim olması gereken bazı öğretim elemanlarının, hâlâ başörtülü öğrencilerle uğraştığını kaydedti. Derslere başörtülü girdikleri gerekçesiyle haklarında tutanak tutulduğunu, soruşturma açıldığını ve savunma yazmalarının istendiğini aktaran Şeyma Dağ, birçok arkadaşımız mezuniyet törenlerine alınmıyor” dedi.

(<http://platformhaber.net/?p=10757>)

1 Haziran 2011**Başörtüsü ve mezuniyet**

Yenişafak yazarı Hilal Kaplan “Üniversitelerdeki başörtüsü yasağı bitti” dense de yasağın devam ettiği üniversiteler hâlâ var. Sayıları az ama bu zulme maruz kalan bir insan bile “çok”tur aslında. Aldığım bilgilere göre yasağın katı bir şekilde sürdüğü okullar Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Mersin Üniversitesi. Yasağın bazı fakülte veya bölümlerde uygulandığı okullarsa Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve geçenlerde “Yasak kalktı” haberine malzeme olarak başörtülü öğrencileriyle fotoğraf çektiren dekanın da olduğu Ege Üniversitesi” ifadelerine yer verdi.

(<http://yenisafak.com.tr/Yazarlar/?t=01.06.2011&y=HilalKaplan>)

6 Haziran 2011**İran’dan FİFA’ya ‘Başörtü’ Tepkisi**

Konuyla ilgili bir açıklama yapan İran Futbol Federasyonu Başkanı Ali Kafaşyan, “FİFA başkanıyla takımımızın başörtülü olduğu hususunda daha önce defalarca görüştük. Buna rağmen takımımızın olimpiyat maçından men edilmesine anlam veremiyorum” dedi. FİFA’nın oyunlardan sorumlu yetkilisini şikayet edeceklerini belirten Kafaşyan, oyuncuların başörtüsü gerekçe gösterilerek maçın iptal edilmesinin sporcuları aşağılamak anlamına geldiğini sözlerine ekledi. FİFA yetkilileri, geçtiğimiz cuma günü Ürdün maçına başörtüleriyle çıkmak isteyen İran Bayan Milli Futbol takımı örtülerini çıkarmasını istemiş, bunu reddeden İran Millî Takımı 3 : 0 hükmen mağlup ilan edilmişti.

(http://www.hicrethaber.com/haber.php?haber_id=13899)

7 Haziran 2011**Ankara Üniversitesi’nde türban devrimi!**

Ankara Üniversitesi, aldığı üniversitedeki kılık-kıyafet uygulamalarına ilişkin aldığı bir kararla Türkiye’de bir ilki gerçekleştirdi. Ankara Üniversitesi, aldığı üniversitedeki kılık-kıyafet uygulamalarına ilişkin aldığı bir kararla Türkiye’de bir ilki gerçekleştirdi. Kararın ardından Ankara Üniversitesi’ne bağlı fakültelerde dileyen öğrenciler başörtülü olarak girebilecek.

(<http://www.istanbulhaber.com.tr/haber/ankara-universitesinde-turban-devrimi-83938.htm>)

Haberin hemen arkasından Mühendislik ve fen fakültesindeki öğrenciler kampüse alınmamaya başladı. Yasağın sınav zamanı başlaması dikkat çekti. Güvenlik gerekçe olarak sadece “dekan uygulamadan vazgeçti” ifadelerini kullandı. ⁴²

9 Haziran 2011**Peçe İspanya’da da yasaklandı**

İspanya’da bir mahkeme, Lleyda kentinde belediye binalarında yüzü örten peçe takılmasına ilişkin belediyenin yasağını onadı. İspanya’da ilk kez 2010 yılında Lleyda kentinde getirilen yasağın uygulanması, bir Müslüman derneğin temel hakların ihlal edildiği gerekçesiyle yaptığı başvuru üzerine

⁴² Av. Fatma Benli başvuru notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

Katalan bölgesi üst mahkemesi tarafından askıya alınmıştı. Mahkemenin aldığı kararda ise ülkenin kuzeybatısındaki bu kent, güvenlik ve kimliğin tanınması amacıyla belediye binalarında kıyafet yasağı uygulama hakkı bulunduğuna hükmedildi. Mahkeme ayrıca, kent belediyesinin peçenin ayrımcılık yarattığı tezini de destekledi. Lleyda nüfusunun yaklaşık yüzde 3'ünü Müslümanların oluşturduğu ve bunların azının yüzü kapatan örtü kullandığı kaydediliyor.
(<http://www.haber7.com/haber/20110609/Pece-bir-ulkede-daha-yasaklandi.php>)

10 Haziran 2011

Okul Birincisi Başörtülü diye özel alanda bile diplomasını alamadı

İzmir'in Torbalı ilçesinde, Torbalı Anadolu Lisesi'nin mezuniyet gecesinde bir skandal yaşandı. Okul birincisi başörtülü Şükran Koca'ya, özel sektöre ait bir tesiste havuz başında düzenlenen törende, Okul Müdürü Sonay Arsal'ın talimatıyla "kamusal alan" olduğu gerekçesiyle diploması verilmedi. Yerel bir gazetenin haberine göre olay şöyle gelişti: *Torbalı Anadolu Lisesi birincisi Şükran Koca, başörtülü olduğu gerekçesiyle Auqapolis Tesisleri'nde düzenlenen mezuniyet gecesinde sahneye çıkıp diplomasını alamadı.* Okul Müdürü Arsal kabul etmediği için diğer başörtülü öğrenciler Reyhan Altıparmak ve Büşra Şen'e de diploma verilmedi. Aylardır hazırlanan öğrencilerin özgürce giyindiği mezuniyet gecesinde, Arsal'ın tavır sıkıntısına yol açtı. Başarı kütüğüne isim çakma merasimine de katılmayan okul birincisi Koca, kep töreninde de arkadaşlarına eşlik edemedi. Dereceye girenler anons edilirken Koca'ya sıra geldiğinde, "*Okul birincisi Şükran Koca, mazeretinden dolayı sahneye çıkamayacaktır.*" denildi. Koca, adı anons edildiği sırada tören alanında olduğu halde sahnede dört yıllık emeğinin karşılığı olan plaket ve diplomayı alamadı.

(<http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=1145355&title=okul-birincisi-basortulu-ogrenci-ozel-alanda-bile-diplomasini-alamadi>)

13 Haziran 2011

Örtülü kadınlar hariç 78 kadın vekil seçildi

AK Parti'den 45, CHP'den 19, MHP'den 3, BDP destekli bağımsızlardan ise 11 kadın milletvekili Meclis'e girdi. Bu neticeye göre TBMM'nin 24. döneminde kadın milletvekili sayısı, dünkü seçimlerle 50'den 78'e ulaştı. Ancak başörtülü milletvekili yine yok.⁴³

(<http://www.timeturk.com/tr/2011/06/13/bu-kadin-meclis-e-girdi.html>)

15 Haziran 2011

Başörtüsü sorunu seçimde de sürdü

Burdur'un Yeşilova ilçesinde AK Parti sandık gözlemcisine başörtülü olduğu gerekçesiyle görev yaptırılmadı. İlçe Kadın Kolları Başkanı Durkadın Makal, gözlemci olarak geldiği okulda, seçim kurulu başkanı hakime tarafından başörtülü olduğu gerekçesiyle dışarı çıkarıldı.

Makal, kendisinin orada devlet memuru olarak değil, sivil bir görevli olarak bulunduğunu söylediğini ancak tutanak tutulacağına söylenmesi üzerine dışarı çıktığını söyledi. **Sinop'un Gerze ilçesinde de AK Parti, MHP ve Saadet Partisi tarafından görevlendirilen 9 sandık görevlisi, başörtülü oldukları gerekçesiyle İlçe Seçim Kurulu tarafından görevinden alındı.** AA'nın haberine göre; 1009, 1010, 1014, 1018, 1021, 1026, 1027, 1030 ve 1032 nolu sandıklarda, 6'sı AK Parti, 2'si MHP ve 1'i

⁴³ Yeni Meclise seçilen kadın milletvekilleri şöyle:

AKP: Fatoş Gürkan (Adana), Fatma Salman Kotan (Ağrı), İlknur İnceöz (Aksaray), Tülay Selamoğlu (Ankara), Ülker Güzel (Ankara), Nurdan Şanlı (Ankara), Gökçen Özdoğan Eriç (Antalya), Semiha Öyüş (Aydın), Tülay Babuşçu (Balıkesir), Canan Candemir Çelik (Bursa), Tülin Erkal Kara (Bursa), Nurcan Dalbudak (Denizli), Mine Lök Beyaz (Diyarbakır), Sermin Balık (Elazığ), Fazilet Dağcı Çiğlik (Erzurum), Ülker Can (Eskişehir), Fatma Şahin (Gaziantep), Derya Bakbak (Gaziantep), Mıhrimah Belma Satır (İstanbul), Alev Dedegil (İstanbul), Nimet Çubukçu (İstanbul), Ayşe Nur Bapekapılı (İstanbul), Türkan Dağoğlu (İstanbul), Sevim Savaşer (İstanbul), Halide İncekara (İstanbul), Tülay Kaynarca (İstanbul), Gülşay Dalyan (İstanbul), İlknur Denizli (İzmir), Nesrin Ulema (İzmir), Sevede Bayazıt Kaçar (Kahramanmaraş), Gülşen Orhan (Van), Safiye Seymenoğlu (Trabzon), Dilek Yüksel (Tokat), Özlem Yemişçi (Tekirdağ), Zeynep Armağan Uslu (Şanlıurfa), Nursuna Memecan (Sivas), Tülay Bakır (Samsun), Ayşenur İslak (Sakarya), Çiğdem Münver Ökten (Mersin), Gönül Beki Şahkulubey (Mardin), Öznur Çalık (Malatya), Ayşe Türkmenoğlu (Konya), Gülay Samancı (Konya), Aziz Sibel Gönül (Kocaeli), Pelin Gündüş Bakır (Kayseri)

CHP: Emine Ülker Tarhan (Ankara), Aylin Nazlı Aka (Ankara), Gülşün Bilgehan (Ankara), Ayşe Nedret Akova (Balıkesir), Sena Kaleli (Bursa), Ayşe Eser Danişoğlu (İstanbul), Şafak Pavay (İstanbul), Fatma Nur Sertir (İstanbul), Bihlun Tamaylıgil (İstanbul), Sedef Küçük (İstanbul), Melde Onur (İstanbul), Binnaz Toprak (İstanbul), Sebahat Akkırız (İstanbul), Güldal Mumcu (İzmir), Hülya Güven (İzmir), Birgül Güler (İzmir), Dilek Akagün Yılmaz (Uşak), Sakine Öz (Manisa), Candan Yüceer (Tekirdağ)

MHP: Zühal Topçu (Ankara), Ruhsar Demiral (Eskişehir), Meral Akşener (İstanbul)

Bağımsızlar: Ayla Akat Ata (Batman), Leyla Zana (Diyarbakır), Emine Ayna (Diyarbakır), Nursel Aydoğan (Diyarbakır), Pervin Buldan (İğdir), Sebahat Tuncel (İstanbul), Mülkiye Birtane (Kars), Gülser Yıldırım (Mardin), Gülşan Kışanak (Siirt), Selma İrmak (Şırnak), Aysel Tuğluk (Van)

Saadet Partisi tarafından görevlendirilen kişiler, CHP İlçe Başkanlığı tarafından yapılan itiraz sonrası Gerze İlçe Seçim Kurulu’nun kararıyla görevlerinden alındı.

(<http://platformhaber.net/?p=10984>)

19 Haziran 2011

“Ben de istemiyorum ama başörtüsüyle girecekler”

ÖSYM İzmir temsilcisi Prof. Dr. Hüsnü Erkan, Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) öncesi bina yöneticileriyle toplantıya gerçekleştirdi. Toplantıya katılan öğretim üyelerinin verdiği bilgiye göre Prof. Dr. Hüsnü Erkan kendisine yöneltilen “Başörtülü öğrencilerin sınava girişinde nasıl bir yol uygulayalım?” sorusuna “Maalesef ben de istemiyorum ama başörtüsüyle girecekler.” diye cevap verdi. Prof. Dr. Erkan, başörtülü öğrencilere nasıl davranılması gerektiği hakkında şunları söyledi: “*Emniyet bunların sempatisini olduğu için girişlerde başörtülülere bakmıyor. Bunları bir odaya çekin, kulaklarına ve küpelerine bakın.*” Hakkındaki iddiaları cevaplayan ÖSYM İzmir temsilcisi Prof. Dr. Hüsnü Erkan, toplantıdaki konuşmasının saptırıldığını iddia ederek şöyle konuştu: “Kötü niyetli kişiler türban içine kulaklık ve benzer cihazlar koyabileceği için öğrencileri kırmadan, kontrol girişinin kenarına çekilerek bayanlar tarafından kulak ve saçlarının kontrol edilmesi gerektiğini söyledim.”

(<http://www.analizmerkezi.com/haber/istemiyorum-ama-ortuyle-girecekler-23003.html>)

20 Haziran 2011

‘Mahalle baskısı’ yüzünden İzmir’i terk etti

Genel seçimlere saatler kala İzmir’de yaşanan bir olay, ‘mahalle baskısı’nın geldiği boyutları gözler önüne serdi. Başörtüsü nedeniyle daha önce 3 kez saldırıya uğrayan Tuğçe Sökmen isimli bir bayan, son olarak CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun konvoyunda bulunan partililerin sözlü tacizlerine uğrayınca İzmir’i terk etme kararı aldı. Hayatını huzurlu bir şekilde sürdürmek isteyen genç kadın, İstanbul’a yerleşiyor. **Polis tutanaklarına da yansıyan üzücü hadise**, 11 Haziran akşamı saat 19.00 sularında yaşandı. Seçim yasakları saat 18.00’de başlamasına rağmen Kılıçdaroğlu’nun konvoyu o dakikalarda Karşıyaka’da seçim turu yapıyordu. O sırada annesiyle birlikte vapurdan inip Karşıyaka Çarşısı’ndaki minibüs son duraklarına doğru yürüyen Tuğçe Sökmen, CHP seçim otobüsünün arkasında iskeleye doğru ilerleyen kalabalık grubun sözlü saldırısına uğradı. Devamını şöyle anlatıyor: “Seçim otobüsü geçtikten sonra arkadan gelen gruptan, ismini olay nedeniyle öğrendiğim S.Ş. isimli bayan, yanımdan geçerken bana doğru dönüp alkışlayarak, **‘Başını açacaksın. Aç, aç!’** diye bağırды. Ben hiçbir karşılık vermedim. Bir iki adım gittikten sonra tekrar geriye dönüp yüzüme doğru alkışlayarak, ‘Aç, aç, aç!’ diye bağırды. Bunun üzerine çevredekiler bize bakınca rahatsız oldum. ‘Sizden şikayetçiyim, polis çağıracağım.’ dediğimde arkasını dönüp gitmek istedi. Ben kolundan tutup, ‘Polis!’ diye bağırдыm. O sırada grubu takip eden sivil polisler geldi ve bizi emniyete götürdü.” Hiç tanımadığı bir kişinin, başörtülü olduğu için kendisine bağırmasından manevi olarak çok etkilendiğini ifade eden Sökmen, davacı olduğunu söyledi. Aynı grubun kendisinden önce de başka bir hanımın başörtüsünü çıkarıp parçaladıklarını aktardı. Karşıyaka İlçe Emniyet Müdürlüğü Asayiş Büro Amirliği ekiplerinin tutanağıyla da tespit edilen bu olaylar için şikayetinden kesinlikle geri adım atmayacağını vurguladı. Geçtiğimiz günlerde Ankara’da da benzer bir hadise yaşanmıştı. HAS Partili eski Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu’nun başörtülü eşi Sevgi Hatipoğlu, Çankaya’daki bir markette iki kadının saldırısına uğramıştı. Kavaklıdere Karakolu’na yansıyan olayda, iki kadın, Sevgi Hatipoğlu’na, “*Çekil şuradan. İğrenç şeyler. Başındaki örtüye bak. Aşağılık kadın. İğrenç insanlarsınız hepiniz. Örumcek kafalılar. Türkiye’yi size bırakmayacağız. Gericiler.*” diye hakaret etmişti. (<http://www.stargundem.com/guncel/1198049-mahalle-baskisi-yuzunden-izmir-i-terk-etti.html>)

22 Haziran 2011

Kocaeli MMO’dan başörtülü mimar ve mühendislere sertifika engeli

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Makine Mühendisleri Odası Kocaeli Şubesi’nin başörtüsüne karşı keyfi yasakçı tutum sergilediği iddia edildi. Odanın Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlığı Sertifikası için bayanlardan başı açık, erkeklerden de sakalsız fotoğraf isteyen oda, başörtülülere sertifika vermezken, sakallılara sertifika verdiği belirtildi. Odanın 5 aydır başörtülülere hak ettiği sertifikayı vermediği, ancak sakallı fotoğraf veren üyelerin ise sertifikalarını aldığı öğrenildi. Mimar Sami Kafadar,

“Bu uygulamanın amacı sakal, bıyık değil. Amaç keyfi olarak başörtülülere zulüm yapmaktır.” dedi. Sakaryalı İnşaat Mühendisi Esra Akbaş, mimarlar Nesrin Taşerzer Kılıç, Meryem Civan Sağlam, Elif Silahlı ve Zeynep Şenel; Bayındırlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilen Kocaeli Makine Mühendisleri Odası’ndan Enerji Kimlik Belgesi (EKB) Uzmanlığı Sertifikası almak için 27 Ocak’ta başvuruda bulundu. 167 TL ödeyerek başörtülü olarak sertifika talebinde bulunan mimar ve mühendisler herhangi bir sorunla karşılaşmadı. Mühendisler 3 gün süren semineri de başörtülü olarak takip etti. Sınava da başörtülü olarak girerek sertifika almaya hak kazanan mühendislere aradan geçen sürede sertifikaları bir türlü verilmedi. Odaya sözlü ve yazılı olarak sertifikalarını soran mimar ve mühendisler, ummadıkları bir cevapla karşılaştı. Odadan gönderilen yazıda verilecek sertifikanın ‘resmi belge’ niteliğinde olduğu belirtilerek ‘Başı açık, sakalsız ve düzgün bir kıyafetle çekilmiş’ fotoğraf verilmesi, aksi halde sertifikaların verilmeyeceği bildirildi. Ancak odanın bu yazıya rağmen sakallı fotoğraf veren erkek mimar ve mühendisler sertifikalarını gönderdiği, ancak başörtülü mimar ve mühendislerin ise sertifikalarının verilmemesi belirtildi. Sakallı fotoğraf vererek sertifikasını alan mimar Sami Kafadar ve Abdullah Küçük, uygulamayı keyfi olarak değerlendirdi ve başörtülü meslektaşlarına yapılanlara tepki gösterdi. Sami Kafadar, odanın sakal ya da bıyıkla işi olmadığını dile getirerek, yapılanın başörtülülere zulüm olduğunu kaydetti. Bu arada oda, yetki aldığı bakanlığın emrini de uygulamadı. Mimar Nesrin Kılıç, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’na yetki veren kurum olarak başvuruda bulunarak mağduriyetinin giderilmesi istendi. Bakanlık Yapı İşleri Genel Müdürlüğü odaya gönderdiği yazıda bazı yönetmelik ve tebliğleri hatırlatarak “Serbest çalışan Nesrin Kılıç’ın EKB uzmanı olması hususunda gereğinin yapılmasını bilgilerinize ricam ederim” şeklinde yazı göndermesine rağmen, bu talimatın da uygulanmadığı belirtildi. (<http://www.haberinozu.com/guncel/kocaeli-mmodan-basortulu-mimar-ve-muhendisler-sertifika-engeli-ozel.htm>)

24 Haziran 2011

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü son sınıf öğrencisi Cemile B., başörtülü olduğu için diploma tezinden F olarak bırakıldı. Feyza Diploma Projesi Ara (dönem içi değerlendirme) Jürisi esnasında, jüri üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Rıdvan Kutlutan “Ben gidiorum başörtüsüz bu derse giremem” “Burası da cami mi okul mu belli değil” diyerek sınıfı terk etti. Cemile B. kıyafet biçimi nedeni ile tarafına önyargılı davranıldığı ve diğer jüri hocaları arasında gerilimli bir diyalog ortamı oluşturulduğunu dilekçe ile idareye bildirdi. Öğretim görevlisi bunun üzerine sene sonu bitirme tezinde, kendisine hakaret etmedi, sınıftan çıkmadı. Bunun yerine “F” verilerek sınıfta bırakılmasını sağladı. Projelerinden sürekli “A” alan ve sınıfı derece ile bitirmesine kesin gözüyle bakılan Cemile B. sene sonu projesine geçersiz not verilerek sınıfta bırakıldı.⁴⁴

24 Haziran 2011

Başörtüsü bağlama şekliyle fişlemişler

Askeri Casusluk soruşturması kapsamında Gölcük Donanma’da ele geçirilen harddisklerle ilgili Askeri Bilirkişi raporunda, harddisk içinden çıkan ve fişlemeler için hazırlanan dökümanlara da yer verildi. Askeri Savcılık raporunda askeri personelin ailesine yönelik “fişleme formları” ile “hangi cemaatin kadınları nasıl giyinir”i anlatan canlı mankenlerle çekilmiş başörtüsü anlatımları dikkat çekti.

28 Şubat sürecinden kaldığı anlaşılan bu fotoğraflarla askeri istihbarat elemanlarına “türban bağlama şekilleri”nin detaylı bir şekilde anlatıldığı görüldü. Başörtülü kadınların değişik tarikat grupları adı altında fişlendiği anlaşıldı. “Radikal İslamcı gruplara mensup kadın üyelerin türban bağlama şekilleri” başlığıyla hazırlanan fotoğraflarda başörtülü kadınlar, “Acz-i Mendi tarikatı ve Hizbullah”, “Fethullah Gülen Grubu”, “Milli Görüş (Fazilet Partisi)”, “Nakşibendi Tarikatı” olmak üzere 4 grupta gösteriliyor. Kadınların ön ve yan cepheden çekilmiş fotoğraflarının altında başörtüsünü bağlama şekilleri detaylı bir şekilde anlatılıyor. 3 ve 5 nolu harddisklerde yer alan “005_A_Ev Ziyareti Formu” isimli word dosyasında da “Takip ve kontrol altında tutulan personelin birlik dışı faaliyetlerinin takibinde dikkat edilecek hususlar” maddeler halinde anlatılıyor. Birlik dışında takip edilmesi istenen askeri personelle ilgili fişleme sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar şöyle:

- Eş veya kız çocuklarından peruk kullandığı izlenimi edinilen var mıdır?

- Aileye ait fotoğraf albümünün incelenmesi sonucu tespit edilen menfi hususlar var mıdır?

⁴⁴ Av. Fatma Benli başvuru notları, ayrıntılı bilgi için avfatmabenli@yahoo.com

- Evde hangi markalar kullanılıyor?
- Evde alkollü içki bulunmakta mıdır?
- Kolonya / gülsuyu ikram edilmekte midir?
- Kütüphane / evde bulunan yayın ve dokümanların (kitap, dergi, gazete, kaset, CD v.s.) adı, yazarı, konusu nedir?
- Ev ve gıda amaçlı kullanılan malzemelerin markaları nelerdir? (Deterjan, tuz, bisküvi, beyaz eşyalar v.s.)
- TV’de hangi kanal izlenmektedir?
- Aile yakınları arasında siyasetle aktif olarak ilgilenen var mıdır? Hangi siyasi görüşe mensuptur?

Akademisyenlere ‘türban’ takibi

Asker eşlerini ve ailelerini garnizonların içinde ve dışında takip etmek için fişleme formları hazırlayan şüphelilerin, başörtüsü özgürlüğüne destek veren akademisyenleri de yakın takibe aldıkları ortaya çıktı. Gölcük Donanma Komutanlığı’ndaki zilada ele geçirilen 5 nolu hardiskte yer alan bir word belgesinde ise 1 Şubat 2008 tarihinde üniversitelerde kılık kıyafetin serbest bırakılmasını destekleyen bildiri-yi (Türbana Destek Bildirisi) imzalayan 3 bin 600 akademisyenden 32’sinin Kocaeli Üniversitesi’ne mensup olduğu belirtilerek bu akademisyenlerle ilgili istihbari çalışma yapıldığı görülüyor. Hazırlanan listede Türbana Destek Bildirisi’ni imzalayan akademisyenlerin isimlerine ve görev yerleri tek tek belirtiliyor.

(<http://www.dogruhaber.com.tr/Haber/Basortusu-Baglama-Sekliyle-Fislemisler-7467.html>)

27 Haziran 2011

28 Şubat’ta eşi örtülü polisler de fişlenmiş

28 Şubat darbesiyle Refahiyol iktidarının yıkılmasını sağladıktan sonra milletvekili transferleri ve 4 partinin işbirliğiyle kurulan Anadol D Hükümeti döneminde Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin fişlendiği ortaya çıktı. ‘Özgün Duruş’un ulaştığı ‘İrticai Faaliyetlerde Bulunduğu İstihbar Edilen Emniyet Genel Müdürlüğü Personeli-1998’ başlıklı ‘gizli’ belge isim isim polislerin nasıl fişlendiğini ortaya koyuyor. Deşifre olan ‘gizli’ belgede, il-ilçe emniyet müdürleri, karakol amirleri, komiser ve polis memurlarının ‘dini toplantılara katılır’, ‘eşi türbanlıdır’, ‘irticai düşünceye sahiptir’, ‘bayan eli sıkılmaz’, ‘cami inşaatına para toplamaktadır’, ‘eşi tesettürlüdür’, ‘eşi kara çarşafıdır’, ‘sosyal etkinliklere katılmaz’, ‘MGV ile bağlantılı’ şeklinde fişlendikleri de görülüyor.

- İ. B. Malatya-Komiser: Eşi türban takar.
- S.G. Malatya-Polis memuru: Eşi türbanlıdır. İrticai Düşünceye sahiptir.
- M.G. Tunceli-Emniyet Amiri: Eşi tesettürlüdür. İrticai düşünce yapısındadır.
- M.K. Adıyaman-Polis memuru: Eşi kara çarşafıdır.
- A.T. Zonguldak-Başkomiser: Nakşibendi tarikatı ayinlerine katılmaktadır.
- İ.T. Kahramanmaraş-Komiser: Eşi türbanlı ve irticai düşünce yapısındadır.
- S.K. Diyarbakır-Polis memuru: Eşi kapalıdır. Dini kurslar düzenlemektedir.
- F.U. Diyarbakır-Polis memuru: Eşi kapalıdır. Sürekli dini yayınlar okur.
- E.A. Bayburt-Emniyet Amiri: İrticai eğilimlidir.
- V.A. Erzurum Polis memuru: Eşi türbanlıdır. Sosyal etkinliklere katılmaz.
- T.O. Muş Emniyet Amiri: Eşi tesettürlüdür.
- M.H. Sivas-Emniyet Amiri: İrticai eğilimli. Ailesi türbanlıdır.
- Ö.A. Erzincan-Emniyet Amiri: Eşi türbanlıdır.
- İ.Ö. Denizli-Emniyet Amiri: Bayan eli sıkılmakta, hiçbir sosyal faaliyete katılmamaktadır.
- Z.Y. Konya-Polis memuru: Süleymancıdır. Hanımı devlet hastanesinde görevli hemşiredir. Başını açmaz.

(<http://platformhaber.net/?p=11218>)

28 Haziran 2011

Başörtüsüne izin vermeyen işyerine dava

ABD’de Hani Han adlı Müslüman bir kadın, çalıştığı elbise mağazasında başörtüsü takmasına izin vermeyen firmayı dava etti. Kaliforniya’da bölge mahkemesinde, Amerikan-İslami İlişkiler ile Hukuki Yardım Toplumları İş Hukuku Merkezi tarafından da desteklenen davada, firma, dinsel ayrımcılık ile suçlandı. Davacı, 2009 Ekim ayında işe alındığını, kendisine, firmanın resmi renkleriyle aynı olması koşuluyla çalışırken başörtüsü takabileceğinin söylendiğini ancak 4 ay sonra, bir müdürün kendisine yaklaşarak, başörtüsünü çıkarmasını istediğini, bunu reddetmesi üzerine de çalışmayı kesmesinin söylendiğini ifade etti. Hani Han, daha sonra da işten atıldığını belirtti.

(<http://www.millihaber.com/20110629/Basortusune-izin-vermeyen-isyerine-dava.php>)

5 Temmuz 2011

ÖSYM'den başörtüsü kararı

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları kılavuzundan, üniversiteye yerleşmeye hak kazanan adaylardan kayıt yaptırırken istenen fotoğrafların “**son altı ay içinde önden, başı açık; adayı kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde çekilmiş olması**” koşulunu çıkardı. ÖSYM, Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu’nu adaylara “ön bilgi” vermek amacıyla internetten yayımladı. Kılavuza göre, Lisans Yerleştirme Sınavları (LYS) sonuçları açıklandıktan sonra, sınavı kazanan adaylar tercih işlemlerini 25 Temmuz-5 Ağustos 2011 tarihleri arasında yapabilecekler. Tercih işlemleri internet üzerinden veya lise müdürlüklerinden oluşan başvuru merkezleri aracılığıyla yürütülecek. İşlemlerini geçen yıllarda başvuru merkezlerinden randevu alarak yürüten adaylar, bu yıl randevu almadan yapabilecekler. Başvuru merkezlerinden yürütülecek tercih işlemleri için 3 TL ödenecek. Üniversitelere yerleşmeye hak kazanan adaylar kayıtlarını 5-9 Eylül 2011 tarihleri arasında yapacak. ÖSYM, kayıt yaptırırken adaylardan istenen fotoğrafların, “son altı ay içinde önden, başı açık; adayı kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde çekilmiş olması” koşulunu kılavuzdan çıkardı. Eski kılavuzdaki, “Son altı ay içinde önden, başı açık; adayı kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde çekilmiş 12 adet 4,5 cm X 6 cm boyutunda fotoğraf” ifadesi, yeni kılavuzda “12 adet 4,5 X 6 cm boyutunda fotoğraf” olarak yer aldı. Ayrıca eski kılavuzdaki, “Yükseköğretim öğrencileri kılık kıyafet ile ilgili olarak yüksek yargı organları tarafından verilmiş kararlarla oluşmuş bulunan hukuki mevzuata uymak zorundadırlar” ifadesi de kaldırıldı. Yeni kılavuzdaki “Kayıtlı ilgili önemli notlar” başlıklı kısımda, “Üniversiteler gerçeğe aykırı beyanda bulunarak kayıt yaptıran adaylar hakkında gerekli yasal işlemleri yapmaya yetkilidir” ifadesine yer verildi.

(<http://www.stargazete.com/guncel/osym-den-basortusu-karari-haber-364386.htm>)

5 Temmuz 2011

ODTÜ'den başörtülü öğrencilere mezuniyet işkencesi

Diplomalarını aileleri ile birlikte almaya gelen başörtülü öğrenciler tören alanına alınmayınca kısa süreli arbeye yaşandı. Öğrencileri örtülü oldukları için alana almayan güvenlik görevlileri ile insan hakları aktivistleri arasında gerilim yaşandı. İnsan hakları aktivistleri ve hukukçuların başörtülü öğrencileri içeriye almayan güvenlik görevlileri hakkında tutanak tutma talebi geri çevrilirken, diplomalarını, örtülü oldukları için alamayan öğrencilerden fenalık geçirenler oldu. Arkadaşlarının teselli edemediği öğrenciler gözyaşlarını tutamazken, Ankara MAZLUMDER'den gelen insan hakları savunucuları yetkililer ile görüşmeye başladılar. Görüşmeler sürerken örtülü olmayan öğrenciler de tören alanından ayrılarak arkadaşlarının yanına gelerek direniş göstermeye başladılar. Direniş büyümeye başlayınca üniversite yönetimi de geri adım atmak zorunda kaldı.

(<http://platformhaber.net/?p=11330>)

6 Temmuz 2011

Avustralya'da polise 'çarşaf çıkartma' yetkisi

Avustralya'nın New South Wales eyaletinde, polislere, gerekli gördüklerinde Müslüman kadınların çarşaf ve peçelerini çıkarma yetkisi verildi. Eyalet yönetiminin çıkardığı yasayla, Emniyet görevlileri gerektiğinde kimlik tespiti için kadınların yüzünü kapatan “burka” ve diğer örtüleri çıkarabilecek. Yeni yasa, polisin çarşaf çıkarma ya da peçe açılması talebini reddeden Müslüman kadınlara, bir yıla kadar hapis ya da ağır para cezası verilmesini öngörüyor. Bazı sivil toplum kuruluşları yasayı gereksiz bulup eleştirirken başka eyaletler de benzer yasalar çıkarmaya hazırlanıyor. Avustralya'ya komşu Yeni Zelanda'da da kamuoyu, kara çarşaf ve burkanın yasaklanıp yasaklanmaması konusunu tartışıyor. Tartışmaya çarşaflı Müslüman kadınların iki kez belediye otobüslerinden indirilmesi olayı sebep oldu. Yeni Zelanda Başbakanı John Key ülkesinin hoşgörülü ve çok kültürlü olduğunu ifade ederek Fransa gibi peçe ve çarşaf yaşama gerek duymadığını savunuyor.

(<http://hurseda.net/Dunya/49494-Avustralyada-Polise-Carsaf-Cikartma-Yetkisi.html>)

6 Temmuz 2011

Çanakkale’de çarşafli kadınlara yasak ve hakaret

İçinde Deniz Müzesi ve Nusrat Mayın Gemisi bulunan, askeriye kontrolündeki kaleyi gezmek isteyen Selimışıklı ailesinin beş ferdi, maruz kaldıkları davranış üzerine polise şikayetçi oldu.

Diğer ziyaretçilerin yanında kendilerine terörist muamelesi yapıldığını söyleyen Selimışıklı, “Çimenlik Kalesi içindeki Deniz Müzesi’ne girdik. Oradaki görevli, ‘Buraya girmeyin, çıkın. Burada temizlik yapıyoruz.’ diye bizi sokmak istemedi. ‘İçerideki herkesi çıkarın, biz de çikalım.’ dedik. Oradaki komutana da ‘Eğer bu kıyafetle müzeleri gezme yasak diye bir yönetmelik veya kanun varsa gösterin.’ dedik. Bunun üzerine komutan, iki silahlı ve iki silahsız asker çağırarak peşimize taktı. Biz de müzeye giremeden bahçede gezdik. Çıkarken aynı komutan, hakaret dolu sözler söyledi bize. Bunun üzerine, Çanakkale İl Emniyet Müdürlüğü’ne gelerek şikâyetçi olduk.” dedi.

(<http://www.haberpan.com/haber/canakkalede-carsaftli-kadinlara-buyuk-ayip>)

7 Temmuz 2011

Dokuz eylül üniversitesi hukuk fakültesi dekanlığı türbanlı olarak derse girdiği gerekçesi ile Sema Y. hakkında disiplin soruşturması açtı ve öğrenciden savunma talep etti.

(Sayı 523.1096, soruşturmacı Yrd. Doç. Dr. Tijen Dündar Sezer)

13 Temmuz 2011

Danıştay’dan ALES’te başörtü izni, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, YÖK’ün yaptığı itirazı kabul etti.

Eğitim ve Bilim İş Görenleri Sendikası’nın (Eğitim-İş), yürütmenin durdurulması istemiyle açtığı davayı Danıştay 8. Dairesi, kılavuzdaki söz konusu düzenlemelerin yürütmesini oy birliğiyle durdurmuştu. Bu karar üzerine harekete geçen YÖK’ün itirazı kabul edildi. **Böylelikle sınavlardaki başörtüsünün önündeki engel kalmış oldu.** Eğitim ve Bilim İş Görenleri Sendikası (Eğitim-İş) 2010 ALES sonbahar dönemi kılavuzunda eksik düzenleme yapıldığı gerekçesiyle iptali ve yürütmesini durdurması istemiyle Danıştay’da dava açmıştı. Danıştay 8. Dairesi, kılavuzdaki söz konusu düzenlemelerin yürütmesini oy birliğiyle durdurmuştu. Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Danıştay 8. Dairesi’nin kararına itiraz etmişti. Dilekçede, Danıştayın, *“ilgisiz bir kurumun açtığı davayı kabul etmesinin hukuksuz olduğu, bu durumda Danıştay’ın ALES kılavuzuna ilişkin davayı, ehliyet şartı yerine gelmediğinden reddetmesi gerektiği”* öne sürülmüştü. YÖK’ün itirazını görüşen Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, itirazı oy çokluğuyla kabul etti. Kurul, dosyanın esasına girmeden yaptığı incelemede, davacı **Eğitim-İş’in dava açma ehliyeti bulunmadığı kararına vardı.** Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 2010 Akademik Personel ve Lisans Üstü Eğitim Giriş Sınavı (ALES) sonbahar dönemi kılavuzundaki **başörtüsüyle sınava girilmesine olanak sağlayan düzenlemelerin yürütmesinin durdurulmasına YÖK’ün yaptığı itirazı kabul etti.** Eğitim ve Bilim İş Görenleri Sendikası (Eğitim-İş) 2010 ALES sonbahar dönemi kılavuzundaki “başvuru merkezinde yapılacak başvurular” alt başlıklı A bendi ile “postayla başvurular” alt başlıklı C bendinin ve “sınava girerken adayın yanında bulundurması gereken belgeler” ana başlığı altında yer alan “bir fotoğraf” başlıklı C bendinin **“başı açık ve başı açık olarak sınava girmemesi halinde sınavın geçersiz sayılacağı” şeklindeki ibarelerin yer almaması nedeniyle eksik düzenleme yapıldığı gerekçesiyle** iptali ve yürütmesini durdurması istemiyle Danıştay’da dava açmıştı. Danıştay 8. Dairesi, kılavuzdaki söz konusu düzenlemelerin yürütmesini oy birliğiyle durdurmuştu. Daire’nin kararında, ilk olarak davacı sendikanın dava açma ehliyeti bulunup bulunmadığı irdelenmiş ve “Genel kamu yararı bulunduğu açık olan dava konusu uyuşmazlıkta davacı Sendikanın kuruluş amacı ile uyuşmazlık konusu kılavuz hükümlerinin laiklik ilkesini zedelediği ve yargı kararlarına aykırılık taşıdığı iddiaları birlikte değerlendirildiğinde, davacının dava konusu kararlar ile menfaat ilgisinin bulunduğu kabulü zorunlu olup, davalı idarelerin davacı Sendikanın dava açma ehliyeti bulunmadığı yolundaki iddiaları yerinde görülmeyle işin esasına geçildi” denilerek, davacının dava açma ehliyeti bulunduğu kabul edilmişti. Dairenin kararında ayrıca, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Danıştay’ın başörtüsü ile ilgili kararlarına da yer verilerek, bu anayasa ve esasal kurallar karşısında dava konusu düzenlemenin hukuken kabul edilebilir bir dayanağının olmadığı vurgulanmıştı.

(http://www.ilahiyahaber.com/haber.php?haber_id=1720)

13 Temmuz 2011

Başörtülülere derse almayan 30 öğretim görevlisine inceleme

Yüksek Öğretim Kurumu'nun (YÖK) beş üniversitede başörtülü öğrencileri derse almadıkları için 30 öğretim üyesi hakkında inceleme başlattı. Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Ege Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), Trakya Üniversitesi ve 9 Eylül Üniversitesi'nin bazı bölümlerinde başörtülü öğrenciler, öğretim görevlileri hakkında derse alınmadıkları gerekçesiyle Rektörlüklere şikayette bulundu. Bunun üzerine rektörlükler aralarında doçent ve profesörlerin de bulunduğu 30'a yakın öğretim görevlileri hakkında YÖK'e bildirimde bulundu. YÖK, bu üniversitelerde görev yapan öğretim üyelerinden 9'u hakkında çalışmayı tamamladı ve soruşturma başlatılması için rektörlüklere talimat verdi. Geri kalan 21 öğretim üyesi hakkında YÖK Hukuk Müşavirliği'nin incelemesi henüz sonuçlanmadı. YÖK daha önce "Öğrencinin disiplin yönetmeliğine aykırı durumu nedeniyle sınıftan çıkarılmayacağı, çıkarılan öğretim görevlisi hakkında soruşturma açılacağı" duyurusunda bulunmuştu. Genelgeye uymayan öğretim görevlileri "eğitim ve öğretimi engellemek suçu"ndan soruşturularak haklarında ceza yaptırımı uygulanacak. Bu ceza yaptırımları şu şekilde uygulanacak; ilk olarak öğretim görevlisi uyarılacak, eğer devam ederse "kınama" cezası verilecek daha sonra "maaş kesimi" yapılacak ve en son "meslekten ihraç" cezası verilmesi öngörülüyor.

(<http://www.stargazete.com/politika/basortululeri-derse-almayan-30-ogretim-gorevlisine-inceleme-haber-366312.htm>)

20 Temmuz 2011

Avrupa Konseyi: Peçe yasağı çözüm değil

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Temsilcisi Thomas Hammarberg, Avrupa'nın bazı ülkelerinde peçenin yasaklanmasının, kadının özgürleştirilmesine katkı yapmayacağını söyledi. Konu ile ilgili bir raporu kaleme alan Hammarberg, "İslam karşıtlığı ve Müslümanlara yönelik önyargıların, Avrupa'nın hoşgörürü imajını zedelediği" uyarısını yaptı. Avrupa'da Fransa ve Belçika gibi ülkelerde kamuya açık yerlerde peçenin yasaklanmasıyla ilgili yasalara atıfta bulunulan raporda, son olarak Avusturya, Danimarka, Hollanda, İsviçre'de de bu tartışmaların giderek yoğunluk kazandığı bildirildi. Kabul edilen yasaların "kadını özgürleştirmek adına" yapıldığına dikkat çekilen raporda, bunun doğru olmadığı görüşü savunuldu ve yasağın Avrupa standartlarına aykırı olduğu ifade edildi. Raporda, yasağın, peçe giyen kadınları "toplum önünde damgalanmalarına" ve "toplumdan uzaklaşmasına yol açacağı" uyarısı yapıldı. Raporda, yasağın, özel hayata ve kimliğe saygı gibi temel insan haklarına aykırı olduğu ifade edildi. Avrupa Konseyi raporunda, bu tür yasaklar yerine, siyasi liderlere, kültürlerarası gerilimin derin sorunlarıyla uğraşmaları, azınlıklara yönelik ayrımcılık ve nefretin giderilmesine yönelik sorunlara daha fazla eğilmeleri tavsiye edildi.

(<http://www.gercekgundem.com/?p=387371>)

26 Temmuz 2011

Başörtüsü düşmanlığında son nokta!

Trabzonlu Musa Üstün ailesinin başına gelenler, "başörtüsü düşmanlığının bu kadarına pes" dedirtti. İşlerini daha iyi takip etmek için İstanbul'a taşınmaya karar veren işadamı Musa Üstün, tanıdık bir emlakçı vasıtasıyla Kiptaş Maltepe Konutları'nda ev kiralamak istedi.

Üstün ailesi, Seyrantepe Sitesi'nde bulunan kiralık evi görüp beğendi. Emlakçıyla kira bedeli, depozito ve diğer detaylar konusunda anlaşılan Musa Üstün, evi tutmaya karar verdi. Ev sahibiyile kira kontratını imzalamak üzere pazar günü için sözleşen Musa Üstün ve ailesinin başına gelenler pes dedirtti. N.C. isimli ev sahibi Üstün ve ailesini görünce evi kiralamaktan vazgeçti. **Musa Üstün'ün eşi başörtülü olduğu için evi kiralamak istemeyen C., "Sizin gibi başı bağlıların bu sitede çoğalmasını istemiyorum" dedi.** Ev sahibinin bu sözlerine kayıtsız kalamayan Üstün herkesin düşünce, görüş ve inançlarının farklı olduğunu ve herkesin inancının kendisini bağladığını anlattı. Ev sahibinin bu tutumu karşısında Üstün ailesine mahcup olan emlakçı, "Böyle bir şartı olduğunu söylese idi size önermezdim" şeklinde konuştu. Ev sahibi C.'nin emlakçıya, aynı bloklarda bulunan diğer dairesinin de Üstün ailesi gibi "başı bağlı" ailelere vermemesi için uyardığı öğrenildi

(<http://www.4haber.com/basortusu-dusmanliginda-son-nokta.html>)

26 Temmuz 2011**Bu üniversitede başörtülülere yemek yok**

Çukurova Üniversitesi’nde görevli bir bayan, ailesi ile birlikte gittiği sosyal tesislerden başörtülü olduğu gerekçesiyle dışarı atıldı. 9 Temmuz 2011 Cumartesi günü gerçekleşen olayda üniversitenin sosyal tesislerinde görevli garson, Çukurova Üniversitesi Rektörü Alper Akınoğlu’nun talimatını gerekçe göstererek, “başörtülülere servis veremiyoruz” dedi. Onur kırıcı sözlerin sarf edildiği güne şahit olan başörtülü kadının eşi ise yaşadıkları o anların etkisini üzerinden atabilmiş değil. Ailece geldikleri restoranda böyle talihsiz bir olayla karşılaştıklarından dolayı üzüntü duyduğunu söyleyen eş, “Bu devirde hala insanların giyim kuşamıyla uğraşan zihniyetlerin olmasından dolayı üzgünüm. İnsanca yaşama onurumuzun zedelenmesinden özellikle de bu olayın eğitim, öğretim ve akademi yuvası olması gereken Türkiye’nin en büyük üniversitelerinden biri olan Çukurova Üniversitesi’nde yaşanmış olması bizi bir kat daha üzmüştür” dedi. Başörtüsü yasağı konusunda yazılı bir talimatın bulunmadığı Çukurova Üniversitesi’nde Rektör Alper Akınoğlu’nun sözlü talimat ile başörtüsünü yasakladığı iddia ediliyor. Restorana başörtülü olarak girmek isteyenler ise devamlı “Eşarp bağlar mısınız? Eşarbi alttan bağlar mısınız?” şeklinde tekliflerle karşılaşiyor. Konuyla ilgili açıklama yapan Adana Valisi İlhan Atış olayla ilgili bilgisinin olmadığını ancak kamusal alan olsun veya olmasın insanların kılık kıyafetiyle uğraşılmasına karşı olduğunu söyledi. Çukurovatürk.com adlı internet sitesinde yer alan haberler üzerine yasakçılıkla itham edilen Çukurova Üniversitesi rektörü Alper Akınoğlu yazılı bir açıklama yaparak iddiaları yalanladı.

(<http://www.analizmerkezi.com/haber/bu-universitede-basortululere-yemek-yok-24089.html>)

27 Temmuz 2011**Yurtlarda başörtülü fotoğraf serbest bırakıldı**

Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) Genel Müdürü Hasan Albayrak, yaptığı yazılı açıklamada, kuruma bağlı yurtlarda kayıtların 5 Eylül 2011 tarihinde başlayacağını bildirdi. Kayıt sırasında öğrenciden sadece 6 adet fotoğraf istendiğini belirten Albayrak, ”Yurtlara kayıt kabul işlemlerinde kız öğrencilerin başörtülü veya başı açık olduğuna bakılmaksızın getirdikleri fotoğraflar kabul edilecektir” ifadesini kullandı.

(<http://platformhaber.net/?p=11630>)

2 Ağustos 2011**Peçe yasağında sıra İtalya’da**

İsviçre ve Fransa’dan sonra İtalya da burka ve peçeyi yasaklayan ülkeler arasına girmeye hazırlanıyor. Çarşamba gününden itibaren tatile girecek olan Temsilciler Meclisi, yeni yasama döneminin başlayacağı 12 Eylül’den sonra bu yasa taslağını oylayacak. Kamusal alanlarda uygulanacak olan yasa, peçe ve burkanın yanı sıra motosiklet kullandığı sırada kask takmakta ısrar edenleri ve etik kıyafetli olanları da kapsayacak. Bu yasağa uymayanları ise 30 bin Euro’ya kadar para ve 12 aya kadar da hapis cezası bekliyor. Komisyon kurulması kararına, ana muhalefet partisi Demokrat Parti’nin dışında Meclis’te sandalyesi bulunan diğer bütün partiler imza attı. İtalya’da burka ve peçenin yasaklanmasına yönelik özel bir yasa bulunmuyor ancak 1975 yılına ait Kamu Düzeninin Korunması Yasası, yüzün kamu alanlarında tamamen kapatılmasını yasaklıyor. İslam karşıtı yaklaşımlarıyla bilinen iktidar ortağı Kuzey Ligi Partisi’ne ait bazı belediyeler ise bu yasaya dayanarak burka veya peçe gibi İslami örtüleri yasaklıyor.

(Dünya Bülteni <http://www.dunyabulteni.net/?aType=haber&ArticleID=169254>)

2 Ağustos 2011**Hem başörtülü almadılar, hem de ceza verdiler!**

Adana’da başörtülü öğrenciyi okula almayan okul idaresinin, derse almadıkları öğrencinin ailesine de 1245 TL para cezası kesmesi yaşanan başörtüsü yasağı zulmünün geldiği son noktayı gözler önüne serdi. Fevzi paşa Mahallesi Orhan Çobanoğlu İlköğretim Okulu 4. Sınıf öğrencisi olan Maşallah Savsal (15) okuluna başörtülü devam etmek isteyince okul idaresi buna izin vermedi. Bunun üzerine başı açık okumayı kabul etmeyen Savsal, okulu bırakmak zorunda kaldı. Okul idaresi de Maşallah Savsal’ın 83 gün okula devamsızlık yaptığı yönünde Seyhan Kaymakamlığına şikâyetle bulundu. Kaymakamlık da kızları başörtülü okumak isteyen Savsal ailesine 01/2010-12/2010 tarihleri arasındaki 83 gün için 15 TL olmak üzere toplam da 1245 TL para cezası kesti. Şimdilerde kesilen bu para cezasını ödeyecek imkânları olmayan Savsal ailesi maruz bırakıldıkları haksızlığın düzeltilmesini istiyor.

(<http://www.akithaber.net/haber/hem-okula-almadilar-hem-de-ceza-kestiler-2553.html>)

4 Ağustos 2011

Halterci avukata başörtüsü izni

ABD'de avukat olan 35 yaşındaki Müslüman sporcu Kulsoom Abdullah'ın, Atlanta'da katıldığı yarış sonrasında giydiği kıyafet, tartışmalara neden oldu. Sporcunun yarışmadaki başörtü ve kıyafeti, ABD Olimpiyat Komitesi tarafından uygun bulunmadı. Tartışmaların büyümesi üzerine, başörtüsü konusu IWF'ye soruldu. IWF Yönetim Kurulu, 26 Haziran 2011 tarihinde, Malezya'nın Penang kentinde yaptığı toplantıda, konuyu gündemine aldı. Toplantıda, IWF Antrenörlük ve Araştırma Komitesi Başkanı Dragomir Cioroslan, kendi komitesine Müslüman sporcular tarafından gündeme getirilen konuyla ilgili öneride bulundu. Başkan Cioroslan, önerisinde şunları kaydetti: "Başın kapatılmasıyla ilgili herhangi bir yasaklayıcı kuralımız olmadığından dolayı, başın bir parçası olarak sayılan türban ve başörtüsüne izin verilmelidir. Bunun gibi donanımlar, adalet ve eşitlik ruhu çerçevesinde ve tüm milletlerden olan sporcuların katılımı doğrultusunda dikkate alınmalıdır." IWF'ye sunulan gerekçeler sonrasında Yönetim Kurulu, Tıp Komitesi ile Antrenörlük ve Araştırma Komitesi ile işbirliği içinde yarışma kıyafetleri konusunda kuralların değiştirilmesine ilişkin öneriyi kabul etti. Buna göre, bundan sonra bütün dünyada halterciler, istedikleri takdirde yarışmalara başörtüsüyle de katılabilecek. (<http://hursedanet.net/Spor/51300-Halterci-Avukatin-Basortu-Zaferi.html>)

5 Ağustos 2011

Almanya'da başörtü yasağı 2012'de belli olacak

Almanya'da iki Müslüman bayan öğretmeninin kendilerine uygulanan başörtüsü yasağından dolayı Federal Anayasa Mahkemesine açtıkları davanın kararı 2012'de verilecek. Karlsruhe'deki Federal Anayasa Mahkemesi sözcüsü, 'Tagesspiegel' gazetesine verdiği bilgide, mahkemeye iki başvuru yapıldığını ve kararın gelecek yıl verileceğini bildirdi. Biri öğretmen diğeri sosyal pedagog iki Müslüman bayan, kendilerine uygulanan başörtü yasağını, dini özgürlüğü teminat altına alan anayasal temel haklarının ihlali olarak gördüklerinden Anayasa Mahkemesine başvurdular. 2004 yılından bu yana Alman eyalet yönetimleri, bazılarında okullarda öğretmenlere bazıları da hem okullarda hem de diğer kamu kuruluşlarında çalışan Müslüman bayanların başörtüsü takmalarını yasakladı. Bu eyaletlerden birçoğunda Hristiyanlık dinine ait semboller ise bu yasak kapsamına alınmadı. Eyaletlerin başörtüsü yasağına Federal Anayasa Mahkemesi'nin 2003'te aldığı bir kararla izin verildi, ancak bunun bir kanunla gerçekleştirilmesi talep edildi. Baden-Württemberg eyaletinde çalışan Afgan asıllı bir Müslüman bayan (Fe-reşta Ludin) öğretmen adayı, stajı bittikten sonra okulda başörtülü olarak çalışmasına izin verilmediği için Federal Anayasa Mahkemesine başvurmuştu. Kuzey Ren Westfalya eyaleti NRW'nin Eğitim bakanı Yeşillerden Sylvia Löhrmann, önce okullarda öğretmenlere uygulanan başörtüsü yasağını ayrımcılık olarak nitelerken, kısa bir süre önce yaptığı açıklamada Karlsruhe'den gelecek kararı bekleyeceğini açıkladı. NRW'de bundan önceki Hristiyan Demokrat CDU ve Hür Demokrat FDP ortaklığındaki koalisyon hükümeti okullarda Müslüman bayanlara başörtüsü yasağı başlatmıştı. (<http://www.itibarhaber.com/dier/slam/20509-almanyada-basortu-yasagi-2012de-belli-olacak->)

7 Ağustos 2011

Yasak zulmü bitsin artık!

Atıldıktan sonra birçoğu evlenip çocuk sahibi olan ve Anadolu'nun farklı illerinde yaşayan başörtüsü mağduru öğrencilerin af sonrası başvurdıkları üniversitelere çeşitli gerekçelerle kabul edilmediği, 'Atıldığınız okula ya da taban puanı denk gelen bir okula başvurun' şeklinde geri çevrildiği ortaya çıktı. Minik yavrularıyla birlikte il il gezip kendilerini kabul edecek bir üniversite aramak zorunda bırakılan mağdurlar, yaşadıkları ilde bulunan üniversitelere kayıt yaptırabilmek istiyor. Öğrenci affı ile birlikte Sütçü İmam Üniversitesi'ne başvurduğunu belirten Bağcı, "Af bizi umutlandırdı. Hemen öğrenci işlerine gittik. 'Bir dönem atıldığın üniversitede okuyacaksın. Daha sonra ancak yatay geçiş yapabilirsin' dediler. 'İki tane çocuğum var. Eşimden ve çocuklarımdan nasıl ayrılır da Erzincan'a giderim' desem de fayda etmedi. 'Üniversitemizin kuralı bu' dediler. 2 çocuğumla birlikte başka bir şehre nasıl giderim, bu açıkça 'sen okuma' demektir" şeklinde konuştu. (<http://platformhaber.net/?p=11830>)

9 Ağustos 2011**“Beni korkutuyorsunuz” diyerek peçeli kadınlara saldırdı**

Yeni yasama döneminin başlayacağı Eylül ayında İtalya Parlamentosu’nun gündemine gelecek olan peçe ve burka yasağıyla ilgili yasa düzenlemesi, ülkede bunlara karşı olan bazı kişileri cesaretlendirdi. İtalyan basınında yer alan haberlere göre, Milano’daki Lagosta halk pazarında, 40’lı yaşlarında olan İtalyan bir kadın, nikablı (peçeli) iki kadına yaklaşıp, “Beni korkutuyorsunuz. Hem bu ülkede peçe kullanmak yasak” diyerek peçelerini yırttı. Esnaf tartışmaya tutuşan kadınlara müdahale ederek, olayın büyümesini engelledi.

(<http://www.cnnturk.com/2011/dunya/08/08/beni.korkutuyorsunuz.diyerek.peceli.kadinlara.saldirdi/625470.0/>)

11 Ağustos 2011**Haşeme yasağına suç duyurusu**

Abdulkadir Akdoğan’ın eşi Şelale Akdoğan, 3 çocuğu ile birlikte Mersin’in Erdemli ilçesinde bulunan Altunkum Sahil Sitesi’ndeki yazlıklarına gitti. Havuza haşema ile girmek isteyen Akdoğan, burada site yönetiminin engeli ile karşılaştı. Akdoğan, bunun üzerine eşine haber verdi. Site yönetimi ile irtibata geçen eşine de site sakinlerinin haşema ile havuza girilmesini istemedikleri için böyle karar alındığı cevabı verildi. Karşılaştığı muameleden rahatsız olan Akdoğan, ertesi gün çocuklarını da alarak memleketi Gaziantep’e dönmek zorunda kaldı.

(<http://www.aa.com.tr/tr/kategoriler/yasam/88027-hasema-yasagina-suc-duyurusu/>)

12 Ağustos 2011**Hindistan’da da başörtü yasağı**

Hindistan’ın Mangalore bölgesindeki okullarda uygulanan başörtüsü yasağına karşı tepkiler gittikçe büyüyor. Onislam haber sitesine göre, Hediye isimli Hindistanlı öğrenci, Mangalore bölgesindeki Jain PU Üniversitesi’nde eğitimine devam ettiğini; ancak İslam dininin emirleri çerçevesinde taktığı başörtüsü ile üniversiteye girmesinin engellendiğini dile getirdi. Hindistanlı öğrenci Hediye, ders gördüğü sınıfa başörtüsü ile girilmesine karşı alınan karara karşı mücadele edeceğini dile getirirken; gerekirse başbakana kadar giderek hakkını arayacağını ifade etti.

(Dünya bülteni)

14 Ağustos 2011**Keyfi ceza iptal edildi**

Üniversite öğrencisine verilen keyfi uzaklaştırma cezası mahkemeye takıldı. Edinilen bilgilere göre, olay geçtiğimiz yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde yaşandı. Öğretim görevlisi Nazmiye Aydın, girişimcilik dersinde öğrencilerinden ‘Akçaabat Belediyesi Konferans Salonu’nda düzenlenen ‘Verimlilik’ konulu konferansa katılmalarını istedi. Söz konusu konferansa giden öğrencilerini, derse katılmış olarak sayacağını söyledi. Tekstil Teknoloji Bölümü ikinci sınıf öğrencisi Safiye Öksüz de diğer sınıf arkadaşları gibi konferansa katıldı. Ancak Öksüz’ün başörtülü olması Nazmiye Aydın’ı rahatsız etti. Aydın, diğer öğrenciler aracılığı ile Öksüz’ün başını açmasını istedi. Genç kız başını açmayınca da öğrencinin yoklama listesindeki imzasının üzerini karaladı ve ‘yok’ yazdı. Karaladığı imzanın altına da “Ders kapsamında gidilen konferansa türbanlı katıldı.” şeklinde not düştü. Derse katıldığı halde yok yazılan Öksüz, olaydan yaklaşık 1,5 ay sonra yapılan final sınavına da devamsızlıktan kaldığı gerekçesiyle alınmadı. Sınav sonrası hocasının yanına giden öğrenci, derse geldiği halde yok yazıldığını ve hakkını adli mercilerde arayacağını söyledi. Nazmiye Aydın ise öğrencisini, konferansa başörtülü katıldığı, odasında kendisine tehdit ve hakarete bulunduğu iddiasıyla disipline sevk etti. Disiplin Kurulu da Öksüz’e 1 ay okuldan uzaklaştırma cezası verdi. Yaşadığı haksızlığı ve hukuksuz uygulamayı kabullenemeyen genç kız, cezanın iptali için Trabzon İdare Mahkemesi’ne dava açtı. Öksüz’e müjdeli haber Trabzon İdare Mahkemesi’nden geldi. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 17. maddesindeki “Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydıyla yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafet serbesttir.” kuralına dikkat çeken mahkeme, Aydın’ın iddialarının aksine öğrencinin hocasını tehdit ettiği veya hakarete bulunduğuna ilişkin yeterli delil olmadığını belirtti. Verilen disiplin cezasının hukuka ve mevzuata uygun olmadığına karar verdi. Ayrıca üniversite dışında yapılan bir toplantıya başörtülü

katılmanın ceza gerektirdiğine dair bir hüküm bulunmadığının altı çizilen kararda, “Ceza, hukuka ve mevzuata uygun değil.” denildi. Öksüz’ün imzasının üzerini karalayarak yok yazan hocası hakkında ‘resmi evrakta tahrifat yaptığı ve görevini kötüye kullandığı’ iddiası ile Trabzon İdare Mahkemesi’ne açtığı dava ise devam ediyor. Öte yandan KTÜ Rektörlüğü, İdare Mahkemesi’nin kararını temyiz için Danıştay’a götürdü.

(<http://gvenilirvideohaber.wordpress.com/2011/08/14/basortusune-keyfi-ceza-iptal-edildi/>)

15 Ağustos 2011

Başörtülü çalışanlara soruşturma

Aksaray’da Aile Sağlık Merkezi’nde Aile Hekimi olarak çalışan Dr. Nihal Vurucuoğlu ile Hemşire Hatice Duygun’a başörtüsü ile çalıştıkları gerekçesi ile soruşturma açıldı. Bu iki personele, başörtüsü ile çalışmalarından dolayı tutanak tutuldu. Aksaray Valiliği de söz konusu personeller için soruşturma açılmasına izin verdi. Başörtülü iki kadın ile ilgili tutanağı tutanaklar arasında ambulans şoförü de var. 12 Ocak 2011 tarihinde Pratisyen Hekim Dr. Esmâ Çiğdem Avcı, Güzelyurt Sağlık Grup Başkanı Dr. Hilal Seydel ve ambulans şoförü Adnan Öcal birlikte Selime ASM’ne giderek burada çalışan başörtülü bayanları tespit ettiler. Bu üç kişi bir tutanak tutarak, buradaki bayanların başörtülü çalıştıklarını tespit ettiler. Başörtülü iki kadın ile ilgili tutanağı tutanaklar arasında ambulans şoförü de var. 12 Ocak 2011 tarihinde Pratisyen Hekim Dr. Esmâ Çiğdem Avcı, Güzelyurt Sağlık Grup Başkanı Dr. Hilal Seydel ve ambulans şoförü Adnan Öcal birlikte Selime ASM’ne giderek burada çalışan başörtülü bayanları tespit ettiler. Bu üç kişi bir tutanak tutarak, buradaki bayanların başörtülü çalıştıklarını tespit ettiler. Bu tutanak daha sonra Güzelyurt Kaymakamlığı’na iletildi. Güzelyurt Kaymakamlığı da bu konuda soruşturmanın ancak tecrübeli personel tarafından yapılabileceğini belirterek, durumu bir yazı ile valiliğe ilettiler. Vali Alimoğlu soruşturma açılmasına izin verdi Aksaray Valisi Orhan Alimoğlu da bu kişiler hakkında disiplin soruşturması açılması için Sağlık İl Müdürlüğü’ne direktif verdi. Alimoğlu, kendisinin bu kadınlarla ilgili soruşturma izni verildiği yönündeki iddialara ise şöyle cevap veriyor: “Burada benim bir dahlim yok. Kaymakamlıktan böyle bir yazı geldi. Ben de bu işin aslı astarı nedir diye Sağlık İl Müdürlüğü’ne yazı yazdım, gerçeği nedir diye araştırdım. Önüme gelen belgeyi çöpe atın diyemem. Ben de bunu Sağlık Müdürlüğü’ne gönderdim.” Vali, soruşturmanın neticesinde kimseye bir ceza verilmediğini de öne sürerek, herhangi bir art niyetin söz konusu olmadığını kaydetti. Aksaray İl Genel Meclis Başkanı Özkan Duygun ise kendisinin, Vali’nin bazı icraatlarına karşı çıktığı için eşi olan Hatice Duygun ile ilgili soruşturma açıldığını öne sürüyor. Duygun, Vali’nin İl Özel İdare Bütçesi’nden yaptığı bazı harcamalara karşı çıktığını belirterek, “Bu karşı çıkmamdan sonra eşimin çalıştığı ASM’ye görevlileri göndermiş. Ben bu denetimi yapanlarla konuştum. İsim vermeden bize emir böyle geldi dediler. Sayın Vali buranın denetlenmesini ve bunlarla ilgili soruşturma açılmasını istemişler. Sayın Vali bana kızdığı için böyle bir girişimde bulunmuş” şeklinde iddialarda bulundu. Buradaki denetimin tamamen eşine yönelik bir soruşturma olduğunu savunan Duygun, “Burada tutanak tutanak doktor olan Nihal hanıma ‘Siz isterseniz başörtünüzü çıkarın, biz Hatice Hanım için geldik. Onunla ilgili tutanak tutacağız’ demiş” diyerek, önceden planlanmış maksatlı bir hareketle karşı karşıya olduklarını söyledi. (http://www.ailehekimleri.net/index.php?option=com_content&view=article&id=4264:baortueluecalanlara-soruturma-acld-&catid=83:pilot-llerden)

17 Ağustos 2011

Azerbaycan’da öğretmenlere de başörtüsü yasak

Azerbaycan yönetimi Müslümanlara yönelik baskılara devam ediyor. Press TV’nin haberine göre, Azerbaycan yönetimi ülke çapında çalışan öğretmenlerin başörtüsü takmasını yasakladı. Azerbaycan Eğitim Konseyi Başkanı Ejder Aghayev tarafından yapılan açıklamada, yeni eğitim sezonunda okullarda öğretmenlere yönelik başörtüsü yasağı uygulanacağı ifade edildi Azeri yetkililer açıklamada, öğretmenlerin başörtüsü takmaması yönünde çağrı yaparak; okul yönetiminin tavsiye ettiği kıyafetleri tercih etmelerini istedi.

Azerbaycan’da başörtüsü yasağı yeni değil... Öğretmenlere yönelik alınan başörtüsü yasağı kararı 2010 senesinin Aralık ayında kız öğrencilere uygulanmaya başlanmıştı

(<http://www.haberevim.com/turk-obasi/azerbaycanda-ogretmenlere-de-basortusu-yasak.htm>)

25 Ağustos 2011**İTÜ’de kayıta yasak uygulanıyor**

Bazı okullarda yasak uygulaması devam ediyor. Son olarak İstanbul’da İstanbul Teknik Üniversitesi’nden (İTÜ) konuyla ilgili şikayetler gelmeye başladı. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğünce internet sitesinde “Kayıt İçin Gerekli Belgeler” başlığı altında yayımlanan listede ikinci madde olarak: “4 adet 4,5 x 6 cm boyutlu vesikalik fotoğraf (fotoğraflar son altı ay içinde önden, başı ve boynu açık, sakalsız adayı kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde çekilmiş olmalıdır)” maddesine yer verilerek bugüne kadar hukuka aykırı olarak dayatma şeklinde yürütülen yasak hortlatılmak istenmiştir.

25 Ağustos 2011**İTÜ yasakçı hatasını düzeltti**

İstanbul Teknik Üniversitesi, internet sitesinde “Kayıt İçin Gerekli Belgeler” başlığı altında öğrencilerden istenen fotoğraf için “başı ve boynu açık” ibaresini kullanarak bugüne kadar hukuka aykırı olarak dayatma şeklinde yürütülen yasağı hortlatılmak istemişti. ÖSYM kitapçıklarında yer almadığı halde, söz konusu ibareye yer veren Üniversite yönetiminin işleminin hukuka aykırı olduğunu ifade eden ve bazı öğrenci adaylarının başvuruları üzerine konu hakkında YÖK ve İTÜ ile yapılan yazışmalar ve medyada yer alan haberler sonucunda bugün İTÜ’nün sitesinde aynı sayfada yer alan “başı ve boynu açık” ibaresi kaldırıldı. ÖSYM kitapçıklarında yer almadığı halde, söz konusu ibareye yer veren Üniversite yönetiminin işleminin hukuka aykırı olduğunu ifade eden ve bazı öğrenci adaylarının başvuruları üzerine konu hakkında YÖK ve İTÜ ile yapılan yazışmalar ve medyada yer alan haberler sonucunda bugün İTÜ’nün sitesinde aynı sayfada yer alan “başı ve boynu açık” ibaresi kaldırıldı.

(<http://platformhaber.net/?p=12094>)

25 Ağustos 2011**Hollandalılardan başörtülü öğretmene destek**

Hollandalı aileler, çocuklarının eğitim gördükleri okuldaki öğretmenlerinin başörtüsü takmasını sorun olarak görmüyor. Ebeveynler için yayınlanan dergi J / M tarafından yaptırılan bir araştırmaya göre, Hollanda genelinde ailelerin dörtte üçü çocuklarına başka kültürlerle birlikte yaşamayı öğretiyor. Ebeveynlerin yaklaşık yüzde 55’i çocuklarının eğitim gördükleri okuldaki Müslüman öğretmenin başörtülü olmasını sorun olarak görmesek, çocuklarının Avrupalı olmayan erkek veya kız arkadaşlarını eve getirmelerini hoşgörüyü karşılıyor. Öte yandan ailelerin yüzde 57’lik bir kısmı ise çok kültürlü bir toplumda yaşamının çocukları açısından endişe duyduklarını dile getirirken, çocuklarının beyaz okullarda eğitim görme taraftarı.

(<http://platformhaber.net/?p=12097>)

29 Ağustos 2011**27 Nisan e-muhtırası tarih oldu**

Genelkurmay Başkanlığı, e-muhtıra olarak da anılan 27 Nisan askeri duyurusunu internet sitesinden kaldırdı. Genelkurmay Başkanlığının “www.tsk.tr” adresli internet sitesi güncellendi. Güncelleme, Genelkurmayın internet sitesinde “Genelkurmay internet sitesi güncellenerek kamuoyunun hizmetine sunulmuştur” şeklinde duyuruldu. Güncelleme sonrasında basın duyurusu ve açıklamaları, internet sitesinde sadece son 7 gün içinde yayımlananları kapsar hale getirildi. Daha önceki basın duyuruları ve açıklamalar, internet sitesinden kaldırıldı. Böylece tartışmalara konu olan 27 Nisan’daki açıklama da siteden kaldırıldı. 27 Nisan Genelkurmay Başkanlığı Basın Açıklaması, Türk Silahlı Kuvvetleri adına Genelkurmay Başkanlığı’nın Cumhurbaşkanlığı seçimi dolayısı ile 27 Nisan 2007 tarihinde gece saat 23:20’de yaptığı, lâiklikle ilgili açıklamaydı. Genelkurmay Başkanlığı’nın 12 Nisan tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde yaptığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri’nin “Atatürkçülüğe, laikliğe ve cumhuriyetin temel ilkelerine sözde değil özde bağlı” bir Cumhurbaşkanı adayı istediği bildiriye hükümetin yanıtı sert olmuş, TSK bildirinin arkasında duramayarak geri adım atmak zorunda kalmıştı (<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1061716&CategoryID=77>)

HUKUKİ, SİYASİ VE PRATİK BOYUTLARIYLA TÜRKİYE'DE BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA YÖNELİK AYRIMCILIK SORUN

2009

Fatma Benli

Özet:

Bu makalenin ana iddiası, zaman ve kişiye göre değişkenlik gösteren yorumlarla bir hakkın kullanımının “başını açık olması” şartına bağlanamayacağıdır. Bunun için somut örnekler ve yargı kararlarındaki ifadelere atıflar yapmak suretiyle başını örten kadınlara karşı gerçekleştirilen farklı uygulamaların ulusal ve uluslararası insan hakları hukukuna aykırılık teşkil eden ayrımcı yönü açıklanacak ve temel bir hakkın kısıtlanmasına gerekçe gösterilen yorumların bireylerin de ötesine hukuk devleti ilkesine zarar verdiği ortaya konmaya çalışılacaktır.

Bu çerçevede önce başörtüsünün, onu kullanan kadınlar açısından neden önemli olduğu, başlarını açmak ya da haklarını kullanmak arasında seçim yapmak zorunda bırakıldıklarında neden zor bir tercihle karşı karşıya kaldıkları açıklanmaya çalışılacaktır. Ardından örneklerle, başını örten bir kadının hangi haklarını kullanırken sorun yaşadıklarının tespiti yapılacaktır. Ulusal mevzuat uyarınca temel bir hakkın hangi şartlar altında kısıtlanabileceği açıklanacaktır. Tarihsel gelişim içinde yükseköğretim mevzuatında yapılan değişiklikler irdelenecektir. Yasalarda değişiklik olmamasına rağmen uygulama değiştiğinde yetkili kurumların neden hak ihlalini engellemediğini ortaya koymak için ise, 28 Şubat kararlarının uygulama üzerindeki etkisi değerlendirilecektir. Yasak gerekçesi olarak ileri sürülen argümanların hukukiliği değerlendirilecek, bunun için laiklik ilkesi, siyasi simge ve kamusal alan kavramlarının uygulamayı meşru hale getirip getirmediği tartışılacaktır. Konuya ilişkin Anayasa Mahkemesi, Danıştay kararları ile yargı kararlarının hukuk düzenimizdeki yeri irdelenecektir. Uluslararası hukukun konuya bakış açısı değerlendirilecektir. AİHM’in Leyla Şahin kararının etkileri ve BM İnsan Hakları Komitesinin başörtülü bir üniversite öğrencisinin eğitim hakkının kısıtlanmasının insan haklarının ihlali olduğuna ilişkin yorumu değerlendirilecektir. Sonuç bölümünde ise çözüm önerileri ile güncel Anayasa tartışmalarına değinilecektir.

Giriş:

Demokratik bir sistemde bireyler doğrudan doğruya herhangi bir kişi ya da makamın izni ya da müdahalesi olmaksızın özgürlüklerini kullanırlar. Hukuk teknikleri yönünden, özgürlükler hukukunda asılan, bireyin iradesi doğrultusunda hareket edip etmeme konusunda serbest olmasıdır.

Ana ilke serbestlik olup sınırlar birey haklarını korumak için hukuk kuralları ile çizilmiştir. Özgürlük alanı, diğer bireylerin özgürlük alanları ve önceden belirlenmiş olan yazılı hukuk kuralları ile çevrelenmiştir. Bir bireyin özgürlüğü ancak, diğer bireylerin özgürlüğüne engel olduğunda kısıtlanabilir. Başkalarının hak ve özgürlüklerinin etkilenmediği bir hususta ise sınırlama yapılamaz.

Bir kadının başını örtmesi ya da açması, diğer kişilerin hak ve özgürlüklerini etkileyebilecek mahiyette değildir. Bu nedenle yasa ile dahi kısıtlama konusu yapılmasına imkan yoktur. Zira kişisel kimlik, maddi ve manevi bütünlük, ismini, giyim tarzını seçme gibi konular, bireyin özgürlük alanına girer. Burada önemli olan, bireyin kendi kimliğini belirleme yeteneğidir. Bir başka deyişle ‘istediği gibi olmaya karar vermesi ve olması’dır. Bu sadece kapalı alanda bir kimliğe sahip olma hakkı değildir; kişi devlet tarafından görülmek istediği şeklini ve kendini başkalarına sunma şeklini seçmekte serbest olmalıdır (Harris- O’Boyle, Warbrick: 307).

Türkiye’de ise başörtülü kadınların ne zaman, nereye girip nereye giremeyecekleri hangi hakları kullanıp hangilerini kullanamayacakları ve hatta kimin eşi olduklarında sorun çıkıp çıkmayacağı, üzerinde en çok konuşulan konulardan bir tanesidir. Modernlik algısı üzerinden gerçekleştirilen tartışmalar, başörtülü kadınların en temel haklarını kullanırken ‘sorun’ telakki edilmeleri ve farklı muameleye maruz kalmaları ile sonuçlanmaktadır.

Halbuki başörtüsü, Türkiye’de senelerden beri kullanılagelen bir kıyafet biçimidir. Toplumun her katmanında örtülü olan ya da olmayan kadınları bir arada görmek mümkündür. TESEV raporuna göre Türkiye’deki kadınların %62’si (Çarkoğlu-Toprak, 2006: 58), Milliyet Gazetesinin araştırmasına göre ise %69, 4’ü başını örtmektedir (Milliyet, 03.12.2007).

Ancak modernleşme sürecinde topluma kabul ettirilmek istenen hâkim düşünce, daha modern, daha eğitilmiş, daha üst sosyoekonomik düzeyde ya da kentlerde yaşayan genç kadınların çağdaş görünümde bulunmaları için saçlarını örtmemeleri gerektiği yönünde olmuştur. Başörtülü kadınlar ise, üniversitede eğitim görmeye, kamuda çalışmaya, herhangi bir vasıf gerektirmeyen ev hanımı, tarım işçisi, hizmetçi, sekreter gibi kendine uygun görülen rollerle yetinmeyip daha üst statüdeki işleri talep etmeye ya da eşleri üst konumlara gelmeye başladıklarında, senelerden beri bu yönde oluşturulmaya çalışılan toplumsal algı sarsılmaya başlamıştır. Bu nedenle 1960’lı yıllardan bu yana üniversitede eğitim görmek isteyen başörtülü kadınlar, yaşlıları gibi eğitim hakkını kullanan kişiler olarak değil dayatılan modernlik algısına karşı çıkan bir “sorun kaynağı” olarak telakki edilmeye başlanmışlardır. En son üniversitelerdeki başörtülü öğrenci sayısının artmasının tehdit olarak kabul edilmesi üzerine, 28 Şubat post-modern darbe süreci ile başörtülü kadınların, üniversiteler dâhil “devlet alanı” olarak ifade edilen yerlere girmeleri ve toplumda “görünür olmaları” kesin olarak engellenmeye çalışılmıştır.

Bir kadına başını örttüğü için uygulanan farklı muamele, ulusal ve uluslararası hukukta engellenen “ayrımcılık” yasağının ihlali niteliğindedir. Tüm uluslararası sözleşmeler, temel hak ve özgürlüklerin kullanımında ayrımcılık yasağı getirmektedir. Ayrımcılık yasağı, ırk, renk, dil gibi unsurlar yanında din temelli ayrımcılıkları da içermektedir. Kişilerin kıyafet biçimleri nedeniyle farklı muamelelere maruz bırakıldığı ve temel haklarını kullanmalarının başlarını açma şartına bağlı tutulduğu bir ortamda eşitlik ve özgürlükten bahsetmek mümkün değildir.

Demokratik hukuk devleti anlayışı vatandaşlara karşı eşit davranmayı zorunlu kılar. Vergi, askerlik, kânaun ve kurallara saygı gibi devlete karşı borçlarını ve yükümlülüklerini yerine getiren vatandaşlar, her türlü haklardan ve devletin vatandaşına sağladığı imkânlardan da eşit şekilde yararlanırlar. Herhangi bir inancın veya vicdani kanaatin gereğini yerine getirmek, bu hak ve imkânlardan mahrumiyet sebebi olamaz.

A. Din ve Vicdan Özgürlüğü Açısından Başörtüsü Sorunu

Din özgürlüğü, tarihi açıdan demokratikleşme sürecine giren Batılı devletlerin korumaya çalıştığı ilk özgürlükler arasında gelmektedir. Bu özgürlük için yapılan mücadele, tüm hak ve özgürlüklerden önce belirmesine karşın din özgürlüğü insanoğlunun en ısrarlı bir şekilde ihlal ettiği haklardan birisi olagelmıştır (Öktem, 2002:3).

Düşünce, vicdan ve din hürriyeti, belli bir dine veya felsefi inanca inanma, gereklerini bireysel veya toplu biçimde, aleni olarak yerine getirme, bir dinin veya felsefi inancın gerektirdiği pratikleri gerçekleştirme, telkin ve propagandasını yapma ve onun esaslarını öğretme ve eğitime serbestisi anlamına gelmektedir. Bu hak ve sayılan serbestiler, inanmayan veya çoğunluktan farklı inanan birey ve toplulukları da kapsar. İnanan veya inanmayan herkes için din ve vicdan özgürlüğü, sadece bireylerin inançlarını ve vicdani kanaatlerini güvence altına alarak gerçekleşemez. Bireysel yaşamda ve toplumsal yaşamda inancının gereklerini yerine getirme ve açıklama, dışa vurma ve vurmama özgürlüğünü de kapsar. Ulusal ve uluslararası tüm insan hakları belgelerinde, bir din ve inanca sahip olmanın yanı sıra, bağlı olunan inancın gereklerinin yerine getirilmesini ve getirilmemesini de korur.

Başın örtülmesi de, dini inançları yaşamak ve gerektiğinde bu inancı dışarı vurmak şeklindeki din ve vicdan özgürlüğünün bir yansımasıdır. Din ve vicdan özgürlüğünün varlığının en önemli göstergesi, bireylerin dinin gereklerini yerine getirebilmeleri ve bu nedenle farklı muameleye maruz bırakılmamalarıdır.

BM İnsan Hakları Komitesi 20.07.1993 tarihi ve 22 (48) sayılı genel yorumunda Medeni ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin inanç özgürlüğünü düzenleyen 18. maddesine ilişkin olarak, "din ya da inancın gereklerini yerine getirme ve uygulama" alanları belirlenmiştir. Bu çerçevede, baş örtmenin din özgürlüğü içinde olduğunu beyan etmiştir. Buna göre başörtüsü kullanımı, Medeni ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 18. maddesinin korumasından yararlanabilecektir (Öktem, 2002: 498 dn.1445). Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin denetim mekanizması olarak kurulan İnsan Hakları Komitesi, kıyafet nedeniyle eğitim hakkının kısıtlanmasını ve dini inancı ifade etmeye yönelik müdahaleleri de hukuk dışı bulmaktadır. (BM İHK, AUTHOR v Uzbekistan, Communication No. 931/2000, U.N. Doc. CCPR/C/82/D/931/2000 URL, <http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/0/622eb4103da2c6a0c1256f9b004fd445?Opendocument>, 18.01.2005, rg .5)

Bu noktada Türkiye'de başını örten kadınların eğitim, çalışma ve ayrımcılığa uğramama haklarını kullanmada sınırlamalarla karşılaşmasının, öncelikle din özgürlüğü açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira başörtüsünün dini bir gereklilik olması, başörtüsü yasağıyla karşılaşan kadınların kendileri için çok önemli olan iki haktan birisini tercih etmek zorunda kalmaları ile sonuçlanmaktadır.

Nitekim eğer daha modern ve çağdaş görünmek adına toplumsal olarak dayatılan "başı açık" olma şartı, basit bir kıyafet probleminden ibaret olsaydı, eğitime devam etmek ve çalışma hakkını kullanmak isteyen kadınların -bireysel tercihlere aykırı da olsa- kendilerinden talep edilen şarta uymaları daha mümkün olabilirdi. Ancak başörtüsünün dini saiklerle takılması, yaşamın muhatabı olan kadınları çok zor bir ikileme bırakmaktadır. Bu konudaki araştırmaların da teyit ettiği gibi, başörtülü kadınların çok büyük bir çoğunluğu örtünmeyi "İslam'ın emri" olarak gördüklerini belirtmekte, küçük bir azınlık ise çevrede herkes örtüldüğü için örtüldüğünü ifade etmektedirler.

"Değişen Türkiye'de Din Toplum ve Siyaset" isimli bilimsel bir araştırmada, "Yakın dost ve aile çevrenizden çoğu kadın başını açacak olsa sizde başınızı açar mıydınız?" sorusuna ankete katılan başörtülü kadınların %94.1'i "hayır" cevabını vermesi, kadınların dış etkenler, aile ve çevre baskısı nedeniyle örtündükleri iddiasını geçersiz kılmaktadır. (Çarkoğlu-Toprak 2006:27). Başını örtmeyi tercih eden kadınlar, inançlarına göre dini zorunluluğu olan başörtüsünü kullandıklarından, devlet tarafından zorlayıcı bir müdahale ile karşılaşmalarında başlarını açmak istememekte, açtıkları zaman ise sadece kendi istek ve iradeleri hilafına değil inançlarının emirleri hilafına da hareket ettikleri için kendi içlerinde bir tür bölünme yaşamaktadırlar. Bu nedenle ayrımcı muamele başladığında pek çok kadın psikolojik tedavi görmek zorunda kalmıştır. ("Türkiye'nin Örtülü Gerçeği" isimli (HAZAR) alan araştırmasına katılan deneklerin %9.2'si "psikolojisi bozulduğu için ilaç tedavisi görme zorunda kaldığını ifade etmektedir." (s.36) <http://www.hazargrubu.org/panel/BasortuluGercek1-2007.pdf>) Aynı araştırma, yasak nedeniyle başını açmak zorunda kalan kadınların da, bu olaydan derin biçimde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Yapılan araştırmada başörtüsünü çıkaran kadınların %70.8'i kişiliğinin zedelendiğini/parçalandığını, %63.2'si ise kendini hakarete uğramış hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle sorun yaşayan kadınların büyük kısmı başını açmak yerine eğitim ve istihdam hayatının dışında kalmışlardır.

Başın örtülmesinin dini bir gereklilik olmadığı yönündeki iddialar, bu durumun din özgürlüğünün gereği olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Başın örtülmesi, Başbakanlığa bağlı resmi bir kuruluş olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın (DİB) da ifade ettiği üzere, dinin getirdiği bir kuraldır (Bkz. Din İşleri Yüksek Kurulu, T.30.12.1980 No:77 - T. 03.02.1993 No:6). Bütün dünyadaki başını örten kadınların varlığı Türkiye'deki örtülü kadınların siyasi bir nedenlerinin olmadığını göstermektedir. Kaldı ki DİB bunu kabul etmemiş olsaydı bile, hukuk mercileri bireylerin bunu dini bir ödev olarak görmelerinin doğruluğunu ya da yanlışlığını tartışamazlardı. Hukuken önemli olan başını örten kadının, örtüyü nasıl algıladığıdır. "Türkiye'nin Örtülü Gerçeği" araştırmasına katılan 1112 kişinin %97, 7'si başörtüsünün dinin emri olduğu için taktığını beyan etmektedir. (s.21)

Modern devletin hiçbir dini “yanlış inançlardan” korumak gibi bir ödevi olamaz. Devletler bireylerin din özgürlüğünü korumak ve dini inançlarının gereklerini yerine getirdikleri için haklarından yoksun bırakılmalarını engellemek yükümlülüğü altındadırlar. Laiklik prensibi de devletin, toplumdaki farklı dünya görüşleri, dini inançlar ve kanaatler karşısında eşit mesafede durmasını, hiçbirini diğerine karşı desteklememesini gerektirmektedir. (ARSLAN, 2005:87) Devletin tarafsız olması, inanca göre pozitif ya da negatif herhangi bir ayrımcılık yapmaması ile sonuçlanmalıdır.

Din ve vicdan özgürlüğü, din özgürlüğünün kullanımına sınır getirilmesinin değil, tüm bireylerin haklarının korunmasının sağlanmasını ve inanç özgürlüğünün gerekleri ile diğer hakları arasında seçim yapmak zorunda bırakılmalarını gerektirmektedir.

B. Başörtülü Kadınlara Yönelik Hak İhlalleri

Başörtülü kadınlara yönelik ayrımcılığın ve diğer hak ihlallerinin niteliğini somutlaştırmak için, onun öncelikle hangi durumlarda ve kimlere karşı uygulandığının tespit edilmesi gerekmektedir.

Yasağa muhatap olan kadınlar genel olarak 1967 yılında İlahiyat Fakültesi öğrencisi Hatice Babacan’ın okuldan atıldığı tarihten günümüze özellikle kentte yaşayan örtülü kadınlardır. Zira bu kadınlar kendileri için öngörülen “başı açık modern görünümlü kadın” imajıyla çelişmektedir. İlk defa 1960’larda bir kadın öğrenci üniversitede başını örtme talebinde bulunmuş ve bu tarihten sonra da başörtülü kadınlara yönelik ayrımcı uygulamalar ve yorumlar görünür olmuştur. Özellikle askeri müdahale dönemlerinde sertleşen ve yargı organlarının yorumlarıyla devam ettirilen bir uygulama söz konusudur. Ülkenin içinde bulunduğu siyasi durum normallaştığında kılık kıyafet serbestisi getiren yasa çıkartılmıştır. Dönem dönem yükseköğretim kurumlarında yasak kaldırılmış ve öğrencilerin eğitim görmesine izin verilmiştir. Ancak eğitim ve öğretim kurumları ile kamu kurumlarında başörtüsünün sistematik olarak yasaklanması, “post modern darbe” olarak adlandırılan ve özellikle kadınlar üzerinde görünür şekilde baskısını hissettiren 28 Şubat 1997’de Milli Güvenlik Kurulunda alınan kararlardan sonra gerçekleşmiştir.

1997 yılından itibaren artarak yayılma temayülü gösteren ve 2010 yılı sonrası azalsa da değişik şekillerde devam eden uygulamalarda, eğitim görmenin, Yükseköğretim Kuruluna ait mekânlarda bulunmanın, kamu kurumlarında memur olarak çalışmanın ve hatta fiili durumda seçilme hakkının kullanılmasının ana şartı “başın açık” olması haline gelmiştir. Ayrıca başörtüsünün çağdaş yaşamla çeliştiği yönünde yapılan genel yorumlara dayalı yasaklar, eğitim ve çalışma hayatı dışında gündelik hayatta da başını örten kadınların ve bazen eşlerinin haklarını kullanmada sorun yaşamalarına neden olmuştur.

Bu noktada ayrımcılığa ve diğer ihlal biçimlerine bağlı olarak ortaya çıkan mağduriyetin somutlaştırılabilmesi bakımından başörtülü kadınlara yapılan farklı muamelenin daha sistematik olarak gerçekleştiği öğrenim hayatı, çalışma yaşamı, silahlı kuvvetlerin tutumu, eşler hakkında yapılan uygulamalar ve bunların dışındaki ayrımcı uygulamalar örneklenmiştir.

1. Eğitim-Öğretim Alanındaki İhlaller

Türkiye’de kadınların eğitim oranlarının düşüklüğü halen sorun olup, özellikle kız çocuklarının okutulması önündeki geleneksel engelleri aşılması için kampanyalar düzenlenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı ve UNICEF’in, esas olarak güneydoğu/doğu bölgesine ağırlık veren Haydi Kızlar Okula Kampanyası bunun bir örneğidir. (UNICEF’e göre, bu kampanya, yaklaşık 177.000 kız ve 87.000 erkek çocuğun okula kaydedilmesi ile sonuçlanmıştır ki bu, belirlenen hedeften epeyce düşüktür. (Ş.Büyüköztürk, 2005, “Haydi Kızlar Okula” Kampanyası: Nicel Değerlendirme Çalışması-Nihai Rapor) Buna karşın Türkiye’de eğitim müesseselerinin devlet okulu, özel ya da dinî bir okul niteliğinde olup olmadığına bakılmaksızın, üniversite dâhil eğitimin hiçbir aşamasında başlarını örtmek isteyen öğrencilere yer verilmemektedir. Eğitim görmenin ana şartı başın açık olmasıdır.

Anayasa’da güvence altına alınan devrim yasalarından Tevhidi Tedrisat Kanunu eğitim birliğini öngörmektedir. Türkiye’de Avrupa’daki din okulları ya da kiliseye bağlı okullar tarzı alternatif bir eğitim sistemi söz konusu değildir. Özel eğitim kurumları ve hatta özel kurslarda da aynı kurallara tabidir. Dahası, din ve vicdan özgürlüğünün bir gereği olan, okul kurma ve çocuklarına din eğitimi verme hakkı sivil topluma yasaklanmıştır.

1997- 1998 öğrenim dönemine kadar sadece ilköğretim ve lise öğrencileri için “başı açık” olması zorunluluğu bulunmaktaydı (“Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik”, 07.12.1981, s. 17537). Bu tarihten sonra yasak genişletilmiş ve yükseköğretim kurumlarında öğrenci olan olmayan herkes için başörtüsü yasağı getirilmiştir. Daha önce örtülü olarak kayıt yaptıran ve eğitim gören öğrenciler üniversiteden ayrılmak zorunda kalmışlardır. Kıyafet serbestisinin uygulandığı dönemin kayıtlardan tamamen çıkartılabilmesi için İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi eski öğrenci yıllıklarını toplatarak başörtülü öğrenci fotoğraflarını yıllıktan çıkartmıştır (Zaman, 05.12.2005). 2001 yılından itibaren henüz öğrenci olmayan adayların katıldığı Öğrenci Seçme Sınavında da adaylara başı açık olarak sınava girme mecburiyeti konmuştur (2001 ÖSS – Kılavuzu). Derslere girme mecburiyeti olmayan, televizyon yoluyla eğitim verilen “açık öğretim” fakültelerinde öğrencilerin başı örtülü sınavlara girmelerine müsaade edilmemektedir. Başörtülü sınavı girildiğinde disiplin soruşturması bile açılmadan, ders notu geçersiz kabul edilmektedir. Buna örnek olarak “Ana Konular Kuran” sınavında KKK (kılık kıyafet kurallarına uymadığı için) :0 alan Gülsüm Coşkun’u vermek mümkündür. (Anadolu Üniversitesi 2008 Yılı Sonu Sınav Giriş ve Başarı Bildirim Belgesi, 34/1163) Başörtülü öğrenciler bizzat din eğitimi veren ilahiyat fakülteleri dahil olmak üzere tüm fakültelerde, kampus dışındaki kütüphane, spor merkezi ve sağlık merkezlerine alınmamaktadır. Yükseköğretim Kurulu başörtülü ziyaretçilerin üniversite lojmanlarına alınmaması için genelgeler yayımlamıştır (YÖK Genelgesi, S:B.30.O.Hkm.06.01.001-3699/20644, T.15.09. 2000). 2002 yılında da başörtüsü yasağını saklayıcı nitelikte olduğu iddiasıyla peruk, bere ve şapka yasaklamıştır (YÖK Genelge, T:27.03.2002 B.30.2.MAR.0.00.00.01/2959). Açık Öğretim Fakültesi öğrencisi Nagehan A. isimli öğrencinin sınavı peruk taktığı gerekçesiyle geçersiz sayılmıştır (Yeni Şafak, 10.10.2007). Şeyma Türkan, peruk kullandığı gerekçesiyle eğitim görmeye hak kazandığı Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine kaydını yaptıramamıştır (Yeni Asya, 06.09.2006). Gaziantep 2. İdare Mahkemesi “Anayasa’nın laiklik ilkesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı karşısında Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda çağdaş eğitimi amaç edinmiş üniversitelerde uygulanmaya konmuş olan kılık kıyafet kurallarına uyma” zorunluluğu nedeniyle bu uygulamayı hukuka uygun bulmuştur (07.12.2007 T, 2006/2756E, 2007/1171 K.).

Bazı üniversite hastanelerinde tedavi olan başörtülü kadınlar da, aynı uygulamanın muhatabı olmuşlardır. Yeditepe Üniversitesi’nde başka bir ilden sevkle gelen bir kadın, kıyafeti gerekçe gösterilerek tedavi edilmemiştir (Yeni Şafak, 22.06.2004). İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü sağlık karnesine yapıştırılacak fotoğraflar hakkında genelge yayımlamış ve öğrenci ve memurlar dışında üniversite mensuplarının aile bireylerine de başı açık fotoğraf verme mecburiyeti getirmiştir (İÜ Rektörlüğü Genelgesi, T: 10.05.2002, No: 20676). Bu hüküm üniversite hastanesinde eğitim gören hastalara da uygulanmaya başlanmış, Medine Bircan isimli 71 yaşında böbrek yetmezliği olan kanser hastası bir kadından yeni tedavisi ve sağlık karnesi için başı açık fotoğraf istenmiştir (Yeni Şafak, 21.06.2002). Hasta fotoğrafın değiştirildiği sağlık karnesinin çıktığı gün vefat etmiştir. Televizyona yansıyan görüntüler üzerine oluşan kamuyu baskısı nedeniyle genelgenin sadece çalışanlar ve üniversite mensupları ile ilgili bölüm değiştirilmiştir (İÜ Rektörlüğü Genelgesi, T:05.07.2002, No: 31226).

İstanbul Üniversitesi panel yönetmek üzere yurtdışından kendisinin davet ettiği bir öğretim görevlisini başörtülü olduğu için kampustan içeri almamış, ertesi gün, “Biz onu erkek zannediyorduk, böyle bir şey olacağı aklımıza gelmedi” açıklaması yapmıştır (Milliyet, 16.10.2003). Genel olarak başörtülü kadınların halka açık seminerlere dahi katılmasına (Milli Gazete, 20.10.2007) izin verilmemektedir. Ayrımcı muamele başörtülü gazetecilerden (Zaman, 16.03.2005) mezuniyet törenini izlemeye geldikleri üniversitede yağmur altında bırakılan velilere kadar (Zaman, 25.05.2005) başını örten tüm kadınlar karşı devam etmektedir. Fiili olarak gerçekleştirilen uygulamaya karşı hareket etme cezalandırma sebebidir.

Örneğin Özcan Kılıç isimli öğretim görevlisi kampuse girerken arabada başı örtülü annesinin bulunduğu gerekçesiyle aynı gün görevden uzaklaştırılmıştır (Zaman, 21.10.2003).

2008 yılı itibarıyla başörtülü kadınlara karşı ayrımcı uygulama gerçekleştirmeyen özgürlük taraftarı birkaç üniversite dışında, hangi konumda olursa olsun başını örten bir kadının bir dönem beyazların okul ve kiliselerine alınmayan ve lokanta ve otobüs bekleme yerleri ayrılmış olan siyahlar gibi yükseköğretim kurumlarına bağlı olan kapalı ya da açık hiçbir mekâna girmesine imkan bulunmamaktadır.

2. İş Yaşamındaki İhlaller

Çalışma hakkı uluslararası sözleşmelerde öngörülen ve Anayasa ile güvence altına alınan bir haktr. Anayasa’da “Her Türk vatandaşının memur olabileceği ve hizmetin gerekleri dışında bir şart aranmayacağı” öngörülmektedir (Md. 70). Buna karşın bütün iş kolları için kamu kurumlarında çalışmak “başın açık” olmasına bağlıdır. Devlet Memurları Kanunu’nda kılık kıyafet düzenlenmemekte, memur olmak için gerekli özel şartlar arasında kıyafet yer almamaktadır. “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık Kıyafetine Dair Yönetmelikte” (RG, 25.10.1982 S.17849) ise görev mahallinde başın açık olacağı düzenlenmektedir. Bu yönetmeliğe uymamanın cezai karşılığı Devlet Memurları Kanunu 125A/g bendi gereği uyarma disiplin cezasıdır. Ancak bu yönetmelikten sonra zaman içinde sivil haklar alanının görece genişlemesine paralel olarak bazı kurumlarda kamu görevlilerinin giysileri üzerindeki yasaklar gevşeme eğilimi içine girmiş, kadın kamu görevlilerinin de facto olarak kullandıkları bir hak olmaya başlanmıştır. Kıyafet biçimi, yapılan işin niteliği ile ilgili olmadığından ve görevin yapılmasını engellemediğinden daha önce örtülü olarak işe alınmış, başörtülü fotoğrafları idare tarafından kabul edilmiş pek çok memur bulunmaktadır. 28 Şubat sonrası süreçte ise daha önce çalışmakta olan memurlar, “İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak” suçunu işledikleri gerekçesiyle devlet memurluğundan çıkartılmışlardır. Ancak bunun için somut olarak suçun gerçekleşmesi aranmamıştır.

2000 yılı itibarıyla devlet memuriyetine girerken gerçekleştirilen Kamu Personeli Seçme Sınavı(KPSS) için “başın açık” olma şartı kesin olarak aranmaktadır. Bu tarihten sonra istisnalar dışında genel olarak başı örtülü olarak kamu kurumlarında çalışmak mümkün değildir.

Uygulama bazen memur olarak çalışan kadınların mesai saatleri dışında başlarının açık olmasının istenmesi ile genişletilmektedir. Aytaç Kılınc, eski bir okul müdürüdür. Garnizon içindeki bir okula atandığında, başı açık olarak görev yerine gitmiştir. Ancak kimlik tespiti için başörtülü fotoğrafı bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’nın verdiği eski kimlik kartını gösterdiği için Garnizona girişine izin verilmemiştir. Üstelik sadece kimlik kartını gösterdiği için disiplin cezası ile cezalandırılmış ve müdürlük görevi geri alınmıştır (Gölbaşı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü T:20.08.2001, N: B.08. 4. MEM.4.06.04.02.01.410/4667). Konu yargıya intikal etmiş ve ilk derece mahkemesi işlemin hukuka aykırılığını tespit etmiştir. Ancak Danıştay, okulda başı açık olsa bile bir öğretmenin okul dışında örtülü olmasının öğrencilere kötü örnek olacağını ifade ederek görev yerleri dışında başı örtülü olan memurlara yapılan uygulamanın hukuka uygun olduğunu açıklamıştır (Danıştay 2. Daire, 26. 10.2005, E: 2004/4051, K: 3366/2005).

Kamu görevlisi olmayan ancak meslek odalarına kayıtlı olarak çalışan serbest meslek mensupları, avukatlar, noterler de bağlı oldukları birliklerin ve odaların oluşturduğu meslek kuralları nedeniyle örtülü olarak çalışmamaktadırlar. Avukatlar duruşmalara girememekte, örtülü olarak oy kullanmaları ya da Baro odasında bulunmaları dahi cezalandırma gerekçesi olabilmektedir (www.haber7.com, 15.11.2006; Hürriyet, 26.03.2006). En son İstanbul Barosu, staj eğitim merkezinin binasına başörtülü kadınların alınmamasına ve hatta stajyer avukatların peruk kullanmaması gerektiğine ilişkin karar almıştır. (İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi 04.02.2008 tarihli Yürütme Kurulu Kararı <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=675534>, 10.04.2998)

3. Türk Silahlı Kuvvetlerine Ait Mekânlardaki İhlaller

Başını örten kadınlar “irtica ile mücadele” gerekçesiyle, orduevlerine ve askeri tesislere alınmamaktadır. Şehit anneleri için düzenlenen madalya törenleri dışında örtülü bir kadının kesin bir kural olarak askeri tesislere girmesine izin verilmemektedir. Başörtülü kadınların askeri müzelerle, orduevinde gerçekleşen düğünlere, törenlere ve aile bireylerinin yemin törenlerine girişleri ancak “yaşlı olmak” ve “başörtüsünde iğne bulunmamak” şartına uymamalarına bağlıdır.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı 4. Zırhlı Tugay Komutanlığı'nın 09 Ekim 1998 tarih “Çağdaş Kıyafet” konulu genelgesi;

“Kılık Kıyafet kanununa aykırı olarak giyinen ve çağdaş görünüm sergilemeyen, özellikle genç yaşına rağmen türban ve tesettür giyen (lojmanlara süt, yoğurt vermek, temizlik yapmak vb. nedenlerle gelen mahalli kıyafetli bayanlar hariç) yüz hatları tam belli olmayan şahısların askeri sosyal tesis, kantin ve lojmanlara girişleri emniyet ve güvenlik açısından sakınca teşkil etmektedir”

şeklinde (Hacımustafaoğulları, 2004:291).

Askeri tesislere ilişkin uygulamanın istisnası bulunmamaktadır. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın Gülhane Askeri Tıp Akademisinde tedavi görmekte olan bir sanatçıyı ziyaret etmek için içeri kabul edilmediği basına yansımıştır. (Hürriyet, 23.11.2007) Stant görevlisi Gülsüm Horan'ın Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sitesi'nde gerçekleştirilen Engelli Kongresine girişine izin verilmemiştir (Tüketiciler Birliği, 08.12.2007). Aynı şekilde bir öğrenci servis aracı bir astsubayın öğrenci kızını almak için geldiği 3. Kolordu Komutanlığı'na bağlı Astsubay Lojmanları'na araç içinde 15 yaşında başörtülü öğrenci bulunduğu gerekçesiyle alınmamıştır. Servisin içeri girmesine ancak araçtaki öğrenci başını açtıktan sonra izin verilmiştir (Vakit, 30.10.2007).

4. Eşler Hakkında Gerçekleştirilen Uygulamalardan Doğan İhlaller

Kamuda çalışmakta olan bazı memurların eşlerinin kıyafeti disiplin soruşturmasının konusu olabilmektedir. Özellikle 1998-2002 yılı arasında pek çok erkek kamu görevlisi, eşleri başörtülü olduğu gerekçesiyle cezalandırılmıştır. Hakimler, kaymakam ve subaylar, suç ve cezaların şahsiliği ilkesine rağmen eşlerinin başlarını örtmesi nedeniyle soruşturma geçirmişlerdir.

Yazılı bir kural olmamasına rağmen, bir subayın eşinin başörtülü olması, disiplinsiz olduğu gerekçesiyle Yüksek Askeri Şura (YAŞ) kararı ile re'sen emekliye sevk edilmesi için yeterli bir nedendir. Ege Ordu Muhabere Komutanlığı'nın savunma istem yazısında yer alan,

“...Bu konuda uyarımıza rağmen, eşinin türbanlı kıyafetle dolaşmaya devam etmesi geleneksel ordu değerlerini hiçe saydığımız, mevcut emirlere itaat etmediğiniz ve çağdaş yaşamın şartlarına direndiğiniz anlaşılmaktadır. Ayrıca ülkeyi bölmeyi amaçlayan irticai akımların sembolü olan türbanlı kıyafetin eşiniz tarafından kullanılması ile bu fikirleri benimsediğiniz ve bilinçli olarak bu düşüncenin propagandasını yaptığımız ortaya çıkmaktadır. Ancak TSK mensubu bir subayın eşine yakışmayan, çağdaş yaşam koşullarına ters olan bu kılık ve kıyafetin kullanılmaya devam edilmesi halinde hakkınızda işlem yapılacağına bilinmesini ve gereğini rica ederim.” (Hacımustafaoğulları, 2004: 290)

ifadeleri bir subay eşinin örtülü olmasının geleneksel ordu değerlerine ve emirlere itaatsizlik olarak kabul edildiğini göstermektedir. YAŞ kararlarına karşı yargı yoluna başvurmak mümkün olmadığından, pek çok subay boşanma tehdidi ile eşinin başını açmaya zorlamak ya da mesleklerinden ayrılmak zorunda kalmışlardır.

TSK'da bir subayın eşinin örtülü olmaması gerektiği kesin bir kural olup bu uygulama bazen kamu kurumlarında çalışan diğer memurlar için de gerçekleşmiştir.

“Abdullah Yıldız”, tüm Türkiye’de gerçekleştirilen yazılı bir sınavda ikinci olmuş ve sözlü mülakatı kazanmış bir öğretmendir. Ancak kendisiyle aynı şekilde öğretmen olan ve okulda peruk kullanan eşinin günlük hayatta örtülü olduğu gerekçesiyle yurtdışına gönderilmemiştir. Mahkeme de bu işlemi hukuka uygun bulmuştur. (CNN Türk, 23.02.2006).

“Süleyman Tutak”, başı örtülü olduğu için memuriyetten çıkartılmış olan eşinin evde dini içerikli ders verdiği gerekçesiyle Hakkâri iline sürülen bir öğretmendir. (MEB Personel Genel Müdürlüğü T. 16.11.2000, N: 5465/114937 ve 30.11.2000 atama kararname) Cezalandırılmasına neden olan 15 yıllık eşine karşı boşanma davası açması sonucu değiştirmemiştir. İstanbul 5. İdare Mahkemesi; davacının eşinin eve misafir getirmesine “izin verdiği” gerekçesiyle atama işlemini hukuka uygun bulmuştur.

Üst düzey bürokratların eşlerinin de “başlarının açık olmaması” gerektiği iddia edildiğinden 2007 yılında halkın seçimle yetkilendirdiği başbakan ve milletvekillerinin eşlerinin örtülü olması kamuoyunda çok tartışılan konulardan bir tanesidir. Eski cumhurbaşkanı Necdet Sezer başbakan ve milletvekillerinin eşi örtülü olanlara “eşsiz davetiyeye” göndermiştir. Diğer devlet başkanlarını eşleri ile çağırıldığı halde, Afgan Cumhurbaşkanı’nın örtülü olan eşinin davet edilmediği basına yansımıştır. (Yeni Şafak, 07.01.2006)

Başörtülü bir eşin varlığının suçlaştırılması, başörtüsü yasaklarından olumsuz etkilenenlerin sadece kadınlar olmadığını, erkeklerin de hedef olabildiğini göstermektedir. Bu durum, aynı zamanda ihlalin boyutlarının kesin olarak saptanmasındaki güçlüğü işaret etmektedir.

5. Günlük Yaşamdaki İhlaller

Öğrenci ya da memur olmayan başörtülü kadınlar, yükseköğretim kurumları ya da TSK’ya ait olmayan mekânlarda da ayrımcı uygulamaların muhatabı olabilmektedirler. Uygulama biçimlerinin çeşitliliği kişiye, zamana ve yere göre değişebilmektedir. Hak ihlalleri, bazen bir sürücü belgesi alma işlemi sırasında, bazen bir kutlama veya anma töreninde, hatta bazen de sanık olarak bulunulan mahkemede gerçekleşebilmektedir. Hatice Hasdemir, sanık olarak bulunduğu bir mahkemeden başını açmadığı için çıkartılmıştır (Radikal, 07.11.2003). Malatya’da Halk Eğitim Merkezi’nde düzenlenen “Öğretmenler Günü” kutlamasında salonda bulunan başörtülü ve türbanlıların dışarı çıkması için anons yapılmıştır (Milliyet, 25.11.2006). “Neşe Gündoğar”, 17.02.2007 tarihinde Motorlu Taşıt Sürücü Adayları Sınavına girmek istemiş ancak “Başörtünüzü açmakla namusunuzu mu kaybedersiniz” ifadeleriyle polis eşliğinde sınav salonundan çıkartılan bir ev kadınıdır. (Vakit, 20.02.2007). Hatice Ünsal, engelli çocuğuna nezaret ederken okul gezisinde özel bir fabrikaya alınmayan bir annedir. (Zaman, 28.02.2008), Ahmet Aydın bir otelde rezervasyon yaptırmış ücretini ödemiş ancak eşi örtülü olduğu için otelin “örtülü kadınlara hizmet vermeme prensibi nedeniyle” geri çevrilen bir müşteridir. (ZAMAN, 03.06.2008)

Yükseköğretim Kurulu eski başkanı Prof. Dr. Erdoğan Teziç’in yorumu da, “Bir yargıç kürsüde başı açık olup, pazara türbanlı gidemez. Bu benim inanç alanım, özgür alanım diyemez. Bir öğretmen de okulda başı açık, pazara çıkınca türbanlı olamaz...” “Yolda yürüyorsunuz. Tesettürlü bir kadınısınız. Polis sizi tanımakta güçlük çekiyorum dediği zaman açmak zorundasınız. Kamusal alan budur. Evde olsanız aynı şekildedir, polis teşekkür edip gittiğinde orası tekrar sizin özel alanımız olur.” (Hürriyet, 10.02.2006)

şeklinde. Bu bakış açısına göre, yolda yürüyen başörtülü kadınların dahi engellenmesi ve ayrımcı uygulamanın her alanda her kadına karşı gerçekleşmesi mümkündür.

C. Ayrımcı Uygulamayı Hukuki Hale Getirme Çabası

1. Tarihsel Süreç İçinde Yükseköğretim Mevzuatında Gerçekleştiren Hukuki Düzenlemeler

Yükseköğretim kurumları, üniversite öğrencilerinin temel kanunu olan 2547 sayılı Yükseköğretim

Kanunu'na tabidir. Yükseköğretim Kanunu'nda başörtüsü kullanımını engelleyen bir hüküm yer almadığı gibi, başörtüsüne yönelik fiili uygulamalara engel olmak için değişik zamanlarda farklı düzenlemeler yapılmıştır.

İlk olarak 12.09.1980 tarihli askeri darbe sonrası, yükseköğretim kurumlarında başörtüsünün yasaklanması gündeme gelmiştir. Yükseköğretim Kurulu'nun kılık kıyafet ile ilgili genelgesi şu şekildedir:

“a. Yükseköğretim kurumlarında bulunan bilumum görevli ve öğrencilerin Atatürk devrim ve ilkelerine uygun, uygar, aşırılığa kaçmayacak şekilde sade bir kılık kıyafetle bulunmaları esastır.

b. Yabancı uyruklu öğrenciler de dahil olmak üzere, bütün kız ve erkek öğrencilerin, elbise, gömlek ve ayakkabıları temiz, düzgün ve sade olacak; başı açık olacak ve kurum içinde baş örtmeyecektir” (YÖK Genelgesi, T.: 20.12.1982)

Bu tarihten itibaren bazı üniversitelerde öğrenciler başlarını örttikleri için okula alınmazken, bazı üniversitelerde disiplin cezaları verilmiş, bir kısmında ise öğrenciler eğitimlerine aynı şekilde devam etmişlerdir. 10 Mayıs 1984 tarihinde Yükseköğretim Kurumu “öğrencilerin modern bir şekilde türban kullanabileceklerini öngören bir genelgeyi üniversite rektörlerine duyurmuştur. Bu genelge:

“20 Aralık 1982 tarihli genelge ile ilgili olarak yapılan görüşmelerde, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören kız öğrencilerin başlarının açık olması esası yar almış olmasına rağmen, bazı yükseköğretim kurumlarında, sayıları az da olsa bazı kız öğrencilerin müessese içinde başörtüsü kullandıkları konusu üzerinde durarak bu durumun etkin bir surette önlenmesi gerektiği; ancak modern bir şekilde ‘türban’ kullanılabileceği görüşü çoğunlukla benimsendi.” (YÖK Genelgesi, No: 84.35.527)

Ancak genelgeye rağmen bazı fakültelerde başörtülü öğrencilere karşı kısıtlamalar devam etmiştir. Bunun üzerine öğrencilerin eğitim haklarının kıyafet nedeniyle engellenmemesi için, Ek 16. madde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Ek 16. madde:

“Anayasanın 174. maddesinde yer alan inkılap kanunlarına aykırı olmamak kaydıyla, yüksek öğrenim kurumlarında öğretim elemanı ile öğrenciler için kılık kıyafet serbesttir. Bu konu ile ilgili olarak kişi veya kurumlarca sınırlayıcı işlem yapılamaz, karar alınamaz.” (3503 Sayılı 2547 Sayılı Kanun'da Değişiklik Yapan Kanun, 16.11.1988) şeklindedir.

Bu kanun, dönemin cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından imzalanmamış, 30 Kasım 1988 tarihinde Meclis'e bir kez daha görüşülmek üzere geri gönderilmiştir. Söz konusu kanun üzerinde Meclis'te yeni bir görüşme açılmamıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 3511 sayılı kanunla yeni Ek 16. maddeyi kabul etmiştir. Cumhurbaşkanı tarafından imzalanarak yürürlüğe giren Ek 16. maddeye göre:

“Yükseköğretim kurumlarında dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorunludur. Dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir.” (RG, 28.12.1988)

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur. Anayasa Mahkemesi, 7 Mart 1989 tarihli kararıyla, Ek 16. maddenin “dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir” şeklindeki ikinci cümlesini iptal etmiştir. (E.:1989/1 K.:1998/12, RG T.:05.07.1989, S. 20216).

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 25 Ekim 1990 tarihinde, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na Ek 17. maddeyi eklemiştir. Ek 17. madde:

“Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile yükseköğretim kurumları’nda kılık kıyafet serbesttir” (3670 Sayılı Kanun RG, T.:28.10.1990 S.:20679) şeklindedir.

Meclis’te grubu bulunan Sosyal-Demokrat Halkçı Parti (SHP), Ek 17. maddenin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne dava açmıştır. Anayasa Mahkemesi başörtüsünün kıyafet serbestisi içinde olmadığını ifade etse de kanunu iptal etmemiştir. Böylece Ek 17. madde yürürlükte kalmıştır.

Anayasa Mahkemesinin karar gerekçesinde başörtüsünün kılık kıyafet serbestisi içinde olmadığını ifade etmesi nedeniyle, yasa iptal edilmiş gibi kabul edilmesi ve yasanın yürürlükte olmadığını iddia edilmesi mümkün değildir.

Nitekim Mahkeme kararında muhalefet şerhinde de belirtildiği üzere; 3511 sayılı Yasa ile 2547 sayılı Yasa’ya eklenen Ek 16. madde Anayasa’nın Başlangıç Bölümü ile 2., 10., 24., 174. maddelerine aykırı görülerek iptal edilmişti. Kararın önemli noktalarından aldığımız bu bölümlerden üç temel sonuç çıkarabiliriz.

1. Dinsel esaslara dayandırılmak suretiyle yasal düzenlemelerin yapılamayacağı, yapılırsa laiklik ilkesi ve devrim yasalarını ilgilendireceği,
2. Devlet gücünün salt dinsel inanca özel bir katkıda bulunamayacağı,
3. Kılık kıyafet oluşumunda “sosyal, kültürel, estetik nedenler, çevre koşulları, kişisel görüşler, örf ve adetlerin önemli bir olgu olduğu” vurgulanmıştır.

Karardan alınan kesitlerde “ortak payda” hukuki bir düzenlemenin “din kurallarına göre” yapılamayacağıdır. 3511 sayılı Yasa ile 2547 sayılı Yasa’ya eklenen Ek 16. madde din kurallarına göre düzenlendiği ve dini kaynak esas alındığı için iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi’nin verdiği bu iptal kararının özündeki temel görüş budur.

Bu iptal kararını, yükseköğrenim kurumlarında kılık kıyafetin ne tür olacağı ya da “nelerin giyilemeyeceğini” tespit eden bir düzenleme olarak değerlendirmek mümkün değildir. Zira kararımıza göre iptali doğuran Anayasal aykırılık, belirtilen kılık ve kıyafetin ne şekilde olacağı değil, buna imkan getiren yasal düzenlemenin “hukuki sakatlığı”dır. Aksi halde kararı, belirten kıyafeti yasaklayan bir düzenleme olarak yorumlamak, Anayasa Mahkemesi’ni “Kanunkoyucu gibi hareketle yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis eden” bir kurum haline getirir ki, bu da Anayasa’nın 153. maddesine aykırılık oluşturur.

Yasakoyucu, yükseköğrenim kurumlarında kılık ve kıyafetle ilgili yaşanan karmaşaya ve yöneticilerin bu konudaki keyfi yorumlarına son vermek için yeni bir Yasa’ya ihtiyaç duymuştur. İşte dava konusu Yasa’yı çıkarırken Anayasa Mahkemesi’nin daha önce verdiği iptal kararında belirtilen anayasal aykırılıklar giderilmiş ve hukuken “Düzeltilmiş Yeni Bir Düzenleme” yapılarak 3670 sayılı Kanun’un 12. maddesi ile 2547 sayılı Yasa’ya Ek 17. madde eklenmiştir.

Anayasa’nın 153. maddesinde belirtilen Anayasa Mahkemesi’nin kararlarının bağlayıcılığı ilkesi, aynı konuda anayasal aykırılığı giderilmiş yeni bir yasal düzenlemenin yapılmasına engel değildir. Böyle bir yeni düzenlemenin Anayasa Mahkemesi kararlarını etkisiz hale getirdiği de söylenemez.

Açıkça görülmektedir ki bu yasa hükmü “din kuralları esas alınarak” düzenlenmemiştir. Daha önce iptal edilen 3511 sayılı Yasa ile getirilen madde; salt dinsel bir kıyafeti, din kurallarını esas alınarak düzenlerken, dava konusu edilen 3670 sayılı Yasa’nın 12. maddesi böyle bir esasa dayanmaksızın yükseköğrenim kurumlarında herkesi içine alan genel bir düzenleme yapmıştır. Başka bir deyimle Yasa koyucu yaptığı bu düzenlemede din kurallarını esas almayarak, laiklik ve devrim yasalarına aykırı davranmamış, böylece tüm yükseköğretim mensupları için kılık ve kıyafette serbestlik getirerek (Ka-

nunlara aykırı olmamak kaydı ile) eşitlik ilkesine uygunluk sağlanmıştır. Yükseköğretim mensuplarına bu yasa ile (kanuna aykırılık hariç) ister sosyal, ister estetik, isterse kültürel veya herhangi bir inanç gereği, istedikleri biçimde giyinebilecekleri bir özgürlük ortamı getirmiştir. Yasama organı bu Yasa'yı çıkarırken "Kanunlara aykırı olmamak kaydı" koşulunun dışında yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafet biçimini sosyal, kültürel, kişisel görüşler, gelenekler ve inançların gereği olgu ve değerlere bırakmıştır. Zira Üniversiteler evrensel ve özerk kuruluşlardır. Bu özellikleri sebebiyle bünyesinde özgür düşüncenin, özgür araştırmanın ve özgür tavrın biçimlenmesi esas alınmıştır. Böyle genel bir düzenleme içinde "inançları gereği" giyinebilecek bazı kimselerin de olabileceği gerçeği, düzenlemenin "dine göre" yapıldığı anlamına gelmez. İnançları gereği giyinmek isteyenlerin bu yasa kapsamı dışında tutulması esasen eşitlik ilkesine aykırılık oluştururdu. Getirilen yasa en tabii bir hukuk kuralını belirtmiştir. Bu yasa çıkarılmasaydı bile, uygulayıcıların öngörülen bu anlayışı düşünmesi gerekirdi. Zira kişinin zevk, çevre koşulları ve inancı ile şekillenen kılık kıyafete devletin müdahalesi neticede toplumsal huzursuzluğu doğurur. (Anayasa Mahkemesi, T.:09.04.1991, E.:1990/36 K.:1991/8, Karşı Oy, H. Kılıç).

Ayrıca Ek. 17. maddenin iptal edilmesi gerektiği kanaatiyle muhalefet şerhi yazan diğer üyelere göre de; "TBMM tutanaklarındaki konuşmalar da göstermektedir ki, iptal konusu yasayla güdülen asıl amaç, "kılık-kıyafet" adı altında üniversite ve yüksek okullarda başörtüsüne serbestlik sağlamak ve ayrıca bu kuruluşların aksi yönde muhtemel düzenleme işlemlerini de sınırlamaktır". (Karşı Oy, M. Şahin) Dava konusu kural yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafeti tümüyle serbest bırakmaktadır. (Karşı Oy, A. N. Sezer, S. Tüzün, G. Dinçer)

Bu nedenle kılık kıyafet serbestisi getiren yasa ve yasa koyucunun iradesi doğrultusunda 1998 yılına kadar başörtülü öğrenciler, yükseköğretim görmüş ve başörtülü fotoğraflarıyla öğrenci kimliği almışlardır. v

2. 28 Şubat Post Modern Darbe Sürecinin Başörtüsüne Karşı Tutum Üzerine Etkisi

28 Şubat 1997 tarihinde "Refahiyol Koalisyonu" olarak adlandırılan Refah Partisi ile Doğru Yol Partisi arasında kurulan koalisyon hükümeti iktidarda iken, Milli Güvenlik Kurulu (MGK), "irtica"ya karşı bir dizi tedbirler içeren ve kamuoyuna "post modern darbe" olarak akseden bir dizi karar almıştır.

3 Şubat 1997 tarihinde de parlamentoya gözdağı niteliğinde 20 tank ile başkent Ankara'nın Sincan ilçesinde bir gövde gösterisi gerçekleştirilmiştir (Milliyet, 04.02.1997). Wall Street Journal Europe'a göre; Türk Ordusu, Başbakan Necmettin Erbakan'a "kızgınlığını en güçlü biçimde göstermek amacıyla (kapalı bir toplantıda Kudüs gecesi yaptıkları gerekçesiyle), Sincan'a tank" göndermiştir.

Bir hukuk devleti olmasına karşın pek çok kez askeri darbelerle parlamenter rejimi kesintiye uğratan Türkiye'nin özel konumu MGK'nın kendini bazen yasama, yürütme ve yargı organlarının üstünde görmesine neden olmaktadır.

Milli Güvenlik Kurulu Anayasa'nın 118. maddesi uyarınca, Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından oluşan istişari nitelikli bir organdır. Anayasa'da MGK'nın bazı önemli kararlarının Bakanlar Kurulu tarafından öncelikle dikkate alınacağı belirtilmektedir.

28 Şubat 1997 tarihinde iç politikaya doğrudan müdahale niteliğinde olup Türkiye'de yeni bir süreç başlatan 18 maddelik karar ile ise MGK, "istişari organ" statüsünden kurtulup, bir 'denetleme ve uygulama organı' haline gelmiştir. Buna göre alınan kararlar "...MGK'ya Türkiye ile ilgili bütün hassas kararlarda tavsiye boyutundan da öte bir etkinlik kazandırmaya" yöneliktir. Zira "Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerinden olan laiklik konusunda Silahlı Kuvvetlerin ciddi kaygıları vardır". Özellikle "Türban tartışmalarının ülke gündeminden kesinlikle çıkarılması şarttır" (Özgürel, Radikal, 24.02.1997). "MGK'dan Laiklik İçin 20 önlem" başlıklı yazıya göre; alınan en önemli karar "Kılık Kıyafet Yasasının

geciktirmesiz uygulanması”dır (Çekirge, Sabah, 02.03.1997).

28 Şubat kararlarının 13.maddesinde;

“...kıyafetle ilgili kanuna aykırı olarak ortaya çıkan ve Türkiye’yi çağdıı bir görünüme yöneltecek uygulamalara mani olunmalı, bu konudaki kanun ve Anayasa Mahkemesi kararları taviz vermeden öncelikle ve özellikle kamu kurum ve kuruluşlarında titizlikle uygulanmalı...”

ifadeleri yer almaktadır.

MGK kararlarının kılık kıyafete ilişkin hükmü derhal uygulamaya geçirilmiştir. 13 Mart 1997 tarihinde üste düzey ordu mensupları ve MGK Baş Müşaviri Emekli Kurmay Albay başörtülü öğrencilerin üniversiteye alınmaması yönünde rektörlere daha sonra da yargı mensuplarına brifing vermiştir. Basına yansıdığı üzere askerler rektörlere, Türkiye’de irticai faaliyetlerin birinci tehdit olduğu ve üniversitelerin bu konuda üzerlerine düşen görevleri yerine getirmesi gerektiğini anımsatmıştır (Sevinç, Birikim, 2000: 64).

Askeri brifingden sonra Rektörler Komitesi bildiri yayımlamıştır. “Yükseköğretim Kurumlarında Kılık Kıyafet İle İlgili Mevzuat ve Hukuki Değerlendirmeler” başlıklı bir rapor eşliğinde yayımlanan bildiri de türbana karşı kararlılık vurgulanmış ve “isteyenin dilediği kılık ve kıyafetle üniversiteye girebilmesinin hukuken mümkün olmadığı, ” “kılık kıyafet konusunu istismar edip Cumhuriyet’i yıkmayı amaç edinmiş kötü niyetli kişilere karşı disiplin yönetmeliği uygulanacağı” (Milliyet, 14.03.1998) ifade edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu’nun bildirisinde;

“Kılık ve kıyafet konusunu istismar ederek, önce Türkiye Cumhuriyeti’nin temel niteliklerini zedelemeyi, daha sonra da Cumhuriyeti yıkmayı amaç edinmiş kötü niyetli kişilere karşı disiplin yönetmeliği hükümleri uygulanırken, çeşitli yöntemlerle baskı altında tutularak kandırılmış gençlerimizin aydınlatılmaları için azami gayretin sarf edilmesi sürdürülecektir. Bugün bu kutsal vatan toprakları üzerinde Şanlı Türk Bayrağı dalgalanıyorsa, binlerce yıllık şanlı tarihimiz içinde yoğrularak günümüze gelen Türklere özgü engin hoşgörü ortamı içinde İslamiyet en iyi şekilde ülkemizde yaşanıyorsa, tüm bunları Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran büyük Atatürk ile onun silah ve siyaset arkadaşlarına borçlu olduğumuz asla unutulmamalıdır.”

ifadeleri yer almaktadır (Milliyet, 14.03.1998).

Ancak ne 28 Şubat kararlarında ne de YÖK bildirisinde, bu tedbirlerin alınmasına sebep olarak gösterilen başörtülü öğrencilerin eğitim haklarını kullanmalarının düzen bozucu ya da eğitimi aksatıcı nitelikte olduğuna dair iddialarını destekleyici veya bu şahısların kıyafetleri ile nasıl “Türkiye Cumhuriyetinin temel niteliklerini” zedeleyebildiklerine dair somut bir bilgiye yer verilmemiştir.

3. Yükseköğretim Kurumlarında Kesin Olarak Başörtüsünün Yasaklanması

Milli Güvenlik Kurulu kararlarının akabinde yayımlanan Rektörler Komitesi bildirisinin sonrası bu dönem seçilen Yükseköğretim Kurulu eski başkanı Kemal Gürüz ve İstanbul Üniversitesi eski rektörü Kemal Alemdaroğlu önderliğinde, yükseköğretim kurumlarında kıyafetle ilgili yeni bir uygulama başlatılmıştır.

İlk olarak İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü “Başörtülü ve sakallı öğrenciler” hakkında 23.02.1998 tarihli genelge yayımlamıştır. Genelge:

Üniversitemiz kampüslerin veya binalarının giriş kapılarında gerekli denetimlerinin yapılarak, yeni düzenlemeye göre verilmiş öğrenci kimliği olmayan (yabancı uyruklu öğrenciler dahil) öğrencilerin içeri

alınmalarını gerektirmektedir (1997-1998 öğretim yılına dek başörtülü fotoğrafla öğrenci kimlik kartı düzenlenmektedir. 28 Şubat kararları sonrası bu uygulamadan vazgeçilerek başı açık fotoğraf vermeyen öğrencilere kimlik verilmemiştir).

Üniversitemiz kampüslerinin veya binalarının giriş kapılarında, öğrenci kimlik kartsız olarak girmiş olanlar hakkında aşağıdaki yazılı işlem yapılması gerekmektedir.

“Anayasa, yasa, yönetmelikler, Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ile Üniversite Yönetim Kurulu Kararları doğrultusunda, (yabancı uyruklu öğrenciler dahil) kadın öğrencilerin başları bağlı olarak (başörtülü olarak), erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmalarını gerektirmektedir. Bu nedenle öğrencilere ait yoklama listelerine, başları bağlı veya sakallı öğrencilerin numara ve adı yazılmamalı, numaraları ve adları listede olmadığı halde pratik ve dershaneye girip orada bulunmakta ısrar eden öğrenciler uyarılmalı ve dershaneden çıkmıyorsa, isim ve numaraları alınarak, dersin yapılmayacağı kendilerine bildirilmeli ve dershaneden çıkmamakta direniyorlarsa, öğretim üyesi tarafından tutanakla durum saptanarak, dersin engellendiği belirtilmeli ve ders yapılmayarak, durum öğrenciler hakkında cezai işlem yapılmak üzere ilgili Anabilim Dalı, Bölüm ve Dekanlığa / Müdürlüğe ivedi olarak bildirilmelidir” Genelge sonrası önce başörtülü ve sakallı öğrenciler kampüs binalarına alınmamaya başlanmış, oluşan tepkiler üzerine sakallı öğrencilerinin üniversiteye alınmamasına yönelik uygulamadan vazgeçilmiştir. (İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü genelgesi 26.02.1998) Yasak sadece başörtülü öğrencilere hasredilmiştir.

4. Yargı Organlarının Tutumu

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün 23.02.1998 tarihli genelgesi nedeniyle, başı örtülü öğrenciler idari yargı yoluna başvurmuşlardır. İdare mahkemesi önce öğrencilerin haklarının sadece bir genelge hükmü ile ihlal edilemeyeceği, yasa ya da yönetmelik gibi genel düzeyici bir işleme dayanmadan hak ve özgürlüklerin kısıtlanmayacağı yönünde kararlar vermiştir.

Örneğin İstanbul 6. İdare Mahkemesi 26.06.1998 tarihinde başı örtülü öğrencilerin üniversitelere alınmamasına ilişkin genelgenin açıkça hukuka aykırı olduğunu ve telafisi imkânsız zararlara neden olduğunu ifade etmiştir (E.:1998/369). Yürütmeyi durdurma kararında özetle aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

(i) Genelgede başını örten öğrenciler hakkında bir yaptırım düzenlenmektedir. Bu genelgenin konusu sadece kimliği olmayan öğrencileri okula almamak olmayıp, başörtülü ve sakallı öğrencilerin öğrenim özgürlüğünü kısıtlamaya yöneliktir. Ayrıca derslerin iptal edilmesi gerekliliğini öngören öğretimi engelleyen bir yaptırım niteliğindedir. Üniversitede güvenliği sağlamak için gerekli önlemleri alma yetkisi rektörlük makamına verilmekle beraber, eğitim hakkının özünü ilgilendiren bir konu sadece genelge ile tesis edilemez. Ancak yasa tüzük ya da yönetmelikle düzenlenmelidir.

(ii) İdare, hukuk kaynaklarını oluşturan maddi kaynaklara bağlı olmak zorundadır. Normlar hiyerarşisinde yazılı hukuk kuralları arasında Anayasa, yasa ve tüzükler gelmektedir. Genelgelerin de, yasa yapma konusunda önceden konulmuş usul ve esaslara uygun olarak parlamento tarafından çıkartılan devamlı, genel, soyut objektif metinler olan yasalara uygun olmak zorundadır.

(iii) Ek 17. Madde yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile üniversitelerde kılık kıyafet serbestisi getirmektedir. Yürürlükteki kanunlarda başın örtülmesi yasaklanmamaktadır. Bu kanun iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi gitmişse de bu yasa maddesi iptal edilmemiştir. Sonrasında bu yasağın uygulanmasını sağlamak üzere genel nitelikli bir yönetmelik çıkartılmamıştır. Ancak genel nitelikli, soyut bir genel düzenleyici işlemlerle düzenlenmesi gerekirken sadece genelge ile yaptırım konamaz. parlamentonun kullanması gereken yetki, yükseköğretim kurumlarında yöneticiler tarafından kullanılamaz.

(iv) İdari işlemlerin devalılığı kural olup, yıllardan beri devam eden uygulanmanın sadece bir genelge ile değiştirilmesi hukuki öngörüü ortadan kaldırmaktadır. Herhangi bir yasal düzenleme olmadan idarenin mevcut düzeni bozması ve genelge sebebi olarak herhangi bir yasa maddesi göstermemesi işlemi sebep unsuru açısından sakatlamaktadır.

Yürütmeyi durdurma kararının derhal yerine getirilmesi gerekirken (İYUK 28.md.) bu kural çiğnenmiş, mahkeme kararına rağmen başörtülü öğrencilerin ders ve sınavlardan çıkartılmasına devam edilmiştir. Bu süreçte üniversite bir üst mahkemeye başvurmuştur.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı, itiraz talebini kabul ederek yürütmeyi durdurma kararını kaldırmıştır. Mahkeme, “Anayasa’ya, laiklik ilkesine aykırı olan ve Yükseköğretim Kurumu amaç ve düzeni ile bağdaşmayan bir özgürlüğün savunulmayacağı ve korunamayacağı, kamu kuruluşlarından sayılan Yükseköğretim kurumlarında aklın ve bilimin öncülük ettiği, tek tür eğitim düzeni içinde duygu ve görüş birliğini sağlama amaçlı, özgür düşünceli, özgür vicdanlı, ulusal değerlere saygılı, çağdaş görüşlü ve çağdaş görünümlü insan yetiştirme amacına aykırılık teşkil etmeyen dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olmadığını” ifade etmiştir (BİM. T.: 19.08.1998 E.: 1998/947).

Genelge hakkında yürütmeyi durdurma kararı veren hâkimlerden dosya alınmış ve haklarında disiplin soruşturması açılmıştır (Selami Demirkol, Seher Bayrak). Nihai kararda İstanbul 6. İdare Mahkemesi başörtülü öğrencilerinin kampuse alınmamasının hukuka uygun olduğuna karar vermiştir (T:28.05.1999, E:1998/369). Karar matbu olup, davacının ve vekilinin isimleri ile dava konusu ve savunma özeti sonradan ilave edilmiştir (T:31.05.1999, E:1998/369, K:1999/512). Kararda, “başörtülü öğrencilerin okula alınmaması Yükseköğretim Kurumunun amacına ulaşması için tesis edilen bir işlem” olarak kabul edilmiştir. “Rektörlüğün düzenleme yapma yetkisinin bulunduğu ve öğrencilerin kılık kıyafeti Anayasanın 174. Maddesi ile Anayasal güvence altına alınan yasanın 4. ve 5. maddelerinde belirlenmiş Yükseköğretim Kurumunun amacı ve ilkelerine uygun olması gerektiği, üniversitelerde bu şartların oluşması için çeşitli tedbirleri, uygulamak ve denetlemekle yükümlü olan kişinin ise rektör olduğu” ifade edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumu, bir genelge ile üniversitelere Bölge İdare Mahkemesinin öğrencilerin derslere alınmamasını, çıkmazlarsa derslerin iptal edilmesini hukuka uygun bulan kararını göndermiştir. Genelge:

“Öğrenci kimlik kartı olmayan öğrencilerin Üniversite Kampüslerine veya binalarına alınmamaları ve kadın öğrencilerin başörtüsü, erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları yolunda İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünün 23.02.1998 tarihli işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle adı geçen üniversite aleyhine İstanbul 6.İdare Mahkemesinde açılan davada alınan yürütmeyi durdurma kararına karşı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünce yapılan itiraz üzerine, İstanbul Bölge İdare Mahkemesince alınan 19.08.1998 tarih ve 1998/947 sayılı kararla, öğrenci kimlik kartı olmayan öğrencilerin üniversite kampüslerine veya binalarına alınmamaları ve kadın öğrencilerin başörtüsü erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları yolunda tesis edilen işlemlerin hukuka ve mevzuata uygun olduğuna karar verilmiştir” (YÖK Genelgesi, 19922 No, T. 07.09.1998),şeklinde dir.

Genelge sonrası kademeli olarak diğer üniversitelerde de yasak başlatılmış, hatta yasağı uygulamayan üniversite rektörleri ve öğretim görevlileri hakkında soruşturma açılmıştır (MAZLUMDER, 2001).

Yükseköğretim kurumlarına ait mekanlara alınmayan öğrencilerin pek çok ilde açtığı davalar, konunun farklı mahkemelerce incelenmesi ile sonuçlanmıştır. İlk aşamada eğitim hakkının bir genelge ile kısıtlanamayacağını ifade eden pek çok mahkeme olmuştur. Ancak kararların hepsi, hâkimlere soruşturma açılması ya da kararların Danıştay tarafından bozulması ile akamete uğramıştır. Yargıçlar, kararları veya eşlerinin başlarını örtmesi nedeniyle soruşturmaya maruz bırakılmışlardır. Adalet Başmüfettişliğinin bir idare ve vergi mahkemesi hâkimine gönderdiği yazıda;

“Sosyal ve ailevi yaşantınız nedeni ile eşinizin benimsediği çağdaş olmayan giyim tarzı itibarıyla laiklik karşıtı düşüncelere yakınlık duyduğunuz hususunda kanaat uyandırdığınız ileri sürüldüğünden, açılan soruşturma üzerine yedi gün içinde yazılı savunma vermeniz gerektiği”

ifadeleri yer almaktadır (Adalet Başmüfettişliği Savunma İstem Yazıları, T:03.10.2000 S:152 ve S:149).

Bu süreçle birlikte mahkemeler, başörtülü öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına alınmamasını genel yorumlarla “hukuka uygun bulmaya” başlamışlardır. Yargıçlar hakkında açılan soruşturmalara ve akabinde kararlarda gerçekleşen değişikliklere aşağıdaki örnekleri vermek mümkündür:

Edirne İdare Mahkemesi ilk olarak “kıyafetin Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinde düzenlenmediğine ve yasa hükmü gereğince serbest bırakılan bir durum nedeniyle tesis edilen cezanın kanuna aykırı olduğuna” dair yürütmenin durdurulması kararı vermiştir (T:08.07.1998; E:1998/419). Kararı veren hâkimler disiplin soruşturması geçirmiş, hâkimlerden Ali Kaban Trabzon, Mesut Güngör Malatya, Mustafa Dinç Aydın İdare Mahkemesine atanmıştır (Radikal, 12.12.1998). Akabinde daha önce öğrencilere kınama disiplin cezası verilmesini hukuka aykırı olduğunu ifade eden Edirne İdare Mahkemesi, davaları reddetmeye başlamıştır (T:25.03.1999, E:1998/717, K:1999/294). Genel ifade ve yorumların yer aldığı kararlarda daha önceden yürütmeyi durdurma kararında belirtilen yasal mevzuat değişmeden uygulamanın neden hukuka uygun kabul edilmeye başlandığı hususu açıklığa kavuşmamıştır.

Bursa 2. İdare Mahkemesi, İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin okula alınmamasına ilişkin olarak yürütmenin durdurulması kararı vermiştir (Bursa 2. İdare Mahkemesi T:12.07.1999, E:1998/1138, K:1999/704). 22 sayfadan oluşan ilgi kararda “zaten dini eğitim ağırlıklı derslerin görüldüğü İmam Hatip Lisesinde öğrencilerin başörtülü olarak girilmesini engelleyen işlemin Türk ve uluslararası hukuka aykırı olduğu” beyan edilmiştir. Ancak karara imza atan hâkimlerden Sabri Ünal ve M. Ali Ceran soruşturma geçirmişlerdir. Başkan Sabri Ünal Aydın Bölge İdare Mahkemesi üyeliğine, hâkim Mehmet Ali Ceran da Gaziantep Vergi Mahkemesi Üyeliğine gönderilmiştir (Akit, 20.10.1999). Karar üst mahkemece bozulmuştur.

Samsun İdare Mahkemesi, başörtülü öğrencilerin üniversitelere alınamamasının hukuka aykırı olduğuna ilişkin karar vermiştir. İdarecileri tazminata mahkûm eden karar (T:01.10.1999, E:1999/139, K:1999/908) üzerine, hâkimlerden Cafer Erdem Kayseri İdare Mahkemesi’ne, Recep Taş farklı bir ile atanmıştır (Akit, 27.11.2000). Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nda soruşturmaları süren Samsun İdare Mahkemesinin eski 7 hâkimi daha önce başörtülü öğrenciler lehine karar verdikleri gerekçesiyle görev yerlerinden alınarak değişik bölgelere dağıtılmışlardır (Zaman, 23.11.2000). Üstelik görev yapan beş hâkime birden kadın ya da erkek olduklarına bakılmaksızın, aynı matbu soruşturma yazısı gönderilerek, eşleri başörtülü olduğu gerekçesi ile savunma vermeleri istenmiştir (Akit 27.11.2000).

Van Bölge İdare Mahkemesi, “İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin başörtülü fotoğraflarının kabul edilmesinin hukuka aykırı olduğunu” ifade etmiş, (Van Bölge İdare Mahkemesi T:11.12.1998, E:1998/43) akabinde soruşturma geçirmişlerdir. Yozgat Cumhuriyet Başsavcısı Reşat Petek, öğrencileri okula almayan üniversite yetkilileri hakkında “Gayrı meşru olarak öğrencinin fakülte binasına girmesine engel olarak eğitim öğretim hürriyetini kısıtlamak ve bu konuda kanunsuz emir vermek” suçunu işlediklerini ifade ederek ceza davası açmıştır. Ancak Başsavcı Petek, Adalet Bakanlığı tarafından soruşturmaya maruz bırakılmıştır. (Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Savunma İstem Yazısı T:16.03.1999 2. 89. CİG:0. 00. 5938 S.) Kıdemi düşürülerek “düz savcı” olarak İstanbul’a atanmış ve istifâ etmek zorunda bırakılmıştır.

5. Hâkimler Hakkında Açılan Soruşturmalar

Hâkimler hakkında açılan ve sadece bir kısmı basına yansıyan pek çok soruşturma sonrası, başörtüsü yasağı nedeniyle açılan davalar benzer yorum ve genellemelerle ret olmuştur. Mahkemelerden öğrencilerin somut durumları, maddi hukuk normları hiç dikkate alınmaksızın, sadece yorum ve genellemelerle tek tip kararlar verilmiştir. Başörtüsü nedeniyle gerçekleştirilen farklı uygulamanın iptali amacıyla açılan davalar, aynı ifadelerle birbiri ardına reddedilmiştir. Özellikle ceza amaçlı olarak sürülen hâkimlerin varlığı basına yansdıktan sonra, başörtüsü nedeniyle gerçekleştirilen ayrımcılığın hukuka aykırı olduğuna ilişkin karar almak mümkün olmamıştır. Üstelik mahkemeler dava konuları farklı olan davalara örneğin kınama disiplin cezasına da, bir yarıyıl uzaklaştırma disiplin cezasına da kelimesi kelimesine aynı matbu kararları göndermişlerdir (İstanbul 6. İdare Mahkemesi T:30.11.1999, E:1998/1389, K:1999/1428; İstanbul 6. İdare Mahkemesi T:27.10.1999, E:1998/1309, K:1999/1170). Bu süreçte davacı vekiline kadar matbu yazılan, hatta davacı vekili olarak davayla ilgisi olmayan bir avukata gönderildiği (İstanbul 2.İdare Mahkemesi T:28.09.2001, E:2001/74, K:2001/1161), dava dilekçelerinin dikkate alınmadığı kararlar tesis edilmiştir.

Bir mahkeme sınav tarihinden önce, sınava başörtülü geleceği düşüncesiyle öğrencinin isminin sınav listesinden silinmesini dahi hukuka uygun bulmuştur. (İstanbul 4. İdare Mahkemesi, T:25.03.1999, E:1998/687, K:1999/610).

Askeri kurumlar tarafından hâkimlere irtica brifingleri verilmeden önceki durumda, başını örttüğü için memura verilen aylıktan kesme disiplin cezasını kanuni düzenlemeye aykırı bulan bir idare mahkemesi (Sakarya 2. İdare Mahkemesi T:24.02.1999, E:1998/738, K:1999/109) daha sonra aynı yasal mevzuatta “başörtüsü üzerine peruk taktığına göre Kılık Kıyafet Yönetmeliği’ne uymada samimi değildir, bu nedenle düzen bozmaktan verilen çıkarma cezası uygundur” (Sakarya 2. İdare Mahkemesi T:26.12.2001, E:2001/14, K:2001/2854) ifadeleriyle memurun fiilen işlenmeyen kalben gerçekleşen eylemi nedeniyle sağlık ve sosyal güvencelerinden yoksun bırakılmasını hukuka uygun bulmuştur.

Yargı her türlü etkiden arınmış olmalı ve herkes için geçerli bir mantıkla konuya yaklaşabilmelidir. (Şelçuk: 98) Yargıya yapılan fiili müdahalelerin, hâkimlerin kanaatlerini etkilemeyeceğini varsaymak çok kolay olmaktadır. Yürürlükteki Anayasa, “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler” demektedir. (Md. 138) Ancak 28 Şubat sürecinde egemen olan uygulamaya aykırı karar veren hâkimlerin kararları ve eşlerinin “çağdaş olmayan” şeklinde tabir edilen giyim tarzı nedeni ile soruşturma geçirmeleri, onların tarafsız hukuk normları uyarınca karar vermelerini güçleştiren veya engelleyen müdahale niteliğinde olmuştur.

Başörtülü davacılar lehine karar veren hakimlerin görev yerlerinin değiştirilmesi cezalandırmadır. Hâkimler ve Savcılar Kanunu’nun 68. Maddesinde “yer değiştirme suretiyle atamanın” bir disiplin cezası olduğu beyan edilmektedir. Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunun yapısı gereği yargıç ve savcılarının görev yerlerinin sık sık değiştirilmesi, hem güvence zayıflığını ifade etmekte, hem de bağımsızlığına gölge düşürmektedir. Yargıçlar hakkında açılan soruşturmalar başörtülü kadınlar hakkında somut mevzuat hükümleri yerine soyut genellemelerle tesis edilen kararlar, hukuk devleti ilkesini ve yargıya duyulan güveni olumsuz etkilemiştir. Aradan seneler geçtikten sonra dahi, “28 Şubat sürecinin en çok yargıyı vurduğu” ifade edilmektedir. Prof. Dr. Mümtaz’er Türköne, “Yargıtay üyelerine, ardından hakim ve savcılara verilen irtica brifinglerini hatırlatarak, “Bu manzara Türkiye’de yargının prestijini çok sarstı, yargıya olan güveni azalttı, Hükümet, yasama organı bir seçimle yenilenir, güven tazelenir; ama yargı öyle değil. Yargı kimliği, kişiliği ile yaptığı en küçük hata ile mensubu olduğu sisteme zarar verir. 28 Şubat sürecinde talimatla dâvâ açılıyordu. Yargı, savcılar ve hakimler baskı altına alınıyordu. Yargı bağımsızlığı ile ilgili bugün insanların kafasındaki soru işaretlerinin herhalde büyükçe bir kısmı, 28 Şubat sürecindeki o irtica brifinglerine dair fotoğraflarla birlikte anılıyordu.” ifadeleri ile bu duruma işaret etmektedir (Yeni Şafak 20.02.2007).

D. Uluslararası Hukuk ve Pozitif Hukuk Açısından Başörtüsü Yasakları

1. Uluslararası Hukukun Değerlendirilmesi

Din ve vicdan özgürlüğünün varlığının en önemli göstergesi, inanılan dinin gereklerini yerine getirebilmektir. İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 18. maddesi, "Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğü vardır; bu hak din ya da kanaatini tek başına ya da toplu olarak, hem kamusal hem özel alanda, öğretim ibadet ayin ve törenler yoluyla izhar etme özgürlüğünü içerir" şeklindedir. BM Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 2. maddesinin 1. fıkrası,

"Bu Sözleşmeye Taraf her Devlet, bu Sözleşmede tanınan hakları ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer bir fikir, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum veya diğer bir statü gibi herhangi bir nedenle ayrımcılık yapılmaksızın, kendi toprakları üzerinde bulunan ve egemenlik yetkisine tabi olan bütün bireyler için güvence altına almayı ve bu haklara saygı göstermeyi taahhüt eder."

şeklindedir. Sözleşme ile devletten "herhangi bir ayırım gözetmeksizin" tüm dinsel, politik ya da başka türden görüşlere saygı gösterilmesi ve hakların güvence altına alınması, özellikle talep edilmektedir.

Düşünce, vicdan ve din hürriyeti, Türkiye'nin de taraf olduğu BM Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesinin 18. maddesi tarafından teminat altına alınmaktadır. Bu maddeye göre din özgürlüğüne getirilecek kısıtlamalar ancak, "kamu güvenliğini, kamu düzenini, halk sağlığını veya ahlaki değerleri yahut başkalarının temel hak ve hürriyetlerini korumak için gerekli" olmaları durumunda kabul edilebilirler.

Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi, din ve kanaat özgürlüğünü mutlak bir hak olarak tanımlamakta ve olağanüstü durumlarda dahi sınırlanmasına izin vermemektedir. İstisnai olağanüstü bir durum halinde 18. maddeye aykırı tedbirler alınmamaktadır (LTD 2005: 126).

BM İnsan hakları Komitesi, 22. numaralı yorumunda da;

"Dinini veya inancını ifade etme hürriyeti bireysel olarak veya toplum içinde başkalarıyla ya da özel olarak tatbik edilebilir. Dinini veya inancını ifade edebilme özgürlüğü, ibadet etme, itaat, tatbik etme ve öğretme açısından geniş anlamda birçok fiili kapsayabilir. İbadet etme kavramı, inancı doğrudan ifade eden ritüel ve seremonileri ve aynı zamanda bunlarla bağlantılı birçok fiili, ibadethane inşa etmeyi, ritüel formüller ve araçlar kullanmayı, semboller göstermeyi, tatil ve istirahat günlerine uymayı kapsamaktadır. Din ya da inancı yerine getirme sadece seremonik fiilleri değil, perhiz geleneği gibi düzenlemeleri, özel elbiseler giyinmeyi ve başörtülerini, hayatın belli basamaklarıyla ilişkili ritüellere katılmayı da kapsamaktadır..."

demektedir. Komite 20 Temmuz 1993 tarihli bu yorumda, kendine özgü dinsel başlıkların giyilmesinin dinsel yaşamın korunması gereken bir yönü olduğunu açıklamıştır. (HRW-IHIK, <http://www.hrw.org/backgrounder/eca/turkey/2004, 2004: 33>).

Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, dini inancını ifade edebilme hürriyetini özel elbiseler giyinme ve başörtüsünü takabilmeyi de kapsayacak şekilde yorumlamaktadır. Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesinin denetleme organı olan İnsan Hakları Komitesi, dini inancı ifade etmeye yönelik müdahaleleri hukuk dışı bulmaktadır. Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesine taraf olan ülkelerin iç hukuklarını ve politikalarını İnsan Hakları Komitesinin saptamalarla uyacak şekilde düzenlemesi (EKİNCİ, İnsan Hakları Araştırmaları, 2005) gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin, sözleşmenin tarafı olan ülkelerde uygulanmasını gözlemek amacıyla kurulmuş olan İnsan Hakları Komitesi, Özbekistan aleyhinde vermiş olduğu bir kararında;

“Başvurucu mağdur, düşünce, vicdan ve din özgürlüğünün ihlâl edildiğini, inancının gereği olarak tatbik ettiği başörtüsünün tatbik etmekten vazgeçmek istememesi nedeniyle, üniversiteden uzaklaştırılmış olduğunu iddia etmektedir. Komite kişinin dinini ve inancını ifade etme hürriyetinin toplum içinde, din ve inancına uygun kıyafet giymeyi de kapsadığını kabul eder. Bunun da ötesinde komite, kişinin özelde ya da toplum içinde dini elbise giymesinin yasaklanmasını, Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’nin 18. maddesinin 2. fıkrasında belirtilmiş olan kişinin din seçmesini ya da değiştirme özgürlüğüne zarar verecek herhangi bir zorlamayı yasaklayan hükmünün ihlâli olarak değerlendirir.”

demektedir (BM İHK, AUTHOR v Uzbekistan, Communication No. 931/2000, U.N. Doc.CCPR/C/82/D/931/2000 URL,

<http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/0/622eb4103da2c6a0c1256f9b004fdd45?Opendocument>, 18.01.2005, rg .5)

25.06.1993 tarihli İnsan Hakları Uluslararası Konferansında kabul edilen Viyana Deklarasyonu’nun 22. paragrafında da şu ifadeler yer almaktadır;

“Tapınma ve ibadet hakkı imanın doğrudan ifadesi, tezahürü olan ferdi ve toplumsal merasim ve ibadet yeri, ibadet usulü, bunların tabi bir gereği olan değişik hal ve hareket tarzlarını, mesela mabetler inşasını, belli bir ibadet biçimlerini, ibadet eşyasını, semboller çıkarmayı, mübarek günleri anmayı da içerir. Dinî ve imanî ifa ve icra, yerine getirme yalnızca belli meslekleri, ibadetleri yerine getirmeyi değil, aynı zamanda dini gelenekleri de yaşamaya, mesela düzenli veya belli günlerde oruç tutmayı, diyeti (vejetaryenlerin orucunu ifayı), ayrıca kıyafetler giyme ve takmayı başörtüsü örtünmeyi, hayatın belli safhalarında toplu halde ayinlerde bulunmayı, bir toplulukça geleneksel olarak söylenen kelime ve terimlerin söylenmesini de içermektedir.”

1975 Helsinki Nihai Metni’nde, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı’na (AGİT) üye devletlerin, “kendi vicdanî kanaatlerine uygun olarak davranmakta olan bireyin, münferiden ya da toplu olarak dinini veya inancını ilan etme ve onu yerine getirme özgürlüğüne saygı göstereceklerini” kabul etmişlerdir (AGİT Deklarasyonu: İlke IV, prg.3). Üye devletler bu tarihten sonra bu taahhütlerini müteaddit defalar tekrarlayarak teyit etmişlerdir. 1989 Viyana Sonuç Belgesi’nde, “ ‘din’ sebep gösterilerek kişiye karşı ayrımcılık yapılmasını engellemek ve bunu tümüyle ortadan kaldırmak için etkili önlemler alma ve farklı dine mensup topluluklar arasında karşılıklı hoşgörü ve saygı ortamının gelişmesine yardım etme konusunda anlaşmışlardır” ifadeleri yer almaktadır. (HRW-IHIK, <http://www.hrw.org/background/eca/turkey/2004>, 2004)

“Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme” taraf devletlere, erkeklere ve kadınlara, ekonomik, sosyal, kültürel, kişisel, siyasi ve diğer alanlardaki haklardan yararlanmaları konusunda eşit haklar sağlama yükümlülüğü getirmektedir. (BM Genel Kurulu T. 18.12.1979, S. 34/180)

Sözleşmeye göre taraf devletler;

- Kadınlara karşı ayrımcılık niteliğindeki bir eylem veya uygulamadan kaçınmak ve kamu kurum ve kuruluşlarının bu yükümlülüğe uygun davranmalarını sağlamak,
- Herhangi bir kişi, kurum veya kuruluş tarafından kadınlara karşı ayrımcılık yapılmasını önlemek,
- Kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan mevcut yasaları, hukuki düzenlemeleri, gelenekleri ve uygulamaları değiştirmek veya kaldırmak için gerekli her türlü tedbiri almak;
- Kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan bütün ulusal ceza hükümlerini kaldırmak konularında taahhütte bulunmuşlardır.

Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesi (CEDAW) taraf olan devletlere gizli ya da açık her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırma yükümlülüğünü getirmiş olup sadece yasal olarak ayrımcılığın kaldırılmasını yeterli görmemiştir. Yasal olarak kadınlara verilen hakların pratik hayatta uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir. Buna karşın Türkiye’de yukarıda açıklanan uygulama, başörtülü kadınların eğitim, çalışma ve siyasi yaşamdan tamamen dışlanması ile sonuçlanmaktadır. Bu durum özellikle kadınların toplumsal yaşama katılımını olumsuz etkilemektedir.

Yapılan araştırmalar, Türkiye’de genel olarak yasalardaki hakların, kısıtlı bir şehirli kesim dışında Türkiye toplumuna nüfuz etmediği gerçeğini ortaya koymaktadır. Türkiye, cinsiyet eşitliği açısından hemen hemen her ölçüte göre Avrupa ülkelerinin gerisinde yer almaktadır.

Ekonomik katılım ve fırsatlar, eğitim düzeyi, sağlık ve siyasi güç açısından kadın ve erkek arasındaki fark Türkiye’de belirgin düzeydedir. **Gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) göre dünyanın en büyük 17’nci ekonomisine sahip olan Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu’nun gerçekleştirdiği 2009 yılı Dünya Cinsiyet Haritası indeksinde⁴⁵ toplam 134 ülkeden 129. sırada gelmektedir.**⁴⁶ Türkiye cinsiyet temelli eşitsizlikler açısından Avrupa Birliği ve Birliğe adaylıkları kabul edilmiş ülkelerden, hatta Türkiye’nin siyasi gelişmişlik düzeyine sahip olmayan pek çok İslam ülkesinden geri kalmış durumdadır.⁴⁷

2007 AB İlerleme Raporunda ifade edildiği üzere, Türkiye’de cinsiyet eşitliğini teminat altına alan yasal çerçeve mevcuttur. Ancak bu çerçeveyi sosyal bir gerçek haline dönüştürmek için daha fazla çabaya ihtiyaç duyulmaktadır. Zira ekonomik katılım ve fırsatlar, eğitim düzeyi, sağlık ve siyasi güç açısından kadın ve erkek arasındaki fark belirgin düzeydedir. (Türkiye için AB ilerleme Raporu 2007 Kadın)

<http://www.ucansupurge.org/index.php?option=comcontent&task=view&id=4022&Itemid=72>

Başörtülü kadın oranı çok yüksek olduğundan, eğitim çalışma ve siyasi yaşama katılımlarındaki dışlama ve ayrımcılık cinsiyet endekslerine olumsuz yansımaktadır. Bu nedenle CEDAW, 2005 yılında Türkiye ile ilgili devletin vermiş olduğu dönemsel kadın hakları raporunu değerlendirirken mevcut ayrımcılığın eğitim hakkı üzerindeki olumsuz etkisine dikkat çekmiştir. “Okullar ve üniversitelerdeki başörtüsü yaşağının kız çocukları ve kadınlar üzerindeki etkilerini dikkate almak gerektiğini” belirtmiş ve bu konuda istatistikî veriler talep etmiştir (CEDAW/C/2005/1/CRP.3/Add.8/rev.1, Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesi(CEDAW), 32. Oturum, 10-28 Ocak 2005, parag 33, 34, 43.)

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesi (CEDAW), 12-30 Temmuz 2010 tarihleri arasında gerçekleştirdiği Türkiye oturumu neticesi, **başörtüsü yaşağının kadınlara karşı gerçekleşen bir ayrımcılık olduğunu ifade etmiştir.** Türkiye’den başörtüsü yaşağının, kadınların eğitim, çalışma, sağlık, politik ve kamu yaşamına katılımı üzerindeki olumsuz etkilerin değerlendirildiği detaylı çalışmalar talep edilmiştir. **Bir sonraki rapor dönemi olan 2014 yılına kadar bu çalışma sonuçları ile başörtüsü yaşağının ayrımcı sonuçlarının tamamen yok edilmesine ilişkin alınan önlemlerin açıklanması talep edilmiştir.** Ayrıca Komite istisnai bir düzenlemeye yer vermiş ve iki konuda “*Nihai yorumların İzlenmesi*”ne karar vermiştir. Buna göre “*Komite taraf devletten, iki yıl içerisinde yukarıdaki 17. (başörtüsü yaşağı) ve 23. (şiddet) paragraflarda yer alan tavsiye kararlarını uygulamak üzere atılan adımlara ilişkin yazılı bilgi sunulmasını talep etmiştir.*”⁴⁸

⁴⁵ Cinsiyet eşitliği durumu ülkenin gelişmişlik ya da refah düzeyine ilişkin değildir. Eğitim, çalışma, sağlık ve karar mekanizmalarına cinsler arasındaki katılım oranlarına göre tespit edilir.

⁴⁶ Türkiye cinsiyet eşitliğinde sınıfta kaldı, 29.10.2009, <http://www.euractiv.com.tr/abnin-gelecegi/article/turkiye-cinsiyet-esitliginde-sinifta-kaldi-007541> Türkiye 2006 yılında Dünya Cinsiyet Haritasında 115 ülke arasında 105. sırada gelmekteydi. 2007 yılında 128 ülkeden 121., 2008 yılında ise 130 ülkeden 123. <http://www.weforum.org/en/Communities/Womenn%20Leaders%20and%20Gender%20Parity/GenderGapNetwork/index.htm>

⁴⁷ ESI(European Stability Initiative): “Sex and Pover in Turkey Feminism Islam and the Maturing of Turkish Democracy”, Berlin İstanbul, 2 Haziran 2007, http://www.esiweb.org/pdf/esi_document_id_90.pdf İnsani gelişim endeksi değeri oranında OECD bölgesi içinde son sırada olan Türkiye ’insani gelişmişlik endeksinde 155 ülke arasında 79. sırada yer almaktadır. <http://www.weforum.org/pdf/gendergap/report2009.pdf>

⁴⁸ <http://www.ksgm.gov.tr/>, CEDAW Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi

13.02.2007 tarihinde Avrupa Parlamentosu “Türkiye’de sosyal, ekonomik ve politik hayatta kadınların rolüne ilişkin Avrupa Parlamentosu Önergesi”nde Türkiye’de giyim ayrımcılığının, iş yaşamında mağduriyetlere yol açtığını tespit etmiştir (European Parliament Resolution On Women’s Role in Social, Economic and Political Life in Turkey (2006/2214(INI)), Women in Turkey, 13 February 2007 – Strasbourg, P6_TA-PROV(2007)0031- A6-0003/2007).

Bu bağlamda kadınların kıyafetleri nedeniyle farklı muamelelere maruz bırakılmalarını uluslararası hukuktaki yükümlülüklerin ihlali olarak değerlendirmek gerekmektedir. Yasal mevzuat açısından iç hukuk aynı doğrultudadır. Anayasa’nın 90. maddesi uluslar arası sözleşmeler iç hukuk hükmündedir ve hatta usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

2. İÇ HUKUK AÇISINDAN DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Anayasa Başın Örtülü Olmasını Yasaklamakta mıdır?

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında, kıyafete sınırlama getiren herhangi bir madde bulunmamaktadır. Anayasa’nın herhangi bir maddesini, başın açık olma zorunluluğu getirdiği ya da örtülü kadınlara karşı farklı uygulamalar gerçekleştirilebileceği şeklinde yorumlamak mümkün değildir. Hak ve hürriyetleri ilgilendiren bir konuda, mevzuatta açıklık ve kesinliğin bulunması ve sınırlamaların dar yorumlanması esastır. Hukuk devleti ilkesi gereği yasaklayıcı hükümler getiren kuralların yoruma açık olmaması, şüpheye yer vermeyecek açıklıkta konuyu ifade etmesi gerekmektedir.

Anayasa’nın 5. maddesi, “insanın maddi ve manevi varlığını geliştirmesi için gerekli şartları hazırlamayı devlete yükümlülük olarak” vermektedir.

“Temel hak ve hürriyetlerin niteliği”nin öngören 12. maddede “Herkes, kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilemez, vazgeçilmesi temel hak ve hürriyetlere sahiptir.” ifadeleri yer almaktadır.

“Kanun önünde eşitlik” başlığını taşıyan 10. madde de “Herkes(in), dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit” (olduğu) öngörülmektedir.

Anayasanın 42. maddesinde, “kimsenin eğitim öğretim hakkından yoksun bırakılmayacağı” hüküm altına alınmıştır.

Anayasanın 24. maddesi “Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kimse ibadet, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.” ifadelerini içermektedir.

Anayasanın 70. maddesine göre de “her Türk vatandaşının devlet memuriyetine girme hakkı vardır”.

Başını örten kadınlar ise temel hakları kullanırken yukarıda verilen örneklerde de olduğu gibi engellemeyle karşılaşmaktadır. Kişiyeye, zamana ve yere göre değişen yorumlarla kadınlardan başlarının açmalarının istenmesi ve açmadıklarında hakları kullanmalarına izin verilmemesi, mevcut ayrımcılığın Anayasa’ya aykırılığının kabulü için yeterli bir nedendir. .

b. Kadınların Başlarının Örtülü Olmasını Engelleyen Bir Yasa Hükümü Bulunmakta mıdır?

Türkiye Cumhuriyeti yasalarından sadece iki tanesi kılık kıyafetle ilgili hüküm içermektedir.

Bunlardan birincisi 28.11.1925 tarihli ve 671 sayılı “Şapka İktizası Hakkındaki Kanun”dur. Yasa, TBMM üyelerine ve memurlara şapka mecburiyeti getirmektedir. Bu kanun erkeklerin şapka dışındaki bir başlığı kullanmasını engellemektedir. Söz konusu hüküm, münhasıran erkeklere ilişkin olup, kadınların başlarını örtmesini engellemeye yönelik herhangi bir ifade içermemektedir.

Kılık kıyafete ilişkin yegâne ikinci yasa, “Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun”dur (T. 03.12.1934 S. 2596). Altı maddeden oluşan yasa, açıkça ruhanilerin kıyafetlerine, izcilik, sporculuk gibi toplulukların, yabancı memleketlerin siyaset, askerlik ve milis teşekküllerin ve ecnebi teşekkül mensuplarının kıyafetlerine ilişkindir. Yasa, hangi din veya mezhepten olursa olsun, mabet veya ayinler (dini törenler) dışında, dini kisvelerin giyilemeyeceği”ni düzenlemektedir. Yasada öngörülen bu yasak din adamlarınca giyilmesi söz konusu olan sarık, cübbe ve ruhanilerin giydikleri kıyafetleri için olup yine erkekleri ilgilendirmektedir.

Başını örten kadınlar da “ruhani” olarak değerlendirilemez. Başörtülü kadınlar bir dinin temsilcisi değildirler. Başörtüsü de din temsilcilerinin giydiği bir kıyafet değildir. Söz konusu kanun hükmünün en geniş yorumu dahi dinsel inancının gereklerini yerine getirmeye çalışan bireyler açısından uygulamak mümkün değildir.

‘Ruhani kıyafet’ tanımı, Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanununun Tatbik Suretini Gösterir Nizamname’nin (RG T.:18.02.1935 S.2933) 2. maddesinde ‘din adamlarının kıyafeti’ olarak açıklanmaktadır. Kanunun uygulanmasını göstermek üzere çıkartılan Nizamname’de de kadınlara ilişkin herhangi bir hüküm, en ufak bir kısıtlama veya yasaklama ya da herhangi bir atf yer almamaktadır. Kanundaki düzenlemenin, yorum yoluyla yasada öngörülen kişiler haricindeki kişilere uygulanmasına imkân yoktur. 1934 tarihli yasa, başörtülü kadınlara karşı farklı bir muamele gerçekleştirilmesine geçecek oluşturacak nitelikte değildir.

Bu noktada Anayasa’da güvence altına alınan devrim yasaları dâhil olmak üzere kadınların başlarının açık ya da örtülü olmasına ilişkin bir yasa yoktur. Başörtüsü yasaklarının anayasal bir temeli olmadığı gibi, yasal bir temeli de bulunmamaktadır. Uygulama da, kanunların sınırlamadığı bir özgürlük kullanımının yargı kararları veya yönetmeliklerle engellenmesi söz konusudur.

Özellikle yükseköğretim kurumlarında gerçekleşen fiili bir yasak söz konusu olduğundan, konunun Yükseköğretim mevzuatı açısından değerlendirmek gerekmektedir.

c. Yükseköğretim Mevzuatı Başörtülü Kadınlara Karşı Farklı Muamele Yapılmasını Gerektirmekte midir?

Eğitim, temel bir haktır ve devletler eğitim hakkını bir kamu hizmeti olarak tüm bireylere sunmak zorundadır. Ulusal ve ulusal üstü mevzuatta devletler, vatandaşlarının eğitim ve öğretimini yalnızca üstlenmekle kalmamıştır, vatandaşları arasında fırsat eşitliğini sağlamayı, bu görevini tam bir adalet ve eşitlik içinde yerine getirmeyi de yüklenmiştir.

Uluslararası hukuk, eğitim hakkının kullanılmasında akademik özgürlüğün vazgeçilmez yerini uzun süre önce tanımıştır. Eğitim hakkı, Evrensel İnsan Hakları Beyannamesinin 26/1 no’lu bendinde yer almaktadır. Bu madde uyarınca “herkesin öğrenim görmeye hakkı vardır.”

BM Ekonomik Sosyal Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (ICESCR) de 13. maddesinde “Bu sözleşmenin tarafı olan devletler, herkesin öğrenim görme hakkı olduğunu kabul eder” ifadeleriyle eğitim hakkı düzenlenmektedir. Madde, öğrenim hakkını, eğitimin amacını ve kapsamını, öğretmenlerin ve

öğretmen birliklerinin ulusal eğitim politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında oynadığı kritik rolü ayrıntılarıyla ortaya koymaktadır. Bu sözleşmede sıralanan hakların içeriğinin resmi olarak yorumlanmasından sorumlu BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi (ESCR), öğrenim görme hakkının önemini “öğrenim hem belli başına bir insani haktır hem de öteki insan haklarının gerçekleştirilmesine yönelik kaçınılmaz bir araçtır” olarak açıklamaktadır (HRW-IHIK, <http://www.hrw.org/backgrounder/eca/turkey/2004>, 2004: 8).

Buna göre “Yükseköğrenimin, olası her türlü araç kullanılarak, yeterlilikleri ölçüsünde herkes için eşit ölçüde erişilebilir” kılınmalıdır. Aynı sözleşmenin 2. maddesinin ikinci fıkrası ise sözleşmede tanımlanan tüm hakların yaşama geçirilmesinde devletin ayrımcılık yapmayacağını güvence altına almakta, “din ya da politik ya da başka görüşler”e göre ayırım yapılmasının kabul edilemez olduğunu vurgulamaktadır. Bu hüküm bir öğrencinin bir üst öğretim düzeyine yükselme hakkının, yalnız yeteneğine dayandırılabilirdiğini, onun politik ve dini eğilimlerine göre verilemeyeceğini ortaya koymaktadır. Türkiye’deki yasal mevzuat da, yükseköğretimin herkese açık olması yönündedir.

Anayasa’nın 42. maddesi kimsenin eğitim ve öğretim hakkından mahrum bırakılamayacağını öngörmektedir. “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlığını taşıyan madde metni:

“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz..

... Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne surette olursa olsun engellenemez”şeklindedir.

d. Anayasa’da Öğrenim Hakkı İle İlgili Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi

Yükseköğretim kurumlarında başörtüsü yasağının neden olduğu sorunları ortadan kaldırmak üzere parlamento oldukça yüksek bir katılımı (%74,5) iki siyasi partinin desteğiyle 23.02. 2008 tarihinde Anayasa’nın 10. ve 42. maddelerinde değişiklik gerçekleştirmiştir. Madde değişiklikleri, temel bir hak kanun hükmü olmadan sınırlanamayacağına ilişkin Anayasa’da yer alan temel kuralın, yükseköğretim hakkında tekrarlanmasından ibarettir. Temel bir hakkın sadece yasada açık bir hüküm varsa kısıtlanabileceğine ilişkin evrensel norm zaten Anayasa’nın 13. maddesinde yer almaktadır. Ayrıca “kanun önünde eşitlikle” ilgili madde gerekçesine “giyim kuşam nedeniyle hizmetlerin verilmesinde ayrımcılık yapılamayacağı” belirtilmiştir.

Anayasa’nın yeni 42. maddesine eklenen ifadeler şöyledir:

“Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez. Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir.” (23.02.2008 R.G. 9 Mart 2008)

Anayasanın 42 nci madde gerekçesinde ise;

“Eğitim ve öğretim hakkının kişilerin en temel ve vazgeçilmez haklarından olduğu bu nedenle bu hakkın sınırlandırılması ancak kanunun açık belirttiği istisnai durumlarda Anayasa 13. maddesinde de temel hak ve hürriyetlerin “özlerine dokunulmaksızın yalnızca ilgili maddelerinde belirtilen sebeplerle bağlı olarak ve ancak kanunla” sınırlandırılması öngörülmüştür. Kanunun açıkça yasaklamadığı bir fiil, tutum veya davranıştan dolayı idare hiç kimseyi eğitim ve öğretim hakkından mahrum bırakamaz. Bu

değişikliğin amacı yükseköğretim hizmetlerinden yaralanan vatandaşlar arasında eşitliği sağlamak ve yükseköğretim kurumlarında öğrenim hakkından mahrum edilen kişilerin bu hak mahrumiyetini ortadan kaldırmaktır” ifadesi yer almaktadır.

Anayasasının 10 uncu maddesi de değiştirilmiş ve bu maddenin dördüncü fıkrasına “bütün işlemlerinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında” ibaresi eklenmiştir. Anayasa’nın “kanun önünde eşitlik ilkesini” düzenleyen 10. maddesi ;

“Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar”

iken “Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar”

şeklinde dönüştürülmüştür.

AKP ve MHP’nin üzerinde mutabakata vardığı Meclis Milli Eğitim Komisyonuna gönderilen Yükseköğretim Kanunu Ek 17. madde teklifi;

Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafet serbesttir. Hiç kimse başının örtülü olması sebebiyle yüksek öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz ve bu yönde uygulama ve düzenleme yapılamaz. Ancak başın örtülmesi, kişinin yüzü açık ve kimliğinin tanınmasına imkan verecek ve çene altından bağlanacak şekilde olması gerekir.

şeklinde. Bu önerinin yasallaşmaması doğrudur. Zira demokratik hukuk devletinin mevcut olduğu bir ülkede başın nasıl örtülü olması gerektiğine ilişkin bir yasa çıkartılamazsa, başın açık olması gerektiğine ya da nasıl örtüleceğine ilişkin bir yasa çıkartmak da mümkün değildir. Yükseköğretim Kanunu’na “başın örtülmesinin çene altından bağlanacak şekilde olması gerekeceğine” yönelik ifadeler en başta hukuk tekniğine aykırı olacaktır. Başörtüsünün kullanım şekline ilişkin bir ifadenin hukuk metinleri içerisinde yer alması, her şeyden önce Anayasa’nın 17. maddesinde de ifade edilen bireyin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına aykırılık teşkil etmektedir. Yükseköğretim Kanunu 17. maddede yapılmak istenen değişiklik ile başörtüsü kullanımının sınırının çizilmesi, bireyin özgürlüğünü ve onun kişiliğini serbestçe geliştirme hakkını ihlal niteliğindedir. Yasalarda bir eteğin modelini ya da boyunu düzenleyen bir hüküm yer alamayacağı gibi, başın nasıl örtüleceğine ilişkin bir hüküm de yasalarda düzenlenemez. Sorunları çözmeye matuf düzenlemeler başka keyfi düzenlemelere yol açıcı nitelikte olmamalıdır.

Kaldı ki, değişiklik yapılmak istenen Yükseköğretim Kanununun Ek 17. maddedeki “Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile yükseköğretim kurumlarında kılık-kıyafet serbesttir” ifadesi, zaten yükseköğretim kurumlarında başörtüsü dâhil her türlü kıyafete serbestlik tanınmaktadır.

aa. Anayasa Değişikliği Sonrası Yaşanan Gelişmeler

Anayasa’da yapılan değişiklik genelge ve mahkeme kararlarındaki yorumların yasağa gerekçe olmayacağını açık ve net olarak ifade etmektedir. Bu durumda eğitim hakkının engellenmesi yasanın öngördüğü şekilde “hukuka aykırı davranış” olacaktır.

“Eğitim ve öğretimin engellenmesi” Türk Ceza Kanunu’na göre suçtur. 112 madde;

1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,

b) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,

Engel olunması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur”

şeklinde. Anayasa değişikliğine rağmen başörtülü öğrencileri okula almayan memurlar “görevin kötüye kullanılması suçunu” işlemektedirler.

Türk Ceza Kanunu 257. Madde;

“Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle kişinin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişiler haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır ”

ifadesini taşımaktadır. Anayasa’nın 137. maddesine göre “konusu suç olan hiç bir emir hiçbir suretle yerine getirilemez”. Öğrencileri yükseköğretim kurumlarına almama emrini yerine getiren kişiler, emri verenlerle aynı suçu işlemektedirler.

Yükseköğretim Kurulu başkanı tüm üniversite rektörlerine 25.02.2008 tarihli yazı göndererek, kamu görevi ifa eden yükseköğretim kurumları yöneticileri, anayasa değişikliğini göz önünde bulundurmak zorunda olduklarını ifade etmiştir. Danıştay YÖK başkanını tek başına genelgeye yayımlama yetkisi olmadığı gerekçesiyle 10.03.2008 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.

bb. Değişikliğin uygulanmayı değiştirmemesi

Anayasa değişikliği Meclis tarafından kabul edilmiş, cumhurbaşkanınca onaylanmış ve 9 mart 2008 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna karşın anayasa değişikliği dahi öğrencilerinin eğitim haklarını kullanmalarını sağlayamamıştır. Anayasa değişikliği sonrasında çoğu üniversite rektörü başörtülü kadınlara üniversiteye ait mekânlara almamaya devam etmişlerdir. (Üniversiteler karmakarışık, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/8213242.asp?gid=229&sz=60347>) Hatta dönemin İstanbul Üniversitesi rektörü Mesut Parlak bir televizyon kanalında “Bu gerginlik bizi bile etkileyecek. Belki hiç hakkımız olmadığı halde, türbanlı bir öğrenciye, cumhuriyet ilkelerinin kıyafetlerine aykırı diye hak ettiği notu vermeyeceğiz” şeklinde konuşmuştur.

(http://www.stratejikboyut.com/news_detail.php?id=4036 İstanbul Üniversitesi rektörü Mesut Parlak ‘Türbanlıya Hakettiği Notu Vermeyiz’, 01.02.2008). Hatta bir öğretim görevlisi “Türbanlı bir öğrenciye ders vermek istemediğini” televizyonda beyan edebilmektedir.

(<http://www.uludagsozluk.com/k/turbanli-bir-ogrenciye-ders-vermek-istemiyo-rum/>) Rektörler uygulamayı değiştirmeyeceklerini açıkça deklare etmişlerdir, yaygın medya tarafından, öğrencilerinin kendi bölümlerine girmeleri “kaos” şeklinde yansıtılmıştır. “411” el kaosa kalktı” Hürriyet Gazetesi (10.02.2008). “Anayasa değişikliği kansız olmaz” (Akşam Gazetesi, 11.02.2008) şeklinde gazete haberleri yayımlanmıştır. Akabinde de, Cumhuriyet Başsavcılığınca ağırlıklı olarak hiç kimsenin eğitim hakkından yoksun bırakılmayacağını ifade ettiği gerekçesiyle iktidar partisi hakkında “laikliğe aykırı fillerin odağı haline geldiği iddiasıyla” Anayasa Mahkemesi tarafından parti kapatma davası açılmıştır.

(<http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=SonDakika&Kategori=siyaset&ArticleID=505389&Date=14.03.2008&ver=79>, Milliyet).

İddianamedeki en bariz gerekçe parti başkan ve üyelerinin yükseköğretim kurumlarında başörtülü öğrencilerinin alınmamasının insan hakkı ihlali olduğu ancak kurumsal mutabakat sağlandığında sorunun çözüleceğini” ifade etmeleridir. İddianamede 71 kişi hakkında beş yıl süreyle siyasi parti üyesi olmasının yasaklanması istenmiştir. Sadece “Türban yasağı insan haklarına aykırıdır. Türban yasağı savu-

nulamaz” ya da “Başörtüsünün insan hakları ihlali olduğu ortadadır” ifadelerini kullanmak, seçilmiş bir milletvekilinin beş yıl süreyle parti üyesi olmasının yasaklanılmasının talebi yeterli bir nedendir (AKP Kapatma İddianamesi Mehmet Elkatmış s.90, Bülent Gedikli s. 92). Aynı şekilde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından eski devlet bakanı Güldal Akşit için siyaset yasağı talep etmesinin tek nedeni, “2005 yılı Ocak ayında ABD’de katıldığı Birleşmiş Milletler’e bağlı Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) Komitesi’nin Türkiye konulu özel komite toplantısında CEDAW üyelerince sorulan bir soruya “Türkiye’de bir başörtüsü sorunu vardır. Genç kızlarımızın eğitim alması önünde engel teşkil etmektedir. Üniversitelerimize fiilen devam edemedikleri için eğitim almaları engellenmektedir” şeklinde cevaplamasıdır (İddianame s.89)

cc. Anayasa Mahkemesi süreci ve kararın değerlendirilmesi

Ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi(CHP) de, yürürlükteyken uygulanmayan Anayasa değişikliğinin başörtüsü yasağını kaldırdığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi’ne müracaat ederek değişikliğinin yok sayılmasını ve iptalini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi 05.06.2008 tarihinde söz konusu değişikliklerinin Anayasa’nın başlangıç bölümüne ve laiklik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle yürürlüğünü durdurmuş, akabinde iptal etmiştir. Anayasa’nın 148. maddesi Anayasa Mahkemesi’nin “yetki ve görevlerini” düzenlemektedir. Buna göre Anayasa’da bir değişiklik yapıldığında Anayasa Mahkemesi’nin esastan inceleme yapma yetkisi yoktur. Anayasa’ya göre Anayasa değişiklikleri, sadece şekli yönünden denetlenir. Şekil bakımından denetlenecek hususlar da, Anayasa da tek tek yazılmıştır. Anayasa koyucu, “şekli denetimi, esasa ilişkin denetimi de içerecek şekilde geniş yorumlamanın” önüne geçmek için şekli denetimin kapsamını açıkça belirlemiştir. Madde de yazılı olan “sadece ya da sınırlıdır” ifadeleri açıktır ve yoruma elverişli değildir.

Anayasa Mahkemesi’nin “yetki ve görevleri” başlığını taşıyan 148. madde;

Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün Anayasa’ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise **sadece şekil bakımından inceler ve denetler**. Ancak olağanüstü hallerde sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkartılan kanun hükmünde kararname ve esas bakımından Anayasa’ya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.

Kanunların şekil bakımından denetlenmesi son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı, Anayasa değişikliklerinde ise teklif ve oylama çokluğuna ve ivedilikle görüşülüp görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususlarıyla **sınırlıdır**... şeklindedir.

Anayasa Mahkemesi kendi verdiği bir kararında, Anayasa değişikliklerine ilişkin denetim yetkisinin sadece “**teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlı**” olduğunu belirterek, “şekilden yola çıkarak, işin özüne ilişkin denetim yapma” önerisini reddetmiştir (E. 1987/9, K. 1987/15, T: 18.06.1987).

Anayasa Mahkemesi’nin Anayasa değişikliklerinin yerindelik denetimi yapma yetkisi bulunmamaktadır. Anayasa’nın 6. maddesi,

Hiç bir kimse veya organ kaynağını Anayasa’da almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.” hükmünü içermektedir.

Anayasa Mahkemesi’nin bizzat Anayasa’ya göre Anayasa değişikliğinin doğruluğunu ya da yanlışlığını kendi yorumlarına uygun olup olmadığını denetleme yetkisi bulunmadığında ihtilaf yoktur. Ancak anayasa maddeleri, Anayasa Mahkemesi’nin parlamentonun yerine geçerek düzenlemeyi iptal etmesini engellemiştir.

Anayasa Mahkemesi’nin yürütmeyi durdurma kararı ile ortaya konduğu üzere konu başörtüsü olduğunda, Mahkeme kendi yetki ve görevleri ile ilgili Anayasa maddesini hiçe sayacak kadar “taraf” olmaktadır. Anayasa Mahkemesi’nin konu ile ilgili genel yorumu “giysi kişiliği yansıtan bir araçtır. Dinsel olsun olmasın, çağdaşıyla aykırı, devrim yasalarının öngördüğü düzenlemeyle çelişen giysiler uygun görülemez.” şeklindedir. (1989/1E, 1989/2 K. 07.03.1989T. para.67) Mahkemeye göre bir kişinin eğitim gören ya da eşit muamele görme hakkını kullanabilmesi için bu standarda uyması zorunludur. Bu konuda yapılan tüm değişiklikler mahkemece iptal edilebilir.

Nitekim kararda laiklik ve Anayasa’nın değiştirilemez maddelerine atfı yapılmıştır. Ancak Anayasa’nın kendi gerekçesinde yer alan laiklik değil, Mahkemenin kendi laiklik yorumu dikkate alınmıştır. “Bu sefer de yargının darbe yaptığı” olarak değerlendirilen bu gelişme yüksek yargının başörtüsü konusunda “paralel bir hukuk düzeni oluşturmaya” çalıştığını göstermektedir. Zira bu yorumla artık Anayasa Mahkemesi’nin inceleyemeyeceği herhangi bir Anayasa değişikliği söz konusu değildir.

Yasa koyucunun öngörmediği koşulları getirmek ya TBMM’ne meydan okumaktır, ya da yasa koyucunun yetersiz olduğunu düşünmektir. Her ikisi de bir felaketin habercisidir. Burada bir hukuki hata olmayıp, bilinçli ve sistemli yasa koyuculuk fonksiyonunu devre dışı bırakma, etkisiz hale getirme düşüncesi vardır. (Demirkol:63)

Bu noktada egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olması ve kanunların ve Anayasanın milletin seçtiği milletvekilleri eliyle yapılmasının da bir hükmü bulunmamaktadır. Tarafsız bir noktada durması gereken yargının belli şartlar altında hukukun göz ardı edilebileceğini deklare etmiştir. Bu durum bir sonraki aşamada her yargıcın her konuyu hukuki normlardan önce kendisi bakiş açısına göre değerlendirmesi tehlikesini beraberinde getirmektedir. **Devletin yüksek menfaatleri için evrensel hukuktan her sapma, hukuk devleti ilkesine zarar verdiğiinden fayda yerine zarar vermektedir.**

e. Yargı Kararlarının Hukuki Niteliği

Mahkeme kararları doğrultusunda başörtülü öğrenciler aleyhine hukuki bir durumun mevcut olduğu ve Anayasa değiştirilse dahi bunun değiştirilemeyeceği iddia edilmektedir. Halbuki anayasal mevzuat gereği içtihatlarla mevzuat oluşmaz. Mahkemelerin var olmayan bir yetkiyi kullanarak yükseköğretim kurumlarında başörtüsünü yasakladığı ve Anayasa ile dahi bunun değiştirilemeyeceği iddiası kabul edilemez. Türkiye yargıçlar devleti değildir Anayasa Mahkemesi de, Anayasa ve parlamentodan daha üstün değildir. Anayasaya göre kural koyma, yasa koyuculuk yalnız ve yalnız TBMM’ne aittir. (Demirkol: 63)

Hukukun temel ilkeleri uyarınca, yasaklanmayan serbest demektir. Mevcut Yükseköğretim Kanunu’nun da başörtüsü yasaklanmamıştır. Bu nedenle eşit muamele için, yargıçların bu yönde karar verme zorunluluğu yoktur. Türkiye’de Kıta Avrupası hukuk sistemi uygulanmaktadır. Hukuk devleti ilkesi kanun maddelerinin yürürlükte olduğu şekliyle uygulanmasını gerektirmektedir. Yükseköğretim Kanunu’nun Ek 17. maddesi “kısa ve öz” olup, serbestinin tek sınırının yürürlükteki kanunlar olduğunu belirtmektedir. Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir kanununda da kadınların kıyafetine ilişkin bir düzenlemeye rastlamak mümkün değildir. Anayasa Mahkemesi kararı da temel bir hakkın kısıtlanması için açık bir yasa maddesi gerektirdiği hukuki gerçeğini değiştirmemektedir.

Aksi iddianın kabulü halinde YÖK eski Başkanı Erdoğan Teziç’in de zaman zaman belirttiği gibi, kanunların, hatta anayasanın değiştirilmesi mahkeme kararını değiştiremeyecek midir? Mustafa Şentop’un verdiği küçük bir örnek bu iddianın ne kadar asılsız olduğunu göstermeye yetecektir. YÖK, ilk olarak, 1973 yılında çıkartılan 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu ile kurulmaktaydı. Ancak, Anayasa Mahkemesi, kanunun YÖK’ün yetkileriyle ilgili hükümlerinin önemli bir kısmını iptal ettiği için, 70’li yıllarda bir üst kurul olan YÖK faaliyet gösterememiştir. 1981 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu çıkartılmış ve YÖK yeniden düzenlenmiştir. Sonra da faal hale getirilmiştir. O zamandan beri, yani 27 yıldır aklı başında hiç kimse, “Anayasa Mahkemesi YÖK’le ilgili düzenlemeleri 1975’te iptal etmiştir, yeni bir kanunla YÖK tekrar kurulamaz, bu ancak Anayasa Mahkemesi kararını değiştirirse olabilir” dememiştir, diyememiştir. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=656824>).

Zira Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasına göre iptal edilen bir yasanın yerine aynı nitelikte bir yasa çıkarılamaz düşüncesi yanlıştır. Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcıdır demek, hangi kanun veya hükmü iptal edilmişse o hüküm yürürlüğünü yitirir, hangi kanun veya hükmünün iptali reddedilmişse o hüküm yürürlüğünü devam ettirir ve bu da herkesi bağlar. Yani bu iptal veya red herkes için geçerlidir. İptal aynı nitelikte veya benzer nitelikte bir kanunu çıkarmaya engel değildir. (Demirkol: 56,57)

f. Temel Hakların Kısıtlama Usulleri

Demokratik bir hukuk devletinde hakların kısıtlanması Anayasa ve uluslararası sözleşmelerde öngörülen usullere tabidir. Anayasanın 13. Maddesi, temel hak ve özgürlüklerinin sınırlama sebeplerini öngörmektedir. Madde;

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.” şeklindedir. Buna göre temel bir hakkın kısıtlanabilmesi için;

1. Açık bir yasa hükmü olması
2. Sınırlamanın Anayasa'nın ilgili maddesinde öngörülen sebeplerle gerçekleşmesi
3. Sınırlamanın Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaması
4. Sınırlamanın temel hak ve hürriyetlerinin özüne dokunmaması gerekmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında “ancak kanunla” denilmek suretiyle, hak ve hürriyet sınırlarının münhasıran kanun konusu olduğu, yani yasama tasarrufundan başka bir düzenleyici tasarrufla (tüzük, yönetmelik vb) hak ve hürriyetlerin sınırlanamayacağı belirtilmiştir (AYM T: 21.10.1971, E:5376, AMKD S:10 s.64; AYM T:7.3.1989, E:1/12, AMKD S:25 s.146).

Bu şartların yanında vaki sınırlamanın temel hak ve özgürlüklerinin özüne dokunmaması gerekmektedir. “Öze dokunmama kavramı” Anayasa Mahkemesi kararında “bir hak ve hürriyetin gayesine uygun bir şekilde kullanılmasını son derece zorlaştıran veya onu kullanılamaz duruma düşüren kayıtlara tabi tutulması” olarak tanımlanmaktadır. (T.:8.4.1963, E.:1963/25, K.:1963/87, AMKD S.1 s.228). Eğitim kurumlarına girmek için başın açık olma şartı getirilmesi bu hükümlerle çelişmektedir.

E. Yasağı ve Gereçelerini Tartışmak

1. Başörtüsü Serbestisini Sağlayan Yasal Düzenleme, Yargı Kararlarıyla Geri Alınabilir mi?

Başörtüsü yasaklarının meşruluğunu ileri sürenlerin pozitif hukuk bakımından tek dayanakları yargı kararlarıdır. Anayasa Mahkemesi “dinsel inançla baş ve boynun örtülmesine serbestlik getiren Ek 16. maddeyi iptal etmiştir. Ek 17 maddeye ilişkin başvuruda ise kanun iptal etmemiştir. Ancak başörtüsünün kılık kıyafet serbestisi içinde olmadığını ifade etmiştir. Yasağı Anayasa Mahkemesi kararından sekiz sene sonra başlatılan gerekçe olarak yargı kararlarını sunmaktadırlar. YÖK, yasağı gerekçelendirirken açık bir kanun ya da Anayasa maddesi bulunmadığı için yargı kararlarındaki yorumlara dayanmaktadır. Yargı kararları ve yasağı savunan bazı öğretim görevlilerinin görüşleri de aynı yöndedir (Bkz. Gemalmaz, 2005:1287).

Ancak bu durum, yargı organlarının yasamanın yerine geçerek kural oluşturmaları anlamına gelmekte olup, Türkiye pozitif hukukuna da aykırıdır. Zira hukuk mevzuatı, yargı kararları ile oluşmasına imkan yoktur. Yargı organlarının yasak getirebileceği iddiası bizatihi Anayasa ile çelişmektedir. 1982 Anayasasının, 153. maddesinin 2. fıkrası,

“Anayasa Mahkemesi, bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez” hükmünü içermektedir. Bu maddede, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı verirken dahi kanun koyucu gibi hareket edemeyeceği, yeni bir düzenleme getiremeyeceği açıkça vurgulanmaktadır. Aynı durum diğer yargı organları için de geçerlidir. Anayasa’nın 125. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez” hükmü yer almaktadır. Maddede idarenin yargısal denetiminin idari işlem ve eylemlerin hukuka uygunlukların denetlenmesi ile sınırlı olduğu, dolayısıyla yargı organının idarî işlemin yerindeliliğini denetlemeyeceği de belirtilmiştir. Bu ilkenin sonucu da yargı organının idare yerine geçerek karar almaması, idarî işlem ve eylem niteliğinde yargı kararları verilmemesidir. Yargı, ancak, önüne gelen olayla ilgili ve bu konuyla sınırlı bir karar verme yetkisine sahiptir. Hangi yargı mercii olursa olsun, bir yargı kararının, yasa gibi uygulamaya dayanak yapılması yargı merciinin, yasama organı yerine ikame edilmesi anlamına gelmektedir.

Anayasa yargılamasında Anayasa Mahkemesinin, yasama organının yerine, idari yargılamada ise idare mahkemelerinin ve Danıştay’ın kendisini idarenin yerine koyup kanunlar ve idari işlemler gibi tasarruflar ortaya koymasına bir yerindelik denetimidir. Her iki mahkeme denetlediği işlemleri sadece iptal edebilirler. Ayrıca iptal hükümleri ile yeni bir kanun veya idari düzenleyici işlem yapma hareketine girmemeleri gerekir. Yargının kararları iptal yerine ayrıca bir düzenleme anlamında kendini gösterirse bu yasama organını ve yürütme ve idareyi yok saymaktır, yargının bir fonksiyon gaspı içinde olduğu ortaya çıkar. (Demirkol:83) Anayasa’ya göre yasama, yürütme, yargı organları ve görevleri kesin çizgilerle ayrılmıştır. Hiçbir organ, diğerinin alanına müdahale etme hak ve yetkisine sahip değildir. “Kuvvetler ayrılığı” ilkesi, yasama, yürütme ve yargı organlarının kendi alanlarında etkinlik göstermesini gerektirmektedir. Demokratik sistemin işleme bu ayırımın korunmasına, daha açık ifadeyle organların birbirlerinin görev alanlarına müdahale etmekten kaçınmalarına bağlıdır. (COŞKUN, <http://www.liberal-dt.org.tr/index.php?lang=tr&message=article&art=340>, 2007).

Anayasa Mahkemesi ise kanunlarla ilgili iptal istemlerini kabul ya da ret edebilir. Ancak bir kanunu iptal etmeyip, nasıl uygulanacağı konusunda direktif veremez (ŞENTOP, 1997: 69). Herhangi bir kanunun nasıl uygulanacağı yönünde mütalaa verme ve kanunda olmayana bir hüküm haline getirme hak ve yetkisi, Anayasa Mahkemesine ait değildir. Yargıtay onursal başkanı Prof. Dr. Sami Selçuk’un ifade ettiği üzere, mahkeme kararlarının gerekçeleri değil hükümleri bağlayıcıdır. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı, sadece bir yasanın veya yasa hükmünün hukuken geçerli olup olmadığının tespiti ile sınırlıdır. Bu kararların gerekçeleri bakımından bağlayıcılık değil, fakat ‘yol göstericilik’ söz konusudur. Bu da öncelikle yasama organına yöneliktir. (20.02.2008, Radikal) Bizatihi Anayasa Mahkemesi, kendi kararında, “Yasalar her şeyden önce sözü ile uygulanır. Yasa metinlerinde kullanılan sözcüklerin hukuk dilindeki anlamlarına göre anlaşılması gerekir. Yasa kuralının, günün sosyal, ekonomik gerekleriyle çeliştiği sanılsa bile yürürlükte kaldığı sürece uygulanması hukukun gereğidir” ifadelerine yer vermektedir (Anayasa Mahkemesi (T:28.01.1992, E:1992/7, K:1992/2, RG T:12.03.1992, S:21169).

Anayasa Mahkemesi’nin de belirttiği üzere, hukuken önemli olan yasa metnidir ve yasadaki ifadelerin hukuk dilindeki anlamlarına göre yorumlanması gerekir. Yükseköğretim Kanunu’nun 17. maddesinde yer alan “kılık kıyafet serbesttir” ifadesini, yargı kararına dayanarak “başörtüsü yasaktır” şeklinde anlamak ve uygulamak mümkün değildir. Yürürlükteki yasaların herhangi birinde kadın kıyafeti ile ilgili bir kanun yoktur. Bu durumda, “başörtülü olarak eğitim görmenin Anayasa Mahkemesinin bir kararıyla yasaklandığı ve anayasa ile dahi bu yasağın kaldırılmayacağı” ifadesinin hukuki bir geçerliliği bulunmamaktadır.

Yükseköğretim Kanunu Ek 17. madde ile “kılık-kıyafetin (başörtüsü dahil), üniversitelerde serbest bırakılmasının amaçlandığı” tartışmaya yer vermeyecek kadar açıktır. Meclis müzakereleri, “kılık-kıyafet ile ilgili (başörtüsü dahil) anlamsız sınırlamaların, yasak olmaktan çıkarılmasının amaçlandığı”nı

ispat etmektedir. (TBMM 25.10.1990, 25. Birleşim, 3. Oturum Çaparoglu: 329-353) Yargının yasa-manın yerine geçerek karar alamayacağına ilişkin genel ilke, 1997'ye kadar uygulanmıştır. Anayasa Mahkemesi Ek 17. madde ile ilgili kararı 1991 yılında vermesine karşın, post-modern darbe gerçekleşene kadar üniversitelerin çoğunda yasa koyucunun iradesi doğrultusunda serbesti uygulanmıştır. Bu durumda öğrencilerin insan olma onurundan kaynaklanan Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle korunan haklarının, yargı kararları gerekçe gösterilerek ellerinden alınamayacağını ispat etmektedir. Biz-zat Anayasa gereği yargı kararlarının başörtülü kadınların yükseköğretim kurumlarına alınmamasının hukuki gerekçesi olmasına imkan yoktur.

2. Danıştay Kararları Yasaklamayı Gerektirir mi?

Bir devletin hukuk devleti niteliği kazanabilmesi, keyfi uygulamaların yargı kararları ile sona erdirilmesi ile mümkün olabilmektedir. Türkiye'de ise yargı, ayrımcılıkla neticelenen uygulama sorununu çözmediği gibi, aksine başörtülü kadınları cezalandırma aracı olarak işlev görmektedir.

Başını örten kadınlara karşı gerçekleştirilen ayrımcı uygulama, yukarıda da ifade edildiği gibi, esas olarak hukuki değil fiili ihlaller biçiminde gerçekleşmektedir. Konu yargı organları önüne gittiğinde ise bu organlar, Anayasa Mahkemesinin yasak ihdas eder nitelikteki yorumlarını tekrarlamaktadır. Mahkeme kararlarında somut bir yasa ya da Anayasa maddesine dayanılmak yerine tüm başörtülü kadınları itham edecek şekilde genel yorumlar yapılmaktadır.

Danıştay kararlarındaki genel temayül, kadının başının her alanda örtülü olmaması gerektiği yönündedir. Bu yargı organının başörtüsü ile ilgili kararları genel olarak, başını örten kadın veya ona göz yuman erkeğin haklarından mahrum edilmesinin meşru olduğu yönünde çıkmaktadır. Öğrenim hakkı ile ilgili davalara bakan Danıştay 8. Dairesi; başörtülü üniversite öğrencilerinin eğitim görme taleplerinden hareketle, kararlarında müteaddit defalar aşağıdaki yorum yapılmıştır:

“Yeterli eğitim görmemiş bazı kızlarımız hiçbir özel düşünceleri olmaksızın içinde yasadıkları toplumsal çevrenin gelenek ve göreneklerinin etkisi altında başlarını örtmüşlerdir. Ancak bu konuda, kendi toplumsal çevrelerinin baskısına veya gelenek ve göreneklerine boyun eğmeyecek ölçüde eğitim gören bazı kızlarımızın ve kadınlarımızın sırf laik Cumhuriyet ilkelerine karşı çıkararak dine dayalı bir düzeyini benimsediklerini belirtmek amacı ile başlarını örttükleri bilinmektedir. Bu kişiler için başörtüsü masum bir alışkanlık olmaktan çıkarak kadın özgürlüğüne ve Cumhuriyetimizin Temel ilkelerine karşı bir dünya görüşünün simgesi haline gelmektedir. Davacı Yükseköğretim düzeyinde eğitim gördüğüne göre bu ilkelerin Cumhuriyetimizin kuruluşunda ve korunmasındaki önemini bilmesi gerekmektedir. Aydın, uygar ve Cumhuriyetçi gençler yetiştirmekle görevli eğitim kurumlarının bazı kuralları öğrencilere uygulaması doğaldır. Bu kurallar herkesçe bilinen ve benimsenen Cumhuriyetin kurallarıdır. Bu kuralları öğretmek ve benimsetmekle görevli eğitim kurumlarının bunlardan ödün vermesi düşünülemez. Bu nedenle Yükseköğretim görmek üzere okula geldiği sırada dahi başörtüsünü çıkartmamakta direnecek ölçüde laik devlet ilkelerine karşı bir tutum içinde bulunan davacının okula alınmamasında yasalara aykırılık yoktur” (Danıştay 8. Dairesi, T:23.2.1984, E:1984/207, K:1984/330, Danıştay 8. Daire, T. 16.11.1987, 128/486; Danıştay 8. Daire, T. 27.6.1988, 178/512).

Danıştay başörtülü kadınların ancak eğitimsiz kadınlar olabileceğini ifade ederek, toplumun büyük bir kısmına hakaret sayılabilecek yakıştırmalarda bulunmakta, eğitim görenlerin ise mutlaka “başlarını açmalarını” istemektedir. Danıştay, başörtülü kadınların sadece aile baskısı altındaki cahil kadınlar olabileceğini ifade ederek bu öngörüye aykırı hareket edenlerin hepsi hakkında keskin genellemelerle ayrımcı uygulamayı hukuka uygun bulmaktadır. Buna göre yükseköğretim kurumlarında başın örtülmesi “masum” bir alışkanlık değildir. Zira başörtüsü kullanımı tek başına “cumhuriyetin temel niteliklerine karşı olma” anlamına gelmektedir.

Nitekim Danıştay 8. Dairesi stajyer avukatın başını örtemeyeceğine ilişkin verdiği bir kararda adliye dışında baroya gidip gelirken başın örtülü olmasının “Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı”, “laik cum-

huriyet ilkeleri ile bağdaşmaz” olduğunu ifade etmektedir. Kararda yer alan ifadeler, bir avukatın özel yaşamında dahi başını örtmesinin avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranış olarak kabul edildiğini göstermektedir:

“Türkiye Cumhuriyetinin temel ilkelerinden en başta gelenleri, Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık ve laikliktir. Bu ilke ve devrimlerin her biri ile çağdaş ve uygar insanlık düzeyine ulaşabilmek amaçlanmıştır. Giyim kuşam, hiç kuşkusuz, insanların geleneklerine, çevre koşullarına, kültür yapısı ve düzeyine göre şekillenir. Ülkemizde de, geleneksel yaşamın egemen olduğu kimi kesimlerde kadınlarımız, hiçbir siyasi ya da özel amaçları olmadan başlarının örtmektedirler. Ancak bir kısım kadın ve kızlarımız ise çağdaş giyim ve kuşama dışsal bir tepki ve Atatürk ilke ve devrimleri ile laikliğe karşı koyma eylemi olarak başlarını örtmektedirler. Bu dünya görüşünde olanların, din kurallarını vicdanlardan alarak bir yaşam biçimine dönüştürmek ve devleti de yine din temellerine dayamak istedikleri bilinmektedir. Cumhuriyet Devrim ve İlkeleri sayesinde özgürlük, eğitim-öğretim yurttaşlık haklarını kullanabilme olanağını elde etmiş olmalarına karşın, bazı meslek sahibi kadın ve kızlarımızın da, demokrasi ve temel özgürlüklerle bağdaşmayan bu dünya görüşünü benimsedikleri ve bunun simgesi olarak başlarını örttikleri görülmektedir. Oysa laik ve demokratik toplumumuzun bazı kurumlarında kamu görevi yapan, dava konusu olayda olduğu gibi avukatlık mesleğini seçip bu mesleğin hazırlık aşaması olan staj dönemindeki kadın ve kızlarımızın, bağımsızlık ve özgürlüğü simgeleyen laikliğe ve Atatürk İlke ve Devrimlerine en fazla sahip çıkanlardan olmaları gerekir. Bununla ötesinde avukatlık mesleğinin yargı düzeni içindeki çok önemli yeri ve verilen kamu hizmetinin niteliği çağdaş Anayasa İlkelere uyulması bir zorunluluktur. 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 5/C maddesinde yer alan “avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışlar” ifadesi, mesleğin yürütülmesi ile birlikte, avukatın tüm özel yaşamını, bu arada giyim kuşamını da kapsamaktadır. ... İlgililerin uyarmalarına karşın türbanlı olarak staja devam eden stajyerin bu davranışının laik hukuk devleti ilkesine aykırı, avukatlık mesleği ile bağdaşmaz nitelikte ve 1136 sayılı Yasanın 5/C maddesinde tanımlanan avukatlığa engel bir durum oluşturduğu açıktır.” (Danıştay 8. Dairesi, T: 02.03.1994, E:1993/843, K:1994/686).

Danıştay, bizatihi başın örtülmesinin demokrasi ve temel özgürlüklerle bağdaşmayan dünya görüşünün simgesi olarak kabul ettiğinden, bir memurun görev yeri dışında başı açık olmadığı için tesis edilen disiplin cezasının hukuka uygun olduğunu ifade etmektedir.

“05.07.2001 tarihinde Bayrak Anaokulunu görmek ve Müdürlük görevine başlamak üzere Bayram Garnizonuna gittiğinizde, garnizona girmek için beyan ettiğiniz kimliğinizde bulunan fotoğrafın türbanlı olduğu ve kimlik tespitinin yapılmadığı buna göre de idareyi ve kurumları yanıltmak kurumun huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak istediğiniz fiilinin faili olduğunuz kanaatine varılmıştır”. (Ankara Valiliği Gölbaşı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, T. 20.08.2001, S. B.08. 4. MEM. 4.06.04.02.01.410/4667) ifadelerini taşıyan bir işlem, yargı önüne gittiğinde Danıştay, “Bulunduğu ortam içerisinde ve eğitim-öğretimin bir şekilde yansımalarının olduğu dışsal çevrede en iyi örnek konumunda olması gereken davacının, okula gelişi ve gidişleri sırasında da olsa çağdaş eğitim ve öğretimle ilgili gerek anayasa ve gerekse milli eğitim temel kanunuyla getirilen temel ilkelere aykırı davrandığı sabit olduğundan, yöneticilik görevine henüz başlamadan bu görevinden alınarak öğretilen olarak atanmasına ilişkin işlemlerde hukuka, kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmadığı” ifadeleriyle kararı hukuka uygun bulmuştur. (Danıştay 2. Dairesi, E: 2005/3366 K: 2004/4051). Danıştay bu bakış açısıyla, eşin örtülü olmasını da cezalandırma için yeterli bir neden kabul etmektedir. Bir kararda şu ifadeler yer almaktadır: “Davacının, görev alanının bir bölümünü teşkil eden eğitim-öğretim faaliyetlerinde başarılı çalışmalar yaptığı ancak, bir yöneticide bulunması gereken en önemli özelliklerden olan tarafsızlık ilkesini ihlal eder nitelikte bilgi ve duyumların küçük bir ilçede yaygın bir şekilde konuşulduğu; somut örneği olmasa da toplumun bazı çevrelere karşı zaafı olduğuna dair yorumlar yapıldığı, ayrıca bu kesim dışındakilerden aile olarak da kendilerini soyutladıkları, *laik bir ülkede dinci akımların sembolü haline gelen türbanlı yanlış mesajlara neden olabileceğini düşünmeksizin eşine kullandırarak* hakkındaki söylentilerin daha da artmasının ve eğitim müessesesinin zedelenmesine neden olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşılmıştır.” (Danıştay 5. Daire, E. 1999/4212, K. 1999/4325).

Bu karar, aynı zamanda kadının nasıl giyinmesi gerektiğine ilişkin nihai kararın erkek tarafından verilebileceği ön kabulüne dayanan ataerkil bir yaklaşımı içermektedir. Mahkeme kişinin eşinin başındaki örtüden dolayı cezalandırılmasını doğru bulduğuna göre, eşinin nasıl giyinmesi gerektiğine ilişkin karar yetkisini ona ait görmektedir. Aksi halde cezalandırmazdı. Danıştay başını örten kadını bağımsız bir birey olarak kabul etmediği için, eşin başını açması ya da örtmesi için baskı yapabileceği öngörüsüne sahiptir. Bu nedenle başarılı çalışmalarını kabul ettiği bir memurun eşinin başörtülü olmasının, farklı bir şehre sürülmesi için yeterli bir neden kabul edilmektedir. Burada, sadece suç oluşturmayan bir durumdan dolayı cezalandırmayı meşru görmekle kalmamakta, aynı zamanda suç ve cezanın bireyselliği ilkesini de çiğnemektedir.

TESEV'in "Yargıda Algı ve Zihniyet Kalıpları" araştırmasında da görüldüğü üzere, yargıda belli konulardaki zihniyet kalıpları, devlet ve ideolojiler insan haklarından önce gelmektedir. Yargıtay eski başkanı Osman Arslan'ın emekliye ayrılırken "yargıçların cumhuriyetin temel nitelikleri konusunda taraf olması" gerektiğine yönelik ifadeleri bu görüşün yansımalarıdır (Star, 25.12.2007).

Yargıçlar da ülkenin bütün vatandaşları gibi bir siyasi görüş taşıma, hayatlarını bir dünya görüşü, bir siyaset anlayışı içinde yaşama hakkına sahiptir. Ancak yargıçları diğerlerinden ayıran husus, karar verirken adalet ideali bakımından tartışılır derecede, bu siyasi görüşlerini kararlarına yansıtılmaktan kaçınma mükellefiyetleridir. Bu kolay bir iş olmamakla beraber, yargıç olmak böyle bir zorluğu tahammül kudretini icap ettirmektedir. (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=619788>)

Bu nedenle başörtülü kadınlara karşı gerçekleştirilen bütün ayrımcı uygulamalar mahkemeler nezdinde hukuka uygun bulunmaktadır. Zira yüksek yargıya göre "yükseköğretim aşamasına gelen bir öğrenci, stajyer bir avukat, bir öğretmen genel kıyafetlerini sırf laik cumhuriyet ilkelerine karşı çıkararak dine dayalı bir devlet düzenini benimsediklerini belirtmek amacı ile kullanmaktadırlar." Kişilerin bu iddiaya ilişkin somut bir davranışının var olmaması, gerçekten böyle düşünüp düşünmedikleri önemli değildir.

Yargı organlarının başörtüsü nedeniyle açılan davalardaki kararları, yasayı aleyhte yorumlama ve adeta "zihin okuma" ve "niyeti cezalandırma" ile sonuçlanmaktadır. Amerika Yüksek Mahkemesinin bir kararında "Şeytan bile insanın kafasından geçeni bilemez" ifadeleri (ABD Yüksek Mahkemesi, NLRB v. Donnelly Garmet Co. 330 US 219, 229, 1947) yer almaktadır. Bu ifade, yargıçların her hangi bir konuda bir insanın kafasından geçeni, açıklamadığı zihni işlemleri ortaya çıkaracak güçte olmadıkları gerçeğini ortaya koymaktadır. Bir kadının başının örtülü olması, yargı organları tarafından her türlü yorumun yapılması için yeterli bir neden olarak kabul edilmektedir. Yargı kararlarında somut hükümler yerine genele yönelik ve ispatı mümkün olmayan yorumlar yapılması, başını örten kadınlara karşı yapılan ayrımcı muamelelerin hukuki olmadığını, siyasi ve ideolojik bir tavır olduğunu göstermektedir. Türkiye hukuk sistemi Anayasa'nın 125 ve 153. maddeleri yargı organlarının, kanun koyucu yerine geçmesini açıkça yasaklamaktadır.

3. Laiklik İlkesi Yasağa Gerekçe Olabilir mi?

Yargı kararlarında başörtüsü yasağı, genel olarak "laiklik" ilkesi gerekçe gösterilerek haklılaştırılmaya çalışılmaktadır. Başörtüsünün kamu kurumlarında yasaklanması gerektiğini iddia edenler zaman zaman laikliğin başörtüsüne engel olduğunu ileri sürmektedirler.

Oysa laiklik prensibi, farklı din veya inançların bir arada bulunabileceği demokratik bir toplumda, devletin eğitim ve öğretim dahil, vatandaşlara karşı yükümlülüklerini yerine getirirken, dinler ve inançlar karşısında nötr olmasını (denominational neutrality) gerektirmektedir. Laik devlet, vatandaşlarına tarafsız bir şekilde muamelede bulunmak zorundadır. Tüm dini inançlara karşı eşitlikçi ve temelde saygılı bir tutum sergilemek zorundadır. Laik devletler, tarafsız bir şekilde vatandaşlarına eşit muamelede bulunur. Devletin tarafsız olması, inanca göre pozitif ya da negatif herhangi bir ayrımcılık yapmamasını gerektirmez. Bu çerçevede Türkiye'de laik bir devletin mevcut olması, başörtülü kadınların eğitim ve çalışma başta olmak üzere diğer sivil ve siyasi haklarından yoksun bırakılmasını meşru hale getirmemektedir.

Laik bir devlette bireylerin başını örtmesi ya da örtmemesinin pratik hayattaki sonuçları aynı olmalıdır.

Laikliğin toplumsal yaşamda din ile ilgili hususların hepsini saf dışı etmek, dini bir pratiği yerine getirmek isteyen kadınlara farklı muamele yapılması gerekliliği anlamına gelmediği, bizatihi Anayasa’nın gerekçesinde belirtilmektedir. Anayasa’nın 2. maddesinin gerekçesinde laiklik ilkesi aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

“Hiçbir zaman dinsizlik anlamına gelmeyen laiklik, her ferdin istediği inanca, mezhebe sahip olabilmesi, ibadetini yapabilmesi ve dini inançlarından dolayı diğer vatandaşlardan farklı bir muameleye tâbi kılınmaması anlamına gelir...”

Ancak Türkiye pratiğinde laiklik, anlam kaymasına uğramış durumdadır. Devlet diyanet ve dini pratiklere ait söylemleri ile dini alanı belirleme ve yönetme çabası içindedir. Mustafa Erdoğan’ın da ifade ettiği üzere;

“Türkiye laikliğinin din ve politika bağlamında, temel olarak kilise ve devlet arasındaki ayrımına ve tarafsızlığa dayanan Batı modeli ile çok fazla ortak yanı yoktur. Türkiye modeli, (daha çok) din üzerinde devlet kontrolüne ve dini uygulamalara karşı önyargıya dayanan bir modeldir. Devletin dini yaşam üzerine hükmetmesini sağlayan temel yapı da, Diyanet İşleri Başkanlığı’dır. Anayasa 136 madde “Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, lâiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir.” hükmünü içermektedir. Devlet de, Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla, din adamlarını eğitir ve bütçelendirmekte, camiler inşa etmekte, okullardaki din eğitimini denetlemekte ve hatta camilerde verilen hutbelerin içeriğini belirlemektedir.”(Erdoğan, “Türkiye’de Başörtüsü Problemi Hukuki mi Yoksa Politik mi”).

Türkiye de laiklik, devletin dinler ve inançlar karşısında tarafsızlığını değil, dinin devlet eliyle biçimlendirilmesi anlamını taşımaktadır. Bu durum da Fransa’da olduğu gibi Türkiye’de de laikliğin toplumsal uyum yerine, çatışma ve kaosun aracı haline dönüşmesine neden olmaktadır. Zira devlet kendi tanımladığı din kategorisine uygun olmayan dini var oluş biçimlerini meşru kabul etmemektedir. Din yalnızca vicdana hapsedilmeye çalışılmakta ve dışa her türlü yansımaya engel olunmaktadır (Denli, Sivil Toplum, 2003:69).

Türkiye’deki laikliğin devletin tarafsızlığını ifade eden bir ilke olmayıp, ideolojik bir nitelik taşıması Anayasa Mahkemesi’nin kararlarında da ifadesini bulmaktadır. Mahkeme’ye göre, “laiklikle bağdaşmayan tüm özgürlükler konusunda hak talep etmek yasaktır” (RG T:05.07.1989 No:20216), “laiklik sosyal ve kültürel hayatın düzenleyici prensibidir ve Türkiye’nin yaşam felsefesidir”, “laiklik diğer anayasal prensiplerin üzerinde hakim olan bir fikirdir” (RG T:22.02.1998 No:23266), “Türkiye Cumhuriyeti’nin başlangıç ve yüce bir prensibidir. Diğer anayasal prensipler- demokrasi, yasa kuralı ve insan hakları- laikliğe bağlıdır ve sadece buna uygun olarak yorumlanan bir anayasal otoriteye sahiptir”. Bu bakış açısıyla üst düzey yargı ve ordu mensupları ile seçkinler tarafından laiklik, toplumun dinî değer ve pratiklerinin engellenmesini meşru, hatta kimi durumlarda gerekli kılacak bir ilke olarak yorumlanmaktadır. Yaşam dinden arındırılmaya çalışılmakta ve insanlardan –örneğin devlet memuriyetine girerken veya okula giderken dinî pratiklerini evde bırakmaları gibi– bir tür şizofren kişilik yapısı geliştirmeleri beklenmektedir (LDT, 2005:18).

Demokratik bir toplumda insanların belli bir dini inanca veya felsefi görüşe mensup olması veya olmaması, insanların günlük yaşantılarını inanç ve felsefi görüşlerine göre şekillendirmeleri, insan hakları literatüründe “farklı olma hakkı” kapsamında mütalaa edilmektedir. Her toplumda kaçınılmaz, toplumun dokusundan kaynaklanan farklılıklar mevcuttur. Bu farklılıklar toplumda etnik, kültürel ve dini nedenlerle ortaya çıkabilir. 25 Aralık 1981 tarihli Birleşmiş Milletler Din ve İnanca Dayalı Her Türül Hoşgörüsüzlüğün Tüm Formlarının Kaldırılmasına İlişkin Deklarasyon’un 2. maddesinin ikinci fıkrasına göre “devlet, belirli bir din veya inanca dayalı olarak farklılaştırmada (distinction), dışlamada

(exclusion), kısıtlamada (restriciton) veya ayrıcalık tanımada (preference) bulunmamalıdır” (25 Kasım 1981 tarihli Birleşmiş Milletler, Declaration on the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination Based on Religion or Belief, md. 2(2).

Demokratik bir toplum temelini oluşturan çoğulculuk ilkesi dikkate alındığında laiklik ilkesinin dini pratikleri engellenen hukuki gerekçesi olamayacağı açıktır. Laiklik, kimseye başını açma ya da örtme noktasında zorlama yapılmasını gerektirmemektedir. Çoğunluğun aynı dine mensup olduğu gerekçesiyle çoğunluğun dini inançlarının yerine getirilmesinin engellenmesi laiklik ilkesi ile açıklanamaz. Sonuçta farklılıkların bir arada barındırılması çoğulculuğun doğasında mevcuttur. Toplumsal hayata ilişkin din, dil, ırk, yaşam tarzı, cinsel yönelim, giyim kuşam gibi farklı algılamalar, bir arada yaşamayı engellemez. Çoğulculuk, kişilerin kimlikleriyle ortak mekânlara katılabilmelerini gerektirmektedir.

Özgürlüklü toplumlarda, kişisel özgürlüklerin kendi inanç ve doğruları yönünde kullananların (istemeler de) diğerlerinin özgürlüklerini kısıtlayıcı bir ortam yaratma tehlikesinden bahsedilirse, liberal demokratik devletin yapması gereken farklı kesimlerin özgürlüğünü eşit şekilde yaşamasını sağlayacak yasal düzenlemeleri oluşturmak, örneğin kimsenin örtünmeye zorlanmamasını sağlamaktır. “Devletlerin görevi, gerginliğin taraflarını ortadan kaldırmak değil, çatışma içindeki grupların birbirlerini hoşgörüyü karşılama görevini sağlamaktır” (AİHM ŞERİF : prg.53). Aynı şekilde Uluslararası Af Örgütü’nün de ifade ettiği üzere “devletin görevi kadının tercih hürriyetini kısıtlamak değil, korumaktır. Her devlet kadının şiddet ve zorlama tehdidi olmaksızın seçim yapabileceği güvenli bir ortamı sağlamakla görevlidir” (AI, <http://thereport.amnesty.org>, 2007: 8).

Bu noktada laiklik ilkesinin yükseköğretim kurumlarına ait mekânlara girebilmek ya da kamu hizmeti sunabilmek için başın açılmasını gerektirmediği açıklık kazanmaktadır.

4. Başörtüsünün “Siyasi Simge” Olduğu İddiası Yasağı Meşru Kılar mı?

Kadınların başlarının açmaya zorlanması aksi takdirde temel haklarından mahrum bırakılması karşısında ileri sürülen argümanlar, “türbanın siyasi bir simge” olarak kullanılması, “irticaî bir nitelik taşıması” ve “teokratik devletten yana olmayı ifade etmesi” “çağdaş olmayan kıyafetin kabul edilmeyeceği” gibi iddialardır. “İrtica” örneğinde olduğu gibi kesin bir tanımlaması olmayan bu iddialar hukuki bir sınırlama sebebi teşkil etmemektedir.

“Türkiye’deki resmî söylem, aslında devletin kimsenin kılığına kıyafetine karışmadığı, ancak ‘bazı çevreler tarafından ‘çağdaş olmayan kıyafet’ tanımının bir siyasi sömürü aracı olarak kullanılması’ üzerine bu uygulamaya gidildiği biçimindedir.

Türkiye’de yaklaşık 14 milyon civarındaki kadın başını örtmektedir. (MİLLİYET: 31.05.2003) Bu kadınların haklarını kullanamayacaklarını iddia eden otoriter bir zihniyetin toplum hafızasında meşru kabul edilebilmesi için göstermelik de olsa bir farklılığa ihtiyaç vardır. Bu nedenle Türkiye’de dini inançları gereği başını örten kadınların haklarının kısıtlanmadığı, ancak siyasi simge olarak başını türbanla örten kadınların farklı olduğu iddia edilmektedir. Israrla gerçekleştirilen “türbanın Anayasa ve kanunlara aykırı olduğu” söylemi de bu bakış açısıyla türetilmiştir.

Evde oturan nineye, ev kadınına ya da pazardan alışveriş yapan kadına “başörtülü” denirken üniversite öğrencisi, doktor, lüks alışveriş merkezine giden kadın ya da cumhurbaşkanı eşinin farklı nitelendirilmesi türban ve başörtüsü arasında fiili ve hukuki anlamda ayrım olmadığını göstermektedir. Kocasının ödül almak için gittiği İstanbul Üniversitesi’nin otoparkında arabada dahi oturmasına izin verilemeyen 66 yaşındaki ev kadınının varlığı (Zaman “Eşinin ödül törenine alınmayan Ayşe teyze bahçeden de kovuldu”, 06.04.2005) bu tarz bir ayrımın geçersizliğini ortaya koymaktadır. Sonuçta yazma/tülbent takan yaşlı kadınlar da yükseköğretim kurumlarına ait mekânlara alınmamaktadır. Gerçekte, bu ‘bazı çevreler’ veya ‘sömürü’ gibi hukuki bakımdan suç teşkil etmeyen öznelere ve varsayımlara dayanarak bir yasaklama getirilemez. Aslında bu tür ‘çevreler’in yaptıkları nedeniyle bütün başörtülü kadınların kolektif cezalandırılmaya tâbi tutulmasıdır. Milyonlarca kadının tümünün başlarını “siyasi gerekçe-

lerle” örtüklerini savunmanın mümkün olmadığı, tüm başörtülü kadınları kapsayıcı bir değerlendirme yapılamayacağı açıktır. Zaten, insan hakları çerçevesinde bakıldığında, bireylerin başkalarına zorlamadıkları sürece -siyasî olanı da dâhil- herhangi bir nedenle başlarını örtbileceklerini, bunun sadece onların bireysel bir tercihi olarak değerlendirilmesi gerektiği ve yasaların buna saygı göstermek zorunda olduğunu ifade etmek gerekmektedir.

Pratikte, kimin dinî, kimin siyasî veya başka gerekçeyle başını örttüğünü tespit etmek mümkün olmadığı gibi, bunu araştırmak devletin görevi de değildir. Tersine, devletin bu alanda yapması gereken, tarafsız kalmak ve kadınların başlarını örtme veya örtmeme biçimindeki tercihlerini özgürce kullanmalarını hukukî güvence altına almaktır.” (LTD, 2005: 25)

Dini bir pratiğin “siyasi” olduğu iddiasıyla yasaklanması din özgürlüğünün hiçe sayılması ile sonuçlanmaktadır. “Başörtüsünün siyasi bir simge olduğu, türbanın siyasallaştığı” ifadesi, birçok Müslüman kadın için başörtüsü takmanın onların içten ve kişisel bir tercihi olup samimi dini inançlarının bir ifadesi ve sadece dinin getirdiği bir bütünün parçası olduğunu ispatlayan araştırmalarla tezat halindedir (Çarkoğlu-Toprak 2006).

“Değişen Türkiye’de Din, Toplum ve Siyaset” konulu çalışmada “niye örtüyorlar” sorusuna verilen cevaplar, başörtüsünü siyasi bir simge olarak görenlerin oranının ihmal edilebilir bir düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu araştırmaya göre örtünme sebepleri şöyle sıralanmaktadır:

- örtünmek İslamın emri olduğu için örtüyorum diyenler % 71.5
- bu benim siyasi bir hareketin parçası olmak anlamına geldiği için % 0.4
- eşim/nişanlım istediği için % 0.9
- ailem (eş dışında, anne baba kardeşler) istediği için % 0.2
- ailem istediği için değil toplum içinde rahat dolaşabilmek için % 1.2
- çevremde herkes başını örtüyor benim örtmemem olmaz, % 7.6
- başörtüsünü namuslu bir kadın olmanın şartı olarak görüyorum % 3.4
- gençken örtmezdim yaşlanınca örtüyorum 1999’ da % 7
- başımı örtmek kimliğimin ayrılmaz bir parçası, başım örtülü olmasa kendimi toplum içinde çıplak gibi hissedirdim % 3.9

Bu araştırmanın da gösterdiği gibi başörtüsü dini bir sembol değildir; başını örten kadınlar açısından dinin bir emridir. Müslüman kadınlar başlarını dindarlıklarının, siyasî düşüncelerinin ya da ideolojik görünürlüklerinin bir belirtisi olduğu için değil, Allah’ın böyle emrettiğine inandıkları için örtmektedirler. Başörtüsünün salt bir sembol olduğu için kullanıldığını kabul etmek, başını örten kadınların hayat boyu eylem içinde olduğunu iddia etmek anlamına gelmektedir.

Nitekim yapılan yorumlar artık masa tenisi turnuvalarına katılan genç kızların dahi “türbanlı olarak kamusal alanda bulunamayacakları” gerekçesiyle engellenerek lisanslarının iptal edilmesine neden olmaktadır. (09.04.2008, http://www.aktifhab.com/news_detail.php?id=164134) Bu durumu meşru hale getirmek için ileri sürülen “kıyafet serbest olursa herkesin örtünme konusunda baskı yaşayacağı” iddiası, “camiye/kiliseye giden kişi sayısı arttı, bu durum camiye/kiliseye gitmeyenler üzerinde baskı oluşturuyor, camiye/kiliseye gitmeleri ve gittiklerinden bahsetmeleri yasaklanmalı” tarzında totaliter düşünce ile eşdeğerdir.

Bu noktada “türbanın siyasi simge” olduğu ve üçüncü kişilerin haklarının korunması ve onların olumsuz etkilememesi için yasaklanması gerektiği yönündeki iddiaların hukuki geçerliliği yoktur.

5. Kamusal alan dışlama gerekçesi oluştur mu?

Türkiye’de başörtüsü yasaklarının gerekçelerinden biri de, kamusal alanda dini sembollerin kullanılmayacağıdır. Türkiye’de kamusal alan, dini sembollerin yer almaması gereken, bu kapsamda başörtülülerin dışlandığı seküler bir alan olarak belirlenmeye çalışılmaktadır. Başörtülü kadınlara karşı ayrımcı muamele gerekeceği olarak “kamusal alana başörtülülerin giremeyeceği” iddiası ileri sürülmektedir. Bir sanık başını örttüğü gerekçesiyle duruşma salonundan çıkartıldığında Yargıtay 4. Ceza Dairesi, yükseköğretim kurumları gibi mahkemelerin de kamusal alan olduğunu, bu nedenle örtülü bir kadının mahkemede savunma hakkını kullanamayacağını beyan etmiştir (Radikal, 07.11.2003). Her şeyden önce, siyaset felsefesinin konusu olan kamusal alan, hukuki bir kavram değildir (Özcan, Birikimler, 2003:204) ve kamusal alanın herkes tarafından kabul edilebilir ortak bir tanımına ulaşılmış değildir (Coşkun, Yeni Şafak, 22.08.2007).

Kamu, sözlük anlamı bakımından, herkes; kamusal ise herkes için ortak olan demektir ve bu haliyle de özel ve siyasal alan dışılığı ifade etmektedir (Aydın, Ümrân, 2002). Hukuk terminolojisinde “kamu hukuku”, “kamu hizmeti”, “kamu görevlisi” gibi terimler bulunmaktadır. Fakat “kamusal alan” yoktur. Hukuki olmayan bir kavramın temel bir hakkın yasaklama gerekçesi olmasına imkân bulunmamaktadır. Rôlatif bir kavramın hukuki olarak nitelendirilmesine imkân yoktur. Hukuki değil siyasi bir nitelik taşıyan ve hukuki bir kuralın taşınması gereken somutluktan uzak olan bir kavrama dayanarak hukuki bir hüküm tesis edilemez.

Öte yandan, kamu (public), sözlük anlamı itibarıyla herkes, genel, umum, halka ait, umumi, açık, aleni demektir. Kamu, herkese ve herkesin denetimine açık, ortada olan anlamlarını içerir. Tüm kaynaklarda kamu, tüm insanları, halkı ve toplumu ifade eder. Kamusal alan sivil toplum alanıdır. Bu nedenle kamulaştırılan yer topluma tahsis edilir.

Bu noktada kamusal alan, ne başörtüsüne yönelik ayrımcı uygulamayı meşrulaştıracak, ne de bu konudaki tartışmaları sona erdirecek bir kavramdır. Bu kavram, özellikle Habermas ve Arendt’in çalışmalarıyla gündeme gelmiştir. İki düşünür de kamusal alanı, devletin ve ekonominin alanlarından farklı bir siyasal alan, kurumsal tartışmanın, müzakerenin, mutabakatın ve eylemin yurdu olarak görürler (Cantek, www.ilet.gazi.edu.tr/cantek/habermas). Bu konuda otorite kabul edilen Habermas, “Kamusallığın Yapısal Dönüşümü” isimli eserinde kamusal alanı, genel anlamda, sonuçlarından etkilenebilecek herkesin pratik tartışmaya girip anlaşmaya vardığı alan olarak tanımlamaktadır (Habermas, 2000: 61). Habermas’a göre kamusal alan, demokratik topluma ulaşmada etkili olan, kısıtlamalardan uzak, farklı fikirlerin tartışılabilirdiği ve kamu görüşünün netlik kazandığı söylem pratikleri ve medya yapılanmalarıydı (Çaha, Doğu-Batı, 1998). Bu modelde kamusal alan “özgürlüğün kendini gösterebildiği” yerdir (Benhabib, Cogito, 1996). Türkiye’de ise kamusal alan, başını örten kadınlar için yasaklama alanı olarak sunulmaktadır. Uygulamada kamusal alan genişletildikçe, özgürlük alanı kısıtlanmaktadır (Denli, Sivil Toplum, 2003: 69).

Vahap Coşkun’un da ifade ettiği üzere siyaset felsefesinin tartışılan ve ileride de daha çok tartışılmaya namzet bir kavramı olan kamusal alandan hareketle, farklı toplumsal kesimlerin karşılaştığı aktüel sorunları çözecek bir hukuk kuralı tesis etmek mümkün değildir. Üniversite öğrencileri ve devlet memurlarına uygulanan -ve giderek üst düzey memurların eşlerine de uygulanma temayülü gösteren- kıyafet ayrımcılığı, bireylerin yaşamlarını etkileyen bir sorundur.

Devletin insanlar tarafından ortak ihtiyaçların karşılanması için kurulduğu ve onlara hizmet için var olduğu, vatandaşlarının dillerine, düşüncelerine, kıyafetlerine göre farklı hizmet verilemeyeceği gerçeği

göz ardı edildiğinde, hastanede yatabilmek veya mahkemece kamusal alan olarak nitelendirilen kütüphaneye girebilmek (İstanbul 1. İdare Mahkemesi, T. 23.12.2003, E.:2002/1666, K.:2003/1613; Danıştay 8. Daire T. 07.02.2005, E.:2004/3421, K.:2005/460) “suç” engellenmesi gereken bir davranış haline getirilebilmektedir. Bu yasağı mantıksal sonuçlarına uygun biçimde uygulamak söz konusu olduğunda, bireyden camiye gidebilmek için başını açmak zorunda olduğunu dahi söylemek mümkündür. Çünkü bu yaklaşıma göre, devlet memurunun görev yaptığı, kamu hizmeti verilen camiler de kamusal alandır.

“Kamu”nun bir araya gelip tartışma olanağı bulduğu her yer ve mekân, kamusal alandır. Özel mülkiyet dışındaki yerler kamusal alan olduğundan, “başörtüler kamusal alana giremezler” ifadesi, geniş anlamda kullanıldığında, evden dışarı çıkarken başın açılmasını gerektirmektedir. Caddelerin, sokakların, kaldırımların dahi kamusal alan olduğu gerçeği, bu kavramdan hareketle totaliter uygulamalara kaynaklık edecek yorumlarının kabul edilemezliğini göstermektedir. İçeriği onu kullanan kişiye göre değişen kamusal alan kavramı temel alınarak, hukuki bir düzenleme gerçekleştirilemez. Kamusal alana başörtülülerinin giremeyeceği iddiasının hiçbir hukuki geçerliliği yoktur.

6. AİHS’nde Din Özgürlüğü ve AİHM Kararları Yasağı Hakkı Kılmakta Mıdır?

Din ve vicdan hürriyeti, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 9. maddesinde güvence altına alınan kişiye bağlı dokunulmaz bir haktır. İnsan Hakları Avrupa Komisyonuna göre, düşünce, vicdan ve din özgürlüğünü güvence altına alan 9. madde “içsel alanı” korumaktadır. Ayrıca, din veya inancın, genel olarak tanınmış bir biçim altındaki pratik yanları olan tapınma gibi inanca sıkı sıkıya bağlı olan eylemleri korumakta (AİHK X- Birleşik Krallık, D. R. 6886/75: 10; AİHK VERENING- Hollanda, T.:13.05.1986, No:11308/84, D. R. c. 46: 200) ve bu özgürlüğün bilinen bileşenlerini ve yine bireysel durumlara etkisini de dikkate almaktadır. (YAŞAR, 2000:41, dn.114).

Din, inananların kimliğini ve yaşam tarzını oluşturan en hayati unsurlardan birisidir. Bu özgürlük, bir inanışa sahip olma veya olmama ve bir dinin kurallarını uygulayıp uygulamama özgürlüğünü de beraberinde getirir (AİHM KOKKINAKIS-Greece, judgment of 25 Mayıs 1993, Series A no. 260-A, p. 17: prg.31; AİHM BUSCARINI-San Marino [GC], no. 24645/94, ECHR 1999-I: prg.34v). İnsan, aklıyla öğrenen, aklıyla, kalbiyle, yüreğiyle, vicdaniyla inanan ve etrafını değerlendiren bir varlık olduğu için haklar açısından sınırlama getirilemeyecek en sert çekirdeği, düşünce ve inanç özgürlüğü oluşturmaktadır.

Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi ve İnsan Hakları Komitesi başörtüsü nedeniyle ayrımcılık yapılmayacağını net olarak ortaya koymuştur. Buna rağmen AİHM önce Karaduman akabinde Şahin kararı ile başörtülü öğrencilerin eğitim hakkının kısıtlanmasının demokratik bir toplumda kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

a. AİHM’in Yanlış Bir Örneği: Leyla Şahin Kararı

Leyla Şahin, yükseköğretim kurumlarında başörtüsü yasağı başladığında beşinci sınıfta olan bir tıp öğrencisidir. İstanbul Üniversitesi’nin genelgele ile başörtülü öğrencileri okula almamaya başladığında AİHM’e müracaat etmiştir. AİHM ilk olarak 02 Temmuz 2002’de başvurunun “kabul edilebilirliğine” karar vermiştir. (Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, 1993 yılında diplomaya başörtülü fotoğraf yapıştırılmaması ile ilgili olarak Şenay Karaduman ve Lamia Akbulut hakkındaki başvuruların “kabul edilemezliğine” hükmetmişti. (AİHM KARADUMAN-Türkiye, 16278/90, 03.05.1993, DOĞRU 2000). 4. Daire, müracaattan altı yıl sonra Leyla Şahin’in başvurusunu reddetmiştir. Mahkeme din özgürlüğünün ihlal edildiğini, ancak bu müdahalenin Türkiye şartlarında kabul edilebilir olduğuna hükmetmiştir. Büyük Daireye göre, üniversitede başörtüsü giyinme hakkının engellenmesi, dini inançlarını toplumda gösterme hakkına devletin bir müdahalesidir (AİHM ŞAHİN-Türkiye, Rozakis-Vajic Müşterek Kanaati). Buna karşın, Türkiye’de laiklik ve eşitlik ilkeleri nedeniyle yasak uygulanmakta ve kamu düzeni ile üçüncü kişilerin hakları bu müdahaleyi kabul edilebilir hale getirmektedir.

Büyük Daire, din özgürlüğünün, demokratik toplumun kurucu unsuru olduğunu beyan etmiş, fakat AİHS 9. maddesinin din motifli her eylemi korumadığını altını çizmiştir. “Eğitim hakkının demokratik bir toplumda insan haklarının geliştirilmesi için vazgeçilmezliğini”; “Yükseköğretimden yararlanmanın eğitim hakkının doğal bir parçası olduğunu”; devletin eğitim kurumlarına etkili erişim sağlama zorunluluğunu bildirmiştir. Leyla Şahin’in “çeşitli, ders ve sınavlara başörtülü olarak girmesinin engellenmesinin eğitim hakkının kısıtlanması olarak değerlendirilmiştir. Leyla Şahin’in “üniversiteye giriş sınavındaki başarısının bir sonucu olarak hak kazandığı üniversiteye gitme ve istediği bölümde eğitim alma hakkının var olduğunu da” kabul etmiştir. Ancak başörtüsü nedeni ile yapılan müdahaleyi “öğrencilerin çıkarlarını korumaya yönelik” bulmuştur.

Şahin kararı genel olarak somut olay ve olgulara dayanmaksızın, Türk Anayasa Mahkemesi’ne atıf yapılarak “başörtülü öğrenciler eğitim görürlerse başı açık öğrencilere dayatma oluşabileceği” iddiasına dayanmaktadır. Anayasa Mahkemesinin başörtüsünü “bireysel hayatta dinin tezahür biçimi olduğu için” “özgür düşünce gereklerine” ve “akıl ve bilimin gereklerine” aykırı sayan kararı (1989/1 E. 1989/12 K., 07.03.1989 RG, AMKD S.25 s.149), Şahin kararında gerekçe gösterilen Karaduman kararında da belirleyici olmuştur (VAKUR, 1998:43; ÖKTEM, A.E., 2002: 493, dn.1435).

Büyük Daire, Türk Anayasa Mahkemesi kararlarına atıf yaparak, laikliğin bireyi aşırı eğilimli gruplardan korumayı amaçladığını vurgulamıştır. Türkiye gibi toplumlardaki aşırılıkların varlığı ve çoğunluğu Müslüman olan bir ülkede İslâmi bir kuralın yerine getirilmesinin, yerine getirmeyen kişiler üzerindeki etkisinin dikkate alınması gerekliliğinden söz etmiştir. Cinsiyet eşitliğini ve kadın haklarına verilen önemi vurgulamıştır.

Ancak mahkeme, somut gerçeklikte yükseköğretim kurumlarında başın açık olması şartının getirilmesini gerektirecek meşru bir nedene dayanmamıştır. Başörtülü öğrencilerin eğitim hakkının tamamen kullanılamaz hale geldiğini, kadınlara kendi kıyafetlerini dahi belirleme hakkının verilmemesinin, cinsiyet eşitliği ve kadın hakları ile nasıl bağdaştırıldığı konularına da girmemiştir.

Özetle Mahkeme, kısıtlamayı haklılaştırmak için yaşanmış gerçeklikleri değil, ileride yaşanması muhtemel olası tehlikeleri esas almıştır. Mahkeme somut gerçekleri göz ardı ederek, devletin takdirinde olduğu iddiasıyla yaşanan somut hak ihlaline göz yummuştur.

Muhalefet şerhinde belirtildiği üzere;

“Toplumsal kaygılar ve tasalar değil, tartışılmayacak gerçekler ve şüphe getirmeyecek yasal nedenler toplumsal ihtiyaç gerekçesi olarak sunulabilirler. Kaygıların değil, mevcut durumların varlığı halinde AİHS tarafından güvence altına alınan hakların ihlali meşru kabul edilebilir. AİHM içtihatları da temel hakka müdahalenin var olması durumunda, basit iddiaların yeterli olmadığını, bu iddiaların somut örneklerle desteklenmesi gerektiği yönündedir.”(SMITH ve GRADY- Birleşik Krallık, 27.09.1999: prg. 89).

Şahin kararında ise AİHM, daha önceki kararlarında aranan bu şartın somut olarak yerine gelmediğini önemsenmemiştir. Bu nedenle karar, AİHM’in en tartışmalı kararları arasında değerlendirilmektedir.

Mahkeme, idarenin Sözleşme yükümlülüklerini yerine getirirken başörtüsü gibi hassas bir konuda takdir yetkisi olduğunu, kendisinin yargılama yetkisinin, ikincil nitelikte olduğunu ve tek düze çözümler dayatamayacağını söylemiş, (AİHM ŞAHİN-Türkiye, Tulkens Muhalefet Şerhi: prg.2) ret yönündeki kararını da bu kabullere dayandırmıştır. AİHM yetkililerin takdir yetkisi olduğu gerekçesi ile denetimden kaçınması, görevini yerine getirmekten de kaçınması anlamına gelmektedir. Mahkeme evrensel bir insan hakları standardı oluşturmak üzere kurulmuştur. Her ülkenin haklarını kısıtlamada takdir yetkisinin bulunması halinde ortak bir standart oluşturmak mümkün olmayacaktır.

Kaldı ki Sözleşme tarafından garanti edilen din özgürlüğünün ihlal edilmesi sadece yerel bir sorun değildir. Bu konu AIHS’e üye devletler için de önem taşımaktadır. Mahkeme Şahin kararında, Avrupa’da bu konuda bir konsensüsün oluşmamasını gerekçe göstererek bütün üye ülkelere örnek gösterilebilecek bir hüküm vermektense özellikle kaçınılmıştır. Halbuki muhalefet şerhinde Hakim Tulkens’in de belirttiği gibi, “üniversitelerle ilgili Avrupa’da farklı bir uygulama mevcut değildir” (AIHM ŞAHİN-Türkiye, Tulkens Muhalefet Şerhi: prg.3). Başörtüsü konusunda en sert tavrı sergileyen Fransa’da bile dini sembollere yönelik yasak devlete ait ilköğretim ve liselerde geçerli olup, özel okulları ve üniversiteleri kapsamamaktadır. (ARSLAN, 2005:73). Bu ülkede dahi başörtüsü takan öğrencilerin eğitim görebileceği özel ilkokul ve liseler mevcuttur. Üniversiteler de ise başörtüsü ile ilgili herhangi bir yasak mevcut değildir. Zira farklı görüşlere hayat hakkı tanımayan sistemlerin kendisini demokrasi olarak adlandırmasına imkan yoktur.

Mahkeme ise Şahin kararında, konunun her ülkede farklı bir şekilde düzenlendiğini ve bu konuda ortak bir Avrupa standardı bulunmadığını ve bu nedenle devlete bu alanda bırakılan takdir hakkının daha geniş olduğunu vurgulamaktadır. Bu saptama da yanlıttır. Çünkü Mahkemenin de bahsettiği gibi Avrupa’da birlik bulunmayan konu, üniversite öncesi eğitimde öğrencilerin ve öğretmenlerin başörtüsü takmasıdır. Devletin henüz reşit olamayan bireylerin dini izhar özgürlüğüne karışması veya onların eğitiminden sorumlu kişilerden dini kişiliklerini belli etmemelerini istemesinin sözleşme açısından sorun yaratmayacağı iddia edilebilir. Ancak aynı şeyi hayata ilişkin her türlü kararını özgür iradesi ile almaya yetkin reşit bireyler olan üniversite öğrencileri açısından söylemek mümkün değildir. Bu konuda Avrupa’da bir ortak standart vardır. Mahkeme’nin gönderme yaptığı devletlerin hiçbirinde, üniversite eğitimine başörtüsü veya başka dini bir kıyafetle girmek yasak değildir. İlköğretimdeki öğrencilerden farklı olarak, eğer reşit bir üniversite öğrencisi üniversitede baskı altındaysa her türlü sosyal ortamda da baskı altında olma ihtimali vardır ve bütün bu durumlarda gereken önlemleri çok geniş bir yelpazede almak zorundadır. Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi’nin Tavsiye Kararı’nda da vurgulanmaktadır (ALTIPARMAK/KARAHAN-OĞULLARI, 2005:189). Tavsiye kararında devletlerin, dinler arası hoşgörüyü destekleme, giyim de dahil olmak üzere dini teamülleri kolaylaştırma ödevleri altında olduğu ifade edilmektedir (aynı doğrultuda Bkz. BM İnsan Hakları Komitesinin Genel Yorumu, prg. 4. BM İnsan Hakları Komitesi, Din ve Vicdan Hürriyeti’ne ilişkin Genel Yorumu’nda; sınırlandırmaların, sınırlandırmaya neden olan özel nedenle ölçülü olması gerektiğini belirtmektedir. Human Rights Committee, General Comment 22, Article 18 (Forty-eight session, 1993). Compilation of General Comments and General Recommendations Adopted by Human Rights Treaty Bodies, U.N. Doc. HRI/GEN/1/Rev. 1 at 35 (1994), para. 8). Tavsiye kararına göre bu koruma alanının dışında kalan tek husus, “dini aşırılıktır”. Şahin kararında başörtüsünün yasaklanmasının makul kabul edilebilmesi için aşırılığın bir parçası olduğunu kabul etmek gerekir. Ancak yasağın başladığı İstanbul Üniversitesi’nde başörtüsünün neden olduğu tek bir gerginlik mevcut değildir. Zaten olsaydı dahi Mahkemeye göre devletlerin görevi, gerginliğin taraflarını ortadan kaldırmak değil, çatışma içindeki grupların birbirlerini hoşgörüyü karşılamalarını sağlamaktır (AIHM ŞERİF-Yunanistan, B. No: 38178/97, 14712/1999: prg.53).

Buna karşın Şahin kararında “kurumların takdir payına saygı duyulduğu, orantılılık ve hakkaniyet ilkelerini uygulayarak üniversite yetkililerinin kurallarını değiştirmeye kalkamayacağı” ifadeleri yer almaktadır. Bu durum da, AIHM’in Sözleşmedeki hakların ihlaline karşı bireysel mağduriyetleri ortadan kaldırma amacı ile çelişmektedir. Mahkemenin Sözleşme tarifi ve Devletlerin üniversitede türban/başörtüsü kullanılması konusunda geniş bir takdir payı bulunduğu sonucunu çıkartması tartışmaya açıktır (GEMALMAZ, 2005:1304).

AIHM, evrensel anlamda insan hakları ihlallerini önlemek ve yüksek bir demokrasi standardı oluşturmak” (COŞKUN, Zaman, 06.07.2004) hedefiyle kurulmuş bir yargı organıdır. Kuruluş gerekçesi, kişilerin bireysel haklarını devlete karşı savunmaktır. Buna karşın kararda yer alan genelleştirilmiş soyut ifadelerle, incelenen olayın özellikleri uyuşmamaktadır (ERDOĞAN, www.liberal-dt.org.tr, 01.07.2004). AIHM Leyla Şahin ve Türkiye’de başını örten kadınlara hakkında kendisine bildirilen bazı açık öğrencileri olumsuz etkiledikleri, onların haklarını ihlal ettikleri tarzındaki gerçek dışı söylemlere kayıtsız şartsız inanamay seçmiştir. Kararında da yapay, sübjektif ve her tarafa çekilebilen argümanları,

yasağın meşruiyet gerekçesi olarak sunmuştur. Bunun için Türk Anayasa Mahkemesi kararında yer alan genel ve Leyla Şahin ile ilgisi olmayan hususlara dayanmıştır. İddiaların doğruluk derecesi ise araştırılmamıştır. Anayasa Mahkemesinin karar gerekçelerinin doğru olduğunu varsaymış ve kendi kararında bunlara dayanmıştır.

Mahkeme, “zorunlu bir dini sorumluluk olarak algılanan dini sembolün (başörtüsünün) giyilmesini, giymemeyi seçen diğerleri üzerindeki (varsayılan, soyut) etkisinin düşünülmesi gerekliliğini esas almıştır (AİHM ŞAHİN-Türkiye: prg.115). Ancak muhalefet şerhinde de isabetle belirtildiği üzere, bu varsayılan etkinin hiçbir şekilde ispatlanmadığını önemsememiştir. Zaten bu varsayım gerçekçi olsaydı dahi, gelecekte bazı kadınlara baskı yapılabileceğine ilişkin risk, bugün başka bazı kadınlara baskı yapılmasını meşrulaştıran bir sebep olarak kabul edilemezdi.

Mahkeme hem Türkiye’nin gerçeklerini yadsımış hem de kararına kurgusal bir olay üzerinden gerekçe oluşturmuştur. Azınlık oyunda da dikkat çekildiği üzere, “Türkiye şartları uyarınca sosyal ihtiyacın gereği” olarak başörtüsünün yasaklanmasını doğru kabul etmiştir. Fakat bu sosyal ihtiyacı ortaya koyan somut gerekçeler göstermekten kaçınmıştır.

Leyla Şahin’in iki tanesi Türkiye’de olmak üzere üç farklı üniversitede eğitim gördüğü ve hiçbirinde de eğitimin aksamasına neden olmadığı, yasak başlamadan önce başörtülü öğrencilerin, başkalarının haklarını kısıtladığına ilişkin tek bir örnek yaşanmadığı gerçeği göz ardı edilmiştir. Leyla Şahin’in “dini inancını yerine getirmek için kullandığı, başörtüsünü göstermelik ya da müteceviz ya da baskı yapmak, provoke etmek, dine döndürmek ya da propaganda yapmak - diğerlerinin inançlarının temellerini sarsmak- için kullanmadığında ihtilaf yoktur. Davalı devletin dahi Leyla Şahin ile ilgili böyle bir iddiası bulunmamaktadır”. Leyla Şahin’in böyle bir niyet taşıdığına ilişkin herhangi bir kanıt da mevcut değildir. Muhalefet şerhinde de belirtildiği gibi “Şahin’in giydiği başörtüsü sonucu olarak üniversite öğretiminde veya günlük yaşamında herhangi bir karışıklık veya disiplinsiz davranışın varlığı da ispatlanmamıştır (AİHM ŞAHİN-Türkiye, Tulkens Muhalefet Şerhi: prg.8).

Karara muhalefet eden Hakim Tulkens’in AİHM’in başörtüsü ve laiklik ilkesi ile ilgili tespitini değerlendirirken işaret ettiği gibi, “çoğunluk, başörtüsü giymenin sekülerlik ilkesi ile çakıştığını varsaymaktadır. Böyle yapmakla, tartışmanın konusu olan başörtüsü giymenin anlamı ve onun laiklikle olan ilişkisi hususunda taraf olmaktadır (AİHM ŞAHİN-Türkiye, Tulkens Muhalefet Şerhi).

Bu durumda özel koşullardan ve devletlerin takdir yetkisinden bahsedilerek tesis edilen karar, bizzat Mahkemenin kendi kuruluş ilkeleri ile çelişmektedir. İnsan haklarını kategorik olarak herkes için savunması gereken AİHM, Şahin kararında yasağın demokratik bir toplumda gerekli olduğuna ilişkin ikna edici bir açıklama yapmamıştır. Bu nedenle karar mahkemenin objektif olmadığı ve dini anlayışlara karşı eşit durmadığı kanaatine neden olmuştur. Şahin kararının somut gerçeklerle çelişmesi ve ileri sürülen genel ifadelerin temel bir hakkı kısıtlama gerekçesi olmaktan çok uzak olması AİHM’in adalet anlayışını sorgular hale getirmiştir.

Şahin kararında bireysel hak ve özgürlüklerin, varsayımlara feda edilmesi Anayasa mahkemesi kararlarındaki gerekçelerin aynen alıntılanarak, siyasi gerekçelerle başvurunun reddedilmesi, bütün dünya da da geniş tartışmaları da beraberinde getirmiştir (YILMAZ: Hukuk ve Toplum, 122-131). Şahin kararı da, Amerika ve Avrupalı hukukçularca din özgürlüğü ile ilgili en tartışmalı karar olarak nitelendirilecek (GUNN, <http://www.strasbourgconference.org/papers/Sahin%20by%20Gunn%2021%20by%20T%20Jeremy%20Gunn.pdf>) olumsuz bir etkiye neden olmuştur. Günümüze kadar çok sayıda uluslararası tanınmış akademisyen ve insan hakları örgütleri, kararın eleştirisini yapmışlardır (KORKUT, Zaman, 28.04.2005). Şahin kararında başvurucu aleyhinde karar verebilmek için, AİHM bu güne kadar insan hakları söyleminde zenginleştirdiği içtihadından önemli ölçüde ayrıldığı (ALTIPARMAK/KARAHANOĞULLARI, 2005: 266) hatta Şahin kararının AİHM’in “Hukuk siyasettir” sözünü somutlaştırdığı en net karar olduğu ifade edilmiştir (ARSLAN, 2005: 91).

Ancak dikkate alınması gerektiği üzere Avrupa’nın siyasal, hukuksal ve toplumsal mekânlarında başörtüsüne karşı yükselen olumsuz tutumu arkasında bazı tarihsel, yapısal ve kültürel dinamikler yatmaktadır. Ulusal ve uluslararası yargıçların içinde buldukları toplumun korkularından kendilerini sıyrırmış mitolojik yaratıklar olduğunu kabul etmek mümkün değildir. (ARSLAN, 2005: 92). Özellikle 11 Eylül olaylarından sonra, dünyanın hemen her tarafında olduğu gibi, Avrupa’da da, Müslümanların yeni tehdit veya yeni “öteki” olarak algılandıkları artık yadsınamaz bir gerçektir. Bu tehdit karşısında alınan tedbirlerden birisi, tehdidin dışı vuran sembollerini yasaklama şeklinde ortaya çıkmıştır (ARSLAN 2005: 72). Pek çok uluslararası insan hakları uzmanı tarafından “politik” nitelikli bulunarak eleştirilen Şahin kararını bu bağlamda hukuki bulmak mümkün değildir.

Ayrıca AİHM’in Leyla Şahin’in başvurusunda verdiği karar, aleyhte de olsa başörtülü başvuruçular lehine çok önemli bir gelişme içermektedir. Bu gelişme, “başörtüsü” kullanımının üniversite tesislerinde yasaklanmasının ve bu yasağa aykırı davrananın disiplin yaptırımına bağlanmasının AHİS’in 9. maddesinde düzenlenen din ve inanç özgürlüğü hakkına bir müdahale olduğuna karar verilmesidir.

Zira başörtüsü nedeniyle ayrımcılığa uğrayan kadınların konumu daha önce AİHM’in gündemine gelmiştir. Karaduman kararında, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, diploma almak için “baş açık” fotoğraf verilmesi zorunluluğunu, başvuruçunun din ve inanç özgürlüğü hakkına bir müdahale olarak kabul etmiş ve fakat davayı kabul edilemez bulmuştur (GEMALMAZ, 2005:1292, dn.47). Karaduman kararı bu açıdan doktrinde eleştiri konusu yapılmıştır. “Başörtüsü takmanın bir tezahür olduğu fikrinin benimsenmesi halinde de, başörtüsüz fotoğraf verme zorunluluğunun, başvuru sahibinin dinini izhar etme hakkına müdahale oluşturduğu sonucuna varmak gerekecektir. Bu bakımdan, müdahalenin yokluğu nedeniyle başvuruyu açıkça temelsiz sayan Komisyon, çelişkiye düşmüştür.”(ÖKTEM A.E., 2005:492).

Şahin kararında ise AİHM, türban/başörtüsüyle üniversiteye devam edemeyen başvuruçunun din ve inanç özgürlüğü (dinini açığa vurma) hakkına bir müdahale olduğunu varsayımsal olarak kabul etmiştir. AİHM (eski sistemde Komisyon), önce ihlal iddiasına konu olayın söz konusu haklardan birinin içerisine girip girmediğini, eğer giriyorsa hakka bir müdahale olup olmadığını ve nihayet müdahale varsa bunun meşru olup olmadığını incelemektedir. Bu incelemenin ilk iki ayağında mahkeme olumsuz sonuca varırsa başvuruyu kabul edilemez bulunarak esas hakkında karar verilmektedir. Şahin kararında, mahkeme başvuruçunun hakkına devletin “müdahalede bulunduğunu” kabul ettiği için incelemenin bir sonraki aşamasına geçilmiştir. Eğer hakka bir müdahale bulunmasaydı, başvuru baştan kabul edilemez bulunacaktı (GEMALMAZ, 2005:1287).

Bu noktada, AİHM içtihatlarında Şahin kararı bir aşama olarak değerlendirilmelidir. Kararın farklı değerlendirmeleri de söz konusudur. Karaduman ve Şahin davalarının konuları, bire bir bütünlükmemekle birlikte, özü itibarıyla, “başörtüsü” nedeniyle yaşanan hak ihlalleridir. AİHS sisteminde bir hakka müdahalenin meşru (ölçülü) bulunması, koşullar değiştiğinde aynı müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli olabileceği” anlamına gelmektedir. “Demokratik bir toplumda gerekli olmayan” müdahale sözleşmeyi ihlal eder. Kısacası AİHM türban/başörtüsü eksenli potansiyel başvuruların kazanılmasının önünü açmıştır. Bu sebeple “türban/başörtüsü” konusunun hukuken çözüldüğü ve AİHM’e bir daha başvurulamayacağı yönündeki görüşlere katılmak mümkün değildir (GEMALMAZ, 2005:1293). İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) gibi, pek çok yerel ve uluslararası saygın insan hakları kuruluşunun ifade ettiği üzere, “AİHM, Türkiye’de temel özgürlüklerin genişletilmesinde güçlü bir unsur olabileceksen, Şahin kararında inanç, düşünce özgürlüğü ve ayrımcılığa karşı önemli bir fırsatı kaçırmıştır.” (HRW- IHIK, <http://www.hrw.org/english/docs/2005/11/16/turkey12038.htm>, 16.11.2005). Ancak AİHM’in yerleşik içtihatlarında ifade edildiği üzere, “Sözleşme yaşayan bir metindir ve bu nedenle günümüz hayat koşulları ışığında yorumlanması gerekir.” (GÖZBÜYÜK/GÖLCÜK-LÜ, 2005:140).

AİHM Sözleşme’yi dinamik bir şekilde günün ihtiyaçlarına göre yorumlamaktadır. Dolayısıyla mahkemenin içtihadı sabit ve değişmez değil, zaman içinde değişen bir görünüm arz etmektedir. En gelişmiş ülkelerde bile, zaman zaman yanlış kararlar verilebilmekte, ancak yeni uygulamalar (ve içtihatlar), oluşabilmektedir. Önemli olan, varsayımsal iddialarla temel bir hakkın ihlalinin demokratik toplumun gerekleri ile çeliştiğini inkâr etmekte ısrar edilmemesidir.

b. Yükseköğretimde Kıyafet Ayrımcılığına Son verilmesi AİHS'e Aykırılık Teşkil Eder mi?

İnsan haklarını koruma amaçlı uluslararası mekanizmalardan AİHM'in talihsiz kararı, hem Türkiye'de ayrımcılığa tabi tutulan başörtülü kadınların sorunlarının durumlarını daha da güçleştirmiştir, hem de ayrımcı muameleyi savunanların sıkça başvuracağı bir mazeret oluşturmuştur. AİHM'in Leyla Şahin'in başvurusunu reddetmesinin, yükseköğretim kurumlarında başörtüsünün serbest olmasına engel olduğu iddia edilmektedir. Ancak Sözleşmeci devletler, mahkemenin AİHS'teki hakların ihlalini demokratik toplum gereklerine aykırı bulduğu durumlarda bu ihlali ortadan kaldırmakla yükümlüdürler. Mahkemenin sözleşmenin ihlal edildiğini tespit etmesi halinde, aleyhinde başvuru yapılan devlet, söz konusu ihlalin kaldırılması için gerekli tedbirleri almak zorundadır. Mahkemenin ihlal sonucuna varmaması halinde, devletler AİHS uyarınca herhangi bir girişimde bulunmak zorunda değildir. Mahkemenin öngördüğünden de geniş bir özgürlük çerçevesi çizmek, her ülkenin kendi takdirindedir.

Örneğin AİHM, bir kararında dini yükümlülükleri gereği türban takan Sihlerin motosiklet kullanırken kask takma zorunluluğunun din özgürlüğünü ihlal etmediğine, motosiklet kullanıcıları için koruyucu kask mecburiyetinin sınırlama sebeplerinden genel sağlığın korunması için gerekli bir önlem olduğuna karar vermiştir (AİHM X- Birleşik Krallık, B.No: 7992/77, 12.07.1978, DR 14, Haziran 1979: 234–235). Ancak İngiltere, din özgürlüğü lehine bir düzenleme yaparak türban takan sihler için kask takma mecburiyetini ortadan kaldırmıştır. Zira AİHM'in Birleşik Krallığı haklı bulan kararı, İngiltere'nin mahkemece meşru bulunan müdahaleyi değiştirmesine engel teşkil etmemektedir.

Şahin kararı “üniversitelerde türban/başörtüsünü yasaklamak zorunlu değil; ancak yasaklama Türkiye bakımından meşrudur” şeklindedir. Kararda, başın örtülmesinin Sözleşmeye uygun ya da aykırı olduğuna ilişkin herhangi bir ifade yer almamaktadır. Mahkemenin bu tarz bir yetkisi zaten mevcut değildir. AİHS dahil olmak üzere hiç bir uluslararası sözleşmenin, kişilerin giyim kuşamlarını düzenlemesi söz konusu değildir (PAKDİL, Hukuk ve Demokrasi: 44). Bir yargı kararı, fiili bir ayrımcılığın ortadan kalkmasına engel kabul edilemez.

Zira Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 53. maddesi;

“Sözleşme hükümlerinden hiçbiri, taraf devletlerin yasalarına ve bu devletlerin taraf oldukları başka bir sözleşmeye göre tanınabilecek insan haklarını ve temel özgürlükleri sınırlayamaz veya onlara aykırı düşecek şekilde yorumlanamaz.” hükmünü içermektedir.

AİHS 53. madde, insan haklarını korumak ve geliştirmek için ihdas edilen sözleşmenin hiçbir hükmünün ülke mevzuatında daha geniş olarak tanınan bir hakkı kısıtlayacak şekilde yorumlanamayacağını ortaya koymaktadır.

AİHM Şahin kararında “idarenin iç düzenlemelerine müdahale edecek şekilde hakkaniyet ve orantılılık ilkesini uygulamayacağını” açıklayarak başvuruyu ret etmiştir. Mahkeme, idarenin takdir yetkisine karışmayacağını belirterek konuyu Türkiye'nin inisiyatifine bırakmıştır. Avrupa ve genel olarak evrensel insan hakları hukukunda temel ilke, özgürlüklerin azami genişletilmesi ve korunmasının sağlanmasıdır. Öyle ki, geniş çerçeveler sunan uluslararası sözleşmelerin dahi özgürlüklerin geliştirilmesine engel olmayacak şekilde düzenlenmesine özen gösterilmektedir. Mahkeme içtihadına göre hak ve özgürlüğe sahip olma kuralı; bunlara müdahale ise istisnadır. Bu nedenle istisna hükümlerinin dar; temel kuralın ise (hakları, koruyucu hükümler) geniş yorumlanması gerekir (AİHM KLAS vd-Almanya, 6.9.1978, A216: 59a). AİHM'in insan hakları felsefesini, “ne kadar az kısıtlama olursa o kadar iyi” olarak özetlemek mümkündür. İstisnalara tahammül edilir; ancak hiçbir zaman tavsiye edilmez ve desteklenmezler (BELÇİKA STASI KOMİSYONU, Zaman, 17.05.2005)

Bu nedenle Anayasa profesörü Mustafa Erdoğan,

“AİHM ‘şu hususta Türkiye Cumhuriyeti şu temel hakkı ihlal etmiştir’ tarzında bir karar vermiş olsaydı, o takdirde o ihlali ortadan kaldırmak için gerekenleri yapmak diye bir yükümlülüğü olurdu Türkiye’nin. Eğer ihlal yoktur dediyse de size ‘şunu veya bunu yapın’ demiyor. Ondan sonra siz isterseniz kendi hukukunuza göre daha geniş bir özgürlük çerçevesi çizebilirsiniz. Buna engel değil. Yoksa bu konu konuşulamaz, bu yasak ortadan kaldırılamaz diye bir durum söz konusu değil” demektedir.(<http://www.network54.com/Forum/353569/thread/1132075580/last1132144402/T%DCRBAN+YASA%DOINA+%C7%D6Z%DCM++HALKIM+MECL%DDS%DDNE>)

Nitekim eğer AİHM’in başörtüsünü kategorik olarak yasaklayan bir kararı olsaydı, bu kararı tüm taraf devletleri bağlayıcı bir nitelik taşırdı ve tüm devletlerde yasak uygulanırdı. (KORKUT, Zaman, 28.04.2005). Bu noktada “Şahin kararı sonrası üniversitelerde başörtüsünün hiçbir şekilde serbest olmayacağına” yönelik iddialar uluslararası hukukun gerekleri ile çelişmektedir.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Başörtüsü yasağı kadınların, eğitim ve çalışma hakları kısıtlanmakta ve bireysel karar alma haklarını ihlal etmektedir. Kadınlara kendi giysilerini kendileri seçme hakları dahi verilmemesi, öğrenim hakkını, özel yaşam hakkını, düşünce, vicdan ve din özgürlüğünü sınırlamaktadır. (HRW-IHIK, <http://www.hrw.org/backgrounder/eca/turkey/2004, 2004:6>). Başörtülü kadınlara farklı muamele gerçekleştirilmesi, din, ifade özgürlüğü, eğitim hakkı, ayrımcılık yapmama, tolerans, eşitlik, hukukilik gibi bütün medenî ilkelerin reddi anlamına gelmektedir.

(YAYLA, http://www.hurфикirler.com/hurфикir.php?name=Kose_Yazilari&op=viewarticle&artid=47,16.11.2005)

Bir kadının başını örtmesi ya da örtmemesi, gerek kıyafet, gerek dini inancın yaşanması, gerekse eğitim yönü itibariyle, temel hak ve özgürlüklerin kapsamı içerisinde. Kıyafet, tüm demokratik yapılarda, otoriter sistemlerin tersine bireyin tercihi olarak dokunul(a)mazdır. Kadınların başlarını örttikleri için sınırlamaya tabi tutulması, eğitim haklarını, düşünce özgürlüklerini ve mahremiyetlerini ihlal eden bir ayrımcılıktır.

Başını örten kadınlara karşı gerçekleştirilen uygulamaların çeşitliliği, farklı zamanlara ve farklı kişilere göre değişkenlik göstermesi, somut hukuk normlarında ziyade herkesin kendince içini doldurduğu kavramların gerekçe gösterilmesi uygulamanın hukuki bir temele dayanmadığını göstermektedir.

Yasağı toplumsal barışın korunması kaygısıyla haklılaştırmak da mümkün değildir. Toplumda başını örten ve örtmeyen kadınlar arasında bir sorun bulunmamaktadır. Buradaki sorun, devletin modernleşme ve resmî ideolojisi doğrultusunda topluma ve bireylere müdahale etmesinden kaynaklanmaktadır. Yasak sonucu başörtülü kadınlara karşı farklı muamele gerçekleştirilmesi ve bunun meşru olduğunun iddia edilmesi, soruna siyasî bir nitelik kazandırmaktadır (LDT, 2005: 25). Demokratik bir toplumda olması gereken durum, başörtüsü ayrımcılığının ortadan kaldırılarak temel hakların kullanımının “başın açık olma şartına” bağlanmamasıdır.

Bunun için mevzuat değişikliğine ihtiyaç bulunmamaktadır. Kıyafet ayrımcılığının sona erdirilmesi için temel hak ve hürriyetleri kısıtlayan yönetmeliklerin değiştirilmesi, genelgelerle temel hakların kısıtlanmayacağı, yargının parlamentonun yerine geçmeyeceği, hiç kimsenin kaynağını anayasadan almayan bir yetkiyi kullanamayacağı hukuki gerçeğinin kabul edilmesi yeterli olacaktır. Evrensel hukuk ilkeleri gereğince herkesin eşit olarak haklarını kullanmasına imkân tanınması, ayrımcı muameleye devam ederek yetkilerini kötüye kullanan ilgililer hakkında soruşturma başlatılması, vaki hak ihlallerinin neden olduğu zararların tazmin edilmesi ve en önemlisi yasama, yürütme, yargı erklerinin birbirine müdahalesinin ve militarist etkenlerin önlenmesi halinde zaten sorun kalmayacaktır.

Sonuçta çağdaşlaşma(!) ve kadın hakları(!) söylemleri ile devam ettirilen yasak başörtülü kadını toplumdan soyutlayarak dar bir alana hapsedmektedir. Zira ayrımcı uygulamalar başörtülü kadınların tüm eğitim, çalışma ve siyasal yaşamın dışında bırakılmasına neden olmaktadır. Yasak statü ve güç açısından hizmetlere, kaynaklara, imkânlarla ulaşmada, başörtülü kadınlar aleyhine ciddi bir eşitsizlikle sonuçlanmaktadır. Başörtülü kadının haklarını kullanmak için devlet eliyle başını açmaya zorlandığı, kendisine dikte edileni kabul etmediğinde toplumsal hayatın dışında bırakıldığı bir ortamda hukuk ve insan haklarından bahsetmeye imkân yoktur. Ancak unutulmamalıdır ki başörtüsü yasağı, hayatlarını olumsuz etkilediği kadınlar kadar, herkesin haklarının yorumlarla kısıtlanabileceğini göstermesi açısından da tüm hukuk düzenine zarar vermektedir.

Nitekim önsöz kısmında belirtildiği üzere 23.07.2010 tarihinde de Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, şapka taktığı için dersten çıkartılan bir öğrencinin yaptığı müracaat üzerine, öğretim görevlisinin öğrencisini dersten çıkarma yetkisi olmadığına ilişkin bir yazıyı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne göndermiştir. Her ne kadar bu yazı nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı işlem başlattığını beyan etsen ve Yükseköğretim Kurulu Başkanı hakkında ceza soruşturması açılrsa da, bu girişim yükseköğretim kurumlarındaki başörtüsü yasağı kademeli olarak kalkmasına neden olmuştur. Akabinde Yükseköğretim Kurulu sınavlarda başı açık olma şartını kaldırmıştır. Eğitim sendikası bu işlemin iptali için dava açmıştır. Danıştay 8. Daire eksik işlem yapıldığını “başın açık olma” şartının kılavuzlarda olmaya devam etmesi gerektiği yönünde yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Buna karşın Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu yürütmeyi durdurma kararını kaldırmıştır. En son ÖSYM başkanlığı yükseköğretim kurumlarında kayıt esnasında başı açık fotoğraf verme şartını kaldırmıştır. Bu suretle herhangi yasa değişikliği olmadan fiili olarak başlayan yasak, yükseköğretim kurumlarında fiili olarak sona ermiştir. Bu durumda yapılması gereken başörtüsü nedeniyle yaşanan diğer ayrımcılıkların sonlandırılması daha fazla Türkiye'nin zarar görmesini engellemektir.

KAYNAKÇA

- Akça Y. Yükseköğretim ve İstanbul Üniversitesi Mevzuatı, C:1, İstanbul Üniversitesi Basımevi
- Altıparmak K., Karahanoğulları O. (2004) “Pyrrhus Zaferi: Leyla Şahin/Türkiye, AİHM/Hukuk, Düzenleyici İşlem/Kanun”, *Hukuk ve Adalet Dergisi*, Yıl 1, S: 3
- Kanun, AİHM Leyla Şahin Türkiye Davası HUDER Hukuki araştırmalar Derneği Yayınları, Ankara.
- Arslan Z. (2003). *İfade Özgürlüğünün Sınırlarını Yeniden Düşünmek: Açık ve Mevcut Tehlikenin Tehlikeleri, in Teorik ve Pratik Boyutlarıyla İfade Hürriyeti, (Ed. ÖZİPEK, Bekir Berat), Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları*
- Arslan Z. (2005). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Din Özgürlüğü. Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları*
- ASDER (2004). *ASDER Araştırma Kurulu: Ben Disiplinsiz Değilim. İstanbul: ASDER İstanbul Şubesi Yayınları*
- Aydın M. (2002) *Bir Siyasal Mahremiyet Alanı Olarak ‘Kamusal’ ve Kılık Kıyafet Sorunu. Umran; 77(8)*
- Babahan E. (2004) *Avrupa Hukukna Saygı. Sabah Gazetesi, http://www.sabah.com.tr/2004/07/19/yaz41-10-120-20040702.html*
- Balcı M. (1998) *Eğitim ve Öğretimde Haklar ve Yükümlülükler. İstanbul: Danışman Yayınları*
- Batur N. (2006) *Erdpğan Teziç: “Kürsüde Tak ,Pazarda Aç Kabul Edilemez.” Hürriyet Gazetesi, 10.02.2006.*
- Benhabib S. (1996) *Kamu Alanı Modelleri, Cogito, Kent ve Kültür Özel Sayı, no.8, İstanbul*
- Benli F. (2003) *Anketler ve İnsan Hakları Kuruluşlarının Raporları Işığında Başörtüsü Yasağının Değerlendirilmesi. Köprü; 84.*
- Benli F. (2005) *Başörtüsü İle İlgili Hukuka Aykırılıkta Sınır Yok. İstanbul: AKDER Yayınları*
- Bıçak V. (2002) *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında İfade Özgürlüğü”, Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları*
- Bullock K. (2005) *Müslüman Kadınları ve Tesettürü Yeniden Düşünmek Tarihsel ve Modern Klişelere Meydan Okumak, Karakalem Yayınları, (Çev.: Şeviker, Muhammet), İstanbul*
- Büyüköztürk Ş. (2005) *“Haydi Kızlar Okula” Kampanyası: Nicel Değerlendirme Çalışması-Nihai Rapor*
- Cantek L. *Teorinin Cangulunda Habermas’ın Yediveren Bereketi*
<http://www.ilet.gazi.edu.tr/cantek/habermas>
- Coşkun V. (2007) *Anayasa Mahkemesi, Başörtüsü Sorunu ve Siyaset. Http://www.Liberal-dt.org.tr/index.php?lang=tr&message=article&art=340*
- Çaha Ö. (1998) *“Kamusallığın İdeolojik Dönüşümü”, Doğu-Batı Dergisi, N:4, İstanbul*
- Çaparoğlu B. (1998) *Mecliste Başörtüsü Mücadelesi, Yayına Hazırlayan M. Ertuğrul Düzdağ, İstanbul: Şule Yayınları*
- Demirkol F. (2004) *Türkiye’de Yasama Fonksiyonunun Gaspi, İstanbul: Alternatif Düşünce Yayınevi*
- Denli Ö. (2003) *Din ve Vicdan Özgürlüğünün Kamusal İfadeleri ve Türkiye’de Başörtüsü Tartışmaları. Sivil Toplum Dergisi; 2(1)*
- Dogru O. (1998) *İnsan Hakları Kararlar Derlemesi, C.1. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları*
- Dogru O. (1999) *İnsan Hakları Kararlar Derlemesi, C.2. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları*
- Dogru O. (2000) *İnsan Hakları Kararlar Derlemesi, C.3. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları*
- Ekinci A. (2005) *Dini Semboller ve Uluslararası İnsan Hakları Hukuku. İnsan Hakları Araştırmaları; 5(2)*
- Erdoğan M. (1998) *“Anayasa Mahkemesi Nasıl Karar Veriyor: Başörtüsü Kararı”, Liberal Düşünce, 3(9)*
- Erdoğan M. (2000). *Demokratik Hukuk Devletinde Din ve Vicdan Hürriyeti. Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı 8. İstişari Toplantısı, İstanbul*
- Erdoğan M. (2000) *Demokrasi Laiklik Resmî İdeoloji, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: Liberte Yayınları*

Erdoğan M. (2003) *Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü: Özgürlükçü Bir Perspektif, Teorik ve Pratik Boyutlarıyla İfade Hürriyeti*, (Ed. ÖZİPEK, Bekir Berat), Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları

Erdoğan M. (2004): "Türkiye'de Başörtüsü Problemi Hukuki mi Yoksa Politik mi", www.liberal-dt.org.tr, (14.12)

Erdoğan M. (2005). *Anayasal Demokrasi*, 7. Baskı, Ankara: Siyasal Kitapevi

Erdoğan M. "Türban Yasağına Çözüm Halkın Meclis'inde"

<http://www.network54.com/forum/353569/thread/1132075580/last-1132144402/t%20derban+yasa%20na+%20c7%20d6z%20dcm++halkim+meclis%20dds%20dnde>

ESI (European Stability Initiative): *Sex and Pover in Turkey Feminism Islam and the Maturing of Turkish Democracy*. http://www.esiweb.org/pdf/esi_document_id_90.pdf

Farrari S (2006), "AB Hukuk Sisteminde Din ve Dini Cemaatler; AB ülkelerinde Din-Devlet İlişkisi, Hukuki Yapı Din Eğitimi Din Hizmetleri", İstanbul: İslam Araştırmaları Merkezi

Gemalmaz M. S. (2005) *Türk Kıyafet Hukuku ve Türban*, İstanbul: Legal Yayıncılık

Gözübüyük Ş, Gölcüklü F. (2005) *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulanması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, İnceleme ve Yargılama Yöntemi*, Ankara: Turhan Kitapevi

Gunn T. J. (2006) *Din Özgürlüğü ve Laisite, ABD ile Fransa Arasında Bir Karşılaştırma*, çev.: Bal H, Altıntaş ÖF, Ankara: Liberte Yayınları

Gunn T. J. *Fearful Symbols: The Islamic Headscarf And The European Court of Human Rights*. <http://www.strasbourgconference.org/papers/sahin%20by%20gunn%2021%20by%20t.%20jeremy%20gunn.pdf>

Habermas J. (2000) *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. Çev.: Bora T, Sancar M. İstanbul: İletişim Yayınları

Hukuki Araştırmalar Derneği (2006) "Türkiye'den AİHM'e Bakış", Ankara: Hukuki Araştırmalar Derneği Yayınları

İnsan Hakları İzleme Komitesi (HRW) (2004) *Yükseköğretimde Akademik Özgürlük ve Başörtülü Öğrencilerin Yükseköğretime Kabul Edilmesi Konularında Türk Hükümetine Görüş Bildirgesi*, http://www.hrw.org/backgrounder/eca/turkey/2004/4.htm#_Toc75931596

İnsan Hakları İzleme Komitesi (HRW) (2005) *Turkey: Headscarf Ruling Denies Women Education And Career (Başörtüsü Kuralları Kadınların Eğitim ve Çalışma Hakkını İnkâr Ediyor)*. <http://www.hrw.org/english/docs/2005/11/16/turkey12038.htm>

Kaboğlu İ. (1993), *Özgürlükler Hukuku İnsan Haklarının Hukuksal Yapısı Üzerinde Bir Deneme*, Genişletilmiş 4. baskı, İstanbul: Afa Yayınları

Küçük A. (2003) *İfade Hürriyeti Unsurları*, Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları

Liberal Düşünce Topluluğu Türkiye'de Din Özgürlüğü Raporu (2005) "Dinlerarası İlişkiler: Seküler ve Demokratik Bir Sistemde Barış İçinde Birarada Varoluş Arayışı". Ankara

MAZLUMDER İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği (2001) *YÖK Raporu*

Öktem N. (1995) *İnsan Hakları Sempozyumu*, İstanbul

Öktem A.E. (2002) *Uluslararası Hukukta İnanç Özgürlüğü*. Ankara: Liberte Yayınları

Öktem A.E. (2004) *AİHM'in Başörtüsü Kararı Neler Söylüyor*. *Güncel Hukuk Dergisi*; 8(6)

Özcan Y. (2003) *Kamusal-Özel Alan Tartışmaları*. İstanbul: Birikimler

Pakdil N. (2006) *Uluslararası Sözleşmelerin İç Hukuk Kurallarına Etkisi*. *Hukuk ve Demokrasi Dergisi*; 10

Sadurski W. (1999) *İfade Özgürlüğü ve Sınırları*, (Çev. M. Bahattin Seçilmişoğlu) Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları

Sancar M., Ümit E. (2007) *Algılar, Zihniyet Yapıları ve Kurumlar: Yargı Kurumu Raporu*. TESEV Demokratikleşme Programı, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı (TESEV)

Sarıbay A. Y. (1994-1995) "Laikliğin Sosyolojisi", *Birikim*, S. 68-69,

- Selçuk S. (1999) *Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları
- Sevinç M. (2000) *Milli Güvenlik Kurul ve 1997 Süreci. Birikim*; S: 131
- Şentop M. (1997) *Üniversitelerde Başörtüsü Sorunu. Hukuk Dünyası Dergisi*; 11
- Toprak B., Çarkoğlu A. (2006) *Değişen Türkiye’de Din Toplum ve Siyaset. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı (TESEV) Yayınları*
- Tüketiciler Birliği (2007) *Engelliler Kongresinde, Başörtüsü Engeli.*
<http://www.tuketiciler.org/?com=news.read&ID=2239>

Türkiye için AB İlerleme Raporu (2007)

http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/IlerlemeRaporlari/2007ilerlemeraporu_tr.pdf

‘Türkiye’de Siyasi Parti Yandaş ve Seçmenlerinin Etnik/Dinsel Kimlikleri ve Siyasal Yönelişleri Araştırma Dizisi: Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES), 1998 – 2004 <http://www.veriarastirma.com/tuses2003.ppt#330,54>, Kadınlar, eğer istiyorlarsa, türban takmakta serbest mi olmalılar?

Uluslararası Af Örgütü (AI) (2007). Dünya’daki İnsan Haklarının Durumu.

<http://thereport.amnesty.org>.

Vakur A. (1998) *Başörtüsü Yasağının Hukuki Açından İncelenmesi. İstanbul: İnsan Hak ve Hürriyetleri Vakfı Yayınları*

Yaşar N. (2000) *İnsan Hakları Avrupa İsteminde ve Türk Hukukunda Eğitim Hakkı ve Özgürlüğü, İstanbul: Filiz Kitapevi*

Yayla A. (2004) *Ahlâk, Hukuk ve Başörtüsü Yasağı.*

http://www.atillayayladestek.org/index.php?option=com_content&task=view&id=58&Itemid=26

- Yayla A. *AİHM kararı ve totaliter kafalar (I)*, 20.11.2005, [http://www.network54.com/orum/273491/message/1132032470/A%DDHM+karar%FD+ve+totaliter+kafalar+\(I\)](http://www.network54.com/orum/273491/message/1132032470/A%DDHM+karar%FD+ve+totaliter+kafalar+(I))

- Yayla A. *AİHM kararında muhalif üyenin çarpıcı gerekçeleri (II)*, 20.11.2005, [http://www.network54.com/Forum/273491/message/1132202911/A%DDHM+karar%FDnda+muhalif+%FCyenin+%E7arp%FDc%FD+gerek%E7eleri+\(II\)](http://www.network54.com/Forum/273491/message/1132202911/A%DDHM+karar%FDnda+muhalif+%FCyenin+%E7arp%FDc%FD+gerek%E7eleri+(II))

Yılmaz H. (2004). *AİHM İçtihatlarında Din Özgürlüğü ve Leyla Şahin/Türkiye Kararı. Toplum ve Hukuk Dergisi*; 3(11)

